

සූත්‍රානන්තරපිටකයෙහි

25 වන ග්‍රන්ථය

කුද්දන්තසූතියේ දසවැනි වූ

ජාතකපාලී

ද්විතීය භාගය

සිංහලානුවාදය

මහරගම සිරි වජිරඤ්ඤා ධර්මායතනාධිපති

මඩිගේ සිරි පඤ්ඤාසිංහාභිධාන

මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ විසිනි

ශ්‍රී බු. ව. 2550

රාජ්‍ය වස. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 31

The Twenty-fifth Book in the

Suttanta-Pitaka

Khuddaka- Nikāya (8)

25

JĀTAKA PĀLI (II)

With the Sinhala translation by

The Venerable

Madihe Siri Paññāsīha Mahā Nāyaka Thera

The Principal of Siri Vajirañāna

Dharmāyanaya, Maharagama

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පට්භතඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස
චතුර්වේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තුත්තමස්ස ධම්මිස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමිස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ව විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්වාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිලයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානාමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුකා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතවන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

**“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදන්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”**

අප භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැභීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සළකා හිඳිත් ද ? චතුර්වේශාරදත්ව සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සර්වඥ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුල ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුණු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධ චිත්තං
පුරිසස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
චිරියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, චිරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුල
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධර්ම දේශණාමය සහ ධර්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධම්මානුධර්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහඟු පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළුවා !
බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී චිරස්ථිතික වේවා !
ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමකං දදෝ ව සෝ භෝති, යෝ ධම්මනුසාසති"
(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමානය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ නිමිථ විධිවංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සච්ඡෙදා ඥානයට ද මහා කරුණා ගුණයට ද
පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාද්ධිකාමී,
සමින්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සුභානන්දිපතෙ වූද්දකනිකායෙ

ජාතකපාලි

දුතියො භාෂො

සුත්‍රානන්දිපකයෙහි කුදුගන්ඝෙය්

ජාතකපාලි

අවනිශ භාෂය

**“කථාගතපාවෙදීමේ හිසබවේ ධම්මවිනයො විවටො විරොචති
නො පටිච්ඡනෙනා.”**

**“මහණෙනි, කථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරන ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබළයි. වැසුණේ නො ම බබළයි.”**

(අදිගුනකරනිකාය, තිකතිපාන -- හරණ්ඩවග්ග, 9 සූත්‍රය)

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 12 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුළුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:12 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

පටුන CONTENTS

පිටු

සංස්කාරක නිවේදනය	xv
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	xvii
සංකීර්ණ නිරූපණය	xix
පාළි හෝඩිය	xxi
විසය සූචි	xxiii-xxiv
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-441
භාෂාදිපාදනු සකමණිකා	443-486
සංකීර්ණාමානුකමණිකා	487-491
විසයපදනුකමණිකා	493-497
ලුඛාලුඛ නිරූපණය	499
බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා	501

සංස්කාරක නිවේදනය

ජාතක පාළියෙහි එකක නිපාතය පටන් පනිණ්ණක නිපාතය අවසන් කොට ඇති නිපාත තුදයෙකි. එහි අපණ්ණක ජාතකාදි සාරසියසයානු (496) ජාතක කෙතෙක් ජාතකපාළි ප්‍රථම භාගයෙහි ඇතුළත් වූහ. එහි ගාථා සංඛ්‍යාව දෙදහස් තුන්සිය සත්විස්සෙකි. (2327)

මේ මැ ඒතිය භාගයෙහි ලා වීසතිනිපාත යැ තිංසති නිපාත යැ වාණාලිය නිපාත යැ පඤ්ඤාය නිපාත යැ සට්ඨි නිපාත යැ සන්නති නිපාත යැ අසිති නිපාත යැ යන සත් නිපාතයන්හි සංග්‍රහ වූ මාතඛය ජාතකය ආදිකොට ඇති එක්සාලිය් (41) ජාතක කෙතෙක් වෙත්. ගාථා එක්දහස් නවසිය දෙඅනුවකි. (1992)

බුධජයනගී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි එක්තිස් (31) වැනි ග්‍රන්ථය වූ ජාතකපාළි ඒතිය භාගය ද මහරගම සිරිවජිරඤාණ ධර්මායතනාධිපති මඩිඤේ සිරි පඤ්ඤාසිභාහිධාන මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ විසින් ම සිංහල අනුවාදය සපයන ලද්දේ ය. වතීමාන ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි ශාසත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන් විසින් පාඨශෝධනය හා සිංහල අනුවාදය ද මැනවින් සකස්කොට ගාථාදිපාද සුවිස ද සඤ්ඤා වීශෙෂපද සුවි ද සමපාදනය කොට ඇත.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ ගරු අමාත්‍ය තැන්පත් ඊ. ඇල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාණන්ගේ මෙහෙයීමෙන් හා එ මැ අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් තැන්පත් සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ විශෙෂ උද්‍යෝගය ද, ඇතැම් අමාත්‍යාංශ භාරයේ පවත්නා රාජ්‍ය සංස්ථා සභාපතිවරුන්ගේ සානුකූල පරිත්‍යාගයන් ද හේතුකොටගෙන බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි මුද්‍රණය අවසානය කරා යෙමින් පවත්නා බව ද ප්‍රීතියෙන් සඳහන් කරමිහ.

ත්‍රිපිටක ධර්මව්‍යාප්තිය සඳහා නොයෙක් අයුරින් අනුබල දෙන හැම සුධිහු ධර්මදායක කුශල හේතූයෙන් සුබභාගී වෙත්වායි ආශංසනය කරමිහ.

ජාතක ප්‍රස්තාවනාව තෘතීය භාගයෙහි ලා ප්‍රකාශ කරනු ලැබේ.

මේ වගට, ශාසනෝදයකාරී,

ලබුගම ලඩ්කානඤ්ඤ

මහානායක ස්ථවිර

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සංස්කාරක

2526
1984 පෙබරවාරි 25 වැනි දින

115, මහානායක වාරිකාරාමයේ
ත්‍රිපිටක මණ්ඩලය,
විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අභ්‍යන්තර මහාපණ්ඩිත, බ්‍රහ්මචාරීන්ගේ ආගමික මණ්ඩලය මහානායක මහාසංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

සහායක :

අභ්‍යන්තර විද්‍යාචාර්ය පරිවේණිකයන්, ත්‍රිපිටකවාග්ගිකරාචාර්ය, කෝදිගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණලක්ෂ්මියෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පරිවේණිකයන් ශ්‍රී මහාවිහාරවංශාලක්ෂාර විමල කීර්ති ශ්‍රී ත්‍රිපිටකවාග්ගිකර, රාජකීය පණ්ඩිත ලබුගම ශ්‍රී ලක්ෂ්මණාචාර්ය—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධරී මහාසංඝසභායෙහි මහානායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමයෙහි හා නාරාහේන්පිට අභයාරාමයෙහි අධිපති අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මපියාධිපති, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රඥාලෝක — කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධරී මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

තෙරලියාවල ශ්‍රී පුද්ගලාරාමාධිපති, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වෙඩරුවේ ශ්‍රී අනුමෝදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණි සාමග්‍රීධරී මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

තිහුලේ, මාකඩවර විහාරාධිපති, ශ්‍රී රෙවත පරිවේණිකයන්, රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

කොළඹ තිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලක්ෂාර නායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මපියායෙහි ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාචාර්ය, ශාස්ත්‍රාචාර්ය, රාජකීය පණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාචාර්ය උඩුවේ ජනානාචාර්ය සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශයෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සංචාරිපාදයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සි.මු. - සිහළකබරමුඤ්ඤ ජාතකපාළි
අට්ඨකථා - සිහළකබර මුඤ්ඤ ජාතකට්ඨකථා
ම.ජ.සං - මරමරට්ඨෙ ජට්ඨසංගිතියා සොධිත ජාතකපාළි
සායා. - තායාසකබරමුඤ්ඤ ජාතකපාළි
වි. - විදුරුපොල විහාරෙ පොතකං

THE PALI ALPHABET IN SINHALA CHARACTERS VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū එ e ඔ o

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞḍa			
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤña			
ටta	ඨtha	ඩda	ඬdha	ණna			
තta	ථtha	දda	ධdha	නna			
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma			
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළla	ආṇa
කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කෝkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛෝkhō
ගga	ගාgā	ගිgi	ගීgī	ගුgu	ගූgū	ගෙgē	ගෝgō

CONJUNCT-CONSONANTS

කක ka	කඤ්ඤා kañña	ත්‍ර ta	මම්ප්පා mṃpṃpa
කඛ kha	භහ්‍භා bhahā	දද da	මඞ, මඞ mba
කය kya	කඤ්ඤ ca	දද්ද da	මම්ප්පා mṃpṃpa
ත්‍රි kri	කඡ ඡ cha	ද්‍ර da	මම්ප්පා mṃpṃpa
කච kva	කඡ ඡ ja	ද්‍ර, ද්‍ර da	මම්ප්පා mṃpṃpa
ඛා khya	කඣ ඣ jha	ධ්‍ර dha	යය, යය ya
ඛි khva	ඤ ña	නන්ත na	යය ya
ග්‍ර ga	ච්ච, ච්ච cha	ඤන්ත na	ලල la
ග්‍ර ga	ධ්‍ර dha	ඤන්ත na	ලය ya
ඛා khka	ධ්‍ර dha	ඤන්ත na	ලහ ha
ග්‍ර ga	භහ්‍භා bhahā	නන්ත na	ව්‍ර ව්‍ර wha
ධ්‍ර dha	භහ්‍භා bhahā	නන්ත na	සස sa
ඛා khga	භහ්‍භා bhahā	ප්‍ර pp	සම sma
ඛා khgha	භ, භ ba	ප්‍ර pp	සව sa
ච්ච ca	තන්ත ta	බ්‍ර bba	හහ hha
ච්ච cha	ත්‍ර tta	බ්‍ර bba	ව්‍ර vha
ඡ ඡ ja	ත්‍ර tta	බ්‍ර bba	ළළ la
ඡ ඡ ja	ත්‍ර tta	බ්‍ර bba	මම්ප්පා mṃpṃpa

a ā i ī u ū e ē o o

ජාතක පාළි

දුතියො භාෂො

විසය සූචි

විසති නිපාතො 2 - 87

ජාතක සංඛ්‍යා	ජාතකනාම	පිටියඩුකා
1. මානඩග	ජාතකං	2- 9
2. විතතසමුහුන	„	8-15
3. සිච්චි	„	14-21
4. සිරිමඤ්ඤ	„	20-27
5. රොහනාමිග	„	26-33
6. චූළභංස	„	32-37
7. සතතිගුම්බ	„	36-43
8. හල්ලාවිය	„	42-49
9. සොමනස්ස	„	48-55
10. චම්පෙය්‍ය	„	54-65
11. පල්ලාහන	„	64-71
12. පඤ්ඤා පණ්ඩිත පඤ්ඤා	„	70-75
13. හත්ථිපාල	ජාතකං	76-81
14. අයොසර	„	82-87

තිංසති නිපාතො 88 - 165

1. කිංඡඤ්ඤ	ජාතකං	88-93
2. කුමභ	„	94-101
3. ජයද්දිස	„	100-109
4. ඡන්දන	„	110-119
5. සමිභව	„	118-127
6. මහාකපි	„	126-135
7. දකරකඛස පඤ්ඤා	„	134-141
8. පණ්ඩරක	ජාතකං	140-149
9. සමුලා	„	150-157
10. ගන්ධනිඤ්ඤ	„	156-165

විසය සූචි

ව්‍යාකරණ නිපාතො 166 - 217

ජාතක සංඛ්‍යා	ජාතක නාම	පිටියකුණා
1. තෙසකුණු	ජාතකං	166-175
2. සරහඬා	,,	174-185
3. අලංකාර	,,	186-193
4. සඞ්ඛිපාල	,,	194-207
5. වුලලසුතසොම	,,	206-217

පඤ්ඤාස නිපාතො 218 - 259

1. නලිනිකා	ජාතකං	218-231
2. උමාදානි	,,	230-247
3. මහාබෝධි	,,	246-259

සට්ඨි නිපාතො 260 - 285

1. සොණක	ජාතකං	260-273
2. සංකිල්ච	,,	272-285

සත්තති නිපාතො 286

1. කුස	ජාතකං	286-303
2. සොණනඤ්ඤ	,,	304-321

අසිති නිපාතො - 441

1. වුලලහංස	ජාතකං	322-337
2. මහාහංස	,,	336-355
3. සුධාතොජන	,,	354-379
4. කුණාල	,,	378-411
5. මහාසුතසොම	,,	412-441

සුභනන්දපිටකේ බුද්ධකතිය

ජාතකපාලි

දුතියො භාගො

සුභත නවපිටකේ - මුද්‍රක නිකායේ

ජාතක පාලි

(දුතියො භාගො)

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සමබුද්ධස්ස.

විසතිනිපාතො

1. මාතඛග ජාතකං.

2328. කුකො නු ආගච්ඡයි රුලෙව:ස්ථි¹
ඔතප්පකො පංසුපිසාවකොව,
සඛ්ඤාරවොළං පටිමුච්චි² කණ්ණෙ
කො රෙ තුවං භොතිසි අදකඛණ්ණෙයො.

2329. අඤ්ඤං තච්ඡි ඉදං පකතං යසස්සි³
තං ඛජ්ජරෙ භුඤ්ජරෙ පියාසරෙ ව,
ජාතාසි මං තං පරදත්තපජීවිං⁴
උත්තංගපිණ්ඩං ලහතං සපාකො.

2330. අනතං මම⁵ ඉදං පකතං බ්‍රාහ්මණානං
අනතභාය සද්දහතො මමධ්දං,
අපෙති එකො කම්මට්ඨිතොසි
න මාදිසා තුඤ්ඤං දදන්ති ජමම.

2331. එලෙ ව නිත්තො ව වපකති ඛිජං
අනුපබ්බෙතෙත එලමාසසානා⁶,
එතාය සද්ධාය දද්ධි දනං
අපෙසව ආරාධයෙ දකඛණ්ණෙයො.

2332. බෙත්තානි මඤ්ඤං විදිතානි ලොකෙ
යෙසාහං ඛිජානි පතිට්ඨපෙමි,
යෙ බ්‍රාහ්මණා ජාතිනිකප්පකතා
තානිධි බෙත්තානි සුපසලානී.

1. දුමමවාස - මජ්ඣං, සා. 2. පටිමුඤ්චි-මජ්ඣං, සා. 3. කපෙදං-මජ්ඣං, තවධිදං-වි. 4. යසස්සිතං-වි, සා. 5. ජිවි-මජ්ඣං, සා. 6. මමෙදං-මජ්ඣං, 7. එලමාසි සමානා-සා. එලමාසමානා-ම. වි.

සුත්‍රානතපිටකයේ - බුද්දකනිකායෙහි

ජාතකපාලී

(ච්ඡිද්දිය භාගය)

ඒ භගවත් අභිත් සමමා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

විසතිනිපාතය

1. මාතඛග ජාතකය

2328. අපිරිසුදු කඩමාළු හඳුනා, ලාමක පාංශුපිශාවයකු මෙන් කසළගොඩෙන් ඇසිඳගත් කඩක් ගෙලෑ දුවටී ලාමක වූ තෙත්, කොඟි සිට ආවෙහි ද? එමඟිල දක්ෂිණාර්ථ නො වූ තෙත් කවරෙහි දැයි මණ්ඩබ්බ කුමාර තෙමේ ඇසීය.

2329. මහත් යශස්ඇති මාණ්ඩව්‍ය කුමාරය, පිළියෙළ කරන ලද ඔබගේ මේ ආහාරය බොහෝ දෙනා කනී, බුද්ධි, පාතය ද කරත්. නුඹ මෙරමා දුන් දෑයෙන් යැපෙන්නකු කොට මා දනුව. එහෙයින් යාවක පිණිස වණ්ඩාල තෙමෙන් ලබාවා යි මාතඛග තෙමේ කීය.

2330. මාගේ මේ ආහාරය ජාතිසම්පන්න බ්‍රාහ්මණයාට පිළියෙළ කරන ලදය. සැදුහැකි මාගේ මේ දනය තමහට වැඩ පිණිස වේ. සැඩොල, මෙතනින් පහව යා. කුමකට මෙහි සිටිනෙහි ද? නිවය, මා වැන්නෝ තට නොදෙකි.

2331. එමබා කුමාරය, ශසාඵල කැමැත්තෝ ගොඩ ද, වළ ද. දෙණිය ද යම්සේ බිජුවට වසුරද්ද, එසේම නුඹ මේ එල ගුණියෙන් (දනයෙන් ලැබෙන උසස් විපාක ගැන ඇඳහීමෙන් යුතුව) පැමිණි හැමට දන් දෙව. (මෙසේ) දක්ෂිණාර්ථයන් අරියනෙහි (ලබනෙහි) නම් මැනවි.

2332. යම්බදු පුණ්‍යකෛත්‍රයන්හි මම බිජුවට පිහිටුවමිද, ලොකයෙහි ඒ පුණ්‍යකෛත්‍රයෝ මා විසින් දන්නා ලදහ. ජාතියෙන් ද මන්ත්‍රයෙන් ද යුක්ත වූ යම් බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඉතා පියවීමි වූ ඔවුහු මෙලොව පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙත්.

2333. ජාතිමදෙ ව අතිමානිතා ව
ලොහො ව දෙසො ව මදෙ ව මොහො,
එතෙ අගුණා¹ යෙසු වසන්ති සබ්බෙ,
තානිධ බෙත්තානි අපෙසලානි.
2334. ජාතිමදෙ ව අතිමානිතා ව
ලොහො ව දෙසො ව මදෙ ව මොහො,
එතෙ අගුණා යෙසු න සත්ති සබ්බෙ
තානිධ බෙත්තානි සුපෙසලානි.
2335. කෙව්ඤ්ඤා² ගතා උපජානියො ව
උපජානියො අපචා හණ්ඩකුච්ඡි,³
ඉමසස දණ්ඩකුචි විධිකුචි ද්වා
ගලෙ ගහෙත්වා බලයාදි⁴ ජමිමි.
2336. ගිරිං නාබෙන බණ්ඩි අයො දන්තානා බාදසි,
ජාතවෙදං පදහසි යො ඉසිං පරිභාසසි.
2337. ඉදං වජ්ජානා මාතබ්බො ඉසි සච්චපරික්කමො,
අනාලිකබ්බමි පක්කාමි බ්‍රාහ්මණානං උදික්කිතං.
2338. ආවෙඨිතං⁵ පිට්ඨිතො උත්තමබ්බං
බාහං⁶ පසාරෙති අකමමිතොයාං
සෙනාති අක්ඛති යථා මතස්ස
කො මෙ ඉමං පුත්තමකාසි එවං.
2339. ඉධාගමා සමණො රුමමවාසි
ඔකලලකො පංසුපිසාවකොව
සඤ්ඤාරවොළං පටිමුච්චි කණ්ණං
සො තෙ ඉමං පුත්තමකාසි එවං.
2340. කතමං දිසං අගමා භූරිපඤ්ඤා
අක්කාථ මෙ මාණවා එතමඤ්ඤා
ගන්ත්වාන නං පටිකිරියෙමු⁷ අවුදයං
අපෙසවි නං පුත්තං ලහෙමු ජීවිතං.
2341. වෙහාසයං අගමා භූරිපඤ්ඤා
පරිඤ්ඤානො පණ්ණාසෙව වන්දෙ,
අපිවාපි සො පුරිමං දිසං අගඤ්ඤා
සච්චපවිඤ්ඤා ඉසි සාධුරුපො.

1. එතෙ අගුණා යෙසු ව සන්ති සබ්බෙ - මජ්ඣං.
2. කඤ්ඤා - ස්‍යා.
3. ගණ්ඩ - මජ්ඣං.
4. ගලයාන - මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. ආවෙඨිතං - ස්‍යා, ආවෙඨිත - මජ්ඣං.
6. බාහු - මජ්ඣං, ස්‍යා.
7. පටිකිරියෙමු - මජ්ඣං.

2333. ජාතිමදය ද අතිමානසය ද ලොභය ද දෝෂය ද මදය ද මොහය ද යන තෙල හැම දොෂයෝ යම් කෙනකුන් කෙරෙහි පවතිද්ද, මෙලොව ඒ කෙසත්‍රයෝ (සපුන් පිරි තුඹස් සේ) අපෙශල වෙති.

2334. ජාතිමදය ද අතිමානසය ද ලොභය ද දෝෂය ද මදය ද මෝහය ද යන තෙල හැම දොෂයෝ යම් කෙනකුන් කෙරෙහි නැද්ද, මෙලොව ඒ කෙසත්‍රයෝ සුපෙශල වෙති. (ඔවුන් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත් ඵල වෙයි.)

2335. (මේ වාසල් තුනෙහි රැකවලා යෙදුණු) උපජොති ද උපජ්ඣාය ද, හණ්ඩකුච්ඡි ද යන මොහු කොති ගියාහු ද? මොහුට දඩුවම් ද වධ ද දී, සැඩොලා ගෙලෙහි ගෙනෑ බැහැර කරවූ (යි මාණ්ඩව්‍ය කුමාරයා කීවේය.)

2336. මාණවකය, යම්බඳු වූ නුඹ සෘෂියාට පරිභව කරන්නෙහි ද? ඒ නුඹ පර්වතයක් නියෙන් සාරන්නෙහි ය. දැන් යකඩ කන්-තෙහි ය. ගිනි ගිලීමට උත්සාහ කරන්නෙහි ය. (සෘෂියාට පරිභව කිරීම පර්වතයක් නියෙන් සැරීම වැනි තම පරිභානියට ම හෙතු වන බව මේ කී සැටි යි.)

2337. ස්වාභාවික පරාක්‍රමයෙන් යුත් මාතෘකා සෘෂි තෙමෙ මෙසේ කියා බමුණන් බලා සිටියදී ම අහසෙහි නැගී ගියේ ය.

2338. හිස පිටුපසට පෙරළන ලදී. අත ද අකම්ණ්‍ය ලෙස දිග හරියි. (දරදඩු ය) මළ එකක්හුගේ මෙන් ඇස් සුදු ය. මාගේ පුත්‍රයාට කවරෙක් නම් මේ විපත සිදු කෙළේ ද?

2339. අපිරිසුදු කඩමාලයෙන් මැසූ වස්ත්‍ර ඇති ලාමක පාංශු-පිශාවයකු මෙන් කසළගොඩෙන් ඇසිදගත් කඩක් ගෙල දවටා ගත් ශ්‍රමණයෙක් මෙහි ආවේ ය. හෙ තෙමේ තීගේ මේ පුතුව මෙසේ කෙළේ ය. (යි එහි සිටි ජනයා කීවේය.)

2340. මාණවකයෙහි, බොහෝ ප්‍රඥ ඇත්තා වූ ඒ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ කිනම් දිශාවකට ගියාහු ද? යන මේ කරුණ මට කියවු. ඔහු වෙත ගොස් ඒ වරදට පිළියම් කරන්නෙමු. (කමා කරවන්නෙමු.) පුතුව ජීවිතය ලබා දෙන්නෙමු නම් ඉතා යෙහෙක (යි දිට්ඨිමොලිකාව කීවාය.)

2341. බොහෝ ප්‍රඥ ඇති ඒ ශ්‍රමණ තෙම ආකාශපථයාගේ මැද පූර්ණචන්ද්‍රායමාණ වූ අහසට වැඩම කෙළේය. තවද සත්‍ය වූ ප්‍රතිඥ ඇති යහපත් ස්වභාව ඇති ඒ සෘෂි තෙමේ පෙරදිගට වැඩම කළේය. (යි එහි හුන් මාණවකයෝ කීහ.)

2342. ආවේසීනං පිට්ඨිතො උත්තමඛං
 බාහං පසාරෙති අකමමනෙය්‍යං,
 සෙතාති අකබ්භි යථා මතස්ස
 කො මෙ ඉමං පුත්තමකාසි එවං.
2343. යසබ්බා හවෙ සනති මහානුභාවා
 අනවාගතා ඉසයො සාධුරුපා,
 තෙ දුට්ඨවිත්තං කුපිතං විදිත්වා
 යසබ්බා හි තෙ පුත්තමකංසු එවං.
2344. යසබ්බා ච මෙ පුත්තමකංසු එවං
 කට්ඨෙකුච මෙ මා කුද්දො බ්‍රහ්මචාරී,
 කුමමහව පාදෙ සරණං ගතාසම්
 අනවාගතා පුත්තසොකෙන හිතඛු.
2345. තදෙවහි එතරහි ච මඤ්ඤං
 මනොපදෙසො න මමඤ්ඤී කොචි,
 පුත්තො ච තෙ වෙදමදෙන මනො
 අකං න ජානාති අධිවච වෙදෙ.
2346. අද්ධා හවෙ හිකඛු මුහුත්තකෙන
 සමුද්දායනෙව පුරිසස්ස සඤ්ඤා,
 එකාපරාධං ඛම භුරිපඤ්ඤා
 න පණ්ඩිතා කොධබලා හවතති.
2347. ඉමඤ්ඤා¹ මඤ්ඤං උත්තරිධිපිණ්ඩං
 තං මණ්ඩවෝ‍යා භුඤ්ජතු අප්පසෙඤ්ඤා,
 යසබ්බා ච තෙ නං න විභෙදයෙය්‍යං
 පුත්තො² ච තෙ භොහිති යො අරොගො.
2348. මණ්ඩව්‍ය බාලොසි පරිත්තපඤ්ඤා
 යො පුඤ්ඤකෙබ්බතානං අකොච්ඡෙසි,
 මහකකසාවෙසු දදති³ දනං
 කිලිට්ඨකමෙඤ්ඤා අසඤ්ඤතෙසු.
2349. ජට්ඨා ච කෙසා අඨිතා නිවත්තා
 ජරුදපානංව මුඛං පරුළුතං,
 පජං ඉමං පසස්ථ රුමෙරුපිං⁴
 න ජට්ඨිතං තායතෙ අප්පසඤ්ඤං.

1. ඉදංච - මජ්ඣ. ථි.

2. පුත්තං - ස්‍යා.

3. දදති - මජ්ඣ.

4. දුමමරුප - මජ්ඣ.

2342. (මාගේ පුත්‍රයාගේ) හිස පිටිපසට කැරැකිණි. අකමිණි ලෙස අත දිග හරිමි, මළ එකක්වුගේ මෙන් ඇස් දුටුවන් ය, මාගේ පුත්‍රයාට මේ විප්‍රකාරය කවරෙක් කෙළේ ද? (යනුවෙන් දිව්‍යමංගලිකාව මාතෘකා පණ්ඩිතයන්ගෙන් ඇසුවා ය.)

2343. සෑමින් අනුව ගිය යහපත් සම්භාවය ඇති මහානුභාව-සම්පන්න යක්‍ෂයෝ ඇත්තාහු ම ය. ඒ යක්‍ෂයෝ දුෂ්ඨ සිත් ඇති කිපුණා වූ ඔබ පුතු දැන මේ විප්‍රකාරය කළහ.

2344. මාගේ පුතුව යක්‍ෂයෝ මෙසේ කළාහු ද, බ්‍රහ්මචාරීන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ ම මාගේ පුත්‍රයාට නො කිපෙන සේක්වා, මම නුඹ වහන්සේගේ ම පාදයන් සරණ කොට ගියමු. තවුසාණන් වහන්ස, මම පුත්‍රශෝකයෙන් නුඹ වහන්සේ කරා පැමිණියමු.

2345. දිව්‍යමංගලිකාවෙනි, ඒ බණිත කල්හිත් තිගේ පුතුව මා සිත්හි කිසියම් දොෂයෙක් නො වී ය, දැනුණු නැත, තිගේ පුත්‍රයා වනාහි වෙදයන් ඉගෙන වෙද මදයෙන් මත් වූයේ වැඩි අවැඩි නො දැනි.

2346. තවුසාණන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් ම මිනිසාගේ සංඥාව මොහොතකින් මුළු වේ ම ය. මහාප්‍රාඥය, මේ එක ම අපරාධය කමා කරන සේක්වා, පණ්ඩිතයෝ නම් ක්‍රොධය බල කොට ඇත්තෝ නො වෙත්.

2347. මාගේ මේ ඉළුල් බත්පිඩ අනුවණ මාණ්ඩව්‍ය තෙමේ අනුභව කෙරේවා, ඒ යක්‍ෂයෝ ද ඔහු නො වෙහෙසන්නාහ, තිගේ ඒ පුත් තෙමේ ද නිරෝග වන්නේ ය.

2348. නුඹ මහත් වූ රාගාදී කෙලෙස් කසටින් යුත් කිඵටු කම් ඇති අසංකල්පයන් කෙරෙහි දන් දෙන්නෙහි ය. යම්බඳු වූ නුඹ මෙසේ කිරීමෙන් පුණ්‍යකොත්‍රයන් පිළිබඳ දැනුමෙහි අදක්ෂ වෙහි ද, මාණ්ඩව්‍ය කුමාරය, එහෙයින් නුඹ අඤාන වෙහි ය.

2349. පුත මාණ්ඩව්‍යය, නුඹගේ දක්ෂිණාර්ථයන් අතුරෙන් ඇතැ-මුත්ගේ කෙසෙය් හැඩපඵ ගසා බඳින ලද්දහ. මුර සහිත අඳුන් දිවියම් පොරවන ලද්දහ. ජීර්ණකූපයක්සේ දික් රැවුළෙන් වැසුණ මුව සිගුරු ඇති අපිරිසුදු රාක්‍ෂස වෙසය ඇති මේ ප්‍රජාව බලවු. මේ දළ මඩුව හා අඳුන් දිවියම් දරන තැනැත්තා මඳ නුවණැත්තහු නො රකී. හෙවත් පිහිට නො වේ.

2350. යෙසං රාගො ච දෙසො ච
අවිජ්ජා ච විරාජිකා,
බිණ්ණසවා අරහතො
තෙසු දිත්තං මහපථං.

*උපහ්ව මනං මෙසෙකිං මානඩ්ඛසිං යසස්සිනෙ,
සපාරිසප්පො උච්ඡිතො මෙරකාරඤ්ඤං නද අහු'ති.

මානඩ්ඛ ජාතකං.

2. විත්තසමහ්වජාතකං

2351. සබ්බං නරානං සඵලං සුවිණ්ණං
න කම්මනා¹ කිංකින මොසමිත්ථී,
පසසාමි සමහ්වං මොහුභාවං
සකම්මනා පුංඤ්ඤඵලපපතං.

2352. සබ්බං නරානං සඵලං සුවිණ්ණං
න කම්මනා කිංකින මොසමිත්ථී,
කම්මිතනු වික්ඛස්සෙ පිට්ඨමෙව
ඉද්ධො මනො තස්ස යථාපි ලෙහං.

2353. සබ්බං නරානං සඵලං සුවිණ්ණං
න කම්මනා කිංකින මොසමිත්ථී,
විත්තං විජානාහි තරෙව දෙව
ඉද්ධො මනො තස්ස යථාපි තුලං.

2354. භවං නු විත්තො සුතමඤ්ඤතො තෙ
උද්ග්ග තෙ කොචිතං එතදකම්බා,
ගාථා සුගීතා න මිමිත්ථී කම්බා
දදමි තෙ ගාමවරං සතඤ්ඤා.

2355. න වාභං විත්තො සුතමඤ්ඤතො මෙ
ඉසි ච මෙ එතමිත්ථං අසංසි
ගතකාන රඤ්ඤෙ පටිගාහි ගාථං
අපි තෙ වරං අත්තමිතො දදෙය්‍ය.²

2356. යොජෙතනු වෙ රාජරෙව සුකතෙ විත්තසිබ්බතෙ,
කම්මං නාගානං බ්බංචි ධීවෙය්‍යං පටිමුඤ්ඤං.

* මරමි ස්වාමෙසාසකෙසු අයං ගාථා න දියුනි,

1. න කම්මනා - මජ්ඣං. සායං.

2. අපි නුතෙ අත්තමිතො වරං දදෙ - මජ්ඣං.

2350. යම් කෙනෙකුගේ රාගයන් දොළහෙන් අවිද්‍යාවත් පහවී ද, ඝෛර කළ ආසුරු ඇති රහත්හු වෙද්ද උන්වහන්සේ කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත් ඵල වේ.

*මෙධ්‍ය රජ තෙම යශස් ඇත්තා වූ මාතඬු සෘෂි කෙරෙහි සිත දූෂ්‍ය කොට සහපිරිවරින් වැනැස්සුණේ ය. එකල්හි මෙධ්‍යාරණ්‍යය වූයේ ය.

මාතඬු ජාතක යි.

2. වික්‍රමසමුදාන ජාතකය

2351. මිනිසුන් විසින් මැනැවින් පුරුදු කරන ලද හැම කර්මයක් ම විපාක සහිත ය. කුශලාකුශල කම් අතුරෙන් හිස් කම් කිසිවක් නැත. ඥාතිය කම්යෙන් පුණ්‍ය විපාකයට පැමිණ මහත් අනුභාව ඇති සම්භූත නම් වූ තමන් පුනර්ඝයෙන් දකිමි.

2352. මිනිසුන් විසින් මොනොවට පුරුදු කරන ලද හැම කම්යක් ම විපාක සහිත ය. කුශලාකුශල කම් අතුරෙන් හිස් කම් කිසිවක් නැත. යම්යේ මාතේ යශස් සමාද්ධිවිද කීම? එසේම මා සොහොවුරු වික්‍රමයාගේ සිතත් සමාද්ධි විද?

2353. මිනිසුන් විසින් මොනොවට පුරුදු කරන ලද හැම කර්මයක් ම විපාක සහිත ය. කුශලාකුශල කර්ම අතුරෙන් හිස් කර්ම කිසිවක් නැත. දේවයන් වහන්ස යම්යේ නුඹ වහන්සේගේ යශස් සමාද්ධි විද, එසේ ම ඒ චිත්තයාගේ ද සිත සමාද්ධි විය. චිත්තයා ගැන (මෙසේ) දැන ගන්නේ මැනැවි.

2354. පින්වත, මම චිත්ත නම්වේ මැ යි කියන චිත්තයාගෙන් ම තට මෙය අසන්නට ලැබිණි ද? නැතහොත් අනෙකකුගෙන් අසන්නට ලැබිණි ද? මෙය නුඹට කවරෙක් කීවේ ද? ගාරාව නම් මැනැවින් ගායනය කරන ලදී. ඒ ගැන මට සැකෙක් නැත. නුඹට ගම්වර සියයක් ද දෙමි.

2355. මම චිත්ත නම් වේ මැ යි කියන චිත්තයාගෙන් ම මට මෙය අසන්නට නො ලැබිණි. ඔබ කුමාගේ උයනෙහි වෙසෙන සෘෂිවරයෙක් මට මේ කරුණ කීවේ ය. රජු වෙත ගොස් මේ ගාරාව ගයව. එවිට තුටුසින් ඇති රජ තෙමේ තට වරයක් ද දෙන්නේ ය.

2356. විසිතුරු මැසුම් ඇති අලංකාර ලෙස සරසන ලද රාජ රථයන් යොදන්වා, ඇතුන්ගේ පොරොද්ද බිඳිමු. ශ්‍රීවාහරණයන් ද පළෙමු.

* බුරුම සියම් පොත්හි මෙය නොපෙනේ.

2357. ආභණ්ණනතු හෙරිමුදිබ්බසභේඛි
සීසානී යානානී ච යොජයනතු
අජජවහං අසසමං තං ගමිසසං
යතෝච දකඛිසං ඉසිං නිසින්නං.
2358. සුලඬලාහො චත මෙ අහොසි
ගාථා සුගීතා පරිසාය මජ්ඣේ,
සොහං ඉසිං සීලවතුපපන්නං
දිසවා පතීනො සුමනොහමසමි.
2359. ආසනං උදකං පජ්ජං පනිගණ්ණාතු නො හවං,
අග්ගෙහ හවන්තං පුට්ඨාම අග්ගං කුරුතු නො හවං.
2360. රමමිඤ්ඤි තෙ ආවසථං කරොනතු
නාරිගණ්ඨි පරිවාරයසු
කරොති ඔකාසමනුග්ගභාය
උභොපිමං ඉසසිරියං කරොම.
2361. දිසවා ඵලං දුට්ඨරිතස්ස රාජ
අපො සුචිණ්ණස්ස මහාවිපාකා,
අත්තානමෙවං පටිසංඤ්ඤිමිස්සං
න පක්ඛයෙ පුත්තං පසුං ධනං වා.
2362. දසෙවිමා වසසදසා මච්චානං ඉධ ජීවිතං,
අපපත්තඤ්ඤිච තං ඔධිං නළො ඡින්නොච සුභස්සි.
2363. තත්ත කා නන්දි කා බිඬවා කා රතී කා ධනෙසනා,
කිලෙම පුත්තෙහි දරෙහි රාජ මුත්තෙසමි බන්ධනා.
2364. සො අහං සුප්පජානාමි මඤ්ඤ මෙ නප්පමජ්ජති,
අනාතකෙනාධිපනගස්ස කා රතී කා ධනෙසනා.
2365. ජාති නරාහං අධමා ජනිඤ්
වණ්ඤාලයොනි දිපද කණ්ටයා,
සකෙහි කමෙමහි සුපාපකෙහි
වණ්ඤාලගඤ්ඤ අවසිමෙහ පුබ්බෙ.
2366. වණ්ඤාලාහුමෙහ අවනතිසු මිහා නෙරඤ්ඤරමපති,
උක්ඛුසා නම්මදුතීරෙ තාජ්ජ ආභමණබන්ධා,

2357. බෙර - මිහිඟු බෙර - සක් යන තුය්භයන් නාද කෙරෙන්නාවා, වේග ගමන් ඇති වාහන ද යොදන්නාවා, යම් තැනක හුන් සාමිවරයා දක්නට හැක්කෙම් නම්, අද ම ඒ අසපුවට යන්නෙමි යි රජ තෙමේ කීවේ ය.

2358. එකාන්තයෙන් මට යහපත් ලාභයෙක් විය. මා විසින් පිරිස් මැද ගාථාව මැනවින් ගායනය කරන ලදී. ඊළ වුතයෙන් සමන්විත වූ සාමිවරයා දැක ඒ මම මුත වුයෙමි සතුටුසිත් ඇත්තෙමි වෙමි.

2359. පින්වතුන් වහන්ස, අපගේ අසුන ද පා දෝනා පැන් ද පිළිගන්නා සේක්වා, පින්වතුන් වහන්සේ ආගන්තුක සත්කාරයෙන් පිදිම වශයෙන් විවාරම්. පින්වතුන් වහන්සේ අපගේ ආගන්තුක සත්කාරය පිළිගන්නා සේක්වා.

2360. නුඹ වහන්සේට සිත්කලු ගෘහයක් කෙරෙන්නාවා, ය්ත්‍රිසමු-හයා විසින් තෙපි පිරිවරනු ලබව. අනුග්‍රහ පිණිස එයට අවකාශ කළ මැනවැ. අපි දෙදෙනා මැ මේ රජ සැපත අනුභව කරමිහ යි රජ තෙමේ කීවේ ය.

2361. මහරජ, දුශ්චරිතයාගේ විපාකය දැක වැළිදු මනාව පුරුදු කළ සුචරිතයාගේ විපාකයක් දැක මෙසේ තමන් ම සංවරයට පැමිණියෙමි. පුත්‍ර සම්පත් හෝ ගව මහිණාදි පශු සම්පත් හෝ ධන සම්පත් හෝ නො පතන්නෙමි.

2362. මෙලොව මිනිසුන්ගේ ජීවිතය වම්යන් සම්බන්ධ දශක දශකයෙක් ම ය. ඒ දශකයන් සම්බන්ධ සීමාවට නොපැමිණ ම සිඳින ලද බට ගසක් මෙන් වියළෙයි. (මැරෙයි.)

2363. මහරජ, ඒ නැසෙන ජීවිතයෙහි ලා පස්කම් අරභයා කවර සතුටක් ද? කිනම් කායික ක්‍රීඩාවක් ද? කවර සොම්නස් සහගත ඇල්මක් ද? කිනම් ධනොපාර්ජනයෙක් ද? දරුවන්ගෙන් හා භාය්‍යාවන්ගෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය හෝ කුමක් ද? මම බන්ධන-යෙන් මිදුණෙමි.

2364. ඒ මම හොඳින් ම දනිමි. මරුවා මට පමා නො වේ. මරුවාහට යටත් වූවහුට කවර රතියක් ද? කිනම් ධනොපාර්ජන-යෙක් ද?

2365. මහරජ, මිනිසුන්ගේ අධම වූ වණ්ඤාලයෝනිය දෙපා ඇත්ත-වුන් අතර පහත් වේ. පෙර අපි සවකිය පාපකම් විපාකයෙන් සැබොල් මව් ගැබ්හි වූසුමහ.

2366. අපි දෙදෙනා අවන්ති දනව්වෙහි වණ්ඤාලයෝ වූමහ. ඉන් සැව තෙරඤ්ජරා ඉවුරෙහි මුවෝ වූමහ. එයින් වුත ව නම්ද නදි තීරයෙහි උකුස්සෝ දෙදෙනෙක් වූමහ. අද ඒ අපි බ්‍රාහ්මණ හා ඤාත්‍රිය වූමහ.

2367. උපනියති ජීවිතමප්පමායු
ජරුපනිතස්ස න සනති තාණං,
කරොහි පඤ්චාල මමෙතවාකාං
මාකාසි කමමානි දුට්ඨයානි.
2368. උපනියති ජීවිතමප්පමායු
ජරුපනිතස්ස න සනති තාණං,
කරොහි පඤ්චාල මමෙතවාකාං
මාකාසි කමමානි දුක්ඛප්පලානි.
2369. උපනියති ජීවිතමප්පමායු
ජරුපනිතස්ස න සනති තාණං,
කරොහි පඤ්චාල මමෙතවාකාං
මාකාසි කමමානි රජස්සිරානි.
2370. උපනියති ජීවිතමප්පමායු
විණ්ණං ජරා භනති නරස්ස ජීයතො,
කරොහි පඤ්චාල මමෙතවාකාං
මාකාසි කමමං නිර්වූපපත්ඤා.
2371. අඤ්ඤා භි සච්චං වචනං තවෙනං
යථා ඉසි භාසසි එවමේනං,
කාමා ව මෙ සනති අනප්පරුපා
තෙ දුට්ඨජා මාදියකෙන භික්ඛු.
2372. නාගො යථා පඤ්ඤාමජ්ඣෙකි බ්‍යාසනො
පස්සං ඵලං නාභිසංඝොති ගනතුං,
එවං පුං කාමපච්චෙත බ්‍යාසනො
න භික්ඛුනො මග්ගමතුබ්බජාමි.
2373. යථාපි මාතා ව පිතා ව පුත්තං
අනුසාසරෙ නිකාති සුඛිභවෙය්‍යා,
එවමෙ වං ත්වං අනුසාස හතොත
යමාවරං පෙව්ව සුඛිභවෙය්‍යා.
2374. නො වෙ තුචං උසස්සෙ ජනිත්තු
කාමෙ ඉමෙ මානුසකෙ පහාතුං,
ධම්මං බලිං පට්ඨපයස්ස රාජ
අධම්මකාරො ව තෙ මාහු රටෙය්.
2375. දුකා විධාවන්තු දිසා ව්‍යාපෙසා
නිමිත්තකා සමණ්ඩ්‍රාභමණානං,
තෙ අනාපානෙන උපට්ඨසස්ස
විජ්ඣාන සෙනාසනපච්චයෙන ව.

2367. මහරජ, මේ ජීවිතය මරණය කරා පැමිණෙයි. සත්ත්වයන්ගේ ආයුෂ කාලය ස්වල්ප ය. ජරාවෙන් මරුවෙතට පැමිණියහුට පුත්‍රාදීහු පිහිට නො වෙති. පාංචාලය, මාගේ මේ විවනය කරව. (පිළිපදුව.) දුක් වැඩෙන්නා වූ පාපකම් නොකරව.

2368. ජීවිතය මරණය කරා පැමිණෙයි, සත්ත්වයන්ගේ ආයු කාලය ස්වල්ප ය, ජරාවෙන් මරු වෙතට පැමිණියහුට පුත්‍රාදීහු පිහිට නො වෙත්. පාංචාලය, මාගේ මේ විවනය කරව. (පිළිපදුව.) දුක් විපාක ගෙන දෙන කම් නො කරව.

2369. ජීවිතය මරණය කරා පැමිණෙයි. සත්ත්වයන්ගේ ආයු කාලය ස්වල්ප ය. ජරාවෙන් මරු වෙතට පැමිණියහුට පුත්‍රාදීහු පිහිට නො වෙත්. පාංචාලය, මාගේ මේ විවනය පිළිපදුව. කෙලෙස් රජයින් වැසීගිය හිස් ඇති කම්යන් නො කරව.

2370. ජීවිතය මරණයට පැමිණෙයි. සත්ත්වයන්ගේ ආයුෂ කාලය ස්වල්ප ය. දිරන්නා වූ මිනිසාගේ ශරීරවර්ණය ජරා නොලෝ නසයි. පාංචාලය, මාගේ මේ විවනය කරව. නිරයෙහි ඉපදීමට හෙතු වන කම් නො කරව.

2371. එකාන්තයෙන් ම නුඹ වහන්සේගේ විවනය සත්‍ය ය. සෘෂි තෙම යම්සේ කියන්නේ නම්, එය එසේ ම ය. අප්‍රමාණ කාම සම්පත් මට ඇත්තාහ. සෘෂිවරය, ඒ කාම සම්පත් මා වැන්නකු විසින් අත්හැරිය නො හැකි ය.

2372. මඩවගුරෙහි එරුණු ඇත් තෙමේ ගොඩ දක්නේ යම්සේ යා නො හැක්කේ වේ ද, එමෙන් ම කාම පඬුකයෙහි එරුණු මම හික්මුවෙහි අනුශාසනා මාර්ගයට නො පැමිණෙමි. හෙවත් පැවිදි වන්නට නො පිළිවන් වෙමි.

2373. කවරාකාරයෙකින් පුතු සුවපත් වන්නේ ද යි සලකා යම්සේ නම් මවුපියෝ පුතුට අනුශාසනා කෙරෙද්ද. ස්වාමීනි, එසේ ම යම් ලෙසකින් පිළිපදින්නෙමි නම් පරලොව සුව පිණිස හෙතු වේ ද, එසේ ම මට අනුශාසනා කරන සේක්වා.

2374. ජනාධිපති මහරජ, ඉදින් තෙපි මිනිසුන් පිළිබඳ මේ පස්කම් සුව අත්හරින්නට නො හැක්කහු නම්, දහැමින් අයබදු පිහිටුවවු. තොපගේ රටෙහි අධම් ක්‍රියාවෝ ද නො වෙත්වා.

2375. මහණබමුණන් හට ආරාධනය කරන්නා වූ දූතයෝ සිවු දිගට යවත්වා, ඒ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් ආහාරයෙන් හා ගිලන්පයින් ද වස්ත්‍රයෙන් හා සෙනසුනින් ද සෙසු පසයෙන් ද උවැටැත් කෙරෙත්වා.

2376. අනෙකුත් පානන පසන්නවිනෙතා
සන්තප්පය සමභවුතමණෙ ව,
දුකා ව භුකා ව යථානුභාවං.
අනිඤ්ඤා සත්ථමුපෙති යානං.
2377. සචෙ ව නං රාජ මදෙ සහෙය්‍ය
නාරිගණෙහි පරිවාරයනං.
ඉමමෙවගාථං මනසිකරොහි
භාසෙසි චෙ නං පරිසාය මජ්ඣෙකං.
2378. අධෙතාකාසසයො ජන්තු වජනානා බිරපාසිනො,
පරිකිණ්ණො සුපානෙහි සවාජ්ජ රාජාති දුට්ඨතිති.

විතසමගුත ජාතකං.

3. සිව්ජාතකං¹

2379. දුරෙ අපඤ්ඤං ථෙරොව චක්ඛුං යාවිතුමාගතො,
ඵකනෙත්තා භවිස්සාම චක්ඛුං මෙ දෙහි යාවිතො.
2380. කෙනානුසිට්ඨො ඉධමාගතොසි
වණ්ඨක චක්ඛුපථානු යාවිතුං,
සුදුච්චරං යාවසි උත්තමඛං
යමාහු නෙත්තං පුරිසෙන දුච්චරං.
2381. යමාහු දෙවෙසු සුජමන්ති
මසවාති තං ආහු මනුස්සලොකෙ,
නෙතානුසිට්ඨො ඉධමාගතොසම්
වණ්ඨකො චක්ඛුපථානි යාවිතුං.
2382. වණ්ඨකො මඤ්ඤ වණ්ඨං අනුත්තරං
දදති මෙ චක්ඛුපථානි යාවිතො,
දදති මෙ චක්ඛුපථං අනුත්තරං
යමාහු නෙත්තං පුරිසෙන දුච්චරං.
2383. යෙන අනෙකුත් ආගඤ්ඤි යමතථමහිපඤ්ඤං,
තෙ තෙ ඉජ්ඣිතතු සංඝප්පා ලභ වක්ඛුති බ්‍රාහ්මණ.
2384. ඵකං තෙ යාවමානස්ස උභයානි දදමහං
සචක්ඛුමා ගව්ජ ජනස්ස පෙසකිනො,
යදිච්ඡෙසෙ තං තං තෙ² සමිජ්ඣිතු.

1. සිව්ජාතකං - සතං.

2. තදෙක - සිඳු.

2376. පහන් සිත් ඇත්තේ ආහාරයෙන් ද ගිලන්පසින් ද මහණ බමුණන් සතපවූ, හැකි පරිදි දීමත් කොට බුද්ධත් කොට නිත්‍ය නොලබන ලද්දේ ස්වර්ග ලෝකයට එළඹෙවූ.

2377. මහරජ, ඉදින් ස්ත්‍රී සමූහයා සමග පරිවරණය කරන තොප රාජමදය තෙමේ යටපත් කෙරේ නම් මේ ගාථාව ම මෙනෙහි කරවූ. තවද මේ ගාථාව පිරිස් මැද කියවූ.

2378. පෙර මම තෘණකුටියක් පමණ සෙවණකුත් නො වූයෙන් අභාවකාශයෙහි ශයනය කරන සැබොලෙක් වීම්. එකල මට කිරි පොවා වලට ගිය කල්හි බැල්ලක විසින් කිරි පොවන ලද්දෙමි, බලූ පැටවුන් විසින් පිරිවරන ලදුව වාසය කෙළෙමි. ඒ මම අද රජ යයි කියනු ලබමි.

විත්තසම්මත ජාතක යි.

3. සිව් ජාතකය

2379. මහරජ, ඇසින් කිසිවක් නො දක්නෙමි, මහල්ලෙක් වැදූර සිට ඇසක් ඉල්ලා ගැනීම පිණිස ආවෙමි. (මාවිසින්) ඉල්ලන ලද (ඔබතුමා) මට ඇසක් දෙනු මැනැවි. (එවිට) අපි දෙදෙන ම එකැස් ඇත්තලෝ වන්නෙමු.

2380. දුගී පුරුෂය, කවරකු විසින් අනුශාසනා කරන ලද්දේ ඇස් ඉල්ලීමට මෙහි ආවෙහි ද? මිනිසකු විසින් දෙන්නට අපහසුයයි යමක් උදෙසා කියත් ද, ශරීරය පිළිබඳ උත්තමාඛයක් වූ ඒ ඇස් ඉල්ලන්නෙහිය.

2381. දෙවියන් අතර සුප්ප්පති යයි යමකු උදෙසා කියද්ද, මිනිස් ලොවැ ඔහුට මසවත් යයි කියත්. ඔහු විසින් අනුශාසනා කරනු ලැබූ දුගී මම ඇස් ඉල්ලීමට මෙහි පැමිණියෙමි.

2382. ඉල්ලීම අතර මාගේ මේ ඉල්ලීම ප්‍රධානය. ඉල්ලන ලද තෙහි මට ඇස් දෙවූ. මිනිසා විසින් දීමට දුෂ්කර යයි යමක් කියද්ද ඒ ඇස් මට දෙනුමැනැවි.

2383. යම් බලාපොරොත්තුවකින් යමක් පතමින් මෙහි ආයෙහි ද තොපගේ ඒ අදහස් සමෘද්ධි වේවා, බමුණ ඇස් ලබව.

2384. එක ඇසක් ඉල්ලන්නාවූ තොපට මම ඇස් දෙක ම දෙමි. ඇස් ඇත්තෙක්වැ පනයා බලාසිටියදී ම නුඹ මගෙන් යමක් බලාපොරොත්තු වෙහි ද, එය තට සමෘද්ධි වේවා, යි සිව්වර තෙමේ කීවේය.

2385. මා නො දෙව අද වකුං මා නො සබෙබ පරාකරී,
ධනං දෙහි මහාරාජ මුත්තා වෙළුරියා බහු.
2386. යුත්තෙ දෙව රජේ දෙහි ආජාතියෙ වලඬුනො,
නාගෙ දෙහි මහාරාජ හෙමකපනවාසයෙ.
2387. යථා නං සිවයො සබෙබ සයොග්ගා සරථා සද,
සමනතා පරිකිරෙය්‍යං එවං දෙහි රජේසහ.
2388. යො වෙ දසසනති වක්කාන අදනෙ කුරුනෙ මනො,
භුමා සො පතිතං පාසං ගීවාය පටිමුක්ඛිති.
2389. යො වෙ දසසනති වක්කාන අදනෙ කුරුනෙ මනො,
පාසා පාපනරො හොති සමපන්නො යමසාධනං.
2390. යං හි යාවෙ නං හි දදෙ යං න යාවෙ න නං දදෙ,
ස්වාහං තමෙ ව දසසාමී යං මං යාවති බ්‍රාහ්මණො.
2391. ආයුං නු වණණං නු සුඛං බලං නු
කිං පතප්පානො නු ජනිතූ දෙසි,
කපං හි රාජා සිවිතං අනුත්තරො
වක්ඛුති දස්සා පරලොකහෙතු.
2392. නවාහමෙනං යසසා දදමි
න පුත්තමිවෙජ න ධනං න රඬං,
සතඤ්ච ධම්මො වරිතො පුරාණො
ඉච්චිව දනෙ රමනෙ මනො මමං.
2393. න මෙ දෙසසා උහො වක්ඛු අත්තානං මෙ න දෙසසියං.
සබ්බඤ්ඤනං පියං මය්‍යං තසමා වක්ඛුං අදසහා.
2394. සබ්බා ව මිත්තො ව මමාසි සිවක
සුසිකම්මො සාධු කරොහි මෙ වචො,
උඤ්ච වක්ඛුති මමං පිඨිංසනො
හත්තෙසු ආවෙසි වණිබ්බකස්ස.
2395. වොදිතො සිවිරාජෙන සිවකො වචනංකරො,
රඤ්ඤ වක්ඛුති උඤ්චා බ්‍රාහ්මණස්සපනාමසි
සවක්ඛු බ්‍රාහ්මණො ආසි අත්තො රාජා උපාවිසි.

2385. දෙවියන්වහන්ස, ඇස් නොදෙනු මැනැවි. ඇස් දී අප සියල්ලන් හැර නොදමනු මැනැවි. මහරජ (මොහුට) ධනය දෙනු මැනැවි. බොහෝ මුතු ද වෙරළමිණි ද යන වස්තුව දුන මැනැවි.

2386. දෙවියන්වහන්ස, අසුන් යොදන ලද රථ ද, අලංකෘත ආඡානෙය අස්වයන් ද, දෙනු මැනැවි. රන් අබරණින් සැරසූ ඇතුන් දෙනු මැනැවි.

2387. රජපුරුවන් වහන්ස, සේනා සහිත වූ රථ සහිත වූ මුළු සිවිරට වාසිහු හැම කල්හි නුඹ වහන්සේගේ භාත්පසැ යම්සේ පිරිවරා සිටිද්ද, මෙසේ ම ඇස් නොදී සෙසු වස්තූන් දුන මැනැවැ යි කීහ.

2388. යමෙක් යමක් දෙන්නෙමි යි කියා පසුව නොදීමට සිත් පහළ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ එකාන්තයෙන් ම බිමැ හුණු මළ පුඩුවක් ගෙන බෙල්ලෙහි බහාගනී.

2389. යමෙක් යමක් දෙන්නෙමැ යි කියා පසුව නොදෙන්නට සිත්පි ද, හෙ තෙමේ පවිටකුටත් වඩා පවිටු වූයේ යමයාගේ අණ පවත්නා තැනට පැමිණියේ වෙයි.

2390. යමක් ඉල්ලන්නේ නම් එය ම දෙන්නේ ය. යමක් නො ඉල්ලන්නේ නම් එය නො දෙන්නේ ය. බමුණු තෙම යමක් මගෙන් ඉල්ලා ද, ඒ මම එය ම දෙන්නෙමි යි රජ තෙම කීය.

2391. ජනාධිපති මහරජතුමනි, ආයුෂ පතා ඇස් දෙන්නෙහි ද? එසේ නැත. වර්ණය පතා ද? එසේත් නැත. සැපය පතා ද? එසේත් නැත. බලය පතා ද? මෙයින් කවරක් පතමින් දෙන්නෙහි ද? සිවිරට වාසින්ට උතුම් වූ රජ පරලෝ සැප පිණිස කෙසේ නම් ඇස් දෙන්නෙහි ද?

2392. මම යශස හෙතු කොට ගෙන මේ ඇස් නො දෙමි. පුත්‍ර සම්පත්තිය නො කැමැත්තෙමි. ධනය ද නො කැමැත්තෙමි. රටෙහි අධිපති බව ද නො කැමැත්තෙමි. එසේ ද වුවත් මෙය සත්පුරුෂයන් විසින් පුරුදු කරන ලද ධර්මයෙකි. මාගේ සිත එසේ හෙයින් දනගෙහි ම ඇලෙයි.

2393. මට දෙඇස් අප්‍රිය නැත. මාගේ ආත්මය (ජීවිතය) ද අප්‍රිය නැත. මට සර්වඥතාඥනය ප්‍රිය ය. ඒ නිසා මම ඇස් දිනිමි යි.

2394. යහළු සිව්කය, තෙපි මාගේ යහළුවා ද මිත්‍රයා ද වව. වෛද්‍ය ශිල්පයෙහි මනාව හික්මුණෙහිය. මාගේ වචනය කරව. මා බලා සිටිය දී ම ඇස් උදුරා දුගියාගේ අතෙහි තබව.

2395. සිවිරජ විසින් මෙහෙයවන ලද සිව්ක තෙමේ රජුගේ වචනය කෙළේ ය. රජුගේ ඇස් උදුරා බ්‍රාහ්මණයාට දුන්නේ ය. බ්‍රාහ්මණ තෙමේ ඇස් සහිත විය. අනු වූ රජ තෙමේ හිඳගත්තේ ය.

18 ජාතකපාළි - විසතිනිපාතො

2396. තතො සො කතිපාහසස උපරුලෙහසු චක්ඛුසු,
සුතං ආමනතායී රාජා සිවිතං රථධව්ඛිනො.
2397. යොජෙති සාරථී යානං යුක්තඤ්ඤි පටිවෙදය,
උය්‍යානභුමිං ගච්ඡාම පොක්කරඤ්ඤා වනානි ව.
2398. සො ව පොක්කරඤ්ඤා තීරෙ පලලබ්භත උපාටිසි,
තස්ස සකෙසා පාතුරහු දෙවරාජා සුජම්පති.
2399. සකෙසා හමසම් දෙවිඤ්ඤා ආගතොස්මි තවනතිකෙ,
වරං වරසු රාජිසි යං කිඤ්ඤි මනසිවජ්ජි.
2400. පහුතං මෙ ධනං සක්ක ඛලං කොසො ව්‍යාප්පකො,
අජ්ඣස්ස මෙ සතොදති මරණඤ්ඤා ව රුච්චති.
2401. යානි සච්චානි දිපදිඤ්ඤා තානි භාසසු ඛක්ඛිය,
සච්චනොත හණමානස්ස පුත චක්ඛුං හට්ඨස්සති.
2402. යෙ මං යාථිතුමායනති නානාගොතො වණ්ඤකා,
යොපි මං යාවතෙ තත් සොපි මෙ මනසො පියො.
ඵතෙන සච්චවජ්ජන චක්ඛුමෙව උපපජ්ජථ.
2403. යං මං සො යාථිතුං ආග දෙති වක්ඛුනාති බ්‍රාහ්මණො,
තස්ස චක්ඛුති පාදස්මි බ්‍රාහ්මණස්ස වණ්ඤිතො.
2404. භියොයා මං ආට්ඨි පිති සොමනස්සඤ්චාපකං,
ඵතෙන සච්චවජ්ජන දුතියමෙව උපපජ්ජථ.
2405. ධම්මෙන භාසිතා ගාථා සිවිතං රථධව්ඛින,
ඵතානි තථ නෙත්තානි දිබ්බානි පටිදිස්සරෙ.
2406. තිරො කුඬඬං තිරො සෙලං සමනිග්ගස්ස පබ්බතං,
සමනා යොජනසතං දස්සනං අනුගොතතු තෙ.
2407. කොනිධ වීතං න දදෙය්‍ය යාථිතො
අපි විසිට්ඨං සුපියමි අත්තනො,
තදිඤ්ඤා සබ්බෙ සිවයො සමාගතා
දිබ්බානි නෙත්තානි මමජ්ජ පස්සථ.

2396. ඉන්පසු සිව්දවියන්ගේ රට දියුණු කරන්නා වූ ඒ රජ තෙම ඇස් පිහිටි තන්හි මස් ලියලූ වීට රියදුරා ඇමතුවේ ය.

2397. එමඛා සාරථිය, යානයක් යොදව. යොදන ලද්ද ද දන්වව. උයන් බිමට ද, පොකුණුවලට ද, වනයට ද යම් සි රජ තෙමේ කීවේ ය.

2398. ඒ රජ තෙමේද පොකුණුතෙර පයඞ්ගයෙන් හිදගත්තේ ය. ඔහුගේ ඉදිරියෙහි සුජම්පති නම් වූ සක්දෙවරජ තෙම පහළ විය.

2399. මම දෙවෙන්ද්‍ර වූ ශක්‍ර වෙමි. නුඹ වහන්සේගේ සම්පයට ආයෙම් වෙමි. රාජර්මිය, නුඹ වහන්සේ සිත්හි යමක් කැමතිවන සේක් නම් වරයක් ඉල්ලව.

2400. ශක්‍රය, මාගේ ධන බොහෝ ය. බලය බෙහෙවි. කොණ්ඨා-ගාරය ද අනල්ප ය. දන් අකු වූ මට මරණය ම රුවිවේ යයි රාජර්මි තෙම කීවේ ය.

2401. දෙපා ඇතියන්ට ප්‍රධාන වූ රජතුමනි, යම් සත්‍ය කාරණයෝ වෙද්ද, ඒ සත්‍යයන් ම කියනු මැනව සත්‍යයකියන්නා වූ නුඹ වහන්සේට නැවැත ඇසක් ඇතිවන්නේ ය.

2402. නා නා ගොත්‍ර ඇති යම් යාවක කෙනෙක් මගෙන් ඉල්ලන්නට පැමිණෙද්ද, ඔවුන් අතුරෙහි යමෙක් මගෙන් ඉල්ලා ද හෙ තෙමේ ද මාගේ සිතට ප්‍රිය වේ. මේ සත්‍යවචනය කරණ කොට ගෙන මට ඇසක් පහළ වේවා.

2403. ඒ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ යම් හෙයෙකින් ඇසක් දෙවසි ඉල්ලීමට මා කරා පැමිණියේ ද, දුගී ඒ බමුණාට ඇස් දුනිමි.

2404. මට බොහෝ ප්‍රීතිය ඇති විය. නො අඩු සොම්නයක් ද විය. මේ සත්‍යවචනයෙන් දෙවැනි ඇස උපදිවා.

2405. සිව්ත්තේ රටට වැඩ සිදු කරන උතුමාණෙනි, නුඹ වහන්සේ විසින් දැනුම් ස්වභාවයෙන් ම ගාරා කියන ලද. නුඹ වහන්සේගේ දිව්‍යානුභාවයෙන් යුත් මේ ඇස් දක්නට ලැබෙත්.

2406. මහරජ, නුඹ වහන්සේගේ මේ ඇස් බිත්තියෙන් සරස ද ශෛලයෙන් සරස ද පර්වතයෙන් සරස ද සි මෙසේ භාත්පස යොදුන් සියයක් තුළ රූප දර්ශනය සිඳා කෙරේවා' යි ශක්‍ර තෙම ආශීර්වාද කෙළේ ය.

2407. මෙලොව ඉල්ලන ලද්දේ උතුම් වූ ද තමනට ඉතා ප්‍රිය වූ ද කුමන වස්තුවක් වුවත් කවරෙක් නම් නො දෙන්නේ ද, එසේ දීමෙන් පහළ වූ දිව්‍යමය වූ මාගේ ඇස් අද මෙහි රැස් වූ සිව්රට වැසි සියල්ලෝ ම බලන්වා.

2408. තිරො කුඩං තිරො සෙලං සමතිග්ගඤ්ඤ පබ්බතං,
සමන්තා යොජනසතං දසිනං අනුගොනති මෙ.
2409. න වාගමනො පරමස්සි කිංකරි වෙවානං ඉධ ජීවිතෙ,
දතා මානුසකං චකක්ඛං ලභං මෙ චක්ඛුං අමානුසං.
2410. එතම්පි දිස්වා සිවයො දෙථ දනානි භුඤ්ජථ
දතා ච භුතා ච යථානුභාවං
අනිජ්ජිතා සග්ගමුපෙථ යානන්ති.

සිවි ජාතකං.

4. සිරිමඤ්ජාතකං

2411. පඤ්ඤාසුපෙතං සිරියා විහිනං
යසස්සන්තඤ්ඤාපි අපෙතපඤ්ඤං,
පුට්ඨාමි තං සෙනක එතමත්ථං
කමෙත්ථ සෙය්‍යො කුසලා වදන්ති.
2412. ධීරා ච බාලා ච භවෙ ජනිතු
සිප්පපසනා ච අසිංහිනො ච,
සුජාතිමනෙතාපි අජාතිමය්‍ය
යසස්සන්තො පෙසිංකරා භවන්ති.
එතම්පි දිස්වාන අහං වදමි
පඤ්ඤා නිහිතො සිරිමාව සෙය්‍යො.
2413. තවම්පි පුට්ඨාමි අනොමපඤ්ඤ
මහොසධ කෙවලධර්මෙසසි,
බාලං යසස්සං පණ්ඩිතං අප්පහොගං
කමෙත්ථ සෙය්‍යො කුසලා වදන්ති.
2414. පාපානි කම්මානි කරොති බාලො
ඉදමෙව සෙය්‍යො ඉති මඤ්ඤමානො
ඉධලොකදස්සි පරලොකං අදස්සි,
උභයත්ථ බාලො කලිමග්ගහෙසි
එතම්පි දිස්වාන අහං වදමි
පඤ්ඤාව සෙය්‍යො න යසස්සි බාලො.

2408. මාගේ මේ දිව්‍ය නෙත්‍රයෝ හික්කියෙන් සරස ද ගලින් සරස ද පර්වතය ඉක්මවා ද, භාත්පස යොදුන් සියයක් රූප දැක්ම සිඳි කෙරෙත්.

2409. ජීවලෝකයෙහි මිනිසුනට ත්‍යාගයට වඩා උතුම් වූ අත් කිසිවක් නම් නැත. මිනිස් ඇසක් දී මා විසින් දිව්‍ය නෙත්‍රයක් ලබන ලදී.

2410. මේ කාරණය ද දැක සිටීරට වැසියෙහි, දන් දෙවු. අනුභවය ද කරවු. ශක්ති පමණින් දීමත් කොට අනුභවයත් කොට නිඤ්ඤ නොලබන ලද්දහු ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙවු යයි.

සිව් ජාතක යි.

4. සිරිමඤ් ජාතකය

2411. එම්බා සෙනකය, ප්‍රඥවෙන් යුතු වූ සම්පන්න තොර තැනැත්තා ද යශ්සින් යුතු වූ ප්‍රඥවෙන් තොර තැනැත්තා ද යන මේ දෙදෙනා අතුරෙන් කවරෙක් උතුමු යි පණ්ඩිතයෝ කියද්ද? යන මේ කරුණ මෙහි දී නුඹගෙන් අසමි යි රජ තෙම කීවේ ය.

2412. මහරජ, පණ්ඩිතයෝ ද මෝඩයෝ ද ශිල්ප දන්තෝද ශිල්ප නොදන්තෝ ද උසස් ජාති ඇත්තෝ ද යන සියල්ලෝ ද පහත් ජාතික සම්පත් ඇත්තහුගේ මෙහෙකරුවෝ වෙත්. මේ කරුණ ද දැක ප්‍රඥ ඇත්තා නිභීත ය. සම්පත් ඇත්තා ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි කියමි යි සේනක තෙමේ කීවේ ය.

2413. අලාමක ප්‍රඥ ඇති සියලු ධර්මයන් දක්නාපුලු මහෝෂධය, ඔබ ද විචාරමි. අඤ්ඤා වූ සම්පත් ඇත්තහු ද පණ්ඩිත වූ සම්පත් නැත්තහු ද යන මේ දෙදෙනා අතුරෙන් කවරෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි පණ්ඩිතයෝ කියද්ද යි මෙහි දී අසමි යි රජ තෙම කීයේ ය.

2414. මේ ලෝකයෙහි ඵෙශ්වය්‍යය ම ශ්‍රේෂ්ඨය යි හභිමිත් අඤ්ඤා තෙමේ පවිකම් කරයි. මෙලොව ගැන පමණක් පෙතෙන පරලොව ගැන නො පෙතෙන අඤ්ඤා තෙමේ දෙලොවෙහි ම පරාජය ම ගනියි. (ලබයි.) මේ කරුණ ද දැක නුවණැත්තේ ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. සම්පත් ඇත්තා වූ අඤ්ඤා උතුම් නො වේ ය යි මම කියමි යි. මහෝෂධ තෙමේ කීවේ ය.

2415. න සිසුමෙන විදිධානි හොගං
න බන්ධවා න සරිරාවකාසො
පසෙසළුමුගං සුබමෙධමානං
සිරිහිතං හජනෙ ගොරිමඤ්ඤං
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2416. ලඤ්ඤා සුබං මජ්ඣති අප්පඤ්ඤා
දුක්ඛතා ඵ්ථෙධාපි පමොහමෙති
ආරාධනා සුබදුක්ඛතා ඵ්ථෙධා
පවෙධති වාරිවරොච සමෙති
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤාපි සෙයොයා න යසස්සි බාලො.
2417. දුමං යථා සාදුප්පං අරඤ්ඤා
සමන්තතො සබ්බෙ වරතති පකඨි
එවමපි අබ්බං සධනං සහොගං,
බහුජ්ජනො හජති අත්ථෙකු
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2418. න සාධු බලවා බාලො සාහසං ඒඤ්ඤෙ ධනං
කඤ්ඤාමෙව දුමෙධං කඩ්ඪනති නිරයෙ භුසං,
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤාපි සෙයොයා න යසස්සි බාලො.
2419. යා කාවි නජ්ජා ගබ්ගමහිසුචනති,
සබ්බාව නා නාමගොතං ජහනති
ගබ්ගා සමුද්ධං පටිපජ්ජමානා
න බායනෙ ඉද්ධිපරො හි ලොකෙ,
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2420. යමෙනමකං උද්ධං මහනතං
සවනති නජ්ජා සබ්බකාලං අසරිඛා,
සො සාගරො නිච්ඡිත්තාරවෙගො
වෙලං න අවෙච්ඡති මහාසමුද්ධෙ.
2421. එවමපි බාලස්ස පජ්ජිතානි
පඤ්ඤා න අවෙච්ඡති සිරි කදව්,
එතමපි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤාපි සෙයොයා න යසස්සි බාලො.

2415. මහරජ, මේ ශිල්පය සම්පත් නො දරයි. ශිල්ප දත්තා පමණක් මුත් නැයන් ඇත්තේ නො වෙයි. ගරිරාවකාශ ඇත්තේත් නො වෙයි. කෙළ වැගිරෙන මුට ඇතිවැ සැප විඳින්නා වූ මේ ගොරිමතු සිටුහු බැලුව ඔහුට. ශ්‍රී තොමෝ ඒ ගොරිමතුයා හපනය කෙරෙයි. මේ කාරණය ද දකනු වන්නා ජිහිනය. සම්පත් ඇත්තා ම ශ්‍රේෂ්ඨය යයි මම කියමි යි සෙනක තෙම කියේ ය.

2416. මහරජ, මද නුවණැත්තේ සැප ලබා මත්වේ. දුකින් සාර්ග කරන ලද්දේ මුළුවට යෙයි. ආගන්තුක වූ සුවදුක් දෙකින් සාර්ග කරන ලද්දේ අවිච්ඡිත බවන ලද මත්භායක මෙන් සැලෙයි. මෙයත් දකනු වන්නේ ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. සම්පත් ඇති බාලයා එසේ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වේ ය යි මම කියමි යි මහොසධ තෙම කිය.

2417. මහරජ, වනයෙහි මිහිරිපල ඇති රැක් සිසාරා පක්ෂිහු යම්සේ හැසිරෙද්ද, එසේ ම ආභා වූ ධන සහිත වූ සම්පත් ඇති පුද්ගලයා ඇසුරු කිරීමෙන් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය තකා බොහෝ දෙන ආශ්‍රය කරත්. මේ කාරණය දකනු වන්නා උතුම් නො වේ. සම්පත් ඇත්තේ ම උතුම් වේ යයි මම කියමි යි සෙනක තෙම කිය.

2418. මහරජ, අඤ්ඤා වූ බලවතා යහපත් නොවේ. හේ සාහසික ලෙස ධනය ලබයි. පසුව ජීර්ගපාලකයෝ අධින්නා වූ ම ඔහු රුදුරු නිරයට ඇද ගනිති, මේ කාරණය ද දකනු වන්නා උතුම් වෙයි. සම්පත් ඇති බාලයා එසේ උතුම් නො වේ ය යි මම කියමි යි මහොසධ තෙම කියේ ය.

2419. යම්කිසි ඇළ දෙළවල් ගහකරා ගලා බසිද්දී ඒ සියල්ලෝ ම පෙර පැවති නාමගොත්තු පැරදමද්ද, මුහුදට ගලාබස්නා ගංගාව ද මුහුදට වැටුණු පසු ප්‍රකට නොවන්නිද? එපරිද්දෙන් ම ලෝවැසි තෙම ඉසුරුමත් තැනැත්තා ප්‍රධාන කොට ඇත්තේය. මේ කරුණ ද දකනු වන්නා ජිහින යැ, සම්පත් ඇත්තා ම උතුම්ය යි කියමි යි සෙනක තෙම කියේ ය.

2420. යම් ඒ මහාසාගරයක් නුඹ කියෙහි ද? එයට හැම කල්හි ම නොවිණිය හැකි සංඛ්‍යාවක් ඇළ දෙළ ගලා බසිත්. ඒ සාගරය නිතර මහාරළුවෙහ ඇත්තේ වෙරළ නො ඉක්මවා ද?

2421. මෙපරිද්දෙන් ම අඤ්ඤායෝ කපාවෙන් නුවණැත්තෙකුගේමවා නොයත් (නුවණැත්තෙකු කරා පැමිණ බිඳෙත්.) සම්පත් තොමෝ ද කිසිකලෙකත් ප්‍රඥාවත්තයා නො ඉක්මවයි. මේ කරුණ ද දකනු වන්නා ම ශ්‍රේෂ්ඨය. සම්පත් ඇති බාලයා එසේ ශ්‍රේෂ්ඨ නැතැයි කියමි යි කියේ ය.

2422. අසංකෘතො වෙයි පරෙසමත්තං
 හත්තාති සත්තානගතා යසස්සි,
 තතෙසව තං රුහති කුන්මජේකං
 සිරිතිනං තාරයතෙ න පඤ්ඤා
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2423. පරස්ස වා අත්තනොවාපි හෙතු
 බාලො මුසා භාසති අප්පඤ්ඤා
 සො නික්කිතො හොති සභාය මජ්ඣෙකං,
 පෙට්ටාපි සො දුග්ගතිගාමි හොති.
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤාසව සෙයොයා න යසස්සි බාලො.
2424. අත්තමයි වෙ භාසති භූරිපඤ්ඤා
 අනාලභියො අප්පඤ්ඤා දළිඤ්ඤා
 න තස්ස තං රුහති කුන්මජේකං
 සිරි ව පඤ්ඤාභවතො න හොති,
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2425. පරස්සවා අත්තනොවාපි හෙතු
 න භාසති අලිකං භූරිපඤ්ඤා
 සො පුජිතො හොති සභාය මජ්ඣෙකං
 පෙච්ඤං ව සො සුග්ගතිගාමි හොති.
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤාසව සෙයොයා න යසස්සි බාලො.
2426. හත්තිගවාස්සා මණිකුණොලා ව
 නාරියො ව ඉඤ්ඤාසු කුලෙසු ජාතා
 සබ්බාවා කා උපහොගා භවන්ති,
 ඉඤ්ඤා පොසස්ස අරුඤ්ඤාමනො
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.
2427. අසංවිහිතකමනො බාලං දුග්ගතිගාමිනං
 සිරි ජහති දුග්ගතිගං ජිණ්ණං උරගො තථං,
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤාසව සෙයොයා න යසස්සි බාලො.
2428. පඤ්ඤා පඤ්ඤා මයං හදනො
 සබ්බෙ පඤ්ඤා උපට්ඨිතා
 කං තො අභිභුයා ඉසාරොසි
 සකො හුතපතිව දෙවරාජා
 එතමයි දිසවාන අහං වදමි
 පඤ්ඤා නිභිනො සිරිමාව සෙයොයා.

2422. කායාදිසංයම නැත්තා වූ ද යස පිරිවර ඇති තැනැත්තෙක් විනිශ්චය සාධනයෙහි සිට අනුනට වැඩ පිණිය කරුණක් ප්‍රකාශ කෙරේද, නැ සමූහයා මැද ඔහුගේ කීම ම පිළිගැනේ. එය සම්පත් තොමෝ ම සිදු කරවයි. මෙය ද දෑක නුවණැත්තේ නිභිතය. සම්පත් ඇත්තේ ම ශ්‍රේෂ්ඨය යි මම කියමි යි සෙනක තෙම කියේ ය.

2423. මද නුවණැති බාලතෙම අනුන් හෝ තමන් හෙතු කොට ගෙන හෝ මුඛා බෙණේ නම්, හෙතෙමේ සභා මධ්‍යයෙහි නිෂිද්ධයෙක් වේ. හෙතෙමේ පරලෙව්හි ද සුගතිගාමී වෙයි. මෙය ද දෑක නුවණැත්තේ ම ශ්‍රේෂ්ඨය. සම්පත් ඇති බාලයා එසේ ශ්‍රේෂ්ඨ නැතැයි මම කියමි යි මහොෂධ තෙම කියේ ය.

2424. සහල් නැළියක් පමණකුදු නැති නිර්ධන දිළිඳු මහ-නුවණැත්තෙක් සත්‍ය කාරණයක් කියන්නේ නමුත් ඔහුගේ ඒ වචන කැති සමූහයා මැද ගණනට නොයේ. සම්පත් තොමෝ ද නුවණැත්තහුට නොවේ. මේ කාරණය ද දෑක නුවණැත්තා භිතය. සම්පත් ඇත්තා ම උසස් යයි මම කියමි යි සෙනක තෙම කීවේ ය.

2425. මහනුවණැතිතෙම අනුන් හෝ තමන් හෝ හෙතු කොට ගෙන බොරු නොකියයි ද, හෙතෙමේ සභා මධ්‍යයෙහි පූජිත වෙයි, පරලෙව්හි ද හෙතෙමේ සුගතිගාමී වන්නේය. මේ කරුණ ද දෑක ප්‍රඥවත්තයා ම ශ්‍රේෂ්ඨය. සම්පත් ඇති බාලයා එසේ ශ්‍රේෂ්ඨ නොවේ යයි මම කියමි යි කියේ ය.

2426. ඇත්තු ද ගවයෝ ද අශ්වයෝ ද මාණික්‍යකුණැලාහරණයෝ ද සමාඥ කුලයන්හි උපන් ස්ත්‍රීහු ද නිර්ධනයෝ ද යන ඒ සියලු වස්තුහු ධනවතාගේ උපහොග වස්තුහු වෙති. මේ කාරණය ද දෑක නුවණැත්තා නිභිතය. සම්පත් ඇත්තා ම උතුම් යයි කියමි යි සෙනක තෙම කියේ ය.

2427. හොඳින් වීඛාන නො කළ කර්මාන්ත ඇති නිපුරු කතා ඇති මන්ත්‍රීන්ගෙන් යුත් අනුවණ බාලයා දිරාගිය සැව හැරපියා යන සර්පයකු සෙයින් ශ්‍රී තොමෝ හැරපියා යන්නීය. මෙය ද දෑක නුවණැත්තේ ම ශ්‍රේෂ්ඨය. සම්පත් ඇති බාල තෙමේ එසේ ශ්‍රේෂ්ඨ නොවේ යයි මම කියමි යි මහොෂධ තෙම කීය.

2428. ස්වාමීනි, අපි පණ්ඩිතයෝ පස්දෙන සියල්ලෝ ම ඇදිලි බැඳගත්තෝ එළඹ සිටියෙමු. නුඹවහන්සේ භූතයනට අධිපති සත් දෙව රජු ලෙින් අප සියල්ලන් මැඩගෙන අධිපති වන්නහුය. මෙය ද දෑක නුවණැත්තා නිභිතය. සම්පත් ඇත්තා ම ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියමි යි සෙනක තෙම කියේ ය.

2429. දසො ව පඤ්ඤායා යසස්සි බාලො
අතෙරස්ස ජාතෙස්ස තථාවිධෙස්ස
යං පණ්ඩිතො නිපුණං සංවිධෙති,
සමෙමාහමාපජ්ජති තත්ථ බාලො
එතම්ඨි දිසවාන අහං වදමි
පඤ්ඤාච සෙය්‍යො න යසස්සි බාලො.

2430. අඬා හි පඤ්ඤාච සතං පසක්ඛා
කතතා සිරි භොගරතා මනුස්සා
ඤ්ඤාඤච බුද්ධානමතුලාරූපං
පඤ්ඤං න අචේතිති සිරි කද්ඪි.

2431. යං තං අප්‍රච්ඡිමහ අතිත්තංඨි නො
මහොසධි කෙවලධම්මදස්සි
ගවං සහස්සං උසහඤ්ච නාගං
ආජ්ඣක්ඛුක්ඛො ව රජෙ දස ඉමෙ
පඤ්ඤස්ස වෙය්‍යාකරණෙන තුට්ඨො
දද්ධි තෙ ගාමවිරාති සොළසාති.

සිරිමඤ් ජාතකං.

5. රොහනනම්ගජාතකං

2432. එතෙ යුරා පටියනාති භීතා මරණස්ස විත්තක,
ගව්ස්ස තුව්ච්චි මා කච්චි ජීවිස්සනාති තයා සහ.

2433. නාහං රොහනන ගව්සාමි හදයමෙම අවකස්සති,
න තං අහං ජහිස්සාමි ඉධ හෙස්සාමි ජීවිතං.

2434. තෙ හි නුත මරිස්සනාති අනුඤ්ඤා අපරිනායකා,
ගව්ස්ස තුව්ච්චි මා කච්චි ජීවිස්සනාති තයා සහ.

2435. නාහං රොහනන ගව්සාමි හදයමෙම අවකස්සති,
න තං බද්ධං ජහිස්සාමි ඉධ හෙස්සාමි ජීවිතං.

2436. ගව්ස්ස භීරු පලායස්සු තුට්ඨෙ බද්ධොස්මි ආයසෙ,
ගව්ස්ස තුව්ච්චි මා කච්චි ජීවිස්සනාති තයා සහ.

2429. එබඳු කටයුතු ඇති වූ කල්හි යශස් ඇත්තා වූ බාල තෙම නුවණැත්තාට දසයකු ලෙන් වේ. නුවණැත්තෝ යම් කරුණක් දක්ෂ ලෙස සංවිධානය කෙරේද, එහිදී අඤ්ඤා තෙමේ මුළාවට පැමිණෙන්නේය. මෙය ද දක නුවණැත්තෝම උතුරු සළුපත් ඇති අනුවණයා එසේ උසස් නොවේ යයි මම කියමිනි මහොභධ තෙම කියේ ය.

2430. මහරජ, ප්‍රඥානෝමෝ බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් විසින් එකාන්තයෙන් ම පසස්තා ලද්දිය. මිනිස්සු සම්පත්ති ඇලුණාහු ම වෙත්. එහෙයින් ශ්‍රීතෝමෝ සිවුන් කැමැත්තිය. ඤානාධාරයන්ගේ නුවණ ද අසමාන ස්වභාව ඇත්තේය. ශ්‍රී තෝමෝ කිසිකලෙකින් නුවණැත්තහු නො ඉක්මවා යයි මහොභධ තෙම කියේ ය.

2431. සියලු ධර්මයන් දන්නා ස්වභාවය ඇති මහොභධ පණ්ඩිතයන් වහන්ස, අපි යමක් විවාළෙමු නම් එය අපට කියෙහිය. ප්‍රශ්න විසඳීමෙන් තුටු වූ සිත් ඇති මම ගවයන් දහසක් ද ශ්‍රෙෂ්ඨ හස්තියකු ද ආජානනය අසුන් යෙදූ මේ රථ දශයක් ද ගම්වර යොළෙක් ද තොපට දෙමි යි රජ තෙම කියේ ය.

සිරිමඤ් ජාතක යි.

5. රොහනන මිග ජාතකය

2432. විඤ්ඤා, මේ රැළෙහි වූ මුවෝ මරණයට බියවූවෝ පැනදුවහි. තොපි ද යව, බලාපොරොත්තු නොවව. තොප සමග ඒ මුවෝ ජීවත් වන්නාහ. මෙසේ රොහනන මාග තෙම කියේ ය.

2433. රොහනනය, මම නොයමි. මාගේ හෘදය ශෝකයෙන් අදිනු ලැබේ. මම තොප නො හරිමි. මෙහි ම ජීවිතය හරනෙමි.

2434. ඇස් අති වූ පිළිදඟුම් කරන්නකු නැති ඒ අපගේ මවුපියෝ එකාන්තයෙන් මැරෙන්නාහ. එහෙයින් සහෝදරය, තෙපි එහි යව, බලාපොරොත්තු නො වව. තොප සමග ඒ මවුපියෝ ජීවත් වන්නාහු ය.

2435. රොහනනය, මම නො යමි. මාගේ හෘදය ශෝකයෙන් අදිගනි. මළපුටුවෙහි බැඳුණු තොප හැර නො යමි. ජීවිතය මෙහි ම හරනෙමි.

2436. බියවනදුලු තැනැත්තිය, වහා යව. පැනදුවව. මම අයෝමය කණුවක ඇට වූ මළ පුටුවෙක්හි බැඳුණෙමි. තෙපි ද යව. බලාපොරොත්තු නො වව. තොප සමග ඒ මුවෝ ජීවත් වන්නාහු යයි බෝසත් තෙම දුනාඤ්ඤා නම් නැගණියන්ට කියේ ය.

2437. නාහං රොහණා ගවජාමි හදයමෙම අවකස්සති,
න නං අහං ජනිස්සාමි ඉධ හෙස්සාමි ජීවිතං.
2438. තෙ හි නුන මරිස්සනති අක්ඛා අපරිනායකා,
ගවජ කුට්ඨි මා කඛිති ජීවිස්සනති තයා සහ.
2439. නාහං රොහණා ගවජාමි හදයමෙම අවකස්සති,
න නං බද්ධං ජනිස්සාමි ඉධ හෙස්සාමි ජීවිතං.
2440. අයං සො ලුඤ්ඤා ඵනි රුද්දරුපො සභාවුධො,
සො නො වධිස්සති අජජ උසුනා සත්ත්යාමපි.
2441. සා මුහුත්තං පලායිකා හයධවා හයජජිතා,
සුදුක්ඛාරං අකරා හිරු මරණායුපතිවත්තං.
2442. කිත්තු තෙ මෙ මිගා හොනති මුත්තා බද්ධං උපාසරෙ,
න නං චජිතුමිව්වතති ජීවිතස්සපි කාරණා.
2443. භාතරො හොනති මෙ ලුඤ්ඤා සොදරියා ඵකමාතුකා,
න මං චජිතු මිව්වතති ජීවිතස්සපි කාරණා.
2444. තෙ හි නුන මරිස්සනති අක්ඛා අපරිනායකා,
පඤ්ඤානං ජීවිතං දෙහි භාතරං මුක්ඛා ලුඤ්ඤා.
2445. සො වො අහං පමොක්ඛාමි මාතාපෙත්තරං මිගං,
නාන්තො මාතාපිතරො මුත්තං දියවා මහාමිගං.
2446. ඵවා ලුඤ්ඤා නන්තො සහ සබ්බෙති ඤාතිහි,
යථාහමජජ නන්තො මුත්තං දියවා මහාමිගං.
2447. කථං පමොක්ඛා ආසි උපනිතස්සිං ජීවිතෙ,
කථං පුත්ත අමොචසි කුටා පාසමානං ලුඤ්ඤා.

2437. පින්වත් රොහතනාය, මම නො යමි. මාගේ හෘදය ශොකයෙන් ඇදගනී. මළ පුඩුවෙහි බැඳුණු තොප මම නො හරිමි. මෙහි ම ජීවිතය හරනෙමි යි සුනාඤ්ඤ මුඛදෙන කිවා ය.

2438. අක්ක වූ පිළිදඟුම් කරන්නකු නැති ඒ අපගේ මවුපියෝ එකාන්තයෙන් මැරෙන්නාහ. එහෙයින් සහොදරිය, තෙපි ද මෙනැතින් යව. බලාපොරොත්තු නො වව. තොප සමග ඒ මවුපියෝ ජීවත්පන්නාහ යි රොහතන තෙම කියේ ය.

2439. පින්වත් රොහතනාය, මම නො යමි. මාගේ හෘදය ශොකයෙන් ඇදගනී. මළ පුඩුවෙහි බැඳුණු තෙපි මම නො හරිමි. මෙහි ම ජීවිතය හරනෙමි. සුනාඤ්ඤ නම් මුඛදෙන කිවාය.

2440. රෝදු ස්වභාව ඇත්තේ ආටුඛ සහිත වැ ඒ මේ වැදිතෙම එයි. හේ අද අපට භියෙන් ද අධියටියෙන් ද හිංසා කරන්නේ ය. (එහෙයින්) වහා පැනයව යි මුඛරජ තෙම කියේ ය.

2441. බියෙන් පෙළුණා වූ බියෙන් නැතිගන්නා වූ බියවනසුලු වූ ඒ මුඛාත්තිය මොහොතක් කල් පැන ගොස් ඉතා දුෂ්කර වූවක් කළා. මරණය සඳහා නැවැත පෙරළා ආවා ය.

2442. බන්ධනයෙන් මිදුණාහු මළ පුඩුවෙහි බැඳුණු තොප සම්පයෙහි භිඳිති. ජීවිතය හෙතුකොට ගෙන ද තොප හැරියන්නට නො කැමැති වෙති. මේ මුඛෝ තොපගේ කවරහු වෙද්දු යි වැදි තෙම ඇසුවේ ය.

2443. එම්බා වැදි පුත්‍රය, මොහු සමානකුස ඇත්තා වූ එක මව වෙත වැඩුණා වූ මාගේ සහොදරයෝ වෙති. මොහු ජීවිතය හෙතු කොටගෙන හෝ මා හැර යන්නට නො කැමැති වෙති යි මුඛරජ තෙම කියේ ය.

2444. එම්බා වැදි පුත්‍රය, පිළිදඟුම් කරන්නකු නැති අක්ක වූ ඒ මවුපියෝ එකාන්තයෙන් ම මැරෙන්නාහ. එහෙයින් ඔවුන් දෙදෙනාගේ ද අප නිදෙනාගේ ද යන අප පස් දෙනකුගේ ජීවිත දෙනු මැනැවි. මාගේ සහොදරයා මුද්ගරිනු මැනැවැ යි විඤ්ඤ නම් මාග තෙම කියේ ය.

2445. එම්බා මුඛරජ, ඒ මම මවුපියන් පොෂණය කරන්නා වූ මුඛරජහු මුද්ගරිනු හරනෙමි. මරණයෙන් මිදුණා වූ මුඛරජ දැක මවුපියෝ සතුටු වෙත්වා යි වැදි තෙම කියේ ය.

2446. එම්බා වැදිපුත්‍රය, මම අද මරණයෙන් මිදුණා වූ මුඛරජ දැක යමෙය් සතුටුවන්නෙමි ද, එසේ ම නුඹ ද සියලු නැයන් සමග සතුටුවෙහිවා යි විත්ත තෙම දනුමෙවෙහි වශයෙන් ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

2447. පුත්‍රය, ජීවිතය මරණයට ළං කොට පැමිණ වූ කල්හි (මරණාසන්නයේ දී) කෙසේ මිදුණෙහි ද? පුත්‍රය, වැදි තෙම නුඹ මළ පුඩුවෙන් කෙසේ මුද්ගරිනු හැරියේ ද?

2448. හණං කණණ්ණුටං වාචං හදයඛං හදයනිසස්සිතං,
සුභාසිතාහි වාචාහි චිත්තකො මං අමොචයි.
2449. හණං කණණ්ණුටං වාචං හදයඛං හදයනිසස්සිතං,
සුභාසිතාහි වාචාහි සුතනා මං අමොචයි.
2450. සුඤ්ඤා කණණ්ණුටං වාචං හදයඛං හදයනිසස්සිතං,
සුභාසිතානි සුඤ්ඤාන ලුඤ්ඤා මං අමොචයි.
2451. එවං ආනන්දිනො හොතු සහ දුරෙහි ලුඤ්ඤා,
යථා මයස්ස නන්දම දිසවා රොහනාමාගතං.
2452. නත්ත ඤං අවචා ලුඤ්ඤ මිගච්ඡොති ආහරිං,
අථ කෙන තු වණණ්ණාන මිගච්ඡොති නාහරි.
2453. ආගමාවෙච හස්සං කුටපාසඤ්ඤා සො මිගො,
අබ්ඤ්ඤිතඤ්ඤා මිගරාජං තඤ්ඤා මුත්තා උපාසරෙ.
2454. තස්ස මෙ අහු සංවේගො අබ්භුතො ලොචිතංසනො,
ඉමං වාහං මිගං හඤ්ඤා අස්ස හෙසසාමි ජිවිතං.
2455. කිදිසා තෙ මිගා ලුඤ්ඤ කිදිසා ධම්මකා මිගා,
කථං වණණ්ණා කථං සීලා බාලහං බො තෙ පසංසයි.
2456. භිද්ධසිඛං සුච්චාලා ජාතරූපහවුපමා,
පාද ලොභිතකා තෙසං අඤ්ඤිතකඛා මනොරමා.
2457. එදිසා තෙ මිගා දෙව එදිසා ධම්මකා මිගා,
මාතාපෙක්ඛිතො දෙව න තෙ සො *අභිහාරස්ස.
2458. දම්ම නික්ඛස්සං ලුඤ්ඤා පුරුෂාඤ්ඤා මණිකුණ්ඩලං,
චතුර්දසඤ්ඤා පලලඛං උමොපුප්ප්ඤ්ඤිතං.

*අභිහාරස්සිපායො.

2448. පින්වත් මද්දියවරුනි, මාගේ චිත්‍රක නම් යහොදර තෙම හෘදයාබන්ධ වූ හෘදයනිශ්චිත වූ කනට සුව ගෙනදෙන්නා වූ වචන කියන්නේ ඒ සුභාමින වචන බලයෙන් මා මළපුටුවෙන් මිදුවී.

2449. පින්වත් මද්දියවරුනි, සුතනා තොමෝ ද සිත් ඇඟහන්නා වූ හෘදයනිශ්චිත කර්ණරසායන වචන කියන්නී ඒ සුභාමින වචන බලයෙන් මා මළපුටුවෙන් මිදුවූ ය.

2450. සිත් ඇඟහන්නාසුදු හෘදයනිශ්චිත වූ කනට සුවදෙන වචන අසා තුටු පහටු වූ වැදිතෙමේ මනා කොට කියූ ඒ වචන ඇසීම හෙතු කොටගෙන මා බන්ධනයෙන් මිදුවේ ය.

2451. මරණයෙන් මිදී ආ රොහණ නම් මුවරජු දක අද අපි යම්යේ ප්‍රිත වෙමු ද, වැදි තෙමෙන් එසේ ම සිය අඹුදරුවන් සමග ප්‍රිත වේවා යි මවුපියෝ අනුමෙවෙති කළහ.

2452. එම්බා වැදිපුත්‍රය, මුවකු හෝ මුවසම් හෝ ගෙනෙන්- නෙමි යි නුඹ කීවෙහි නොවේ ද? එසේ කියා තිබිය දී කවර කාරණයකින් මුවකු හෝ මුවසම් හෝ නොගෙනාවෙහි ද? යි රජ තෙම ඇසී ය.

2453. මහරජ, ඒ මුව තෙම මා ඇට වූ මළපුටුවෙහි බැඳුණේ මාගේ අත්පසට ම පැමිණියේ ම ය. ඒ මුවට පුටුවෙහි බැඳුණේ ය. පුටුවෙහි බැඳුණු ඒ මුවා ඇසුරු කැරගෙන නො බැඳුණු මුවෝ දෙදෙනෙක් සිටියහ.

2454. ඒ මට ලොමුදහ ගන්නා වූ නොවූ වීරු සංවේගයක් පහළ විය. මම මම මුවා නසන්නෙමි නම් අද මෙහි ම ජීවිතය හරනෙමි යි කියා යි.

2455. වැදිපුත්‍රය, ඒ මුවෝ කෙබඳු ද? කෙබඳු ධර්මයෙහි පිහිටි- යාහු ද? කෙබඳු වර්ණ ඇත්තෝ ද? කෙබඳු ස්වභාව ඇත්තෝ ද? නුඹ දැඩි කොට ප්‍රශංසා කරන්නෙහි යයි රජ ඇසුවේ ය.

2456. මහරජ, ඒ මුවන්ගේ රිදී දම් වැනි අං ඇත්තාහ. සෙමර වල්ග වැනි පිරිසුදු වල්ග ඇත්තෝය. සම රත්වන් ය. ලේවන් පා ඇත්තාහ. අඳුන්ගාන ලද ඇස් වැනි සිත්කළු ඇස් ඇත්තේ ය.

2457. දේවයන් වහන්ස, ඒ මුවෝ මෙබඳුයහ. ඒ මුවෝ මෙබඳු ධර්ම ඇත්තෝ ය. දේවයන් වහන්ස, ඒ මම මවුපියන් පොෂණය කරන්නා වූ ඒ මුවන් නො ගෙනාවෙමි යි වැදි තෙම කීවේ ය.

2458. එම්බා වැදිපුත්‍රය, තට රනින් නිෂ්ක සියයක් දෙමි. බොහෝ අගනා මිණි කොඩොලක් ද දෙමි. දිය බෙරළිය මල් බඳු පසතුරුණු ඇතුරු උස් වූ සිව්වස් අසුනක් ද දෙමි.

2459. දෙව ව සාදිසියො හරියා උසහඤ්ච ගවං සතං,
ධම්මෙන උජ්ජං කාරොසං ඛුද්ධකාරො මෙසි ලුඤ්ඤක.

2460. කසි වණ්ණජා ඉණ්දනං උඤ්ජාවරියාය ලුඤ්ඤක,
එතෙහි දුරං පොසෙහි මා පාපං අකරා පුනතති.

රොහතනමිගජාතකං.

6. චූලහංසජාතකං

2461. එතෙ හංසා පක්කමනති වක්කඛ්ඛා හයමෙට්ඨා,
හරිත්තව හෙමවණ්ණං කාමං සුමුඛ පක්කම.

2462. ඔහාය මං ඤාතිගණා එතං පාසවසං ගතං,
අනපෙක්ඛමානා ගව්ජනති කිං එතො අවතීයසි.

2463. පතෙව පතනං සෙට්ඨ නත්ති ඛද්දෙ සහායතා,
මා අතීසාය භාපෙසි කාමං සුමුඛ පක්කම.

2464. නාහං දුක්ඛපරෙතොති ධතරට්ඨ තුවං ජහෙ,
ජීවිතං මරණං වා මෙ තයා සද්ධිං හවිසසති.

2465. එතදරියංස කලයාණං යං කං සුමුඛ භාසසි,
තඤ්ඤා විමංසමානොහං පතතෙතං අවයසජිං.

2466. අපදෙන පදං යාති අත්තලිකෙඛ වරො දිජො,
ආරා පාසං න බුජ්ජති කං හංසානං පවරුත්තමො.

2467. යද පරාහවො හොති පොසො ජීවිතසංඛියෙ,
අරං ජාලඤ්ච පාසඤ්ච ආසජ්ජාපි න බුජ්ජති.

2459. රූපයෙන් හා භෞගයෙන් ඔවුනොවුනට සමාන භායා-
වරුන් දෙදෙනෙකුන් ද දෙමි. වෘක්කයකු ඇතුළු ගවයන් සියයක් ද
දෙමි. වැදිපුත්‍රය, මම දැනමින් රජය ද කරවන්නෙමි. තෝ මට
බොහෝ උපකාර ඇතිකෙසේ වෙහි ය.

2460. වැදිපුත්‍රය, තෝ සි සෑම ය, වෙළඳාම ය, ණයදීම ය,
සිහා හැසිරීම ය යන මෙයින් අඹුදරුවන් පෝෂණය කරව. නැවත
පාපයක් නො කරව යි රජ තෙම කීවේ ය.

රොහතනමිග ජාතික යි.

6. මූලික ජාතික

2461. රන්වන් සිව් ඇති රන්වන් පැහැති සුමුඛ නම් භංසය,
වක් වූ අවයව ඇති හයින් කම්පා වූ මේ භංසයෝ ඉවත්ව යෙති.
තෙපි ද එකාන්තයෙන් ඉවත්වව.

2462. මාගේ නෑ සමූහයා මා ගැන බලාපොරොත්තුවක් නැත්-
තාහු හුදකලා ව මළ පුටුවෙහි බැඳුණු මා අත්හැර යෙත්. එකලාවූ
තෝ කවර හෙයින් වෙන් වූ නවතින්නෙහි ද?

2463. අහස පියාසර කරන්නාවුන්ගෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ භංසය, පාල-
යෙහි බැඳුණු කෙරෙහි යහළුවෙක් නැත. සිය නිදුක්බව සඳහා
කළයුතු වියාය නො පිරිහෙළව. සුමුඛය, එකාන්තයෙන් ම මෙතනින්
යව.

2464. ධනරට්ඨ නම් භංසරාජය, නුඹවහන්සේ මරණ දුකින්
පෙළෙනු යි එපමණෙකින් මම නුඹ වහන්සේ අත් නො හරිමි. මාගේ
ජීවත්වීම හෝ මරණය හෝ නුඹ වහන්සේ සමග වන්නේ යයි
සුමුඛ තෙම කීවේ ය.

2465. එම්බා සුමුඛය, “මම නුඹ වහන්සේ අත් නො හරිමි” යි
නුඹ යමක් කියෙහි ද, මෙය ආචාරයෙන් යුත් ආයායාගේ යහපත්
වචනය වේ. මම වනාහි නුඹ චිමසන්නෙමි ‘පැන යව’ යි යන
මේ චිත්තය කීවෙමි’ යි භංසරාජ තෙම කීවේ ය.

2466. අහසෙහි හැසිරෙන්නා වූ පක්ෂි තෙම පියවර නො තැබී
මෙන් අහසෙහි පියවර කොට ගමන් කරයි. භංසයන් අතුරෙන්
ඉතා උතුම් වූ නුඹ වහන්සේ දුර දී ම මළ පුටුව නො දුටුහු ද යි
වැදි තෙම ඇසීය.

2467. වැදිපුත්‍රය, යම් කලෙක පිරිහීමක් වේ ද, ජීවිකාවසානයට
පමුණුනු එබඳු පිරිහීමේ දී පුරුෂ තෙම දැලට හෝ මළපුටුවට
හෝ ඉතා ළං දුටු ද නො දැනියි භංස තෙම කීවේ ය.

2468. එතෙ භංසා පසංමානි වසකඛයා භයචෙරිතා,
හරිත්තව හෙමවණ්ණි තිඤ්ඤි තං අවභිසයි.
2469. එතෙ භුක්වා පිටිත්වා ච පසංමානි විහංගමා,
අනුපෙක්ඛමානා වසකඛා තිඤ්ඤාදවෙකො උපාසයි.
2470. කිත්තු තායං දිජො හොති මුත්තො බද්ධං උපාසයි,
ඕභාය සකුණා යනති කිං එකො අවභිසංයයි.
2471. රාජා මෙ'සො දිජො මිත්තො සධා පාණසමො ච මෙ,
තෙව නං විජතිස්සාමි යාව කාලස්ස පරියායං.
2472. යො ච කිං සබ්බො හෙතු පාණං වජ්ජුච්ඡයි.
යො තෙ සභායං මුඤ්ඤාමි හොතු රාජා තවානුගො.
2473. එවං ලුද්දක නතුස්ස සහ සංඛෙහි ඤාතිහි,
යථාහච්ඡ නතුමි මුත්තං දිසවා දිජාධිසං.
2474. කච්චිත්තු හොතො කුසලං කච්චි හොතො අනාමයං,
කච්චි චංචමිදං චිතං ධම්මෙන මනුසාසයි.
2475. කුසලං චෙව මෙ භංස අපො භංස අනාමයං,
අපො රචංචමිදං චිතං ධම්මෙන මනුසාසනං.
2476. කච්චි හොතො අමචෙවස්ස දෙසො කොච්චි න විජ්ජති,
කච්චි ආරා අමිත්තා තෙ ඡායා දකඛිණකොරිව.
2477. අපොමි මෙ අමචෙවස්ස දෙසො කොච්චි න විජ්ජති,
අපො ආරා අමිත්තා මෙ ඡායා දකඛිණකොරිව.
2478. කච්චි තෙ සාදිසි හරියා අසස්වා පියභාණිනී,
පුත්තරූපයස්සපෙනා තව ඡන්දවසානුගා.
2479. අපො මෙ සාදිසි හරියා අසස්වා පියභාණිනී,
පුත්තරූපයස්සපෙනා මෙ ඡන්දවසානුගා.

2468. රන්වන් වූ සීවිය ඇති රන්වන් වූ පැහැති පක්ෂිය, වක් වූ අවයව ඇති කම්පා වූ මේ පක්ෂීහු මොබින් ඉවත් වෙති. නුඹ පමණක් මෙහි රඳනෙහි ය.

2469. වක් වූ අවයව ඇති, අහස්හි හැසිරෙන මේ පක්ෂීහු අනුභව කොට පැත් බි බලාපොරොත්තු නැත්තාහු බැහර යෙහි, නුඹ පමණක් හුදෙකලා ව මොහු ඇසුරු කරන්නෙහි ය.

2470. මිදුණා වූ නුඹ පාසයෙහි බැඳුණු ඇසුරු කරන්නෙහි ය. මේ පක්ෂි තෙම තට නැකමින් කටරෙක් උන්නේ ද? අනිත් පක්ෂීහු මේ පක්ෂියා හැරුණු යෙහි නුඹ පමණක් කුමක් නිසා මෙහි රඳෙන්නෙහි ද? යි වැදි තෙම ඇසී ය.

2471. මේ පක්ෂි තෙම මාගේ රජ වෙයි. මිත්‍ර වෙයි. මාගේ ප්‍රාණය හා සම යහළුවාක් වෙයි. එහෙයින් ජීවිතාන්තය දක්වා මම මොහු නො හරිමි යි සුමුඛ තෙම කීවේ ය.

2472. පින්වත් භංසය, යම්බඳු නුඹ යහළුවා නිසා ප්‍රාණය පුද්ගතව කැමැත්තෙහි ද, එහෙයින් නුඹගේ ඒ යහළුවා මුදු. නුඹගේ රජ නුඹ අනුව යන්නෙක් වේවා, යි වැදි තෙම කීවේ ය.

2473. මළපුටුවෙන් මිදුණු පක්ෂිරාජයා දෑක අද මම යම්සේ සන්නාම වෙමි ද, එපරිද්දෙන් ම වැදිපුත්‍රය, නුඹ හැම නැයත් සමග තුටුවෙහිවා යි සුමුඛ තෙම අනුමොදනා කෙළේ ය.

2474. කීමෙක් ද පින්වත් මහරජ, ඔබතුමන්හට සුව ද? කීමෙක් ද පින්වත්හට ආරෝග්‍යය ඇත්තේ ද? කීමෙක් ද මේ රට සමෘද්ධ ද? ධර්මයෙන් අනුශාසනා කරන්නෙහි ද? කියා භංසරාජයා ඇසුවේ ය.

2475. භංසරාජය, මට සුව ය. තව ද භංසය නිරෝගය. මේ රට ද සමෘද්ධ ය. මම දැනුමින් අනුශාසනාත් කරමි.

2476. කීමෙක් ද පින්වත්හුගේ ඇමතියන් කෙරෙහි කිසියම් දෙසෙක් නැද් ද? කිම? නුඹගේ අමීත්‍රයෝ (සතුරෝ) දක්ෂිණදිශාහිමුඛ සෙවණැල්ල මෙන් නො වැඩෙද් ද?

2477. තවද, මාගේ ඇමතියන් කෙරෙහි කිසි දෙසෙක් නැත. වැලි මාගේ අමීත්‍රයෝ (සතුරෝ) දක්ෂිණදිශාහිමුඛ සෙවණැල්ල මෙන් නො වැඩෙත්.

2478. කිම නුඹගේ භාය්‍යාවෝ සමාන ගුණාත්තියෝ ද? කීකරු ද? ප්‍රිය තෙපුල් බෙණෙද් ද? රූප සම්පත් යශස් යන මේ සම්පත්තින් යුක්ත වූවාහු ද? නුඹගේ කැමැත්ත අනුව පවතිද් ද?

2479. තවද, මාගේ භාය්‍යාවෝ සමාන ගුණාත්තියෝ ය. කීකරු ය. ප්‍රිය තෙපුල් බෙණෙකි. දරු සම්පත් රූ සම්පත් යශස් යන මේ සම්පත්තින් යුක්ත වූවා මාගේ කැමැත්ත අනුව පවතිත්.

2480. කච්චි තෙ බහවො පුත්තා සුජාතා රට්ඨවධන්ත,
පඤ්ඤාප්වෙන සමසකතා සමෙදොදන්තී තතො තතො.
2481. සතං එකො ව මෙ පුත්තා ධනරට්ඨ මයා සුතා,
තෙසං තං කච්චමක්ඛාති නාවරජාඛන්ත තෙ වවො.
2482. උපපන්නොපි වෙ හොති ජාතියා විනයෙන වා,
අථ පච්ඡා කුරුතෙ යොගං කිච්ච ආපාසු සිද්ධි.
2483. තස්ස සංඝීරපඤ්ඤස්ස චිචරො ජායතෙ මහා,
නතතමජෙධාච රුපානි ටුල්ලානි මනුස්සනි.
2484. අසාරෙ සාරයොගඤ්ඤ මනිං නතෙව චිකුති,
සරහොව ගිට්ඨග්ගසමිං අනතරායෙව සිද්ධි.
2485. ගීතජවේවා'පි වෙ හොති උට්ඨාතා ධිතිමා තරො,
ආචාරසීලසමුපකො නිසෙ අග්ගිව භාසති.
2486. එතං මෙ උපමං කතා පුතෙත විජ්ජාසු වාචය,
සංචිරුලෙහථ මෙධාවී ඛෙක්ඛතිජංව වුට්ඨියාති.

වුල්ලහංස ජාතකං.

7. සතතිගුමනිජාතකං.

2487. මීගලුඤ්ඤ මහාරාජා පඤ්ඤාලානං රථෙසහො,
නික්ඛන්තො සහ සෙනාය ඔගඤ්ඤා චනමාගමා.
2488. තතඤ්ඤා අරඤ්ඤසමිං තස්සරාතං කුට්ඨං කතං,
තස්සා කුට්ඨා නික්ඛම්ම සුචො පුද්ගනී භාසති.

2480. මහරජ, නුඹගේ රට දියුණු කිරීමෙහි සමත් මවුපිය දෙපසින් පිරිසිදු උත්පත්තියක් ඇති බොහෝ පුත්‍රයෝ ප්‍රඥවේගයෙන් යුක්ත වූවාහු ඒ ඒ තත්ති අවිරුද්ධව සන්තොෂ වෙද්දී? යි භංග මෙම ඇසුවේ ය.

2481. ධාතරාෂ්ට්‍ර නම් භංසරාජය, මා හා ප්‍රකට වූ මාගේ පුත්‍රයෝ එකසිය එක්දෙනෙක් වෙත්. ඔවුන්ට කළමනා දේ නුඹ වහන්සේ ප්‍රකාශ කරන සේක්වා, නුඹ වහන්සේගේ වචනය ඔවුහු නො වරද වනි යි රජ තෙම කීය.

2482. ඉදින් යමෙක් ජාතියෙන් හෝ ආචාරයෙන් හෝ යුක්ත වූයේ ද, උගතයුතු කාලයෙහි නොඉගෙන පසුව උත්සාහ කෙරේ ද, ඒ කැනැත්තා කායභීයක් පැමිණි කල්හි හෝ විපතෙහි දී හෝ ගිලෙයි.

2483. නුගත් හෙයින් අනිශ්චල ප්‍රඥ ඇති ඔහුට හොඟාදිය සම්බන්ධ සිදුරක් (පිරිහීම් දෙරටුවක්) හටගනී. හෙතෙම රාත්‍රියෙහි මහත් රූප ම දක්නා රාත්‍රිඅක්කියකුටෙන් ඔදරික කාරණා මිස සියුම් කරුණු නො දකී.

2484. නිස්සාර වූ ආගම ධර්ම කෙරෙහි මේ ධර්ම සාරභවයෙන් යුක්තයයි සිතන කැනැත්තා බොහෝ ඉගෙන ද නුවණ නො ලබයි. ගිරිදුර්ගයෙහි වේගයෙන් නිවේසකරා දුව එන සරහමාගයෙක් සම-සානයකැයි සිතා විසමසානයෙන් පැන අතරමග දීම මහාප්‍රපාත-යෙහි ගිලෙන්නේ යම්යේ ද එමෙනි.

2485. ඉදින් පහත් ජාති ඇත්තේ ද උඤ්ඤ වීර්යයෙන් යුක්ත ද ප්‍රාඥ ද, ආචාරයෙන් හා ශීලයෙන් සමත්විත ද, ඒ මනුෂ්‍යතෙම රාත්‍රිකාලයෙහි ගින්නක් මෙන් බබළයි.

2486. මා විසින් කියන ලද මේ කරුණු උපමා කොටගෙන නුඹ වහන්සේගේ පුත්‍රයන් හට විද්‍යාවත් උගන්ව. එසේ උගන්-වන ලද්දවු නුවණැත්තේ මනා කෙනෙහි වසුළු බිජුවට වැසි දියෙන් සශ්‍රීකව වැඩෙන්නාක් මෙන් මනාව දියුණුවන්නේ යයි භංසරාජ තෙම ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

වූලභංග ජාතක යි.

7. සත්ත්ව ජාතකය

2487. පඤ්ඤාල දෙශ වාසින්ගේ රටග්‍රෙෂ්ඨ වූ මුව දඩයම් කරන්නාවූ මහරජ තෙම සෙනඟ සමග නික්මුණේ සමුහයාගෙන් වෙන්ව වනයට පිවිසියේ ය.

2488. ඒ වනයෙහි සොරුන් විසින් කරන ලද කුටියක් ඒ රජතෙම දුටුවේ ය. ගිරවෙක් ඒ කුටියෙන් නික්ම අවුත් රෝද වචන කියයි.

2489. සමපනතවාහනො පොසො යුවා සමමට්ඨකුණ්ඩලො,
සොහති ලොතිතුණ්ඩසො දිවාසුට්ඨොව භාසති.
2490. මජ්ඣන්තිකෙ සමපට්ඨකෙ සුතො රාජා සසාරථී,
හත්ථස්සාහරණං සංඛං ගණ්ඨාම සභසා මයං.
2491. නිසීලෙට්ඨි රහොදති සුතො රාජා සසාරථී,
ආද්දය වත්ථං මණ්ඩකුණ්ඩලකුණ්ඩ හත්ථාන සාධාහි අපත්ථරාම.
2492. කිනත්ථු උමමන්තරුපොව සත්තිගුඛෙ පභාසසි,
දුරාසද්ධි රාජානො අභි පජජලිතො යථා.
2493. අථ කං පතිකොඤ්ඤා¹ මනො ධුලොති ගෙවසි,
මාතරි මයහ නත්ථාය කිනත්ථු කං විජිගුච්ඡසෙ.
2494. උට්ඨෙහි සමම තරමානො රථං යොජෙහි සාරථී,
සකුණා මෙ න රුච්චනති අඤ්ඤං ගෙව්ඨාම අසසමං.
2495. යුතො රථො මහාරාජ යුතො ව බලවාහනො,
අධිතිට්ඨ මහාරාජ අඤ්ඤං ගෙව්ඨාම අසසමං.
2496. කොත්ථු මෙව ගතා සබ්බෙ යෙ අසමිං පරිවාරකා,²
එස ගෙව්ඨති පඤ්ඤාලො මුතො තෙසං අදස්සනා.
2497. කොදණ්ඩකාති ගණ්ඨාප ඤාතියො තොමොති ව,
එස ගෙව්ඨති පඤ්ඤාලො මා වො මුඤ්ඤාත්ථ ජිවිතං.
2498. අථාපරො³ පටිනන්දිත්ථ සුචො ලොතිතකුණ්ඩකො,
සවාගතං තෙ මහාරාජ අරො තෙ අදුරාගතං.
ඉය්‍යසරොසි අනුප්පකො යං ඉධත්ථි පවෙදය.
2499. නිත්ථුකාති පියාලාති මධුකෙ කාසුමාරියො,
එලාති බුද්ධකොති භුඤ්ජ රාජ වරං වරං.
2500. ඉදමපි පාතියං ඩිතං ආහතං ගිරිගඤ්ඤා,
තතො පිච මහාරාජ සවෙ කං අභිකච්ඡසි.

1. පටිකොඤ්ඤා - මජ්ඣ. සා., පතිකොඤ්ඤා.

2. පරිවාරිකා - මජ්ඣ.

3. අපරො - මජ්ඣ.

2489. අශ්වවාහනයෙන් යුක්ත වූ රතු පැහැති නළල්පටක් ඇති කරුණ වූ පුරුෂ තෙම දිවා සුයඹයා මෙන් බබළයි.

2490. දෑන් මේ ධොරාභ්‍යාසයෙහි රියැදුරු සහිත රජ තෙම නිශ්චිත. අපි එකාන්තයෙන් ම මොහුගේ සියලු අබරු බලාත්කාරයෙන් ගනිමු.

2491. රියැදුරු සහිත රජතෙම ධොරා රාත්‍රියෙහි මෙන් දැනු දු නිදයි. මොහුගේ වස්ත්‍ර ද මිණිකොටොල් ද ගෙන රො දොළ අතුටුරු වසාදමුයි සත්කමබ නම් ගිරවා පතිකොළමබ නම් සොරාට කිවේ ය.

2492. එළිබා සත්කමබය, කිම තෝ උමතුටුවකු මෙන් දෙඩන්-තෙහි ද? රජවරු වනාහි දිලිසෙන ගින්නක් සේ ළාවියැ නො හැක්කාහු වෙත්.

2493. එළිබා පතිකොළමබය, තෝ මත් වූයෙහි මහත් වූ ගර්ජනා කරන්නෙහි ද? මාගේ මව (ද) නග්න ව සිටි කල්හි කවරහෙයින් නුඹ සොරකම පිළිකුල් කරන්නෙහිදැයි සත්කමබයෙම ඇසීය.

2494. යහළු රියැදුර, වහා නැගිසිටුව. රිය යොදව. මේ පක්ෂිහු මට රුවි නො වෙත්. අන් අසපුවකට යමුයි රජ තෙම කීය.

2495. මහරජ, බලැති අසුන් බැඳි රිය යොදන ලදී. මහරජ එහි නගිනු මැනව්. අන් අසපුවකට යමුයි රියැදුරා කීවේ ය.

2496. මේ අසපුවෙහි වාසය කරන්නා වූ යම් සොර තෙතෙක් වෙද්ද? මේ සියල්ලෝම කොහි ගියාහු ද? ඒ සොරුන්ගේ නො දක්ම හෙතු කොටගෙන මිදුණා වූ මේ පක්ෂාල රජයෙම යෙයි.

2497. දුනු ගනිවු, අඩයට් ද තෝමර ද ගනිවු. මේ පක්ෂාල තෙමේ යයි. තෙපි ජීවත්වන පක්ෂාලයා නො මුදව්.

2498. ඉක්බිති ලේවන් කුඩක් ඇති වෙන ගිරවෙක් මහරජ, නුඹ වහන්සේගේ යහපත් පැමිණීමක් වේවා. තවද, අප සමීපයට නුඹ වහන්සේගේ පැමිණීම ඉතා යහපති. මෙහි පැමිණියා වූ නුඹ වහන්සේ මෙහි අධිපතිවන්නහුය. මෙහි කැමති යමක් වේ නම් දන්වනු ලැබවි.

2499. තිඹිරිගෙඩි ද මොරගෙඩි ද මීගෙඩි ද එරමිණිය ද යන මේ එල ඇත්තාහ. මහරජ, හොඳ හොඳ මේ කුඩාගෙඩි අනුභව කරනු මැනවි.

2500. මහරජ. මේ සිහිල් පැන් ද කදුරැළියෙන් ගෙනෙන ලදය. මහරජ, ඒ නිසා නුඹවහන්සේ කැමැත්තහු නම් එය පානය කරනු මැනවි.

2501. අරඤ්ඤං උඤ්ජාය ගතා යෙ අසමිං පරිවාරකා,
සයං උට්ඨාය ගණ්ඨවෙහා හත්ථා මෙ නත්ථි දුගථෙ.
2502. හදුකො¹ වත යං පකඛි ද්විතො පරමධම්මකො,
අරෙසො ඉතරො පකඛි සුවො ලුඤ්ඤාති භාසති.
2503. එතං හතථ ඛන්ධථ මා වො මුඤ්ඤිත්ථ ජිවිතං,
ඉච්චෙවං චිලපත්තායස්ස සොත්ථිං පඤ්ඤාසමි අස්සමං.
2504. භාතරොසම මහාරාජ සොදරියා එකමාතුකා,
එකරුසබ්බස්මිං සංවඩ්ඪා නානාබෙහතගතා උභො.
2505. සත්ථගුලෙකො ව චොරානං අහඤ්ඤා ඉසිනං ඉධ,
අසනං සො සතං අහං තෙන ධම්මෙන නො විනා.
2506. තත්ථ චිධො ව ඛන්ධො ව තිකති වඤ්ඤානාති ව,
ආලොපසහසාකාරා² තාති සො තත්ථ සික්ඛති.
2507. ඉධ සච්චඤ්ඤා ධම්මො ව අභිංසා සඤ්ඤාමො දමො,
ආසනුදකද්ධිනං අරොහ වරොධාසමි භාරත.
2508. යං යං හි රාජ හජ්ඣති සතං³ වා යදි වා අසං,
සීලවත්තං විසීලං වා වසං නසෙසව ගවජති.
2509. යාදිසං කුරුතෙ මිත්තං යාදිසං⁴ උපසෙවති,
සොපි තාදිසකො භොති සහවාසො හි තාදිසො.
2510. සෙවමානො සෙවමානං සම්පුලොධා සම්පුසං පරං,
සරො දිඤ්ඤා කලාපං ව⁵ ආලිඝ්ඤාමුපලිමපති.
උපලෙපහයා⁵ ධිරො තෙව සාපසධා සියා.

1. හදුකො - මජ්ඣං.

2. ආලොපා - මජ්ඣං.

3. සතං - මජ්ඣං, සයං.

4. සරො දිඤ්ඤා කලාපං - මජ්ඣං.

5. උපලිප්පහයා - මජ්ඣං.

2501. 'මහරජ, මේ අසපුවෙහි වාසය කරන්නාවූ යම් සෘෂි කෙනෙක් වෙද්ද, උන්වහන්සේලා පලවාළ පිණිස වනයට ගියහ. එහෙයින් තෙමේ නැගිට ගොස් ගනුමැනවි. දීටෙ මට අත් නැතැ' යි පුජාක නම් ගිරාකෙම කියේ ය.

2502. යම්හෙයකින් ද්විජ නම් වූ මේ පක්ෂිකෙම උතුම් ධර්මයෙහි පිහිටියේ ද එබැවින් හෙ යහපත්ය. තවද, මේ අනිත් ගිරා පක්ෂි කෙම රෝද වචන කියයි.

2503. මොහු මරවූ, බදිවූ. මොහුගේ ජීවිතය තිබෙනතුරු අත්-නොහරිවූ. මෙසේ කියද්දී ම සුවසේ ආශ්‍රයට පැමිණියෙහි වෙමිසි රජකෙම කීවේ ය.

2504. මහරජ, අපි දෙදෙන එක ම මවක විසින් පොෂණය කරන ලද්ද වූ එක ගසෙක්හි වැඩුණා වූ නොයෙක් තැන්වලට ගියා වූ එක ම මඩුකුසු උපන් සහොදරයෝ වෙමු.

2505. ඒ සත්‍යගුණකෙම සොරුන් වෙතට ගියේය. මම වනාහි මෙහි තවුසන් වෙතට පැමිණියෙහි. හේ අසත්පුරුෂයන්ගේ සම්පයට ගියේය. මම සත්පුරුෂයන් ළඟට පැමිණියෙහි. ඒ කරුණින් අපගේ වෙනස් බව ඇතිවිය යි පුෂ්පක කෙම කීයේ ය.

2506. මහරජ, ඒ සොරුන්ගේ සම්පයෙහි හිංසාව ද බැදීම ද රැවටීම ද වංචාව ද දවල් ගම්පැහැරීම ද බලාත්කාරකම් ද ඇත්තාහ. හෙතෙමේ එහි දී ඒවා ඉගෙන ගනී.

2507. මහරජ, මම වනාහි මෙහි දී සත්‍යය ද සුවර්ත ධර්මය ද අවි හිංසාව ද සංවරගීලය ද ඉන්ද්‍රියඛිනය ද යන මේ ගුණ අහම් පුරුදු කරන්නාවූ ආගන්තුකයනට අසුන් පැනවීම පැන් එළවා තැබීම ආදී වතාවත් පුරන තවසන්ගේ ඇකයෙහි වැඩුණෙහි වෙමිසි, පුෂ්පක කෙම කීයේ ය.

2508. මහරජ, යමෙක් සත්පුරුෂ හෝ අසත්පුරුෂ හෝ සිල්වත් හෝ දුසිල් හෝ යම්බඳු කෙනකුත් ඇසුරු කෙරේ ද ඔහුගේ ම වසයට යන්නේ ය.

2509. යමෙක් යම්බඳු කෙනකුත් මිත්‍රයකු වශයෙන් තබාගනී ද යම්බඳු කෙනකුත් ඇසුරු කෙරේ ද හෙතෙමේත් එබඳු ම වෙයි. එක්ව විසීම ඒ ස්වභාවය ඇත්තකි.

2510. සෙවුනා ලබන්නේ සෙවුනා අර්කා ද පහස්නා ලද්දේ පහස්නා අනෙකා ද විෂපොවන ලද ඊය ඊකලබ (විෂ ගල්වත්තාක්) මෙන් පාපධර්මයෙහි නො තැවැරුණු තවරයි. පාපධර්මයෙහි තැවැරීම බියෙන් නුවණැත්තේ පවිටු යහළුවන් ඇත්තෙක් නො වන්නේ ය.

2511. පුත්තිමච්ඡං කුසග්ගෙන යො නරො උපනස්සති.
කුසාපි පුත්ති වායනති එවං බාලුපසෙවනා.
2512. තගරඤ්ඤ පලාසෙන යො නරො උපනස්සති,
පනාපි සුරභි වායනති එවං ධීරුපසෙවනා.
2513. තසමො එලු¹පුටසෙසවි ඤ්ඤා සමපාකලික්ඛනානා,
අසනොන නොපසෙවෙය්‍ය සනොන සෙවෙය්‍ය පණ්ඩිතො
අසනොනා නිරයං නෙතති සනොනා පාපෙනති සුගතතිනති.

සත්තිගුමබජාතකං.

8. හලොටියජාතකං.

2514. හලොටියො නාම අහොසි රාජා
රට්ඨං පභාය මිගචං අචාරි සො,
අගමා ගිරිවරං රෙඬ්ඨාදනං
සමපුසානං කිමපුරිසානුවණ්ණං.
2515. සාලුරසබ්බඤ්ඤා නියෙධංකිතා
ධනුං කලාපඤ්ඤා සො නිකබ්බිතා,
උපාගමී වචනං වතතුකාමො
යඤ්ඤිතා කිමපුරිසා අහෙසු.
2516. හිලෙච්චයෙ හෙමචිතාය නීරෙ
කිම්බට්ඨිතා මනායච්චො අභිණ්ණං,
පුච්ඡාමී වො මානුසදෙහවණ්ණෙණ්
කථං වො ජාතතති මනුසසලොකෙ.
2517. *ලලං ගිරිං පණ්ණරකං තිකුටං
*සිතොදියා අනුච්චරාම නපජ්ජා,
මිගා මනුසසාව නිභාසවණ්ණා
ජාතතති නො කිමපුරිසාති ලුඤ්.
2518. සුකිච්ඡරුපං පටිදෙවියවොහා
ආලිඬ්ඛිතොවාසි පියො පියාය,
පුච්ඡාමී වො මානුසදෙහවණ්ණෙණ්
කිම්බ වනෙ රොදුට අපපතිතා.

1. තසමා පලාස - මජ්ඣං.
* ලලාගිරිනති පි පායො.
2. සිතොදිකං - මජ්ඣං.

2511. යම් මිනිසෙක් කුණු මසුන් කුසනය අගින් බිඳී (දවටා) ද ඒ කුසනය ද ගඳ වනය වන්නේ ය. බාලයන් ඇසුරු කිරීමත් මෙසේ ම ය.

2512. යම් මිනිසෙක් පත්‍රයකින් තුවරලා දවටා ද, ඒ පත්‍රයෝ ද සුවඳ හමත්. පණ්ඩිතයන් ඇසුරුකිරීමත් මෙබඳු ය.

2513. එබැවින් සුවඳ එතු කොළයෙහි ඇති වූ සුවඳවත් බව මෙන් තමහට වන විපාකය දැන නුවණැත්තේ අසත්පුරුෂයන් සේවනය නො කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ම සේවනය කරන්නේ ය. අසත්පුරුෂයෝ තමන් ඇසුරු කරන අන්‍යයා නිරයට පමුණුවත්. සත්පුරුෂයෝ තමන් ඇසුරු කරන අන්‍යයන් සුගතියට පමුණුවත්.

සතතිගුමෙජාතක යි.

8. හලොටිය ජාතකය

2514. පෙර හලොටිය නම් රජෙක් විය. හේ රට හැර මුඛ දඩයමට ගියේ ය. මනාව පිපුණා වූ කිඳුරන්ගෙන් ගැවසිගත් ගැංචු මාදන නම් උතුම් පර්වතයට ගියේ ය.

2515. හෙතෙම සුතබ සමූහයා වළකා දුනු හියවුරු බහාතබා වචනයක් කියනු (බණනු) කැමැත්තේ කිඳුරෝ යම් තැනෙක්හි සිටියාහු ද එහි එළැඹීමේ ය.

2516. හෙමන්ත සාතුවගේ අවසන්හි හෙමවන නම් ගං ඉවුරෙහි සිටියා වූ තෙපි මෙහි කුමක් ගැන නිතර කතා කරන්නාහු ද? මිනිස් සිරුර බඳු - සිරුරු ඇති නොපු අතින් මේ කරුණ අසමි. තෙපි මිනිස් ලෙවිහි කෙසේ නම් හඳුන්වන්නාහු ද? කියා යි.

2517. සබඳ වැද්දණෙනි, අපි මේ මලපණ්ඩරක - ත්‍රිකුට යන පර්වත ද සිහිල් දිය ඇති ගංගාවන් ද අනුව හැසිරෙමු. මිනිසුන් හා සමාන මාගයෝ වන අපි කිම්පුරිසයෝ යයි හඳුන්වනු ලබමු.

2518. තෙපි ඉතා දුකට පැමිණියාක් මෙන් වැලපෙන්නාහු ය. ප්‍රියාව විසින් ප්‍රියයා වැළඳගන්නා ලද්දේ ය. මිනිස් සිරුරු බඳු සිරුරු ඇති නොපු අතින් මේ කරුණ විවාරමි. නොසතුටු සිත් ඇත්තාහු කුමක් නිසා මේ වනයෙහි හඬවු ද?

2519. සුකිව්ඡරුපං පරිදෙවයචො
ආලිඛිතො වාසි පියො පියාය,
පුට්ඨාමී වො මානුසදෙහවණේණ
කිම්ඨ වනෙ චිලපථ අප්පනිතා.
2520. සුකිව්ඡරුපං පරිදෙවයචො
ආලිඛිතො වාසි පියො පියාය,
පුට්ඨාමී වො මානුසදෙහවණේණ
කිම්ඨ වනෙ සොචථ අප්පනිතා.
2521. මයමෙකරත්තං¹ විප්පවිසිමහ පුඤ්ඤ
අකාමකා අඤ්ඤමඤ්ඤං සරත්තා,
තමෙකරත්තං අනකප්පමානා
සොචාම සා රත්ති පුතං න භෙසසිති.
2522. යමෙකරත්තිං අනුතප්පරේනං
ධනං ව නට්ඨං පිතරං ව පෙතං,
පුට්ඨාමී වො මානුසදෙහවණේණ
කථං විනාවාසමකප්පයිසි.
2523. යයිමං² නදිං පසසයි සිසසොතං
නානාදුට්ඨදනං සෙලකුටං,
තමෙම පියො උතතරි වසසකාලෙ
මමඤ්ඤං³ මඤ්ඤං අනුබ්බතිති.
2524. අහඤ්ඤා අට්ඨකාලකං ඔව්භාමී
අති⁴මුත්තකං සත්තලියොථිතඤ්ඤා,
පියො ව මෙ භොහිති මාලහාරි
අහඤ්ඤා නං මාලිති අප්පකුපෙසසං.
2525. අහඤ්ඤාදං කුරවකං ඔව්භාමී
උඤ්ඤකා පාටලිසිඤ්ඤවාරකා,
පියො ව මෙ භොහිති මාලහාරි
අහඤ්ඤා නං මාලිති අප්පකුපෙසසං.
2526. අහඤ්ඤා සාලංගං සුපුප්ඵිතසස
ඔට්ඨෙය්ග පුප්ඵානි කරොමී මාලං,
පියො ව මෙ භොහිති මාලහාරි
අහඤ්ඤා නං මාලිති අප්පකුපෙසසං.

1. මයෙකරත්තං පවිසිමහ - මජ්ඣ.

2. යයිමං - මජ්ඣ.

3. මඤ්ඤං - මජ්ඣ. සත්ත.

4. අති - මජ්ඣ. සත්ත.

2519. තෙපි ඉතා දුකට පැමිණියාක් මෙන් වැලැපෙන්නහු ය. ප්‍රියාව උසින් ප්‍රියයා වැළඳගන්නා ලද්දේ ය. මිනිස් සිරුරු බඳු සිරුරු ඇති තොප අතින් මේ කරුණ විවාරම්. නොසතුටු සිත් ඇත්තාහු කුමක් නිසා මේ වනයෙහි විලාප කියන්නහු ද?

2520. තෙපි ඉතා දුකට පැමිණියාක් මෙන් වැලැපෙන්නහු ය. ප්‍රියාව විසින් ප්‍රියයා වැළඳගන්නා ලද්දේ ය. මිනිස් සිරුරු බඳු සිරුරු ඇති තොප අතින් මෙය විවාරම්. නොසතුටු සිත් ඇත්තාහු කුමක් නිසා මේ වනයෙහි ගොක කරවූ ද?

2521. සබඳ වැද්දණෙනි, අපි නො කැමැත්තමෝ ඔවුනොවුන් සිහි කරමින් එක් රැස්ක් වියෝවැ වුසුමහ. ඒ එක් රැස් ගැන තැවෙ-
මින් ඒ රැස් නැවත නො එන්නී යයි ඒ එක රැස් අනුව තැවෙන්නමෝ ගොක කරවූ.

2522. තෙපි යම්බඳු එක්රැස්ක් ගැන තැවෙන්නහු ද, එය නැසුණු ධනය හෝ පරලෝ ගිය පියා හෝ දිනා ඒ අනුව තැවෙන්නහු ද? මිනිස් සිරුරු බඳු සිරුරු ඇති තොපගෙන් මෙය විවාරම්. කෙසේ නම් වෙන්ව විසුහු ද කියා යි.

2523. වහා බස්නා දිය පහර ඇති නොයෙක් ගසින් වැසීගියා වූ පර්වත දෙකක් අතරින් බැස යන යම් මේ ගංගාවක් දක්නෙහි ද? මාගේ ප්‍රිය තෙම මා ද පසුපසැ එනවා යයි හඟිමින් වර්ෂා කාලයෙහි ඒ ගහ තරණය කෙළේ ය.

2524. මම වනාහි පිපිගිය අඟුනමල් ද කෝඩු මල් ද සත්පෙති දැ සමන් ද නෙළුම්. මාගේ ප්‍රිය තෙමේ ද මල්මාලාබර ඇත්තෙක් වන්නේය. මම ද මල් මාලා ඇති ව ඔහු වෙත එළඹෙන්නෙමැ යි සිතීමි.

2525. මම වනාහි පිපුණ රත්කරවුමල් ද ඇසළ ද පළොල් ද නිකමල් ද කඩා රැස් කෙළෙමි. මාගේ ප්‍රිය තෙමේ ද මල්මාලාබර ඇත්තෙක් වන්නේ ය. මම ද මල්මාලා ඇත්තී ඔහු වෙත එළඹෙන්නෙමි යි කියා යි.

2526. තවද, මම වනාහි මනාව පිපිගිය සල්ගසක මල් නෙළා මාලාවක් කෙළෙමි. මාගේ ප්‍රිය තෙමේ මල්බර ඇත්තෙක් වන්නේ ය. මම ද මාලා ඇත්තී ඔහු වෙත එළඹෙන්නෙමි.

2527. අභංගො සාලංගං සුපුප්ඵිතං
ඔවෙය්‍යං පුජානි කරොමි භාරං,
ඉදංගො හොතිති සක්ඛං
යක්ඛං විහරිසසාමු රත්තං.
2528. අභං ව ඛො අගමං වතුනං
සිලාය පිංසාමි පඤ්ඤාපා,
පියො ව මෙ හොතිති රොසිතං
අභංගො න රොසිතං අස්සංපෙය්‍යං.
2529. අභංගො සලිලං සිසංසං
තුදං සාලෙ සලලෙ කණ්ණිකාරෙ.
අසුරං තෙන මුහුත්තකෙන
සායං නදී ආසි මයා සුදුහරා.
2530. උභොසු තිරෙසු මයං තද ධීනං
සමාසන්නං උභයො අසංකමං
සකිමි රොදම සකිං හසාමි
කිවෙජනං නො අගමා සංචරි සා.
2531. සාතො ව ඛො උග්ගතෙ සුරියමි
චතුක්කං නදිං උත්තරියාන ලුඤ්ඤං,
ආලිංගයා අසංකමං මයං උභො
සකිමි රොදම සකිං හසාමි.
2532. තිහුනං සත්ත සන්නි ලුඤ්ඤං
යමිධ මයං විජ්ජමිහෙ පුංඤ්ඤං,
වාසෙකිමං* ජිවිතං භුමිපාල
කොනිධි කන්තාය චිතා වසෙය්‍යං.
2533. ආසුඤ්ඤා වො කිවිතකො නු සමම
සචෙති ජානාම වදෙම ආසුං,
අනුස්සවා වදානො ආගමා වා
අත්තම මෙ තං අවිකම්මානා.
2534. ආසුඤ්ඤා නො විසංසංසං ලුඤ්ඤං
න වාතරා පාපකො අත්ති රොගො,
අපසංසු දුක්ඛං සුඛමෙව භියො
අවිතරාගා විජ්ජාම ජිවිතං.
2535. ඉදංගො සුකාන අමානුසානං
හරොපියො ඉත්තරං ජිවිතකති,
නිවිත්තම න මිගවධං අචාරි
අද්ධි දන්තාති අභංගො හොගෙ.

* වාසෙකිමනි වාසං එකං ඉමං.

1. නිවිත්තම න මිගවං අචාරි. - මජ්ඣං.

2527. මම වනාහි මනාව පිපිහිය සල්ගසක මල්නෙළා බරක් කෙළෙමි. යම් තැනක අද මේ රැය වසන්තෙමු ද මේ මල්රැය ද එහි ඇතිරීම පිණිස වන්නේ ය.

2528. මම වනාහි ප්‍රමාද වූවා අහිල් ද සඳුන් ද ගලෙහි ලා ඇඟිරිමි. මගේ ප්‍රිය පෙමේ ද සුවඳ ලේවන ලද ගරිර ඇත්තෙක් වන්නේ ය. මම ද සුවඳ ගැල්වූවා ඔහු වෙත එළැඹෙන්නෙමි.

2529. ඉක්බිති වහා බස්නා වූ ගහදිය රැස් කරන ලද සල්මල් ද සළලමල් ද කිණිහිරිමල් ද ගසාගෙන යමින් පැමිණියේ ය. ඒ මොහොතකින් ගහ පිරි ගියා ය. මේ ගහ මා විසින් එතර කළ නොහැකි වූවා ය.

2530. එද අපි දෙතෙර සිටියමෝ ඔවුනොවුන් දක්නමෝ වරක් හැඬිමු. වරක් සිනාසුණෙමු. මෙසේ අපට ඒ රාත්‍රිතොමෝ දුකින් ගතවූවා ය.

2531. එමබා වැදිපුත්‍රය, උදාසන හිරු උද වූ කල්හි දිය හිස් වූ නදිය තරණය කොට අපි දෙදෙන ඔවුනොවුන් වැළඳගෙන වරකුත් හැඬිමු. වරකුත් සිනාසුණෙමු.

2532. වැදිපුත්‍රය, යම් කලෙක්හි අපි වෙන්ව විසුවෙමු ද, ඒ කාලය මෙයින් පෙර තුනකින් අඩු වූ සන්සිය වසකට පෙර ය. භූමිපාලය, වාසය කිරීම මේ එක්සිය වසක් පමණ වූ ජීවිත කාලය තුළ ය. මේ සුළු ජීවිත කාලයෙහි කවරෙක් නම් ප්‍රිය භායභාවන් ගෙන් වෙන් ව වාසය කෙරේ දැයි ඇසී ය.

2533. යහඬ කිඳුරෙහි, නොපගේ ආයුෂ කොතෙක් වේදැයි, ඉදින් දන්තනු නම් කියව. කිසිවකු කියන කල්හි ඇසීමෙන් හෝ මවුපියාදි වැඩිහිටියන් අතින් ඉගෙනීමෙන් හෝ දැනීමක් ඇත් නම් කම්පා නොවී එය මට කියනු මැනැවි.

2534. සබඳ වැද්දුණෙහි, අපගේ ආයුෂ කාලය වර්ෂ දහසෙකි මේ ආයුෂ කාලය තුළ පවිටු රෝගයක් ද නැත්තේ ය. දුක ස්වල්ප ය. සැප ම අධික ය. ඔවුනොවුන් කෙරෙහි පහ නොවූ ප්‍රෙම ඇති ව ජීවිතය හටු වූ යි කිඳුරිය කීවා ය.

2535. හලලාවිය රජතෙම නොමිනිය වූ කිඳුරන්ගේ මේ අනු-ගායනය අසා ජීවිත කාලය ස්වල්ප යයි දන ආපසු හැරී ගියේ ය. ඉව දඩයම සඳහා නො ගියේ ය. දන් දුන්නේ ය. සම්පත් අනු හවය ද කෙළේ ය.

2536. ඉදඤ්ඤා සුඤ්ඤාන අමානුසානං
සමෙවොදො මා කලහං අකත්ථ,
මා වො නපි අනනකමොපරාධො
යථාපි තෙ කිම්පුරිසෙකරහස්.
2537. ඉදඤ්ඤා සුඤ්ඤාන අමානුසානං
සමෙවොදො මා විවාදං අකත්ථ,
මා වො නපි අනනකමොපරාධො
යථාපි තෙ කිම්පුරිසෙකරහස්.
2538. විවිධඅධිමනා සුඤ්ඤාමහං
චචනපථං තව අස්සංහිතං,
මුඤ්ඤා ගිරං නුදසෙව මෙ දුරං
සමණ සුඛාවහ ජීව මෙ වීරහස්.

හලොචියජාතකං.

9. සොමනසජාතකං

2539. කො තං හිංසති හෙයෙති¹
කිං දුම්මනො සොචසි අඤ්ඤානො,
කස්සජජ මාතාපිතරො රුද්ධතු
කථජජ² සෙතු නිහතො පථව්‍යා.
2540. කුට්ටොසම් දෙව තව දස්සනෙන
විරහස් පස්සාමි තං භූමිපාල,
අහිංසකො රෙණුමනුපවිස්ස
පුනෙනා තෙ හෙයධිනොසම් දෙව.
2541. ආයනතු දෙවාරිකා බහ්‍යබද්ධා,
කාසාවියා යනතු අනොපුරං තං,
ගැහැන³ තං සොමනසං කුමාරං
ජෙත්වාන සීසං වරමාහරනතු.
2542. ටෙසිකා රාජිනො දුතා කුමාරං එතදමුට්ඨං,
ඉසසරෙන විකිණෙණ්ණසි⁴ වධපසනෙණාසි බන්ධිය.
2543. ස රාජපුත්තො පරිදෙවයනො
දසබ්බුලිං අඤ්ඤාපිං පග්ගහෙත්වා,
අහමි ඉච්ඡාමි ජනිතු දමුං
ජීවං පනෙත්වා⁵ පටිදස්ස යාථ.

1. පොරොති - මජ්ඣ.
2. කොතථජජසෙතු - මජ්ඣ.
3. ගැහැන - මජ්ඣ.
4. වධං - මජ්ඣ., සා.
5. ජීවං මං නෙත්වා - මජ්ඣ., සා.

2536. නොමිනිස් වූ කිඳුරන්ගේ මේ වචනය ද අසා සතුටු වවු. කලහ නො කරවු. ඒ කිඳුරෝ එක් රැස්ක් වෙන්ව විසීමෙන් යම්සේ තැවුණහු ද එබඳු ආත්මකම්පරාධයෙන් තොප නො තවාවා.

2537. නොමිනිස් වූ කිඳුරන්ගේ මේ වචනය ද අසා සතුටු වවු. විවාද නො කරවු. ඒ කිඳුරෝ එක්රැස්ක් වෙන්ව විසීමෙන් යම්සේ කැවුණහු ද, එබඳු ආත්මකම්පරාධයෙන් තොප නො තවාවා.

2538. ස්වාමීනි බුදුරජාණන් වහන්ස, නොයෙක් ලෙසින් අලංකාර කොට දේශනා කරන ලද නුඹ වහන්සේගේ වැඩියක වූ වචනය පහත් සිතැති ව ඇදුවෙමි. කර්ණරසායන මිහිරි වචන මුදුමාගේ ශොකය දුරු කළ සේක. දෙව් මිනිස් සුව හා ලොවිලොවතුරා සුවත් ගෙන දෙන්නා වූ ධර්මරාජන් වූ බුදුරජාණන් වහන්ස, බොහෝ කාලයක් ජීවත් වනුමැනැව යි මලලිකාදෙවිය කීවා ය.

හලලාවිය ජාතක යි.

9. සොමනය ස ජාතකය

2539. ස්වාමීනි, කවරෙක් නුඹ වහන්සේට පහරදේ ද? කවරෙක් ආක්‍රෝශ කරයි ද? දෙමනසින් යුතුව නො සතුටු සිතැන්නේ කුමක් හෙයින් ශොක කෙරෙහි ද? අද කවරකුගේ මවුපියෝ හඬද් ද? අද කවරෙක් නසන ලද්දේ පොළොවෙහි ශයනය කෙරේ දූ රේණු රජ තෙම ඇසිය.

2540. දෙවියන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේගේ දෑත්මෙන් කුටුවෙමි. භූමිපාලය, නුඹ වහන්සේ බොහෝ කාලයෙකින් දකිමි. රේණු නම් රජකුමනි, නුඹ වහන්සේගේ පුත්‍රයා විසින් අසපුවට පිවිස අභිසෙක වූ මම වෙහෙසට පමුණුවන ලද්දෙමි යි කුට ජටිලයා කීවේ ය.

2541. කඩුබදනාලද දෙරටුපාලයෝ යෙත්වා. වෙර ඝාතකයෝ අන්තඃපුරයට යෙත්වා. ගොස් ඒ සොමනය කුමාරයා නසා උතුම් හිස ගෙනෙත්වා. (රජ අණ කෙළේ ය.)

2542. යවන ලද රජුගේ දූතයෝ කුමරුහට මෙය කීහ. එම්බා රාජ කුමාරය, නුඹ වහන්සේ රජහු විසින් හැර දමන ලද්දහු ය. එහෙයින් වධයට පැමිණියහු ය.

2543. ඒ රාජපුත්‍ර තෙම අඬමින් දසැතිලි එක් කොට ඇඳිලි බැඳ මම ද රජහු දක්නට කැමැත්තෙමි. ජීවත්වන්නා වූ මා ගෙන ගොස් රජුට දක්ව යි කීවේ ය.

2544. තස්ස නං වට්ඨං සුඛං රක්ඛෙය්‍ය පුතං අදස්සෙය්‍ය,
පුතො ව පිතරං දිස්වා දුරතොවජ්ඣතාසථ.
2545. ආගඤ්ජං දෙවාරිකා ඛගගද්ධා
කාසාඨියා හතතු මමං ජනිතු,
අනඛාති මෙ පුද්ගිතො එතමඤ්ඤං
අපරාධො කොනිධ මමජ්ජ අත්ථි.
2546. සායඤ්ඤා පාතො උදකං සජාති
අභිං සද පරිචරතප්පමහො,
තං තාදිසං සංයතං බ්‍රහ්මචාරිං
කප්පා තුවං බ්‍රෑසි ගහපතීති.
2547. තාලා ව මූලා ව එලා ව දෙව
පරිගහතා විච්චා සතතිමස්ස,
තෙ රක්ඛති ගොපයනප්පමහො
බ්‍රාහ්මණො¹ ගහපතී තෙන හොති.
2548. සච්චං ඛො එතං වදස්සි කුමාර
පරිගහතා විච්චා සතතිමස්ස,
තෙ රක්ඛති ගොපයනප්පමහො
බ්‍රාහ්මණො² ගහපතී තෙන හොති.
2549. සුඤ්ඤා මඤ්ඤං පරිසා සමාගතා
සනෙගමා ජානපද ව සබ්බං,
බාලායං බාලස්ස වචො නිසම්ම
අභෙතුනා සාතයතෙ ජනිජෙතු.
2550. දළුඤ්ඤා මූලෙ උසතෙ විරුළුහ
දුක්ඛිකඛයො වෙථ පසාධජාතො,
වතුම් පාදනි තථි ජනිතු
අනුජාන මං පබ්බජිස්සාමි දෙව.
2551. භුක්ඤ්ඤා හොගෙ විපුලථලො³ කුමාර
සබ්බඤ්ඤා තෙ ඉස්සරියං දදම්,
අපෙජව ඤං කරුනං හොති රාජා
මා පබ්බජි පබ්බජා හි දුක්ඛා.
2552. කිත්තුධ දෙව තථිමස්සී හොගො
පුබ්බච්චං දෙවලොකෙ රජිස්සං,
රූපෙහි සද්දෙහි අපො රසෙහි
ගන්ධෙහි ඵස්සෙහි මනොරමෙහි.

1. තස්මා අහං බ්‍රෑසි ගහපතීති - මජ්ඣං.

2. සබ්‍රාහ්මණො - මජ්ඣං.

3. නාරද විපුලෙ.

2544. දුතයෝ කුමාරයාගේ වචනය අසා රජුට පෙන්වූහ. පුත්තෙමේ ද පියා දැක දුර දී ම මෙසේ කීවේ ය.

2545. මහරජාණන් වහන්ස, කඩු බඳනා ලද දෙරටු පාලයෝ ආවාහු ය. මා නසන්නට වොරසාතකයෝ ආවාහ. මෙහි මාගේ කවර නම් අපරාධයෙක් ඇද්දැයි විචාරනලද මට අද ඒ කරුණ ප්‍රකාශ කරනු මැනවි.

2546. සවස ද උදය ද දියට බැසීම කරයි. නො පමා වූයේ හැමකල්හි ගිනි පුදයි. එබඳු සංයම වූ ඒ බ්‍රහ්මචාරී තාපසයාට නුඹ කුමක් හෙයින් ගෘහපතියායි කියෙහි ද? (කියා රජ ඇසීය.)

2547. දෙවයන්වහන්ස, තල් ද අලමුල් ද එලවර්ග ද යන විවිධ වස්තුහු මොහුට ඇත්තාහ. මෙතෙම ඒවා රකී. නො පමාවූයේ ඒ වස්තූන් ආරක්‍ෂා කෙරෙයි. එහෙයින් මේ බ්‍රාහ්මණතෙම ගෘහපතී නම් වේ' යි කුමාරයා කීය.

2548. කුමාරය, මොහුට නොයෙක් වස්තුහු ඇත්තාහ. ඒවා රකී. නො පමාවූයේ ආරක්‍ෂා කරයි. එහෙයින් (මේ) බ්‍රාහ්මණතෙම ගෘහපතියෙක යන මේ සත්‍යයක් ම නුඹ කියෙහිය.

2549. නියමගම්වැසියන් සහිත මෙහි රැස්වූ සියලු දෙනවැසි පිරිස ම මාගේ වචනය අසන්වා. මේ අඤ්ඤා වූ රජතෙම අඤ්ඤා වූ තද්‍රියාගේ වචනය අසා නිකරුණේ මා මරවා යි (කුමාරා) කීය.

2550. දැඩි වූ මුල ඇතිව මහත්ව වැඩුණු කල්හි අකුපතර හටගත් උණ පඳුර වෙන් කොට අදින්නට නොපිළිවන. මහරජාණන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේගේ පා වදිමි. දෙවයන්වහන්ස, මම පැවිදි වෙමි. එයට අනුදාන වදළ මැනවි.

2551. කුමාරය, මහත් ප්‍රයොජන ඇත්තා වූ සම්පත් අනුභව කරව. කොපට හැම ඉසුරු ම දෙමි. තෙපි අද ම කුරුරට වැසියන්හට රජවවු. පැවිදි නොවවු. පැවිද්ද වනාහි දුක් වන්නේය.

2552. දෙවයන්වහන්ස, මෙහි නුඹ වහන්සේගේ කවර සම්පතක් ඇත්තේ ද? පෙර මම දෙව්ලොව සිත්කලු රූපවලින් ද ශබ්දවලින් ද රසවලින් ද සුවඳින් ද ස්පර්ශයෙන් ද සිත් අලවා විසිමි.

2553. භුන්වා මෙ භොගා තිදිවස්මි දෙව
පරිවාරිතා අවජරානං ගණෙන,
කුච්ඤා ඛාලං පරතෙය්‍යං විදිකා
නා තාදිසෙ රාජකුලෙ වසෙය්‍යං.
2554. සවාහං ඛාලො පරතෙය්‍යාහමස්මි
එකාපරාධං ඛම පුත්ත මය්‍යං,
පුත්තාපි වෙ එදිසකං භවෙය්‍ය
යථාමති සොමනස්සං¹ කරොති.
2555. අනිසල්ල කතං කල්ලං අනවස්ථාය විතර්ජනං,
හෙසප්පසෙසව වෙහඬො චිපාකො භොති පාපකො.
2556. නිසල්ල ව කතං කල්ලං සලොවස්ථාය විතර්ජනං,
හෙසප්පසෙසව සමපතති චිපාකො භොති හදුකො.
2557. අලසො ගිඪි කාමභොගි න සාධු
අසඤ්ඤානො පබ්බජිතො න සාධු,
රාජා න සාධු අත්ඝඤ්ඤාතී
යො පණ්ඩිතො කොධිතො තං න සාධු.
2558. නිසල්ල ඛානියො කඨිරා නාන්සල්ල දිසමති,
ත්ඝඤ්ඤාතීතො රාජ යසො කිත්ඤ්ඤා ව ච චිකිති.
2559. නිසල්ල දණ්ඩං පණ්ඩෙය්‍යා ඉස්සරො
වෙගාකතං² තපතො³ භුමිපාල,
සලොපණ්ඩි ව නරස්ස අපථා
අනාත්තප්පා තෙ හචතති පච්ඡා.
2560. අනාත්තප්පානි හි යෙ කරොතති
විතර්ජකම්භායනනානි ලොකෙ,
විඤ්ඤාසකානි පුබුද්ධානි
හවතති වර්ධානුමතානි තානි.
2561. ආගඤ්ඤං දෙවාරිකා ඛගාඛද්ධා
කාසාවියා භන්තං මම ජන්තු,
මාතු ව අභිකසමි අහං නිසිතො
ආකඨිතො සහසා තෙති දෙව.

1. සොමනස්ස - මජ්ඣං.

2. වෙගසා - මජ්ඣං.

3. තපතී - මජ්ඣං, ස්වා.

2553. දේවයන්වහන්ස, අප්පරා සඤ්භයා විසින් පිරිවරන ලද මා විසින් දෙවිලොව සම්පත් අනුභව කරන ලදී. අනුන් විසින් පැමිණවියැයුතු වූ නුඹ බාලයෙකැයි දැන එබඳු රජ කුලයෙහි නොවසන්නෙමි.

2554. ඉදින් මම අනුන් විසින් පැමිණවියැයුතු (මගපෙන්වියැයුත්තෙක්) බාලයෙක් දින්නෙමි නම් පුත්‍රය, මාගේ ඒ එක ම අපරාධය ගැන කමා කරවි. සොමනස්ස කුමාරය, ඉදින් නැවතත් මෙබඳු වරදෙක් වේ නම් තෙපි කැමැත්තක් කරව.

2555. නො විමසා කළ ක්‍රියාව ද, නො සසඳා සිතන ලද්ද ද වැරද්දු බෙහෙතක්හුගේ විපත්තිය මෙන් ලාමක විපාක ඇත්තේ වෙයි.

2556. විමසා කරන ලද ක්‍රියාව ද මහා කොට සිතන ලද්ද ද බෙහෙතක්හුගේ සම්පත මෙන් යහපත් විපාක ඇත්තේ වෙයි.

2557. අලස වූ කාමභොගී ගිහියා නො මැනැවි. සංයම නොවූ පැවිද්ද නො මැනැවි. පරික්‍ෂා නො කොට කටයුතු කරන රජතෙමේ නො මැනැවි. යම් පණ්ඩිතයෙක් කිපෙනසුලු වේද, එය නො මැනැවි.

2558. ඤාත්‍රිය තෙමේ විමසා කටයුතු කරන්නේය. රජතෙම නො විමසා කටයුතු නො කරන්නේය. මහරජ, විමසා කටයුතු කරන්නාහුගේ යහපත් කීර්තියත් වැඩේ.

2559. මහරජ, අධිපතිතෙම පරික්‍ෂා කොට දඬුවම් පණවන්නේ ය. නො විමසා වහා කරන ලද්ද තැවීම ඇති කරන්නේය. නුවණින් මෙනෙහි කොට කරන ලද අර්ථයෝ (යහපත් ක්‍රියාවෝ) වෙද්ද, ඔවුහු පසුව තැවීම ගෙනදෙන්නෝ නො වෙති.

2560. ලෙව්හි යම් කෙනෙක් කටයුතු නො කටයුතු දැ විමසා බලා වැඩ කෙරෙද්ද නුවණැත්තන් විසින් පසස්නා ලද සැප විපාක ගෙන දෙන්නා වූ ඒ වැඩ වෘද්ධයන් (පණ්ඩිතයන්) අනුමත කරනු ලබන්නා වූ ද, තැවීම ගෙන නොදෙන්නා වූ ද කම්යෝ වෙති.

2561. මහරජ, දෙරටුපාලකයෝ ද කවු බඳනාලද වධකයෝ ද මා නසන්නට ආවාහු ය. දේවයන් වහන්ස, මවු ඇකයෙහි හුන් මම ඔවුන් විසින් වහා අදින ලද්දෙම වෙමි.

2562. කටුකමභි සමබ්බං සුක්ඛප්පභොතා
මධුරං පියං ජීවිතං ලෙඬු රාජ,
ක්ඛේජනාහං අජ්ජ වධා පමුභොතා
පබ්බජ්ජමෙවාභිමනොහමසමි.
2563. පුභොතා තවායං තරුණො සුධමෙම
අනුකම්පකො සොමනසොසා කුමාරො,
තං යාවමානො න ලභාමි සජ්ජ
අරහාසි නං යාවිතවෙ කුටමි.
2564. රමසස්ස භික්ඛාවරියාය පුත්ත
නිසමම ධමෙමස්ස පරිබ්බජ්ජස්ස,
සබ්බස්ස භූතස්ස නිධාය (ණ්ඤං
අජ්ඣාතා ඉහමමුපෙති යානං.
2565. අවජ්ජියරූපං¹ චිත යාදිසඤ්ච
දුක්ඛිතං මං දුක්ඛාපයසෙ සුධමෙම,
යාවස්සු පුත්තං ඉති දිව්වලානා
භියෙය්වා උස්සාහයසෙ කුමාරං.
2566. යෙ විපමුභොතා අනවජ්ජභොජිනො,
පරිනිබ්බුතා ලොකමිමං චරන්ති,
තමරියමභං පටිපජ්ජමානං
න උස්සහෙ චාරයිතුං කුමාරං.
2567. අද්ධා හවෙ සෙවිතඤ්ඤා සපඤ්ඤා
බහුස්සුතා යෙ බහුයානවිකන්තො,
යෙසායං සුක්ඛාන සුභාසිතානි
අපෙභාස්සුක්ඛා විතසොකා සුධමමා²ති.

සොමනස්ස ජාතකං.

10. වමෙජ්ජයජාතකං

2468. කානු විජ්ජරිවාහාසි ඔසධි විය තාරකා,
දෙවකානුසි ගන්ධබ්බි න තං මඤ්ඤමි මානුසි.³
2569. නමභි දෙවී න ගන්ධබ්බි න මහාරාජ මානුසි,
නාගකඤ්ඤමභි³ හද්දනොත අනෙජනමභි ඉධාගතා.

1. අවෙජර - මජ්ඣං.

2. මානුසි - වී, මජ්ඣං, ස්වා.

3. නාගකඤ්ඤාමභි - මජ්ඣං, ස්වා.

2562. මහරජ කටුක වූ සම්බාධ වූ ඉතා දුකට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මම අද දුකසේ වධයෙන් මිදුණෙමි මිහිරි වූ ප්‍රිය වූ ජීවිතය ලබා සිටිමි. දැන් ඒ මම පැවිදිවනු රිස්සමි යි කුමර තෙම කීවේ ය.

2563. සුධම්මාවෙනි, තිගේ මේ තරුණ පුත්‍ර සොමනසස කුමාර තෙම අනුකම්පා ඇත්තෙකි. දැන් යාච්ඤා කරනු ලබන්නේ ඔහු නො ලදිමි. තෙපි ද ඔහුට යාච්ඤා කරන්නට නිසි නො පහු දෙයි රජ තෙම කීවේ ය.

2564. පුත්‍රය, පිටුසිඟිමෙහි ඇලෙව. ධර්මයෙහි ලා විමසිම ඇති කොට තන්හි තන්හි හැසිරෙව. සියලු සත්වයන් කෙරෙහි දඬුවම් අත්හැර නිත්‍ය නො ලබන්නෙක්ව බ්‍රහ්මලොකයට එළඹෙනු මැනැවැ යි රජබියොව කීවා ය.

2565. සුධම්මාවෙනි, යම්බඳු වූ දුකට පත් මා තෙපි වැඩියත් දුකට පැමිණුවුවහු ය. පුත්‍රයා ගිහිගෙයි වසන පරිදි යාච්ඤා කරන්නට යයි කියනු ලබන්නි කුමරා වැඩියත් පැවිදිබවට උනන්දු කළා ය. ආශ්වයඝීයකි.

2566. රාගාදියෙන් මිදුණු නිරවද්‍ය භොජන ඇති කෙලෙස් පිරි- නිවියෙන් පිරිනිවුණු යම්බඳු රහත්හු මේ ලෙව්හි හැසිරෙද්ද උන්- වහන්සේලාගේ ඒ උතුම් මහ පිළිපන්නා වූ කුමාරයා වළකාලන්නට උත්සාහ නො කරමි යි මවුබියව කීවාය.

2567. මේ සුධම්මා නොමෝ යම් කෙනකුන්ගේ යහපත් වචන අසා එකාන්තයෙන් අල්පොක්සක වූවා පහවූ ගොක ඇත්තී වූවා ද යම් කෙනෙක් ප්‍රාඥ වූවාහු බොහෝ ඇසු පිරු තන් ඇත්තාහු නොයෙක් කරුණු සිතන්නෝ වෙද්ද, එකාන්තයෙන් ම ඔවුහු සේවනය කළ යුත්තෝ වෙති යි රජ තෙම කීවේ ය.

සොමනසය ජාතක යි.

10. වමෙපයා ජාතකය

2568. වීදුලිය සේ ද ඔසයි තරුව සේ ද බබළන තෝ කවර නම් තැනැත්තියක් ද? දෙවතාවක් ද ගාඤ්චව ස්ත්‍රියක් ද? කී මිනිස් මාගමකැ යි නො හඟිමි යි උග්ගසෙන රජතෙම කීය.

2569. මහරජ, මම දෙව්දූවක් නොවමු. ගාඤ්චව ස්ත්‍රියක් ද නොවමු. මිනිස් මාගමක් ද නොවමු. ස්වාමීනි, මම නාග කන්‍යා- වක්මු. මෙහි යම්කිසි කටයුත්තක් සඳහා ආවමු.

2570. විඛලානතචින්නා කුපිතිජ්ජයාසි
නෙතෙහි තෙ වරිගණා සවතති,
කින්න නට්ඨි කිළපන පඤ්ඤානා
ඉධාගතා නාරි කදිබ්බ ඔුභි.
2571. යමුග්ගතෙජො උරගොති වාහු
නාගොති තං ආහු ජනා ජනිතූ,
තමග්ගාහි පුරිසො ජිවිකජො
තං බන්ධනා මුඤ්ඤි පති මමෙසො.
2572. කථංථවයං බලවිරිග්ගපපනො
හත්ථස් මාගඤ්ඤි¹ වණ්ඨකසසා,
අසබ්බි මෙ නාගකඤ්ඤා කපිකො
කථං විජානෙමු ගතිතනාගං.
2573. නගරමිති නාගො හසමං කරොයා
තථා හි සො බලවිරිග්ගපපනො
ධතුඤ්ඤා නාගො අපවායමානො
හසමා පරකකමිති කපො කරොති.
2574. වාතුදුසිං පණ්ණරසිඤ්ඤා රාජ
වතුජාලෙ සමිති නාගරාජා,
තමග්ගාහි පුරිසො ජිවිකජො
තං බන්ධනා මුඤ්ඤි පති මමෙසො.
2575. සොළසිත්ථහසසානි ආමුක්ඛණිකුණ්ඩලා,
වාරිගෙහසයා² නාරි කාපි තං සරණංගතා.
2576. ධිංමුඛන මොවෙහි අසාහසෙන
ගාමෙන නිසබ්බන ගවං සතෙන,
ඔසසට්ඨකායො³ උරගො වරාතු
පුඤ්ඤාත්තො මුඛිතු බන්ධනසමා.
2577. ධිංමුඛන මොවෙහි අසාහසෙන
ගාමෙන නිකෙඛන ගවංසතෙන,
ඔසසට්ඨකායො උරගො වරාතු
පුඤ්ඤාත්තො මුඛිතු බන්ධනසමා.
2578. දමිති නිසබ්බතං පුද්ගලඤ්ඤා⁴ මණිකුණ්ඩලං,
වතුජාලං⁵ ව පලලිකං උච්චාපුත්ථිසිරිත්තං,
2579. දො ව සාදිසියො හරියා උසහඤ්ඤා ගවං සතං,
ඔසසට්ඨකායො උරගො වරාතු
පුඤ්ඤාත්තො මුඛිතු බන්ධනසමා.

1. මාගඤ්ඤි - වි. මජ්ඣ. සං. සං.

2. වාරිගෙහා වි.

3. ඔසට්ඨ - මජ්ඣ.

4. පුලඤ්ඤා - මජ්ඣ. සං.

5. වතුරසසථ - මජ්ඣ.

2570. එළිබා නාගකන්‍යාව, තෝ විභ්‍රාතන සිත් ඇත්ති කිපුණු ඉඳුරන් ඇත්ති වෙහිය. තිගේ ඇස්වලින් කඳුළුධාරාවෝ වැගිරෙත්. තිගේ කවර නම් දැයක් නටුයේද? කවරක් පතමින් මෙහි ආවාද? එය මට කියනු මැනැවි.

2571. මහරජ, උග්‍රතෙජය ඇති යමකුට 'උරගය' යි (බඩගා යන්නෙකැයි) කීහුද? ජනයෝ ඔහුට නාගය යි කීහු. දිව් රැකීම ප්‍රයෝජන කොට ඇති පුරුෂයෙක් ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය. ඔහු බැඳුමෙන් මුදලව. ඒ මාගේ ස්වාමීපුරුෂයා ය.

2572. එළිබා නාග කන්‍යාවෙහි, බලයෙන් හා වියඪයෙන් යුක්ත වූ මේ නාග තෙම කෙසේ නම් වණිබ්බතයාගේ අතට පත්වීද? නාගකන්‍යාවෙහි, ඒ කරුණ මට කියව. ගන්නා ලද නාගයා ගැන තොරතුරු කෙසේ නම් දැනිමුද?

2573. බලයෙන් හා වියඪයෙන් යුක්ත වූ නාග තෙම නගරය අළු කරන්නේ ය. නාග තෙම ධර්මය ම ගරු කරන්නේ වේ. එහෙයින් දුක ඉටසා තපස් කරන්නේ ය.

2574. මේ තාරජ තෙම කුසුස්වක්හි ද පසළොස්වක්හි ද සතර මංසන්ධියක්හි පෙහෙව වාසය කරයි. ස් කිය ජීවිතාව ප්‍රයෝජන කොට ඇති පුරුෂයෙක් ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය. ඔහු බැඳුමෙන් මුදලව. හෙ තෙම මාගේ සැමියා ය.

2575. අමුණන ලද මිණි කොඩොල් ඇති ජලය ම ගෘහගයනය කොට ඇති සොළොස් දහසක් ස්ත්‍රීහු වෙද්ද ඒ ස්ත්‍රීහු ඔහු සරණ ගියාහු ය.

2576. ගම්වර දීමෙන් ද ස්වර්ණනිෂ්ක දීමෙන් ද සිය ගණන් ගවයින් දීමෙන් ද නොසැහැසි - දහැමිබැවින් මොහු මුදනු මැනැවි. නාග තෙමේ මිදුණු සිරුරැත්තේ සිත්සේ හැසිරේවා, පින් කැමැති නාග තෙමේ බන්ධනයෙන් මිදේවා.

2577. ගම්වර දීමෙන් ද ස්වර්ණ නිෂ්ක දීමෙන් ද සිය ගණන් ගවයන් දීමෙන් ද නො සැහැසිකමින් ම දහැමින් ම මොහු මුදමි. මිදුණු සිරුරැති නාග තෙම සිත්සේ හැසිරේවා පින් කැමැති නාග තෙමේ බන්ධනයෙන් මිදේවා.

2578-2579. වැදි පුත්‍රය, ස්වර්ණ නිෂ්ක සියයක් ද මහත් වූ මිණි කොඩොලක් ද සිවුපසින් දිය බෙරළිය මල් පැහැති උස පයඪිකයක් ද සමාන ගුණැති භායඪාවන් දෙදෙනෙකුන් ද ගවයන් සියයක් සහිත උෂ්භයකු ද දෙමි. මිදුණු සිරුරැති නාග තෙමේ සිත්සේ හැසිරේවා, පින් කැමැති නාග තෙමේ බැඳුමෙන් මිදේවා.

2580. විනාසි දනා තච්ච වචනං ජනිතු
මුක්ඛොමු තං උරගං ඛන්ධනස්සා,
ඔස්සට්ඨකායො උරගො වරාතු
පුඤ්ඤාදිකො මුච්චතු ඛන්ධනස්සා.
2581. මුත්තො වමෙසයාකො නාගො රාජානං එතදබ්බි,
නමො තෙ කාසිරාජස්සු නමො තෙ කාසිවංචන
අඤ්ඤිං තෙ පගණනාථ පටෙස්සයාමෙච නිවෙසනං.
2582. අඬා හි දුබ්බිස්සයමෙතමාහු
යං මානුසො විස්සසෙ අමානුසමහි,
සචෙච මං යාවසි එතමස්සං
දකෙබ්බු තෙ නාග නිවෙසනානි.
2583. සචෙහි වාතො ගිරිමාවහෙය්‍ය
වන්ඤ ච සුරියො ච ජමාපතෙය්‍යං,
සබ්බා ච නාජස්ස පටිසොතං වහෙය්‍යං
න කෙච්චහං රාජ මුසා හණෙය්‍යං.
2584. නහං එලෙය්‍ය උද්ධිසි සුස්සං
සංචට්ටයං භූතධරා වසුන්ධරා,
සිද්ධවරියො මෙරු සමුලමුඛබහෙ
නකෙච්චහං රාජ මුසා හණෙය්‍යං.
2585. අඬා හි දුබ්බිස්සයමෙතමාහු
යං මානුසො විස්සසෙ අමානුසමහි,
සචෙ ච මං යාවසි එතමස්සං
දකෙබ්බු තෙ නාග නිවෙසනානි.
2586. කුමෙත ධොක්ඛ සොරච්ඡා උළාරා
මහාතෙ ජා ඛිසකොපි ච භොරං,
මම කාරණා¹ ඛන්ධනස්සා පමුත්තො
අරහසි නො ජාතිතායෙ² කතානි.
2587. සො පට්ඨනං නිරයෙ භොරරුපෙ
මා කාසිකං සාතමලස්ස කිඤ්චි,
පෙළාය බද්ධො මරණං උපෙතු
යො කාදිසං කම්ම කතං න ජානො.
2588. සච්චට්ඨඤ්ඤා තච්ච මෙස භොතු
අකකාධනො³ භොති අනුපනාහි,
සබ්බස්සා තෙ නාගකුලං සුපණ්ණං
අකංච ගිමහාසු විචජ්ජයන්තු.

1. මං කාරණං - මජ්ඣං.

2. ජාතිකයෙ - මජ්ඣං, ස්වා, ජාතිකචෙ, නා, ජාතිකයෙ.

3. අකොධනො - මජ්ඣං.

2580. මහරජාණන් වහන්ස, මේ වස්තු දීමෙන් තොරව ද මුඛවහන්සේගේ වචනය ගරු කොට ඒ නාගයා බැඳුමෙන් මුදමු. මිදුණු සිරුරු නා තෙමේ සිත්සේ හැසිරේවා! පින් කැමැති නාග තෙමේ බැඳුමෙන් මිදේවා.

2581. බැඳුමෙන් මිදුණු වමෙය්‍යක නාග තෙමේ රජුට මෙසේ කීවේ ය. කසිරට මහරජ, නුඹවහන්සේට නමස්කාර වේවා, කසිරට දියුණු කරන මහරජාණන් වහන්ස, නුඹවහන්සේට නමස්කාර වේවා, මාගේ නාග භවනය දැකූකලය. එය සපිට්ටිරින් අවුත් බලන මෙන් ආරාධනා කොට නුඹවහන්සේට ඇදීලි බඳිම් යි නාරජ තෙම කීයේ ය.

2582. පින්වත් නාරජ, මනුෂ්‍යයෙක් තෙම අමනුෂ්‍යයකු කෙරෙහි විශ්වාසය තබන්නේ ය යන යමක් වේ නම් එය එකාන්තයෙන් ම විශ්වාස නොකොට හැක්කකැ යි කියත්. ඉදින් මේ ගැන මට යාවිඤ්ඤ කරන්නෙහි නම්. නුඹගේ නාග භවනයන් දක්නෙමු යි රජ තෙම කීයේ ය.

2583. මහරජ ඉදින් (වනාහි) වාතය තෙම පර්වතයක් ගසාගෙන යන්නේ නමුදු සඳ හිරු දෙදෙනා බිම වැටෙන්නාහු නමුදු හැම තැනු ම උඩුගං බලා යෙත් නමුදු මම බොරු නො කියමි යි බෝසත් තෙමේ කීයේ ය.

2584. අභය පැළෙන්තේ නමුත් මුහුදු වියළෙන්නේ නමුත් භූතයන් දරා සිටින්නා වූ පෘථිවි තොමෝ හැකිළෙන්නී නමුත් පර්වතයන් අතුරෙන් උස් වූ හෙමෙර සහමුලින් ඉදිරෙන්තේ නමුත් මහරජ මම බොරුවක් නම් නො කියමි යි බෝසත් තෙම කීයේ ය.

2585. එම්බා නාරජ, මනුෂ්‍යයෙක් තෙම අමනුෂ්‍යයකු කෙරෙහි විශ්වාසය තබන්නේ ය යන යමක් වේ නම් එය එකාන්තයෙන් ම විශ්වාස නොකොට හැක්කකැ යි කියත්, ඉදින් මේ ගැන මට යාවිඤ්ඤ කරන්නෙහි නම් නුඹගේ නා විචේ දකිමු යි රජ තෙම කීයේ ය.

2586. නාරජ, තෙපි වනාහි මහත් වූ දරුණු වීෂ ඇති මහාතෙජස් ඇති වහා කිපෙන සුල්ලෝ ද උත්තනු ය. මා නිසා බන්ධනයෙන් මිදුණේ මා කළ උපකාර දැනගන්නට වටනෙහි ය.

2587. යමෙක් කරනලද එබඳු උපකාර නො දන්නේ නම් හෙ තෙමේ භයානක දුක් ඇති නිරයයෙහි පැසේවා, කිසියම් කායික සුවයක් නොලබාවා! පැසෙහි බැඳුණේ මරණයට යේවා, (මෙසේ කියා නාරජ තෙම දිවුළේ ය.)

2588. පින්වත් නා රජ, නුඹගේ මේ ප්‍රතිඥාව සත්‍ය ප්‍රතිඥාවක් වේවා, නුඹ ක්‍රොධ නො කරන්නෙක් වෙහිවා, බද්ධ වෙර නැත්තෙක් වෙහිවා, නුඹගේ මුළු නාතුලය ම සුපර්ණයෝ ශ්‍රීෂ්මකාලයෙහි හින්න මෙන් දුරු කෙරෙන්නවා.

2589. අනුකමිසසී නාගකුලං ජනිත්තු
මාතා යථා සුඤ්ජයං එකපුත්තං,
අහං ච තෙ නාගකුලෙන සද්ධිං
කාහාමි වෙසායාවිතිං උළාරං.
2590. යොජනකු වෙ රාජරජෙ සුවිනෙක
කමෙධාජකෙ අසසතරෙ සුද්දන්තා,
නාගෙ ච යොජනකු සුවිණ්ණකපානො
දසෙබ්බු නාගස්ස නිවෙසනාහි.
2591. හෙරි මුර්ඛයා පණවා ව සඛිතා
ආවජ්ජිත්ථ¹ උග්ගසෙතයා රතෙකුසු,
පායාසි රාජා බහුසොහමානො
සුරකඛතො නාරිගණස්ස ට්ඨෙස්සි.
2592. සුවිණ්ණවිතකං² භුමිං අද්දකඛ්³ කාසිවද්ධතො,
සොවිණ්ණමයෙ ච පාසාදෙ වෙච්චියඵලකත්තො.
2593. ස රාජා පාවිසි වාමකං වමෙපයාස්ස නිවෙසනං,
⁴ආදිව්විණ්ණසනිතං කංසඤ්ජප්පහසරං.
2594. නානාරුකෙබ්බි සංඝප්පතො නානාගජබ්බමෙරිතං⁵,
සො පාවෙකඛි කාසිරාජා වමෙපයාස්ස නිවෙසනං.
2595. පට්ඨසමි⁶ කාසිරතෙකුදි වමෙපයාස්ස නිවෙසනං,
දිංඤා කුරියා වජ්ජිසු⁷ නාගකකුසු ච නවිද්දු.
2596. කං නාගකකුසු වරිතං ගණෙන
අනුරුඬි කාසිරාජා පසන්නො,
නිසිදි සොවිණ්ණමයමිති පියෙ
සාපස්සයෙ වන්දනසාරලිතෙන.
2597. සො තස්ස භුක්වා ව අථො රමිත්වා
වමෙපයාතං කාසිරාජා අවොච,
විමානසෙට්ඨානි ඉමානි කුසලං
ආදිව්විණ්ණානි පහස්සරානි.
තොතාදිසං අත්ථ මුත්තස්සලොකෙ
කිමෙස්සීයං නාග තපො කරොසි.

1. ආවජ්ජිමිසු - මජ්ඣං, සායා, අභිජ්ජිමිසු, පි, අවජ්ජිසු.
2. විතකං - මජ්ඣං, සායා.
3. අද්දකඛි - මජ්ඣං.
4. ආදිව්විණ්ණසනිතං - මජ්ඣං, සායා.
5. සමෙරිතං - මජ්ඣං.
6. පට්ඨසමි - මජ්ඣං, සායා.
7. සවජ්ජිසු - මජ්ඣං, සායා.

2589. මහරජාණන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ ඉතා ප්‍රිය එක ම පුතකු ගැන අනුකම්පා කරන මවක මෙන් නාකුලයට අනුකම්පා කරන්නාහු ය. මම ද නාකුලය සමග නුඹවහන්සේට බොහෝ වතාවත් කරම් යි නා රජ කීයේ ය.

2590. මනා කොට විසිතුරු කරනලද රාජරථයෙහි ඉතා දමුණු කාමබෝජ අශ්වතරයන් යොදන්වා, රතීන් සැරසුවා වූ ඇතුන් ද යොදන්වා, නාගයාගේ විමානයන් දකිමු යි රජ තෙම කීයේ ය.

2591. උග්ගසෙන රජුගේ මහබෙර ද මිහිභුබෙර ද පණාබෙර ද හක් ද වාදනය කළාහු ය. පිරිවරනලද ස්ත්‍රී සමූහයා මැද උග්ගසෙන රජ ඉතා භොබනේ ගියේයයි වදළසේක.

2592. කසිරට දියුණු කරන රජ තෙමේ රන්වැලි අතුළු බීම ද ටොට්ටියා පුවරු අතුළු රන්මුවා ප්‍රායාද ද දුටුවේ ය.

2593. සුයායාගේ වර්ණයට බඳු වූ රන්වන් විදුලිය සේ පැහැ විහිදෙන වමෙපයා නාගයාගේ විමානයට ඒ උග්ගසෙන රජ තෙම පිවිසියේ ය.

2594. ඒ කසිරජ තෙම නොයෙක් ගසින් ගැවසුණු නොයෙක් සුවඳින් සුවද කවනලද වමෙපයා නාගයාගේ විමානය දක්කේ ය.

2595. කසිරජ වමෙපයා නාගයාගේ නිවසට පිවිසි කල්හි දිව්‍යමය තුයා වාදනය කළහ. නාගකන්‍යාවෝ නැටූහ.

2596. නාගකන්‍යා සමූහයා විසින් හැසිරෙන ලද ඒ විමානයට පහන් සිත් ඇති කසිරජ තෙම නැගුණේ ය. සඳුන් කල්ක ගල්වන ලද හේත්තුවන පුවරු සහිත ස්වර්ණමය පුටුවෙහි හිඳගත්තේ ය.

2597. ඒ කසිරජ තෙම එහි අනුභව කොට නැවත සිත් අලවා වැස වමෙපයාක නාගයාහට මෙසේ කීයේ ය. නුඹගේ මේ සුයායාට බඳු වර්ණ ඇති පැහැ විහිදෙන උතුම් විමානයෝ වෙති. මිනිස් ලොවැ මෙබන්දක් නැත. නාගය කුමක් බලාපොරොත්තු වෙත් තපස් කරති ද?

2598. තා කම්බුකෙයුරධරා සුවික්ඛා
වට්ඨඛගුලී තම්බිතලුපඤ්ඤා,
පහග්ගා පායෙකඤ්ඤා අනොමචණ්ණො
නොනාදිසං අත්ථි මනුස්සලොකෙ
කිමඤ්ඤිසං නාග තපො කරොසි.
2599. නජෙයා ව තෙමා පුඤ්ඤොඤ්ඤිචරා
ආරා¹ සක්කානාභිරුද්ධ සුඤ්ඤා,
නොනාදිසං අත්ථි මනුස්සලොකෙ
කිමඤ්ඤිසං නාග තපො කරොසි.
2600. කොඤ්ඤා මයුරා දිවියා ව භංසා
විගුණසරා කොකිලා සමපතනඤ්ඤා,
නොනාදිසං අත්ථි මනුස්සලොකෙ
කිමඤ්ඤිසං නාග තපො කරොසි.
2601. අමොච සාලා කිලකා ව පඤ්ඤො
උද්දලකා පාටලියො ව පුලලා,
නොනාදිසං අත්ථි මනුස්සලොකෙ
කිමඤ්ඤිසං නාග තපො කරොසි.
2602. ඉමා ව තෙ පොකඛිරසෙය්ඤ්ඤා සමනානතො
දිව්වා ව² ගන්ධා සතතං සමපතනඤ්ඤා,
නොනාදිසං අත්ථි මනුස්සලොකෙ
කිමඤ්ඤිසං නාග තපො කරොසි.
2603. න පුත්තහෙතු න ධනස්ස හෙතු
න ආයුතො වාපි ජනිතු හෙතු,
මනුස්සයොනිං අභිපක්ඛයානො
තස්මා පරකකම්ම තපො කරොමි.
2604. කං ලොභිතකෙඛා විහතනිතරංසො
අලඛිතා කප්පිතකෙසමස්සු,
සුරොසිතො ලොභිතවතුනො
ගන්ධබරාජාව දිසා පභාසයි.
2605. දෙවිඤ්ඤාසෙය්ඤ්ඤා මහානුභාෂවා
සමෙකභි කාමෙහි සමබ්බහුතො,
පුඤ්ඤාමි තං නාගරාජෙත්තමස්සං
සෙය්ඤ්ඤා ඉතො කෙන මනුස්සලොකො.

1. ආද - වී. මජ්ඣ.

2. දිබ්බා සා, දිබ්බා - මජ්ඣ.

2598. රන් අබරණ දරන්නා වූ මනාකොට හඳුනා ලද වස්ත්‍ර ඇති වට ඇඟිලි ඇති තබවත් අතුල් පතුල් වලින් යුක්ත වූ අලාමක වූ පැහැසටහන් ඇති ඒ නාගකන්‍යාවෝ දිව්‍යජාතය ගෙනවුත් පොවති. මිනිස් ලොව මෙවැන්නක් නැත. නාගය, කුමක් බලා-පොරොත්තුවෙන් තපස් කරති ද?

2599. පුළුල් වරලින් යුත් මසුන් ඇති උකුසු පක්ෂීන් විසින් පවත්වන ලද නාද ඇති මනා නොටුපලින් යුත් ඒ මේ ගංගාවෝ ද ඇත්තාහ. මිනිස් ලොව එබන්දක් නැත. නාගය කුමක් බලා-පොරොත්තුවෙන් තපස් කරති ද?

2600. කොස්ළිහිණියෝ ද මොනරු ද දිව්‍ය හංසයෝ ද මිහිරි නාද පවත්වන කොටුලෝ ද ගසින් ගසට මාරුවෙති. මිනිස් ලොව මෙබන්දක් නැත. නාගය කුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් තපස් කරති ද?

2601. එම්බා නාගරාජය, පිපිහිය අඹ ද සල් ද එරහන්ද ද දඹ ද ඇසළ ද පළොල් ද ඇත්තාහ. මිනිස් ලොව මෙබන්දක් නැත. නාගය කුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් තපස් කරති ද?

2602. එම්බා නාරජ මේ පොකුණු භාත්පසැ නිතර දිව්‍යමය වූ සුවඳ හමයි. මිනිස් ලොව මෙබන්දක් නැත. නාගය කුමක් බලා-පොරොත්තුවෙන් තපස් කරති ද?

2603. මහරජ, මම පුත්‍රයන් හෙතු කොට ගෙන පෙහෙවස් නො රකිමි, ධනය හෙතුකොට ගෙන ද නො රකිමි, ආයුෂ හෙතු කොට ගෙන ද නො රකිමි, මිනිස් ලොව උත්පත්තිය පතම්. එහෙයින් වියඹය ටිබා තපස් රකිමි යි නාරජ කීයේ ය.

2604. එම්බා මහරජ, නුඹ වහන්සේ ලේචන් ඇස් ඇත්තේ නසන ලද අන්තරාය ඇති සරසන ලද්දේ කපන ලද කෙස් රවුළු ඇති රක්සදුනෙන් සුවඳ ගල්වන ලද්දේ ගාඤ්ච රාජයකු මෙන් දිශාවන් බබුළුවන්නෙහි ය.

2605. නාගරාජය. නුඹ සියලු කාලසම්පන්න යුක්ත වූයෙහි මහානු-භාව සම්පන්න වූයෙහි දිව්‍යමය සෘද්ධියට පැමිණියෙහි ය. මේ කාරණය නුඹ අතින් විවාරම්. කවර හෙයින් මිනිස් ලොව මීට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨ ද?

2606. ජනිතූ නාඤ්ඤිත්‍ර මනුස්සලොකා
සුද්ධි ව සංවිජ්ජති සංයමො ව,
අභංගො ලොකාන මනුස්සයොති.
කාහාමි ජාතිමරණස්ස අත්තං.
2607. අභ්බා ගවෙ සෙවිතබ්බා යපඤ්ඤ
බහුස්සුතා යෙ බහුධානවිකත්තො,
නාරියො ව දිඤ්චාන නවං ව නාග
කාහාමි පුඤ්ඤාති අත්තප්පකාති.
2608. අභ්බා ගවෙ සෙවිතබ්බා යපඤ්ඤ
බහුස්සුතා යෙ බහුධානවිකත්තො,
නාරියො ව දිඤ්චාන මමඤ්ච රාජ
කරොති පුඤ්ඤාති අත්තප්පකාති.
2609. ඉඤ්ච මෙ ජාතරූපං පඤ්ඤං¹
රාසි සුවණ්ණස්ස ව තාලමත්තා,
ඉතො හරිතා² සොචණ්ණස්සරාති³ කාරය
රූපියස්ස ව පාකාරං කරොන්තු.
2610. මුත්තානඤ්ඤා⁴ වාහස්සභස්සාති පඤ්ඤ
වෙච්චියමියසාති ඉතො හරිතා,
අත්තප්පරෙ භූමියං සත්ථන්ත
නික්කල්ලො හොතිති⁵ නිරජා ව.
2611. එතාදිසං ආවස රාජසෙට්ඨ
විමානසෙට්ඨං බහුසොහමානං,
බාරාණසිං⁶ නගරං ඉභ්බිතං
රජ්ජඤ්ච කාරෙති අනොලපඤ්ඤාති.

වමෙපයා ජාතකං.

11. පලොභනජාතකං

2612. බ්‍රහ්මලොකා වච්චාන දෙවපුත්තො මහිඤ්ඤො,
රඤ්ඤා පුත්තො උදපාදි සංඝකාමයමිඤ්ඤ.
2613. කාමා වා කාමස්සඤ්ඤා වා බ්‍රහ්මලොකෙ න විජ්ජති,
යධාස්ස⁷ කායෙව සඤ්ඤාය කාමෙති විජ්ඣවජ්ජ.

1. බහුතං - මජ්ඣං.
2. හරිතාන - මජ්ඣං.
3. සුවණ්ණ - මජ්ඣං.
4. මුත්තානිව - වී. මජ්ඣං.
5. හොති මජ්ඣං. සා.
6. බාරාණසි නගරං - මජ්ඣං.
7. සාසා. නා යාසු - වී. මජ්ඣං.

2606. මහරජ, මිනිස් ලොවින් වෙන් ව නිර්වාණ ඉද්දියක් හෝ සීලසංයමයක් හෝ නැත්තේ ය. මම ද මිනිස් උපත ලබා ජාතිමරණයත් කෙළවර කරමි යි සිතා තපස් කරමි යි නාරජ කීවේ ය.

2607. නාගරාජය, යම් කෙනෙක් බොහෝ කරුණු සිතන්නාහු බහුශ්‍රැත වෙද්ද, නුවණැති ඔවුහු සෙවනය කටයුත්තාහ. නුඹ ද නාග කන්‍යාවරුන් ද දෑක බොහෝ පින් කරමි යි රජ ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

2608. මහරජ, යම් කෙනෙක් බොහෝ කරුණු සිතන්නාහු බහුශ්‍රැත වෙද්ද, නුවණැති ඔවුහු සෙවනය කටයුත්තාහ. මා ද නාග කන්‍යාවරුන් ද දෑක බොහෝ පින් කරමි යි නාරජ තෙම උග්‍රසෙන රජුට කීවේ ය.

2609. මහරජ, මාගේ මේ බොහෝ වූ රන් ඇත. තල්ගස් පමණ ස්වර්ණ රාශිහු ද ඇත්තාහ. මෙයින් රන් ගෙන ගොස් ස්වර්ණ ගෘහ කරව. ඊදියෙන් පවුරක් ද කරව.

2610. චෛත්‍යියා මිශ්‍ර වූ මුතු ගැල් පන්දහසක් මෙයින් ගෙන ගොස් අන්තෘපුර භූමියෙහි අතුරක්වා, භූමි තොමෝ මඩ නැත්ති රජස් විරහිත උත්තී ය.

2611. රාජශ්‍රේෂ්ඨය, ඉතා භොබනා වූ මෙබඳු උතුම් විමාන-යෙක්හි වාසය කරව. අලාමත වූ නුවණැත්ත, සමාද්ධියෙන් පිරිහිය බරණැස් නුවර රාජාය ද කරව යි නාරජ තෙම කීයේ ය.

වමෙපයා ජාතක යි.

11. මහා පළොහන ජාතකය

2612. මහත් සාද්ධි ඇති දෙව පුතෙක් බබ් ලොවින් යැව සියලු කාමසම්පන්න සමාද්ධි වූ කසී දනව්වෙහි රජුහට පුත් ව උපන්නේ ය.

2613. යම් කුමාරයෙක් බබ්ලොව දී හටගත් කාම විරහිත එම සංඥයෙන් ම කාමයත් කෙරෙන් පිළිකුල් ඇති කරයි ද, බබ්ලොවිහි ඒ කාමයෝ හෝ කාමසංඥාවෝ හෝ විද්‍යමාන නො වෙති.

2614. තස්ස චන්තනපුරෙ ආසි ක්කිනාගාරං සුමාපිතං,
සො තස්ස පතිසලලිතො එකො රහසි ක්කියථ.
2615. ස රාජා පරිදෙවෙසි පුත්තසොකෙන අටටිතො,
එකපුත්තො වයං මය්හං න ච කාමානි භුඤ්ජති.
2616. කොත්ථු ඉබ්බා¹ උපායො සො² කො වා ජානාති කිඤ්චිතං,
කො මෙ පුත්තං පලොභෙය්‍ය යථා කාමානි පක්ඛෙය.
2617. අහු කුමාරි තස්සෙව රූපවණ්ණසමාහිතා,
කුසලා නවිලිතස්ස වාදිතෙ ච පදකක්ඛණා
සා තස්ස උපසංඛාමෙ රාජානං එතදබ්බි.
2618. අහං ඛො තං පලොභෙය්‍යං සචෙ හන්තා හවීසස්ති,
තං තථාචාදිති රාජා කුමාරි එතදබ්බි.
ත්වඤ්ඤෙව නං පලොභෙහි තව හන්තා හවීසස්ති.
2619. සා ච අන්තනපුරං ගගඛා බහු කාමුපසංහිතං,
හද්‍යඛගමා පෙමණීයා විත්තගාථා³ අභාසථ.
2620. තස්සා ච ගායමානාය සද්දං සුක්කාන නාරියා,
කාමච්ඡන්දස්ස උප්පජ්ජි ජනං සො පරිපුට්ඨථ.
2621. කසෙස්සසො සද්දෙ කො වා සො හණති උච්චාවචං බහු,
හද්‍යඛගමං පෙමණීයං අපො කණ්ණසුඛං මම.
2622. එසා ඛො පමද දෙව බිඛා එසා අනට්ඨිතා,
සචෙ ත්වං කාමෙ භුඤ්ජය්‍ය හියයා හියෙයා ඡාදෙයස්ස තං.
2623. ඉඬ්ඤ ආගච්ඡන්තොරෙන අවිදුරමිති ගායතු,
අස්සමස්ස සමීපමිති සනතිකෙ මය්හං ගායතු.
2624. නිරොකුඩ්ධමිති ගායිතා ක්කිනාගාරමිති පාඨසි,
බ්බාසි⁴ නං අනුපුබ්බෙන ආරඤ්ඤෙව කුඤ්ජරං.
2625. තස්ස කාමරසං ඤාතා ඉස්සාධමෙවො අජායථ,
අහමෙව කාමෙ භුඤ්ජය්‍යා මා අඤ්ඤා පුරිසො අහු.

1. බෙට්ඨ.

2. යො - මජ්ඣං, සා.

3. වණ්ණ රාජ - වී, මජ්ඣං.

4. විත්තා - මජ්ඣං, සා.

5. බ්බාසි - මජ්ඣං.

2614. ඔහුගේ අත්තෘපුරයෙහි පියා විසින් කරවනලද ධ්‍යානා-
ගාරයෙක් විය. හෙතෙමේ එහි විවේකයෙහි ඇළුණේ නති ව රහසි-
ගත ව ධ්‍යාන කෙළේ ය.

2615. පුත්‍රශෝකයෙන් පෙළුණු ඒ රජ තෙම මාගේ එක ම
පුත්‍රයා කාමසම්පත් පරිභෝග නො කෙරේ යයි වැළපුණේ ය.

2616. මෙහිලා කවර නම් උපායෙක් ඇත්තේ ද? එයට පළි-
බොධයක් කවරෙක් නම් තිදී ද? යම්සේ මාගේ පුත්‍රයා කාමසම්පත්
ප්‍රාප්තා කෙරේ නම් එසේ කවරෙක් නම් පොළඹවා ද?

2617. රූපයෙන් හා වර්ණයෙන් යුත් නාත්‍යාගීතයන්හි දක්ෂ
වාදනයෙහි ද සමත් කුමරියක් ඒ අත්තෘපුරයෙහි ම වූයැ. ඕ එහි
එළඹ රජුට මෙසේ කීවා ය.

2618. හෙ තෙමේ මට සැමී වන්නේ නම් මම ඔහු පොළඹ-
වන්නෙමි. (ඇය කී විට) රජ තෙම එසේ කියන්නා වූ ඒ කුමරියට
මෙසේ කීයේ ය. තෝ ඒ කුමරා පොළඹවා ගනුව, තුට හේ සැමී
වන්නේ ය කියායි.

2619. ඕ ද ඒ අත්තෘපුරයට ගොස් කාමුෂයාගේ වූත් හෘදයාගම
වූත් ප්‍රේමණීය වූත් බොහෝ විධිකරු ගාථාවන් කීවූ ය.

2620. ගායනා කරන ඒ ස්ත්‍රියගේ හඬ අසා ඒ කුමාරයාට
කාමාසාව උපන්නේ ය. හෙ තෙමේ ජනයා අතින් විවාළේ ය.

2621. මේ හඬ කවරකුගේ ද? ඒ කවරෙක් නම් හෘදයාගමව
ප්‍රේමණීය ව කර්ණසුඛ ව උස් පහත් හඬින් බොහෝ කොට බෙණේ ද
කියා (අනිකුගැටි) කුමාර තෙම ඇසී ය.

2622. දේවයන් වහන්ස, මෝ තොමෝ ස්ත්‍රියක, මෝ තොමෝ
හෙත් වූ ක්‍රීඩිකාවක, ඉදින් නුඹ වහන්සේ කාමසම්පත් අනුභව
කරන්නහු නම්, ඊට වැඩිවැඩියක් කැමැත්වන්නහු ය.

2623. එසේ නම් මොබට ඒවා, නුදුරු තන්හි ගායනා කෙරේවා,
ගයනාගාරයට සමීප ව මාගේ සමීපයෙහි ගායනා කෙරේවා.

2624. බිත්තියෙන් පිටත්හි ගායනය කොට ධ්‍යානාගාරයට පිවිසී
යා ය. කැලේ ඇඳකු මෙන් ක්‍රමයෙන් ඕ ඔහු බැඳගන්නා ය.

2625. ඒ කුමාරයාට කාමරසය දැනී ඊෂ්ඨා ස්වභාවයෙන් හට-
ගත්තේ ය. මම ම කාමයන් අනුභව කරමි. කම්සැප උදිත අත්
පුරුෂයෙක් නො වේවා කියා යි.

2626. තතො අසිං ගහෙකාන පුරිසෙ හනතුං උපකාමි,
අභලෙව එතො භුක්ඛිංසං මා අකෙඤ්ඤ පුරිසො සියා.
2627. තතො ජාතපද සබ්බෙ විකකන්දිංසු සමාගතා,
පුත්තො න්‍යායං මහාරාජ ජනං තෙයේත්තාදුසකං.
2628. තඤ්ච රාජා විවාහෙසි සමභා රට්ඨානො ධනනිදායා,
යාවතා විජිතං මඤ්ඤං න තෙ වස්ථංඤා¹ තාවදෙ.
2629. තතො සො හරියං ආදය සමුද්දං උපසංඛමි,
පණණ්ණසාලං කරිකාන වනං උඤ්ජාය² පාවිසි.
2630. අරෙඤ්ඤ ඉසිමාගඤ්ඤි සමුද්දං උපරුපරි,
සො තස්ස ගෙහං පාවෙකඤ්ඤි හතතකාලෙ උපට්ඨිතෙ.
2631. තඤ්ච හරියා පලොහෙසි පස්ස යාව සුදුරුණං,
පුතො සො බ්‍රහ්මවරියමභා ඉද්දියා පරිභාසථ.
2632. රාජපුත්තො ච උඤ්ජානො වනමුලථලං බහුං,
සායං කාපේන ආදය අසංසමං උපසංඛමි.
2633. ඉසි ච ඛන්ධයං දිස්වා සමුද්දං උපසංඛමි,
වෙහාසයං ගම්ඤ්ජනනි සිදතෙ සො මහණණ්ණවෙ.
2634. ඛන්ධයො ච ඉසිං දිස්වා සිදමානං මහණණ්ණවෙ,
තස්සෙව අනුකම්පාය ඉමා ගාථා අභාසථ.
2635. අභිජ්ජමානෙ වාරිසමිං සයං ආගමම ඉද්දියා,
මිසිභාවිකියා ගතඤ්ඤා සංසිද්ධි මහණණ්ණවෙ.
2636. ආවට්ටනී මහාමායා බ්‍රහ්මවරියවිකොපනා,
සිද්ධතී නං විදිකාන ආරකා පරිවජ්ජයෙ.
2637. අනලා මුද්‍රසමොසා දුස්සරා නා නදිසමා,
සිද්ධතී නං විදිකාන ආරකා පරිවජ්ජයෙ.

1. වත්තංඤා - මජ්ඣං.

2. වනමුද්දාය - වී. මජ්ඣං.

2626. ඉක්බිති කඩුවක් ගෙන පුරුෂයන් මරන්නට පටන් ගත්තේ ය. මම ම තනිවැ කම්පුව අනුභව කරමි. අන් පුරුෂයෙක් නො වේවා කියා යි.

2627. ඉක්බිති දනව්වැයි සියල්ලෝ ම රැස්ව “මහරජුනි, තුඹ වහන්සේගේ මේ පුත්‍රයා නිරපරාධ ජනයා නසති” යි වැළැපෙමින් කියා සිටියහ.

2628. රජ තෙමේ ද සිහු “මාගේ රට යම්තාක් වේ ද ඒ තාක් තැන නොසිටිය යුතුය” යි සිය රටින් බැහැර කෙළේ ය.

2629. ඉක්බිති ඒ කුමර තෙම බිරිය ගෙන මුහුදු වෙරළට එළැඹියේ ය. එහි පන්සලක් කොට වසන්නේ පලවැළ පිණිස වනයට ද පිවිසියේ ය.

2630. එකල්හි සෘෂිවරයෙක් දීපාන්තරයෙහි සිට මුහුදු දිය මතුයෙහි එහි පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ආහාර වේලාව පැමිණි කල්හි ඔහුගේ ගෙට ඇතුළු විය.

2631. භායඹා නොමෝ ඒ තවුසා ද පොළඹවා ගත්තා ය. ඇයගේ ඉතා දරුණුකමක් බලව. හේ බහිරින් චුතවූයේ සෘද්ධියෙන් ද පිරිහුණේ ය.

2632. රාජපුත්‍ර තෙමේ ද සිහීමෙන් ලත් බොහෝ වනමුල් එලාඑල සවස් කාලයෙහි කදිනගෙන ආශ්‍රමයට එළැඹියේ ය.

2633. සෘෂිතෙමේ ද ඤාත්‍රියයා දක සමුද්‍රයකරා පැමිණියේ යැ. හෙ අහසෙහි යන්නෙමැ යි මහමුහුදෙහි ම ගිලෙයි.

2634. ඤාත්‍රිය තෙමේ ද මහසයුරෙහි ගිලෙන සෘෂිහු දක ඔහුට ම අනුකම්පා පිණිස මේ ගාථාවන් කියේ ය.

2635. තෙමේ, නොබිඳෙන දිය මතුපිට සෘද්ධියෙන් අටුන් ස්ත්‍රිය හා එක්වීමට පැමිණ මහසයුරෙහි ගිලෙති ය.

2636. මේ ස්ත්‍රීහු නම් කාමාවතියෙන් ආවතීනය කරන හෙයින් ආවතීනයහ. මහත් වූ මායා ඇත්තාහ. බ්‍රහ්මවයඨය විනාශ කිරීමෙන් පුරුෂයන් අපායෙහි ගල්වන්නාහ. මෙය දැන නුවණැති පුරුෂ තෙමේ ස්ත්‍රීන් දුරින් ම දුරුකරන්නේ ය.

2637. කොතෙක් පිරිමින් ලදුවත් සැතීමකට පත් නොවන හෙයින් අනලා නම් වූ මොළොක් කපා ඇති තෘප්ත නො කට හැක්කා වූ ගංගාවන් හා සමාන වන්නා වූ ඒ ස්ත්‍රීහු තමන් වෙත පැමිණියවුන් අපායයෙහි ගල්වති යි දැන නුවණැත්තන් විසින් දුරින් ම දුරුකට යුත්තාහු ය.

2638. යං එතං උපසෙවිකානි ඡන්දසා වා ධනෙන වා,
ජාතවේදෙව සන්ධානං ඛිප්පං අනුදභන්ති තං.
2639. ඛන්ධයස්ස වචො සුඤ්ඤා ඉසියස්ස නිබ්බිද අහු,
ලඤ්ඤා පොරාණකං මග්ගං ගව්ඡනෙ සො විභායසං.
2640. ඛන්ධයො ව ඉසිං දිසවා ගව්ඡමානං විභායසං,
සංවේගං අලභී ධිරො පබ්බජ්ජං සමරොවගී.
2641. තතො සො පබ්බජිත්වාන කාමරාගං චිරාජගී,
කාමරාගං චිරාජේත්වා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහුති.

මහාපලොභන ජාතකං.

12. පඤ්චපණ්ඩිත පඤ්ඤා

2642. පඤ්ඤා පණ්ඩිතා සමාගතා
පඤ්ඤා මෙ පටිභානී තං සුඤ්ඤාථ,
නිඤ්ඤාමත්ථං පසංසියං වා,
කසෙසාවාචිකරෙය්‍ය ගුහ්‍යමත්ථං.
2643. තුං නො ආචිකරොහි භූමිපාල
භක්තා භාර්ගවො තුවං වදෙතං.
තව ඡන්දඤ්ඤා රුචිඤ්ඤා සමුද්ධිසිත්වා
අථ වසබ්බන්ති ඡන්දඤ්ඤා ධිරා.
2644. යා සිලවතී අනඤ්ඤාදෙධියා
භක්තවුඡන්දවසානුගා මනාපා,
නිඤ්ඤාමත්ථං පසංසියං වා
භරියායාවිකරෙය්‍ය ගුහ්‍යමත්ථං.
2645. යො කිච්ඡගතස්ස ආතුරස්ස
සරණං ගොති ගතී පරායණඤ්ඤා,
නිඤ්ඤාමත්ථං පසංසියං වා
සබ්බන්තොවාචිකරෙය්‍ය ගුහ්‍යමත්ථං.
2646. ඡෙට්ඨො අථ මජ්ඣිමො කණ්ඩෙට්ඨො
සො චෙ සිලවතො සමාහිතො ධීතනො,
නිඤ්ඤාමත්ථං පසංසියං වා
භාතුවාචිකරෙය්‍ය ගුහ්‍යමත්ථං.

2638. මේ ස්ත්‍රීහු සිය කැමැත්තෙන් හෝ ධනය හෙතුකොට හෝ යම් පුරුෂයකු සෙවනය කෙරෙද්ද ස්වකීය ස්ථානය දවන්නා වූ ගින්න මෙන් වහා ඒ සෙවනය කළහු දවත්.

2639. සෑත්‍රියයාගේ වචනය අසා යාමිවරයාහට කලකිරීම ඇති විය. හෙතෙමේ පැරණි ධ්‍යාන මාර්ගය ලැබ අහසින් යයි.

2640. සෑත්‍රිය තෙමේ ද අහසින් යන යාමීහු දෑක සංවේගය ලැබ ගත්තේ ය. ඒ සෑත්‍රිය පණ්ඩිත තෙමේ ද පැවිද්ද කැමති විය.

2641. ඉක්බිති හේ පැවිදිව කාමරාගය දුරු කෙළේ ය. කාමරාගය දුරු කොට බිඹලොව උපන්නේ යි.

මහාපලොහන ජාතක යි.

12. පස්පඩ් පැනය

2642. මෙහි රැස් වූ පස් පඩිවරුනි, මට ප්‍රශ්නයක් වටහයි. එය අසවූ නිසු කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ රහස්‍ය නම් කවරකුහට එළිදරව් කළයුතු වන්නේ ද යි රජ තෙම ඇසී ය.

2643. මහරජ, නුඹ වහන්සේ අපට එළිදරව් කරනු මැනව. නුඹ වහන්සේ වනාහි අපගේ ස්වාමියා ද බර උසුලන තැනැත්තේ ද චිත්තහු ය. එහෙයින් පළමු කොට නුඹ වහන්සේ ම මෙය කියන සේක්වා, මහරජ, නුඹ වහන්සේගේ කැමැත්ත ද රුවි කරුණු ද දනගෙන අනතුරු ව පඤ්ච පණ්ඩිතයෝ ප්‍රකාශ කරන් යි සෙනක තෙම කීවේ ය.

2644 යම් භායාබාහක් සිල්වත් ද, අනුන් වසගයෙහි නො පවති ද, සැමියාගේ කැමැත්ත අනුව ජීවත් වන්නී ද, මනවධන්නී ද එවැනි භායාබාහට නිසු කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ රහස් කරුණ එළිදරව් කළයුතු වන්නේ ය.

2645. යමෙක් පිහිටක් නො මැනිව කරදරයට පත් වූ ගීලොහා හට පිහිට වේද නිසු කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ රහස් කරුණ එබඳු යහළුවාට එළිදරව් කරන්නේ ය.

2646. ජ්‍යෙෂ්ඨ වූ හෝ මධ්‍යම වූ හෝ කණිෂ්ඨ වූ හෝ යම් ඒ සහෝදරයෙක් තෙම ගීලයෙන් යුක්ත වූයේ ස්ථිර ස්වභාව ඇත්තේ වේ ද, නිසු කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ රහස් කරුණ එබඳු සහෝදරයාට ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

2647. යො වෙ හදයසස පදංගු
අනුජාතො පිතරං අනොමපඤ්ඤ,
නිඤ්ඤමඤ්ඤං පසංඝියං වා
පුඤ්ඤාචාරොයා ගුහමඤ්ඤං.
2648. මාතා දිපද ජනිතූසෙවං
යා නං පොසෙති ජතූසා පියෙන,
නිඤ්ඤමඤ්ඤං පසංඝියං වා
මාතූයාචාරොයා ගුහමඤ්ඤං.
2649. ගුහසස හි ගුහමෙව සාධු
නහි ගුහසස පසංඝමාචාරො,
අනිඤ්ඤාය සහෙයා ධීරො
නිඤ්ඤමඤ්ඤං යථා සුඛං හමෙතො.
2650. කිංචු ඤාං විමනොසි රාජසෙවං
දිපදිඤ්ඤං වචනං සුමනොම නෙතො,
කිං විනායමානො දුමමනොසි
නුන දෙව අපරාධො අඤ්ඤං මහං.
2651. පඤ්ඤා වජ්ජො මහොසධොති
ආණ්ඩො මෙ වධාය භූමිපඤ්ඤ,
නං විනායමානො දුමමනොසි
න හි දෙව අපරාධො අඤ්ඤං මහං.
2652. අභිදෙසගතො ඉදති එසි
කිං සුඤ්ඤා කිමාසවකතෙ මනො නෙ,
කො නෙ කිමවොච භූමිපඤ්ඤ
ඉඤ්ඤං නං වචනං සුමනොම බ්‍රාහ්මි මෙතො.
2653. පඤ්ඤා වජ්ජො මහොසධොති
යදි නෙ මනායිතං ජනිතූ දෙසං,
හරියාය රහොගතො අසංඝි
ගුහං පාතුකතං සුතං මමෙතො.
2654. යං සාලවනස්මිං සෙනතො
පාපකම්මං අකාසි අසබ්බරූපං,
සබ්බොච රහො ගතො අසංඝි
ගුහං පාතුකතං සුතං මමෙතො.
2655. පුංඤ්ඤාසුඤ්ඤා නෙ ජනිතූ
උපානොතො රොගො අරාජසුතො,
හාතූච රහො ගතො අසංඝි
ගුහං පාතුකතං සුතං මමෙතො.

2647. යමෙක් එකාන්තයෙන් පියාගේ සිත් වූ පරිදි ක්‍රියා කෙරේ ද පියා හා සමගුණ ඇත්තේ වේ ද, අලාමක ප්‍රඥා ඇත්තේ ද එබඳු පුත්‍රයාට නිත්‍ය කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ රහස් කරුණ ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

2648. දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මහරජකුමනි, යම් මවක් කැමැත්තෙන් හා ප්‍රේමයෙන් පුතකු පෝෂණය කරනාදී ද නිත්‍ය කටයුතු කරුණක් හෝ ප්‍රශංසා කටයුතු කරුණක් හෝ සැඟවිය යුතු කරුණ ඒ මවට ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

2649. සැඟවියයුත්ත සැඟවීම ම යහපති. සැඟවියයුත්ත එළිදරව් කිරීම ප්‍රශස්ත නො වේ. ප්‍රාඥතෙම අදහස මුදුන් පැමිණෙන තුරු ඉවසා සිටින්නේ ය. මුදුන් පැමිණි අදහස් ඇත්තේ ඒ කරුණ සුවසේ කියන්නේ ය.

2650. උතුම් මහරජකුමනි, නුඹ වහන්සේ කුමක් හෙයින් දෙමනස් වන්නහු ද? දෙපා ඇත්තවුන්හට ශ්‍රේෂ්ඨය, නුඹ වහන්සේගේ මේ වචනය නො අසමු. කුමක් සිතමින් දෙමනස් වන්නහු ද? දේවයන් වහන්ස, එකාන්තයෙන් මාගේ අපරාධයෙක් ඇත්තේ ද? කියා උදුම්බරා දේවිය ඇසූ ය.

2651. බොහෝ කුවණ කි මහොෂධ පණ්ඩිත තෙමේ මැරිය යුතු යයි මා විසින් මරණයට නියම කරන ලද ඒ කරුණ සිතමින් දෙමනස් වෙමි. දේවිය තිගේ වරදෙක් නැතැ යි රජ තෙම කීයේ ය.

2652. බොහෝ කුවණ ඇති මහොෂධය, ඊයේ සවස ගිය නුඹ දැන් එන්නෙහිය. තාගේ සිත කුමක් අසා කුමකට සැක කෙරේ ද? මහත් ප්‍රඥා ඇත්ත, නුඹට කවරෙක් කුමක් කීයේ ද? ඒ වචනය මට කියව. මම එය අසමිනි රජතෙම කීයේ ය.

2653. මහරජ, මහා ප්‍රඥා ඇති මහොෂධ පණ්ඩිත තෙමේ මැරිය යුතුයයි නුඹ වහන්සේ විසින් පඩිවැරන් සමග මන්ත්‍රණය කරන ලද, එය රාත්‍රියෙහි කවරකුට කියන ලද ද? නුඹ වහන්සේ වනාහි රහසිගත ව භායාංගව කීසේක. ඒ සැඟවිය යුතු කරුණ ප්‍රකට කරන ලද බව මා විසින් අසන ලදී.

2654. සෙනකතෙම සල් උගන්ති අසභ්‍ය වූ යම්බඳු පාපකමියක් කෙළේ ද, එය රහසිගතව යහළුවකුට ම කීයේය. ප්‍රකට කළ ඒ රහස මට අසන්නට ලැබිණි.

2655. මහරජ, නුඹ වහන්සේගේ පුක්කුස නම් රාජපුරුෂයා හට රජුන් විසින් ළං නොවිය යුතු කුෂ්ඨ රෝගයෙක් තිබේ. හෙතෙම රහසිගතව එය සහොදරයාට කීයේය. ප්‍රකට කළ ඒ රහස ද මට අසන්නට ලැබිණි.

2656. ආබාධොයං අසබ්බිරුපො
කාවිනෙදු නරදෙවෙන ඵ්ථෙධා,
පුත්තස්ස රහොගතො අසංඛි
ගුහං පාතුකනං සුතං මමෙතං.
2657. අට්ඨවඛං මණ්ණිකං උළාරං
සකෙකා තෙ අද්ද පිනාමහස්ස,
දෙවිනුස්ස ගතං තදජ්ජ හත්ථං
මාතුච්ච රහො ගතො අසංඛි
ගුහං පාතුකනං සුතං මමෙතං.
2658. ගුහස්ස හි ගුහමෙව සාධු
න හි ගුහස්ස පසත්ථාච්ඡිකම්මං,
අනිප්ථාදය සහෙය්‍ය ධිරො
නිප්පනකෙත්ථා යථාසුඛං හමෙය්‍ය.
2659. න ගුහමත්ථං වීචරෙය්‍ය රසෙඛය්‍ය නං යථා නිධිං,
නහි පාතුකතො සාධු ගුහො අත්ථො සජානතා.
2660. ථීයා ගුහං න සංසෙය්‍ය අමිත්තස්ස ච පණ්ඩිතො,
යො වාචිසෙන සංභිරො හදයත්ථො ච යො නරො.
2661. ගුහමත්ථමසංචුද්ධං සංඛොධයති යො නරො,
මජ්ඣාහෙදහයා තස්ස දසභුතො¹ නිජ්ඣබ්බති.
2662. යාවතොනා පුරිසස්සත්ථං ගුහං ජානනී මහානං,
තාවතොනා තස්ස උබ්බෙගා තස්මා ගුහං නවිසසරෙ.
2663. වීච්චි හාසෙය්‍ය දිවා රහස්සං
රත්තං ගිරං² නානිවෙලං පමුඤ්ඤි,
උපසස්සතිකා හි සුණනති මනං
තස්මා මනොනා ඛිප්පමුපෙති හෙදනති.

පඤ්චපණ්ඩිතපඤ්ඤාං.

1. දසභුතො - වී. මජ්ඣ.

2. රත්තංගිරං - වී. මජ්ඣ.

2656. මහරජ, කාවින්දනෙම නරදෙව නම් යකකු විසින් පහස්නා ලද්දේය. මේ ආබාධය ලාමකය. රහසිගතවූයේ පුත්‍රයාහට කීයේ ය. ප්‍රකට කළ ඒ රහස මට අසන්නට ලැබිණ.

2657. මහරජ, සක්දෙව නෙමෙ මහත් අනුභාව ඇති අශ්වංක නම් වූ මැණිකක් නූග් වහන්සේගේ මුත්තා වන කුසරජුට දුන්නේය. දැන් ඒ මැණික දෙව්ඤායාගේ හස්තගතව පවතී. මේ කරුණ මවට රහසිගතව කීයේය. ප්‍රකට කළ ඒ රහස මට අසන්නට ලැබිණ.

2658. සැහවිය යුත්ත සැහවීම යහපතී. සැහවිය යුත්ත එළිදරව් කිරීම ප්‍රශස්ත නොවේ. ප්‍රාඥනෙම අදහස මුදුන් පැමිණෙන තුරු ඉවසා සිටින්නේය. මුදුන් පැමිණි අදහස් ඇත්තේ ඒ කරුණ සුවසේ කියන්නේය.

2659. රහස එළිදරව් නොකරන්නේය. එය නිධානයක් ලෙස රක්තේය. නුවණැත්තහු විසින් රහස එළිදරව් නොකරන ලද්දේ ම යහපතී.

2660. පණ්ඩිත තෙමස්ත්‍රියට ද සතුරාට ද රහස නො කියන්නේය. යමෙක් ආමිෂයෙන් සංග්‍රහ ලැබ එකමුතු වන්නේද, යමකුත් සිතින් එකක් සිතමින් මුවින් අනෙකක් බෙණෙන මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයෙක් වේද, ඒ දෙදෙනාට ද රහස නො කියන්නේය.

2661. යම් චිතියෙක් අනුන් නොදන්නා වූ රහස් කරුණ දන්වා ද, මන්ත්‍රණය බිඳෙන බියෙන් ඔහු විසින් කැරෙන ආත්‍රොණාදිය දස ස්වභාවයෙන් සිටියේ ඉවසයි.

2662. මන්ත්‍රණය කළවුන් අතුරෙන් යම්තාක් දෙනා ඒ පුරුෂයාගේ රහස් කරුණ දනිද්ද, ඔහුට එපමණම සන්ත්‍රාසයෝ (තැති ගැනුම්) හටගනිත්. එහෙයින් රහස එළිදරව් නො කරන්නේය.

2663. දවල් කාලයෙහි විවේකව රහස කියන්නේ යි. යම් හෙයකින් බිත්ති ආදියෙහි සැහවි සිට රහස අසන්නෝ වෙද්ද, එහෙයින් රාත්‍රිකාලයෙහි රහස කියන්නේ සීමාව ඉක්මවා ශබ්ද නහමින් නො කියන්නේය. රහස වනාහි වහා අසමගිය ඇති කරන්නක් හෙයින්.

පස් පඩි පැනය යි.

13. හත්පාලජාතකං

2664. විරහස්සං වන පරිසාම බ්‍රාහ්මණං දෙවවණ්ණිනං,
මහාජටං ඛාරිධරං පට්ඨදාතං රජස්සිරං.
2665. විරහස්සං වන පරිසාම ඉතිං ධම්මගුණ රතං,
කාසායවනතවසනං වාසවීරං පට්ඨදං.
2666. ආසනං උදකං පජ්ජං පතිගණ්ණාතු¹ නො හවිං,
අග්ගෙහ හවන්තං පුට්ඨාම අස්සං කරුතු නො හවිං.
2667. අධිච්ඡි වෙදෙ පරියෙස විතං
පුත්තෙ ගෙගෙ² නාන පතිට්ඨපෙත්වා,
ගණ්ඩ රසෙ පට්ඨනුග්ග්ගා සබ්බං
අරඤ්ඤං සාධු මුනි සො පසන්තො.
2668. වෙද න සව්වා න ව විත්තලාභො
න පුත්තලාභෙන ජරං උභතති,
ගණ්ඩ රසෙ මුඤ්ඤාමාත්‍ර සන්තො
සකම්මනා³ භොති ඵලූපපතති.
2669. අද්ධා හි සච්චං වචනං තවෙතං
සකම්මනා භොති ඵලූපපතති,
ජිණ්ණං ව මාතාපිතරො නවයිමෙ
පසෙසය්‍යු⁴ නං වසසසනං අරොගං.
2670. යසසස්ස⁵ සකඛි⁶ මරණෙන රාජ
ජරාය මොති නරවිරියසෙට්ඨි,⁷
යොවාපි ජඤ්ඤා න උරිස්සං කදවි
පසෙසය්‍යු නං වසසසනං අරොගං.
2671. යථාපි නාවං පුරිසො දකම්භ
ඵරෙති වෙනං උපනෙති තීරං,
ඵවමි ව්‍යාධි සකතං ජරා ව
උපනෙත්ති මවු⁸ වසමන්තකස්ස.
2672. පඤ්ඤා ව කාමා පලිපො ව කාමා
මනොහරාදුක්ඛා මවුඤ්ඤායා,
ඵතස්මිං පඤ්ඤා පලිපෙ ව්‍යසානා⁹
භීතානරූපා න තරන්ති පාරං.

1. පතිගණ්ණාතු - මජ්ඣං, ස්වා,
2. ගෙහ - මජ්ඣං,
3. සකම්මනා - මජ්ඣං, ස්වා,
4. පසෙසය්‍යු - වී, මජ්ඣං,
5. යසසස්ස - මජ්ඣං, ස්වා,

6. සකඛි - ස්වා,
7. නරවිරියසෙට්ඨි - මජ්ඣං, ස්වා,
8. උපනෙති මවු - මජ්ඣං, ස්වා,
9. ව්‍යසානා - මජ්ඣං, ස්වා,

13. හක්වෘල ජාතකය

2664. ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ ඇති මහත් වූ ජටාවක් ඇති තවුස් පිරිකර දරන මැලියම් සහිත දන් ඇති රජසිත් යුත් හිස ඇති බමුණකු එකාන්තයෙන් බොහෝ කලකින් දකිමි.

2665. සුවරිත කොටස්හි ඇළුණු කසාවත් හැරුණු වූ වැහැරි සිවුරක් පෙරවූ සෘෂියකු එකාන්තයෙන් බොහෝ කලකින් දකිමි.

2666. පින්වත් තෙමේ අපගේ ආසන ද ජලය ද පය ගල්වන තෙල් ද පිළිගනිවා, මේ ආසනාදි පිදිය යුතු දෑ පින්වත්හු උචාරමු. අපගේ මේ පිදිය යුතු දෑ පිළිගැනීම කෙරෙවා.

2667. දරුව, වෙදයන් හදුරා වස්තුව සොයාගෙන ගෙහි පුත්‍රයන් වස්වා ගැන රස ඇතුළත් කොට ඇති සියලු පංචකාමයන් අනුභව කොට වනයට යෑම යොග්‍ය වේ. එසේ වූ තපස්වී තෙම බුද්ධාදීන් වීසින් පසස්නා ලද්දේ වෙයි.

2668. වේදයෝ සත්‍ය නොවෙත් ධන ලාභය ද නිෂ්ඵල වේ. පුත්‍ර ලාභයෙන් ජරාව නොවැනැස්. ගතියන් හා රසයන් ඇතුළත් කොටැති සියලු පංචකාමයන්ගෙන් මිදීම ම යහපතැයි සන්පුරුෂයෝ පවසති. ස්වකීය කර්මයෙන් ම ඵලය ඉපදීම වේයයි කීයේය.

2669. එකාන්තයෙන් ම නුඹගේ මේ වචනය සත්‍යය. ඵලයාගේ උපත ස්වකීය කම්යෙන් වේ. නුඹගේ මේ ජරායෙන් ජීර්ණ වූ මවුපියෝ වර්ෂ සියයක් ගතව ගිය නිරෝග වූ නුඹ දක්නහුය.

2670. මහරජ, යමකුගේ මරණය හා යහළුවෙක් වන්නේ ද, නරචීර ශ්‍රේෂ්ඨය, යමකුගේ ජරාව හා මිත්‍රත්වයකුත් වන්නේ ද යමෙක් වනාහි මම කිසි කලෙකත් නොමැරෙමිදි දන්නේ ද වර්ෂ සියයක් ගතව ගිය නිරෝග වූ ඔහු දකිමි.

2671. යම්සේ පුරුෂයෙක් දියෙහි නැවක් මෙහෙයාද ඉවුරටත් එය පමුණුවාද එසේම ව්‍යාධියටත් ජරාවටත් නිතර සත්‍යයා මරු-වසඟයට පමුණුවන්නේය.

2672. කාමයෝ වනාහි ලග්ගවාලන ස්වභාව ඇති හෙයින් මඩට බදු උපමා ඇත්තේය. සිත් ඇදගන්නේය. තරණයට දුෂ්කරයහ. මරු වසඟයට පමුණුවන්නාහ මෙබඳු කාමසංඛ්‍යාත ලැගෙන මඩෙහි ද, ගැලෙන මඩෙහි ද ගිඬුණු ලාමක ස්වභාව ඇති සත්‍යයෝ නිර්වාණ සංඛ්‍යාත පරතෙරට යන්නට නොසමත් වෙත්.

2673. අයං පුරෙ ලුඤ්ඤාසි කලං.
සායං ගතීතො න හි මොක්ඛිතො මෙ,
ඔරුකඩ්ඨානං¹ පරිරක්ඛස්සාමි
මායං පුනලුඤ්ඤාසි කලං.
2674. භාවංච නවං පුරිසො යථා වතෙ
පරිසෙසති² රාජ අපස්සමානො,
එවං නට්ඨො ඵස්සකාරි මමසො
සොභං කථං න ගවෙසෙය්‍ය³ රාජ.
2675. හියොයාති හියති පොසො
පරෙථ පරිභායති,
අනාගතං නොනමස්සි ඤාතො,
උප්පන්නං ඡන්දං⁴ කොපනුදෙය්‍ය ධිරො.
2676. පස්සාමි වොහං දහරිං කුමාරිං
මැතුපමං කෙනකං⁵ පුප්ඵනෙත්තං,
අභුක්ඛොගො⁶ පඨමෙ වයස්සිං
ආදය මච්චු වජ්ජෙ කුමාරිං.
2677. යුවා සුජාතො සුමුඛො සුදස්සනො
සාමො කුසුමහපරිකිණ්ණමයස්ස,
භික්ඛාන කාමෙ පටිගව්චි ගෙහං
අනුජාන මං පබ්බට්ඨස්සාමි දෙව.
2678. සාධාති රුක්ඛො ලහතෙ සමඤ්ඤං
පභීනසාධං පන බාණුමාහු,
පභීනපුත්තස්ස මමස්ස හොති
වාසෙට්ඨි හිසඛාචරියාය කාලො.
2679. අසස්සිං කොඤ්ඤාව යථා හිමවරියෙ
තත්තාති⁷ ජාලානි පදලෙය්‍ය හංසා,
ගවජනති පුත්තා ව පතී ව මඤං
සාහං කථං නානුවජෙ පජායං.
2680. එතෙ භුක්තා වමීක්තා ව පක්ඛමනති විහබ්බමා,
යෙ ව භුක්තා න වමීංසු තෙ මෙ භස්සට්ඨමාගතා.

1. ඔරුකඩ්ඨානං - මජ්ඣං.
2. අනෙවසති - මජ්ඣං, සායං.
3. ගවෙසෙය්‍යං - මජ්ඣං, සායං.
4. උප්පන්න ඡන්දං - මජ්ඣං.
5. කෙටක - මජ්ඣං.
6. භොගෙ අභුක්තා - මජ්ඣං.
7. කතාති - මජ්ඣං.

2673. මහරජ, මාගේ මේ ආත්ම භාවය තෙම පෙර අස් ගොවිවත් සමග එක්ව මං පැහැරුම් ආදී බොහෝ සැහැසිකම් කෙළේය. ඒ මේ ආත්මභාවය එහි විපාක ගන්නා ලදී. මට එයින් මිදීමක් නැත. දැන් කායවාග්ද්වාරයන් අවුරාගෙන එය ආරක්ෂා කරන්නෙමි. මාගේ මේ ආත්මය නැවත සැහැසිකම් නො කෙරේවා කියාය.

2674. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් තෙම නැති වූ ගවයකු නො දක්නේ සොයාද එසුකාරී නම් රජුනි, මෙපරිද්දෙන් ම මාගේ ප්‍රව්‍යා සංඛ්‍යාත අර්ථය තෙම නැතිවූයේ වෙයි. මහරජ, ඒ මම කෙසේ නම් එය නො සොයමිදැයි කියේය.

2675. මහරජ, අද කටයුතු දේ හෙටයයි ද හෙට කටයුතු දේ අනිද්දයයි ද කල් දමන පුරුෂ තෙම පිරිහේ. යමෙක් නො-පැමිණියේ ද මෙය නැත්තේය යි දැන උපන්නා වූ කුසල් අදහස කවර නම් පණ්ඩිතයෙක් දුරු කරන්නේ දැයි ගොපලු කුමාරතෙම කීයේය.

2676. භාවභාව විලාසයෙන් මත් දූවක මෙන් හැසිරෙන වැට-කෙයියා ලේපෙති බඳු ඇස් ඇත්තා වූ තරුණ කුමරියක දකිමි. කාමසම්පත් අනුභව නො කළා වූ පළමු වයස්හි සිටියා වූ ඒ කුමරිය මෘත්‍යුමාරයා හැරගෙන යේ.

2677. තරුණ වූ මනාව හටගත් ශෝභන මුඛයක් ඇති දෑකුම් කළු රන්වත් පැහැති තරුණ කොමඩු කෙසරු මෙන් ගැවසී ගත් රවුළු පැති කුමාරයෙක් වෙද, මෙබඳු කුමාරයෙක් ද මරුවසභයට යන්නේය. එහෙයින් ඉන් පළමුව කාමයන් හා ගිහිගේ අත්හැර පැවිදිවන්නෙමි. දේවයන් වහන්ස, මට පැවිද්දට අවසර දෙනු මැනවි යි අපපල් කුමාරතෙම කීයේය.

2678. අනුචිත් ගසයයි නම ලබයි. පහව ගිය අතු ඇත්ත කණුවය යි කියත්. පින්වත් වාසෙයයි ගොනු ඇති බැමිණිය, පහව ගියා වූ පුත්‍රයන් ඇති මට දැන් පැවිදිවීමට කාලය පැමිණ තිබෙයි. පුරාණික බ්‍රාහ්මණතෙම කීයේය.

2679. අභයෙහි නො ගැටෙමින් ගමන් කරන කොස් ලිහිණියන් මෙන් ද, වැසි කල් අවසන්හි අදින ලද දෑල පලාගෙන යන භංසයන් මෙන් ද මාගේ පුත්‍රයෝත් සැමියාත් කාම සම්පත් නමැති දෑල බිඳගෙන යති. ඒ මම දරුවන් ගියමඟ අනුව කිම නොයන්නෙමි ද?

2680. මේ ලිහිණි පන්මිහු මස් අනුභව කොට වමාරා බැහැර යෙති. යම් කෙනෙකුත් අනුභව කොට නො වැමැරුවාහුද ඔවුහු මාගේ අකට පැමිණියාහුය.

2681. අවමි බ්‍රාහ්මණො කාමෙ නෙ තිං පට්ඨාවමිසසයි,
වන්තාදෙ පුරිසො රාජ න සො හොති පසංසියො.
2682. පචෙක්ඛ පොසං පළිපෙ ව්‍යසන්තං¹
බලී යථා දුබ්බිං උද්ධරෙය්‍ය,
එවමි මං තිං උද්ධාරි හොති
පඤ්ඤාලි ගාථාහි සුභාසිතාහි.
2683. ඉදං වන්තා මහාරාජා එපුකාරි දියමපති,
රඨං හිත්වාන පබ්බජී² නාගො ඡෙත්වා³ ව බන්ධනං.
2684. රාජා ව පබ්බජ්ජමරොවදිත්ථ
රඨං පභාය නරචිරියසෙට්ඨො,
කුචමි නො හොති යථෙව රාජා
අමෙහති ගුහං අනුසාස රජ්ජං.
2685. රාජා ව පබ්බජ්ජමරොවදිත්ථ
රඨං පභාය නරචිරියසෙට්ඨො,⁴
අහමි එකාව වරිස්සාමි ලොකෙ
හිත්වාන කාමානි යථොධිකානි.
2686. අමෙවනති කාලා තරයනති රත්තියො
වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
අහමි එකාව වරිස්සාමි ලොකෙ
හිත්වාන කාමානි මනොරමානි.
2687. අමෙවනති කාලා තරයනති රත්තියො
වයො ගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
අහමි එකාව වරිස්සාමි ලොකෙ
හිත්වාන කාමානි යථොධිකානි.
2688. අමෙවනති කාලා තරයනති රත්තියො
වයො ගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
අහමි එකාව වරිස්සාමි ලොකෙ
සිතිගුණා සබ්බමතිව සබ්බනති.

හත්තිපාල ජාතකං.

1. විසන්තං - මජ්ඣං.
2. පබ්බජී - මජ්ඣං.
3. ඡෙත්වාන - මජ්ඣං.
4. නරචිරියසෙට්ඨං - මජ්ඣං.

2681. බ්‍රාහ්මණතෙමි කාම සම්පත් වැමැරුවේය. ඒ සම්පත් තුඹ පසුව අනුභව කරන්නෙහිය. මහරජ, වැමැරූ දෙය අනුභව කරන්නා වූ යම් පුරුෂයෙක් වේද හෙතෙම බුද්ධාදි පණ්ඩිතයන් විසින් පැයසිය යුතු නො වේයයි (අගමෙහෙසිය) කිවුය.

2682. පංකයෙහි (ලැගෙන මඩෙහි) පලිපයෙහි (ගැලෙන මඩෙහි) හෝ ගිලුණු දුබල පුරුෂයකු යම්සේ නම් බලවතෙක් ගොඩනගන්නේ ද, මෙපරිද්දෙන් ම පින්වත් පංචාල රාජ දුහිතාව මනාව කියන ලද ගාථා වලින් තුඹ මා කාම පංකයෙන් ගොඩබුද්ධයෙහි ය.

2683. දිශාධිපති වූ එසුකාරි රජතෙම මෙසේ කියා බැඳුම් සිඳු ලූ භංසයකු මෙන් රට හැර පැවිදි වූයේය.

2684. නරවීරශ්‍රේෂ්ඨ වූ රජතෙමේ ද රට හැර දමා පැවිදි වීමට කැමති විය. රජ තෙමේ යම් සේ වේ නම් තෙපි ද අපට එසේ වෙව. අප විසින් රක්තා ලද රාජ්‍යය අනුශාසනා කරව යි මහජනයා දේවියට කීය.

2685. නරවීරශ්‍රේෂ්ඨ වූ රජ තෙමේ ද රට හැරදමා පැවිද්ද කැමති විය. මම ද සිත්කලු වූ කාමයන් හැරදමා තනියම හැසිරෙන්නෙමි යි.

2686. පෙරවරු ආදි කාලයෝ ඉක්මයති. රාත්‍රීහු ආයුසංස්කාර ඝෛයකරමින් තරණය කරති. ප්‍රථම වයසාදි වයස් කොටස් පිළිවෙළින් පුද්ගලයන් හැර දමන්. මම ද මනරම් කාමයන් හැරදමා තනියම හැසිරෙන්නෙමි.

2687. පෙරවරු ආදි කාලයෝ ඉක්මයති. රාත්‍රීහු ආයුසංස්කාර ඝෛය කරමින් තරණය කරති. ප්‍රථමවයසාදි වයස් කොටස් පිළිවෙළින් පුද්ගලයා හැර දමන්. මම ද තුබු තුබු පරිදි කාම කොටස් හැර දමා හුදෙකලාව හැසිරෙන්නෙමි.

2688. පෙරවරු ආදි කාලයෝ ඉක්මයති. රාත්‍රීහු ආයුසංස්කාර ඝෛයකරමින් තරණය කරති. ප්‍රථමවයසාදි වයස් කොටස් පිළිවෙළින් පුද්ගලයා හැර දමන්. මම ද සිහිල් වූවා සියලු රාහාදි සංගයන් ඉක්මවා ලොකයෙහි හුදෙකලාව හැසිරෙන්නෙමි යි දේවිය කීවාය.

හක්විපාල ජාතක යි.

14. අයෝග්‍යචාරක

2689. යමෙකරකම් පටිම ගබ්බා වසති මාණවො,
අබ්බුට්ඨිකොව සයති සගව්ථං න නිවිත්තති.
2690. න සුජ්ඣමානා න බලෙන වසස්සිතා
නරා න ජීරන්ති නවාපි මීයරෙ,
සබ්බං හි තං ජාතිජරාසුපද්දතං
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2691. චතුර්ඛිනිං සෙනං සුභිංසරුපං
ජයනති රට්ඨාධිපතී පසංගා,
න මච්චුනො ජඨිතුං උසස්සහනති
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2692. හත්ථිහි අසෙසති රට්ඨති පක්ඛි
පරිවාරිතා මුඛවරෙ¹ එකවෙය්‍යා,²
න මච්චුනො මුඛිතුං උසස්සහනති³
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2693. හත්ථිහි අසෙසති රට්ඨති පක්ඛි
සුරා⁴ පහංගුරුනති පටංසයනති,
න මච්චුනො හංගුරුතුං උසස්සහනති
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2694. මනසා ගජා භික්ඛාගළා පභික්ඛා
නගරාති මග්ගනති ජනං හනනති,
න මච්චුනො මග්ගිතුං උසස්සහනති
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2695. ඉසස්සාසිනො කතහස්සාපි ධීරා
දුරෙපාති අකඛණ්ඨෙධිනොපි,
න මච්චුනො විජ්ඣතිතුං උසස්සහනති
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.
2696. සරාති වීයනති සංසලකානනා
සබ්බං හි තං⁵ වීයති දීඝමනාරං,
සබ්බං හි තං හංගුරෙ කාලපරියං
තඤ්ඤ මති හොති වරාමී ධම්මං.

1. මුඛවරෙ - මජ්ඣ. සං. 2.

2. එකවෙය්‍යා - මජ්ඣ. සං. 2.

3. මුඛිතුං - මජ්ඣ. සං. 2.

4. සුරා - මජ්ඣ. සං. 2.

5. සබ්බං හි තං සං. සබ්බමිති - මජ්ඣ. සං. 2.

14. අයෝග්‍ය ජාතකය

2689. සත්තම යම් එක රැයක ප්‍රථමයෙන් මවුකුසු වාසය කෙරේ ද? හෙතෙම වලාකුළක් මෙන් ඉදිරියට යයි. යමින් හේ ආපස්සට ගමන් නො කෙරෙයි.

2690. යුද්ධකරන්නා වූ ද, බලයෙන් යුක්ත වූ ද මනුෂ්‍යයෝ නො-දිරන්නෝ නො වෙත්. නොමියන්නෝ නො වෙත්. ඒ සියල්ලෝ ම ජාති ජරාවන්ගෙන් උපද්‍රව්‍යහ. එහෙයින් “ධම්මෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති වෙයි.

2691. ඉතා බිහිසුනු ස්වභාව ඇති සිවුරහ සෙනහ ගෙන රාජ්‍යාධිපති රජවරු බලාත්කාරයෙන් ජය ගනිති. මරණයේ සෙනහ ජය ගන්නට උත්සාහ නො කෙරෙත්. එහෙයින් “ධම්මෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති වෙයි.

2692. ඇත් - අස් - රිය - පාබල යන සිවුරහ සෙනහින් පිරිවරන ලද ඇතැමෙක් සතුරන්ගෙන් මිදෙති. ඔවුහු මරණයෙහිත් මිදෙන්නට උත්සාහ නො කෙරෙත්. එහෙයින් “ධම්මෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති වෙයි.

2693. ඇත් - අස් - රිය - පාබල යන සිවුරහ සෙනහින් පිරිවරන ලද ශූර රජවරු පසම්තුරන්ගේ නුවරවල් බිඳිති. පසම්තුරන් නසති. ඔවුහු මරණයේ බල බිඳින්නට උත්සාහ නො කෙරෙත්. එහෙයින් “ධම්මෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට පහළ වෙයි.

2694. ත්‍රිමද ගලිත හස්තිහු නුවරවල් මඩිති. ජනයා නසති. ඔවුහු මරණ මඩින්නට උත්සාහ නො කෙරෙත්. එහෙයින් “ධම්මෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති වෙයි.

2695. නුවණැති ඉලක්කය නො වරදවා දුරවිදීමෙහි දක්ෂ වූ කාතහස්ත ධනුර්ධරයෝ ඇත්තාහ. ඔවුහු මරණ විඳින්නට උත්සාහ නො කෙරෙත්. එහෙයින් මම “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති විය.

2696. අනවතජ්‍යාදී මහවිල් සත ද පර්වතයන් යහිත මහා වනයෝ ද ඝෞර්‍ය වෙත්. දිගු කලක් ඇවෑමෙන් ඒ සියල්ල ම ඝෞර්‍ය වෙයි. ඒ සියල්ල ම නස්නා කාලයට පැමිණ බිඳෙයි. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට ඇති වෙයි.

2697. සබ්බසමෙවං හි නරානනාරිනං
වලාවලං පාණ්ඩුනොධ ජීවිතං,
පටොව ධුතනස්ස දුමොව කුලජො
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2698. දුමස්ථලානෙව පතන්ති මාණවා,
දහරා ව වුද්ධා ව සරීරහෙද,
නාරියො නරා මජ්ඣමපොරිසා ව
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2699. නායං වයො තාරකරාජසන්ති හො
යද්ධන්තිතං ගතමෙවද්දනි තං,
ජීණ්ණස්ස හි නත්ති රති කුතො පුබ්බං
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2700. යක්ඛා පිසාවා අථවාපි පෙනා
කුපිතාපි¹ තෙ අස්සසන්ති මනුසෙස්ස,
න මච්ඡුනො අස්සසිතුස්සහන්ති²
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2701. යකො පිසාවෙ අථවාපි පෙනෙ
කුපිතෙපි³ තෙ නිජ්ඣපනං කරොන්ති,
න මච්ඡුනො නිජ්ඣපනං කරොන්ති
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2702. අපරාධකෙ හෙය්කෙ දුසකෙ ව
රාජානො දණ්ඩනති විදිත්ව දෙයං,
න මච්ඡුනො දණ්ඩසිතුස්සහන්ති
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2703. අපරාධකා දුසකා හෙය්කා ව
ලහන්ති තෙ රාජිනො නිජ්ඣපෙතුං,
න මච්ඡුනො නිජ්ඣපනං කරොන්ති
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.
2704. න ඛන්ධොති න පි බ්‍රාහ්මණොති
න අධිකා බලවා නෙජවාපි,
න මච්ඡුරාජස්ස අපෙබ්බත්ති
තලෙම මති හොති වරාමි ධමමං.

1. කුපිතාපි - මජ්ඣං.

2. අස්සසිතුස්සහන්ති - මජ්ඣං.

3. කුපිතෙපි - මජ්ඣං, සායං.

2697. මෙසේ ම මෙලොව නර නාරිනිගේ ද සියලු ප්‍රාණින්ගේ ද ජීවිතය වංචල වේ. සුරාධුර්කයකුගේ වස්ත්‍රය මෙන් ද ගංඉවුරෙහි හටගත් ගසක් මෙන් ද සත්‍වයන්ගේ ජීවිතය සරීර නොවේ. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ සිත මට පහළ වෙයි.

2698. ළදරුවෝ ද වෘද්ධයෝ ද නරුණයෝ ද ස්ත්‍රීහු ද පුරුෂයෝ ද උසතොබ්‍යාසනකයෝ ද යන සියල්ලෝ ම ගස්වල ගෙඩි මෙන් ගරීරහෙදයෙන් වැටෙත්. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ අදහස මට ඇති වෙයි.

2699. මේ සත්‍වයන්ගේ වයස කෘෂ්ණ පක්ෂයෙහි පිරිහී ගුක්ල පක්ෂයෙහි වැඩෙන්නා වූ සඳ මෙන් නොවේ. යමක් ඉක්මැ ගියේද දෑත් එය ගියේ මැ යි. ජරාපීරණයාහට කාමගුණයන්හි ඇල්මෙන් නැති. සැපතක් නම් කොයින්ද? එහෙයින් ධර්මයෙහි හැසිරෙමි යන මේ සිත මට පහළ වෙයි.

2700. යක්ෂයෝ ද පාංශුපිශාවයෝ ද ප්‍රෙතයෝ ද කිපුණාහු මිනිසුන්හට ආවේශ වෙති. ඔවුහු මරුහට ආවේශ වන්නට උත්සාහ නොකෙරෙත්. එහෙයින් ධර්මයෙහි හැසිරෙමි යන මේ අදහස මට ඇති වෙයි.

2701. යක්ෂයන් ද පාංශුපිශාවයන් ද ප්‍රෙතයන් ද කිපුණු කල්හි බලිකර්මාදිය කිරීමෙන් ඔවුන් පහදවති, මරුවා නොපහදවත්. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ අදහස මට පහළ වෙයි.

2702. රාජාපරාධ කරන්නාවූ ද රාජ්‍යදූෂකවූ ද ජනයා පෙළන්නාවූ ද මිනිසුන්ගේ අපරාධ දෑන රජවරු දඩුවම් කරත්. ඔවුහු මරුහට දඩුවම් කරන්නට උත්සාහ නොකෙරෙත්. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ අදහස මට ඇති වෙයි.

2703. රාජාපරාධකරුවෝ ද රාජ්‍ය දූෂකයෝ ද ජනයා පෙළන්නෝ ද (සාක්ෂිවලින් තමන්ගේ නිරපරාධ බව ප්‍රකාශ කරවා) අස් වැසීමක් ලබති. මරුහු (එසේ සාක්ෂිවලින්) නිරපරාධ බව ප්‍රකාශ නොකරවත්. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙමි” යන මේ අදහස මට ඇති වෙයි.

2704. ඤාත්‍රියයෙකු බ්‍රාහ්මණයෙකු ආඨායයෙකු බලැත්තෙකු තෙදුන්නෙකුයි මාරයාගේ අපෙක්ෂාවක් නැත්තේය. එහෙයින් “ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නෙමි” යන අදහස මට පහළ වෙයි.

2705. සීභාව ව්‍යංගාව අරොපි දීපියො
පසංග ඛාදහන් විපච්ඡමානං,
න මච්ඡන්තො ඛාදිතං උස්සහන්ති
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2706. මායකාරා¹ රඛගමජ්ඣකි කරොන්තා
මොහෙනති චක්ඛුති ජනස්ස තාවදො,
න මච්ඡන්තො මොහගිතුස්සහන්ති²
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2707. ආසිවිසා කුපිතා උග්ගතෙජා
ධස්සති මාරොන්තිපි තෙ චෙත්සස්ස,
න මච්ඡන්තො ඛාදිතං උස්සහන්ති
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2708. ආසිවිසා කුපිතා³ යං ධස්සති⁴
තික්ඛජ්ජා තෙසං විසං හන්තති,
න මච්ඡන්තො දට්ඨවිසං හන්තති
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2709. ධම්මනතරි චෙතරණි⁵ ච භොජො
විසාති හන්තිතාන භුජ්ඣමානං,
සුස්සති තෙ කාලකතා⁶ තරෙච්ච
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2710. විජ්ජාධරා සොරමධියමානා
අදස්සනං ඔසධෙති චජන්ති,
න මච්ඡරාජස්ස චජන්තදස්සනං
තච්ඡෙ මති හොති වරාමි ධම්මං.
2711. ධම්මො හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරිං
ධම්මො සුචිණ්ණො සුඛමාවහාති,
එසාතිසංසො ධම්මෙ සුචිණ්ණො
න දුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරි.
2712. න හි ධම්මො අධම්මො ච උභො සම්මිපාකිනො,
අධම්මො නිරයං නෙති ධම්මො පාපෙති සුග්ගතිනි.

14. අයොසරජාතකං.

විසතිනිපාතො නිධරිතො.

කසුද්දනං :

මාතඛග සමග්ග සිවි සිරිමනොනා⁷
රොහණ් හංස සන්තිගුම්මො හලලාවිය,
සොමනස්ස චම්මපය්‍ය චුග්ග පඤ්ඤා
පණ්ඩිත විරස්සං වත අයොසරාති.

1. මායා කරා - මජ්ඣං,

2. මොහගිතු මුස්සහන්ති - වි, මජ්ඣං, සංයු.

3. කුපිතා - මජ්ඣං,

4. ධස්සති - මජ්ඣං,

5. චෙතරුණො - මජ්ඣං,

6. කාලං කතා - මජ්ඣං,

7. සිරිමන්දො-නා,

2705. සිංහයෝ ද ව්‍යාභ්‍රයෝ ද දිවියෝ ද මිනිසුන් බලාත්කාර-
යෙන් අල්ලාගෙන බෙහෙවින් කම්පාවන ඔවුන් කති. ඔවුහු ද
මරණ අල්ලාකන්නට උත්සාහ නොකෙරෙත්. එහෙයින් ධර්මයෙහි
හැසිරෙමි යන අදහස මට ඇති වෙයි.

2706. නාත්‍යස්ථාන මධ්‍යයෙහි මායා කරන්නාවූ මායා කාරයෝ
එකෙකෙහි ජනයාගේ ඇස් මුළාකෙරෙති. ඔවුහු මරණ මුළාකරන්නට
උත්සාහ නොකෙරෙත්. එහෙයින් මම ධර්මයෙහි හැසිරෙමි යන
මේ අදහස මට පහළ වෙයි.

2707. කිපියා වූ උග්‍රතෙජස් ඇති සර්පයෝ මිනිසුන් දෂ්ට
කෙරෙති. එයින් ම මරණයට පවා පත් කරති. ඔවුහු මරණ ධෘතීන්ට
උත්සාහ නොකෙරෙත්. එහෙයින් ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නෙමි යන
මේ අදහස මට පහළ වෙයි.

2708. කිපියා වූ සර්පයෝ යම් පුද්ගලයකු ධෘතීන් නම්, විෂ
වෛද්‍යවරු ඔහුගේ විෂ නැති කරති. ඔවුහු ද මරණ දෂ්ට කළ
විෂ නොනසත්. එහෙයින් ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නෙමි යන මේ සිත
මට පහළ වෙයි.

2709. ධම්මනාඨි, චේතරණි, භොජ නම් වූ වෛද්‍යයෝ සර්ප-
යන්ගේ විෂ නසා, තුමු ද කාලක්‍රියා කළහයි අසනු ලැබේ. එහෙයින්
ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නෙමි යන අදහස මට ඇති වෙයි.

2710. සොර නම් විද්‍යාව හදරන විද්‍යාධරයෝ ඖෂධ බල-
යෙන් සතුරන්ගේ නො දැක්මට යෙති. ඔවුහු ද මරණගේ නො දැක්මට
නොයෙත්. එහෙයින් ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නෙමි යන මේ හැඟීම
මට ඇති වෙයි.

2711. ධර්මය තෙමේ ධර්මයට අනුව හැසිරෙන්නහු එකාන්ත-
යෙන් ම රකි. මනාව පුරුදු කරන ලද ධර්මය සුව ගෙන දෙයි.
ධර්මය හොඳින් පුරුදු කළ කල්හි මේ අනුසයි. ධර්මයට අනුව
හැසිරෙන්නා දුගතියට නොයයි.

2712. ධර්මයත් අධර්මයත් දෙක සම විපාක ඇත්තේ නොවේ.
අධර්මය නරකයට පමුණුවයි. ධර්මය සුගතියට පමුණුවයි.

14. අයෝග්‍ය ජාතක යි.

විසිවැනි නිපාතය නිමයේ ය.

(උද්දනය සුගම යි.)

තිංසභිනිපාතො

1. කිංඡජු ජාතකං

2713. කිං ඡජෙ කිම්බිසායො එකො සමමසි සමමනි,
කිං පක්ඛයානො කිං එසං තෙන අපේන ට්‍රාහමිණි.
2714. යථා මහාවාරිධරො කුලෙහා සුපරිනාහවා,
තද්වපමං අබ්බපක්කං චණ්ණගඤ්චරසුත්තමිං.
2715. තං වුඤ්ජමානං සොතෙන දිස්වානාමලමජ්ඣමිමෙ,
පාණිති නං ගහෙකාන අග්‍රායතනමාහරිං.
2716. තතො කදලිපතෙහසු නිකඛිපිකා සයං අහං,
සපේන නං විකප්පෙකා චුප්පිපාසං අභාසි මෙ.
2717. සොහං අපෙතදරථො ව්‍යතාහිභුතො දුබ්බකමො,¹
අසිසාදං නාධිගච්ඡාමි එලෙසවණෙඤ්ජු කෙසුපි.
2718. සොසෙකා² නුන මරණං තං මමං ආච්ඡික්ඛති,
අබ්බං යස්ස ඵලං සාදුං මධුරඤ්ඤං මනොරමං
යමුඤ්චිං වුඤ්ජමානං උදධිසමා මහණණ්ඩෙ.
2719. අක්කාතං තෙ මයා සබ්බං යස්මිං උපවසාමහං,
රමමං පතිනිසිතෙකාසමි පුථුලොමායුතා පුථු.
2720. කං ච ඛො මෙ අක්කාසි අත්තානමපලායිති,
කා වා කමසි කල්‍යාණි කිස්ස වා කං සුමජ්ඣමිමෙ.
2721. රුපපට්ටපළිමඤ්ච ව්‍යග්ගිච ගිරිසානුජා,
යා සන්ති නාරියො දෙවෙසු දෙවානං පරිවාරිකා,
2722. යාව මනුස්සලොකස්මිං රුපෙනකාගතිකියො,
රුපෙ තෙ සාදිසි නත්ති දෙවෙසු ගඤ්චබ්බමනුස්සලොකෙ,³
පුට්ඨාසි මෙ වාරුජුබ්බසි ට්‍රාහි
අක්කාහි මෙ නාමඤ්ච බන්ධවෙ ව.⁴
2723. යං කං පතිනිසිතෙකාසි රමමං ට්‍රාහමිණි කොසිකිං,
සාහං භුසාලයාවුජා වරවාට්ටිවහොසසා.
2724. නානාදුමගණාකිණ්ණා බහුතා ගිරිකඤ්ජරා,
මමෙව පමුඛා හොන්ති අභිසඤ්ජනති පාවුසෙ.

1. දුබ්බ - මජ්ඣං, සහ.

2. සෙසෙකා - මජ්ඣං, සහ.

3. දෙවගඤ්චබ්බමානුසෙ - සහ.

4. ට්‍රාහි නාමඤ්ච බන්ධවෙ - සහ.

නිංසනි නිපාතය

කිංඡනු ජාතකය

2713. බ්‍රාහ්මණය, කවර අදහස් ඇත්තේ කුමක් සිතමින් කුමක් පතමින් කුමක් සොයමින් කවර කරුණක් නිසා ශ්‍රීෂ්ඨ ඇත්තා වූ මේ ගං ඉවුරෙහි එකලාව ගිඳිනෙහි දෑ? යි දෙවදුරු ඇසූ ය.

2714. විශාල වූ මහත් වූ දියකළයක් යම්සේ ද එබඳු වූ වර්ණයෙන් ද සුවඳින් ද රසයෙන් ද උතුම් වූ අඹගෙඩියක් විය.

2715. නිර්මල වූ මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇති දෙවිදුනි, ගහ දියෙන් ගසාගෙන යන්නා වූ එය දැක අතින් රැගෙන ගිනිහල්ගෙට ගෙන ගියෙමි.

2716. ඉන්පසු කෙසෙල් කොළවල එය තබා මම තෙමේ ම පිහියෙන් එය කපා මගේ සාපිපාසා දුරුකර ගත්තෙමි.

2617. ඒ මම පහව ගියා වූ කාය චිත්ත පිඩා ඇත්තෙමි. ඒ අඹඑලය අවසන් වූයේ දුක ඉවසන්නේ අත්කිසිම එලයෙක්හි ආස්වාදයක් නො ලබමි.

2718. යම් අඹ එලයක් මිහිරි වූ රසයෙන් අග්‍ර වූ සිත්කලු වූවක් වී ද. මහාජලයෙහි පාවෙනා වූ යම්බඳු අඹයක් මම දියෙන් ගොඩ ගනිමි ද එය මා වියළුවා මට එකාන්තයෙන් මරණය එළවන්නේ ය.

2719. යම් හෙයෙකින් මම උපවාසය කෙරෙමි ද, මසුන්ගෙන් යුක්ත වූ දිගු ප්‍රඵලැති සිත්කලු වූ ගහ බලා භුන්නෙමි ද? මා විසින් ඒ සියල්ල තුඹට කියන ලදි.

2720. අපලාශිතිය හෙවත් පැන නොයන්නිය, තෙපි ද තමා ගැන මට කියව. කල්‍යාණිය තෙපි කවරක් හෝ වඩුද, යහපත් වූ මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇත්තිය, කුමනට හෝ තෙපි මෙහි අවු ද?

2721. තෙපි මනාව මට කරන ලද රන් පටක් බඳු වූවහු. පර්වතයෙක්හි උසන් තරුණ ව්‍යාඝ්‍ර ධෙනුවක මෙන් වූවහුය. දෙවියන් අතුරෙහි දෙවියන්ගේ පරිවාරිකා ස්ත්‍රීහු වෙද්ද?

2722. මිනිස්ලෙවිහි ද රුචින් අගනන්පත් යම් ස්ත්‍රීහු වෙද්ද, දෙවි - ගදෙවි - මිනිස් යන ලෙවිහි රූපයෙන් තොප හා සම කළ හැකි තැනැත්තියක් නැත. මනොඥ වූ උතුම් ලක්ෂණයෙන් යුත් තැනැත්තිය, මා විසින් විවාරණ ලද්දී එය නියව. මට තොපගේ නම ද නැයන් ද කියව.

2723. බ්‍රාහ්මණය, තෙපි සිත්කලු වූ යම් කෝසිකී නම් ගංගාවක් බලා භුන්නහු ද? උතුම් ජලය බැසයන සැබවුහරින් යුත් ගහෙහි පිහිටි විමානයෙහි අධිගෘහිත වූ දෙවතා ද නම් මමය.

2724. නොයෙක් වෘක්ෂසමූහයෙන් ගැටැසිගත් බොහෝ වූ කඳු රැළි මා මැ ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහු වෙත්. බොහෝ වූ වර්ෂා ජලය මේ ගහට ම පිවිසෙයි.

2725. අපො බහු වනා තොද නිලවාරිවහන්සිරා,
බහුකා නාගච්ඡෙතොද අභිසංදනති වාරිනා.
2726. කා අබ්බජ්ඣෙලබ්භා නිපා කාලා වුද්ධොරා,¹
බහුනි ඵලජාතානි ආවහනති අභිඤ්ඤායො.
2727. යං කිංකරි උභතො නිරො ඵලං පතති අමුක්ඛි,
අසංසයං තං සොනස්ස ඵලං හොති වසානුගං.
2728. ඵතදඤ්ඤාය මෙධාවී පුට්ඨපඤ්ඤා සුභොභි මම,
මා රොවයමභිසංඛං පටිසෙධ ජනාධිප.
2729. න වාහං වද්ධවං මඤ්ඤා යං කං රට්ඨාතිවද්ධන,
ආවෙය්‍යමානො රාජිසි මරණං අභිකඛබ්බි.
2730. තස්ස ජාතනති පිතරො ගන්ධබ්බා ව සදෙවකා,
යෙ වාපි ඉසයො ලොකෙ සංඤ්ඤානතො යසස්සිතො²
අසංසයගො³ ජාතනති වද්ධභූතා යසස්සිතො.
2731. ඵවං විදිතො විදු සබ්බධමං
විද්ධංසනං වචනං පිටිතස්ස,
නාවියති තස්ස නරස්ස පාපං
සචෙ න චෙතෙති විධාය තස්ස.
2732. ඉසිපුගසමඤ්ඤානෙ ඵවං ලොකා වා විදිතා සති,
අනාරිය⁴ පරිසමභාසෙ පාපකමං පිටිංසසි.⁵
2733. සචෙ අහං මරිස්සාමි නිරො තෙ පුට්ඨ සුභස්සාණි,
අසංසයං අසිලොකො මයි පෙතෙ ආගමිස්සති.
2734. තභමා හි පාපකං කමමං රක්ඛස්සෙව⁶ සුමජ්ඣතිමම,
මා තං⁷ සබ්බො ජනො පච්ඡා පකප්පාසි මයි මතෙ.
2735. අඤ්ඤාතමෙතං අවිසංගසාති
අත්තානං අභිං ව දදමි තෙ තං,
යො දුට්ඨපේ කාමගුණ පභාය
සනතිඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා අධිට්ඨිතොසි.

1. නිපා කාලවුද්ධොරා - මජ්ඣං.

2. තපස්සිතො - මජ්ඣං.

3. අසංසයං තෙසි - මජ්ඣං.

4. අනාරියං - වී. සුඛං.

5. පිටිසසි - මජ්ඣං.

6. රක්ඛස්සෙව - සුඛං.

7. තං - සුඛං.

2725. තවද බොහෝ වූ ඒ ඒ වනයෙන් වැහෙන්නා වූ ජලයෝ ද ප්‍රවිෂ්ට වෙත්. නිලවර්ණ ජලයෙන් යුත් දියකද දරන්නා වූ බොහෝ නාගයන් තුටු කරන ජලයෙන් යුත් නොයෙක් ගංගාවෝ මේ ගහට ගලා බසිත්.

2726. ඒ නදිහු අඹ දඹ හා දෙල් ද බක්මි තල් ද දිඹුල් ද යන බොහෝ එලපාතීන් නිතර පැදූ ගනිත්.

2727. ඒ ගහ උභයතීරයෙහි යම් කිසි එලයක් දියෙහි වැටේ ද ඒ එලය නිසැක වැ මාගේ ස්ත්‍රාතස අනුව යන්නේ වේ.

2728. මහත් වූ ප්‍රඥා ඇත්තාණෙනි, මෙය දැන මාගේ වචනය අසව. මහරජ, තෘෂ්ණා වශයෙන් ඇලීම නො කොට එය දුරු කරව.

2729. රට වර්ධනය කරන්නා වූ මහරජ, රාජර්මිය, මස් ලෙහෙයින් වැඩෙමින් තරුණ ව සිටි නුඹ වහන්සේ යම් හෙයකින් නිරාහාර ව වැස මරණයට කැමැත්තහු ද එහෙයින් මම මෙය නුඹගේ නුවණින් වැඩිහිටි බවකැ යි නො හඟිමි.

2730. ඔහුගේ තෘෂ්ණා වසගවීම බ්‍රහ්මයෝ ද දෙවියන් සහිත වූ ගඤ්චවයෝ ද යශසින් යුත් සංයත වූ ආත්ම ඇති යම් බදු සාම්ප්‍ර හෝ ලොවිහි වෙද්ද, නුවණින් වැඩුණු යශස් ඇති ඔවුහු නිසැක වැ දැනගනිත් යයි දෙවදුව කිය.

2731. නුවණැත්තේ සියලු සුවර්ත ධර්ම මෙසේ දැන ජීවිතයාගේ නැසීම ද චුතවීම ද දැන සිටී ද, හෙතෙමේ අන්‍යායාගේ වධය පිණිස නො සිතා ද, ඒ මිනිසාට පවි රැස් නො වේ.

2732. මෙසේ ලොකයාහට හිත ඇත්තේ යයි සාම්ප්‍රහයා විසින් දක්නා ලද කල්හි මා කෙරෙහි නිකු කිරීම රිසි තැනැත්තිය. නී පාපකර්මයන් රැස් කැර ගැනුමට කැමැත්තෙහි ය.

2733. පුළුල් වූ යහපත් කට්ඨප්‍රදෙශ ඇත්තිය, ඉදින් මම නිගේ ගං ඉවුරෙහි දෑරෙමි ද මා පරලොව ගිය කල්හි සැක නැති ව නිට අපකීර්තියක් පැමිණෙන්නේ ය.

2734. යහපත් මධ්‍ය ප්‍රදෙශ ඇත්තිය, එහෙයින් පාපකර්මයෙන් ආරක්ෂා වෙව.මා මළකල්හි නිට ජන තෙමේ නිකු නො කෙරේවා.

2735. නො ඉවසිය හැකි දෑ ඉවසනසුලු මහරජ, මේ කරුණ මා විසින් දන්නා ලදි. යමෙක් තෙම හැර දමීමට දුෂ්කර කාම-ගුණයන් හැර දමා සංයම සීලයෙහි ද සුවර්ත ධර්මයෙහි ද පිහිටියේ නම්, ඒ නුඹට තමා ද ඒ අඹ ද දෙමි.

2736. යො හීතවා පුබ්බසංයොගං පච්ඡා සංයොජනෙ ධීනො,
අධම්මකේඛව චරති පාපඤ්ඤා පවඩ්ඪති.

2737. එහි තං පාපධිසංසාම් කාමං අප්පොඤ්ඤකො හව,
උපානායාම් සීතසම්. විහරාහි අනුසුකො.

2738. නං පුප්ථරසමතොහි වසනධෙහි අරිඤ්ඤම,
කොඤ්ඤා මයුරා දිවියා කොයට්ඨිමට්ඨසාලියා.

2739. කුජ්ඣා භංසපුගෙහි කොකිලෙක් පබොධරෙ,
අබ්බෙක් විජ්ජුගග්ගා පලාලබලසනිහි
කොසුමහසලලා නිපා පකාතාලවිලඤ්ඤිනො.

2740. මාළි තිරිටි කායුරි අඬනදී වඤ්ඤාසංදෙ,
රත්තං. කං පරිවාරෙසි දිවා වෙදෙසි වෙදනං.

2741. සොළසිස්සභංගානි යා තෙමා පරිවාරිකා,
එවං මහානුභාවොසි අබ්බතො ලොමහංසනො.

2742. කිං කම්මෙකරි පුබ්බ පාපං අනන්දබාවහං,
යං කරිතා මනුසොසු පිට්ඨිමංසානි බාදයි.

2743. අප්පෙකිනානි පටිගග්ගා කාමෙසු ගරිතො අහං,
අවරිං දිසමඤ්ඤානං පරෙසං අහිකායහං.

2744. යො පිට්ඨිමංසිකො හොති එවං උක්ඛාව්ව බාදති,
යථාභමස්ස බාදම් පිට්ඨිමංසානි අනුතොනාති.

කිංඡඤ්ඤ ජාතකං.

2736. යමෙක් තෙම පෙරබන්ධනය හැරදමා පසුව නාමිණ බන්ධනයෙහි පිහිටියේ වේද, හෙතෙම අධර්මයෙහි ද හැසිරෙයි. ඔහුට පාපය ද වැඩේ.

2737. එව, ඒ අඹ උයනට පමුණුවන්නෙමි. එකාන්තයෙන් අඹ එල කෙරෙහි මන්දෙන්සාහ වව. සිහිල් වූ අඹ උයනෙහි නො කලකිරී වසව.

2738. මහරජ, මල් රසයෙන් මත් වූ වක් වූ ශ්‍රීවා ඇති පක්ෂීන් විසින් නාද කරන ලද ඒ අඹ උයන බලව. ඒ අඹ උයන්හි දිව්‍ය වූ කොස්ලිහිණියෝ ද මොනරු ද ස්වර්ණශාරිකා පක්ෂීහු ද මධුශාරිකා පක්ෂීහු ද වාසය කරත්.

2739. භංස සමූහයා විසින් නාද කරන ලද මේ අඹ උයනෙහි කොවුලෝ නාද කරන්නාහු තමන් ප්‍රබෝධ කෙරෙත්. පලබ්ධි නැමුණු ශාඛා ඇති අඹ වාක්ෂයෝ මල් හටගැනුමෙන් හැල් පිදුරු ඇති කලවිටි සමානය. වනුක් ද හොරගස් ද බක්ඪී ද පැයුණු පල බරින් යුත් තල්ගස් ද ඇත්තේ යයි කීවා ය.

2740. දිවමල් දරන දිව්‍යමය නිස් වෙළුම් වෙළුන, දිව්‍යාභරණයෙන් සැරසුණු අංගදභරණයෙන් යුක්ත වූ රත්හඳුන් ගැල් වූ තෙපි රාත්‍රියෙහි දිව්‍ය සම්පත් අනුභව කරන්නහු ය. දහවල් දුක් වෙදනා විඳින්නහු ය.

2741. යම් මේ සොළොස් දහසක් පිරිවර දිව්‍යස්ත්‍රීහු වෙද්ද ඒ සියලු දිව්‍යස්ත්‍රීහු ක්‍රමික පරිවරණය කරන්නාහ. මෙසේ අද්භූත වූ දුටුවන් ලොමුදහගන්වන්නා වූ මහත්අනුභාව ඇත්තේ වෙහි ය.

2742. මිනිස් ලොවහි යම් බඳු කර්මයක් කොට පිටමස් කඩා කන්නෙහි ද? පෙර තමහට ම දුක් එළවන්නා වූ කවර නම් පාප කර්මයක් කෙළෙහි ද?

2743. පෙර ජාතීන්හි මම වේද හදුරා කාමයන්හි ඇළුණෙමි වීම්. බොහෝ කලක් අනුන්ට අහිත පිණිය හැසිරුණෙමි.

2744. යමෙක් තෙම අනුන්ගේ පිටමස් කන්නා වූ කේලාම් කියන්නෙක් වේද, යමෙක් මම අද තමන්ගේ පිටමස් කන්නෙමි ද මෙසේ හෙ තෙම තමාගේ පිටමස් කඩ කඩා කන්නේ යයි විමාන ප්‍රෙතයා කියේ යයි වදලසේක.

කිංඡක ජාතක යි.

2. කුමහජාතකං

2745. කො පාතුරාසි තිදිවා නහලේ
ඕහාසයං සංවරිං වන්දිමාව,
ගතෙතභි තෙ රසමියො නිව්ජරතති
සතෙරිතා¹ විජ්ජුරිවනාලිකෙකි.
2746. යො ඡිත්තවානං කමසි² අසලේ
වෙහාසයං ගව්සසි තිට්ඨසි ව,
ඉදධි නු තෙ වතද්දකතා පුභාවිතා
අනඤ්ඤාමපි දෙවතානං
2747. වෙහාසයං කමමාගලෙ තිට්ඨසි³
කුමහං කිණ්ණාපාති යමෙනමත්ථං,
කො වා කුචං කිසස වතාය කුමෙහා
අකකාභි මෙ බ්‍රාහ්මණ එතමත්ථං.
2748. න සප්පිකුමෙහා නපි තෙලකුමෙහා
න චාණිකසස න මද්දසස කුමෙහා,
කුමහසස වජ්ජානි අනාසකානි
දෙසෙ බහු කුමහගතෙ පුණාථ.
2749. ගලෙය්‍ය යං පීතවා පතෙ පපාතං
සොකතා ගුහං වන්දනියොලිගලලං,
බහුමපි භුක්කෙය්‍ය අභොජනෙය්‍යං
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2750. යං වෙ පීතවා⁴ විත්තසමිං⁵ අනෙසමානො
ආභිණ්ණති ගොරිව හකකසාදී,
අනාථමානො උපගායති නච්චති ව
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2751. යං වෙ පීතවා අවෙලකොච නග්ගො
වරෙය්‍ය ගාමෙ විසිබ්බතාරානි,
සලෙවුලහවිතො අතිවෙලසාසි*
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2752. යං වෙ පීතවා වුට්ඨාය පවෙධමානො
සිසකඛු බාහුකඛු පසාරයනොතා,
සො නච්චති දුරුකවලලකොච
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.

1. සතෙරතා, - වී.

2. කපසසි.

3. වෙහාසයං-ගව්සමාගලෙ තිට්ඨසි - මජ්ඣං.

4. යං පීතවා - වී, මජ්ඣං, සතා.

5. විත්තසමි - මජ්ඣං.

* අතිවෙලවාටිනිසි පාදයා.

2. කුමහ ජාතකය

2745. බ්‍රාහ්මණය, නුඹ කොහි සිට පහළවූයෙහිද? දෙව්ලොවින් අවුත් රාත්‍රිය බඩුළුවන වන්ද්‍රයා මෙන් අහසෙහි සිටිනෙහි ය. (සිය ගණන් ෮෭෭ ඇති) සතෙරින නම් වූ විදුලිය මෙන් නුඹගේ ශරීරයෙන් රශ්මිහු නික්මෙත්.

2746. ඒ නුඹ වාතය රහිත අහස්හි සිටිනෙහි, පයින් මහ නොයන්නා වූ දෙවතාවන්ගේ යම් සාද්ධියක් වේ ද, ඒ සාද්ධි නොමෝ නුඹ විසින් මනාව මඩනා ලද්දී ප්‍රතිස්ථාවක් මෙන් කරන ලද්දී වෙයි.

2747. අහසෙහි ගමන් කරමින් මෙහි අවුත් සිටිනෙහි. කළය මිල දී ගනිවූ යි යම් කරුණක් කියති ද, ඒ නුඹ කවරෙක් ද? මේ කළය කුමකින් යුක්ත ද? බ්‍රාහ්මණය, මේ කරුණ මට කියව යි සබ්බමිත්ත නම් රජ කියේ ය.

2748. මහරජ, මේ කළය ගිතෙල් කළයක් නො වෙයි. තල-තෙල් කළයක් ද නො වෙයි. උක්සකුරු කළයක් ද නො වෙයි. මීපැණි කළයක් ද නො වෙයි. මේ කළය පිළිබඳ නොයෙක් ආදීනවයෝ ඇත්තාහ. කළයෙහි වූ බොහෝ දෙයයන් අසවු.

2749. යම් සුරාවක් පානය කොට ගමන් කරන්නේ පියවරක් පාසා පෙරළෙන්නේ ද, ප්‍රපාතයට ද, වළට ද ගුහාවට ද අපිරිසිදු මඩවළට ද ගවරවළට ද වැටෙන්නේ ද, අනුභව නො කටයුතු බොහෝ දෙයන් අනුභව කරන්නේ ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිලදී ගනිවු.

2750. යම් සුරාවක් පානය කොට නම සිතෙහි අධිපති බව නැත්තේ සුරා කසට අනුභව කරන්නා වූ ගවයකු මෙන් ඇවිදී ද, අනාථයකු මෙන් ගයන්නා වූ අනෙකකු දැක ගායනය කෙරේ ද නැටීමත් කෙරේ ද ඒ සුරාවෙන් පිරුණු මේ කළය මිලදී ගනිවු.

2751. යම්බඳු සුරාවක් පානය කොට නිර්වස්ත්‍ර නවුසකු මෙන් ගමෙහි හා වීථි අතරෙහි හැසිරේ ද, ඉතා මුළා වූ සිතැතිව බොහෝ ඵෙලා සයනය කෙරෙද්ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිලදී ගනිවු.

2752. යම්බඳු සුරාවක් පානය කොට නැගිට හෙතෙම වෙවු-ලමින් හිස ද අත ද දිගු කරමින් දූවමුවා යන්ත්‍රරූපයක් මෙන් නටයි ද, එයින් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2753. යං වෙ පිත්ථා¹ අග්ගිද්ධිසා සයනාති
අපො සිගාලෙහිපි බාදිතාසෙ,
බන්ධං වධං භොගජානිසූච්ඡෙතති
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2754. යං වෙ පිත්ථා භාසෙය්‍ය අභාසනෙය්‍යං
සභායමාසීනො අපෙනව්ඤ්ඤා,
සමුදකඛිනො විනාතගතො ව්‍යාසනොහා
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2755. යං වෙ පිත්ථා උක්කටෙය්‍යා ආච්චලෙක්ඛා²
මමෙව සබ්බපඨවීති* මඤ්ඤාති,
න මෙ සමො වාතුරනෙතාපි රාජා
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2756. මානාතිමානා කලහාති පෙසුති
දුබ්බණ්ණිති නග්ගිසිති පලාසිති,
වොරාන ධුක්ඛානා³ ගති නිකෙතො
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2757. ධඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං
බෙහනං ගවං යජ්ඣ විනාසයතති,
උච්ච්ඡද්ධි විතතවතං කුලානං
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2758. ඉඛාති චීතාති කුලාති අසපු
අනෙකසාහස්සධනාති ලොකෙ,
උච්චිතාද්‍රයජ්ජනතාතිමාය
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2759. යං පිත්ථා දුට්ඨරූපොව පොසො
අකෙකාසති පිතරං මාතරඤ්ඤා,
සසුඤ්ඤි ගණෙනය්‍ය අපොපි පුණ්ණං
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.
2760. යං වෙ පිත්ථා දුට්ඨරූපොව නාටි
අකෙකාසති සපුරං සාමිකඤ්ඤා,
දුසංඝි ගණෙන පටිචාරකම්පි
තස්සා පුණ්ණං කුමහමිමං කිණාථ.

1. පිත්ථා - මජ්ඣ., සා.,

2. අනවෙලචාරී නිපි පාඨො,

* සබ්බපඨවීති පි පාඨො,

3. වොරානං ධුක්ඛානං - පි, මජ්ඣ.,

4. දිග්ඤ - පි, මජ්ඣ.,

2753. යම් සුරාවක් පානය කොට ගින්නෙන් දූවුණක්හු (මෙන්) ශයනය කෙරෙද්ද. වැලිදු සිභාලයන් විසිනුත් කනුලබන් ද බන්ධනයට ද වධයට ද සම්පත් පිරිහීමට ද පත්වෙත් ද ඒ සුරායෙන් පිරුණු කළය මිල දී ගනිවු.

2754. යම්බඳු සුරාවක් පානය කොට නො කියයුත්ත කියන්නේ ද, සභායෙහි හුන්නේ පහවූ වස්ත්‍ර ඇත්තේ ද කුණු තැවරීම් සහිතව සිය වමනයෙහි ගැලුණේ ව්‍යසනයට පැමිණියේ වේ ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2755. යම්බඳු සුරාවක් පානය කොට මම හැමට ම වඩා උත්කෘෂ්ඨ වෙමි යි සිතා ද, කැළැඹුණු ඇස් ඇත්තේ ද, සියලු පාරි-විය මාගේ යයි හඬී ද, සතර දිශාවට අධිපති රජෙක් ද මා හා සම නො වෙයයි සිතා ද, එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2756. යම් සුරාවක් පානය කොට මානය ඇත්තාහු අධික මානය ඇත්තාහු වෙද්ද, කලහ ඇත්තාහු කේලාම් කියන්නාහු වෙද්ද, අයහපත් වර්ණ ඇත්තාහු නග්න භාවය ඇත්තාහු පලායන්නෝ ද, සොරුන්ගෙන් ධුර්තයන්ගෙන් නිෂ්පත්තියට නිවාසස්ථාන වේ ද, එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2757. සුරාපානය කළා වූ යම් කුලයෙක්හි ධාන්‍ය ද ධනය ද රන්විදි ද කෙන් ද ගවයෝ ද යන මේ වස්තුහු විනාශයට යෙන් ද, යමක් පොහොසත් කුලයන්ගේ විනාශය ඇති කෙරේ ද, එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිලදී ගනිවු.

2758. ලෙවිහි නොයෙක් දහස් ගණන් ධනය ඇති සමාද්ධ වූ වස්ත්‍රාලංකාරාදියෙන් පිරිහියා වූ යම් කුලයෝ වූහ ද, ඒ සියල්ල මේ සුරායෙන් සිදුණු ධනය ඇති කුල බවට පමුණුවන ලද්දේය. ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2759. යම් සුරාවක් පානය කොට දුෂ්ට ස්වභාව ඇති පුරුෂ තෙම පියාට ද මව්ට ද ආක්‍රොෂ කෙරේ ද, නැන්දනිය ද භායාබයයි සිතා අතින් අල්ලාගන්නේ ද, ලේළිය ද භායාබයයි සිතා අතින් අල්ලාගන්නේ ද එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2760. යම් සුරාවක් පානය කොට දුෂ්ට ස්වභාව ඇති ස්ත්‍රී තොමෝ මාමාට ද ස්වාමිපුරුෂයාහට ද ආක්‍රොෂ කරන්නී ද, දසයා ද සම්පයෙහි හැසිරෙන තැනැත්තා ද ස්වාමි පුරුෂයා යයි (කෙලෙස් වශයෙන්) ගත්තී ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2761. යං වෙ පිට්ඨාන¹ හනෙය්‍ය පොසො
ධම්මෙ ධීතං සමිණං බ්‍රාහ්මණං වා,
ගවේජ අපායමිපි තනො නිදනං
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2762. යං වෙ පිට්ඨා දුච්චරිතං චරනති
කායෙන වාචාය ච වේදසා වා,
නිරයං චජනති දුච්චරිතං චරිතො
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2763. යං යාවමානා න ලහනති පුබ්බෙ
බ්‍රහ්ම භිරඤ්ඤමිපි පරිච්චජනා,
යො තං පිට්ඨො අලිකං හණාති
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2764. යං වෙ පිට්ඨා පෙසනෙ පෙසයනො
අච්චාධිකෙ කරණියමි ජාතෙ,
අකමිපි සො නපජානාති වුතො
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2765. නිරිමනාපි අනිරිකභාවං
පාතුං කරොනති මදනාය මහා,
ධිරාපි සනාතා බ්‍රහ්මකං හණනති
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2766. යං වෙ පිට්ඨා එකජුපා සයනති
අනාසකා ථණ්ඩිලදුකකයෙය්‍යං,
දුබ්බණ්ණියං ආයසකාසද්විපෙනති
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.
2767. යං වෙ පිට්ඨා පහනකඛන්ධා සයනති
ගාථො කුටහකාරිච්ච
නභි වාරුණියා වෙගො
නරෙන සුසසගොරිච්ච.
2768. යං මනුස්සා විචජ්ජනති² සපං සොරවිසම්මච,
තං ලොකෙ විසසමානං කො නරො පාකුමරහති.
2769. යං වෙ පිට්ඨා අකිකච්චණුපුතො
සමුද්දන්තෙර පරිවාරයනා,
උපසාදාමිං මුසලෙහ ඤායමකුඤ්ඤං
තස්සා පුණ්ණං කුමහමීමං කිණාථ.

1. පිට්ඨාන - සාය.

2. විචජ්ජනති - මජ්ඣ.

2761. යම් සුරාවක් පානය කළ පුරුෂ තෙම දහමිහි හැසිරෙන ශ්‍රමණයකුට හෝ බ්‍රාහ්මණයකුට හෝ ගිංසා කෙරේ ද, ඒ හෙතු-වෙන් අපායට යන්නේ ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2762. යම් සුරාවක් පානය කොට කසින් හෝ සිනින් හෝ දුසිරින්හි හැසිරෙද්ද, දුසිරින්හි හැසිර නිරයට යෙද්ද, ඒ සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2763. පෙර බොහෝ වූ රන් පරිත්‍යාග කරමින් යදින්නාහු නමුත් යමකු ලවා බොරු කියවීම නො ලබන් ද, හෙතෙම ඒ සුරාව පානය කොට බොරු කියා ද එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2764. යම් සුරාවක් පානය කොට, ඉක්මන් කටයුත්තක් ඇති කල්හි පණ්ඩිත යැවිය යුතු කරුණෙක්හි ලා පණ්ඩිතය සඳහා යවනු ලබන්නේ (කුමක් පිණිස ආයෙහි ද සි) විවාරන ලද්දේ කියන ලද කරුණ නොදනී ද එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2765. ලජ්ජා සහගත සිත් ඇත්තාහු ද, සුරාමදයෙන් මත්වුවාහු නිර්ලජ්ජාගතිය පහළ කෙරෙද්ද, ධීරවුවත් බොහෝ කොට බෙණෙද්ද, එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2766. යම් සුරාවක් පානය කොට උතුරු පැටවුන් මෙන් පහත් කුල ඇත්තවුන් සමහත් එක්රැස් වුවාහු නිරාහාරව බිම දුකසේ සැනස කෙරෙද්ද, දුර්වර්ණ භාවයට හා නින්දාවටත් පැමිණෙත් ද, එබඳු සුරායෙන් පිරුණා වූ මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2767. ඉදින් යම් සුරාවක් පානය කොට, පාශයෙන් පෙළුණු ගවයන් මෙන් කර බාගෙන හොචින් ද, ඒ සුරාපාන වේගය මිනිසා විසින් නො ඉසිලිය හැක්කේ ය.

2768. මනුෂ්‍යයෝ යම් සුරාවක් විෂ අසාර සර්පයකු මෙන් දුරු කෙරෙද්ද. ලොකයෙහි විෂ හා සම එය කවර මිනිසෙක් පානය කරන්නට සුදුසු වේ ද?

2769. යම් සුරාවක් පානය කොට අක්ක වෙණුපුත්ත නම් දසබෑ රජ දරුවෝ මුහුදු තෙර හැසිරෙන්නාහු මොහොලින් ඔවු-නොවුන්ට පහර දුන්නාහු ද එබඳු සුරායෙන් පිරුණු මේ කළය මිල දී ගනිවු.

2770. යං වෙ පිනා පුබ්බදෙවා පමනා
තිදිවා වුතා සංසාරිනා සමායා,
තං තාදිසං මජ්ඣමිමං නිරුක්තං
ජාතං මහාරාජ කථං පිබ්බෙය්‍ය.
2771. නයිමසමිං කුමහස්මිං දධි වා මධුං වා
එවං අභිඤ්ඤාය කිණාති රාජ,
එවං හි මං කුමහගතා මයා නෙ
අකංඛානරූපං තව සංකමිත්තං.
2772. න මෙ පිනා වා අථවාපි මාතා
එතාදිසො යාදිසකො කුචංසි,
හිතානුකම්පි පරමස්සකාමො
සොහං කරිස්සං චචන්තං තවජ්ජ.
2773. දදමි තෙ ගාමවරානි පඤ්ඤා
දසීසතං සත්තං ගවං සතානි,
ආජඤ්ඤායුතො ච රජෙ දසා ඉමෙ
ආචරියො හොසි මමස්සකාමො.
2774. තවෙව දසී සතමස්සු රාජ
ගාමා ච ගාවො ච තවෙව හොනතු,
ආජඤ්ඤායුතො ච රජා තවෙව
සකෙහා හමස්මි¹ කිද්ධානම්ඤ්ඤ.
2775. මංසොදනං සප්පිපායඤ්ඤා² භුංඤ්ඤා
බාදසස්ස ච නිං මධුමාසප්පවෙ,³
එවං කුචං ධම්මරතො ජනිඤ්ඤ
අභිඤ්ඤා සංගමුපෙති ධානනති.

කුමහජාතකං.

3. ජයද්දිසජාතකං.

2776. විරස්සං චත මෙ උදපාදි අජ්ජ
හකෙඛා මහා සත්තම්භතකාලෙ,
කුතොසි කො වාසි තදිංඤ චුඤ්ඤි
ආචිකං ජාතිං විදිතො යථාසි.

1. හමස්මි - සිමු.

2. සප්පිපාය - වී. මජ්ඣ.

3. මධුමාසප්ප - වී. මජ්ඣ.

2770. ඉදින් යම් සුරාවක් පානය කොට ප්‍රමාදපත්ත වූ මායා සහිත අසුරයෝ ශාස්වත යයි සම්මත වූ (තව්තිසා) දෙව් ලොවින් වූත වූවාහු ද, මහරජ, ඒ මේ සුරාව එබඳු නිරර්ථක එකෙකැයි දන්නේ (නුඹ වැන්නෙක්) කෙසේ නම් පානය කෙරේ ද?

2771. මහරජ, මේ කළයෙහි දී හෝ මී හෝ නො වේ යයි මෙසේ දනගෙන මිල දී ගනුව. සබ්බමිත්ත නම් රජතුමනි, මෙසේ වනාහි මේ කළයෙහි වූ දේ ස්වභාව වශයෙන් මා විසින් නුඹට කියන ලද්දේ යැයි (බමුණු වෙසින් ආ ගක්‍රයා කියේ ය.)

2772. (බ්‍රාහ්මණය,) නුඹ යම්බඳු හිතානුකම්පා ඇත්තෙක් උතුම් වැඩ කැමැත්තෙක් වෙති ද, මාගේ පියා හෝ මව හෝ මෙබඳු නො වෙයි. අද ඒ මම නුඹගේ වචනය පිළිපදිනෙමි.

2773. මම නුඹට ගම්වර පසක් ද දසින් සියයක් ද ගවයන් සත් සියයක් ද මේ ආපඤ්ඤ අශ්වයන් යෙදූ රිය දසය ද දෙමි. මට වැඩ කැමති නුඹ ඇදුරු වෙති.

2774. මහරජ, දසින් සියය නුඹට ම වේවා. ගම්වර ද ගවයෝ ද නුඹට ම වෙත්වා. ආපඤ්ඤ අශ්වයන් යෙදූ රිය ද නුඹට ම වේවා. මම වනාහි දෙවියන්ට අධිපති වූ ගක්‍ර වෙමි.

2775. මහරජ, නුඹ මාංශයෙන් යුත් බත ද ගිතෙල් හා කිරි ද වළඳව. මීයෙන් යුක්ත වූ මැවලින් කළ කැවුම් ද අනුභව කරව. මෙසේ නුඹ ධර්මයෙහි ඇලුණේ නින්දා නො ලබන්නෙක් ව ස්වර්ග ලොකයට (උප්පත්ති වශයෙන්) යව.

කුමහ ජාතක යි.

3. ජයද්වය ජාතකය

2776. එකාන්තයෙන් නිරාහාර වැ සිටිනා වූ මට සත්වැනි දිනයෙහි ආහාර වේලාව පැමිණි කල්හි බොහෝ කලකින් කෑ යුතු ආහාරයක් පහළ විය. තෙපි කොහි සිට ආවහු ද කවරෙක් හෝ වඩු ද එය යම්සේ මම දන්නා ලද්දෙමි වෙමි ද එසේ තොපගේ ජාතිය කියව.

2777. පක්ඛාලරාජා මිගචිං පච්චෙධ්වා¹
 ජයද්දියො නාම යදිසසුතො තෙ,
 වරාමි කච්ඡාති වනානි වාහං
 පසදිමං² බාද මමජ්ජ මුක්ඛි.
2778. සෙනෙචි නිං පණ්ඩි සසසමානෙ³
 මමෙසො හතෙබ්බා පසදෙ යං වදෙසි,
 ඊං බාදියාන පසදං ජිසංඤ්ඤං.
 බාදිසසං පච්ඡාන විලාපකාලො.
2779. න චක්ඛි මොසෙබ්බා මම විකතයෙන⁴
 ගතඤ්ඤාන පච්ඡා ගමනායපණෙහි,
 නං සබ්බරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
 සච්චානුරක්ඛි පුනරාවච්ඡිසං.
2780. කිං කච්ඡානං අනුතපෙති නං⁵
 පතනං සමීපං මරණස්ස රාජ,
 ආචිකඛි මෙ නං අපි සකඤ්ඤොමු
 අනුජානිතුං ආගමනාය පණෙහි.
2781. කතා මයා බ්‍රාහ්මණස්ස ධනාසා
 නං සබ්බරං පටිමොක්ඛං⁶ න මුක්ඛං,
 නං සබ්බරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
 සච්චානුරක්ඛි පුනරාවච්ඡිසං.
2782. යං තෙ කතා බ්‍රාහ්මණස්ස ධනාසා
 නං සබ්බරං පටිමොක්ඛං න මුක්ඛං,
 නං සබ්බරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
 සච්චානුරක්ඛි පුනරාවච්ඡසු.
2783. මුත්තො ච යො පුට්ඨාදස්ස හත්ථා
 ගතඤ්ඤාන සකං මජ්ඣරං කාමකාමී,
 නං සබ්බරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
 ආමනතං පුනර මලිනසතනං.⁷
2784. අපෙජ්ච රජ්ජං අභිසෙවයසසු
 ධම්මෙක්ඛි රචෙධ්සු ජනෙසු වාපි,⁸
 අධම්මකාරො ච තෙ මාහු රචෙධ්
 ගච්ඡාමහං පොට්ඨාදස්ස ඤාතෙහි.

1. පච්චෙධ්වා - වී.

2. පසදං ඉමං - වී.

3. සසමානො - වී, මජ්ඣං. ස්‍යා.

* ජිසංඤ්ඤා හවිතඤ්ඤා

4. නිකතයෙන - මජ්ඣං. ස්‍යා.

5. අනුතපෙති - මජ්ඣං.

6. පටිමුක්ඛං - මජ්ඣං.

7. මලිනසතනං - වී, මජ්ඣං. ස්‍යා.

8. ධම්මං වරස්ස පුරෙස්සවාපි, - ම. ධම්මං-වරෙස්ස පුරෙස්ස - මජ්ඣං.

2777. මුව දඩයමට පිවිසියා වූ ජයද්දීය නම් වූ පංචාල රජ තොප විසින් අසන ලද්දේද ඒ මම පර්වත පාර්ශවයන්හි ද වනයන්හි ද හැසිරෙමි. මේ පසදමාගයා අනුභව කරව. අද මා මුදවයි ජයද්දීය රජ තෙම කීයේ ය.

2778. මා විසින් හිංසා කරනු ලබන තෙව් මා සතු දෙයින් ම තමා විකුණාගන්නහු යැ. තා පළමු අනුභව කොට අනුභව කරනු කැමැති වූ මේ පසද මුවා පසුව කන්නෙමි. තොපට මේ වැලැ-
වීමට කාලය නො වේ යයි යක්ෂ තෙම කීයේ ය.

2779. ඉදින් මට ගනුදෙනුවෙන් මිදීමෙක් නැද්ද, එහෙයින් ගොස් බමුණාට ඒ පොරොන්දු ධනය දී හෙට උදෑසන පෙරළා ඊමට ප්‍රතිඥා නොව. සත්‍යවචනය රක්තෙමි නැවත මෙහි එන්නෙමි යි රජ තෙම කීයේ ය.

2780. මහරජ, මරු සමීපයට පැමිණි තොප කිනම් කර්මයක් තවා ද? හෙට උදෑසන ඊමට හැක්කහු නම්, අවසර දෙන්නට හැක්කෙමු. එය මට කියව යි කීයේ ය.

2781. මා විසින් බ්‍රාහ්මණයාහට යම් ධනාශාවක් කරන ලද්දී නම්, එය මා විසින් නොමුදන ලදී. ඒ පොරොන්දුව බ්‍රාහ්මණයාහට දී සත්‍යවචනය රකිමින් නැවත පෙරළා එන්නෙමි යි රජ තෙම කීයේ ය.

2782. තොප විසින් බ්‍රාහ්මණයාහට යම් ධනාශාවක් ඇති කරන ලද්දී නම් ඒ පොරොන්දු ඇපය නොමුදන ලද්දේ ය. බ්‍රාහ්මණයාහට ඒ පොරොන්දු ධනය දී සත්‍ය රක්තේ නැවත පැමිණෙව යි යක්ෂ තෙම කීයේ ය.

2783. කාමයන් කැමැති හෙ පොරිසාදයාගේ අනිත් මිශ්‍රණේ සිය මැදුරට ගොස් ඒ පොරොන්දු ධනය බ්‍රාහ්මණයාහට දී අලිනාසන්න නම් පුත් කුමරු කැඳවූයේ ය.

2784. පුත්‍රය, අද ම රාජ්‍යයෙහි අභියෙක වෙව. රටවැසියන් කෙරෙහි ද ජනයන් කෙරෙහි ද දැනුමින් රාජ්‍යය කරව. තොපගේ රටෙහි අධර්මයෙන් රාජ්‍යය කිරීමෙක් නම් නො වේවා, මම පොරි-
සාදයාගේ සමීපයට යමි.

2785. කිං කමමි කුබ්බං තච දෙව පාදෙ
නාරාධයිං තදිව්ජාමි සොකුං,
යමස්ස රජ්ජමති උදස්සයෙ තිං
රජ්ජමපි න ඉවෙජ්ජයාං¹ තයා විනා අහං.
2786. න කමමුනා වා විවසාව තාත
අපරාධිතොහං කුටියං සරාමි,
සන්ධිකුකු කඤ්ච පුරිසාදකෙන
සච්චානුරකිනි පුනහං ගමිස්සං.
2787. අහං ගමිස්සාමි ඉධෙව හොති
නාත්ථි තතො ජිවිතො විපප්පොකොකා,
සචෙ තුවං ගච්ඡයිසෙව රාජ
අහමිපි ගච්ජාමි උහො න හොම.
2788. අඬා හි තාත සතානෙස ධර්මො
මරණා ච මෙ දුක්ඛතරං තදස්ස,
කම්මාසපාදෙ තං යද පච්චා
පසංගා බාදෙ හිද රුක්ඛ²සුලෙ.
2789. පාණෙන යො පාණමහං නිමිස්සං
මා කම්මො පොරිසාදස්ස සුදකො,
එතඤ්ච යො පාණමහං නිමිස්සං
තස්මා මතං ජිවිතස්ස වරෙමි.³
2790. තතො හචෙ ධිතිමා රාජපුතො
වජ්ඣිකු මාකුච්ච පිකුච්ච පාදෙ,
දුබ්භිස්ස මාතා නිපතී පථබ්බා⁴
පිතස්ස පශ්ඨායන භුජානි කන්ඤ්චි.
2791. තං ගච්ජනං තාව පිතා විදිත්වා
පරමුච්චො වජ්ඣනි පඤ්ඤාලිකො,⁵
සොමො ච රාජා වරුණො ච රාජා
පජාපතී වජ්ඣමා සුරියො ච
එතෙහි ගුහො පුරිසාදකමහා
අනුඤ්ඤාතො යොත්ථි පචෙව්භි තාත.
2792. යං දණ්ඩකාරකඤ්ඤගතස්ස මාතා
රොමස්සකා⁶ යොජ්ජානං සුගුහො,
තතොන අහං යොජ්ජානං කරොමි
එතෙන සචෙවන සරනකු දෙවා.
අනුඤ්ඤාතො යොත්ථි පචෙව්භි පුතො.

1. නිවෙජ්ජයා - මජ්ඣං.

2. හිදරුක්ක - මජ්ඣං.

3. වරෙමි - වී. මජ්ඣං, සයා.

4. නිපාතාපථබ්බා - වී - පථබ්බා - මජ්ඣං.

5. පඤ්ඤාලිකො - වී. පඤ්ඤාලිකො - මජ්ඣං.

6. රාමස්සකාය - මජ්ඣං.

2785. දේවයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේට කිනම් කර්මයක් කරමින් සතුටු නො කෙළෙමි ද? යම් හෙයකින් අද නුඹ මා රාජා-
යෙහි අභිෂෙක කරන්නෙහි ද, එය අසන්නට කැමැත්තෙමි. නුඹ
වහන්සේගෙන් වෙන් ව මම රාජ්‍යය ද නො කැමැත්තෙමි කුමාරයා
කියේ ය.

2786. පුත්‍රය, මම නුඹගේ ක්‍රියාවකින් හෝ වචනයකින්
හෝ සිදු වූ අපරාධයක් සිහි නො කරමි. මම පොරිසාදයා සමඟ
පොරොන්දුවක් වී ආයෙමි. සත්‍යය රක්තෙමි නැවත මම එහි
යන්නෙමි යි රජ තෙම කියේ ය.

2787. පියාණන් වහන්ස, මම යන්නෙමි. නුඹ වහන්සේ මෙහි ම
වුව මැනැවි. ඒ පොරිසාදයා කෙරෙන් ජීවත්වන්නාහුගේ මිදීමක්
නම් නැත්තේ ය. ඉදින් නුඹ යන්නෙහි ම නම් මම ද යන්නෙමි.
එසේ ඇති කල්හි අපි දෙදෙනා ම නො වන්නෙමු යි කුමාර තෙම
කියේ ය.

2788. පුත්‍රය, මෙය එකාන්තයෙන් ම සත්පුරුෂයන්ගේ ස්ව-
භාවය වේ. එසේ වුවත් යම් දවසක කම්මාසපාද නම් වූ පොරිසාද
තෙම කියුණු හුලින් ඇත පලභා නුඹ කන්නේ ද එය මට මරණයටත්
වඩා දුකෙකැ යි රජ තෙම කියේ ය.

2789. පිය රජපුරුවෙනි, මම කුඹුවහන්සේගේ පණින් මාගේ
පණ පරිවර්තනය කරන්නෙමි. නුඹ වහන්සේ පොරිසාදයාගේ ළඟට
නො යන සේක්වා, යම් හෙයකින් නුඹ වහන්සේගේ ප්‍රාණය හා
මාගේ ප්‍රාණය මාරු කරන්නෙමි, යන යුමක් වේද එහෙයින් මම
ජීවත්වීමට වඩා මරණය කැමැත්තෙමි යි කියේ ය.

2790. ඉන්පසු එකාන්තයෙන් ධෛර්‍යවත් රාජපුත්‍ර තෙමේ
මවගේ ද පියාගේ ද පා වැන්නේ ය. මොහුගේ මවු කොමෝ දුක්
ඇත්තී බිම ඇඳ වැටුණි. මොහුගේ පිය තෙම අත් බැඳගෙන
හඬයි.

2791. පළමු කොට පියරජ තෙමේ යනාහි වූ ඔහු දන
ඇඳිලිබැඳගත්තේ වදියි. පුත්‍රය, සොම දෙවරජ ද වරුණ දෙවරජ ද
මහබඹු ද සඳ ද හිරු ද, යන මේ දෙවියන් විසින් රක්තා ලද
නුඹ පොරිසාදයා කෙරෙන් අවසර ලද්දේ සුවසේ පෙරළා පැමි-
ණෙන්නා යි ආශංසනය කෙළේ ය.

2792. දණ්ඩකාරණයට ගියා වූ රාම නම් තැනැත්තාට මනාව
රක්තා ලද ඔහුගේ මව යම්බඳු සුවයක් කළා ද, ඒ සුවය මම
අද නුඹට කරමි. පුත්‍රය, මේ සත්‍යය කරණකොට ගෙන දෙවියෝ
සිහි කරන්නවා, පොරිසාදයාගෙන් අවසර ලද්දෙහි සුවසේ පෙරළා
එවයි මව සත්‍යක්‍රියා කළා ය.

2793. ආචී රහො වාපි මනොපදෙසං
නාහං සරෙ ඡාතුමලිනසතෙත,
එතෙන සචේචින සරත්තු දෙවා
අනුඤ්ඤාතො සොඤ්ඤී පචේචිති භාත.
2794. යසමො ව මෙ අනධිමනොයි සාමි
නවාපි මෙ මනසා අපජියායි,
එතෙන සචේචින සරත්තු දෙවා
අනුඤ්ඤාතො සොඤ්ඤී පචේචිති සාමි.
2795. ඉභා උජ්ඣ වාරුමුඛො කුතොයි
න මං පජානායි වනෙ වසන්තං,
ලුද්දඤ්ඤි මං ඤ්ඤා පුරිසාදකොති
කො සොඤ්ඤීඡානාමිධාවජෙය්‍ය.
2796. ඡානාමි ලුද්ද පුරිසාදකො කං
න තං න ඡානාමි වනෙ වසන්තං,
අහඤ්ඤි පුත්තොසමි ජයඤ්ඤිසස්ස
මමජ්ජ ඛාද පිතුනො පමොක්ඛා.
2797. ඡානාමි පුත්තොති ජයඤ්ඤිසස්ස
තථාහි වො මුඛවිමුක්ඛො උභින්නං,
සුදුක්ඛකරඤ්ඤිව කතං තථෙදං
යො මතකුමිච්ඡ¹ පිතුනො පමොක්ඛා.
2798. න දුක්ඛාරං කිඤ්ඤිමහෙස්ස මඤ්ඤි
යො මතකුමිච්ඡ පිතුනො පමොක්ඛා,
මාතුච්ච² හෙතු පරලොකගම්‍යා
සුඛෙන සග්ගෙන ව සමප්පුත්තො.
2799. අහඤ්ඤි ඛො අත්තනො පාපකිරියං
ආචී රහො වාපි සරෙ න ඡාතු,
සඤ්ඤානඡාතිමරණොහමසමි
යථෙව මෙ ඉධ තථා පරස්ස.
2800. ඛාදජ්ජ මංදති මහානුභාව
කරස්ස කිට්ඨාති ඉමං සරීරං,
රුක්ඛස්ස වානෙ පපතාමි අග්ගා
ඡාදයමානො මඤ්ඤා කුමදෙසි මංසං.

1. යො මත මිච්ඡ - මජ්ඣ.

2. මාතුච්ච - වී. මජ්ඣ.

3. පරලොකං ගන්තං - මජ්ඣ.

2793. අලීනසත්තු නම් මාගේ සහෝදරයා ඉදිරියෙහි හෝ රහසින් හෝ කළ සිත් වේදනාවක් එකාන්තයෙන් මම සිහි නොකරමි. සහෝදරය, මේ සත්‍යය කරණකොට ගෙන දෙවියෝ සිහි කෙරෙත්වා, සහෝදරය, පොරිසාදයාගෙන් අවසර ලද්දෙහි සුවයේ පෙරළා එවිසි නැගණිය සත්‍යක්‍රියා කළා ය.

2794. මාගේ ස්වාමී වූ අලීනසත්තු කුමාරයාණෙනි, යම්හෙයෙකින් නුඹ වහන්සේ මා නො ඉක්මවාලූ සිත් ඇත්තහු ද එසේ ම මාගේ සිතින් ද නුඹ වහන්සේ අප්‍රිය නොවහු ද, මේ සත්‍යයෙන් දෙවියෝ සිහි කෙරෙත්වා, පොරිසාදයා කෙරෙන් අවසර ලද්දහු සුවයේ පෙරළා පැමිණෙත්වා යි අගමෙහෙසිය සත්‍යක්‍රියා කළා ය.

2795. මහත් වූ සෘජු වූ මනෝඥ වූ මුහුණක් ඇති නුඹ කොයි සිට ආයෙහි ද? වනයෙහි වසන්නා වූ මා ගැන නො දන්නෙහි ද? රෝදු වූ මා පුරුෂයන් කන්තෙකැයි දන්නා කවරෙක් නම් සුව පතා මෙහි එන්නේ ද?

2796. රෝදු වූ තැනැත්ත, නුඹ පුරුෂයන් කන්තෙකැ යි මම දනිමි. වෙනෙහි වෙසෙන්නා වූ නුඹ ගැන නො දන්නෙමි නොවෙමි. මම වනාහි ජයද්දිස රජුගේ පුත්‍ර වෙමි. පියාගේ මිදීම හෙතු කොටගෙන අද මා කව යි අලීනසත්තු කුමාරයා කීයේ ය.

2797. නුඹ වහන්සේ ජයද්දිස රජුගේ පුත්‍රයා යයි දනිමි. තළුන්නාන්සේලා දෙදෙනාගේ ම මුඛවර්ණය එකාකාර ය. යමෙක් පියාගේ මිදීම හෙතු කොට ගෙන මරණයට කැමැති වේ නම්, මෙය නුඹ විසින් කරන ලද ඉතා දුෂ්කර දෙයකි.

2798. යමෙක් පියාගේ මිදීම හෙතු කොට ගෙන හෝ මවගේ මිදීම හෙතු කොට ගෙන හෝ මරණයට කැමැති වන්නේ නම්, හෙතෙම පරලොව ගොස් ස්වර්ගයෙහි වූ සැපයෙන් යුක්ත වේ. එහෙයින් මෙහි ලා කිසි දුෂ්කරයක් ගැන නො හඟිමි යි කුමාර තෙමේ කීයේ ය.

2799. මම ද වනාහි ඉදිරියෙහි හෝ රහසිගත ව හෝ කිසි-විටෙකැ තමන්ගේ පාපක්‍රියාවක් සිහි නො කරමි. මම නුවණින් පිරිසිදින ලද ජාති මරණ ඇත්තෙමි වෙමි. මට මේ ලෝකයෙහි යම්සේ ද පරලොව ද එසේම ය.

2800. මහත් අනුභව ඇත්ත, අද මා අනුභව කරව. මේ ශරීරයෙන් කළයුතු වැඩ කරව. ගස් කෙළවරකින් හෝ තා පිණිස මම වැටෙමි. කැමැති වන්නෙහි නුඹ මාගේ මස් අනුභව කරව යි කුමාර තෙමේ කීයේ ය.

2801. ඉදඤ්ඤා තෙ රුච්චනි රාජපුත්ත
වජ්ඣාසි පාණං පිතුනො පමොක්ඛා,
තස්මාතිහ කං' තරමානරුපො
සමහඤ්ඤා කට්ඨානි ජලෙහි අග්ගිං.
2802. තතො හවෙ ධිතිමා රාජපුත්තො
දුරු² සමාහකං³ මහත්තමග්ගිං,
ආදිපයිකං⁴ පටිච්චෙදයිකං
ආදිපිතොදනි මහායමග්ගි.
2803. බාදණ්ණ මං දුනි පසංගකාරි
කිං මං මුත්තං පෙක්ඛයි හට්ඨලොමො,
තථා තථා තුග්ගමහං කරොමි
යථා යථා මං ඡාදයමානො⁵ අදෙසි.
2804. කො තාදිසං අරහනි බාදිතායෙ
ධම්මෙ ධීනං සච්චවාදිං වදංඤ්ඤං,
මුද්ධාපි තස්ස විඵලෙය්‍යා සත්තධා
යො තාදිසං සච්චවාදිං අදෙය්‍ය.
1805. ඉදං හි සො⁶ බ්‍රාහ්මණං⁷ මඤ්ඤමානො
සසො අවාසෙසි සතෙ සරිරෙ,
තෙනෙව සො වජ්ඣමා දෙවපුත්තො
සසඤ්ඤිතො කාමදුග්ඤ්ඤා යකඛ.
2806. වජ්ඤා යථා රාහුමුඛා පමුත්තො
විරොචනෙ පණ්ණරසෙව භානුමා,
එවං තුවං පොරිසාද පමුත්තො
විරොච කම්මලෙ මහානුභාව,
ආමොදයං පිටුරං මාතරඤ්ඤා
යඛෙඛා ව තෙ නන්දතු ඤාතිපකෙඛා.
2807. තතො හවෙ ධිතිමා රාජපුත්තො
කතඤ්ඤා පරියගා⁸ පොරිසාදං,
අනුඤ්ඤානො සොත්ථි සුඛි අරොගො
පට්ඨාගමා කම්මලෙමලිනසතො.
2808. නං තෙගමා ජාතපද ව සබ්බෙ
හත්ථාරොහා රජිකා පනතිකා ව,
නාමස්සමානා පඤ්ඤා උපාගමුං
නාමඤ්ඤා තෙ දුක්ඛකාරකොඤ්ඤි.

පයඤ්ඤිසජාතකං.

1. තස්මාතිහ සො කං - මජ්ඣං.
2. දුරු - මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. සමාහකං - මජ්ඣං,
4. සද්ධිපයිකං - වී, මජ්ඣං.
5. ඡාදමානො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
6. 'ඉදං හි සො' ඉති සබ්බස්ස. 'ඉදං හි සො' ඉති හවිඤ්ඤා.
7. බ්‍රාහ්මණං - මජ්ඣං.
8. පරියගග - ස්‍යා, පරිසාය - මජ්ඣං.

2801. රාජපුත්‍රය, නුඹ පියාගේ මිදීම කැමැත්තෙනි ප්‍රාණය හර-
තෙහි. එහෙයින් නුඹ වහා හර ඇති දර ගෙනවුත් ගිනි දල්වව.

2802. ඉන්පසු නුවණැති රාජපුත්‍ර තෙමේ' දර රැස්කොට මහත් වූ
ගින්නක් දල්වා දැන් මේ මහගින්නක් මා විසින් දල්වන ලද්දේ යයි
දැන්වී ය.

2803. බලාක්කාරකම් කරන ස්වභාවය ඇති තැනැත්ත, අද
දැන් මා අනුභව කරව. ලොමුදහගත්තේ කුමක් නිසා මා දෙස
නැවත නැවත බලන්නෙහි ද? යම් යම් පරිද්දෙකින් කැමැති වන්නෙහි
මා අනුභව කරන්නෙහි ද? ඒ ඒ පරිද්දෙන් නුඹගේ වචනය මම
කරමි යි කුමාර තෙම කීයේ ය.

2804. ධර්මයෙහි පිහිටි යත්‍ය වචන ඇති ප්‍රතිග්‍රාහකයන්ගේ
වචන දන්නා වූ නුඹ වැන්නකු අනුභව කරන්නට කවරෙක් නම්
සුදුසු වේ ද? යමෙක් නුඹ වැනි යත්‍ය වචන ඇත්තකු අනුභව
කරන්නේ නම් ඔහුගේ මුද්‍රා ද යක්කඩක් වැ පැළෙන්තේ යයි
පොර්සාදයා කීයේ ය.

2805. මේ වනාහි සස පණ්ඩිත තෙම බ්‍රාහ්මණයෙකු යි හභි-
මින් ස්වකීය ශරීරමාංශය දීම පිණිස බමුණා වාසය කරවී ද යක්‍ෂය,
එහෙයින් ම ඒ වන්දිව්‍යාපුත්‍ර තෙම සසලාඤ්ඡන සහිත වූයේ
ප්‍රසිද්ධ වැ ප්‍රේම වර්ධනය කරන්නේය යි කීයේ ය.

2806. යම්සේ රාහුමුඛයෙන් මිදුණු පසළොස්වක්හි වන්දු තෙම
බබළා ද, යම්සේ සුයතියා බබළා ද, එපරිද්දෙන් මහත් අනුභාව ඇති
කුමාරය, පොර්සාදයාගෙන් මිදුණා වූ නුඹ පියා ද මව ද සතුටු
කරමින් කම්පිලල දෙශය බබළව. නුඹගේ සියලු නෑ පිරිවර ද
සතුටුවේවා, (යි පොර්සාදයා පවසා මහසත්හු පිටත් කෙළේ ය.)

2807. ඉක්බිති ප්‍රාඤ වූ අලිනසක්ක රාජපුත්‍ර තෙම පොර්සාදයාට
කළ ඇදිලි ඇත්තේ පෙරළා ගියේ ය. පොර්සාදයා විසින් දනුදන්නා
ලද කුමාර තෙම සුව ඇත්තේ නිශ්ශය වූයේ කම්පිලල දෙශයට
සුවසේ ගියේ ය.

2808. නියමිගම් වැස්සෝ ද දනව් වැස්සෝ ද ඇතරුවෝ ද
රථ සෙනහ ද පාබල සෙනහ ද යන සියල්ලෝ ම බැදෑදිලි ඇත්තාහු
(නමස්කාර කරමින්) නුඹ වහන්සේ දූෂිත ක්‍රියා කරන්නෙක්
වන්නාහු ය. නුඹ වහන්සේට නමස්කාර වේවා යි කියමින් එළඹියහ.

4. ඡද්දනතපාතකං

2809. කිනතු සොවයි අනුභවං පණ්ඩුසි වරවණංගිනි,
මීලායසි විසාලකඛි මාලාව පරිමඤ්ඤා.
2810. දෙහළො මෙ මහාරාජ සුපිනනොනුපච්චිගා,
න සො සුලභරූපොව යාදිසො මම දෙහළො.
2811. යෙ කෙවි මානුසා කාමා ඉධ ලොකස්මි නඤ්ඤො,
සබ්බෙ තෙ පට්ඨා මය්හං අහතොත දමි දෙහළො.
2812. ලුඤ්ඤ දෙවි සමායනතු යෙ කෙවි චිචිතෙ තව,
එතෙසං අහමකඛිස්සං යාදිසො මම දෙහළො.
2813. ඉමෙ තෙ ලුඤ්ඤා දෙවි කතහත්ථා විසාරද,
වනස්ස ව මීගඤ්ඤ ව මමකො වත්තජිවිතා.
2814. ලුඤ්ඤතා නිසාලෙථ යාවනොත්ථ සමාගතා,
ඡබ්බිසාණං ගජං සෙණං අඤ්ඤං සුපිනෙ අහං,
තස්ස දනොත්ති මෙ අත්ථා අලාභෙ නත්ථි ජිවිතං.
2815. න නො පිතුතං න පිතාචිහානං
දිට්ඨො සුතො කුඤ්ඤරො ඡබ්බිසාණො,
යමඤ්ඤා සුපිනෙ රාජපුත්ති
අකඛාති නො යාදිසො හත්ථිනාගො.
2816. දිසා වතඤ්ඤා විදිසා වතඤ්ඤා
උඤ්ඤං අධො දසදිසා ඉමායො,
කතමං දිසං තිට්ඨති නාගරාජා
යමඤ්ඤා සුපිනෙ ඡබ්බිසාණං.
2817. ඉතො උජුං උත්තරියං¹ දිසායං
අතිකතමම සො සත්තංගිරි බ්‍රහ්මනොත,
සුවණ්ණපඤ්ඤා නාම ගිරි උළාරො
සුපුප්ඵිතො කිලිපුරිසානුවිණ්ණො.
2818. ආරුඤ්ඤා සෙලං හවනං කිත්තරානං
ඔලොකය පබ්බතපාදමුලං,
අථ දකඛි මෙසසමානවණ්ණං
නිග්‍රොධරාජං අට්ඨසහස්සපාදං.²

1. උත්තරායං - සයනා.

2. අට්ඨසහස්සපෙරං - මජ්ඣම.

4. ජද්දනන ජාතකය

2809. රන්වන් සිරුර ඇත්තිය. කුමක් නිසා ගොත කරති ද? උතුම් ගරිවර්ණ ඇත්තිය, කුමක් නිසා පඩුවන් වෙති ද? වියාල වූ ඇස් ඇත්තිය, අතින් මඩනා ලද පියුම් මාලාවක් මෙන් කුමක් නිසා මලානික වෙති ද? යි රජ ඇසී ය.

2810. මහරජ, මට සිහිනෙන් දෙළෙක් හටගත්තේ ය. මගේ යම්බඳු ඒ දෙළෙක් නම්, එය සන්තිද්වීම පහසු නැතැ යි බියොව කීවා ය.

2811. එම්බා නැඟුනිය, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම්කිසි කාම සම්පත්ති කෙනෙක් මෙලොව ඇද්ද? ඒ සියල්ල මට ඉතා සුලභ ය. මම තිගේ දෙළ දෙමි යි රජ තෙම කීය.

2812. දේවයන් වහන්ස, කුඹ වහන්සේගේ රටෙහි වැද්දේ පැමිණෙන්නවා, මාගේ යම්බඳු වූ දෙළෙක් වේ ද, එය ඔවුන්ට මම කියන්නෙමි.

2813. එම්බා දේවිය, ඒ මේ වැද්දේ කෘතභස්තතා ඇති නිර්භය වූවෝ වෙති. වනය දන්නෝ ද මුවන් දන්නෝ ද වෙති. මා සඳහා හරනලද දිවි ඇත්තෝ ද වෙති.

2814. මෙහි යම්කාක් වැදි පුත්‍රයෝ රැස්වූවාහු ද? ඒ සියල්ලෝ මා කියන කරුණ අසවු. මම ස්වප්නයෙහි ෂඩ්වර්ණ දළ ඇති ග්වේත වර්ණ ඇතකු දිටිමි. උගේ දළවලින් මට ප්‍රයෝජන ඇත්තේ ය. එය නො ලැබීමෙහි මාගේ ජීවිතය නැතැ යි දේවි කීවා ය.

2815. එම්බා දේවිය, අපගේ මවුපියන් විසින් ද මුත්තණුවන් විසින් ද ෂඩ්වර්ණ දළ ඇති ඇතෙක් දක්නා ලද බවක් නො මැ අසන ලද. රාජපුත්‍රිය, ස්වප්නයෙහි දී යම්බඳු ඇතකු දැක්කෙහි නම්, ඒ ඇතා යම්සේ නම් එය අපට කියව.

2816. ෂඩ්වර්ණ දළ ඇති යම්බඳු ඇතකු ස්වප්නයෙහි දැක්කා නම් සතර දිගය සතර අනුදිගය උඩය යටය යන මේ දස දිගුත් අතර කවර නම් දිසාවෙක්හි ඒ ඇත්රජ සිටි දැයි වැද්දේ ඇසුහ.

2817. මොකින් උතුරු දිශාවෙහි කෙළින් මහත් පර්වත සතක් ඇත. එයින් සයක් ඉක්ම ගියතැන කිඳුරන්ගෙන් ගැවැසිගන්නා වූ මනාව පිපිගිය ස්වර්ණ පාර්ශ්ව නම් මහත් වූ පර්වතයෙක් වෙයි.

2818. කිඳුරන්ගේ වාස භවනය වූ ඒ පර්වතයට නැඟී පර්වත පාදයාගේ මූල බලව. එවිට මෙසයට සමාන වර්ණ ඇති අට-දහසක් මුල් ඇති කුගඟසක් දක්නෙහි ය.

2819. කකුච්ඡති කුණුරො ජබ්බිසාණො
සබ්බසෙතො දුප්පසහො පරෙහි,
රතඛනති නං අට්ඨසහසුනාගා
ර්සාදනා වාතජවසභාරිතො.
2820. නිට්ඨනති තෙ කුමුලං පසසසනා
කුප්පනති වාතසසපි එරිතසස,
මනුසසභුතං පන තකු දිසවා
හසමං කරෙය්ගුං නාසස රජොපි සසසාති.
2821. බහු හි මෙ රාජකුලමිති සතති
පිළිකිනා ජාතරූපසස දෙවි,
මුත්තා මණිවෙළුරියාමයා ච
කිං කාහසි දනතපිළිකිනෙන,
මාරෙකුකාමා කුණුරං ජබ්බිසාණං
උදුහු සාතෙසසසි ලුදුසුතෙන.
2822. සා ඉසසිතා දුක්ඛිතා වසම් ලුදු
උද්ධඤ්ඤි සුසසාමි අනුසසරහානි,
කරොහි මෙ ලුදුක එතමකුං
දසසාමි තෙ ගාමවරානි පඤ්ඤි.
2823. කකුච්ඡති කකුමුපෙති ධානං
වීරීසස කා නහානගතසස හොති,
කප්ඤ්ඤි සො නහායති නාගරාජා
කපං විජාතෙමු ගතිං ගජසස.
2824. තකෙථ සා පොකුරණි අදුරෙ
රමමා සුතිත්ථා ච මහොදිකා ච,
සමුප්පජිතා හමරගණානුවණ්ණො
එකු හි සො නහායති නාගරාජා.
2825. සීසං¹ නහාතො උප්පලමාලධාරී
සබ්බසෙතො පුණ්ඩරිකත්ථවඛගී,
ආමොදමාතො ගට්ඡති සතතිකෙ නං
පුරකකිත්ථා මහෙසිං සබ්බහග්ගං.
2826. තකෙථ සො උගගහෙත්ථාන වාක්‍යං
ආදය කුණ්ඤ්ඤි ධනුඤ්ඤි ලුද්දො,
විකුරිය² සො සත්ත ගිරි බ්‍රහ්මනො
සුවණ්ණපසසං නාම ගිරිං උළාරං.

1. සීසං - මජ්ඣං.

2. විකුරෙය්ගු.

2819. එහි ඡඩ්වර්ණ දළ ඇති තනි සුදු පැහැයෙන් යුත් අනායන් විසින් මැඩලිය නො හැකි ඇත්රජ හිදිසි. රිය හිසකට සමාන දළ ඇති වාත වේගයෙන් ගොස් සතුරන්ට පහර දෙන්නා වූ අටදහසක් ඇත්හු ඒ ඇතු ආරක්ෂා කෙරෙත්.

2820. ඒ ඇත්හු බිහිසුණු ලෙස ප්‍රශ්වාස කරමින් සිටිත්. කම්පා වූ වාතයට ද කිපෙත්. එහි දී මිනිස් වූවකු දෑක අළු කරන්නාහ. ඔහුගේ ධූලි ද ඉතිරි නො වන්නේය යි දේවි තොමෝ කීවා ය.

2821. එම්බා දේවිනි, මේ රජකුලයෙහි රත්වූවා පළඳනාවෝ ද මුතු මැණික් වෙරළ මිණිමුවා බොහෝ පළඳනාවෝ ද ඇත්තාහ. දළ පැළඳුමෙන් කවරක් කරන්නට ද? ඡඩ්වර්ණ දළැති ඇතු මරවනු කැමැත්තී වෙහි. නො එසේ නම් වැදි පුත්‍රයන් නස්වනු කැමැත්තෙහි ද? යි වැදි පුත්‍රයා ඇසී ය.

2822. වැදි පුත්‍රය, ඒ මම හටගත් ඊර්ෂ්‍යා ඇත්ති දුකින් පෙළුණිම ද වෙමි. එය සිහි කරමින් මම මත්තෙහි ද සුසුම් ලත්තෙමි. වැදි පුත්‍රය, මාගේ මේ කාරණය කරව. තට ගම්වර පසක් ද දෙන්නෙමි යි දේවිය කීවා ය.

2823. දේවිනි, ඒ හස්තිනාග තෙම කොතනක වෙසේ ද? කිනම් තැනක සිටීමට පැමිණියේ ද? නැමට ගියා වූ ඔහුගේ ගමන් මාර්ගය කවරෙක් ද? හේ කෙසේ ස්නාන කෙරේ ද? ඇතුගේ ගතිය (පිළිවෙළ) කෙසේ නම් දැනගනිමු ද යි වැදි තෙම ඇසුවේ ය.

2824. ඒ වාසස්ථානයෙහි ම නුදුරුතන්හි සිත්කලු මනා තොටු-පළක් ඇති මහත් ජලයෙන් යුත් මනාව පිපිගිය බමර සමූහයා විසින් ගැවැසිගත් ඒ පුෂ්කරණියක් (ඡද්දානන නම් වීල) ඇත්තේ ය. ඒ හස්තිරාජ තෙම මෙහි ස්නානය කරයි.

2825. හිස පටන් නැවා වූ උපුල් මල් දරන්නා වූ සියල්ල සුදු වූ හෙළ පිටුම් බදු සමින් යුත් ශරීර ඇති ඇත්රජ තෙම සතුටු වෙමින් "සබ්බභඤා" නම් මෙහෙසිය පෙරට කොට ස්වකීය වාසස්ථානයට පැමිණියේ යයි දේවි තොමෝ කීවා ය.

2826. ඒ වැදි තෙම එහි දී ම දේවියගේ වචනය ඉගෙන හියවුර ද මහදුන්න ද ගෙන මහත් වූ පර්වත හත ඉක්මවා "සුවණ්ණ-පසස" නම් වූ මහාපර්වතය දැන ගත්තේ ය.

2827. ආරුහගසෙලං හවනං කිනකරානං
ඔලොකයි පබ්බතපාදමුලං,
තස්සද්දසා මෙසසමානාවණණං
නිග්‍රොධරාජං අට්ඨසහස්සපාදං.
2828. තස්සද්දසා කුණ්ණරං ජිබ්බියාණං
සබ්බසෙනං දුප්පසහං පරෙහි,
රක්ඛනති තං අට්ඨසහස්සනාගා
ඊසාදනතා වාතස්වප්පහාරිනො.
2829. තස්සද්දසා පොක්ඛරණිං අදුරෙ
රමමං සුතිස්සඤ්ඤා මහොදිකඤ්ඤා,
සමුපුප්ඵිතං හමරගණානුවිණණං
යස් හි සො නභායති නාගරාජා.
2830. දිස්වාන නාගස්ස ගතිං ධීරිකඤ්ඤා
විචිස්ස යා නභානගතස්ස හොති,
ඔපානමාගඤ්ඤී අනාරියරූපො
පයොජිතො විතතවසානුගාය.
2831. ඛණිකානා¹ කාසුං ඵලකෙහි ඡාදයි
අත්තානමොධාය ධනුඤ්ඤා ලුප්ඤ්ඤා,
පස්සාගතං පුට්ඨසලේලන නාගං
සමප්පයි² දුක්ඛචාකමෙකාරි.
2832. විද්ධො ව නාගො කොඤ්ඤමනාදි සොරං
සබ්බව නාගා නිනතදුං සොරරූපං,
තිණඤ්ඤා කට්ඨඤ්ඤා වුණණං කරොනතා
ධාවිංසු තෙ අට්ඨ දිසා සමනතතො.
2833. වධිස්සමෙනනති පරාමසනොතා
කාසාවචද්දකඛි ධජං ඉසීනං,
දුකෙකන පුට්ඨසුද්දපාදි සඤ්ඤා
අරහද්ධපො සබ්බා අවජ්ඣරූපො.
2834. අනික්ඛසාවො කාසාවං යො වස්සං පරිදහෙස්සති,
අපෙතො දමසචෙවන න සො කාසාවමරහති.
2835. යො ව වනාකසාවස්ස සිලෙසු සුසමාහිතො,
උපෙතො දමසචෙවන ස ටෙ කාසාවමරහති,

1. කකාන - වී.

2. සමප්පයි - මජ්ඣං.

3. දුක්ඛක - වී.

2827. කිදුරන්ගේ වාසභවනය වූ පර්වතයට නැග පර්වතයාගේ පාමුල බැලුවේ ය. එහි මෙසයට සමාන වර්ණ ඇති අට දහසක් මුල් ඇති නුගඟස දුටුවේ ය.

2828. එහි මඩවර්ණ දළ ඇති සියල්ල සුදු වූ අන්‍යයන් විසින් මැඩ පැවැත්විය නො හැකි හස්තියා දක්කේ ය. රියනිය සමාන දළ ඇති වාත වේගයෙන් ගොස් පහර දෙනසුලු වූ අට දහසක් හස්තිහු ඒ ඇත්රජු ආරක්ෂා කරත්. යම් තැනෙක්හි ඒ හස්තිරාජයා ස්නානය කෙරේ ද,

2829. එහි කුදුරු තන්හි පිහිටි සිත්කලු යහපත් තොටුපලක් ඇති, මහත් දියෙන් පිරුණු මනාව මල් පිපිගිය බමර සමූහයා විසින් ගැවැසිගත් පොකුණ දුටුවේ ය.

2830. ඇත්රජු ගමන් කරන තැන් ද නැවැති සිටින තැන් ද ස්නානයට ගියා වූ මොහුගේ යම් ගමන් වීරියක් වේ නම් එය දක විත්ත වසඟයට ගියා වූ මෙහෙසිය විසින් මෙහෙයවන ලද අන්‍යයා ස්වභාව ඇති වැදි තෙමේ වළක් සැරුවේ ය.

2831. වැදි තෙම වළක් සාරා තමන් ද දුන්න ද එහි ප්‍රවේශ කරවා පුවරු වලින් වැසුවේ ය. නපුරුකම් කරනසුලු වූ ඒ වැදි තෙම තමන් පාර්ශ්වයෙහි ආවා වූ ඒ ඇත්රජුට මහත් වූ ඊයකින් විද්දේ ය.

2832. විදිනලද ඇත් තෙමේ භයානක ලෙස කුණ්ඩනාද කෙළේ ය. සියලු හස්තිහු ම භයානක ලෙස කුණ්ඩනාද කළාහු ය. ඒ හස්තිහු තණ ද කාෂ්ට ද සුණු කරමින් හාත්පස අටදිගට ම දිව්වේ ය.

2833. මොහු නසම් ධි පරාමර්ශනය කරන්නේ සාමීන්ගේ ධවජය වූ කාෂාය වස්ත්‍රය දුටුවේ ය. දුකින් ස්පර්ශ කරන ලද්ද වූ ඒ ඇත්රජුට රහතුන්ගේ ධවජය සත්පුරුෂයන් විසින් නො නැසියයුතු යයි හැඟීමක් පහළ විය.

2834. යමෙක් වනාහි රාගාදි කෙලෙස් කසටින් යුක්ත වූයේ ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් හා වාක්සත්‍යයෙන් තොර වූයේ කසාවත් දරයි ද හේ කසාවත් දරීමට නුසුදුසු වේ.

2835. යමෙක් වනාහි ආයාම් මාර්ගයෙන් වමාරා දමූ කෙලෙස් කසට ඇතිවැ සිවුපිරිසිදු සිල්හි පිහිටියේ නම් ඉදුරන් දැමීමෙන් හා ඇත්ත කීමෙන් ද යුත් ඔහු කසාවත් දරීමට සුදුසුය.

2836. සමපටිතො පුට්ඨසලෙලන නාගො
අද්ධංචිතො ලුඤ්ඤං අජ්ඣාතාසි,
කිමකුසං කිසං වා සමම හෙතු
මමං වධි කසං වාසං පයොගො.
2837. කාසිසං රඤ්ඤා මහෙසි හදනො
සා පුට්ඨතා රාජකුලෙ සුභඤ්ඤ,
තං¹ අද්ධං සා ව මමං අසංසි
දනොති අකොති ව මං අවොච.
2838. බහු හි මෙ දනායුගා උළාරා
යෙ මෙ පිතුනඤ්ඤ පිනාමහානං,
ජානාති සා කොධනා රාජපුත්ති
වධිකො වෙරමකාසි බාලා.
2839. උට්ඨංති තං ලුඤ්ඤං බරං ගහෙකා
දනො ඉමෙ ජිඤ්ඤ පුරා ලොමී,
වජ්ජාසි තං කොධනං රාජපුත්තං
නාගො හතො හඤ්ඤ ඉමසං දනො.
2840. උට්ඨාය සො ලුඤ්ඤං බරං ගහෙකා
ජෙකාන දනොති ජෙකාමසං,
වග්ගු සුභෙ අප්පට්ඨෙ පථබ්බා²
ආදය පකකාමී තතො හි බිප්පං.
2841. හයඤ්ඤා³ නාගවධෙන අට්ඨා
යෙ තෙ නාගා අට්ඨ දිසා විධාමුං,
අද්ධං⁴ පොසං ගජපවච්ඡිතං
පච්චාගමුං යෙන සො නාගරාජා.
2842. තෙ තස්ස කඤ්ඤා රොදිකා⁵ නාගා
සිංස සකෙ පංසුකං ඔකිරිකා,
අගමංසු⁶ තෙ සබ්බෙ සකං නිකෙතං
පුරකකිකා මහෙසිං සබ්බභිද්ධං.
2843. ආදය දනොති ජෙකාමසං
වග්ගු සුභෙ අප්පට්ඨෙ පථබ්බා,
සුචරිතරාජීහි සමනතමොදරෙ
සො ලුඤ්ඤො කාසිපුරං උපාගමී
උපනෙසි සො රාජකඤ්ඤා දනො
නාගො හතො හඤ්ඤ ඉමසං දනො.

1. ආ තං අද්ධං සාව - වි. සා, සා තං අද්ධං සා - මජ්ඣං.
2. පථබ්බා - වි.
3. හයඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා,
4. අද්ධං - මජ්ඣං, සා,
5. රොදිකාන - මජ්ඣං, සා,
6. අගමංසු - මජ්ඣං, සා.

2836. මහත් වූ ඊයකින් විදිනු ලැබූ ඇත් තෙම දූෂිත නො වූ සිත් ඇත්තේ වැද්දට මෙසේ කියේ ය: යහළු වැදිපුත්‍රය, කුමක් පතමින් කුමක් හෙතු කොට ගෙන මට විද්දෙහි ද? මේ කවරකුගේ ප්‍රයෝගයක් ද?

2837. පින්වතුන් වහන්ස, කසි රජුගේ සුභද්දා නම් ඒ මහිමිකා තොමෝ රජකුලයෙහි පුදන ලද්දී ය. ඔහු කුම දුටුවා ය. ඔහු තොමෝ දළවලින් ප්‍රයෝජන ඇතැයි මට ද කීවා ය.

2838. මාගේ පියවරුන්ගේ ද මුත්තණුවරුන්ගේ ද මහත් වූ බොහෝ දත්ත යුග්මයෝ ඇත්තාහ යි ඔහු තොමෝ දන්නී ය. ක්‍රොධ ස්වභාව ඇති අඤාන වූ මා නසනු ලබමි වූ, ඒ රාජපුත්‍රී තොමෝ වෙර කළා ය.

2839. වැදිපුත්‍රය, තෝ කියන ගෙන නැඟී සිටුව. මාගේ මරණයට පෙර මේ දළ සිදුව. "හස්ති තෙම එකාන්තයෙන් නසන ලද. එබැවින් මේ ඔහුගේ දළ දෙක ගනුව" යි ඒ ක්‍රොධ ස්වභාවය ඇති රාජපුත්‍රියට කියව යි බෝසත් තෙම කියේ ය.

2840. ඒ වැදි තෙමේ ද කියන ගෙන නැඟීසිට උතුම් හස්තියාගේ දළ සිඳ මිහිපිට ඇති හැම දළයකට ම වඩා අසමාන වූ සොහොන ඇති ඉතා යහපත් වූ ඒ දළ දෙක ගෙන එතැනින් වහා නික්ම ගියේ ය.

2841. ඇත්රජුට විදීමෙන් මරණ බියෙන් බියපත් වූ යම් ඒ හස්තිහු අට දිසාවට දිවගියාහු ද, ඇත් රජුගේ පසම්බුරු පුරුෂයා නො දැක ඒ ඇත්රජ යම් තැනෙක්හි නම් එහි පෙරළා පැමිණියාහු ය.

2842. ඒ ඇත්හු එහි හඩා වැලැප ස්වකීය හිස මත්තෙහි පස් විසුරුවා ගියහ. ඒ සියල්ලෝ ම සර්වභද්‍රා නම් මෙහෙසිය පෙරට කොට සිය නිවෙස් බලා ගියෝ ය.

2843. ඒ වැදි තෙම මිහිපිට තිබෙන හැම දළයකට ම වඩා මනෝඥ වූ ද සුන්දර වූ ද අසමාන වූ ද රන්වන් රැසින් භාත්පස බබළන්නා වූ ද ඇත්රජුගේ දළදෙක රැගෙන කසි රටට පැමිණියේ ය. හෙ තෙමේ "හස්තිරාජ තෙමේ නසන ලද්දේ ය. මේ ඔහුගේ දළ දෙක ගනුව යි" රාජකතාංගවට දුන්නේ ය.

2844. දිසවාන දන්තානි ගජ්ඣනමසස
හතතුසීයසස පුරිමාය ජාතියා,
තතෙව තසසා හදයං අථාලි
තෙනෙව සා කාලමකාසි බාලා.
2845. *සබ්බොධිපතො ව මහානුභාවො
සිතං අකාසි පරිසාය මජ්ඣේ,
පුළිභිංසු භික්ඛු සුචිත්තවිත්තා
නාකාරණෙ පාතුකරොනති බුද්ධා.
2846. යමඤ්ජාථ දහරිං කුමාරිං.
කාසාවච්ඡන්දං අනගාරියං චරන්ති,
සා බො තද රාජකඤ්ඤා අහොසි
අහං තද නාගරාජා අහොසිං.
2847. ආදය දන්තානි ගජ්ඣනමසස
චග්ග සුභෙ අප්පට්ඨෙ පරබ්බා,
යො ලුඤ්ඤො කාසිපුරං උපාගමි
යො බො තද දෙවදත්තො අහොසි.
8248. අනාවස්සරං වීරරත්නසංසිතං
උච්චාවචං චරිතමිදං පුරාණං,
වීතඤ්ඤො විතසොකො විසලෙලා
සයං අභිඤ්ඤාය අහාසි බුද්ධා.
2849. අහං වො තෙන කාලෙන අහොසිං තත්ථ භික්ඛවො,
නාගරාජා තද හොසිං එවං ධාරෙථ ජාතකතනි.

ජද්දන්තජාතකං.

5. සම්භවජාතකං

2850. රජජඤ්ඤා පටිපත්තසමා ආධිපතිං සුචීරත,¹
මහත්තං² පතතුමිච්ඡාමි චිජෙතුං පඨවිං ඉමං.
2851. ධම්මෙන නො අධම්මෙන අධම්මො මෙ න රුචති,
කිචෙධාච ධම්මො චරිතො රඤ්ඤා හොති සුචීරත.
2852. ඉධ වෙවානිඤ්ඤා යෙන පෙච්ච³ යෙන අනිඤ්ඤා,
යසං දෙවමත්තසේසසු යෙන පපෙපමු⁴ බ්‍රාහ්මණ.

* (සබ්බොධිපතො ව මහානුභාවො ඉවාදිකා) ඉමාගාථා දසබලයස ඉණ
වණ්ණෙනෙති ධම්මසධ්‍යානකතෙරෙහි යමිනා, අධිකර්මා.

1. සුචීරතං - මජ්ඣං.

2. මහත්තං - වී. මජ්ඣං.

3. පච්ච - මජ්ඣං.

4. පපෙපමු - මජ්ඣං, සඤ්ඤා.

2844. පළමු ජාතියෙහි ප්‍රිය ස්වාමියා වූ උතුම් හස්තියාගේ දළ දෙක දැක එහිදී ම ඇගේ හඳවන පැළඟේ ය. ඒ අඟු තැනැත්තිය එයින් ම කලුරිය කළා ය.

2845. බුද්ධකයට පත් මහත් අනුභාව ඇත්තා වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ පිරිස් මැද සිතා පහළ කළසේක. කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණා වූ භික්ෂුහු බුදුවරයෝ නම් නිකරුණේ සිතා පහළ නො කරති යි කාරණය විවළහ.

2846. මහණෙනි, කසාවත් හැන්ද වූ සසුන්හි පැවිදි ව වසන්නා වූ යම් තරුණ කුමරියක් දක්නා ද ඕ නොමෝ වනාහි එකල්හි රාජකන්‍යාව වූවා ය. මම වනාහි එකල්හි ඇත්රජ වීමි.

2847. යමෙක් මිහිපිට තිබෙන දළ අතුරෙන් හැමට වඩා මනොඟු වූ යහපත් වූ අසම වූ දළ ගෙන කසි රටට ගියේ ද? හෙ වනාහි මෙකල දෙවදත්ත විය.

2848. පහ වූ කෙලෙස් දරට ඇති පහ වූ ගොක ඇති රාහාදි කෙලෙස් හුල් රහිත වූ බුදුරජ බොහෝ කලකට පෙර පුරුදු කරන ලද නොයෙක් ආකාර ඇති මේ පූර්ව චරිතය ප්‍රකාශ කොට වදළසේක.

2849. මහණෙනි, මම වනාහි එකල්හි ඒ ඡද්දානන විලෙහි වූයෙමි. එකල්හි ඇත් රජ ද වීමි. මෙසේ මේ ඡද්දානන ජාතකය දරවු.

ඡද්දානනජාතක යි.

5. සමහර ජාතකය

2850. සුචරිත බ්‍රාහ්මණය. අපි මේ ඉදිපත් නුවර රාජ්‍යයට ද කුරුරට අධිපති භාවයට ද පැමිණියෙමු. දැන් මේ පාර්වතිය දිනන්. නටත් රාජ්‍යය මහත් බවට පමුණුවා ගන්නටත් කැමැත්තෙමු.

2851. එය ද ධර්මයෙන් වේ. අධර්මයෙන් නො වේ. අධර්මය රුවි නො වේ. සුචරිත නම් බ්‍රාහ්මණය, රජුගේ ම ධර්මයත් චරිතයත් සෙසු ජනයා විසින් අනුගමනය කටයුතු ය.

2852. බ්‍රාහ්මණය, යම් හෙයෙකින් මේ ලෝකයෙහි ද නිත්‍ය නො ලබන ලද්ද වූ පරලොභි ද නිත්‍ය නො ලබන ලද වෙමු ද යම් හෙයෙකින් දෙවිමිනිසුන් අතුරෙහි යසයට පැමිණෙන්නෙමු ද එය කියනු මැනවි.

2853. යොහං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා කතතුම්චජාමි බ්‍රාහ්මණ,
තං තං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණසබ්බාහි පුට්ඨතො
2854. නාඤ්ඤානු විධුරා රාජ ඵතදක්ඛාතුමරහනි,
යං තං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා කතතුම්චජාමි ඛතනිස.
2855. ඵභි ටො පභිතො ගවජ විධුරස්ස උපනතිකං
භික්ඛං රතනසුචණ්ණස්ස හරං ගවජ සුවීරත,
අභිහාරං ඉමං දජජා අඤ්ඤානුසිට්ඨයා.
2856. සවාධිපාගා භාරආචජා විධුරස්ස උපනතිකං,
තමද්දස මහාබ්‍රහ්මා අසමානං සකෙ සරෙ.
2857. රඤ්ඤානං පභිතො දුතො කොරවාස්ස යසස්සිතො,
අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා පුට්ඨසි ඉවච්චි පුට්ඨසිලො
තං තං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා විධුරකබ්බාහි පුට්ඨතො.
2858. ගඬහං මෙ පිදහිස්සනති න තං සකෙකාමි බ්‍රාහ්මණ,
අපිට්ඨතුං මහාසිත්ථුං තං කථං යො හවිස්සති
න තෙ සකෙකාමි අකබ්බාතුං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා පුට්ඨතො.
2859. හද්දකාරො ච මෙ පුතො ඔරසො මම අනුජො,
තං තං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා ගතො පුට්ඨස්ස බ්‍රාහ්මණ.
2860. සවාධිපාගා භාරආචජා හද්දකාරස්ස සනතිකං,
තමද්දස මහාබ්‍රහ්මා නිසිතහං සමභි වෙසමනි.
2861. රඤ්ඤානං පභිතො දුතො කොරවාස්ස යසස්සිතො,
අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා පුට්ඨසි ඉවච්චි පුට්ඨසිලො
තං තං අඤ්ඤා ධම්මෙඤ්ඤා හද්දකාර ඛවිහි මෙ.

2853. බ්‍රාහ්මණය, යම්බඳු මම එල විපාක සංඛ්‍යාත අර්ථය ද මේ අර්ථයට හෙතු වූ ධර්මය ද කිරීමට කැමැත්තෙමි ද බ්‍රාහ්මණය, ඔබ විවාරන ලද්දේ ඒ අර්ථය ද ධර්මය ද මට කියව.

2854. ඤාණිය රජතුමනි, නුඹ වහන්සේ අර්ථය ද ධර්මය ද කිරීමට කැමැත්තනු ය යන යමක් වේ ද, මෙය ප්‍රකාශ කිරීමට විධුරපණ්ඩිතයා හැර අනෙකෙක් සුදුසු නො වේ යයි සුවිරන බ්‍රාහ්මණ තෙම කියේ ය.

2855. සුවිරන බ්‍රාහ්මණය, මෙහි එව. මා විසින් මෙහෙයන ලද්දෙහි විධුර පණ්ඩිතයන් සමීපයට යව. ස්වර්ණය පිළිබඳ නිෂ්ක දහසක් හැරගෙන යව. අර්ථයෙන් හා ධර්මයෙන් අනුශාසනා කිරීම පිණිස පූජා වශයෙන් මෙය දෙව් යි රජ තෙම කියේ ය.

2856. ඒ භාරඥාජ ගොත්‍රයෙහි වූ සුවිරන බ්‍රාහ්මණ තෙම විධුර පණ්ඩිතයන් සමීපයට ගියේ ය. මහාබ්‍රාහ්මණ තෙමේ තම ගෙහි ආහාර අනුභව කරන්නා වූ ඔහු දුටුවේ ය.

2857. මම වනාහි යස පිරිවර ඇත්තා වූ කොරවා රජු විසින් එවන ලද දූතයෙමි වෙමි. යුධිට්ඨිල ගොත්‍රයෙහි වූ ධනඤ්ජය රජ තෙම අර්ථය ද ධර්මය ද අසවයි මට කියේ ය. විධුර පණ්ඩිතය, විවාරන ලද නුඹ වහන්සේ ඒ අර්ථයත් ධර්මයත් මට කියා දෙනුමැන.

2858. බ්‍රාහ්මණය, මහාජනයාගේ නොයෙක් සිතුවිලි නැමැති ගහ වසන්තෙමි යි කටයුත්තක් මට ඇතිවිය. ඒ මම ඒ සිතුවිලි නැමිති මහමුහුද වසන්නට නො පිළිවන් වෙමි. ඊට කෙසේ නම් අවකාශයක් වන්නේ ද එහෙයින් අර්ථය ද ධර්මය ද විවාරන ලද්ද වූ මම තොපට කියන්නට නො සමත්මි යි විධුර පණ්ඩිත තෙම කියේ ය.

2859. බ්‍රාහ්මණය, තමාට දව උපන් හඳුකාර නම් ඔරස පුත්‍රයෙක් මට ඇත. නුඹ ඔහු වෙත ගොස් අර්ථයත් ධර්මයත් විවාරව යි විධුරපණ්ඩිතයා කියේ ය.

2860. ඒ භාරඥාජ තෙමේ හඳුකාරයා කරා ගියේ ය. මහා බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සිය ගෙහි හුන් ඒ හඳුකාර කුමරා දුටුවේ ය.

2861. මම වනාහි යස පිරිවර ඇති කොරවා රජහු වෙතින් පිටත්කර එවන ලද දූතයෙමි. යුධිට්ඨිල ගොත්‍ර ඇති ඒ රජ තෙම අර්ථයත් ධර්මයත් ගැන අසව යි කියේ ය. හඳුකාරය, ඔබ ඒ අර්ථයත් ධර්මයත් මට ප්‍රකාශ කරනු මැනව.

2862. මංසකාප්ථ අවහාය ගොඩං අනුපතාමිහං,
න තෙ සකෙකාමී අකබ්බතුං අත්ථං ධම්මඤ්ච පුට්ඨිතො.
2863. සඤ්ජයො නාම මෙ භාතා කණ්ටෙය්‍යං මෙ සුවීරත,
තං ත්වං අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච ගතත්වා පුච්ඡස්ස බ්‍රාහ්මණ.
2864. සවාධිප්පාගා භාරද්වාපො සඤ්ජයස්ස උපන්තිකං,
තමද්දස මහාබ්‍රහ්මා නිසින්නං සලගි වෙසෙති.
2865. රඤ්ඤ්ඤාහං පභිතො දුතො කොරවාසස් යසස්සිතො,
අත්ථං ධම්මඤ්ච පුච්ඡෙයි ඉවලිබ්බි පුබ්බිකියො
තං ත්වං අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච සඤ්ජයකබ්බාති පුච්ඡිතො.
2866. සද්ද මං ගිලතී මච්ඡා සායං පාතො සුවීරත,
න තෙ සකෙකාමී අකබ්බතුං අත්ථං ධම්මඤ්ච පුට්ඨිතො.
2867. සමහවො නාම මෙ භාතා කණ්ටෙය්‍යං මෙ සුවීරත,
තං ත්වං අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච ගතත්වා පුච්ඡස්ස බ්‍රාහ්මණ.
2868. අබ්භූතො චත හො ධරේඛා නායං අසොකරුවති,
තයො ජනා පිතාපුත්තා තෙසු පඤ්ඤාය තො වීදු.
2869. න නං සකෙකාමී අකබ්බතුං අත්ථං ධම්මඤ්ච පුට්ඨිතා,
කථං නු දහරො ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මඤ්ච පුට්ඨිතො.
2870. මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුච්ඡිත්වාන සමහවං,
පුච්ඡිත්වා සමහවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මඤ්ච බ්‍රාහ්මණ.
2871. යථාපි වජ්‍ජෙ විමලො ලෙජං ආකාසධාතුයා,
සබ්බෙ තාරාගණෙ ලොකෙ ආභාය අතිරොචති.
2872. එවමිදි දහරුපෙනා පඤ්ඤායොගෙන සමහවො,
මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුට්ඨිත්වාන සමහවං.
පුට්ඨිත්වා සමහවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මඤ්ච බ්‍රාහ්මණ.
2873. යථාපි රමලකො මාසො ගිම්හානං හොති බ්‍රාහ්මණ,
අනෙවඤ්ඤාති මාසෙති දම්ප්පයෝති සොහති.

1. အမည် - ဦး

2. **ଶିଳ୍ପ - ବି. ଭବନ.**

3. මහාසූත්‍රය - සූරිය.

4. තාර - වී. සහා. සබ්බාතර - මජ්ඣ.

2862. යම්සේ පුරුෂයෙක් මුට් මස් කඳු බිම තබා ගොයකු ලුහු බද්ද එමෙන් ම මම ගෙහි බිරිඳ සිටිය දී පරදාරවත් වෙත යමි. එහෙයින් අර්ථය ද ධර්මය ද විවාරන ලද්ද වූ මම නොපට කියන්නට නො හැක්කෙමි යි කියේ ය.

2863. සුවීරන බ්‍රාහ්මණය, සඤ්ජය නම් වූ මාගේ කනිටු සහොදරයෙක් ඇත. නුඹ ගොස් අර්ථයත් ධර්මයත් ඔහු විවාරව.

2864. ඒ භාරද්වාජ තෙමේ සඤ්ජය වෙත ගියේ ය. මහාබ්‍රාහ්මණ සිය නිවසෙහි හුන් ඔහු දුටුවේ ය.

2865. මම වනාහි යස පිරිවර ඇත්තා වූ කොරවා රජහු වෙතින් එවන ලද දූතයෙමි. යුධිට්ඨිල ගොත්‍ර ඇති ඒ රජ තෙම අර්ථයත් ධර්මයත් අසව යි මෙසේ කියේ ය.

2866. එම්බා සුවීරන බ්‍රාහ්මණය, හැම කල්හි හවස ද, උදය ද මරුවා මා ගිලිසි. අර්ථයත් ධර්මයත් අසන ලද්දෙහි මම නුඔට කියන්නට නො හැක්කෙමි යි සඤ්ජය තෙම කියේ ය.

2867. එම්බා සුවීරන බ්‍රාහ්මණය, මාගේ සමහර නම් කනිටු සහොදරයෙක් ඇත. නුඹ එහි ගොස් අර්ථයත් ධර්මයත් ඔහු විවාරව යි සඤ්ජය තෙම කියේ ය.

2868. පින්වත එකාන්තයෙන් මේ ධර්මය අද්භූත ය. අපට මෙය රූපි නො වේ. පියාත් දෙපුතුනුත් යන කිදෙනෙක් වූහ. ඔවුනතර එකෙකුත් මේ ධර්මය ප්‍රඥායෙන් නො දකිත්.

2869. අර්ථය ද ධර්මය ද විවාරන ලද ඔවුහු එය කියන්නට නො හැකිවාහු ය. අර්ථයත් ධර්මයත් අසන ලද ළදරු තෙමේ කෙසේ නම් එය දනී ද?

2870. සමහරකුමරා නොවිවාරා ඔහු දරුවෙකු යි අවඥා නොකරව, බ්‍රාහ්මණය, සමහර කුමරු විවාරා අර්ථයත් ධර්මයත් දනුව.

2871. යම්සේ අහස්හි යන වන්දු තෙම නිර්මල ද? ඒ වන්දුයා ස්වකීය දීප්තියෙන් ම ලෙවිහි සියලු තාරකාවන් ඉක්මවා ද?

2872. එසේ ම ප්‍රඥායොගයෙන යුත් සමහර කුමරා ළදරු වූයේ ද සෙස්සත් ඉක්මවා බබළයි. ඒ සමහර කුමරු නො විවාරා ළදරු යයි අවඥා කොට නො සිතව. අර්ථයත් ධර්මයත් සමහර කුමරු විවාරා දැනගනුව.

2873. බ්‍රාහ්මණය, යම්සේ ශ්‍රීෂ්මමාසයත් සම්බන්ධ වූ සිත්කලු වූ බක්මස සෙසු මාසවලට වඩා ගස්වල පිපි මලවලින් ඉතා ශොභමාන වේ ද-

2874. එවමුදි දහරුපෙනො පඤ්ඤායොගෙන සමභවො,
මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුච්ඡිකාන සමභවං.
පුච්ඡිකා සමභවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මෙඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ.
2875. යථාපි තිමවා බ්‍රහ්ම පබ්බතො ගන්ධිමාදනො,
නානාරුකෙඛිති සඤ්ජනො මහාභූතගණාලයො
ඔසධෙති ව දිබ්බෙති දිසා භාති පවාති ව.
2876. එවමුදි දහරුපෙනො පඤ්ඤායොගෙන සමභවො,
මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුච්ඡිකාන සමභවං.
පුච්ඡිකා සමභවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මෙඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ.
2877. යථාපි පාවකො බ්‍රහ්ම අඤ්චිමාලි යසස්සිමා,
ජලමානො වනෙ ගවෙජ අනලො කණ්ණවක්කතී.
2878. සතාසනො ධුමකෙතු උක්කමාහෙවනං දහො,
නිසීපො¹ පබ්බතග්ගසමිං පඤ්ඤෙධො² වීරොචති.
2879. එවමුදි දහරුපෙනො පඤ්ඤායොගෙන සමභවො,
මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුච්ඡිකාන සමභවං.
පුච්ඡිකා සමභවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මෙඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ.
2880. ජවෙන හද්‍රං ජානනති බලිවද්දඤ්ඤි³ වාහියෙ,⁴
දෙහෙන ධෙත්තුං ජානනති භාසමානාඤ්ඤි පණ්ඩිතං.
2881. එවමුදි දහරුපෙනො පඤ්ඤායොගෙන සමභවො,
මා නං දහරොති උඤ්ඤාසි අපුච්ඡිකාන සමභවං.
පුච්ඡිකා සමභවං ජඤ්ඤා අත්ථං ධම්මෙඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණ.
2882. ස්වාධිපායාගා භාරආචො සමභවස්ස උපනිකං,
තමද්දස මහාබ්‍රහ්මා කීළමානං බහිපුරෙ.

1. නිසීපෙන - සයා, නිසීධෙ - මජ්ඣ.

2. පඤ්ඤෙධො - සයා, මජ්ඣ.

3. බලිබ්බඤ්ඤි - මජ්ඣ., සයා.

4. වාහනෙ - මජ්ඣ.

2874. එසේ ම ප්‍රඥායොගයෙන් යුත් සමභව කුමරා ළදරු වූයේ ද සෙස්සන් ඉක්මවා බබළයි. සමභව කුමරු නො විවාරා ළදරු යයි අවමන් කොට නො සිතව. බ්‍රාහ්මණය, අර්ථයන් ධර්මයන් සමභව කුමරු අතින් විවාරා දැනගනුව.

2875. බ්‍රාහ්මණය, යම්සේ, හිමෙන් යුක්ත වූ නොයෙක් වාක්‍යයෙන් ගැවැසිගන්නා වූ දෙවසමූහයාට වාසස්ථාන වූ ගඬමාදන පර්වතය දිව්‍යමය වූ ඖෂධයෙන් සියලු දිශාවන් බබුළවා ද, සුවද විහිදුවා ද,

2876. එසේ ම ප්‍රඥායොගයෙන් යුත් සමභව කුමරා ළදරු වූයේ ද, සෙස්සන් ඉක්මවා බබළයි. සමභව කුමරු නො විවාරා ළදරු යයි අවමන් කොට නො සිතව. බ්‍රාහ්මණය, අර්ථයන් ධර්මයන් සමභව කුමරු අතින් විවාරා දැනගනුව.

2877. බ්‍රාහ්මණය, ගිනිසිඵ ඇති තෙජසින් යුත් කොතෙක් දර ලුවන් සැහීමට පත් නොවන්නා වූ ගීයමග කළු කරන්නා වූ ගින්න යම්සේ නම් බබළා ද--

2878. පූජා වශයෙන් ලූ ගිතෙල් අනුභව කරන්නා වූ ස්වකීය ධූමයෙන් ම කෙතූ කෘත්‍යය සිදු කරන්නා වූ උතුම් වන ලැහැබ් දවන්නා වූ බොහෝ දර දවන්නා වූ කඳුමුදුන්හි ගින්න රාත්‍රියෙහි යම්සේ බබළා ද,

2879. එසේ ම ප්‍රඥා යොගයෙන් යුත් සමභව කුමරා ළදරු වූයේ ද සෙස්සන් ඉක්මවා බබළයි. සමභව කුමරු නො විවාරා ළදරු යයි අවමන් කොට නො සිතවු. බ්‍රාහ්මණය, සමභව කුමරු අතින් අර්ථයන් ධර්මයන් විවාරා දැනගනුව.

2880. ගමන් වේගයෙන් ආජාතීය අශ්වයා ගැන දැනගනින්. බර ඉසිලීමෙන් වෘෂභයා ගැන දැනගනින්. දෙවීමෙන් බෙහුව ගැන දැනගනින්. කඨාවෙන් පණ්ඩිතයා ගැන දැනගනින්.

2881. එසේ ම ප්‍රඥායොගයෙන් යුත් සමභව කුමරා ළදරු වූයේ ද සෙස්සන් ඉක්මවා බබළයි. සමභව කුමරු නො විවාරා ළදරු යයි අවමන් කොට නො සිතවු. බ්‍රාහ්මණය, සමභව කුමරු අතින් අර්ථයන් ධර්මයන් විවාරා දැනගනුව.

2882. භාරද්වාජ ගොත්‍රයෙහි වූ ඒ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ සමභව කුමරුගේ සමීපයට ගියේ ය. මහාබ්‍රාහ්මණ තෙමේ ගෙයින් පිටත්හි ක්‍රීඩා කරන්නා වූ ඔහු දුටුයේ යයි වදළසේක.

2883. රඤ්ඤානං පභිතො දුතො කොරවාසස යසසසිතො,
අත්ථං ධම්මෙඤ්ඤි පුට්ඨෙසි ඉච්චමුච්චි යුධිට්ඨිලො
තං ත්වං අත්ථෙඤ්ඤි ධම්මෙඤ්ඤි සමභවකඛාති පුච්ඡිතො.
2884. තග්ග තෙ අභමකඛිසසං යථාපි කුසලො තථා,
රාජා ච බො තං ජානාති යදි කාහති වා නවා.
2885. අජ්ජ පුට්ඨෙති සංසෙය්‍ය රඤ්ඤා පුට්ඨො සුචිරත,
මා කත්වා අවසි රාජා අත්ථෙ ජාතෙ යුධිට්ඨිලො.
2886. අජ්ඣක්ඛතඤ්ඤෙව සංසෙය්‍ය රඤ්ඤා පුට්ඨො සුචිරත,
කුමමග්ගං¹ න නිවෙසෙය්‍ය යථා මුලෙන අවෙනසො.
2887. අභ්‍යානං නාතිවිතෙතය්‍ය අධිමමං න සමාවරෙ,
අතිත්ථෙ නප්පතාරෙය්‍ය² අනත්ථෙ න යුතො සියා.
2888. යො ච එතාති යානාති කතඤ්ඤං ජානාති ඛක්ඛියො,
සදු සො වඩ්ඪිතෙ රාජා සුකතපකෙකව චද්දිමා.
2889. ඤ්ඤිතඤ්ඤි පියො හොති මිතෙතසු ච විරොචති,
කායසසි හෙදු සත්ථඤ්ඤා සග්ගං සො උපපජ්ජති.

සමභවජාතකං.

6. මහාකපිජාතකං

2890. බාරාණසසං³ අහු රාජා කාසීනං රට්ඨවඩ්ඪිතො⁴,
මිකාමච්ච පරිබුලො⁵ අගමාසි මිගාජීරං⁶.
2891. තත්ථ චූභමණ්ණකඛි යෙතං චිත්‍රංකිලාසිනං,
විඳ්ධසානං කොච්ඡාරංච කිසං ධමනිසස්සනං.

1. කුමමගං - මජ්ඣං.

2. නප්පතාරෙය්‍ය - නා.

3. බාරාණසං - ස්‍යා, බාරාණසිං - චි.

4. වඩ්ඪිතො - මජ්ඣං.

5. පරිබුලො - ස්‍යා, මජ්ඣං.

6. මිගාජීරං - ස්‍යා, මජ්ඣං. මිගාජීරං - චි.

2883. මම චනාති යස පිරිවර ඇති කොරවා රජු වෙතින් පිටත් කරන ලද දුතයෙමි වෙමි. යුධිංකිල ගොත්‍ර ඇති ඒ රජ අර්ථයන් ධර්මයන් අසව යි කියේ ය. සම්භව කුමාරය, මා විසින් විවාරන ලද ඔබ වහන්සේ ඒ අර්ථයන් ධර්මයන් කියා දෙනුමැන.

2884. එබැවින් ඉතා දක්ෂයෙක් යමිසේ ද, තොපගේ රජ තෙමේත් යමිසේ දැනගනී ද? එසේ මම තොපට කියන්නෙමි. ඉදින් කරන්නේ හෝ නො කරන්නේ හෝ වේ ද, එයින්, මට කමි නැත.

2885. සුවීරන බ්‍රාහ්මණය, අද කටයුත්තක් ගැන රජු විසින් විවාරන ලද ප්‍රධාන ඇමතියෙක් සෙට යයි කියා ද, යුධිංකිල ගොත්‍රයෙහි වූ රජ එබඳු කටයුත්තක් ඇති වූ කල්හි එය ප්‍රමාද කොට නො වෙසේවා.

2886. සුවීරන බ්‍රාහ්මණය, රජහු විසින් විවාරන ලද්දේ අධ්‍යාත්මය පිළිබඳ අතිත්‍යාගා ලක්ෂණය ම කියන්නේ ය. විනාශ ශක්තියක් නැති මුළු වූවෙක් යමිසේ නම්, එසේ වූ අන්ධානුකරණයෙන් විශ්වාස කරනු ලබන දෙසැට මිසදිටු සංඛ්‍යාත වැරදි මාර්ගයෙහි නො පිහිටුවන්නේ ය. දශකුශලකර්මපථ මාර්ගයෙහි පිහිටු වන්නේ ය.

2887. තමා ඉක්මවා නො පවත්නේ ය. හෙවත් අපායගාමී අකුසල් නො කරන්නේ ය. ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිත සංඛ්‍යාත අධර්මයෙහි නො හැසිරෙන්නේ ය. දෙසැට දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත අනර්ථයෙහි නො-බස්නේ ය. නිකරුණේ යමක නො යෙදෙන්නේ ය.

2888. යම් රජෙක් තෙමේ මෙකී කාරණ කරන්නට දනී ද, ඒ රජ හැමකල්හි පුරපස සඳ මෙන් වැඩේ.

2889. හෙ ඤාතිත්භට ද ප්‍රිය වෙයි. මිත්‍රයන් අතර ද බබළයි. ඒ ප්‍රාඥ තෙමේ ශරීරයාගේ බිඳීමෙන් පසු ස්වර්ගලොකයෙහි උප-පත්තියට යේයි වදළසේක.

සම්භව ජාතක යි.

6. මහාකපි ජාතකය

2890. බරණැස් නුවර කපි දනවූ වැස්සන්ගේ රට දියුණු කරන්නා වූ රජෙක් විය. සගයහළු ඇමතියන් ද පිරිවරන ලද ඒ රජ මිගාපීර නම් උයනට ගියේ ය.

2891. එහි ශ්වෙතකුෂ්ටයෙන් සුදු වූ කබර කුෂ්ටයෙන් කැලැල් ඇති, පුයා වැගිරෙන, කසන කුෂ්ටයෙන් යුත්, පිපුණු කොබෝ ලීල ගසක් මෙන් තැනින් තැන කැඩී ගියා වූ කෘශ වූ ඉල්පි ගිය නහර ඇත්තා වූ බමුණකු දුටුයේ ය.

2892. පරමකාරුණ්ණකං පඤ්ඤා දිසවා කිව්වගනං නරං,
අවච ඛාමිතිතො රාජා යක්ඛානං කතමොනුසි.
2893. හත්පාද ව තෙ සෙනා තතො සෙතතරං¹ සිරො,
ගනනං කමොසවණ්ණනොති කිලාසබ්බලොවසි.
2894. වචනාවළිසඛයාසා පිට්ඨි තෙ ත්තනතුනතතා,
කාළපබ්බාව තෙ අඛයා නාණ්ණං පසසාමි එදිසං.
2895. උගසට්ටපාදෙ තසිතො කිසො ධමනිසත්තො,
ජාතො ආනතරුපොසි කුතොසි² කප් ගව්සසි.
2896. දුග්ගසි අප්පකාරොසි දුබ්බණ්ණො හීමදස්සනො³,
ජනෙත්ති යාපි තෙ මාතා න තං ඉවෙජ්ජා පසස්සිතුං.
2897. කිං කමමතරා⁴ පුබ්බ කිං⁵ අවජ්ඣං අසාතයි,
කිංකිසං යං කර්කාන ඉදං දුක්ඛං උපාගමි.
2898. තග්ග තෙ අභමකඛිස්සං යථාපි කුසලො තරා,
සචච්චාදිං හි ලොකස්මිං පසංසනාසිධ පණ්ඩිතා,
2899. එකො වරං ගොගවෙසෙ මුලෙනා අවචසරිං වනෙ,
අරණ්ණෙ රිරිණෙ⁶ විවනෙ නානාකුණ්ණරසෙවිනෙ.
2900. වාළමිගානුවරිතෙ විජ්ජනට්ඨාසමි කානතො,
අවරිං තප් සත්තාහං බුප්පිපාසාසමප්පිතො.
2901. තප් ත්ථුකමද්දකම්⁷ විසමට්ඨං බුහුකම්තො,
පපාතමි ලබ්බනං සමපනනථලධාරිනං.
2902. වාතසීතාති⁸ හසෙඛසිං තාති රුච්චිංසු මෙ භුසං,
අතිතො රුක්ඛමාරුග්ග⁹ තප් හෙසසාමි ආසිතො¹⁰
2903. එකමෙම හකම්තං ආසි දුතිසං අභිපජ්ජිතං,
තතො සා හණ්ණප්ප¹¹ සාධා ජින්නා එරස්සනා විස.

1. සෙතතරො - වී.
2. කුතොනු තං ගව්සසි - වී
3. හීමම - මජ්ඣං,
4. මතරං - වී,
5. කං - වී,
6. ඉරිණෙ - මජ්ඣං, ඉරණෙ - වී,
7. තිණ්ණක - මජ්ඣං, සතා,
8. වාතසීතාති - මජ්ඣං, සතා,
9. රුක්ඛමාරුගි - වී, මජ්ඣං,
10. අසිතො - සතා,
11. හණ්ණා - වී,

2892. අනිශ්ඨන් බැගෑපත් බවට පැමිණි, දුකින් පීඩිත ඒ මිනිසා දක වීශ්මය පත් වූ රජ තෝ කිනම් යක්ෂයෙහි ද? යි ඇසුවේ ය.

2893. නුඹගේ හස්ත පාදයෝත් ශ්වේතවර්ණයහ. සිරස ඊටත් වඩා සුදු ය. නුඹගේ ශරීරය තිත් සහිතය. මෙසේ නුඹ කුෂ්ට රෝග බහුල කොට ඇත්තෙහි ය.

2894. නොපගේ පිට ඇටවැළක් මෙන් උස් පහත් ය. නොපගේ ශරීරාවයවයෝ කළුපැල්පුරුක් මෙන් වෙති. මෙබඳු අන් පුරුෂයකු නම් නොදුටු විරිමි.

2895. නුඹ රජයින් ගැවැසිගත් පා ඇත්තෙහි ය. හටගත් උද්වේග ඇත්තෙහි ය. කෘෂ වූයෙහි, ඉල්පුණ නහර ඇත්තෙහි, සයින් පීඩිත වූයෙහි, වියළි සිරුරු ඇතතෙහි ය. කොහි සිට එන්නෙහි ද? කොහි යන්නෙහි ද?

2896. බැලිය නොහැකි වූ, අයහපත් සටහන් ඇත්තෙහි ය. දුර්වර්ණ වූයෙහි බිහිසුණු දකුම් ඇත්තෙහි ය. නුඹගේ වැදූ මව වූ යම් තැනැත්තියක් වේ ද, ඒ මව පවා තා දක්නට නො කැමැති වන්නී ය.

2897. පෙර කිනම් කර්මයක් කෙළෙහි ද? කවර නම් අවධායකු (වද නොකටයුත්තකු) නැසුයේ ද? යම් ඒ දරුණු කර්මයක් කොට මේ දුකට පැමිණියේ ද? යි ඇසුවේ ය.

2898. යම් හෙයෙකින් වතාහි මෙලොව සත්‍ය වචන කියන් නහුට නුවණැත්තෝ පසසත් ද, එබැවින් මම දක්ෂ පුරුෂයෙක් යම්සේ ද එසේ ඔබට කියන්නෙමි.

2899. මම එකලාව ගවයන් සොයමින් ඇවිදිමින් මං මූළා වූයෙමි. අරාජක වූ, හිස් වූ විවේකයෝ යුත් නොයෙක් හස්තීන් විසින් සේවනය කරන ලද්දවූ හිමාලයේ මිනිස් පියස ඉක්මවා හැසුරුණෙමි.

2900. වණ්ඤ මාගයන් විසින් හැසිරෙන ලද මහවනයෙහි මම මූළා වූයෙමි. එහි සත් දිනක් තිස්සේ සා පවසින් පෙළෙමින් හැසුරුණෙමි.

2901. ආහාර අනුභව කැමැති වූ මම එහි විෂම තැනෙක්හි පිහිටියා වූ ප්‍රජාතය දෙසට නැමුණු මිහිරි එල දරන තිඹිරි ගසක් දක්කෙමි.

2902. පළමු කොට සුළුන් වැටුණා වූ ගෙඩි අනුභව කෙළෙමි. ඒ ගෙඩි මට බොහෝ සෙයින් රුචි විය. එයින් සැහිමකට පත් නො දූයෙමි ඒ ගසට නැග එහි හිඳගෙන භුන්නෙමි.

2903. මා විසින් එක ගෙඩියක් කන ලදි. දෙවන ගෙඩිය කැමැති වන ලදි. ඉන්පසු පොරොවෙන් සිඳනා ලද්දක් මෙන් ඒ ශාඛා නොමෝ බිඳුණාය.

2904. සොහං සභාව සාධාහි උද්ධාපාදෙ අවංසිරො,
අප්පතිට්ඨෙ අනාලමෙඛ ගිරිදුග්ගසං. පාපනං.
2905. යසො ව චාරිගමිතීරං තසමා න සමපජ්ජයි,¹
තස්ස සෙසිං නිරානන්දෙ අනාපො දස රතනියො.
2906. අපේඤ්ඤා කපි මාගඤ්ඤි ගොනඤ්ඤො² දරිවරො,
සාධාහි සාධං විචරතො ඛාදමානො දුමඤ්ඤං.
2907. සො මං දිසවා කිසං පණ්ඩුං කාරුඤ්ඤමකරා³ මයි,
අමෙතා කොනාම සො එඤ්ඤා ඵලං දුක්ඛෙන අට්ඨිතො
මනුසො අමනුසො වා අනානං මෙ පවෙදය.
2908. තසසංකප්පිං පණාලේඤා ඉදං වචනමබ්බිං,
මනුසොහං බ්‍යසමපතො⁴ සා මෙ නත්ති ඉතො ගති
තං වො වදම්⁵ හද්දං වො කිඤ්ඤා මෙ සරණං හවි.
2909. ගරුසිලං⁶ ගහෙකාන විචරං⁷ පබ්බතෙ කපි,
සිලාය යොග්ගං කකාන නිසභො එතදබ්බි.
2910. එහි මෙ පිට්ඨිමාරුග්ග ගිවං ගණාහි බාහුති,
අහං තං උද්ධරිසාමි ගිරිදුග්ගත වෙගසා.
2911. තසසං තං වචනං සුකා වානරිකුසසං සිරිමතො,
පිට්ඨිමාරුග්ගා පිරසසං ගිවං බාහාහි අග්ගතිං.
2912. සො මං තතො සමුද්ධාසි තෙජසී බලවා කපි,
විගඤ්ඤමානො කිවෙජන ගිරිදුග්ගත වෙගසා,
2913. උද්ධරිකාන මං සතොනා නිසභො එතදබ්බි,
ඉබ්බ මං සමම රතනියු පසුපිසසං මුහුත්තකං.
2914. සිතා ව්‍යග්ගා ව දිසි ව අවුත්තොකතරවුත්තො,
තෙ මං පමත්තං භිංසෙය්‍යුං තෙ කං දිසවා නිවාරය.
2915. එවං මෙ පරිත්තාතුත පසුපි සො මුහුත්තකං,
කදුහං පාපනං දිට්ඨිං පටිලව්‍යං අයොනියො.

1. සමපජ්ජයි - මජ්ඣං, සා.
2. ගොනඤ්ඤො - වී, මජ්ඣං, සා.
3. කාරුඤ්ඤමකරං - වී, මජ්ඣං, සා.
4. ව්‍යසමපතො - වී, මජ්ඣං, සා.
5. හද්දෙන - මජ්ඣං, සා.
6. ගරු - වී, මජ්ඣං, සා.
7. විචර - වී, මජ්ඣං.

2904. ඒ මම අතු සමඟ උඩුකුරු වූ පා ඇත්තෙමි යවිතුරු වූ නිසා ඇත්තෙමි පිහිටක් ආලංචනයක් නැති පර්වතදුර්ගයෙහි වැටුණෙමි.

2905. යම් හෙයකින් ජලයෙන් ගැඹුරු වී ද එහෙයින් අත් පා බිඳීමට නො පැමිණියෙමි. එහි දුක්වූයෙමි පිහිටක් නැත්තෙමි දස රැයක් සයනය කෙළෙමි.

2906. ඉක්බිති ගෙරින්ගේ වල්ග වැනි වලගක් ඇති පර්වතයෙහි හැසිරෙන්නා වූ වළුරෙක් අත්තෙන් අත්තට පනිමින් ගස්වල ගෙඩි කමින් එහි පැමිණියේ ය.

2907. ඒ වළුරා කෘශ වූ පඩුවන් මා දක මා කෙරෙහි කුළුණු කෙළේ ය. ඒත්වන, මෙහි දුකින් පෙළුණා වූ හේ (මෙතෙම) කවරෙක් නම් වේ ද? මනුෂ්‍යයෙක් ද? අමනුෂ්‍යයෙක් ද? තමා තතු මට දන්වව.

2908. ඒ වළුරාට ඇඳිලි බැඳ මේ වචනය කියෙමි. මම වනාහි වීජතට පත් මිනිසෙක්මි. මට මෙතැනින් යැවෙක් නම් නැත. එය නුඹට කියමි. නුඹට යහපතෙක් වේවා, නුඹ ද මට පිහිට වෙවයි කිමි.

2909. වළුරු රජ තෙම බර වූ ගලක් ගෙන ගල හා යෙදී මක් කොට පර්වතයෙහි හැසිරෙමින් මෙය කියේ ය.

2910. එව මගේ පිටට නගුව. දෝකින් ගෙල අල්ලා ගනුව. මම නා වේගයෙන් ගිරි දුර්ගයෙන් ගොඩට ගත්තෙමි යි වළුරා කියේ ය.

2911. ශ්‍රීමත් වූ ඒ වළුරු රජුගේ වචනය අසා මෙධ්‍යංඛ සම්පන්න වූ ඔහුගේ පිටට නැග දෙ අතින් ගෙල අල්ලා ගත්තෙමි.

2912. තෙජස් ඇති ශක්ති සම්පන්න වූ ඒ වළුරා ඉතා වෙහෙසට පැමිණෙමින් දුකසේ ඒ නරකාවාටයෙන් මා වහා ගොඩ ගත්තේ ය.

2913. මා ගොඩ ගෙන වෙහෙස වූ ශ්‍රේෂ්ඨ වළුරු තෙම මේ උචන කියේ ය. යහළුව, මම මොහොතක් කල් නිදන්තෙමි. එබැවින් මා ආරක්‍ෂා කරව.

2914. සිංහයෝ ද ව්‍යාඝ්‍රයෝ ද දිවියෝ ද වලස්සු ද වාකයෝ ද යනාදී වණ්ඛ මාර්ගයෝ මේ වනයෙහි වෙද්ද, නිදි ගත් හෙයින් ප්‍රමත්ත වූ මා ඒ සඤ්ජයෝ නිංසා කෙරෙත්, නුඹ ඔවුන් දක වළකව.

2915. මෙසේ මට ආරක්‍ෂා කරන්නට කියා ඒ වළුරු තෙම මොහොතක් නිද ගත්තේ ය. එකල්හි නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙහි යෙදුණ මම ලාමක වූ අදහසක් ඇති කරගත්තෙමි.

2916. හතෙකු අයං මනුස්සානං යථා වසෙඤ්ඤා වතෙ මිභා,
යන්තූනිමං විධිත්වාන ජාතො බාදෙය්‍යාං වානරං.
2917. අසිතො ච ගමිස්සාමි මංසමාදය සමඛලං,
කතාතාරං නිත්ථරිස්සාමි පාථෙය්‍යාං මෙ හවිස්සති.
2918. තතො සිලං ගහේත්වාන මත්තං සන්තිතාළුසිං,
මම හත්තකිලනාසස¹ පහාරො දුබ්බලො අහු.
2919. සො ච වෙගෙනුදසනො කපි රුධිරමකඛිතො,²
අසුසුසුමෙණ්ණෙති තෙතෙති රොදනො මං උදිකඛති.
2920. මායො මං කරි හඳුනොති තං ච නාමෙදිසං කරි,
තං ච බො නාම දිසායු අසෙඤ්ඤා වාරෙතුවරහසි.
2921. අහො වත රෙ පුරිස තාව දුක්ඛරකාරක,
එදිසා විසමා දුග්ගා පසාතා උභිතො මයා.
2922. ආනිතො පරලොකාව දුබ්බාය්‍යාං මං අමඤ්ඤථ,
තනොතන පාපධම්මෙන පාපං පාපෙන විනතිතං.
2923. මා හෙව තං අධම්මචධං වෙදනං කට්ඨකං ඵුසි,
මාහෙව පාපකම්මනාං එලං චෙළංව තං විධි.
2924. තඤ්ඤි මෙ නත්ථි විස්සාසො පාපධම්මො අසඤ්ඤනො,³
එහි මෙ පිට්ඨිතො ගව්ඨ දිස්සමානොව සන්තිකෙ.
2925. මුත්තොසි⁴ හත්ථා වාලානං පත්තොසි මානුසිං පදං,
එසමග්ගො අධම්මචධං තෙන ගව්ඨ යථා සුඛං.
2926. ඉදං වත්ථා ගිරිවරො රුහිරං පකඛාලා⁵ මත්තං,
අසසුති සම්පමුජ්ඣා තතො පබ්බතමාරුහි.
2927. සොභං තෙනාභිසත්තොසම් පරිලාභෙන අද්දිතො,⁶
ධස්සමානෙන ගත්තෙන වාරිං පාතුං උපාගමිං.

1. ගත්ත - මජ්ඣං.

2. කපි රුහිර - වී. මජ්ඣං.

* පාපධම්මෙ අසඤ්ඤතෙ - පු.

3. මුත්තොසි - නා.

4. පකඛාලා - වී. මජ්ඣං, යා.

5. අධිකො හවිතඛං - වී. මජ්ඣං.

2916. සෙසු වන මාගයන් මෙන් ම මෙ තෙමේ ද මිනිසුන්ගේ ආහාරය වේ. එබැවින් සා දුකින් පෙළුණෙමි මොහු මරා කන්නෙමි නම් යෙහෙකැ යි සිතුවෙමි.

2917. අනුභව කරන ලද්දේ ද මාර්ගොපකරණ වශයෙන් මස් හැරගෙන යන්නෙමි. එහෙයින් වන කාන්තාරය එතෙර කරන්නෙමි. මට මාර්ගොපකරණ ද වන්නේය.

2918. ඉන්පසු උලක් ගෙන හිසට ගැසුවෙමි. ආහාරයෙන් ක්ලාන්ත වූ මගේ පහර දුර්වල විය.

2919. වේගයෙන් නැගිට ලෙසින් වැකුණා වූ ඒ වදුරු තෙමේ කඳුළු පිරි දෙනෙතින් හඬමින් මා දෙස බැලුවේ ය.

2920. පින්වත් තෙම මට යහපතක් නොකළේ ය. නුඹ මෙබන්දක් මට කෙළෙහි ය. නුඹ ද දීර්ඝායු වෙහිවා, මට විපත් කරන අන්‍යයන් වළකන්නට වටනෙහි ය.

2921. මෙබඳු නොකළ හැක්කක් කළා වූ අසත්පුරුෂය, මා විසින් මේ දුර්ගම වූ ප්‍රපාතයෙන් ගොඩ නඟන ලද තෝ මෙබඳු අයුත්තක් කෙළෙහි ය.

2922. පරලොචිත් ගෙනෙන ලද්දකු මෙන් නරාවළින් ගොඩ ගත්තා වූ තෝ (ඔ) මැරියයුතු කොට සිතුවෙහි ය. ලාමක ස්වභාව ඇති පාපී වූ තා විසින් ඒ පව්වු අදහස් සිතන ලදී.

2923. අධර්මයෙහි පිහිටි තැනැත්ත, තෝ මෙබඳු කටුක වෙදනාවක් ස්පර්ශ නොකෙරෙහි වා, තා විසින් කළ ඒ පාප කර්මයාගේ විපාකය හුණ ගස නසන්නා වූ එලය මෙන් තා නොනසාවා.

2924. ලාමක ස්වභාව ඇති නො හික්මුණු තා කෙරෙහි මාගේ විශ්වාසයෙක් නැත. මා පිටුපස එව. ළඟ දකිමින් ම යව.

2925. පින්වත් පුරුෂය, තෝ ව්‍යාලමාගයන් අතින් මුදන ලද්දෙහි ය. මිනිස්පියට පැමිණියෙහි ය. අධර්මිෂ්ඨය, මේ මාර්ගය යි. ඒ මගින් සැපයේ යව.

2926. පර්වතවාරි වූ වදුරු තෙම මෙසේ ප්‍රකාශ කොට මස්තකයෙහි ලේ සෝද පියා කඳුළු පියදමා එතැනින් පර්වතයට නැංගේ ය.

2927. ඒ මම වදුරු රජු විසින් සාප කරන ලද්දෙමි දවල්-ලෙන් පෙළුණෙමි. දූවෙනු ලබන්නා වූ ශරීරයෙන් යුක්ත වැ ජලය පානය කරන්නට (එක් විලකට) ආවෙමි.

2928. අග්ගිනා විය සන්තානො රහදෙ රුධිරමකඛිතො,
පුබ්බලොභිතසඛිකායො සංඛො මෙ සමපජ්ජට.
2929. යාවනොනා උදබ්බුති කායසම් නිපතිංසු මෙ,
තාවනොනා ගණ්ඨ ජායෙට අභිඤ්ඤඵලසාදිසා.
2930. පභිතො පග්ගරිංසු මෙ කුණපා පුබ්බලොභිතා,
යෙන යෙනෙව ගව්ජාමි ගාමෙසු නිගමෙසු ව.
2931. දණ්ඩහත්වා නිවාරෙනති ඉක්ඛියො පුරිසා ව මං,
ඔක්ඛණ්ණා¹ පුතිගජෙධන මාසු ඔරෙන ආගමා.
2932. එතාදිසං ඉදං දුක්ඛං සත්ත වස්සානිදන් මෙ,
අනුතොමි සකං කමමං පුබ්බෙ දුක්ඛමමත්තො.
2933. තං වො වදාමි හග්ගං වො යාවනොතස්ස සමාගතා,
මාසු මිත්තාන දුබ්බිකො මිත්තදුබ්බො හි පාපකො.
2934. කුට්ඨි කිලාසි හවිති යො මිත්තානං² ඉධදුහි,
කායාසං හෙද මිත්තදු³ නිරයං යො උපපජ්ජතීති.

මහාකපිජාතකං.

7. දකරකඛසපඤ්ඤා

2935. සචෙ වො වුඤ්ඤමානානං සත්තතං උදකණ්ණිකාවෙ,
මනුස්සබලිමෙසානො නාවං ගණ්ණකායා රකඛසො
අනුපුබ්බං කරං දතා මුඤ්ඤිසි දකරකඛිතො.
2936. මාතරං පඨමං දජ්ජං හරියං දතාන භාතරං,
තතො සභායං දතාන පඤ්ඤමං දජ්ජං⁴ බ්‍රාහ්මණං
ජට්ඨාහං දජ්ජමිත්තානං තෙවදජ්ජං මහොසධං.
2937. පොසෙතා තෙ ජනෙනති ව දිසරත්තානුකම්පිකා,
ජලිහි තධි පද්ධංකම් පණ්ඩිතා අත්ථසස්සති
අඤ්ඤං උපනිසං කත්වා වධා තං පරිමොචයි.

1. ඔක්ඛණ්ණා - වී. මජ්ඣං.

2. මිත්තානිධි දුබ්බානි - මජ්ඣං.

3. මිත්තදුහි - මජ්ඣං.

4. දජ්ජ - වී. සායා.

2928. මුළු වීල ගින්නෙන් හුණු කරන ලද්දක් සේ ද ලෙසින් වැකි ගියාක් මෙන් ද පුයාවට හා ලෙයට සමාන ව මට වැට- හුණේ ය.

2929. යම්තාක් දිය බින්දු මාගේ ශරීරයෙහි වැටුණාහු ද, ඒ තාක් අඩබෙලිපල පමණ බුබුළු හටගනී.

2930. මේ ගණනයෝ කුණුවුවාහු බිඳී පුයා ලේ වැගුරුණාහ. යම් යම් මගෙකින් ගම් නියම්ගමිහි යෙමී ද-

2931. එහි ස්ත්‍රීහු ද පුරුෂයෝ ද දඩුගත් අත් ඇත්තාහු කුණු ගඳින් ගැවැසිගත් හෙයින් මේ දිශාවට නො එව යි මා වළකත්.

2932. දැන් මාගේ මේ දෑකට හවුරුදු සතක් විය. පෙර තමන්ගේ දුෂ්කෘත කර්මයාගේ විපාකය අනුභව කරමි.

2933. එහෙයින් තොපට මම කියමි. තොපට යහපතක් ම වේවා, යම් තාක් දෙනා මෙහි රැස් වුවාහු ද, ඒ සියල්ලෝ ම මිත්‍රද්‍රෝහී නො වෙත්වා, යම් හෙයෙකින් මිත්‍රද්‍රෝහකර්මය ලාමක වේ ද එහෙයිනි.

2934. මෙලොව යමෙක් මිත්‍රයාට ද්‍රෝහ කෙරේ ද, හෙ කුෂ්ටරෝගියෙක් කිලාස ඇත්තෙක් වේ. ඒ මිත්‍රද්‍රෝහී තෙම මරණින් මතු නිරයෙහි උපදී යයි වදළුසේක.

මහාකපි ජාතක යි.

7. උදකරාක්ෂය ප්‍රශ්නය

2935. මහරජ, ගැඹුරු සයුරෙහි නැවකින් යාත්‍රා කරන කල්හි මිනිස් බිල්ලක් සොයන්නා වූ රකුසෙක් නැව අල්ලා ගන්නේ නම් කුඹගේ මැණියන් ඇතුළු සත් දෙනා අතුරෙන් කවරකු කෙසේ පිළිවෙළින් දියරකුසාට දී (දිය රකුසාගෙන්) මිදෙන්නෙහි ද යි හෙටි නම් පරිව්‍රාජිකාව ඇසුවා ය.

2936. ආයතීවනි, පළමු කොට මැණියන් දෙන්නෙමි. ඉන්පසු බිරිය දී සහෝදරයා දෙන්නෙමි. සතරවනුව යහළුවා දී පස්වනුව බ්‍රාහ්මණයා දෙන්නෙමි. සවනුව මම තමන් දෙන්නෙමි. මහොෂධ පණ්ඩිතයන් නො මැ දෙන්නෙමි යි රජ තෙම කියේ ය.

2937. මහරජ, කුඹගේ මව කුඹ වැදූ තැනැත්තී ය. කුඹ පොෂණය කළ තැනැත්තී ය. ජමිහී නම් බ්‍රාහ්මණයා කුඹ කෙරෙහි දුෂ්ට වූ කල්හි කුවණැති වූ යහපත දක්මෙහි සමත් වී අනෙකකු පෙන්නා කුඹ මරණයෙන් මිදුවා ය.

2938. තං කාදිසං පාණදදිං ඔරසං ගබ්භාධාරිණිං,
මාතරං තෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරකඛිනො.
2939. දහරා විය අලඛනාරං ධාරෙති අපිළිඤ්ඤාං,
දෙවාරිකෙ අනිකචෙධි අතිවෙලං පජ්ජාති.
2940. තතොපි පටිරාජානං සයං දුකාති සාසති,
මාතරං තෙන දෙසෙන දජ්ජාහං දකරකඛිනො.
2941. ඉක්ඛිමෙසස පවරා අවිචන්තපියවාදිනී,
අනුගතතා¹ සිලවතී ඡායාව අනපායිනී.
2942. අකෙතාධනා පක්ඛෙවතී පඤ්ඤා අසුද්දසිනී,
උබ්බරිං² තෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරකඛිනො.
2943. බිඬ්ඛාරතිසමාපන්නං අනත්ථවසමාගතං,
සා මං සකානං පුත්තානං අයාවං යාවතෙ ධනං.
2944. සොහං දදමි සාරතො³ බහුං උච්චාවචං ධනං,
සුදුර්වචං වජ්ඣාන පච්ඡා සොවාමි දුම්බිනො
උබ්බරිං තෙන දෙසෙන දජ්ජාමි දකරකඛිනො.
2945. යෙනොච්ඡා ජානපද⁴ ආනිතා ව පටිග්ගහං,
ආහතං පරරජෙසති අභිට්ඨාය⁵ බහුං⁶ ධනං.
2946. ධනුග්ගහානං පවරං සුරං නිබ්බ්මනතිනං,
මාතරං තෙන දෙසෙන දජ්ජාසි දකරකඛිනො.
2947. මයොච්ඡා⁷ ජානපද ආනිතා ව පටිග්ගහං,
ආහතං පරරජෙසති අභිට්ඨාය බහුං ධනං.
2948. ධනුග්ගහානං පවරො සුරො නිබ්බ්මනති ව,
මයායං සුබ්බිනො රාජා අනිමක්ඛෙති දුරකො.
2949. උපට්ඨානමි මෙ අයො න සො එති යථා පුරෙ,
මාතරං තෙන දෙසෙන දජ්ජාහං දකරකඛිනො.

1. අවිචන්තං පිය භාණිනී - මජ්ඣං සූතං.
2. අනුබ්බතං - සූතං, අනුසුබ්බතං - මජ්ඣං.
3. උපපරි - මජ්ඣං.
4. සාරතො - සූතං.
5. ජනපද - මජ්ඣං.
6. අභිට්ඨාය - මජ්ඣං.
7. බහු - සූතං.
8. යෙනොච්ඡා - මජ්ඣං.

2938. ප්‍රාණය දුන්නා වූ ලෙහි හොවා හැදූ ගැබ්හි දරා සිටි එබඳු මැණි කෙනකුත් කිනම් වරදක් නිසා ජලරකුසාට දෙන්නෙහි-දැ යි පරිව්‍රාජිකාව ඇසුවා ය.

2939. මහලු වුව ද තරුණියක සේ නො පැළඳිය මනා අබරණ පළඳියි. දෙරවුපාලයන් හා යුද සෙබළුන් හා වේලා ඉක්මවා මහත් කොට සිනාසෙයි.

2940. තවද සාමන්ත රජුනට මාගේ හස්ත සේ අභවා තොමෝ මැදුනෙන් අත හසුන්පත් යවයි. ඒ දෙය හෙතු කොට ගෙන මව දිය රකුසාට දෙන්නෙමි යි කිය.

2941. මේ නඟු දේවි තොමෝ ස්ත්‍රී සමූහයාහට උතුම් වූ බොහෝ ප්‍රිය වචන බෙණෙන බාලකාලයේ පටන් සිතැහි ලෙස හැසුරුණු ආචාර සිලයෙන් යුත් සෙවණැල්ල මෙන් නොහැර පවත්නා වූ,

2942. නො කිපෙනසුලු වූ කුවණැති පණ්ඩිත වූ යහපත අයහපත දක්මෙහි සමත් තැනැත්තියකි. එබඳු අගමෙහෙසිය කිනම් දෙයක් නිසා දිය රකුසාට දෙන්නෙහි දැ යි.

2943. කාම ක්‍රීඩා රතියෙන් යුක්ත වූ අවැඩියක වූ කෙලෙස් වසයට පැමිණි මාගෙන් මේ නඟු තොමෝ දු පුතුන්හට දෙන ලද හෙයින් නො ඉල්වියයුතු ධනය ඉල්ලයි.

2944. කාමයෙන් ඇලුණා වූ ඒ මම දීමට දුෂ්කර වූ කුදු මහත් ධනය දී පසුව (අඩමින් මා වෙත එන දු පුතුන් දක) දෙමින් සිටියෙමි ගොක කරමි. ඒ දෙයෙන් මම අගබියොව දිය රකුසාට දෙන්නෙමි යි රජ තෙම කියේ ය.

2945. මහරජ, යමකු විසින් ජනපදයෝ දියුණු කරන ලද්දහු ද, යමකුත් විසින් පිටරට විසූ තමුත්තාන්සේ නැවත ගෙට පමුණුවන ලද්දහු ද පිටරටවලින් ඔවුන් මැඩලා බොහෝ ධනය ගෙනෙන ලද්දේද-

2946. ධනුර්ධරයන් අතුරෙන් උතුම් වූ ශූර වූ සියුම් කුවණැති ඒ සහොදරයා කිනම් දෙයක් නිසා දිය රකුසාට දෙන්නෙහි ද?

2947. මා විසින් ජනපදයෝ දියුණු කරන ලද්දහ. පිටරට සිටි රජ ද සිය ගෙට පමුණුවන ලද්දේ ය. පිටරටවලින් ඔවුන් මැඩලා බොහෝ ධනය ගෙනෙන ලද්දේ ය.

2948. මම ධනුර්ධරයන්ගෙන් උතුම් ද වෙමි. ශූර ද වෙමි. සියුම් කුවණැත්තෙමි ද වෙමි. මා විසින් මේ රජ සුවපත් කරන ලද්දේ යයි තරුණ වූ මෙනෙමේ මා ඉක්මවා හඟිමි.

2949. ආයතීවෙනි, හෙ පෙර මෙන් උපස්ථානයට ද මා කරා නො එයි. ඒ දෙය හෙතු කොට ගෙන සහොදරයා දිය රකුසාට දෙමි යි රජ තෙමේ කිය.

2950. එකරතෙතන උභයො තුවක්කු¹ ධනුසෙඛවා,
උභො ජාතෙත්ථ පක්ඛාලා සභායා සුසමාවයා.
2951. චරියා නං අනුබන්ධිත්තො² එකදුකඩසුඛො තව,
උසුසුකෙතො තෙ දිවාරත්තං සබ්බත්ථෙවසු ව්‍යාවචො³.
සභායං කෙන දෙසෙන දජජාපි දකරකත්තො.
2952. චරියාය⁴ අයං අයො පජ්ජෙත්තො මයා සහ,
අජජාපි තෙන වජ්ජෙත්තො අත්ථෙලං පජ්ජෙත්ති.⁵
2953. උබ්බරියාපි මෙ අයො මනායාමි රහොගතො,
අනාමනා පවිසති පුබ්බෙ අනුච්චෙදිතො.
2954. ලද්ධවාචො කතොකාසො අහිරිකං අනාදරං,
සභායං තෙන දෙසෙන දජජාහං දකරකත්තො.
2955. කුසලො සබ්බත්ථිත්තානං රුද්ධකු⁶ ආගතාගමො,
උප්පාදෙ සුපිනෙ සුතො නියායෙත්ථ ච පච්චෙසෙන.
2956. පඤ්ඤා⁷ භුමමනාලිසබ්බමිං නසත්තපදකොච්චෙදි,
මුත්තමිං කෙන දෙසෙන දජජාපි දකරකත්තො.
2957. පරියායමි මෙ අයො මිලසිකා උදිකති,
තසමා අජ්ජ හමුං ලුද්ධං දජජාහං දකරකත්තො.
2958. සසමුද්දපරියායං මහිං සාගරකුණ්ඩලං,
වසුඤ්ඤං ආවසසි අමච්චපරිවාරිතො.
2959. වාතුරතොනා මහාරට්ඨො විජිතාවි මහබ්බලො,
පථව්‍යා එකරාජාපි යසො තෙ විපුලං ගතො⁸.
2960. සොළසිත්ථිසගස්සානි ආමුත්තමිකුණ්ඩලා,
නානාජනපද නාරිඡයා දෙවකසුපමා සුභා.

1. තුවක්කු - මජ්ඣං.
2. අනුබන්ධිත්තො - මජ්ඣං.
3. වාවචො - මජ්ඣං.
4. චරියාම - මජ්ඣං.
5. පක්ඛාලො - මජ්ඣං.
6. රුද්ධකු - මජ්ඣං.
7. පඤ්ඤා.
8. විපුලගතො - වී.

2950. ඔබ වහන්සේ ද ධනුශෙඛර කුමරා ද යන දෙදෙන ම මේ නුවර එක රැයකින් උපන්නාහුය. එවන් පටන් සමාන වයස් ඇති ඔවුහු පංචාල දෙශයෙහි යඤ්චවෝ වූහ.

2951. හේ කුඩාකල සිට ම ඔබ වහන්සේ සමග ම හැසිරුණේ ය. ඔබ හා සමාන සුව දුක් ඇත්තේ ය. දිවා රෑ දෙකින් උත්සාහ-වත් ව ඔබගේ සැම කටයුත්තෙහි යෙදුණෙකි. එබඳු යහළුවා කිනම් දෙසක් නිසා දිය රකුසාට දෙන්නෙහි ද යි ඇසුවා ය.

2952. ආයඹාවෙනි, පෙර මා සමග හැසිරීමෙන් මොහු මහත් කොට සිනාසුණේ ය. අදත් ඒ ආකාරයෙන් ම සීමාව ඉක්මවා මහත් කොට සිනාසේ යයි රජ තෙම කීය.

2953. ආයඹාවෙනි, මා අගබියොව සමග රහසිගත ව කථා කරන කල්හි නො කැඳවා ලද (මේතෙම) වහා ගේ තුළට පිවිසෙයි.

2954. ලද වාර ඇත්තේ අවකාශ ලැබූ මම විළිනැති අනදරව හැසිරෙන ඒ යහළුවා ඒ දෙසයෙන් දිය රකුසාට දෙමි යි රජ තෙම කීය.

2955. මහරජ, මේ කේටටට නම් බමුණු තෙම සියලු නිමිති කීමෙහි දක්ෂය. සතුන්ගේ හඬ දන්නේ ය. ධර්මශාස්ත්‍ර උගත්තේ ය. වන්දනාගත සුයඹාගුණයාදිය ඇතිවීමෙහි හෙතු දන්නේ ය. ස්වස්ත ඵලාඵල දන්නේ ය. ගමන් යාමෙහි ද ගෘහප්‍රවේශයෙහි ද ගුණාගුණ කියන්නේ ය.

2956. භූමියෙහි ද අහසෙහි ද ගුණාගුණ කීමෙහි දක්ෂය. නක්ෂත්‍ර පද දැනුමෙහි සමර්ථය. එබඳු බමුණා කිනම් දෙසක් නිසා දෙන්නෙහි ද යි.

2957. ආයඹාවෙනි, මේ බ්‍රාහ්මණයා පිරිස් මැද දී මා දෙස ඇස දල්වා බලයි. එහෙයින් මම රෝද වූ බැම ඇති බමුණා රකුසාට දෙමි යි රජ තෙම කීයේ ය.

2958. මුහුදින් වට වූ සාගරයට කුණලාහරණයක් බඳු වූ සියල්ල දරන්නා වූ මේ පොළොව ඇමතියන් විසින් පිරිවරන ලද කුඹ වහන්සේ අයත් කොට ගෙන වසන්නාහු ය.

2959. කුඹ වහන්සේ සිව් දිගට පහළා වූ මහත් රට ඇති දිනාගන්නා ලද ප්‍රදේශ ඇත්තේ මහාබලාත්තහුය. මුළු පොළවෙහි එක ම රජ වූවහු ය. කුඹ වහන්සේගේ යශස මහත් ව පැතිර ගියේ ය.

2960. පළඳනා ලද මිණිකොඩොල් ඇති නොයෙක් ජනපද-යන්ට අයත් වූ ස්ත්‍රීහු දෙවභනන් සේ පැහැපත් වූවාහු සොළොස් දහසක් වෙති.

2961. එවං සබ්බබාසමපන්නං සබ්බකාමසම්භූතං,
සුඛිතානං පියං දීයං ජීවිතං ආහු ධත්තිය.
2962. අථ කුං කෙන වණ්ණණ්ණා කෙන වා පන හෙතුනා,
පණ්ණිතං අනුරක්ඛනොතා පාණං වජසි දුට්ඨපං.
2963. යතොපි ආගතො අයොග්ග මම හස්මි මහොසධො,
නාහිජානාමි ධීරස්ස අණුමත්තමපි දුක්ඛතං.
2964. සචෙ ව¹ කිසම්චි² කාලෙ මරණං මෙ පුරෙ සියා,
පුත්තෙ ව මෙ පපුත්තෙ³ ව සුඛාපෙය්‍ය මහොසධො,
2965. අනාගතං පච්චුප්පතං සබ්බමස්මිං විපස්සති,
අනාපරාධකමච්ඡතං න දජ්ජං දුකරක්ඛනො.
2966. ඉදං සුචෙතාථ පඤ්ඤාලා චූලනීයස්ස⁴ භාසිතං,
පණ්ණිතං අනුරක්ඛනොතා පාණං වජති දුට්ඨපං.
2967. මාතු හරියාය⁵ භාතුච්ච සබ්බතො බ්‍රාහ්මණස්ස ව,
අත්තනො වාපි පඤ්ඤාලො ජනං වජති ජීවිතං.
2968. එවං මහස්සිකා⁶ පඤ්ඤා නිපුණා සාධුච්ඡතානි,⁷
දිට්ඨධම්මෙ භික්ඛාය සමපරායෙ සුඛාය වානි.

දුකරක්ඛපපඤ්ඤා.

8. පණ්ණිකජාතකං

2969. විකිණ්ණවාචං අනිගුග්ගමනං⁸
අසඤ්ඤං අපරිවක්ඛිතාරං
භයං තමනෙති සයං අබොධං
නාගං යථා පණ්ණිකං සුපණ්ණණ්ණං.
2970. යො ගුග්ගමනං පරිරක්ඛණෙය්‍යං
මොහා නරො සංසති භාසමානො,
තං භික්ඛමනං භයමනෙති ඛිප්පං
නාගං යථා පණ්ණිකං සුපණ්ණණ්ණං.

1. සචෙපි - මජ්ඣං.
2. කිසම්චි - වී. මජ්ඣං.
3. පුත්ත - මජ්ඣං.
4. චූලනෙය්‍යස්ස - මජ්ඣං.
5. හරියාදි - වී.

6. මහිස්සිකා - වී. මජ්ඣං, සුතං.
7. සාධුච්ඡතානි - මජ්ඣං.
8. අනිගුග්ග - වී.
9. අපරිවක්ඛිතාර - වී.

2961. මහරජ, මෙසේ සියලු අංගයන්ගෙන් යුත් සියලු කාම සම්පත්තින් පිරිහිය යුතුවත් ව වෙසෙන්නන්හට දිගු කලක් ජීවත්වීම ප්‍රිය යයි නුවණැත්තෝ කියත්.

2962. එසේ තිබිය දී කවර හෙතුවක් නියා මහොෂධ පණ්ඩිතයන් රකිමින් හරනට නොහැකි වූ ප්‍රාණය පවා කෙසේ නම් හරනෙහි ද සි පරිව්‍රාජිකාව ඇසුවා ය.

2963. ආයතීවනී, මහොෂධ තෙමේ යම් දිනක සිට මා වෙතට පැමිණියේ ද එද සිට මෙතෙක් කාලය තුළ මහොෂධ පණ්ඩිතයන්ගේ ස්වල්ප මාත්‍ර වූ වරදක් ගැනවත් නො ම දනිමි.

2964. ඉදින් මාගේ මරණය පළමු කොට සිදු වේ නම් මහොෂධ තෙමේ මාගේ දු පුතුන් ද මුණුපුරන් ද සුවපත් කරන්නේ ය.

2965. මෙ තෙමේ අනාගතාර්ථයත් ප්‍රත්‍යක්ෂපන්තාර්ථයත් යන සියල්ල දකී. නිරපරාධ වූ ක්‍රියා ඇති ඔහු දියරකුසාට නො දෙමි සි රජ තෙම කිය.

2966. එමබා පංචාල රටවැසියෙහි, වූලනිබ්බන්ධන රජුගේ මේ කීම අසවු. රජ තෙමේ මහොෂධ පණ්ඩිතයන් රකිමින් හැර දැමිය නොහැකි ප්‍රාණය පවා හැර දමයි.

2967. පංචාල රජ තෙම සිය මවගේ ද භායතීවගේ ද සහෝදරයාගේ ද යහළුවාගේ ද බ්‍රාහ්මණයාගේ ද තමන්ගේ ද යන සදෙනාගේ ම හැර දැමිය නො හැකි ජීවිත හැර දමයි.

2968. මෙසේ ප්‍රඥාතොමෝ මහත් ප්‍රයෝජන ඇත්තී ය. නිපුණ ය. යහපත් සිතුවිලි දනවන්නී ය. මෙලොවැ හිත පිණිස හා පරලොව සුව පිණිස ද වන්නී ය, (හෙරි නම් පරිව්‍රාජිකාව කීවා යයි වදළසේක.)

ලදකරාක්ෂස පැනය යි,

8. පණ්ඩරක ජාතකය

2969. විසුරුණා වූ වචන ඇති, නො සහවන ලද මන්ත්‍රණ ඇති, සංයත නො වූ කියයුතු නො කියයුතු බව නොදන්නා වූ අනුවණ ඒ පුද්ගලයා අනුව තමා විසින් කරන ලද්ද වූ ම භය පසු පස යෙයි. කුමක් මෙන් ද යත්: පණ්ඩරක නාග නම් වූ මා අනුව ගිය සුපර්ණයා මෙනි.

2970. යම් මිනිසෙක් සැහවියයුතු රහස් මන්ත්‍ර කරා කරමින් එය රැකිය නො හැක්කහුට මුළායෙන් කියා ද බිඳුණා වූ මන්ත්‍ර ඇති ඒ පුද්ගලයා පසු පසැ බිය ගමන් කෙරෙයි. කවරකු මෙන් ද යත්: පණ්ඩරක නම් නාගයා අනුව ගිය සුපර්ණයා මෙනි.

2971. නානුථිකො ගරු අඤ්ඤාං භූමිකො ව භූමිකො ව භූමිකො වා අනාඤ්ඤාං.
සුථිකො ව භූමිකො ව භූමිකො වා අනාඤ්ඤාං.
2972. විසසාසමාපජ්ජිතො අවෙලො
සමඤ්ඤා අයං සමුත්තො භාවිතකො,
තස්සාභමකං විවරං² භූමිකො
අනිතමකො කපණං රුද්ධි.
2973. තස්සාභං පුරිමං බුභුමි භූමිකො
වාචං හි මං නාසකං³ සංයමෙතො.
තස්සාභමකං හි භයමාගතං මෙ
අනිතමකො කපණං රුද්ධි.
2974. යො වෙ නරො සුභං මධ්‍යමානො
භූමිකො සංයමි දුක්ඛාදිතො,
දෙසා භයා අභවා රාගරතො
පලලකිතො⁴ බාලො අසංයමො යො.
2975. තිරොකඛවාචො අසනං පටිථො
යො සමගතිසු මුද්ධිරති වාකා,
ආසිච්ඡො දුමුඛො න්‍යාහු තං නරං
ආරා ආරා සංයමෙ තාදිසමො.
2976. අනතං පානං කාසි⁵කච්ඡනකො
මනාපිකිකො මාලවජානකො,
ඕභාය ගච්ඡාමසෙ සබ්බකාමෙ
සුපණ්ණිකො පාණ්ණපගතාව නාමකො.
2977. නොනිධි⁶ තිණ්ණං ගරහං උපෙති
අසිකිකො ලොකෙ පාණ්ණ නාගරාජ,
සමඤ්ඤා සුපණ්ණිකො අභවා තවෙව
කිං කාරණං පණ්ණිකොතිතො.
2978. සමඤ්ඤාති මෙ සමුත්තකො අනොසි
පියො ව මෙ මනසා භාවිතකො,
තස්සාභමකං විවරං භූමිකො
අනිතමකො කපණං රුද්ධි.
2979. න චජී සකො අමරො පඨංගා
පඤ්ඤාපිධා නජී න නිකිකකො,
සමඤ්ඤා ධම්මිකා ධියා දමෙන
අලඛනමඛාගරති නරො ඉධ.

1. වෙදක - වී.

2. විවරං - වී. මජ්ඣං, සා.

3. නාසකං - මජ්ඣං.

4. පලලකිතො - වී. පලලකිතො - මජ්ඣං.

5. කාසිකං - වී.

6. මාලවජානකො - මජ්ඣං.

7. නොනිධිං - මජ්ඣං.

2971. අනුවර්තන මාත්‍රයෙන් මිත්‍ර වූයේ ගරු වූ සහචාලියයුතු කරුණ දනගන්නට නිසි නොවේ. අනුවණ සුභද මිතුරා ද අනර්ථකාරී නුවණැතියා ද රහස දනගන්නට නිසි නොවේ.

2972. මම මේ අවේලකයා ශ්‍රමණයෙකු යි ද ලොකසම්මත යැයි ද භාවිත සිත් ඇත්තෙකු යි ද විශ්වාසයට පැමිණියෙමි. ඔහුට මම ගුණ්‍යාර්ථය දිව්‍ය කොට කිමි. දැන් ඉක්ම ගිය යහපත ඇත්තේ බැගෑපත් ව හඬමි.

2973. සුපර්ණය, පළමු කොට සැඟවිය යුතු මේ වචනය ඔහුට සහවින්නට මම නොසමත් වීමි. මේ බිය මට ඔහුගේ පාර්ශ්වයෙන් පැමිණියේ ය. එහෙයින් ඉක්ම ගිය යහපත ඇත්තෙමි බැගෑපත් ව හඬමි.

2974. යම් මිනිසෙක් මොහු සුභාදය යි හඟිමින් පහත් කුලැතියකු කෙරෙහි ද්වේෂයෙන් හෝ බියෙන් හෝ වැලි රාගවශයෙන් ඇල්ලෙන් හෝ සැඟවියයුතු කරුණක් කියා නම්, ඒ අඥාන තෙම නිසැක ව ම පෙරළා විනාශයට පමුණුවනු ලබන්නේ ය.

2975. පිළිසත්වචන ඇති අසත්පුරුෂයන්ට අයත් වූ යමෙක් සැඟවිය යුතු වචනය පිරිස් මැද කියා ද ඒ මිනිසා ආශීර්ෂිෂයකු මෙන් අයහපත් මුඛ ඇත්තෙකු යි කියත්. එබත්දහු කෙරෙන් දුරින් ම දුරු වන්නේ ය.

2976. ආහාර ද පාන වර්ග ද කසි සඳුන් ද මනවචන ස්ත්‍රීන් ද මල් ද දිව්‍යමය සිද්ධාගද ද ඇඟ ඉලිමි ද, යන සියලු කාම සම්පත් අත් හැර දමා යන්නෙහි. සුපර්ණය, දිවිහිම කොට තොප කරා පැමිණියමහ. අපට පිහිට වට යි.

2977. ප්‍රාණියකු වූ නාගරාජය, ශ්‍රමණයා ද සුපර්ණයා ද නූත ද යන තිදෙනා අතුරෙන් මෙලොව කවරෙක් නම් නිත්‍යවට පැමිණේ ද කවර හෙයෙකින් සුපර්ණයා විසින් මම ගන්නා ලද්දෙමිදැයි තමාට ම නිත්‍ය කරව.

2978. හෙතෙම මා විසින් (සත්පුරුෂ) ශ්‍රමණයෙකුයි සම්මත කරන ලද්දේ විය. මට ප්‍රියයෙක් ද විය. සිතින් සම්භාවනා කරන ලද්දෙක් ද විය. එහෙයින් මම ඔහුට සැඟවියයුතු කරුණ ප්‍රකට කොට කිමි. ඉක්ම ගිය යහපත ඇත්තේ බැගෑපත් ව හඬමි.

2979. නාගරාජය, මේ පෘථිවියෙහි නො මැරෙන ස්වභාව ඇති සතියෙක් නම් නැත්තේ ය. ප්‍රඥාව සමාන වූ නිත්‍ය නො කටයුතු අත්කිසිවෙක් ද නැත. සත්‍යවචනයෙන් ද සුවර්ත ධර්මයෙන් ද ප්‍රඥායෙන් ද ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ද මෙලොව මනුෂ්‍ය තෙම නො ලැබිය හැකි දෑ (අෂ්ටසමාපත්ති මාර්ග එල නිර්වාණ) ලබන්නේ ය.

2980. මාතා පිතා පරමා බන්ධවානං
නාසස්¹ තතියො අනුකමකත්ථී,
තෙසමිපි ගුණං පරමං න සංසෙ
මනාසස් හෙදං පරිසඛ්ඤාමානො.
2981. මාතාපිතා හගිනීභාතරො ච
සභායා වා යස්ස භොතනී සපකඛා,
තෙසමිපි ගුණං පරමං න සංසෙ
මනාසස් හෙදං පරිසඛ්ඤාමානො.
2982. හරියා වෙ පුරිසං වජ්ජා කොමාරි පියභාණිනී
පුත්තරුද්ධසුපෙතා ඤාතිසම්මපුරකකතා,
තස්සාපි ගුණං පරමං න සංසෙ
මනාසස් හෙදං පරිසඛ්ඤාමානො.
2983. න ගුණමත්ථං විචරෙය්‍ය රතෙකිය්‍ය නං යථා නිධිං,
න හි පාතුකතො සාධු ගුණමත්ථො² පජානතා.
2984. ථියා ගුණං න සංසෙය්‍යා අමිත්තස්ස ච පණ්ඩිතො,
යො වාමිසෙන සංභීරො හදයඤ්ඤො ච යො නරො.
2985. ගුණමත්ථංසලේඛං සමේකාධයති යො නරො,
මනාහගෙදහයා තස්ස දසභූතො තිතිකති.
2986. යාවතොතා පුරිසස්සත්ථං ගුණං ජානනති මනනිතං,
තාවතොතා තස්ස උඛේඛගා තස්මා ගුණං න වීර්‍යපෙ.
2987. විචිච්ච භාසෙය්‍ය දිවා රහස්සං
රතතිං ගිරං නාතිවෙලං පමුඤ්ඤී,
උපසුත්තිකා හි සුණ්ණති මනං
තස්මා මනොතා ඛ්‍යාමුපෙති හෙදං.
2988. යථාපි අස්ස නගරං මහතං
අඤ්චාරකං ආයසං හද්දසාලං,
සමනතබ්බාතාපරිබාලපෙතං
ඵවමි මෙ තෙ ඉධ ගුණමනං.
2989. යෙ ගුණමනංතා අවිකිණ්ණවාචා
දළ්භා සද්දසත්ථු නරා දුර්වහ,
ආරා අමිත්තා බ්‍යවජනති තෙහි
ආසීවිසාවාරිව සත්තසඛ්ඤා.

1. නසස් - මජ්ඣ.

2. ගුණො අත්ථො - ඊ.

2980. නැයන් අතුරෙන් මවුපියෝ උසස් වෙති. මොහුට මවු පියනට වඩා අනුකම්පා කරන ස්වභාව ඇති තුන්වැන්නෙක් නම් නැත්තේ ය. මන්ත්‍ර හෙදයෙහි සැක කරනුයේ ඔවුනට ද පරම රහස් නො කියන්නේ ය.

2981. යමකුගේ මවුපියෝ ද සහෝදර සහෝදරිහු ද යහළුවෝ ද යන ස්වපක්ෂයෙහි වූවෝ වෙත් නම්, මන්ත්‍ර හෙදයෙහි සැක කරනුයේ ඔවුනට ද ප්‍රධාන රහස් නො කියන්නේ යැ.

2982. ඉදින් ළදරු වියෙහි පසුවන ප්‍රිය තෙපුල් බෙණෙන, පුත්‍ර සම්පත්තියෙන් හා රූපසම්පත්තියෙන් ද යසසින් ද යුක්ත වූ නෑ සමූහයා විසින් පෙරවූ කරන ලද භාර්යා නොමෝ (නොපගේ රහස මට කියවයි) පුරුෂයාට කියන්නී නමුදු මන්ත්‍ර හෙදයෙහි සැක කරනුයේ ඇයට ද ප්‍රධාන රහස් නො කියන්නේ යැ.

2983. සැහවිය යුත්ත ප්‍රකට කොට නො කියන්නේ ය. එය නිධානයක් මෙන් රක්තේ ය. දන්තහු විසින් සැහවිය යුතු කරුණු ප්‍රකට කිරීම යහපත් නොවේ.

2984. පණ්ඩිතතෙම රහස ස්ත්‍රියට නො කියන්නේ ය. සතුරාට ද නො කියන්නේ ය. යමෙක් ආමිෂය හෙතු කොට ගෙන එක් වේද ඔහුට ද, හිතෙහි සහවාගත් සොර (කපටි) අදහස් ඇත්තහුට ද රහස නො කියන්නේ ය.

2985. යම් මිනිසෙක් සැහවිය යුතු කරුණු නො දන්තහුට දක්වා ද හෙතෙම මන්ත්‍රණය අත්කෙනකුන් දෑත ගනිතැයි හටගත් බියෙන් ඔහුට දසයෙක් ව ඉවසයි.

2986. මිනිසකුගේ මන්ත්‍රණය කරන ලද යම්තාක් සැහවිය යුතු කරුණු යම් කෙනෙක් දැනීත් නම් ඒතාක් ම ඔහුට තැනි ගැනීම ඇති වේ. එබැවින් රහස් නො මුදන්නේ ය.

2987. දවල් කාලයෙහි රහස් කරුණ විවේකව සිට කියන්නේ ය. රාත්‍රියෙහි කියන්නේ සීමාව ඉක්මවා හෙවත් බිත්තියෙන් පිට ඇසෙන සේ නො කියන්නේ ය. යම් හෙයකින් ළඟ අසා සිටියහු මන්ත්‍රණය අසද්ද, එහෙයින් මන්ත්‍රණය වහා ම හෙදයට පැමිණෙන්නේ යැ.

2988. දෙර නැත්තා වූ සුන්දර ශාලා ඇත්තා වූ භාත්පස කරන ලද දියඅඟල් ඇත්තා වූ මහත් අයොමය නුවරක් යම්සේ වන්නේ ද, මේ ලොකයෙහි රහස් මන්ත්‍රණ ඇති ඒ පුරුෂයෝ ද මෙබන්දෝ යයි මට වැටහේ.

2989. නාගරාජය, රහස් මන්ත්‍රණ ඇත්තා වූ නො විසුරුණු වචන ඇත්තා වූ සවාක්ඛියෙහි ස්ථිර වූ යම්බඳු මනුෂ්‍යයෝ වේද්ද. (ජීවත්වනු කැමැති) සත්වසමූහයා සර්පයන් කෙරෙන් මෙන් පස මිතුරෝ ඔවුන් කෙරෙන් බැහැර වෙත්. ඔවුන් කරා ළඟවන්නට අවකාශයක් නො ලබත්.

2990. හිත්වා සරං පබ්බජිතො අවෙලො
නග්ගො මුණ්ණො විවරති සංසහෙතු,
තම්හි නු ඛො විවරිං ගුහගමනං.
අස්සා ච ධර්මො ච අපාගතම්හා.¹
2991. කරං කරො හොති සුපණ්ණරාජ
කිංසිලො කෙන වකෙන වත්තං,
සමණො චරං හිත්වා මමාසිතාති
කරංකරො සත්තමුපෙති යානං.
2992. හිරියා තිතිකතියා දමෙන ඛතායා
අකෙකාධතො පෙසුනියං පහාය,
සමණො චරං හිත්වා මමාසිතාති²
ඵචංකරො සත්තමුපෙති යානං.
2993. මාතා ච පුත්තං තරුණං තනුජං³
සමපස්ස තං සබ්බගත්තං ඵරෙති,
ඵචමපි මෙ තං පාතුරුහු දිජිතු
මාතාච පුත්තං අනුකම්පමානො.
2994. හතුජස් තං මුච්ච⁴ වධා දුජ්චිත
තයො හි පුත්තා නති අකෙකු අත්ථි,
අනෙතවාසී දිත්තකො අනුජො ච
රජස්සු පුත්තකුඤ්ඤතරො මෙ අහොසි.
2995. ඉචෙචච වාකායං විසඤ්ඤා⁵ සුපණ්ණො
භුමාං⁶ පතිට්ඨාය දිජො දුජ්චිතං,
මුත්තජස් තං සබ්බගයාතිවනො
ඵලුදකෙ හොති මයාහිගුකො.
2996. ආතඬතිතං යථා කුසලො හිසකො
පිපාසිතානං රහදෙව සිනො,
වෙසමි යථා හිසිතට්ඨිතානං⁷
ඵචමපි තෙ සරණමහං භවාමි.
2997. සන්ධිං කත්වා අමිතෙතන අණ්ඨජෙන ජලාබුජ,
විවරිය දුඨං සයසිං කුතො තෙ භයමාගතං.
2998. සමෙකපෙච අමිතමහි මිත්තසම්මපි නා විසසසෙ,
අභයා භයමුප්පන්නං අපි මුලාති කන්තති.

1. අපග්ගතමහං - මජ්ඣං.

2. මමායතාති - නා.

3. තනුජස් - චි, මජ්ඣං, සා.

4. මුඤ්ච - චි, මජ්ඣං.

5. විසඤ්ඤා - මජ්ඣං.

6. භුමා - චි.

7. හිම සිසිරට්ඨිතානං - චි.

8. යසසි - මජ්ඣං.

2990. ගිහිගේ අත්හැර පැවිදි වූ නිර්වස්ත්‍ර නග්න මුඩු මහණෙක් පිඩු පිණිස හැසිරෙයි. මම ඔහු කෙරෙහි රහස් කථා එළිදරව් කෙළෙමි. එහෙයින් අර්ථයෙන් ද ධර්මයෙන් ද පිරිහුණෙමු.

2991. එම්බා සුපර්ණරාජය, කෙසේ කරනුයේ කවර ආචාර-යෙකින් සමන්වාගත වූයේ කිනම් ප්‍රියයෙකින් පවත්නේ පැවිද්දෙහි හැසිරෙමින් තෘෂ්ණා මමායන හැරපියා කෙසේ පිළිපදින්නේ ස්වර්ග-ස්ථානයට එළඹෙයි ද?

2992. (යහළු නාරජ,) ලජ්ජායෙන් ද, ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ද තිතිකඩා සංඛ්‍යාත අධිවාසන ඝෘන්තියෙන් ද (ඉවසීමෙන් ද) යුක්ත වූ නො-කිපෙන ස්වභාව ඇත්තේ කේලාම් බස් හැරපියා මමායන දුරුකොට හැසිරෙන්නේ ශ්‍රමණ නම් වන්නේ ය. මෙසේ ක්‍රියා කරන්නේ ස්වර්ග-ස්ථානයට එළඹෙන්නේ ය.

2993. යම්සේ මව සිරුරෙන් උපන් තරුණ පුත්‍රයා දැක ඔහු (වැළඳ) මුළු සිරුරෙහි පුත්පණ්‍ය පතුරුවා ද, පක්ෂිරාජය, පුතුව අනුකම්පා කරන්නා වූ මවක මෙන් නුඹ මට පහළ වූයෙහි.

2994. එම්බා නාගය, එසේ වී නම් අද තෝ වධයෙන් මිදෙව. පුත්‍රයෝ තිදෙනෙක් ම වෙති. අනෙක් සතරවැන්නෙක් නැත. ඔහු නම්, අතවැසියැ, අනුන් විසින් දෙන ලද්දේ යැ. තමාට දව උපන්-තේයැ යි. නුඹ මට ඔවුන්ගෙන් එක්තරා පුත්‍රයෙක් වූයෙහි ය. ඇලුම් කොට වසව,

2995. සුපර්ණ තෙම මේ වාක්‍යය කියා නාගයා හැරපිය. තෙමේ ද පොළොවෙහි පිහිටියේ “නුඹ අද මිශ්‍රණේ සියලු බිය ඉක්මවා සිටියෙහිය. ගොඩ හා දියෙහි මා විසින් රක්තා ලද්දෙක් වෙව.

2996. ලෙඩකුට දක්ෂ වෛද්‍යයකු යම්සේ ද පවස් ඇත්තකුහට සිතල ජලාශය යම්සේ ද, හිම කාලයෙහි සිතලෙන් පීඩා ඇත්තනුට ගෙයක් යම්සේ ද, එසේ ම මම නොපට පිහිට වෙමි.” (කිය.)

2997. එම්බා නාගරාජය, පසමිතුරු වූ පක්ෂියකු හා මිත්‍රයාත්-වය කොට දළ විවෘත කොට සයනය කෙරෙහි. තට කොයින් බියක් ආයේ දැ යි (සුපර්ණයා ඇසී ය.)

2998. අමිත්‍රයා කෙරෙහි සැක කටයුතු මය. අමිත්‍රයා මිත්‍ර වූ කල්හි ද විශ්වාස නො කරන්නේ ය. අභයස්ථාන වූ මිතුරා කෙරෙන් බිය උපන්නේ ය. ජීවිත සංඛ්‍යාත වූ මුල ම සිඳියි.

2999. කථන්තු විසසසෙ ත්‍යමඤ්ඤෙ යෙනාසි කලහො කතො,
නිවිට්ඨොනොනා යාතබ්බං සො දිසබ්බි න රජ්ජති.
3000. විසසාසසෙ න ච නං විසසසෙයා
අසඬතිතො ච සඬතිතො භවෙයා,
තථා තථා විඤ්ඤෙ පරකකමෙයා
යථා යථා භාවං පරො න ජ්ඤ්ඤා,
3001. තෙ දෙවච්ඡන්ද්‍යා සුට්ඨමාරුපා
උහො සමා සුජයො පුඤ්ඤකම්මා,
උපාගමුං කාදම්බියං අවෙලං
මිසිසිභුතා අසසවාභාව නාගා.
3002. තතො භවෙ පණ්ඩුරකො අවෙලං
සයමෙට්ඨපාගමුං ඉදං අවොච,
මුක්ඛජ්ජහං සබ්බභයාතිවිතො
න හි නුතා තුය්‍යං මනසො පියමො.
3003. පියො හි මෙ ආසි සුපණ්ණරාජා
අසංයයං පණ්ඩුරකොන සච්චං,
සො රාගරතො ච අකාසිං එතං
පාපං කමමං සමපජානො න මොහා.
3004. න මෙ පියං අපට්ඨං වාපි හොති
සමපසසතො ලොකමිමං පරඤ්ඤා,
සුසඤ්ඤානං හි විසඤ්ඤනෙන
අසඤ්ඤතො ලොකමිමං වරාසි.
3005. අරියාවකාසොසි අනරියො වාසි
අසඤ්ඤතො සඤ්ඤනසන්තිකාසො,
කණ්ණාභිජාතිකොසි අනරියරූපො
පාපං බහුං දුට්ඨරිතං අවාරි.
3006. අදුට්ඨස්ස තුවං දුබ්බි දුබ්බි ච පිසුනො වසි,
එතෙන සච්චවජ්ජෙන මුද්ධා තෙ ඵලතු සක්ඛධා.
3007. තස්මා හි මිත්තානං න දුබ්බිතබ්බං
මිත්තදුබ්බා පාපියො නත්ථි අඤ්ඤා,
ආසික්ඛසතො නිභතො පථබ්‍යා
ඉඤ්ඤා වාකොන හි සංවරො භතොති.

පණ්ඩුරකජාතකං.

2999. යමකු සමඟ කලහ කරන ලද්දේ ද ඔහු කෙරෙහි කෙසේ නම් විශ්වාස කරන්නේ ද? සතුරන් ඇත්තහු විසින් නිතර යන්නයෙන් විසියයුතුයි. හෙතෙම සතුරන් සමඟ නො ඇලෙයි.

3000. නමා කෙරෙහි විශ්වාසය ඇතිකරවන්නේය. එහෙත් ඔහු විශ්වාස නො කරන්නේය. නමා කෙරෙහි සැක නො කරන ලද්දේ ද (සතුරා කෙරෙහි) සැක කරන්නෙක් වන්නේය. යම් යම් විදියකින් අන්‍යයා අදහස නො දනගනී නම් නුවණැත්තේ එසේ එසේ වියඬය කරන්නේ ය.

3001. දෙවියන්ට සමාන වර්ණ ඇති සිවුමැලි වූ, පිරිසිදු වූ පින්කළු දෙකක් බඳු ඔවුනොවුන් එක සමාන වූ පුරුෂ නාගයෝ දෙදෙන එක්ව රිය උසුලන අසුන් මෙන් කාදම්බය නම් අවෙලකයා වෙත පැමිණියහ.

3002. ඉක්බිති පණ්ඩරක නම් නාරජ තෙම අවෙලකයා වෙත තෙමේ ම පැමිණ මෙය කීයේ ය. “අද සියලු හය ඉක්ම වූ ඕදුණා වූ මම ඒකාන්තයෙන් කුඹගේ සිතට ප්‍රියයෙක් නො වීම්” යි.

3003. පණ්ඩරක නම් නාගයාට වඩා සුපර්ණරාජයා නිසැකයෙන්ම මට ප්‍රියය යන මේ කරුණ සත්‍යයකි. රාගයෙන් ඇලුණා වූ ද ඒ මම දනගෙන ම මේ පාපකර්මය කෙළෙමි. මුළාවෙන් නො දන නො වේ යයි අවෙලකයා කීයේ ය.

3004. මෙලොවත් පරලොවත් බලන්නා වූ පැවිද්දකුට මට ප්‍රියය, අප්‍රිය ය, යන හැඟීමක් නැත. කුඹ වනාහි මනා සංයත වූ පැවිද්දන්ගේ වෙශයෙන් අසංයත වූයෙහි මෙලොව හැසිරෙන්නෙහි ය.

3005. කුඹ වනාහි ආයඬයකුට බඳු ස්භාව ඇත්තෙහි. එහෙත් ගති පැවතුමින් අන්‍යායඬ ද වෙති. සංයම නැත්තෙහි. එහෙත් සංයම ඇත්තකු බඳු වෙති. පාප සංඛ්‍යාත කෘෂ්ණයෙහි ඇලුණෙක් වෙති. නිර්ලජ්ජා ස්වභාවය ඇත්තෙහි. ලාමක වූ බොහෝ දුශ්චරිතයෙහි හැසුරුණෙහි යයි නාරජ තෙම නිත්‍ය කෙළේ ය.

3006. “(එම්බා නිගණ්ඨය.) මිත්‍රද්‍රෝහී වූ කුඹ ද්‍රෝහ නොකළා වූ මිත්‍රයාට ද්‍රෝහ කෙළේ ද වෙති. කේලාම් කියන්නේ ද වූයෙහි. මේ සත්‍ය වචනය කරණ කොට ගෙන තොපගේ මස්තකය සත් කඩක්ව පැලේවා” යි නාරජ සාප කෙළේ ය.

3007. මිත්‍රද්‍රෝහිකම අනිෂ්ට විපාක ගෙන දෙන හෙයින් මිත්‍රයන්ට ද්‍රෝහ නො කළ යුතු. මිත්‍ර ද්‍රෝහකමට වඩා අන් පාපයෙක් නැත්තේය. පොළොව් ඉසින ලද වීෂ ඇති නාගයා විසින් ශාපකරන ලද්දේ, නා රජුගේ සත්‍ය ක්‍රියාවෙන් සංවරයෙහි සිටීම යි ප්‍රතිඥා කළ (ඒ) කුට ආච්චික තෙම නැසුණේ යයි වදළුසේක.

පණ්ඩරක ජාතක යි.

9. සමබ්බලාජාතකං

3008. කා වෙධමානා ගිරිකඤ්ජරාය
එකා තුවං තිට්ඨසි සඤ්ජතුරු,
පුට්ඨාසි මෙ පාණිපමෙයාමජේකි
අකඛාහි මෙ නාමඤ්ඤි බන්ධවෙ ව.
3009. ඔභාසයං වනං රච්චං සීභව්‍යශෙතිසෙවිතං,
කා වා තිට්ඨසි කල්‍යාණි කසස වා තිට්ඨසි සුමජ්ඣකිමෙ
අභිවාදෙමි තං හඤ්ඤ දනවාහං නමස්සු නෙ.
3010. යො පුත්තො කාසිරාජසස යොත්ථිසෙතොති නං වීදු,
නසසාහං සමබ්බලා හරියා එවං ජානාහි දනව
අභිවාදෙමි හඤ්ඤොන සමබ්බලාහං නමස්සු නෙ.
3011. වෙදෙහපුත්තො හඤ්ඤොන වනෙ වසති ආතුරො,
තමහං රොගසමුත්තං එකා එකං උපට්ඨතිං.
3012. අභඤ්ඤි වනමුඤ්ජාය මධුමංසං මීගාවිලං,
යද්ද හරාමි තං හසෙකා තසස නුනජ්ජ නාධති.
3013. කිං වනෙ රාජපුත්තොන ආතුරොන කරිසසසි,
සමබ්බලෙ පරිවිණේණින අහං හතතා හවාමි නෙ.
3014. සොකට්ඨාය දුරතතාය කිං රූපං විජ්ජනෙ මම,
අඤ්ඤිං පරියෙස හඤ්ඤොන අභිරූපතරං මයා.
3015. එභිමං ගිරිමාරුඤ්ඤා හරියා මයහං චතුසසතා,
තාසං තිට්ඨං පවරා හොති සබ්බකාමසම්ඤ්ඤිති.
3016. නුන කාරකවණ්ණිකෙ යච්චිකිඤ්ඤි මනසිවසසි,
සබ්බිනං පවුරං මයහං රමස්සුජ්ජ මයා සහ.
3017. නො වෙ තුවං මහෙසෙයාං සමබ්බලෙ කාරයිසසසි,
අලං තිට්ඨං පාතරාසාය මඤ්ඤි හතතා හවිසසසි.

9. සම්බලා ජාතකය

3008. මේ පර්වත කඳුරැළියෙහි වෙව්ලමින් පිරුණු වටොර යුවලක් ඇති එකලා වූ සිටුනා තෝ කවරහි. මිටින් ගතහැකි මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇත්තිය, මා විසින් විවාරන ලද වෙහි. තිගේ නම ද ඤාතින් ද මට කියව.

3009. යහපත් මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇති සුන්දර ස්ත්‍රිය, සිංහවාසාසු- දින්ගෙන් ගැවැසිගත් සිත්කලු වූ මේ වනය බබළවමින් සිටුනා තෝ කවරහි. සොඳුරු තිට වදිමි. මම අසුරයෙක්මි. තිට නමස්කාර වේවා යි අසුරයා කියේ ය.

3010. අසුරය, කසි රජුගේ යම් පුත්‍රයෙක් වෙද, සොක්කියෙන යයි ඔහු දනිත්. මම වනාහි ඔහුගේ සම්බලා නම් භාය්‍යා වෙමි, අසුරය මෙසේ දන ගනුව.

3011. සම්බලා නම් වූ මම තොප වදිමි. තොපට නමස්කාර වේවා. පින්වත් අසුරය, වෙදෙහ පුත්‍ර තෙමේ රොගී වූයේ වන- යෙහි වෙසෙයි. මම වනාහි රොගයෙන් පෙළුණු එකලා වූ ඔහුට එකලා වූ උපස්ථාන කෙළෙමි.

3012. මම ද මැස්සන් නැති මින් සිංහාදින් කා දමූ මසුන් සොයා ගෙන යම් කලෙක හැරගෙන එමි ද, වෙදෙහ පුත්‍ර තෙම එය බුදින්නේය. අද ඔහුට එය ද නො ලැබ එකාන්තයෙන් කැවෙතියි සිතමි.

3013. සම්බලාවෙනි, ආතුර වූ දිරාපත් වූ රාජපුත්‍රයකු හෙතුවින් කුමට පරිවය්‍යා කරති ද? මම තිට ස්වාමි පුරුෂ වෙමි යි (දනවයා කිය.)

3014. ශොකාතුර වූ දුගී අත්බැව් ඇති මාගේ කවර රූප සම්පත්තියක් විද්‍යමාන ද? තට යහපතක් වේවා. මට වඩා රුවැනි අන් අහනක් සොයා ගනුව යි.

3015. සුන්දරිය, එව. මේ පර්වතයට නැගෙව. මාගේ භාය්‍යාවෝ සාරසියක් වෙති. සියලු කාමසම්පත්ත් සමෘද්ධ වූ තී ඔවුනට ප්‍රධාන වෙති.

3016. තරුබඳු ආලෝක ඇත්තිය, සිතින් යම්බඳු ප්‍රාර්ථනක් කෙරෙහි නම් ඒ සියල්ල මට අයික ව තිබේ. මා සමඟ අභිරමණය කරව.

3017. සම්බලාව, ඉදින් තී මාගේ මෙහෙසි බව නො කරන්නී නම්, තී මාගේ ප්‍රාතරාසයට නිසි බාද්‍යය වන්නෙහියයි සිතමි.

3018. කඤ්ඤා සත්තපටො ලුඤ්ඤා කළාරො පුරිසාදකො,
විනෙ නාරං අපසානති සමුද්ධං අග්ගති භූජෙ.
3019. අධිපක්ඛා පිසාවෙන ලුඤ්ඤාමිසවකඤ්ඤා,
සා ච සත්තවසම්පත්තා පතිමෙවානුසොචති.
3020. න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං යං මං බාදෙය්‍ය රක්ඛිසො,
යඤ්ඤා මෙ අය්‍යපුත්තස්ස මනො හෙසසති අඤ්ඤාථා.
3021. න සතති දෙවා පවසනති නුත
න හි නුත සතති ඉධ ලොකපාලා,
සහසා කරොන්තානං අසංඤ්ඤානං
න හි නුත සතති පටිසෙධිතාරො.
3022. ඉත්ථිනමෙසා පවරා යසසස්සිති
සන්තා සමා අභිරිවුග්ගතෙජා,
නඤ්ඤා තුචං රක්ඛයාදෙසි කඤ්ඤා
මුද්ධා ච හි සත්තධා තෙ ඵලෙය්‍ය
මා කං දහි මුඤ්ඤා පතිබ්බතා සා.
3023. සා ච අසමමාගඤ්ඤා පමුත්තා පුරිසාදකා,
නිළං ඵලිනසතුණිච ගතසිඛංච ආලයං.
3024. සා තත්ථ පරිදෙවෙසි රාජපුත්ති යසසස්සිති,
සමුද්ධා උතුමත්තකඛා විනෙ නාරං අපසානති.
3025. සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ විනෙද සම්පත්තවරණෙ ඉසෙ,
රාජපුත්තං අපසානති තුමහමති සරණං ගතා.
3026. විනෙද සිහෙ ච බ්‍යග්ගෙ ච යෙ-ච අඤ්ඤා විනෙ මිගා,
රාජපුත්තං අපසානති තුමහමති සරණං ගතා.
3027. නිණ්ලතාති ඔසධෙය්‍යා පබ්බතාති වනාති ච,
රාජපුත්තං අපසානති තුමහමති සරණං ගතා.

3018. සත් දළමඩුල්ලක් ඇති රෝද වූ පිටතට නික්මුණු දළ ඇත්තා වූ මිනිසුන් කන්නා වූ (ඒ රකුස් තෙම) වනයෙහි පිහිටක් නො දක්නා වූ ඒ සම්බුද්ධා ව ද අතින් අල්ලාගත්තේය.

3019. රෝද වූ ක්ලෙශාමිෂ වශයෙන් ලොල් වූ ඇස් ඇති පියාවයා විසින් යටත් කරන ලද (එහෙයින් ම) සතුරාගේ වසභයට පැමිණියා වූ ඒ සම්බුද්ධා ව ද ස්වාමියා අනුවම ශෝක කරයි.

3020. යම් භෙයෙකින් මා රකුසා කන්නේ නම් මෙ මට දුකෙක් නො වේ. මාගේ ආයතීපුත්‍රයාගේ සිත අත් ලෙසක් වේ නම්, එය මට ඊට වඩා දුකෙකි.

3021. දෙවියෝ නැත. දුරුරට වෙසෙහි සිතමි. මෙහි ලොක-පාලයෝ නැත් මැ යි සිතමි. එහෙයින් මැ බලාත්කාරකම් කරන අශික්ෂිතයන් වළකන්නාහු නැත් මැ යි සිතමි.

3022. මෝනොමෝ යශස් ඇත්තා වූ ශාන්ත වූ සම හැසිරීම් ඇති ගින්නක් මෙන් උග්‍ර තෙජස් ඇත්තියකි. ස්ත්‍රීන් අතුරෙන් උතුම් තැනැත්තියකි. රාක්ෂසය, ඉදින් තෝ ඒ කන්‍යාව කන්නෙහි නම්, තාගේ මුදුන සන්නිවක් ව පැළෙන්තේ ය. තෝ මැය නො-තවව. මුදු හරුව. ඔ නොමෝ පතිවුතාවකි යි (එහි පැමිණි සක් දෙවරස් කී).

3023. මිනීමස් කත අසුරයාගෙන් දිදුණා වූ ඕනොමෝ ගොදුරු ගෙන එන පක්ෂිධෙනුවක් හිස් කැදල්ලට මෙන් ද, ගවදෙනක් නික්ම ගිය වස්සා ඇති ගවහලට මෙන් ද, හිස් අසපුවට පැමිණියා ය.

3024. ඒ සම්බුද්ධා නම් යශස් ඇති රාජපුත්‍රී නොමෝ ඒ වෙනෙහි හිමියා නො දක්මින් සොවන් උපන් උසුමින් රන් වූ ඇස් ඇති වැ වැලැපුණා යැ.

3025. මම ශ්‍රමණයන් ද බ්‍රාහ්මණයන් ද වරණ ධර්මයන්ගෙන් යුත් සෘෂිවරුන් ද වදිමි. රාජ පුත්‍රයා නො දක්නා වූ සම්බුද්ධා නම් වූ මම තොපගේ පිහිට සොයා ගියා වෙමි.

3026. සිංහයන් ද ව්‍යාඝ්‍රයන් ද වෙනෙහි යම් සෙසු මාගයෝ වෙත් නම් ඔවුන් ද මම වදිමි. රාජ පුත්‍රයා නො දක්නා වූ සම්බුද්ධා නම් වූ මම තොපගේ සරණ ගියා වෙමි.

3027. කෘෂ් වර්ග ද ලතා වර්ග ද ඔෂධි වර්ග ද පර්වත ද වන ද යන මේ තන්හි යම් දෙවිකෙනෙක් අධිශාහිත ව වෙසෙද් ද, මම ඔවුන් වදිමි. රාජපුත්‍රයා නො දක්නා වූ සම්බුද්ධා නම් වූ මම තොප පිහිට සොයා ගියා වෙමි.

3028. වජෙඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියවර්ෂාමං රතං නකඛින්නමාලිනි,
රාජපුත්තං අපසංසනති කුමහමහි සරණං ගතා.
3029. වජෙඤ්ඤා භාගිරථිං ගඛං සවනානි පටිග්ගහං,
රාජපුත්තං අපසංසනති කුමහමහි සරණං ගතා.
3030. වජෙඤ්ඤා අහං පබ්බතරාජසෙට්ඨං හිමවතං සිලුච්චයං,
රාජපුත්තං අපසංසනති කුමහමහි සරණං ගතා.
3031. අතිසායං වතාගඤ්ඤා රාජපුත්තං යසසංසිති,
කෙනතුජ්ජ සමාගඤ්ඤා කො තෙ පියතරො මයා.
3032. ඉදං ඛොහං කදවොචං ගහිතා තෙන සතකුතා,
න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං යං මං බාදෙය්‍ය රකඛයො
යඤ්ඤා මෙ අයංපුත්තස්ස මනො හෙසසති අඤ්ඤථා.
3033. වොරිතං ඛුඤ්ඤායිතං යාසු සච්ඡං සුදුලලහං,
රීතං භාවො දුරාඡානො මච්ඡසෙසවොදකෙ ගතං.
3034. තථා මං සථං පාලෙකු පාලයිස්සති වෙ මමං,
යථාහං නාහිඡානාමි අඤ්ඤං පියතරං තයා
ඵතෙන සථිච්චජේෂ්ඨ ව්‍යාධි තෙ වූපසමිද්ධං.
3035. යෙ කුඤ්ඤාරා සත්තසතා උළාරා
රකඛනති රතංඤ්ඤං උය්‍යතාවුධා,
ධනුග්ගහානඤ්ඤා සතාති සොළස
කථං වීධෙ පස්සමි හද්දෙ සත්තවො.
3036. අලබ්භනායො පදුමුත්තරත්තවා
වීරාගිතා පස්සති හංසග්ගරා,
තාසං සුභික්ඛා මිතගීතවාදිනං
න දති මෙ තාන තථා යථා පුරෙ.

3028. නැකැත් පෙළින් යුක්ත වූ නිලුපුල් බඳු වර්ණ ඇති රාත්‍රිය ද මම වදිමි. රාජපුත්‍රයා නො දක්නා වූ සම්මුලා නම් වූ මම නොපගේ සරණ ගියා වෙමි.

3029. සෙසු ගංගාවන්ගේ ජලය පිළිගන්නා වූ භාගිරිටී නම් ගඟ මම වදිමි. රාජපුත්‍රයා නො දක්නා වූ සම්මුලා නම් වූ මම නොපගේ සරණ ගියා වෙමි.

3030. නිමවනන නම් පර්වතරාජශ්‍රේෂ්ඨයා මම වදිමි. රාජ පුත්‍රයා නොදක්නා වූ සම්මුලා නම් මම නොපගේ සරණ ගියා වෙමි යි (සම්මුලා නොමෝ වැළපුණා ය.)

3031. යශස් ඇත්තා වූ රාජපුත්‍රිය, තෝ ඉතා සවස්ති ආයෙහි ය. අද කවරකු හා එක්වුවා ද? තිට මට වඩා ප්‍රියතරයෙක් කවරේ ද යි රාජපුත්‍රයා ඇසී ය.

3032. ඒ සතුරා විසින් අල්ලා ගන්නා ලද මම ඔහුට මෙය ප්‍රකාශ කෙළෙමි. යම්හෙයෙකින් රකුස් තෙම මා කන්නේ නම් එය මට දුකක් නො වේ. මාගේ ස්වාමීපුත්‍රයාගේ සිත්හි යම්බඳු වෙනසක් වේ නම් එය මට එයට වඩා දුකකැ යි කියා යි.

3033. සෙරවු ද, බොහෝ අදහස් ඇත්තා වූ ද යම් ඒ ස්ත්‍රීන් අතුරෙහි සත්‍යවචනය ඉතා දුර්ලභ ය. මත්ස්‍යයන්ගේ දියෙහි ගමන් මාර්ගය මෙන් ස්ත්‍රීන්ගේ ස්වභාවය දැනගන්නට අපහසුය.

3034. යම්සේ මම නුඹට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අන්‍යයකු නො-දනිමි යි කියමි ද, ඉදින් එසේ මාගේ සත්‍යය රක්තේ නම්, ඒ සත්‍ය තෙමේ මා රක්වා. මේ සත්‍ය වචනය කරණ කොට ගෙන නොපගේ ව්‍යාධිය සන්තිදේවා යි (සම්මුලා නොමෝ සත්‍යක්‍රියා කළාය.)

3035. සම්මුලාවෙනි, මහත් හස්තිහු සත්සියයක් ද (ඔවුන් පිට නැති) අවිදරන ධනුර්ධරයන් සොළොස්සියයක් ද මෙනුවර රකිත්. (එසේ කල්හි) කෙබඳු සතුරන් දක්නෙහි දැයි (රාජතාපස තෙමේ සම්මුලාවගෙන් ඇසුවේය.)

3036. පියාණන් චන්ද්‍රස, නුඹවහන්සේගේ පුත්‍ර තෙමේ පියුම් ගැබ මෙන් මතුපිට රන්වන් සිවියෙන් බබළන්නා වූ අලංකාර ලෙස සැරසුණා වූ සිහින් මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇත්තා වූ හංසයන්ගේ බඳු ස්වර ඇත්තා වූ ස්ත්‍රීන් දකී. ඔවුන්ගේ මිහිරි ගීත වාදිතය අසා හෙතෙමේ පෙර මෙන් දෑත් මා කෙරෙහි නො පවතී.

3037. සුවණ්ණසංඛතවධිරා සුචිග්ගහා
අලඬකතා මානුසියචජරුපමා,
සෙතොපියා තාන අනිඤ්ඤානිඤ්ඤා¹
බ්බතියකඤ්ඤා පටිලොභයතති නං.
3038. සචෙ අනං තාන තථා යථා පුරෙ
පතිං තමුඤ්ඤා² පුනා වතෙ භරෙ,
සමොනසෙ මං න ව මං විමානසෙ
ඉතොපි මෙ තාන තතො වරං සියා.
3039. යමනතපාතෙ විපුලසම් ඔහිතෙ
නාරි විමට්ඨාභරණා අලඬකතා,
සබ්බභූපෙනා පතිනො ව අජියා
අබ්ජානි තසසා මරණං තතො වරං.
3040. අපි චෙ දළිඤ්ඤා කපණා අනාලුභියා⁴
කටාදුතියා පතිනොව යා පියා,
සබ්බභූපෙනායපි අජියාය
අයමෙව සෙය්‍යා කපණාපි යා පියා.
3041. සුදුලොහිතී පුරිසසස යා හිතා
භක්ඛතීයා දුලලහො යො හිතො ව,
හිතා ව තෙ සීලවතී ව හරියා
ජනිඤ්ඤා ධම්මං වර සමුලාය.
3042. යචෙ තුචං විපුලෙ⁵ ලඤ්ඤාගෙ
ඉසසාවතීණ්ණා මරණං උපෙසි,
අභඤ්ඤා තෙ භද්දෙ ඉමා රාජකඤ්ඤා
සබ්බභූපෙනා වචනකරා භවාමානි.

සමුලා ජාතකං.

10. ගන්ධකිඤ්ඤාජාතකං.*

3043. අප්පමාදෙ අමතපදං පමාදෙ මච්චුතො පදං,
අප්පමතො න මියනති සෙ පමතො යථා මනා.

1. අනිඤ්ඤානිඤ්ඤා - නා.
2. පතිත උඤ්ඤා - වි.
3. පඤ්ඤා - මජ්ඣ.
4. අනාලුභියා - මජ්ඣ., සා.
5. විපුලෙ - මජ්ඣ.
* ගන්ධකිඤ්ඤා - සා.

3037. ස්වර්ණමය සංකල්පාහරණ (තනපට) දරන්නා වූ අලංකාර කරන ලද මනා සිරුරු ඇත්තා වූ මිනිස් දෙවගනන් බඳු වූ ඤාත්‍රිය කන්‍යාවරු නිඤ්ඤ නොකරන ලද ශරීරාවයව ඇත්තාහු සොක්කියෙන රජුට ප්‍රිය වෙත්. පියාණෙනි, ඒ කන්‍යාවෝ සොක්කියෙන රජු පොළඹවත්.

3038. පියාණෙනි, ඉදින් මම පෙර මෙන් නැවත ද වනයෙහි සිඟා හැසිරීමෙන් ඒ ස්වාමියා පොෂණය කරන්නෙමි නම්, මට සම්මානන කරන්නේය. මට අවමන් නො කරන්නේය. පියාණෙනි, මෙයට වඩා මට එය උතුම් වන්නේය.

3039. ආහාර පාන බොහෝ කොට පිළියෙළ කොට තිබෙන ගෘහයෙහි නානාලංකාරයෙන් සැරසුණා වූ සියලු අංගයන්ගෙන් යුක්ත වූ ස්ත්‍රී තොමෝ ස්වාමියාගට අප්‍රිය වන්නී නම්, ඇයට ගෙල වැල බැඳගෙන මරණයට පත්වීම ඒ ගෘහවාසයට වඩා උතුම් වේ.

3040. තවද දිළිඳු වූ බැගෑපත් වූ සහල් නැළියක්වත් නැත්තා වූ නිදන කලාල දෙවැනි කොට ඇති ස්ත්‍රියක් වන්නී නම් ඔ තොමෝ සැමියාට ප්‍රිය ද, සියලු අංගයන්ගෙන් යුක්ත වූ ද අප්‍රිය ස්ත්‍රියට වඩා දුෂ්පත් වූ යම්බඳු ප්‍රිය තැනැත්තියක් වේ නම් ඔ උතුම් යි (සම්බුලා තොමෝ කීවාය.)

3041. යම් තැනැත්තියක් පුරුෂයාට හිතවත් ද ඔ ඉතා දුර්ලභ ස්ත්‍රියකි. යම් පුරුෂයෙක් තෙමේ ස්ත්‍රියට බැතිමත් ද ගෙනෙමින් දුර්ලභය. මේ සම්බුලා නම් භාය්‍යා තොමෝ තොපට හිතවත් ය. ගුණවත්ය. මහරජ, සම්බුලාව සමග දැහැමින් වාසය කරවයි තාපස වූ පිය රජතෙම අවවාද කෙළේය.

3042. සම්බුලාවෙනි, ඉදින් තෙපි අභිෂෙකවගයෙන් ලබන ලද මහත් භාග ඇති කල්හි ඊර්ණ්‍යාවට බැස ගත්තාහු මරණයට පැමිණෙන්නාහු ද, එසේ නම් සොදුර, මමත් මේ හැම රාජ කන්‍යාවරුන් තිගේ වචනය පිළිපදින්නාමෝ වෙමුයි රජතෙම කීයේය.

සම්බුලා ජාතක යි.

10. ගන්ධකිඤ්ඤ ජාතකය

3043. කුශලයෙහි සිතියෙන් වෙන් නොවීම නම් වූ නො පමාව නිවනට මහ යි. කුසල් පිරිමේ එළඹ සිටි සිතියක් නැතිබව සසර දුකට මහ යි. නො පමාවුවෝ සසර දුකට නොපැමිණෙත් හෙවත් නොමැරෙත්. පමාවුවෝ මළුවන් වැනි වෙත්.

3044. මද පමාදෙ ජායෙථ පමාද ජායනෙ ඛයො,
ඛයා ච දෙසා¹ ජායනති මා මදෙ හරතුසහ.²
3045. බහු හි බන්ධයා ජිනා අකං රට්ඨං පමාදිනො,
අථොපි ගාමිනො ගාමා අනාගාරා අගාරිනො.
3046. බන්ධියස්ස පමන්තස්ස රට්ඨස්මිං රට්ඨවිබ්ඪන,
සබ්බෙ භොගා විනස්සන්ති රක්ඛන්තූ නං වුවුට්ඨෙ අසං.
3047. නෙස ඛලෙචා මහාරාජ අතිවෙලං පමජ්ජසි,
ඉඳං ජිනං ජනපදං වොරා විඬංසයන්ති නං.
3048. න නෙ පුත්තා හවිස්සන්ති න තිරක්ඛං න ධානියං,
රට්ඨෙ විලුප්පමානමිති සබ්බභොගෙහි ජියසි.
3049. සබ්බභොගපරිජිණ්ණං රාජානං වාපි බන්ධියං,³
ක්කන්තිත්තා සුහජ්ජා ච න තං මක්ඛන්ති මානියං.⁴
3050. හත්ථාරොහා⁵ අනිකට්ඨා රජිකා පත්තකාරකා,
තමෙවමුපජිවන්තා න තං මක්ඛන්ති මානියං.
3051. අසංවිහිතකමමනං බාලං දුම්මන්ති මන්තිනං,
සිරි ජහති දුමමධං ජිණ්ණංච උරගො තවං.
3052. සුසංවිහිතකමමනං කාලුට්ඨාසිං අනජ්ඣිතං,
සබ්බෙ භොගාහිවිබ්ඪන්ති ගාවො සඋසහාමිච.
3053. උපසසුතිං මහාරාජ රට්ඨෙ ජනපදෙ චර,
තත්ථ දියවා ච සුත්වා ච නතො තං පථිපජ්ජසි.
3054. එවං වෙදෙතු පක්ඛොලො සබ්බාගෙම සරසමපජිනො,⁶
යථාහමජ්ජ වෙදෙමි කණ්ණකෙන සමපජිනො.

1. පදෙසා - වි. මජ්ඣ. සකා.

2. මාපමාදෙ හරතුසහ - මජ්ඣ. මාපමාදෙ හරතුසහ - වි.

3. බන්ධියා - වි. මජ්ඣ.

4. බන්ධිය - වි.

5. හත්ථාරොහා - වි.

6. සරසමපජිනෙ - මජ්ඣ.

3044. මහරජ, ආරොග්‍යාදී ත්‍රිවිධ මදයෙන් ප්‍රමාදය හටගනී. ප්‍රමාදයෙන් විනාශය හටගනී. විනාශ හෙතුවෙන් ද්වේෂයෝ හටගනිත්. එබැවින් රට පොෂණය කරන්නාවූ ශ්‍රේෂ්ඨය, මදයට නො පැමිණෙව.

3045. ප්‍රමාද වූ බොහෝ රජදරුවෝ වස්තුවය රටය යන මෙයින් පිරිහුණාහ. තවද ප්‍රමාදපන්න වූ ගම්දෙටුවෝ ගමින් පිරිහුණාහ. ප්‍රමාදපන්න ගිහිගේ වැස්සෝ ධාන්‍යාදියෙන් සහ ගිහිගෙයින් ද, පැවිද්දෝ පැවිදි බවෙන් ද පිරිහුණහ.

3046. රටදියුණු කරන්නා වූ මහරජ, පමා වූ රජුගේ රටෙහි හැම සම්පත්හු ම වැනසෙත්. එය රජුට දූකය හි කියනු ලැබේ.

3047. මහරජ, සීමාව ඉක්මවා පමාවන්නෙහි තම එය පැරණි රජුගේ ස්වභාවය නොවෙයි. ආහාර පානාදියෙන් සමෘද්ධ වූ ස්වර්ණාදියෙන් පිරුණා වූ ජනපදය සොරු විනාශ කරත්.

3048. රට පැහැර ගනු ලබන කල්හි සියලු භොගයන්ගෙන් පිරිහෙන්නේය. එවිට ප්‍රවේණිය රකින පුත්‍රයෝ ද නො වන්නාහ. (අධර්ම රජුගේ පුත්‍රයෝයයි රට වැසියෝ ඔහු බැහැර කරත්.) එසේ ම අධර්මක රජුගේ හිරණ්‍යාදී ධනය ද නො වන්නේය. ධාන්‍යාදිය ද නො වන්නේය.

3049. සියලු භොග සම්පත් පිරිහුණු ඤාත්‍රිය රජු පවා නැමිතුරෝ ද සුභදයෝ ද ඔහු පිදියයුතු කොට නො සිහත්.

3050. ඇතරුවෝ ද බලඇණිවල නියුක්තයෝ ද රිය පදවන්නෝ ද පාබලසේනාවෝ ද යන සියල්ලෝම ඔහු ඇසුරු කරමින් ජීවත්වන්නාහු නමුත් ඔහු පිදිය යුත්තකු වශයෙන් නො හඟිත්.

3051. හොඳින් විධාන නො කළ කර්මාන්ත ඇති නපුරු කර්ම ඇති මන්ත්‍රීන්ගෙන් යුත් අනුවණ බාලයා, දිරාගිය සැව හැරයන සර්පයකු මෙන්, ශ්‍රී තොමෝ හැරදමා යන්නිය.

3052. හොඳින් විධාන කරන ලද කර්මාන්ත ඇති සුදුසු කල්හි වියඬය කරන්නා වූ අනලස් වූ රජුට වෘෂභයා සහිත ගව මුළු මෙන් සියලු සම්පත් වැඩෙත්.

3053. මහරජ, දනවුපුවත් ඇසීම පිණිස රටෙහි ද ජනපදයෙහි ද හැසිරෙව. එහි දක්ක යුතු දෑ දක ඇසිය යුතු දෑ අසා (මැනවින් දැනගෙන) එයට අනුව පිළිපදව.

3054. අද මම කටුවකින් විදුනා ලද්දේ යම්සේ දුක් විඳිමි ද, මෙසේ ම පඤ්ඤාල රජතෙම යුද්ධයෙහි දී ඊයෙන් විදින ලද්දේ දුක් විඳිවා.

3055. ජිණේණා දුබ්බලවක්ඛස්සි න රූපං සාධු පරිඤ්ඤි,
කිං තත්ථ චුභ්බදත්තස්ස යං තං මග්ගොග්ගා කඤ්ඤො.

3056. බව්වහස්ස¹ චුභ්බදත්තස්ස යොහං මග්ගස්සි² බ්‍රාහ්මණ,
අරක්ඛිතා ජානපද අධම්මබලිනා හතා.

3057. රත්තිඤ්ඤා චොරා බාදනති දිවා බාදනති තුණ්ඩියා,
රට්ඨස්මිං කුටරාජස්ස බහු අධම්මකො ජනො.

3058. එතාදියෙ භයෙ තාන³ භයට්ඨා තාව⁴ මානවා,
නිලෙලනකානි කුබ්බනති වනෙ ආහස්සි⁵ කණ්ඩකං.

3059. කදස්සු නාමයං රාජා චුභ්බදත්තො මරිස්සති,
යස්ස රට්ඨමිති⁶ ජියනති⁷ අසානිකා⁸ කුමාරිකා.

3060. දුබ්බාසිනස්සති නෙ ජමමි අනත්පදකොවිදෙ,
කුභිං රාජා කුමාරිනං හත්තාරං පරියෙසති.

3061. න මම දුබ්බාසිනං චුභ්බො කොවිදස්සපද අහං,
අරක්ඛිතා ජානපද අධම්මබලිනා හතා.

3062. රත්තිඤ්ඤා චොරා බාදනති දිවා බාදනති තුණ්ඩියා,
රට්ඨස්මිං කුටරාජස්ස බහු අධම්මකො ජනො
දුජ්ජිවෙ දුබ්බාතරෙ⁹ දුරෙ කුතො හත්තා කුමාරියො.

3063. එචං සයතු පඤ්ඤාලො සබ්බාමෙ සක්ඛියා හතො,
යථායං කපණො සෙති හතො ඵාලෙන සාලියො.

1. පහොස්ස - ටි.
2. මග්ගොග්ගා - ටි.
3. පානෙ - මජ්ඣං.
4. තාන - ටි. මයං.
5. ආහත්තො - මජ්ඣං.
6. රට්ඨස්මිං - ටි. මජ්ඣං.
7. ජියනති - ටි.
8. අසානිකා - ටි.
9. දුබ්බාතර - මජ්ඣං.

3055. (එමඛා මහලු පුරුෂය,) නුඹ ජරායෙන් පීර්ණවූයෙහි දුර්වල ඇස් ඇත්තෙහිය. හොඳින් රූප නො දක්නෙහිය. ඒ නිසා කටුවක් ඇනුනේය යන යමක් ඇද්ද එහි බඹදත් රජුගේ කිනම් දොෂයක්දැයි (පුරෝහිත තෙම ඇසීය.)

3056. බ්‍රාහ්මණය, යම් ඒ මම කටු ඇති මාර්ගයෙහි (කටු ඇනුනෙමි ද) මෙහි බ්‍රහ්මදත්ත රජුගේ බොහෝ දොෂයෝ වෙත්. රජු වීසින් ජනපද වැසියෝ නො රක්නා ලද්දහුය. නො දූහැමි අයබදු ගැනුමෙන් ඒ ජනපද වැසියෝ නසන ලද්දහ.

3057. රාත්‍රි කාලයෙහි ද සොරු පැහැර ගනිත්. දවල් අධර්මයෙන් අයබදු ගන්නෝ පැහැර ගනිත්. පාපිරජහුගේ රටෙහි ජනයා බොහෝ සෙයින් අධාර්මිකයහ.

3058. දරුව, මෙබඳු බිය ඇති වූ කල්හි බියෙන් පෙළුණු මිනිස්සු කටු ගෙනවුත් (දෙරටුව අවුරා ගෙවල් හැරගොස්) වනයේ සැහවි සිටිය හැකි තැන් සාදා ගනිත්.

3059. යම් රජකුගේ රටෙහි සැමියන් නැති කුමරියෝ මහලුවෙන් ද, මේ බ්‍රහ්මදත්ත රජ කවර දවසක මැරෙන්නේ දැයි (දිළිඳු මවක් හඬමින් කීවාය.)

3060. අවැඩ වචන කීමෙහි දක්ෂ නිව කැනැත්තිය, නි වීසින් නපුරු වචනයක් ම කියන ලද. කුමරියන්හට සැමියන් සොයන රජෙක් කොහි වෙසේද? (කියා පුරෝහිතයා ඇසුවේය.)

3061. බ්‍රාහ්මණය, මා වීසින් නපුරක් නොකියන ලද. මම අර්ථ පද කීමෙහි දක්ෂ වෙමි. රජු වීසින් ජනපද වැසියෝ නොරක්නා ලද්දහ. නො දූහැමින් අයබදු ගැනුමෙන් ජනපද වැසියෝ නසන ලද්දහ.

3062. රාත්‍රියෙහි ද සොරු පැහැර ගනිත්. දවල් කාලයෙහි අධර්මයෙන් අයබදු ගන්නෝ පැහැර ගනිත්. පාපී රජුගේ රටෙහි ජනයා බොහෝ අධාර්මිකයහ. දුකසේ පීඩත්වන්නාවූ, දුකසේ භායාවන් පොෂණය කරන්නා වූ රටෙහි දූරියෝ කොඳින් සැමියන් ලබන් ද?

3063. යම්සේ සාලිය නම් ගව තෙම සිවැලින් ඇනුණේ බැහැපත්ව සයනය කෙරේද? මෙපරිද්දෙන් ම පඤ්ඤාල රජතෙම පුද්ධ භූමියෙහි හෙල්ලකින් අතින ලද්දේ ශයනය කෙරේවායි (ගොවියෙක් ශාප කෙළේය.)

3064. අධිකාරීන් තුළ පමණක් බුද්ධිමත්තයක් ඇතිව,
යො කුමරු සමඟ රාජ්‍යය අපරාධකරණයට පත්වේ.¹

3065. අධිකාරීන් බුද්ධිමත්තයක් අහිමි කරමින් බුද්ධිමත්,
අපරාධකරණයට පත්වේ අධිකාරීන්ගේ හිත.

3066. රජුගේ වෙරළ බඩවැසියන් දිව්‍ය බඩවැසියන් තුළින්,
රජුගේ කුමරුන්ගේ බුද්ධිමත්තය අහිමිවේ.²

3067. සා නුත පුත රජු පසුබිම් විකල්පයෙන් හඳුන්වාදීම,
හඳුන්වාදීම අපරාධකරණයට පත්වේ එයට පාත්‍රය.

3068. එවැනි හඳුන්වාදීම පසුබිම් සමයෙන් අහිමිවේ හඳුන්වාදීම,
යථාමතයෙන් පසුබිම් බිහිවීමට පටන්ගනී.³

3069. යං පසු බිම් පසුබිම් පසුබිම් හිමි.⁴
කි. කුමරු බුද්ධිමත්තය යං නො ගරුණෙ⁵ හිමි.

3070. භාරගෙන බුද්ධිමත් පසුබිම් බුද්ධිමත්තය රාජ්‍යය,
අපරාධකරණයට පත්වේ අධිකාරීන්ගේ හිත.

3071. රජුගේ වෙරළ බඩවැසියන් දිව්‍ය බඩවැසියන් තුළින්,
රජුගේ කුමරුන්ගේ බුද්ධිමත්තය අහිමිවේ.⁶

3072. වර්තමාන අපරාධකරණය ගැන යං පුරුෂයා දුර්වලය,
තං දුර්වලය අපරාධකරණය බිහිවීමට පටන්ගනී.

3073. එවැනි කුමරු පසුබිම් විප්ලවය විප්ලවයකි,
යථායං කපණ ගැන විප්ලවය පටන්ගනී.

1. අපරාධකරණය - වි.

2. දුර්වලය - වි.

3. පවත්වාගෙන යාම.

4. එයට විවිධයන් - මජ්ඣිම.

5. ගරුණා - වි.

3064. නිව ගොවිය, යම්බඳු වූ තෝ කමා ම අපරාධ කොට රජුට ශාප කරන්නෙහි ද එබඳු තෝ බ්‍රහ්මදත්ත රජුට නිකරුණේ කිපුණෙහි ය.

3065. බ්‍රාහ්මණය, මම බ්‍රහ්මදත් රජුට ධර්මයෙන් (කරුණු ඇතිව) කීපෙමි. රජු විසින් ජනපද වැසියෝ නොරක්තා ලද්දහ. ඔහු විසින් අධර්ම අයබදු ගැනුමෙන් ඔහු පෙළන ලද්දහ.

3066. රාත්‍රියෙහි සොරු පැහැර ගනිති. දවල් කාලයෙහි අධර්මයෙන් අයබදු ගන්නෝ පැහැර ගනිති. පාපී රජුගේ රටෙහි නොදැනුම් ජනයා බොහෝ ය.

3067. ඒ මාගේ භාය්‍යා තොමෝ දෙවනුව පිය විකාලයෙහි බත් ගොවා ය. බත් ගෙනෙන තැනැත්තිය ගැන අපෙක්ෂා ඇත්තේ වීම. එවිට සාලිය තෙමේ සිවැලින් හැනුණේය යි ගොවියා කියේ ය.

3068. අද යම්සේ දෙන විසින් මම පහරදෙන ලද්දෙමි ද, මාගේ කිරි බඳුනක් පෙරළන ලද ද, මෙසේ ම පඤ්ඤාල රජ තෙම, යුද්ධ භූමියෙහි කඩුවෙන් ගසන ලද්දේ නැසේවා යි ගොපල්ලෙක් කී ය.

3069. දෙන කිරි බඳුන පෙරළවා ය. ගොපල්ලාටත් නිංසා කළා ය. යන යමක් ඇද්ද පින්වත, එහිලා යම් හෙයකින් කුඹ බ්‍රහ්මදත්ත රජුට ගර්භා කරන්නෙහි නම්, ඒ කවර හෙයකින් ද?

3070. බ්‍රාහ්මණය, පඤ්ඤාල රජ තෙමේ ගර්භා කළ යුත්තෙකි. බ්‍රහ්මදත්ත රජු විසින් ජනපද වැසියෝ නොරක්තා ලද්දහු නොදැනුම් අයබදු ගැනුමින් නසන ලද්දහ.

3071. රාත්‍රියෙහි සොරු පැහැර ගනිති. දවල් කාලයෙහි අයබදු ගන්නෝ පැහැර ගනිති. පාපී රජුගේ රටෙහි ජනයා බොහෝ සෙයින් අධාර්මික වේ.

3072. නපුරු වූ පැන දුටන්නා වූ මේ දෙන යම් හෙයකින් පෙර නො දෙවුමෝ ද, අද කිරි කැමැති රාජපුරුෂයන් විසින් උපද්‍රව වූවාහු ඇය දෙවමහ.

3073. මේ දුප්පත් ගවදෙන පුත්‍රයාගෙන් වෙන් වූවා, වැළැපෙමින් ඔබමොබ දුටු යි ද එසේ ම පඤ්ඤාල රජ තෙම පුත්‍රයාගෙන් වෙන් වූයේ හඬවා, පුත්‍රයන්ගෙන් වෙන් වූයේ වියළේවා යි ගම් දරුවෝ ශාප කළහ.

3074. යං පසු පසුපාලස්ස පබ්බතෙය්‍ය රථෙය්‍ය වා,
කොනිධි අපරාධස්ස ඉහමදන්තස්ස රාජිනො.
3075. අපරාධො මහාඉහෙම ඉහමදන්තස්ස රාජිනො,
අරක්ඛිතා ජාතපද අධිමුඛලිතා හතා.
3076. රතනිකඛ චොරා බාදනති දිවා බාදනති තුණ්ඩියා,
රඨස්මිං කුටරාජස්ස¹ ඛු අධමේකො ජනො
කථං නො අසිකොසස්වා ඛිරපා හස්සන්තෙ පජා.
3077. එවං ඛජ්ජතු පස්ඛාලො හතො යුඤ්ඤි සපුත්තකො,
යථාහමජ්ජ ඛජ්ජාමි ගාමකෙති² අරඤ්ඤජො.
3078. න සබ්බභුතෙසු වීධෙනති රක්ඛං
රාජානො මණ්ඩුක මත්‍රස්සලොකෙ,
නෙත්තාවතා රාජා අධමුචාරි
යා තාදිසං ජීවමදෙය්‍යුං ධබ්බතා.
3079. අධමුචරුපො චත ඉහමචාරි
අනුජිසියං³ භාසයි⁴ ඛතතියස්ස,
විලුප්පමානාය⁵ පුලුප්පජාය
පුජෙයි රාජං පරමසචාරියං.⁶
3080. සථෙ ඉදං ඉහෙම සුරජ්ජකං සියා
චිතං රඨං මුදිතං විප්පසන්නං,
භුඤ්ඤා ඛලිං අග්ගපිණ්ඩකඛ කාතා
න මාදිසං ජීවමදෙය්‍යුං ධබ්බතාති.

ගතධනික්ඛක* ජාතකං.

නිංසනි නිපාතො නිට්ඨිතො.

තසුඤ්ඤානං:

කිංජතු කුමභජයඤ්ඤිසජ්ජනන
අථ පණ්ඩිත සමනව සිරකච්ඡි,
දකරකස්ස පණ්ඩරතාසවරො
අථ සම්බුල තික්ඛකදෙවපුත්තොති.

1. කුඩං - වී,
2. ගාමිකෙති - මජ්ඣං. සා.
3. අනුජිසියං - වී. මජ්ඣං. සා.
4. භාසයි - වී.
5. විලුප්පමානාය - මජ්ඣං,
6. පරමසචාරියං - වී. සා.
* ගතධනික්ඛක - සා.

3074. දරුවෙහි, ගවයා නම් ගොපල්ලා වෙත දුවන්නේ ය. ගොපල්ලා දැක කෑගසන්නේ ය. මෙහි ලා බඹදත් රජුගේ කවර නම් අපරාධයක් ඇත්තේ ද?

3075. මහාබ්‍රාහ්මණය, බඹදත් රජුගේ අපරාධය නම්: රජු විසින් දැවවැස්සෝ තොරක්කා ලද්දහ. අධර්ම අයබදු ගැනීමෙන් පෙළුන ලද්දහ.

3076. රාත්‍රියෙහි සොරු පැහැර ගනිති. දවල් නොදැහැමි අයබදු ගන්නෝ පැහැර ගනිති. පව්වු රජුගේ රටෙහි නොදැහැමි ජනයා බොහෝ ය. කඩු කොපුව තනා ගැනීම පිණිස කිරිබොන වස්සෝ කෙසේ නම් නසනු ලැබෙද්ද?

3077. වනයෙහි උපන් මම ගම්වැසි කවුඩන් විසින් ඇඳකනු ලබමි ද? එසේ ම පක්‍ෂාල රජ තෙමේ යුද්ධයෙහි පුත්‍රයන් සහිත ව නසන ලද්දේ කනු ලබාවා.

3078. මණ්ඩුකය, මිනිස් ලොව රජවරු සියලු සතුන් කෙරෙහි ආරක්ෂාව නොපිහිටුවමින් තා වැනි ජීවත්වන්නකු කපුටෝ කන්නාහු ය යන යමක් වේ ද, මේ නිසා රජ තෙම අධාර්මික නො වේ යයි පුරෝහිතයා කීයේ ය.

3079. බ්‍රාහ්මණ තෙම එකාන්තයෙන් අධර්ම ස්වභාවය ඇත්තෙක. රජුගේ කැමැත්ත අනුව ම කියන්නේ ය. බොහෝ සතුන් විනාශ කරනු ලබන කල්හි අතිශයින් දෙස් කියයුතු රජ පුදන්නේ ය.

3080. බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් මෙරට සමාද්ධ වූ විශේෂයෙන් ප්‍රසන්න වූ ජනයා ඇති යහපත් රාජ්‍යයක් වන්නේ නම්, කවුඩෝ පූජාව වූ අග්‍ර පිණිස අනුභව කොට වාසය කෙරෙත්. මා වැනි ජීවත් වන්නකු කවුඩෝ නො කන්නාහ යි මැඩියා කී ය.

ගතධර්මසූත්‍ර ජාතක යි.

ත්‍රිංසති නිප්පාදය නිමි.

එහි උද්දනය:

කිංඡතුජාතක යැ කුම්භජාතක යැ ජයද්‍රිසජාතක යැ ජගුන්ත ජාතක යැ සම්භවජාතක යැ මහාකපිජාතක යැ දකරකඛසජාතක යැ පණ්ඩරකජාතක යැ සම්බුලාජාතක යැ ගතධර්මසූත්‍රජාතක යැ යි දසයෙකි.

චන්ද්‍රාලීසනිපාතො

1. තෙසකුණ ජාතකං

3081. වෙසසනතරං තං පුරුෂාථි සකුණා හදුලෙත්ථි තෙ,
රජ්ජා කාරෙතුකාමෙන කිංසු කිච්චං කතං වරං.
3082. විරසසං චත මං තාතො කංසො බාරාණසිග්ගහො,
පමනෙතො අප්පමන්තමපි¹ පිතා පුත්තං අවොදයි.
3083. පඨමෙනෙව චිතථං කොධං භාසං නිවාරයෙ,
තතො කිච්චානි කාරෙය්‍ය තං චතං² ආහු ඔත්තිය.
3084. යං කුං තාත තපෙ³ කම්මං පුබ්බකතමසංසයං,
රතෙතො දුට්ඨො ච යං කසිරා න තං කසිරා තතො පුත.
3085. බන්ධිසසස පමන්තසස රට්ඨසථිං රට්ඨවඩ්ඪන,
සබ්බෙ භොගා විනස්සනති රජෙස්සු තං චුට්ඨතෙ අසං.
3086. සිරි ච තාත ලක්ඛි⁴ ච පුජිතො එතදබ්බුච්චි,
උට්ඨානචිරියෙ පොසෙ රමානං අනුසුයකෙ⁵.
3087. උසුයකෙ⁶ දුහදයෙ පුරියෙ කම්මිදුසකෙ,⁷
කාලකණ්ණි මහාරාජ රමති චක්කහස්සරනි.
3088. සො කුං සබ්බසු⁸ සුහදයො සබ්බසං රක්ඛිතො හව,
අලකම් තුද මහාරාජ ලක්ඛ්‍යා හව නිවෙසනං.
3089. සලකම් ධිතිසමපනෙතො පුරියො හි මහග්ගතො,
අභින්නානං කාසිපති මුලං අග්ගඤ්ච ජිතුති.
3090. සකෙකාපි හි භූතපති උට්ඨානෙ නප්පමජ්ජති,
සකලයාණෙ ධිතිං කකා උට්ඨානෙ කුරුතෙ මනො.
3091. ගජබ්බං පිතරො දෙවා සජ්චා⁹ භොතති තාදිතො,
උට්ඨහතො අප්පමජ්ජතො අනුතිට්ඨන්ති දෙවතා.

1. අපමන්තං - මජ්ඣං, අප්පමන්තං - සායා,
2. චත - මජ්ඣං,
3. තපො - වී, මජ්ඣං,
4. කාකලකම් - සිමු,
5. අනුසුයකෙ - සිමු.

6. උසුයකෙ - සිමු,
7. දුසාකෙ - මජ්ඣං, සායා,
8. සබ්බෙ සුහදයො - මජ්ඣං,
9. සාජ්චා - මජ්ඣං, සායා,

විග්නාලිය නිපාතය

1. තෙසකුණ ජාතකය

3081. වෙස්සන්තර නම් පක්ෂිය, තට යහපතක් වේවා! රාජ්‍යය කරවනු කැමැත්තහු විසින් කවර නම් කෘත්‍යයක් කරන ලද්දේ යහපත් ද?

3082. පිය වූ කංස නම් බරණැස් රජතෙම බොහෝ කල් පමා වූයේ නොපමා වූ ද පුත්‍ර වූ ද මාතෙන් ප්‍රශ්නයක් විචාළේ යැයි වෙස්සන්තර නම් බකමුණු පක්ෂියා වොදනා කෙළේ ය.

3083. පිය රජුනි, රජ තෙමේ, පළමු කොට බොරුව ද, දෙවනුව ක්‍රොධය ද, තෙවනුව ක්‍රීඩාශීලී ස්වභාවය ද දුරු කරන්නේ ය. ඉක්බිති රාජ්‍යකෘත්‍යයන් කරවන්නේ ය. එය රාජවුත යයි කිය.

3084. පිය රජුනි, පෙර කළා වූ යම් ඒ කර්මයක් එකාන්තයෙන් නුඹ තවන්නේ ද, රාගයෙන් රත් වූයේ දොෂයෙන් දුෂ්ට වූයේත් යම් කර්මයක් කරයි ද, ඉන්පසු නැවත ඒ කර්මය නොකරන්නේ ය.

3085. රට දියුණු කරන්නා වූ මහරජ, පමා වූ රජුගේ රටෙහි සියලු හොඟයෝ වැනැසෙත්. ඒ පාපය රජුගේ යයි කියනු ලැබේ.

3086. පිය රජුනි, ශ්‍රී කාන්තාව ද කාලකණ්ණිය ද විචාරන ලද්දහු මෙය කීහ. ශ්‍රී නම් වූ මම උට්ඨානවීර්‍යය ඇති අනුතට ඊර්ෂ්‍යා නොකරන්නා වූ පුරුෂයා කෙරෙහි සිත් අලවමි යි කීවා ය.

3087. මහරජ, සම්පත් වක්‍රය බිඳින්නා වූ කාලකණ්ණිය තොමෝ මෙරමාට ඊර්ෂ්‍යා කරන නපුරු සිත් ඇත්තා වූ යහපත් වැඩ දුෂ්‍ය කරන්නා වූ පුරුෂයා කෙරෙහි සිත් අලවයි.

3088. මහරජ, ඒ නුඹ සියල්ලන් කෙරෙහි සුභාද වව. සියල්ල රක්තෙක් වව. කාලකණ්ණිය දුරු කරව. ශ්‍රී කාන්තාවට වාසයාන වව.

3089. කසි රට අධිපති රජුනි, ලක්ෂ්මිය සහිත වූ ප්‍රඥායෙන් හා වියරියෙන් යුක්ත වූ උසස් අදහස් ඇති පුරුෂ තෙම පස මිතුරන්ගේ මුල ද අග ද සිඳී.

3090. මහරජ, ශක්‍ර තෙමේ ද උට්ඨානවීර්‍යයෙහි ප්‍රමාද නො වේ. හෙ තෙමේ කුශලක්‍රියායෙහි ම ධෛර්‍ය කොට උට්ඨානවීර්‍යයෙහි සිත පිහිටුවයි.

3091. ගන්ධර්වයෝ ද බ්‍රහ්මයෝ ද ඒ සක්රජුට සමාන ජීවිකා ඇත්තෝ ය. දෙවතාවෝ උත්සාහවත් වූ පමා නොවන්නා වූ ඔහු අනුව පවතීත්.

3092. යො අපමනො අකුඨො නාන කිව්වාති කාරය,
වියමස්ස ව කිව්වස්ස¹ නාලයො වීඤ්ඤෙ සුඛං.
3093. තස්මිව නෙ වත්තපද ඵසාව අනුසාසනී,
අලං මිත්තෙ සුඛාපෙතුං අමිත්තානං දුඛාය ව.
3094. සබ්බි දුවං කුණ්ඩලිනී මහාසුඤ්ඤා ධර්මානුගාමිනී,
රජ්ජං කාරෙතු කාමෙන කිංසු කිම්බං කතං වරං.
3095. දෙව්ව තාන පදකානි යත් සබ්බං පතිට්ඨිතං,
අලඤ්ඤාය ව යො ලාභො ලඤ්ඤාය අනුරක්ඛනා.
3096. අමච්ච නාන ජානාහි ධීරෙ අසංසු කොවිදෙ,
අනකංකිතවෙ³ නාන අසොණොධ අවිනාසකෙ.
3097. යො ව නං තාන රතෙඛයා ධනං යකෙඤ්ච නෙ සියා,
සුතොව රථං සභගණෙන යො නෙ කිම්බාති කාරයෙ.
3098. සුසඛගභීතතාපතො සයං වීතං අවෙකඛිය,
නිධිකඤ්ඤා ඉණ්දනකඤ්ඤා න කරෙ පරපතනියා.
3099. සයං ආයං වයං ජඤ්ඤා සයං ජඤ්ඤා කතාකතං,
නිගගණෙන නිගගහාරහං පගගණෙන පගගහාරහං.
3100. සයං ජාතපදං අත්ථං අනුසාස රථෙසහ,
මා නෙ අධම්මිකා දුක්ඛා ධනං රථධිකඤ්ඤා නාසස්සං.
3101. මා ව වෙගො කිම්බාති කාරෙසි කාරයෙසි වා,
වෙගයා හි කතං කම්මං මජ්ඣෙ පච්ඡානුතප්පති.
3102. මා නෙ අධිසාර මුච්ච⁴ සුඛාලාමඛිකොපිතං,
කොධසා හි ඛුඤ්ඤා චිතා කුලා අකුලනං ගතා.
3103. මා තාන ඉසාරොමහිති අනායාස පතාරඨි,
ඉත්තං පුරිසානකඤ්ඤා මා නෙ ආසි දුඤ්ඤයො.

1. සබ්බිවස්ස - මජ්ඣං. සනා.
2. සකම්මි - මජ්ඣං.
3. අනකංකි නිං නෙව - මජ්ඣං.
4. මුච්ච - මජ්ඣං.

3092. පියාණෙනි, ඒ නුඹ නොපමා වූයේ නොකිපියේ කටයුතු කළ මැනවි. කටයුතුවල වැයම් කරන්නේ මැනවි. අලස තෙමේ සැප නොවිඳී.

3093. ගෙරජ, ඒ මා කී ප්‍රකාශනයෙහි ම ඒ වුනපදයෝ වෙත්. මෝ නොමෝ මැ අනුශාසනා වන්නී ය. මිතුරන් සුවපත් කිරීමට ද සතුරන්හට දුක් පිණිස ද මෙය සලර්ථ වේ යයි වෙස්සන්තර නම් පක්ෂියා කීවේ ය.

3094. බත්ත නම් බකවුණු පක්ෂියාට සහෝදරිය වන කුණ්ඩ-ලිණිය, මා විසින් විවාරන ලද ප්‍රශ්නය කියන්නට හැක්කෙහි ද? රජය කරවනු කැමැත්තහු විසින් කවර කෘත්‍යයක් කරන ලද්දේ යහපත් ද?

3095. යමෙක්හි සියල්ල පිහිටියේ නම්, එබඳු පද දෙකකි. නොලද ලාභ ලබා ගැනුම ද ලද දෙය රැක ගැනුම ද යන දෙක ය.

3096. පියාණෙනි, ප්‍රාඥ වූ යහපතට දක්‍ෂ වූ දුකෙළියෙහි නොයෙදෙන්නා වූ ඇමතියන් භාණ්ඩාගාරිකාදී තනතුරුවල යෙදිය යුතු බව දැනගනු මැනවි.

3097. පියාණෙනි, නුඹගේ යම් ධනයකුත් වේ නම්, යම් ඇමතියෙක් එය රක්තේ ද, රිය සගන්නා රියදුරකු වැනි වූ හෙතෙම නුඹගේ කටයුතුවල යෙදවීම කරව.

3098. මනාකොට සංග්‍රහ කරන ලද ඇතුළත්හි වූ ජනය. ඇතිව තෙමේ ම වස්තුව බලා තැන්පත් කර තැබීම ද, ණය දීම ද කරන්නේ ය. අනුන් ලවා නොකරවන්නේ ය.

3099. තෙමේ ම අයවැය දැනගන්නේ ය. කළ නොකළ දේත් තෙමේ ම දැන ගන්නේ ය. නිග්‍රහ කටයුත්තට නිග්‍රහ කරන්නේ ය ප්‍රග්‍රහ කටයුත්තට ප්‍රග්‍රහ කරන්නේ ය.

3100. මහරජ, ඒ දනව්වැස්සෝ නොදහැමි වූවාහු ධනයත් රටත් නොනසන්වා සි කියා දනව් වැස්සන්හට තමනට ප්‍රත්‍යක්ෂ කරුණින් අනුශාසනා කරන්නේ ය.

3101. පිරික්සා නොබලා වහා කටයුතු කරන්නෙක් නො වව. අනුන් ලවා කරවන්නෙක් හෝ නො වව. වහා කරන ලද කර්ම අනුව අඥාන තෙම පසුව තැවේ.

3102. පියාණෙනි, නුඹගේ සිත අකුශලය ඉක්මවා යන කල්හි අනුන්ගේ අකුශල කර්මයෙහි ඉතා දැඩිව කොප වී කටයුතු නොකරව. ක්‍රොධයෙන් වනාහි බොහෝ සමාද්ධි වූ කුලයෝ අකුල බවට ගියාහ.

3103. පියාණෙනි, මම අධිපති වෙමි සි අත්‍යයා අනර්ථයට නො බස් වව නුඹගේ රාජ්‍යයෙහි ස්ත්‍රීන්ට ද පුරුෂයන්ට ද දුකෙක් නො වේවා,

3104. අපෙතලොමිභංසසස රඤ්ඤා කාමානුසාරිනො,
සබ්බෙ භොගා විනස්සනති රඤ්ඤා නං වුවවතෙ අසං.
3105. තපෝව තෙ චක්‍රපද ඵසාව අනුසාසනී,
දක්ඛස්සදුනි පුඤ්ඤකරො අසොණ්ඩො අවිනාසකො
සීලවස්සු¹ මහාරාජ දුස්සීලො විනිපාතිකො.
3106. අපුච්ඡිමො කොසියගොතනං කුණ්ඩලීනිං තපෝව ව,
තං දනි වදෙති ජම්බුක බලානං බලමුත්තමං.
3107. බලං පඤ්චවිධං ලොකෙ පුරිසස්මං මහගගනෙ,
තත්ථ බාහුබලනකාම වරිමං වුවවතෙ බලං.
3108. භොගබලඤ්ච දීඝාවු දුතියං වුවවතෙ බලං,
අමච්චබලඤ්ච දීඝාවු තතියං වුවවතෙ බලං.
3109. අභිජවබලඤ්ච ව නං චතුත්ථං අසංසයං,
යානි ඵතානි සබ්බානි අධිගණිතානි පණ්ඩිතො.
3110. නං බලානං බලසෙවයං අග්ගං පඤ්ඤාබලං වරං,
පඤ්ඤාබලෙනුපත්ථො අත්ථං විතුති පණ්ඩිතො.
3111. අපි වෙ ලහති මන්දෙ චීනං ධරණිමුත්තමං,
අකාමස්ස පසංගා වා අඤ්ඤා නං පටිපජ්ජති.
3112. අභිජානොපි වෙ භොති රජ්ජං ලඞ්ඞාන බතනියො,
දුප්පඤ්ඤා හි කාසිපති සබ්බෙනපි න ජීවති.
3113. පඤ්ඤා සුතං විනිච්ඡිති
පඤ්ඤා කිත්තිසීලොකවඩ්ඪනී,²
පඤ්ඤාසභිතො නරො ඉධ
අපි දුක්ඛෙපි සුඛානි³ විතුති.
3114. පඤ්ඤාඤ්ච ටො අසුසුසුසං න කොචි අධිගච්ඡති,
බහුසුත්තං අනාගමෙ ධම්මෙවං අවිනිබ්භුජං.

1. සීලවස්සු - මජ්ඣ.

2. පසංගං - සීල.

3. කිත්ති - මජ්ඣ.

4. සුඛානු - මජ්ඣ.

3104. පහ වූ ලොමුදහ ගැනුම් ඇති කැමැති පරිදි හැසිරෙන්නා වූ රජුගේ සියලු භොගයෝ වැනසෙත්. එහි පාපය වේ යයි කියනු ලැබේ.

3105. මහරජ, නුඹගේ මේ පුශ්නයෙහි ම ව්‍යවස්ථාපයේ ඇතුළත් වෙත්. මෝ ම අනුශාසනාව යි. දැන් පින් කරන රාසොඩ නොවූ වස්තුව විනාශ නොකරන දක්ෂයෙක් වව. මහරජ, සිල්වතෙක් වව. දුස්සිලයා වනාහි නිරයෙහි වැටෙන්නේ යයි කුණ්ඩලිනිය කීවා ය.

3106. පුත්‍ර ජම්බුකය, තොපගේ කොසිය ගොත්‍ර ඇති වෙස්සන්තර නම් සහෝදරයා ද එසේ ම කුණ්ඩලිනී, නම් සහොදරිය ද රාජ ධර්මය විචාළෙමු. දැන් නුඹ බල අතුරින් උතුම් බලය කුමක් ද යි කියව.

3107. මහරජ, මහත් අදහස් ඇති පුරුෂයා කෙරෙහි ලෙවිහි පවත්නා බලය පස් ආකාර ය. එහි කායබලය නම් ලාංඡන බලයයි කියනු ලැබේ.

3108. දීර්ඝායුෂ ඇති මහරජ, සම්පත්බලය දෙවැනි බලය යි කියනු ලැබේ. දීර්ඝායුෂ ඇති මහරජ, අමාත්‍යබලය තුන්වැනි බලයයි කියනු ලැබේ.

3109. ඒ ජාති සම්පත්තියෙන් ඇතිවූ බලය නිසැකයෙන් සතරවැනි බලය යි. යම් මේ සියලු බල කෙනෙක් වෙද්ද නුවණැත්තේ ඒ සියල්ල (ඥාන බලයෙන්) යටපත් කෙරේ.

3110. බලයන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨබලය වූ ද අග්‍ර වූ ද ඒ ප්‍රඥා බලය ඉතා උතුම් ය. ප්‍රඥාබලයෙන් යුක්ත වූ පණ්ඩිත තෙම අභිවාද්ධියට පැමිණේ.

3111. ඉදින් අඥාන තෙමේ සම්පතින් පිරුණා වූ උතුම් වූ පෘථිවිය ලබා ද එය නුවණැති අන්‍යයෙක් බලහත්කාරකම් කොට හෝ ඔහුගේ නොකැමැත්ත කිබිය දී උදුරා ගනී ද,

3112. කසි රට අධිපති මහරජ, විශිෂ්ඨ ජාති ඇති ඝෛත්‍රිය වුව ද රාජ්‍යය ලැබගත් නමුත් අඥානයෙක් වන්නේ නම්, ඒ සියලු රාජ්‍යය ඇති ව ජීවත් වන්නට අසමත් වේ.

3113. ප්‍රඥා තොමෝ අසන ලද්ද විනිශ්චය කරන්නී ය. ප්‍රඥා තොමෝ කීර්තිසෝෂය හා ලාභ සත්කාර වඩන්නී ය. ප්‍රඥායෙන් යුත් මනුෂ්‍ය තෙම මෙලොව දුක් ඇති වූ කල්හි ද උපාය කුශලතායෙන් ක්‍රියා කොට සැප විඳියි.

3114. නුවණැත්තන් සෙවනය නො කොට බහුශ්‍රැතයන් කරා නො එළඹ දහැමී නො දහැමී කරුණු විනිශ්චය නො කොට ස්වභාව කාරණයෙහි පිහිටා සිටීමෙන් පමණක් කිසිවෙක් නුවණ නො ලබයි.

3115. යො ව ධම්මවිභාගඤ්ඤා කාලුඨාසී අතඤ්ඤො¹,
අනුඨංහනී කාලොන තමෙලං² තස්ස ඉජ්ඣති.³
3116. අනායතන⁴ සීලස්ස අනායතන සෙවිතො,
න නිබ්බිඤ්ඤාකාරිස්ස සම්මදායො විපව්වති.
3117. අජ්ඣාසකඤ්ඤා පඤ්ඤාස්ස තථායතනසෙවිතො,
අනිබ්බිඤ්ඤාකාරිස්ස සම්මදායො විපව්වති.
3118. යොගෙසුයොගසම්බන්ධං සම්මතස්සානුරක්ඛනං,
තානී නං තාන සෙවස්සු මා අකමමාය රුඤ්ඤි
අකමුත්තා ව දුමමෙධො නළාගාරංව සීදති.
3119. ධම්මං වර මහාරාජ මාකාපිතුසු බතනිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3120. ධම්මං වර මහාරාජ පුත්තදරෙසු බතනිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3121. ධම්මං වර මහාරාජ මිත්තාමච්චෙසු බතනිය,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3122. ධම්මං වර මහාරාජ වාහනෙසු බලෙසු ව,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3123. ධම්මං වර මහාරාජ ගාමෙසු නිගමෙසු ව,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3124. ධම්මං වර මහාරාජ රථෙධෙසු ජනපදෙසු ව,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3125. ධම්මං වර මහාරාජ සම්මන්ත්රානම්මෙසු ව,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.

1. මතඤ්ඤො - මජ්ඣං.
2. කමෙවෙලං - සිඬු.
3. ඉජ්ඣති - මජ්ඣං.
4. නානායතන - වී.

3115. දශ කුශලකර්ම විභාගය දන්නා වූ සුදුසු කාලයෙහි උත්සාහ කරන්නා වූ අතලස් වූ යමෙක් ඒ ඒ කාලයෙහි කළමනා කටයුතු කෙරේ ද ඔහුගේ ඒ ක්‍රියා ඵලය සමාද්ධ වේ.

3116. දුස්සීලකම් කරන්නා වූ එබඳු ම දුස්සීල පුද්ගලයන් ආශ්‍රය කරන්නා වූ කලකිරී කටයුතු කරන පුද්ගලයාගේ කුශලකර්ම විපාකය මැනවින් විපාක නො දේ.

3117. නමා පිළිබඳව ද අනිත්‍යාදි වශයෙන් සලකන්නා වූ එබඳු ම සිල්වතුන් ඇඳුරු කරන්නා වූ නො කලකිරී කටයුතු කරන්නාගේ කුශලකර්ම විපාකය මනා කොට විපාක දේ.

3118. යෙදිය යුතු කරුණෙහි යෙදීමට සුදුසු වූ ප්‍රඥාව ද, රැස් කරන ලද ධනය රක්ෂා කරන්නා වූ ප්‍රඥාව ද, යන දෙක සහ පෙර කී ප්‍රඥාවන් ද යන සියල්ල පියාණෙනි, නුඹ සෙවනය කරව. නිකරුණෙහි ධනය නො නසව. නුසුදුසු කටයුතු කිරීමෙන් අනුවණ පුද්ගල තෙමේ හුණ ගසින් කල ගෙයක් දිරා වැටෙන්නා සේ ගැලේ යයි ජම්බුක තෙම කියේ ය.

3119. මහරජ, මවුපියන් කෙරෙහි කළමනා උපසංගත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3120. ඤාණිය මහරජ, අඹු දරුවන් කෙරෙහි කළමනා යුතුකම් කිරීම් සංඛ්‍යාත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3121. ඤාණිය මහරජ, චිත්‍රාමාත්‍යයන් කෙරෙහි කළමනා යුතුකම් කිරීම් සංඛ්‍යාත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගලෝකයට යන්නෙහි ය.

3122. මහරජ, හස්ති අශ්වාදි වාහනයන් කෙරෙහි ද කළමනා යුතුකම් දහමිහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ග ලෝකයට යන්නෙහි ය.

3123. මහරජ, ගම් නියමිතම් වැස්සන් කෙරෙහි අධික අයබදු ගැනීම ආදිය නො කොට ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගලෝකයට යන්නෙහි ය.

3124. මහරජ, රටවැසියා කෙරෙහි ද දැනවී වැසියා කෙරෙහි ද හිතවත් බව එළවීම් සංඛ්‍යාත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගලෝකයට යන්නෙහි ය.

3125. මහරජ, මහණ බමුණන් කෙරෙහි ද සිව්පසය දීමාදි ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ග ලෝකයට යන්නෙහි ය.

3126. ධම්මං චිර මහාරාජ මීගපකඨස්ස ධනංසු,
ඉධ ධම්මං චිරිකාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3127. ධම්මං චිර මහාරාජ ධම්මො විශේෂො¹ සුධාවහො,
ඉධ ධම්මං චිරිකාන රාජ සග්ගං ගමිස්සයි.
3128. ධම්මං චිර මහාරාජ සඉඤ්ඤා² දෙවා සමුහමකා,
සුචිකේශෙන දිවං³ පතො මා ධම්මං රාජ පමාදෙ.
3129. කසෙව කෙ වික්කපද එසාව අනුසාසනී,
සප්පඤ්ඤසෙවිකලාණි සමනං⁴ සාමනං⁵ විදුති.

තෙසකුණජාතකං.

2. සරහධගජාතකං

3130. අලංකාරා කුණ්ඩලිනො සුවජා
චෙචරියමුත්තා ථරුකග්ගකකා,
රජෙසහා තිට්ඨථ කෙනු කුමෙන
කථං වො ජානනති මනුසසලොකෙ.
3131. අහමට්ඨකො භිම⁶රජො පනායං
කාලිධරාජා පන උග්ගතො අයං,
සුසඤ්ඤතානං ඉසීනං දසසනාය
ඉධාගතා පුට්ඨිකායෙමෙ පඤ්ඤා.
3132. වෙහාසයං තිට්ඨති අනුලිකෙහි
පථඤ්ඤො පණ්ණරසෙව චිඤ්ඤ,
සුවජාමි තං යකඛ මහානුභාව
කථං තං ජානනති මනුසසලොකෙ.
3133. යමාහු දෙවෙස්ස සුජපෙතීති
මසවාති තං ආහු මනුසසලොකෙ,
සදෙවරාජා ඉදමජ්ජ පතො
සුසඤ්ඤතානං ඉසීනං දසසනාය.

1. සුචිකේශො - මජ්ඣ., සා.,
2. ඉඤ්ඤා - මජ්ඣ., සා.,
3. තිදිවං - වී.,
4. සමෙසං - මජ්ඣ.,
5. සමනං - මජ්ඣ.,
6. භිමො - මජ්ඣ.,

3126. කෂත්‍රිය මහරජ, මුව පක්ෂීන් කෙරෙහි අභය දනය කිරීම් සංඛ්‍යාත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගලොකයට යන්නෙහි ය.

3127. මහරජ, කුසල ධර්මයෙහි හැසිරෙව. පුරුදු කරන ලද ධර්මය තෙම සුව එළවයි. මහරජ, මෙලොව ධර්මයෙහි හැසිර ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3128. මහරජ, කුසල ධර්මයෙහි හැසිරෙව. ශක්‍ර බ්‍රහ්මයන් සහිත වූ දෙවියෝ ධර්මයෙහි හැසිරීමෙන් දෙවිලොවට ගියහ. මහරජ, ධර්මයෙහි නොපමා වව.

3129. ඒ ප්‍රශ්නයෙහි ම ඒ වුත්තරයෝ ඇතුළත් වෙති. මෝ නොමෝ ම අනුශාසනාව වන්නී ය. නුවණැත්තන් ඇසුරු කරමින් යහපත් ගුණයෙන් යුක්ත ව තෙමේ ම මේ ගුණයන් හොඳින් දන සමාදන් ව මේ අනුශාසනාවන් නො ඉක්මවා පිළිපදුව යි අවවාද කෙළේ ය.

තෙසකුණ ජාතක යි.

2. සරභධා ජාතකය

3130. අලංකාර ලෙස සැරසුණු කුණ්ඩලාහරණ පැලැන්ද වූ යහපත් වස්ත්‍ර ඇන්ද වූ චෛත්‍යය මැණික්වලින් හා මුතු වලින් ද සරසන ලද මිටි ඇති කඩු බඳිනා ලද රථෙස්වර වූ නුඹ වහන්සේ මෙහි සිටින්නහු ය. නුඹ වහන්සේ කවරහු ද? කෙසේ නම් හඳුනාද් ද?

3131. මම අවධාන නම් වෙමි. මෙතෙම වනාහි හීරවර නම් වෙයි. ප්‍රකට ව පෙනෙන මෙතෙමේ කලිඟුරජ ය. අපි මනා සංවර ඇති සාමිනි දකුමටත් සරභංග ශාස්ත්‍රාචාර්යාගෙන් ප්‍රශ්න අයත්තවත් මෙහි පැමිණියෙමු.

3132. අනාරික්ඛ නම් වූ අභයෙහි පසළොස්වක්හි අභය මැදට වත් වන්ද්‍රයා මෙන් සිටින්නෙහි ය. මහත් අනුභාව ඇති යක්‍ෂය නුඹ විචාරමි. මිනිස් ලොව තා කෙසේ දනිද්ද? කියා ය.

3133. දෙවියන් අතර සුප්‍රසන්න යයි යමකු ගැන කියාද්ද, මිනිස් ලොව ඔහුට “මසවා” යි කියත්. ඒ සක්දෙවරජ වන මම මනා සංවර ඇති සාමිනි දක්වම අද මෙහි පැමිණියෙමි.

3134. දුරෙ සුතා නො ඉසයො සමාගතා
මහිඤ්ඤා ඉඤ්ඤාපපතතා,
විඤ්ඤා නෙ අධිරෙ පසන්නවිතො
යෙ ජිවලොකෙත්ථ මනුස්සසෙවධා.
3135. ගජො ඉසිනං විරදිකම්මානං
කායා වුතො ගව්ඡති මාචනෙන,
ඉතො පටිකකම සහසුසනෙන
ගජො ඉසිනං අසුචි දෙවරාජ.
3136. ගජො ඉසිනං විරදිකම්මානං
කායා වුතො ගව්ඡතු¹ මාචනෙන,
විචිත්තපුංසං සුරභිංව මාලං
ගජං එතං පාටිකඛිංගම හනෙත
න හෙත්ථ දෙවා පටිකකුලසංඤ්ඤිතො.
3137. පුරිඤ්ඤෙ භූතපතී යසස්සි
දෙවානම්ඤෙ වෙසවා සුජම්පති,
ස දෙවරාජා අසුරගණපමඤ්ඤො
මකාසමානඛිති පඤ්ඤා²පුච්ඡතුං.
3138. කොතොවිමෙසං ඉධ පණ්ඩිතානං
පඤ්ඤා පුට්ඨා නිපුණ ව්‍යාකරිස්සති,
තිණ්ණඤ්ඤා රඤ්ඤා මනුජාධිපානං
දෙවානම්ඤස්ස ව වාසවස්ස.
3139. අයං ඉසී සරහචෙය්‍යා යසස්සි
යතො ජාතො විරතො ලෙච්ඡනස්මා,
ආචරිය³පුතො සුචිතිතරූපො
සො නෙසං පඤ්ඤානි ව්‍යාකරිස්සති.
3140. කොණ්ඩඤ්ඤ පඤ්ඤානි විශාකරොහි
යාවතති තං ඉසයො සාධුරූපා,
කොණ්ඩඤ්ඤ එයො මනුජෙසු ධම්මා
යං වුඩ්ඪමාගව්ඡති එස භාරො.
3141. කතාවකායා පුච්ඡන්තු හොතොතා
යං කිඤ්චි පඤ්ඤං මනසාහිපත්තං,
අහං හි තං තං වො විශාකරිස්සං
ඤ්ඤා යයං ලොකමිමං පරඤ්ඤා.
3142. තතො ව මසවා සකෙකා අත්ථස්සි පුරිඤ්ඤෙ,
අපුච්ඡි පටමං පඤ්ඤං යඤ්ඤාමි අහිපත්තං.

1. ගව්ඡති - වී.

2. පඤ්ඤා - මජ්ඣං, පඤ්ඤා - වී.

3. ආචර - මජ්ඣං.

3134. ස්වාමීනි, මහත් සාද්ධි ඇති සාද්ධි ගුණයෙන් යුත් සෘෂි වරු මෙහි රැස්වූවා යැයි අප විසින් දුරදි ම අනු ලද්දහ. ස්වාමීනි, මේ ඡීනිය ලොව භෞත ශ්‍රේෂ්ඨ වූ යම් සෘෂිවරයෙක් වෙත් නම් ඔවුන් පැහැදුණා වූ සිත්ත මම දිදිමි.

3135. දහසක් නුවණැස් ඇති දිව්‍යරාජය, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති තාපසවරුන්ගේ ශරීරයෙන් නික්මෙන ගඳ වාතයෙන් ගෙන යයි. ශක්‍රය, මෙතැනින් ඉවත් වුව. සෘෂිවරුන්ගේ ගඳ අපිරිසිදු යැයි තාපස තෙම කියේ ය.

3136. ස්වාමීනි, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති සෘෂිවරුන්ගේ කයින් නික්මෙන ගඳ සුළඟින් යේවා. සුවඳැති විසිතුරු මලක් මෙන් ද මල් මාලාවක් මෙන් ද අපි මේ ගඳ කැමැදුනෙමු. මේ ගඳෙහි ලා දෙවියන් පිළිකුල් සංඥා ඇත්තෝ නො වෙත්.

3137. පෙර දන්වුන් හෙයින් පුරිඤ්ඤ නම් වූ භූතයන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨ බැවින් භූතපති නම් වූ පරිවාර සම්පත්තීන් යුත් දෙවියන්ගේ ප්‍රධානියා හෙයින් දෙව්‍යාමිඤ්ඤ නම් වූ පෙර ජාතියක වශයෙන් මස නම් වූ පූජා නම් අසුර කන්‍යාවගේ ස්වාමි බැවින් සුප්‍රමාදන නම් වූ දෙවියන්ගේ සිත් අලවන බැවින් දෙව්‍යාජ නම්වූ අසුර සමූහයා මඩින්නා වූ ඒ ශක්‍ර තෙම ප්‍රශ්න අසන්නට බලාපොරොත්තු වෙයි.

3138. මෙහි සිටින පණ්ඩිතයන් අතුරෙන් කවරෙක් නම් රජුන් නිදෙනා විසින් ද ශක්‍රයා විසින් ද අසන ලද සියුම් ප්‍රශ්න විසඳන්නේ ද?

3139. පරිවාර සම්පත් ඇති උපන්දු සිට ම මෙවුන්දමින් වැළැකුණු පුරොහිත බ්‍රාහ්මණයාගේ පුත්‍ර වූ ඉතා කීකරු වූ සරභංග නම් යම් මේ සෘෂිවරයෙක් වේ නම් හෙ මොවුන්ගේ ප්‍රශ්න විසඳන්නේ ය.

3140. කොණ්ඩඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇත්තා වූ සෘෂිත් වහන්ස, ප්‍රශ්න විසඳනු මැනැවි. යහපත් ස්වභාවය ඇති සෘෂිවරු තොප යදින්, කොණ්ඩඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සෘෂිවරයාණන් වහන්ස, නුවණින් වැඩි දියුණු වූ යම් බඳු වාද්ධයකු වෙතොත් ප්‍රශ්න විසඳීම භාරය ඔහු අයත් ය යන මෙකරුණ ඡීනියුන් කෙරෙහි පවත්නා ස්වභාවයෙකි.

3141. යම් කිසි ප්‍රශ්නයක් සිතීන් කැමතිවන ලද ද කරන ලද අවකාශ ඇත්තෝ එය අසන්නා, මෙලොවත් පරලොවත් දැක දැන මම ඒ ඒ ප්‍රශ්න තොපට විසඳන්නෙමි.

3142. ඉක්බිති යහපත දන්නා වූ පුරිඤ්ඤ ද නම් ශක්‍ර තෙම සිත්හි ලා සලකන ලද යම් ප්‍රශ්නයක් වී නම් ඒ ප්‍රථම ප්‍රශ්නය අයුරුවේ ය.

3143. කිංසු වධිත්වා න කදවි සොවති
කිංසුපභානං ඉසයො විණ්ණසනති,
කසපිධ චුත්තං ඵරුසං බලෙථ
අකබ්භි මෙ කොණ්ඩකුඤ්ඤ ඵතමස්සං.
3144. තොධං වධිත්වා න කදවි සොවති
මකභ්‍රාහානං ඉසයො විණ්ණසනති,
සඤ්ඤසං චුත්තං ඵරුසං බලෙථ
ඵතං බන්තී උත්තමමාහු සන්තො.
3145. සකකා උභින්නං වචනං තිතිකඛ්ඤං
සදිසස්ස වා සෙට්ඨකරස්ස වාපි,
කර්තවු භින්නස්ස වචො බලෙථ
අකබ්භි මෙ කොණ්ඩකුඤ්ඤ ඵතමස්සං.
3146. භයා හි සෙට්ඨස්ස වචො බලෙථ
සාරම්භහෙතු පන සාදිසස්ස,
යො විධි භින්නස්ස වචො බලෙථ
ඵතං බන්තී උත්තමමාහු සන්තො.
3147. කථං චිජ්ඤඤ චතුමට්ඨරූපං
සෙට්ඨං සරිකං අථවාපි භින්නං,
විරූපරූපෙන වරන්ති සන්තො
නසමා හි සඤ්ඤස වචො බලෙථ.
3148. න හෙතමස්ස මහතීපි සෙනා
සරාජිකා යුජ්ඣමානා ලහෙථ,
යං චන්තිමා සප්පරිසො ලහෙථ
චන්තිබලසසුපසමන්ති වෙරා.
3149. සුභාසිතන්තෙ අනුමොදියාන
අඤ්ඤං තං පුට්ඨාමි තදිඛ්ඤ ටුභි,
යථා අහු දණ්ඩති නාළිකීරා¹
අථස්සන්තො කලාබු වාපි රාජා,
තෙසං ගතිං ටුභි සුභාපකමිතං
කන්ඤ්ජපඤ්ඤා ඉසිතං විහෙයකා.
3150. කිසං හි² වච්ඡං අවකිරිය³ දණ්ඩකි
උච්ඡින්නචුලො සජන්තො සරට්ඨො,
කුඤ්ඤලනාමෙ නිරයමිති පච්චති
තස්ස චුට්ඨයාති පතන්ති කායෙ.

1. නාළිකෙරො - මජ්ඣං.

2. කිසං - මජ්ඣං.

3. අවකිර - මජ්ඣං.

3143. කුමක් නසා කිසි කලෙක ශොක නො කෙරේ ද? සෘෂිහු කවරකුගේ ප්‍රභාණය වර්ණනා කරද් ද? මේ ලොකයෙහි කවරක්හු කියන ලද පරුෂ වචනය ඉවසන්නේ ද? කොණ්ඩකුකුය, ඒ කාරණය මට කියව.

3144. ක්‍රොධය නසා කිසි කලෙක ශොක නො කරමි. ගුණ-මතු ගතිය ප්‍රභාණය කිරීම සෘෂිහු වර්ණනා කරත්. සියල්ලන් ම කියන ලද පරුෂ වචනය ඉවසන්නේයැ. සත්පුරුෂයෝ එය උතුම් ඤාත්ති යයි කිහු.

3145. කොණ්ඩකුකුමනි, සමානයකුගේ හෝ නමිනට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයකුගේ හෝ යන දෙදෙනාගේ පරුෂ වචන ඉවසන්නට පිළිවන. නිවයාගේ වචන කෙසේ නම් ඉවසිය හැකි ද යි යන මේ කරුණ මට ප්‍රකාශ කරනු මැනැවි.

3146. ශ්‍රේෂ්ඨයාගේ වචන බියෙන් ඉවසන්නේ ය. කරණුකාරිය-කරණය හෙතුකොට සමානයාගේ වචන ඉවසන්නේ ය. යමෙක් වනාහි භීතයාගේ පරුෂ වචන ඉවසා නම් එය උතුම් ඤාත්ති යයි කිහ.

3147. සතර ඉරියව්වෙන් වැඩි ගිය ස්වභාවය ඇත්තහු ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියාත් සමාන යයි කියාත් වැළිදු භීතය කියාත් කෙසේ නම් දැන ගන්නේ ද? උතුම් සත්පුරුෂයෝ ද ලාමකයන්ගේ ස්වරූප-යෙන් හැසිරෙත්. එහෙයින් ශ්‍රේෂ්ඨ-සමාන-පහත් යන සියල්ලන්ගේ ම පරුෂ වචන ඉවසන්නේ ය.

3148. ඉවසනසුදු සත්පුරුෂ තෙම යම් අර්ථයක් ලබයි ද, යුද කරන්නා වූ රජුන් සහිත මහසෙනහ ද මෙබඳු අර්ථයක් යහපතක් නොලබන්නේ ය. ඉවසීමේ බලයෙන් චෛරයෝ සන්තිඳෙන්.

3149. නුඹ වහන්සේගේ සුභාෂිතය දනුවෝදන් ව අන් ප්‍රශ්නයක් නුඹ අතින් විචාරමි. එබැවින් එය කියනු මැනවි. දණ්ඩකි නම් රජ ද නාළිකිර නම් රජ ද අර්ජුන නම් රජ ද කලාබු නම් රජ ද යන මොවුහු යම් සේ වූහ නම් අතිශයින් කරන ලද පාප ක්‍රියා ඇත්තා වූ ඔවුන්ගේ පරලොව ගමන ගැන කියනු මැනවි. සෘෂින්හට වෙහෙස කළා වූ ඔවුහු කොහි උපන්නෝ ද?

3150 දණ්ඩකි නම් රජ තෙම කිසිවිට් නම් තාපසයාට අවමන් කොට සපිරිවරින් රවචුසියා සහිත ව සිඳින ලද මුල් ඇත්තේ (ප්‍රජ්ජයාවක් නැතිව) කුක්කුල නම් නරකයෙහි පැසෙයි. ඔහුගේ ශරීරයෙහි සහළඟුරු වැටේ.

3151. යො සංඝඤ්ඤා පබ්බතො¹ අභේදයි²
 ධම්මං භණ්ණොති සමණං අද්දසකං,
 නං නාළිකීරං සුනාමා පරස්සං
 සංඛාරො බාදොති විච්ඡාමානං.
3152. අභිජ්ජනො නිරයෙ භවතිසුලෙ
 අවංසිරො පතීනො උභයාදෙ,
 අභිරුක්ඛං ගොතමං භෙදයිති
 බන්ධං කපස්සං විරුද්ධොචාරිං.
3153. යො බණ්ඩොසො පබ්බතො³ අභේදයී
 ධනාති වදානං සමණං අද්දසකං,
 කලාබ්බවිටිං උපපජ්ජී පව්චති
 මහාපජාපං කට්ඨකං භයානකං.
3154. එතාති සුඛා නිරයාති පණ්ඩිතො
 අඤ්ඤාති පාටිඨකරාති වෙසා,
 ධම්මං වරෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙසු
 එවං කරො සංගමොපෙක්ඛාමානං.
3155. සුභාසිතං තෙ අනුමොදයාන
 අඤ්ඤං තං පුට්ඨාමි තදික්ඛං බ්‍රාහ්මි,
 කරං විධං සිලවනං වදනති
 කරං විධං පඤ්ඤාපනං වදනති,
 කරං විධං සප්පරිසං වදනති
 කරං විධං ගො සිරි තො ජහාති.
3156. කායෙන වාචාය ව යො ධ සංඝඤ්ඤානො
 මනසා ව කිංඤ්ඤි න කරොති පාසං,
 න අක්කහෙතු අලිකං භණ්ණාති⁴
 තථා විධං සිලවනං වදනති.
3157. භෞතීර පඤ්ඤා මනසා විචිනායං
 නාවවාහිතං⁴ කරම්මි කරොති ලුඤ්ඤං,
 කාලාගතං අසප්පදං න විඤ්ඤාති
 තථා විධං පඤ්ඤාපනං වදනති.

1. අභේදයී - මජ්ඣං.

2. පබ්බතං - මජ්ඣං.

3. භණ්ණාති - මජ්ඣං.

4. නාවවාහිතං - මජ්ඣං, සංයා.

3151. යම් රජෙක් කිසිවකුට දුෂ්ට වෙනතා පහළ නො කළ සන්තිද්වන ලද පව ඇති (දසකුලට ධර්ම සංඛ්‍යාත) බණ දෙශනා කරන්නා වූ සංයත වූ නිරපරාධ වූ පැරද්දන් වෙහෙසුයේ ද, වැරදෙන් නො වූ ඒ නාලිකිත නම් රජ පරලෙඩිනි දී සුනබයෝ රැස්ව කා දමන්.

3152. තවද අර්ජුන නම් රජ තෙම ඉවසිම් ඇති බොහෝ කල් රත්නා ලද බඹසර ඇති ගෞතම ගොත්‍රයෙහි වූ අංගිරස නම් වූ තාපසයන් හිංසා කොට සත්ත්ව නම් නිරයෙහි හිස යටිකුරු ව පා උඩුකුරුව වැටුණේ වෙයි.

3153. යම් රජෙක් ඝෞන්තිය ප්‍රකාශ කරන්නා වූ නිරපරාධ වූ සන්තිද්වන ලද පව ඇති පැරද්දකු කඩ කඩ කොට සින්දේ ද කලාවු නම් ඒ රජ තෙම හයානක වූ කඩුක වූ මහත් දුක් ඇත්තා වූ අවිච්ඡේද ඉපද පෑයේ.

3154. ශක්‍රය, නුවණැත්තේ මේ තරකයන් ද මෙයටත් වඩා ලාභක (පාපිෂ්ඨකර) තරකයන් ද අසා දන මෙහි (මෙලොව) මහණ බමුණන් කෙරෙහි දැනුමින් හැසිරෙන්නේ ය. මෙසේ කරන්නා වූ පුද්ගල තෙම දෙවිලොවට පැමිණෙන්නේ යයි ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3155. නුඹ වහන්සේගේ සුභාෂිතය දනුමෝදන් ව වෙන ප්‍රශ්නයක් නුඹ වහන්සේ අතින් විචාරම්. එය ද කියනු දෙනවි. කෙබඳු වූවු සිල්වත් යැ යි කියද් ද? කෙබඳු වූවු නැණවත් යැ යි කියද් ද? කෙබඳකු සන්පුරුෂ යැ යි කියද් ද? කෙබඳු පුද්ගලයකු සම්පන්නි නොමෝ අන් නො හරි යයි කියද් ද?

3156. යමෙක් මෙලොව කසින් ද වචනයෙන් ද සිතින් ද සංයම වූයේ කිසි පාපයක් නො කරයි ද නම් හෙතු කොටගෙන පවා බොරුවක් නො කියා ද එබඳු පුද්ගලයා සිල්වතෙකැයි කියන්.

3157. ගැඹුරු වූ ප්‍රශ්න සිතින් සිතමින් යමෙක් අතිශයින් අවැඩදයක රෝග කර්ම නො කෙරේ ද, සුදුසු කාලයට පැමිණියා වූ අර්ථපදය හෙවත් යහපත් කටයුත්ත හිස් නො කරයි ද, එබඳු වූවු ප්‍රඥාවන් පුද්ගල යයි කියන්.

3158. යො වෙ කතඤ්ඤ කතවෙදි ධීරො
කල්‍යාණමිත්තො දළාභතති ච හොති,
දුම්මස්ස සකකච්ච කරොති කිම්චි.
තථාච්චිං සප්පුට්ඨං වදන්ති.
3159. එතෙහි සබ්බෙහි ගුණෙහුපෙතො
සංඥා මුදු සංවිහාගී වදඤ්ඤ,
සබ්බාභක්කං සබ්බං සණ්ඨවාචං
තථාච්චිං නො සිරි නො ජහාති.
3160. සුභාසිතනොත අනුමොදියාන
අඤ්ඤං තං පුට්ඨාමි තදිඛ්‍ය භුංගි,
සීලං සිරිඤ්ඤාපි සතඤ්ඤ ධම්මං
පඤ්ඤඤා කං සෙට්ඨතරං වදන්ති.
3161. පඤ්ඤා හි සෙට්ඨා කුසලා වදන්ති
නායකානරාජාරිච තාරකානං,
සීලං සිරිඤ්ඤාපි සතඤ්ඤ ධම්මං
අනවාසිකා පඤ්ඤවතො භවන්ති.
3162. සුභාසිතනොත අනුමොදියාන
අඤ්ඤං තං පුට්ඨාමි තදිඛ්‍ය භුංගි,
කථංකරො කිත්තිකරො කිමාවරං
කිං සෙවමිනො උභතීධ පඤ්ඤං
පඤ්ඤාසීදන්ති¹ පටිපදං වදෙහි
කථං කරො පඤ්ඤවා හොති මච්චො.
3163. සෙවෙථ වුට්ඨෙති නිපුණෙ බහුසුතෙ
උග්ගාගකො පරිපුට්ඨකො² සියා,
සුණෙය්‍ය සකකච්ච³ සුභාසිතානි
එවංකරො පඤ්ඤවා හොති මච්චො.
3164. ස පඤ්ඤවා කාමගුණෙ අවෙකඛති
අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ච,
එවං විපසයි පජ්ඣාති ජඤං
දුක්ඛස්ස කාමෙස්ස මහබ්බසෙස්ස.
3165. සච්ඡරාගො පටිනෙය්‍ය දෙසං
මෙත්තං චිත්තං භාවයෙ අත්තමාණං,
සබ්බස්ස භූතෙස්ස නිධාය දණ්ඩං
අනිඤ්ඤො බ්‍රහ්මමුපෙති යානං.

1. පඤ්ඤාසීදති - වී. මජ්ඣං.

2. වසරිපුට්ඨකො - සිඬු

3. සකකච්චං - මජ්ඣං.

3158. යම් ප්‍රාඥයෙක් කළඟුණ දන්තේ කෘතොපකාර සලකන්නේ යහපත් මිතුරන් ඇත්තේ දෘඪ භක්ති ඇත්තේ ද දුකට පැමිණියා වූ තම යහළුවාගේ කටයුත්ත සකස්කොට කෙරේ ද, එබඳු පුද්ගලයා සන්පූරුෂයා යයි කියත්.

3159. ලෙකී සියලු ගුණයන්ගෙන් යුත් ශ්‍රද්ධා ඇත්තාවූ මෘදු වචන ඇත්තා වූ ලද දෙය බෙදාගෙන පරිභෝග කරනුදු වූ යාවකයන්ගේ වචන දන්තා වූ යමෙක් වේ ද, සිව්සහරා වතින් සංග්‍රහ කරන්නා වූ මිහිරි වචන ඇත්තා වූ සිලුටු වචන ඇත්තා වූ එබඳු පුද්ගලයා සම්පත්ති නොමෝ අත් නොහරි යයි කියේය.

3160. නුඹ වහන්සේගේ සුභාමිය අනුමෝදන් ව වෙනත් ප්‍රශ්නයක් නුඹ වහන්සේ අතින් විචාරමි. එබැවින් එය ප්‍රකාශ කරනු මැනවි. ශීලයන් සම්පත්තියක් සන්පූරුෂ ධර්මයක් ප්‍රඥාවත් යන මේවා අතුරෙන් කවරක් ඉතා ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියද්ද?

3161. තරු අතුරෙන් වන්ද්‍යා ම ප්‍රධාන වන්නාක් මෙන් නොහොත් සෙසු හැම තරු වන්ද්‍යා ම පිරිවරාගෙන සිටින්නාක් මෙන් කුශලයෝ වනාහි ප්‍රඥාව ශ්‍රේෂ්ඨ කොට ඇත්තෝ ම ය. යම් භෙයකින් ශීලයන් ඵෙස්වයායන් සන්පූරුෂ ධර්මයක් යන මේ තුන ම ප්‍රඥාවත්තයා පසුපස යන්නාහු වෙද්ද? එහෙයිනි.

3162. නුඹ වහන්සේගේ සුභාමිය අනුමෝදන් ව වෙන ප්‍රශ්නයක් නුඹ වහන්සේ අතින් විචාරමි. එබැවින් එය ප්‍රකාශ කරනු මැනවි. කෙසේ කරන්නේ කිනම් කර්මයක් කරන්නේ කිමෙකැ හැසිරෙන්නේ කවරකු සෙවනය කරන්නේ (මෙලොව) ප්‍රඥාව ලබා ද? දන් ප්‍රඥාව ලබාගැනීම පිණිස පිළිවෙත ප්‍රකාශ කරනු මැනවි. චක්‍රෞත තෙම කෙසේ කරන්නේ නුවණැත්තේ වේ ද?

3163. ප්‍රඥායෙන් වැඩි සිටි, සියුම් කරුණු දැනීමෙහි සමත් බොහෝ ඇසුරින්නන් ඇත්තන් සෙවනය කරන්නේ ය. ඉගෙන ගත්තේ ප්‍රශ්න විචාරන්නාක් වන්නේ ය. සුභාමියන් ඉතා සැලකිල්ලෙන් අසන්නේ ය. මෙසේ කරන්නා වූ චක්‍රෞත තෙම නුවණැත්තේ වෙයි.

3164. ඒ නුවණැත්තේ පංච කාමයන් අතින් වශයෙන් ද, දුක් වශයෙන් ද, රෝග වශයෙන් ද, බලයි. මෙසේ නුවණින් බලන තැනැත්තේ දුක් වූ භවත් බිය එළවන්නා වූ කාමයන් කෙරෙහි ආශාව තදංග ප්‍රභාණ වශයෙන් දුරු කරයි.

3165. ශක්‍රය, තදංග ප්‍රභාණ වශයෙන් කාමයන් ප්‍රමිණ වූ ඒ චීතරාගී පුද්ගල තෙමේ නව ආසාන වස්තූයෙන් හටගන්නා ද්වේෂය දුරු කොට සියලු සන්ධ්‍යන් කෙරෙහි දඩු බොනබා අප්‍රමාණ වූ මෙමනි සිත දියුණු කරන්නේ ය. නින්දා නො ලබන්නේ බ්‍රහ්ම ලොකයට උපපත්ති වශයෙන් එළඹෙයි.

3166. මහිඤ්ඤා¹ ආගමනං අහොසි
තවමට්ඨන හිමරජස්ස වාපි,
කාලිසාරාජස්ස ච උග්ගතස්ස
සබ්බස්ස² වො කාමරාගො පභීනො.
3167. එවං මෙනං පරචිත්තවෙදී
සබ්බස්ස නො කාමරාගො පභීනො,
කරොහි ඔකාසමනුග්ගහාය
යථාගතිං තෙ අභිසම්භවෙමි.
3168. කරොහි ඔකාසමනුග්ගහාය
තථා හි වො කාමරාගො පභීනො,
එරාථ කායං විපුලාය පීතියා
යථා ගතිං මෙ අභිසම්භවෙමි.
3169. සබ්බං කරිය්සාම තවානුසාසනං
යං යං තුවං වසබ්බි භූරිපක්කං,
එරාම කායං විපුලාය පීතියා
යථා ගතිං තෙ අභිසම්භවෙමි.
3170. කතායං චච්ඡස්ස කිසස්ස පුජා
ගච්ඡන්තා භොජනා ඉසයො සාධුරුජා,
ක්කානෙ රතා භොථ සද්ද සමාහිතා
එසා රතී පබ්බජිතස්ස සෙට්ඨා.
3171. සුඤ්ඤාන ගාථා පරමත්ථසංකෘතිනා
සුභාසිතා ඉසිතා පණ්ඩිතෙන,
තෙ වෙදජානා අනුමොදමානා
පසකාමු දෙවා දෙවපුරං යසස්සිනො.
3172. ගාථා ඉමා අත්ථනී සුඛාසන්නා
සුභාසිතා ඉසිතා පණ්ඩිතෙන,
යො කොච්ඡා අට්ඨකත්ථා සුභෙය්සා
ලභෙථ පුබ්බාපරියං විසෙසං
ලභාන පුබ්බාපරියං විසෙසං
අදස්සනං මච්ඡාරාජස්ස ගච්ඡ.
3173. සාලිස්සරො සාරිපුතො මෙණ්ඩියරො නාම කස්සපො,
පබ්බතො අනුරුද්ධා ච කථිට්ඨානො ච දෙවලො.
3174. අනුසියෙසා ච ආනන්දෙ කිසව්චේජා ච කොලිතො,
නාරදෙ පුණ්ණණි මනුෂ්ඨපුතො සෙසපරියා බුද්ධපරියා
සරහඬො ලොකනාථො එවං ධාරෙථ ජාතකන්ති.

සරහඬුගජාතකං.

1. මහඤ්ඤා - මජ්ඣං.

2. සබ්බස්ස - වි. මජ්ඣං.

3166. අට්ඨක නම් රජ කුමරුගේ ද හිම රජ රජුගේ ද ප්‍රසිද්ධ වූ කලිඟු රජු ගේ ද මෙහි පැමිණීම හෙත් සමාද්ධි ඇත්තක් විය. ඔබ සියල්ලන්ගේ ම කාම රාගය තෙම තදංග වග්‍යයෙන් ප්‍රතිණ වූයේ යැයි තාපස තෙම කීයේ ය.

3167. පරසින් දන්තා තාපසයාණන් වහන්ස, එය එසේ ම ය. අප සියල්ලන්ගේ කාරොගය තදංග වග්‍යයෙන් ප්‍රතිණ විය. අපට අනුග්‍රහ පිණිස පැවිදි විමට අවකාශ කරව. කුම වහන්සේගේ නිෂ්පත්තිය යම්සේ ද එබඳු නිෂ්පත්තියට අපි පැමිණෙන්නෙමු යි රජවරු කීහ.

3168. හෙරජුනි, එසේ ම ය. තොපගේ කාරොගය ප්‍රතිණ ය. අනුග්‍රහ කොට පැවිදි විමට අවකාශ කරමි. මහත් වූ ධ්‍යාන ප්‍රීතියෙන් කය පිනවයි. මාගේ නිෂ්පත්තිය යම්සේ ද එබඳු නිෂ්පත්තියට පැමිණෙමි යි තාපස තෙම කීයේ ය.

3169. මහත් ප්‍රඥා ඇති තාපසයන් වහන්ස, කුම වහන්සේ යමක් යමක් කියන්නෙහි ද? කුම වහන්සේගේ ඒ සියලු අනුශාසනා පිළිපදිමි. හෙත් ධ්‍යාන ප්‍රීතියෙන් කය පිණවමි, කුම වහන්සේගේ නිෂ්පත්තිය යම්සේ ද එබඳු නිෂ්පත්තියට පැමිණෙන්නෙමු යි රජවරු කීහ.

3170. චින්තනි, කිසිවෙකු තාපසයන්හට මේ පූජාව කරන ලදී. සාමිහු යහපත් ස්වභාව ඇත්තෝ යෙත්වා, හැම කල්හි ධ්‍යානයෙහි ඇවිණාහු එකඟ වූ සිත් ඇත්තාහු වූහ. පැවිද්දහට මේ ඇල්ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

3171. පණ්ඩිත වූ සාමිහු විසින් මනා කොට කියන ලද පරමාර්ථයෙන් යුත් වූ ගාථාවන් අසා සතුටු වූ පිරිවර ඇත්තා වූ ඒ දෙවියෝ අනුමෝදන් වෙමින් දෙව්ලොවට ගියහ.

3172. පණ්ඩිත වූ සාමිවරයා විසින් අර්ථවත් වූ ද ව්‍යාකරන සම්පත්තියෙන් යුක්ත වූ ද මේ ගාථාවෝ මනා කොට කියන ලද්දහ. යම් කිසිවෙක් මේ ගාථාවන් අර්ථ වග්‍යයෙන් මෙතෙහි කොට අසන්නේ නම් හේ ප්‍රථම-ද්විතීය ධ්‍යානයන් ලබන්නේ ය. ප්‍රථම ද්විතීය ධ්‍යාන ලබා මාත්‍යරාජයාගේ නො දැකීමට ද (නිවනට ද) යන්නේ ය.

3173. එකල්හි සාලිස්සර නම් තාපස තෙම දන් ශාරිපුත්‍ර සංවිරයන් වහන්සේ ය. මෙණ්ඩිස්සර නම් තාපස තෙම කාශ්‍යප තෙරණුවෝ ය. පබ්බත නම් තවුස් තෙම අනුරුද්ධ තෙරුන් වහන්සේ ය. දෙවල නම් තවුස් තෙමේ කම්මායන සංවිරයන් වහන්සේ ය.

3174. අනුසිංස නම් තවුස් තෙමේ ආනන්ද සංවිරයන් වහන්සේ ය. කිසිවෙකු නම් තවුස් තෙමේ කොලිත නම් විය. නාරද නම් තාපස තෙම පුණ්ණමහ්‍රාන්ත තෙරණුවෝ ය. සෙසු පිරිස බුදු පිරිස විය. සරහංග නම් බොධිසත්‍ව තෙමේ දන් බුදුවූ ලොකනාථයන් වහන්සේ යයි ජාතකය මෙසේ දරා ගනිමු යයි වදළ සේක.

3. අලමුබුසාජාතකං

3175. අරමුච්චි බුහා ඉන්ද්‍ර චත්‍රභූ ජයතං පිතා,
දෙවකඤ්ඤා පරාහෙතවා සුධම්මායං අලමුබුසං.
3176. මිසෙසා දෙවා තං යාවනාති කාවතියං සඉන්ද්‍රකා,
ඉසිපලොභිතෙ ගච්ඡ ඉසිසිඛං අලමුබුසෙ.
3177. පුරායං අමෙහ අවෙච්චි චතවා බ්‍රහ්මචරියවා,
නිබ්බානාභිරතො වුද්ධො තස්ස මහතාති ආචර.
3178. දෙවරාජ කිමෙව ඤං මමෙව තුවං සිසංඛි,
ඉසි පලොභිතෙ ගච්ඡ සතාති අඤ්ඤාපි අච්ඡරා.
3179. මාදිසියො පචරා වෙච අසොකෙ නන්දනෙ වනෙ,
තාසමිච්ඡි හොතු පරියායො තාපි යන්තු පලොභිකා.
3180. අඬා හි සමං හණ්ඩි සතාති අඤ්ඤාපි අච්ඡරා,
තාදිසියො පචරා වෙච අසොකෙ නන්දනෙ වනෙ.
3181. න තා එවං පජානනාති පාරිචරියං පුමංගතා,
යාදිසං ඤං පජානාසි නාරි සබ්බඛං සොහනෙ.
3182. ඤමෙව රෙච්ඡ කල්‍යාණි ඉත්තං පචරා වසි,
තවෙච වණ්ණරූපෙන වසමානාපයිසංඝි.¹
3183. න වාගං න ගම්ඤ්ජාමි දෙවරාජෙන පෙසිතා,
විහෙමි වෙතං ආසාද්දං උග්ගතෙජො හි බ්‍රාහ්මණො.
3184. අනෙකෙ නිරයං පතා ඉසිමාසාදියා ජනා,
ආප්පතා මොහසංසාරං තස්මා ලොමානි හංසයෙ.
3185. ඉදං වක්ඛාන පක්කාමි අච්ඡරා කාමවණ්ණිනී,
මිසසා මිසෙසකුම්භිජනාති ඉසිසිඛං අලමුබුසා.

1. සට්ඨමානයිසංඝි - මජ්ඣං.

2. මිසිකු - මජ්ඣං.

3. අලම්බුසා ජාතකය

3175. ඉක්බිති වක්ත්‍ර නම් අසුරයා මැඩ පැවැත් වූ ජයප්‍රාප්ත ව දෙවියන්ගේ පිතෘස්ථානයෙහි වැජඹෙන්නා වූ මහත් අනුභාව ඇති ගක්‍ර තෙම සුධර්මා නම් දිව්‍ය සභායෙහි පරික්‍ෂා කොට දෑන අලම්බුසා නම් දිව්‍ය කන්‍යාවට ඉමය කීයේ ය.

3176. පුරුෂයන් කෙලෙස් මිශ්‍රණයෙන් මිශ්‍ර කරන හෙයින් මිශ්‍රා නම් වූ සෘෂීන් පොලොබව්‍යා ලිමෙහි දක්ෂ අලම්බුසාවනි, ගක්‍රයා සහිත තච්ඡිසා වැසි දෙවියෝ ඉසිසිංග තාපසයා පොලොබවීම නිට යාවක්‍ක, කෙරෙත්, එහි යව.

3177. එමඟ අලම්බුසාව, චූත රක්තා බ්‍රහ්මචාරී වූ ඒ ඉසිසිංග තාපසයා ගුණයන්ගෙන් වැඩි සිටියේ නිවන්හි ඇලුණේ ය. මොහු අපගේ විෂය ඉක්මවා යන්නට පෙර ඔහුගේ දෙව්ලොව යන මාර්ගයන් ආවරණය කරව.

3178. දිව්‍යරාජයාණෙනි, කිම නුඹ වහන්සේ මේ දෙව්ලොව සෘෂීන් පොලොබවීම පිණිස මාම දක්නෙහි ද? තවත් අප්පරාවෝ ඇත්තාහු නො වෙද්දැ යි අලම්බුසාව ප්‍රශ්න කළා ය.

3179. ශොක රහිත වූ නන්දන වනයෙහි මා වැනි අප්පරාවෝද මට වඩා උතුම් අප්පරාවෝ ද ඇත්තාහ. ඔවුනට මේ ගමන් වාරය වේවා. ඔවුහු ද තවුසා පොලොබවීමට යෙත්වා.

3180. එකාන්තයෙන් ම තෝ ඇත්තක් කියව. ශොක රහිත නන්දන වනයෙහි තී හා සමාන වූ ද නිට වඩා උතුම් වූ ද තවත් අප්පරාවෝ ඇත්තාහ.

3181. සියලු අංගයන්ගෙන් හොබනා වූ අලම්බුසාවනි, පුරුෂයකු වෙත ගියා වූ ඒ අප්පරාවරු තී යම් යම්බඳු පාරිචය්‍යයක් දන්නී නම්, එය නොදන්නාහ.

3182. යහපත් තැනැත්තිය, තෝ ම යව. තී ස්ත්‍රීන් අතුරෙන් උතුම් වන්නී ය. තිගේ ම වර්ණයෙන් ද රූප සම්පත්තියෙන් ද ඒ තාපසයා වසභයට පළුණුවා ගන්නෙහි ය.

3183. දෙවරජහු පිටත්කර යවන ලද මම නො යන්නෙමි නො වෙමි. එහෙත් මේ තච්ඡාට ළංවන්නට බිය වෙමි. ඒ තාපස තෙම උග්‍ර තෙජස් ඇත්තේ ය.

3184. සෘෂීන් පොලොබවීමට ගිය බොහෝ දෙන මොහයෙන් සංසාරයට බැසගත්තාහු නිරයට පැමිණියහ. ඒ නිසා ලොමුදහ ගනිත්.

3185. පුරුෂයන් කැමතිවන ශරීර වර්ණයක් ඇති පුරුෂයන් ක්ලෙශයෙන් මිශ්‍ර කරන්නා වූ අලම්බුසා නම් ඒ අප්පරාව මෙසේ කියා ඉසිසිංග තවුසා ක්ලෙශයන්ගෙන් මිශ්‍ර කරන්නට ගියා ය.

3186. සා ව නං වනමොගග්ග ඉසිසිච්චගන රක්ඛිතං,
බිලිඛි¹ජාලසසඤ්ජනං සමනනා අඛඛිච්චොජනං.
3187. පාතොව පාතරාසමිති උදනගසමයං පටි,
අග්ගිඨං පටිච්චසනනං ඉසිසිච්චං උපාගමි.
3188. කානු විජ්ජුට්ඨාභාසි ඔසධි විය තාරතා,
විවිතවණ්ණාහරණ ආමුත්තමොකුණ්ඩලා.
3189. ආදිට්ඨවණ්ණසංකාසා හෙමවතුනගෙයිති,
සංඤ්ඤතුරු මහාමයා කුලොටි වාරදසසනා.
3190. විලාකා² ලුදුකා සුද්ධා පාද තෙ සුප්පතිට්ඨිතා,
කමනා³ කමනියා තෙ හරනතිසෙව මෙ මනො.
3191. අනුපුට්ඨා ව තෙ උරු නාගනාසසමුපමා,
විමඨා තුග්ගා සුප්පතාණි අසංසස ඵලකං යථා.
3192. උප්පලසෙසව කිඤ්ඤකං නාභි තෙ සාධු සන්ධිතා,
සුරාකඤ්ඤාසුරාසෙසව දුරතං පටිදිසසති.
3193. දුට්ඨා ජාතා උරජා අවණ්ටා සාධුපච්ඡි,
පයොධිරා අප්පනිතා අඛඛිලාචුසමා ථනා.
3194. දීඝා කම්බුකලාභාසා ගිවා ඵණ්ණසාකා යථා,
පණ්ඩරාවරණා වග්ගා වතුත්තෙනසන්තිහා.
3195. උද්ධග්ගා ව අධග්ගා ව දුමග්ගපට්ටජිතා,
දුට්ඨා නෙලසමුතා දිනනා තව සුදසසනා.
3196. අපණ්ඩරා ලොහිතතා ජිඤ්ඤකඵලසන්තිහා,
ආයතා ව විසාලා ව නෙත්තා තව දුදසසනා.
3197. නාතිදීඝා සුසමමඨා කනකබ්බාසමොචිතා,
උත්තමබරුහා තුග්ගා කෙසා වතුනගෙයිතා.
3198. යාවතා කසිගොරකං වාණිජනඤ්ඤා යා ගති,
ඉසිතඤ්ඤා පරකබ්බනං සංඤ්ඤාතං කප්පසිතං.

1. බිලි - මජ්ඣ.

2. විලාකා - මජ්ඣ.

3. කමනා - මජ්ඣ., සං.

3186. ඔ තොමෝ ද ඉසිසිංග තාපසයා විසින් රක්තා ලද රත් කරව් ගසින් ගැවසිගන්නා වූ භාත්පස යොදනක් පමණ වූ ඒ වනයට වැද.

3187. පෙර බත්කාලයෙහි ඉර උදවන්නා වූ උදෑසන ම අමදිමින් ගිනිහල් ගෙහි සිටියා වූ ඉසිසිංග තාපසයන් වෙතට එළැඹියා ය.

3188. විසිතුරු වස්ත්‍රාභරණයෙන් සැරසුණු අමුණන ලද මිණි-කොඩොල් ඇති නී දිඳුලියක සේ ද ඔසවී තරුව සේ ද බබළන්නෙහි ය. තෝ කවර තැනැත්තියක් ද?

3189. සුයඹ රශ්මිය වැනි වර්ණ ඇති, රත්සඳුන් සුවඳැති තෝ මනා වට වූ උතුරුගුණ්ම ඇත්තී ය. මහා මායා ඇත්තී ය. ලදරුවයස් ඇත්තී ය. මනොඥ දෑකුම් ඇත්තී ය.

3190. තෝ සිහින් වූ ඉහටියක් ඇත්තී ය. සියුමැලි ය. නිර්මල ය. තිගේ පාදයෝ මනාව පිහිටියෝ ය. ගමන්කරන්නා වූ තෝ ඉතා කමනිය ය. මාගේ සිත ඇද ගන්නී ම ය.

3191. තිගේ කලවා යුවළ පිළිවෙළින් මහත් ය. ඇත් හොඬයක් බඳු උපමා ඇත්තේ ය. තිගේ ඉතා විශාල වූ උකුල රත් පෝරුවක් මෙනි.

3192. මනාව පිරිවියා වූ තිගේ නාභිය උපුල් කර්ණිකාවක් බඳු ය. කළු අඳුනෙන් පිරිහියාක් මෙන් දුරට දක්නා ලැබේ.

3193. තිගේ පයොධර යුවළ ලෙහි හටගත් නැටි රහිත ව මනාව පැන නැගුණා වූ කිරි රඳා පවත්නා වූ මලානික නො වූ සමවට කුඩා ලබු ගෙඩියක් දෙකට කපා තැබුවාක් මෙනි.

3194. දික් වූ මිහිඟු බෙරයකට සමාන බැබැළීම් ඇති තිගේ ශ්‍රීවය ඒණි ලුවකුගේ බඳු ය. මනහර දෙතොල් දිවට බඳු පැහැයෙන් යුතුව.

3195. නිදෙස් හනුමස් කෙළවර හටගන්නා වූ උඩුදත් හා යටි දත් දහැට්ටලින් පිරිමදින ලද්දහු ඉතා දෑකුම්කලු ය.

3196. කළුපැහැ මුල ඇති රතුපැහැ අග ඇති ඔලිඳ ඇට බඳු තිගේ ඇස් දික් වූයේත් මහත් වූයේත් ඉතා දෑකුම්කලු ය.

3197. ඉතා දික් නොවූ මානැවින් මට කරන ලද්ද වූ රන්-පණයෙන් පිරන ලද තිගේ හිසෙහි වූ කෙස් සඳුන් සුවඳ ඇත්තේ ය.

3198. යම් තාක් සීඝ්‍රාන්තාහු ගෙරින් රක්තාහු ද, වෙළඳුන්ගේ යම් ස්වභාවයක් වේ ද සංයම ඇත්තා වූ තපස් රක්තා සාම්පූර්ණ-ගේත් යම් පරාක්‍රමයකුත් වේ ද.

3199. න තෙ සමසමං පසෙස අසමිං පඨවිමණ්ඩලෙ,
කො වා තං කසස වා පුතො කථං ජානෙමි තං මයං.
3200. න පඤ්ඤාකාලො හද්දනො කසසපෙවං ගතෙ සතී,
එහි සමම රමිසසාම උභො අසඤ්ඤා අසසමෙ
එහි තං උපගුහිසසං රතීතං කුසලො හවි.
3201. ඉදං වතොන පක්කාමි අච්ඡරා කාමවණ්ණිනී,
මිසසා මිසෙසකුම්භජනී ඉසිසිඛං අලම්බුසා.
3202. සො ව වෙගෙන තිකුතිමෙ ඡෙතො දැක්කපරක්කමං,
තමුත්තමාසු වෙණිසු අඤ්ඤාපුතො පරාමෙයි.
3203. තමුදවතන කලායාණි පළිසසථි සුසොහනා,
වටි තමි බ්‍රහ්මවරියා යථා තං අථ නොසිතා.
3204. මනසා අගමා ඉඤ්ඤං වසනං නාදුතෙ වනෙ,
තසසා සඤ්ඤාමඤ්ඤාය මසවා දෙවඤ්ඤාපරා.
3205. පලලධං පහිණි බිසං සොවණ්ණං සොපවාහනං,
ස උත්තරවජ්ජපඤ්ඤාසං සහසසපටිකක්කං.
3206. තමෙනං තත්ථ ධාරෙසි උරෙ කතොන සොහනා,
යථා එකමුහුත්තංව තිණි වසසානි ධාරයි.
3207. විමදෙ තිහි වසෙසති පබ්බජකිකාන බ්‍රාහ්මණො,
අද්දසාසි හරිතරුකෙඛි සමනා අනේයායනං.
3208. නවපත්තවනං චුලලං කොකිලාගණසොසිතං,
සමනා ස විලොකෙතො¹ රුදං අසසුනි වතයි.
3209. න ජුහෙ න ජපෙ මනොන අනේහුත්තං පභාදිතං,
කොත්‍ර මෙ පාරිවරියාය පුබ්බං විතං පලොහයි.
3210. අරඤ්ඤා මෙ විහරතො යො මෙ තෙජාහ සමිහනං,
නානාරතනපරිපුණ්ණං නාවංව ගණි අණ්ණවෙ.

1. පටිලොකෙතො - වී, මජ්ඣං.

3199. මේ පොළෝ මඩුල්ලෙහි තොපට සමයකු නො දක්කෙමි.
නුඹ කවරෙක් ද? කාගේ පුත්‍රයෙක් ද? අපි තොප කෙසේ දනිමු ද?

3200. කාශ්‍යප ගොත්‍ර ඇති තාපසයාණෙනි, මෙසේ නුඹගේ
සිත පැවැති කල්හි ප්‍රශ්න කිරීමට කල් නො වෙයි. නුඹට වැඩෙක් ම
වේවා. මිත්‍ර තාපසය, අපි දෙදෙනා අපගේ ආශ්‍රිතයෙහි අභිරමණය
කරන්නෙමු. එව නුඹ වැළඳූ ගන්නෙමි යි නුඹ පස්කම් සුව
විඳින්නදින් අතුරෙන් දක්ෂයෙක් වට යි අලම්බුසාව කීවා ය.

3201. පුරුෂයන් කැමැති වන්නා වූ ගරීර වර්ණයක් ඇත්තා වූ
පුරුෂයන් ක්ලෙශයන් හා භීෂ්‍ය කරන්නා වූ අලම්බුසා නම් ඒ අප්සරාව
ඉසිසිංග තාපසයා ක්ලෙශයෙන් මිශ්‍ර කරනු කැමැත්තී මෙසේ කියා
ගියා ය.

3202. තාපස තෙමේ ද සෙමින් යන ගමන අත්හැර වෙගයෙන්
නික්ම ගොස් ඇය වෙතට පැමිණියේ උතුම් කෙස් වැටිය ගෙන
පිරිමැද්දේ ය.

3203. ඉතා ශෝභමාන වූ කල්‍යාණ දර්ශන ඇති ඔ තොමෝ
පෙරළා නැවතී තවුසා වැළඳගත්තී ය. එසේ වැළඳගැනීමෙන් බ්‍රහ්ම-
වයංගයෙන් චුත වූ කල්හි ශක්‍රයා යම්සේ සිතී ද, එය සිදු වූයේ ය.
එකල්හි අලම්බුසා තොමෝ ද සතුටු කරන ලද්දී ය.

3204. අලම්බුසා තොමෝ නන්දන වනයෙහි වසන්නා වූ ශක්‍රයා
වෙත සිතීන් පැමිණියා ය. දෙවියන්ට උතුම් වූ ශක්‍ර තෙම ඇයගේ
සිතුවිල්ල දැන-

3205. ශක්‍ර තෙමේ ද, පිරිවර සහිත වූ මත්තෙහි වසන ලද
ඇතිරිලි පනසක් ඇති කොළු පලස් දහසක් අතුරන ලද්ද වූ ස්වර්ණමය
පයංකයක් එවී ය.

3206. ශෝභන වූ අලම්බුසා තොමෝ ඒ මේ ඉසිසිංග තවුස්නු
පුරා තුන්වර්ෂයක් ඒ පලභෙහි ලා ලෙහි හොවා දරුවා ය.

3207. පහවූ මත් වීම් ඇති ඒ බ්‍රාහ්මණ තෙමේ තෙවසකින්
පිබිඳ ගිනිහල් ගෙය සම්පයෙහි නිල්වන්ට වැඩී ගිය ගස් දුටුවේ ය.

3208. තාපස තෙම කොටුලත් විසින් පවත්වන ලද නාද ඇති
නවපත්‍රයෙන් සැදූම් ලත් පිපිගිය ඒ වනය භාත්පස බලා අඬමින්
කඳුළු වගුරවන්නට පටන් ගත්තේ ය.

3209. යාග නො කෙළෙමි. මන්ත්‍ර ජප නො කෙළෙමි. භෝ-
මාග්නිය නසන ලදී. පරිවයංගයෙන් කවරෙක් නම් මාගේ සිත
මෙයින් පෙර පෙළඹවී ද? කියා තවුස් තෙම කෑ ගසා ඇඳුවේ ය.

3210. අරණ්‍යයෙහි වසන්නා වූ මා විසින් ශ්‍රමණ තෙජසින්
රැස් කරන ලද්ද වූ මහාසාගරයෙහි නොයෙක් රුවනින් පිරිගිය
නැවක් මෙන් වූ මාගේ ධ්‍යාන ගුණය යමෙක් පැහැර ගත්තේ නම්
හේ කවරෙක් ද යි තාපස තෙම මුරගා කී ය.

3211. අභතොන පාරිවරියාය දෙවරාජෙන පෙසිනා,
අවධිං විතතං විතොන පමාදු තං න ඛුජ්ඣයි.
3212. ඉමානි නිර මං තාතො කසිංපො අනුසාසති,
කමලාසරිසිත්ථියො තායො ඛුජ්ඣයි මාණව.
3213. උරෙ ගණ්ඛායො ඛුජ්ඣයි තායො ඛුජ්ඣයි මාණව,
ඉච්චානුයායි මං තාතො යථා මං අනුකම්පකො.
3214. තඤ්ඤාභං වචනං නාකං පිතු වුද්ධස්ස සාසනං,
අරඤ්ඤා නිවුද්ධස්සමිඤ්ඤා සමාජස්ස ක්කායාමි එකකො.
3215. සොභං තථා කරිස්සාමි ධිරත්ථු ජීවිතො මෙ,
සුත වා තාදියො භෙසසං මරණං වා මෙ භවිස්සති.
3216. තස්ස තෙජ්ඣා චිරියඤ්ඤා ධිනිං ඤාතො සුචරිතං,
සිරිසා අභාගි පාදෙ ඉසිසිංහං අලංබුසා.
3217. මා මෙ කුජ්ඣ මහාවීර මා මෙ කුජ්ඣ මහාඉසී,
මහා අකො මයා විජේණිකා නිදසානං යසස්සිතං
තයා පකමිතං¹ ආසි සබ්බං දෙවපුරං තදු.
3218. තාවතිංසා ච යෙ දෙවා නිදසානඤ්ඤා වාසවො,
නිඤ්ඤා හද්දෙ සුඛි භොගි ගවජ් කණ්ණෙ යථාසුඛං.
3219. තස්ස පාදෙ ගහෙතාන කතො ච නං පදනම්ණං,
අඤ්ජලිං පග්ගහෙතාන තමහා යානා අපකකම්.
3220. යො තස්සා ආසි පලලභොතා සොච්ඡේණිකා සොපවාහනො,
සලාතරවජ්ජපඤ්ඤාසො සහස්සපට්ඨකත්තො
තමෙව පලලභික මාරුයක අහා දෙවානසනතිකො.
3221. තමොක්කම්ච ආයතනිං පලනතිං විජජ්ඣං යථා,
පතීනො සුමනො විතො දෙවිජ්ඣෙ අදු වරං.
3222. වරං වෙ මෙ අදෙ සසක සබ්බභූතානම්සසර,
න ඉසිපලොභිකා ගවෙජ් එතං සකක වරං වරෙති.

අලංබුසාජාතකං.

1. සබ්බසේන.

3211. පින්වත් තාපසය, ශක්‍ර දිව්‍ය රාජයා පරිවයභාව පිණිස මෙහෙයන ලද මම මාගේ සිතීන් නුඹගේ සිත මැඩ පැවැත්වීම්. එය නුඹ වහන්සේ ප්‍රමාදයෙන් අවබෝධ නො කළහ.

3212. මාගේ පිය වූ කාශ්‍යප තෙම මට මේ වචන කීයේ ය. මාණවකය, ලියනඹර මල් වැනි ස්ත්‍රීහු වෙත්. ඔවුන් දෑතගනුව'යි කීයේ ය.

3213. අනුකම්පා ඇත්තකු සේ මට මාගේ පිය වූ කාශ්‍යප තෙම අවවාද දෙනුයේ, මාණවකය, ලයෙහි මස්ගඩු දෙකක් ඇති ස්ත්‍රීන් දෑත ගනුව. ඒ ස්ත්‍රීහු තමන් වසභයට පැමිණියවුන් නසති යි දෑතගනුව යි මෙසේ කීයේ ය.

3214. වයොවාද්ධ වූ ඒ පියාගේ අනුශාසනය මම නො පිළිපැද්දෙමි. මනුෂ්‍යයන් වීරහිත වනයෙහි ඒ මම අද එකලා වැ වැලපෙමි යි තවුසා කීයේ ය.

3215. ඒ මම එසේ කරන්නෙමි. මාගේ ජීවිතයට නින්ද වේවා, නොහොත් මාගේ ජීවිතයෙන් ඇති ඵලය කුමක් ද? නැවත හෝ එබන්දෙක් වන්නෙමි. (නැතිව ගිය ධ්‍යාන ලබා ගන්නෙමි) නො එසේ නම් මාගේ මරණය හෝ වන්නේ යැ යි තාපසයා නැවතත් අධිෂ්ඨාන කර ගන්නේ ය.

3216. ඒ ඉසිසිංග තාපසයා නැවත මනාව වඩන ලද තෙජසත් වියභයත් උත්සාහයත් දෑත අලම්බුසාව ඉසිසිංග තාපසයාගේ පාලහ හිසින් වැටී දෙපා වැද කමා කරවා ගත්තා ය.

3217. මහාවීරයන් වහන්ස, මට නො කිපෙනු මැන. මහර්මිය, මට නො කිපෙනු මැන. පිරිවර ඇත්තා වූ තාවතිය දෙවියනට මා විසින් මහත් වැඩක් කරන ලදි. එකල්හි මුළු දෙවිපුරය නුඹ වහන්සේ විසින් වෙසෙසින් කම්පා කරන ලද්දේ ය.

3218. තවතිසා වැසි යම් දෙවි කෙනෙක් වේ නම් ඔහු ද දෙවිලෝ වැස්සන්ට අධිපති වූ ශක්‍රයාත් යන මොහු සුවපත් වෙත්වා යොදුර තී ද සුවපත් වව. කන්‍යාවෙහි සුවසේ යව.

3219. අලම්බුසාව උන් වහන්සේගේ පා අල්ලා වැද ප්‍රදක්මිණා කොට ඇඳිලි බැඳ එනතින් බැහැර වූවා ය.

3220. පිරිවර සහිත වූ මත්තෙහි වසනලද ඇතිරිලි පනයක් ඇති කොළපලස් දහසක් අසුරන ලද්ද වූ ඇගේ ස්වර්ණමය යම් පයභිංකයක් වී ද එම පයභිංකයට ම නැග දෙවියන් වෙත ඕ ගියා ය.

3221. බබළන්නා වූ උල්කාව යම්සේ ද, විදුලිය යම්සේ ද, එසේ එන්නා වූ ඇය දක ප්‍රිතිමත් වූ සතුටු සිත් ඇති ශක්‍ර තෙමේ වරයක් දුන්නේ ය.

3222. සියලු භූතයන්ට අධිපති වූ ශක්‍ර දෙවෙන්ද්‍රය, ඉදින් තෙපි මට වරයක් දෙවූ නම් සෑමින් පෙළඹවීමට නො යන්නෙමි යන තෙල වරය ඉල්ලමි යි අලම්බුසාව කීවා ය.

4. සම්බපාලජාතකං

3223. අරියාවකාසොපි පසන්නනෙතො
මණෙඤ්ඤි හවං පබ්බජිතො කුලමහා,
කථනනු වීතනානි පභාය භොගෙ
පබ්බජී¹ නිකක්ඛම සරා සපඤ්ඤි.
3224. සයං වීමානං නරදෙව දිස්වා
මහානුභාවස්ස මහොරගස්ස,
දිස්වානා පුඤ්ඤන මහාවිපාකං
සද්ධියහං පබ්බජිතොමහි රාජ.
3225. න කාමකාමා න භයා න දෙසා
වාචං මුසා පබ්බජිතා භණ්ණාති,
අකබ්භි මෙ පුච්ඡිතො එතමඤ්ඤං
සුඤ්ඤාන මෙ ජායිතිතිසප්පයාදෙ.
3226. වාණිජ්ජ රට්ඨාධිප ගව්ස්මානො
පටෙ අද්දසාසිමහි මිලාවපුතො,
පච්චස්සකායං උරගං මහනතං
ආදය ගව්ස්සෙන පමොදමානො.
3227. සොහං සමාගමම ජනිඤ්ඤ තෙහි
සංභට්ඨලොමො අවචසමි² හිතො,
කුභිං අයං නියති හිමිකායො
නාගෙන කිං කාහථ භොජපුතො.
3228. නාගො අයං නියති භොජනඤ්ඤං
පච්චස්සකායො උරගො මහනෙතා,
සාදුඤ්ඤි ධුලඤ්ඤි මුදුඤ්ඤි මංසං
න ඤං රසඤ්ඤාසි විදෙහපුතො.
3229. ඉතො මයං ගතඤ්ඤා සකං නිකෙතං
ආදය සඤ්ඤානි විකොපයිඤ්ඤා,
මංසානි භොක්ඛාම පමොදමානා
මයං හි වෙ සත්තවො පත්තගානං.
3230. සවෙ අයං නියති භොජනඤ්ඤං
පච්චස්සකායො උරගො මහනෙතා,
දදමි වො බලිවස්සනි³ සොළස
නාගං ඉමං මුඤ්ඤිථ බන්ධනසමා.

1. පබ්බජි - වී, මජ්ඣං.

2. අවචසමි - මජ්ඣං, සායා.

3. හිමි - මජ්ඣං.

4. බලිබන්ධන - මජ්ඣං.

4. සම්බපාල ජාතකය

3223. නුඹ වහන්සේ මනා රු ඇති සේක්, ප්‍රසන්න වූ ඇස් ඇත්තෙකු ය. පින්වතා ඝෘත්‍රිය බ්‍රාහ්මණ දෙකුලයෙන් හෝ සිටු කුලයෙන් හෝ නික්ම පැවිදි වූහ යි සිතමි. ප්‍රඥාවන්තය, භොග සම්පත් හා ධනය හැරදමා ගිහි ගෙයින් නික්ම කුමක් අරමුණු කොට පැවිදි වූ සේක් ද?

3224. නරදෙව වූ මහරජ, මහත් අනුභාව ඇති මහොරගයාගේ විමානය දැක එසේ ම පුණ්‍යයන්ගේ මහත් විපාක දැක මම කර්මයන් කර්මවිපාකයන් පරලොචන් යන මේවා ගැන සැදහැයෙන් තෙමේ පැවිදි වීමි.

3225. කැමති දැ ලැබගැනුමේ කැමැත්තෙන් ද හයින් ද ද්වේෂයෙන් ද පැවිද්දෝ බොරු බස් නො කියත්. විචාරන ලද්දේ මට මේ කරුණ කියනු මැනවි. එය අසා මාගේ ප්‍රසාදය හටගන්නේ ය.

3226. මහරජ, වෙළඳාම පිණිස යන්නා වූ මම මහාමාර්ගයෙහි අතිශයින් වැඩුණා වූ ශරීරයක් ඇති මහානාගයකු තඩලාගෙන සතුටු සිතින් යන්නා වූ වැදි පුත්‍රයන් දුටුවෙමි.

3227. මහරජ, ඒ මම ඔවුන් හා එක්වූයෙමි. අතිශයින් ලොමු දහගත්තෙමි බිය වූයෙමි මෙසේ කීමි. වැදි පුත්‍රවරුනි, බිහිසුණු ශරීරයක් ඇති මේ නාගයා කොහි ගෙනයනු ලබයි ද? නාගයාගෙන් කවරක් කරන්නහුදැ යි ඇසීමි.

3228. විශේෂයෙන් වැඩුණු ශරීරයක් ඇති බඩගා යන්නා වූ මේ මහානාග තෙම භෝජනය පිණිස ගෙනයනු ලබයි. වෙදෙහ පුත්‍රය, මොහුගේ මාංශය මිහිරි ද මහත් ද මෘදු ද වන්නේ ය. නුඹ ඒ රසය නොදන්නෙහි ය.

3229. අපි මෙයින් සිය ගෙදරට ගොස් ආයුධ ගෙන කඩ කඩ කොට කපා සතුටු සිත් ඇත්තෝ ව මස් අනුභව කරන්නෙමු. අපි වනාහි එකාන්තයෙන් ම සර්පයන්ගේ සතුරෝ වෙමු.

3230. විශේෂයෙන් වැඩුණා වූ ශරීර ඇති බඩගා යන්නා වූ මේ මහානාගයා ඉදින් භෝජනය පිණිස ගෙනයනු ලබන්නේ නම් මම තොපට ගවයන් සොළසක් දෙමි. මේ නාගයා බැමීමෙන් මුදුනු මැනවි.

3231. අද්ධා හි නො හසෙකා අයං මනාපො
බහු ව නො උරගා භුක්තසුඛො,
කරොම තෙ තං විවතං අළාර
මිත්තකඤ්ඤා නො හොති විදේහපුත්ත.
3232. තදස්සු තෙ බන්ධනා මොචයිංසු
යං නත්තො පටිමොක්ඛස්ස පාසෙ,
මුක්තො ව සො බන්ධනා නාගරාජා
පක්කාමි පාවිතමුඛො මුහුත්තං.
3233. ගතඛාන පාවිතමුඛො මුහුත්තං
පුණ්ණස්ස හි තෙතෙහි පලොකයි මං,
තදස්සහං පිට්ඨිතො අභගච්ඡිං
අසඬ්භුටිං අඤ්ඤා පග්ගහෙකා.
3234. ගවෙජව බො කං තරමානරුපො
මා තං අමිත්තා පුනරග්ගහෙසුං,
දුකෙකා හි ලුද්දෙහි පුනා සමාගමො
අදස්සනං හොපපුත්තාන ගච්ඡ.
3235. අගමාසි සො රහදං විප්පසන්නං
නිලොභාසං රමණීයං සුනිකං,
සමානතං ජමුහි වෙතසාහි
පාවෙකඛි නිත්තිණ්ණහයො පතිතො.
3236. සො තං පවිත්තං න වීරස්ස නාගො
දිබ්බත මෙ පාතුරහු ජනිතූ,
උපට්ඨති මං පිතරං ව පුත්තො
හදයඛගමං කණ්ණසුඛං හණන්තො.
3237. කංමෙසි මාතා ව පිතා අළාර
අබ්භතාතරො පාණදදෙ සභායො,
සකඤ්ඤා ඉද්ධිං පටිලාහිතොසම්
අළාර පස්ස මෙ නිවෙසනාති
පහුත්තසකං බහු අත්තපානං
මසක්කසාරං විය වාසවස්ස.
3238. තං භූමිභාගෙහි උපෙතරුපං
අසකරා වෙච මුදු පුභා ව,
නිවතිණං අප්පරජා ව භූමි
පාසාදිකා යත් ජහන්ති සොකං.
3239. අනාවතුලා වෙචරිසුපනිලා
වාතුඤ්ඤං අබ්බවතං සුරමමං,
පක්කා ව පෙසි ව ඵලා සුඵලො
නිවෙචාතුකා ධාරයන්ති ඵලාති.

32331. එකාන්තයෙන් ම මේ තෙම අපගේ සිත් පිනවන්නා වූ ආහාරය වේ. අප විසින් බොහෝ නාගයෝ කන ලද්දෝ ය. විදේහ පුත්‍ර වූ ආලාරය, නුඹගේ ඒ වචනය කරමු. නුඹ අපගේ මිත්‍රයා ද වෙහි ය.

32332. මහරජ, එකල්හි නායයෙන් විද ගසන ලද යම් බන්ධනයෝ වුවාහු නම් ඔවුහු ඒ බන්ධනවලින් නාගයා මුද හැරියාහ. බැලුවලින් මිදුණු නාගරාජ තෙමේ නැගෙනහිරට අභිමුඛ ව මොහොතක් ගියේ ය.

32333. පෙරදිගට අභිමුඛව මොහොතක් කල් ගොස් කළු පිරුණු තෙත් වලින් මා දෙස බැලුවේ ය. මම දැනට එකට තබා ඇඳිලි බැඳ (නායාගේ) පිටු පසින් ගියෙමි.

32334. නුඹ ඉක්මන් කොට යව, නැවත සතුරෝ නො අල්වා ගනිත්වා නැවත වැද්දන් හා එක්වීම යම් හෙයකින් දුක් වන්නේ ද, එහෙයින් වැදී පුත්‍රයන්ගේ නො දැක්මට (වැදී පුත්‍රයන්ට දැකිය නොහැකි තැනකට) යව.

32335. වෙසෙසින් පහන් වූ නිල් පැහැයෙන් යුතු සිත්කලු වූ මනා කොට ඇති දඹගස්වලින් හා හොමුවගවලින් ගැවසී ගන්නා වූ විලට තුටුසින් ඇති එතෙර කළ බිය ඇති ඒ නාගරාජයා ගියේ ය.

32336. මහරජ, ඒ නාග තෙම විලට ඇතුළු වී නොබෝ වෙලාවකින් දිව්‍ය වෙගයෙන් මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. පියකු ඉදිරියෙහි පුත්‍රයකු මෙන් හඳයාගම වූ කනට සුව ගෙන දෙන්නා වූ මිහිරි වචන බෙණෙමින් මා වෙත එළඹියේ ය.

32337. පින්වත් ආලාරය, නුඹ මගේ මව ද වෙහි. පියා ද වෙහි ය. අභ්‍යන්තර වූ ප්‍රාණ දනය කරන යහළුවා ද වෙහි ය. සිය සාද්ධිය ද නැවත ලබා දෙන ලද්දෙමි වෙමි. ආලාරය, බොහෝ කැපුණු ඇ ඇති ආහාර පානයෙන් නො අඩු ශක්‍රියාගේ දිව්‍ය පුරය වැනි මාගේ නිවාස ස්ථානයක් බලවසි, නාගරාජ තෙම කීයේ ය.

32338. මහරජ, යම් නැනෙක්හි පැමිණියවුන්ගේ ශෝකය දුරු කෙරේ ද ඒ නාග භවනයෙහි බිම වනාහි කැට කැබලිත් රහිත වූ මෘදු වූ රත් රිදී මැණික්මය වූ සත්රුවන් වැලියෙන් යුත් ඉඳු ගොව්වන්ගේ පිට සමාන වර්ණ ඇති නිව තෘණයෙන් ගැවසී ගත් පසින් තොර වූවකි. නාගවිමානය ඒ බිම කොටසින් යුතු ය.

32339. එහි සමච පිහිටියා වූ භූමිය වේ. වෛඩ්‍යයී බඳු නිල් පැහැ ඇති පොකුණක් වේ. එහි සිටි දිග්ගි ඉතා රම්‍ය වූ අඹ වනය වේ. එහි පැසුණා වූ ද තරුණ වූ ද එල හටගත් අඹගස් වේ. ඒ අඹ ගස් හැම සතුයෙහි ම මල් එල දරන්නේ ය.

3240. තෙසං චනානං නරදෙව මජ්ඣේ
නිවෙසනං භස්සරස්සනිකාසං,
රජ්ජනනලං සොණ්ණමයං උළාරං
පභාසති විජජ්ජරිවනනලිකෙඛි.
3241. මණ්ඩයා සොවණ්ණමයා උළාරා
අනෙකචිත්තා සත්තං සුභිමමිතා,
පරිපූරා කඤ්ඤාති අලඛකතාති
සොවණ්ණකායුරධරාති රාජ.
3242. සො සඛිපාලො තරමානරූපො
පාසාදමාරුත්ත අනොමචිණ්ණො,
සභස්සර්මහං අකුලානුභාවං
යස්සස්ස හරියා මහෙසී අහොසි.
3243. එකා ච නාරී තරමානරූපා
ආදය වෙථරියමයං මහංසං,
සුභං මණිං ජාතිමනතුපපන්නං
අවොදිතා ආසනමඛිභාසි.
3244. තතො මං උරගො භතෙඤ ගහෙකා
නිසීදධි පමුඛමාසනසමී,
ඉදමාසනං අත්ත භවං නිසීදතු
භවඤ්ඤි මෙ අඤ්ඤතරො ගරුනං.
3245. අඤ්ඤා ච නාරී තරමානරූපා
ආදය වාරිං උපසඛකමිත්තා,
පාදනි පක්කාලධි මෙ ජනිඤ්ඤ
හරියාව භතතු පතිනො පියස්ස.
3246. අපරා ච නාරී තරමානරූපා
පහනත්ත සොවණ්ණමයාය පානියා,
අනෙකසුභං විවිධං වියඤ්ඤනං
උපනාමධි භත්ත මනුඤ්ඤරූපං.
3247. තුරියෙහි මං භාරත භුක්ඛත්තං
උපට්ඨස්සු භතතු මනො විදිත්තා,
තතුක්කරිං මං නිපතී මහත්තං
දිබ්බෙහි කාමෙහි අනායුකෙහි.
3248. හරියා මමෙතා තිසත්තා අළාර
සබ්බත්තමජ්ඣා පදමුත්තරාභා,
ආළාර එතාසු තෙ කාමකාරො
දදමි තෙ තා පරිවාරයස්සු.

3240. නරඳෙව වූ රජුනි, ඒ වනමැද බබළන්නා වූ රිදීමය දෙර කවුළු ඇති ස්වර්ණමය මහාප්‍රාසාදය අහස්හි වීදුලිය සේ බබළන්නේ ය.

3241. මහරජ, එහි මිණිමුවා වූ ද රන්මුවා වූ ද නොයෙක් විසිතුරු සැරසිල්ලෙන් ගැවසීගන්නා වූ නිතරම මනාකොට නිර්මාණය කරන ලද්ද වූ කුළු ගෙවල් හා ගබඩා ගෙවල් ඇත. ස්වර්ණමය වළලු දරන්නා වූ අලංකෘත නාගකන්‍යාවන්ගෙන් සම්පූර්ණ ය.

3242. ඒ සංඛ්‍යාල තෙම අතුල්‍ය වර්ණ ඇත්තේ ඉක්මන් ස්වභාව ඇත්තේ දහසක් කණු ඇති නො සම වූ අනුභාව ඇති පහසට නැහ යම් තැනෙක්හි ඔහුගේ භායඝාව වූවා ද, මා අතින් ගෙන එහි පැමිණ වූයේ ය.

3243. එකල්හි නො මෙහෙයන ලද එක් ස්ත්‍රියක් ඉක්මන් ස්වභාව ඇත්ති මාහැඟි ජාතිමත් මැණික් වලින් යුත් චෛත්‍යාචාර්යය වූ යහපත් මැණික් ආසනයක් එළවූහ.

3244. ඉක්බිති නාග තෙමේ මා අත ගෙන ඉදිරි අසුනෙහි හිඳුවී. 'මේ ආසනයයි' පින්වත් තෙමේ මෙහි ඉඳ ගනිවා, පින්වත් තෙමේ මගේ මවුපියන් අතුරෙන් කෙනෙකි' යි කීයේ ය.

3245. මහරජ, අන් ස්ත්‍රියක් ඉක්මන් ස්වභාව ඇත්ති දිය ගෙන මා වෙත එළඹ ප්‍රිය ස්වාමිපුරුෂයක්හුගේ පා දෙවනා භායඝාවක මෙන් මගේ පා සේදවා ය.

3246. තවත් ස්ත්‍රියක් ඉක්මන් ස්වභාව ඇත්ති ස්වර්ණමය තලියකින් නොයෙක් සුප ව්‍යාඤ්ඤනයෙන් යුත් මනොඥ වූ බත් එළවූවා ය.

3247. භාරත දෙශාධිපති වූ රජුනි, ආහාර අනුභවකළා වූ මට ඒ දිව්‍ය කන්‍යාවෝ ස්වාමිපුරුෂයාගේ සිත දැනගෙන නොයෙක් කුයඹ වාද්‍යයෙන් උපස්ථාන කළාහු ය. ඉන්පසු නාරජ තෙම මහත් වූ දිව්‍යමය කාමසම්පත්තියෙන් යුක්ත ව මා වෙතට පැමිණියේ ය.

3248. පින්වත් ආළාරය, මාගේ මේ තුන්සියයක් භායඝාවෝ සියල්ලෝ තනුමධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇත්තාහ. පියුම් බඳු වර්ණ ඇති සමින් යුක්තයහ. ආළාරය, මේ ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි තොපට කැමැත්තක් කරව. තොපට දෙමි. ඒ ස්ත්‍රීන් තොපගේ පාදපරිවාරිකාවන් කරගනුව.

3249. සංවච්ඡරං දිඛ්ඛරසානුභුක්ඛා
තදස්සහං උත්තරිං පච්චහාසී,
නාගස්සදං කිත්ති කර්ණඤ්ඤා ලද්ධං
කර්ණකුමාරාසි විමානසෙට්ඨං.
3250. අධිච්චලද්ධං පරිණාමජනෙන
සයං කතං උදුහු දෙවෙහි දින්නං,
පුට්ඨාමි තං නාගරාජෙනමත්තං
කර්ණකුමාරාසි විමානසෙට්ඨං.
3251. නාධිච්චලද්ධං න පරිණාමජං මෙ
න සයං කතං නපි දෙවෙහි දින්නං,
යකෙහි කමෙමිති අපාපකෙහි
පුරුෂඤ්ඤාති මෙ ලද්ධමිදං විමානං.
3252. කින්නෙ වතං කිං පන බ්‍රහ්මචරියං
කිස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
අක්කාති මෙ නාගරාජෙනමත්තං
කර්ණකුමාරාසි විමානං.
3253. රාජා අහොසිං මගධානමිස්සරො
දුයොයාධතො නාම මහානුභාවො,
සො ඉත්තරං ජීවිතං සංවිදිත්වා
අසස්සතං විපරිණාමධම්මං.
3254. අත්තකඤ්ඤා පානකඤ්ඤා පසන්නචිත්තො
සකකච්ච දතං විපුලං අදස්සිං
ඔපානාභූතං මෙ සරං තදස්සි
යත්තපට්ඨතා සමණබ්‍රාහ්මණා ව.
3255. මාලකඤ්ඤා ගැඬකඤ්ඤා විලෙපනකඤ්ඤා
පදීපියං යානමුපස්සයකඤ්ඤා,
අච්ඡාදනං සයනමාර්ගතපානං
සකකච්ච දනානි අදමිහ නත්ථි.
3256. තං මෙ වතං තං පන බ්‍රහ්මචරියං
තස්ස සුචිණ්ණස්ස අයං විපාකො,
තෙනෙව මෙ ලද්ධමිදං විමානං
පහුතහත්තං බහුඅත්තපානං
නචෙවහි ගිතෙහි චූපෙතරූපං
චිරධීනිකං න ව සස්සතායං.
3257. අපපානුභාවා නං මහානුභාවං
තෙජස්සිතං හතති අතෙජවනොහං,
කිමෙව ද්‍යාචුධ කිං පටිච්ච
හත්ථා¹මාගඤ්ඤා වණ්ණකානං.

1. හත්ථං-සෙයං.

3249. මහරජ, වර්ෂයක් දිවා පංචකාමරසයන් අනුව කොට ඒ නාරජුට මෙසේ කීම්. නාගයාගේ මේ සම්පත් කිනම් කම්යක් කොට කෙසේ ලබන ලද්දේ ද? මේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ විමානය කෙසේ ලබන ලද්දේ ද?

3250. නාග රාජය, නුඹ විසින් මේ විමානය හෙතුවක් නැතිව ලබන ලද්දේ ද? යම් කිසිවකු විසින් පිරිනමන ලද්දක් ද? තමා විසින් කරන ලද්දක් ද? නැතහොත් දෙවියන් විසින් දෙන ලද්දක් ද? නාග රාජය, මේ කාරණය නුඹ අතින් විචාරම්.

3251. මෙය හෙතුවක් නැති ව ලබන ලද්දක් නො වේ. යම් කිසිවකු විසින් මට පිරිනමන ලද්දක් ද නො වේ. තමන් විසින් කරන ලද්දක් ද නො වේ. දෙවියන් විසින් දෙන ලද්දක් නො වේ. අලාමක වූ සිය කුශල කර්මයන්ගෙන් මේ විමානය මා විසින් ලබන ලදී.

3252. නුඹගේ වූතය කුමක් ද? කවර භ්‍රෑමවයසීයක් රැක්කෙහි ද? මනාව පුරුදු කරන ලද කිනම් කර්මයක්හුගේ මේ විපාක ද? නාග රාජය මේ කාරණය මට කියනු මැනවි. මේ විමානය නුඹ විසින් කෙසේ නම් ලබන ලද්දේ ද?

3253. ආළාරය, මම මගධෙස්වර වූ දුයෙහිධන නම් මහානුභාව සම්පන්න රජෙක් වීම්. ඒ මම ජීවිතය ස්වල්පය බොහෝ කල් නොපවත්නේ ය. පෙරළෙන ස්වභාවයට පත් වන්නේ යයි මනාව දැන-

3254. පහන් සිත් ඇත්තෙම් මහත් වූ ආහාර පාන සකසා දුන්නෙම්. එකල්හි මාගේ ගෙදාර පැත් පොකුණක් බඳු විය. මහණ බමුණෝ මා විසින් සන්තර්පණය කරන ලද්දෝ ය.

3255. එහි දී මල් ගඳ විලවුන් ද පහන් සහ යානයන් ද ගෙවල් සහ වස්ත්‍ර ද සයනාසන සහ ආහාර පාන ද සකස් කොට දන් දුනිමි.

3256. එය මාගේ දින සමාදනය වේ. එය මාගේ භ්‍රෑම-වයසීය වේ. මනාව පුරුදු කරන ලද ඒ කර්මයාගේ මේ විපාක යි. එයින් ම බොහෝ කැපුතු දෙයන් බොහෝ ආහාර පානත් නාත්‍ය ගීතයන් ගෙන් යුත් විරස්ථායී මේ විමානයක් මා විසින් ලබන ලදි. මෙය ද සදනන නො වේ යයි තාරජ කීයේ ය.

3257. දළ ම ආයුධ කොට ඇති නාගරාජය, මද අනුභාවයක් ඇත්තා වූ තෙජස් විරහිත ඒ වැදි පුත්‍රයෝ මහත් අනුභාව ඇති මහත් තෙජස් ඇති නුඹට කුමක් හෙයින් හිංසා කළාහු ද? කුමක් හෙයින් වැද්දන්ගේ අතට අසුචියෙහි ද?

3258. භයනත්‍රු නෙ අඤ්චගතං මහනතං.
තෙජෝත්‍රු නෙ නාඤ්චගං දන්තමුලං,
කිමෙව දයාචුධ කිං පටිච්ච
කිලෙසමාපජ්ජි වණ්ඤිකානාං.
3259. න මෙ භයං අඤ්චගතං මහනතං.
තෙජෝ න සකකා මම තෙහි හතත්‍රු,
සතඤ්ඤි ධම්මානි සුකිකතිතානි
සමුද්දාවෙලාව දුරච්චියානි.
3260. වාතුද්දසිං පඤ්ඤිදසිං ච'ළාර¹
උපොසථං නිවච්චුපාවසාමි,
අරාගමුං සොළස හොජ්ජුතතා
රජ්ජුං ගහෙකාන දළහඤ්ඤි පාසං.
3261. හෙකාන නාසං අතිකසීර්ස රජ්ජුං
නසිංසු මං සමපට්ඨගග්ග පුඤ්ඤි,
එතාදිසං දුක්ඛමහං තිතිකං
උපොසථං අපට්ඨකොපයනොනා.
3262. එකායනෙ තං පථෙ අද්දසංසු
බලෙන විජේෂණෙන වු'පෙතරුපං²,
සිරියා ච පඤ්ඤාය ච භාවිතොසි
කිමජ්ජියං නාග තුපො කරොසි.
3263. න පුත්තහෙතු න ධනසීර්ස හෙතු
න ආයුතො වාපි අළාර හෙතු,
මත්‍රුසීර්සයොතිං අභිපක්ඛයානො
තස්මා පරික්ඛමුච්ඡ පො කරොමි.
3264. කං ලොභිතකෙකං විගතනිකරංසො
අලඛකතො කප්පිතකෙසමසසු,
සුරොසිතො ලොභිතවිඤ්ඤෙන
ගන්ධබරාජාව දියා පභාසයි.
3265. දෙවිඤ්ඤිපනොසි මහානුභාවො
සබ්බෙහි කාමෙහි සමබ්බිභූතො,
සුච්ඡාමි තං නාගරාජෙනමක්ඛං
සෙය්‍යො ඉතො කෙන මත්‍රුසීර්සලොකො.

1. අළාර-මජ්ඣං.

2. උපෙත - ඩි, මජ්ඣං.

3258. දළ ආයුධ කොට ඇති නාගරාජය, කිම ඔවුහු නුඹගේ තෙජස් දැක බිය නො වූහ ද? නුඹගේ විෂ දත්වුල් අනුව නො ගියේ ද? කුමක් නිසා වණිබ්බකයන්ගෙන් වෙහෙසට පත්විදැයි? ඇසිය.

3259. මාගේ මහත් තෙජස දැක ඔවුහු බිය නො වූහ. මාගේ තෙජස ඔවුන් විසින් නසන්නට නො පිළිවන. එහෙත් බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් විසින් මනාකොට ප්‍රකාශ කරන ලද්ද වූ ධර්මයෝ මා විසින් මුහුදු වෙරළ මෙන් නො ඉක්මවාලිය හැක්කාහු වෙති.

3260. ආළාරය, තුදුස්වක්ඛි ද, පසළොස්වක්ඛි ද නිතර පෙහෙ වස් සමාදන්ව වසමි. එවිට වැදිපුත්‍රයෝ සොළොස් දෙනෙක් දැඩි මළපුඩුවක් හා රැහැනක් ගෙන එහි එළඹුණහ.

3261. ඒ වැදිපුත්‍රයෝ මාගේ නාසය විද රැහැනකින් බැඳ මා තබා ලාගෙන ගියාහු ය. මා සමාදන්ව ගත් පෙහෙවස කොපනය නො කරමින් මම මෙතරම් දුකක් ඉවසුවෙමි.

3262. බලයෙන් ද වර්ණයෙන් ද යුත් නොප එකපදික මාර්ගයෙහි දී ඒ වැද්දෝ දුටුවෝ ය. තෙපි වනාහි ඵෙස්වයාඪියෙන් හා ප්‍රඥායෙන් වැඩුණහුය. නාගය, එසේ තිබියදී කුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් තපස් කරනු ද? යි ඇසුවේ ය.

3263. ආළාරය, පුත්‍රයන් හෙතුකොට ගෙන නොවේ. ධනය හෙතුකොට ගෙන ද නොවේ. ආයුෂ හෙතු කොට ගෙන ද නොවේ. මිනිස් උපත පතන්නෙමි. එහෙයින් උත්සාහ දරා තපස් රකිමි යි කියේ ය.

3264. නාගරාජය, නුඹ ලේවන් ඇස් ඇත්තෙහි ය. නට අන්තරංග (පෙළුණු පපුවක්) ඇත්තෙහි ය. අලංකාර වූයෙහි කපන ලද කෙස් රවුළු ඇත්තෙහි ය. රත් සඳුන් විලවුන් ගල්වන ලද්දෙහි ගැඹුර්වරාජයා මෙන් දිශාවන් බබුළුවහි.

3265. සියලු කාමසම්පත්තීන් යුක්ත වූවෙහි ය. මහත් අනුභාව ඇත්තෙහි දිව්‍යමය සාද්ධියට පැමිණියේ වෙහි ය. නාග රාජය, නුඹ අතින් මේ කරුණ විචාරමි. මේ නාගභවනයට වඩා මනුෂ්‍යලෝකය ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ කවර කරුණකින් ද?

3266. ආලාර නාඤ්ඤා මනුස්සලොකා
සුභි වා සංවිජ්ජති සඤ්ඤමො වා,
අභක්ඛ ලද්ධාන මනුස්සයොතිං
කාභාමි ජාතිමරණස්ස අත්තං.
3267. සංචරිතරො මෙ උසිතො¹ තවතතිකෙ
අනෙතන පාතෙන උපට්ඨිතොස්මි,
ආමනතයිකාන පළෙමි නාග
වීරපච්චන්ඨොස්මි² අභං ජනිඤ.
3268. පුත්තා ව දුරා ව 'නුපිවිතො ව
නිව්වානුසිට්ඨා' උපතිට්ඨතෙ තං,
කථිතානු තෙ නාභිසංසිඤ්ඤා කොචි
පියඤ්ඤි මෙ දස්සන් තුඤ්ඤාරා.³
3269. යථාපි මාතු ව පිතු අගාරෙ
පුත්තො පියො පටිවිභිතො වසෙය්‍ය,
තතොපි මඤ්ඤං ඉධ මෙව සෙයෙය්‍යා
විතතං හි තෙ නාග මධි පසන්නං.
3270. මණි මමං විජ්ජති ලොකිතබොධො
ධනාතරො මණිරතනං උළාරං,
ආදය තං ගවජ සකං නිකෙතං
ලද්ධා ධනං තං මණිමොක්ඛජසසු.
3271. දිට්ඨා මයා මානුසිකාපි කාමා
අසස්සනා විපරිණාමධම්මා,⁴
ආදීනවං කාමගුණසු දිස්වා
සද්ධායතං පබ්බජිතොමිති රාජ.
3272. දුමස්සලාගෙව පතනති මාණවා
දුරො ව වුද්ධා ව සරිරහෙද,
උතමි දිස්වා පබ්බජිතොමිති රාජ.
අපණ්ණිකං සාමඤ්ඤමෙව සෙයෙය්‍යා.
3273. අඤ්ඤා හවෙ සෙවිතබ්බා යපඤ්ඤා
බහුසස්සනා යෙ බහුයානවිතතිතො,
නාගඤ්ඤා සුභා න තවඤ්ඤාලාර
කාභාමි පුඤ්ඤාති අනාසනානි.

1. විසතො - මජ්ඣං.

2. වුට්ඨො අස්මි - මජ්ඣං, වුට්ඨොස්මි - සායං.

3. අනිව්වානු සිට්ඨා උපතිට්ඨතෙ තෙ - මජ්ඣං.

4. තුයං අලාර - මජ්ඣං.

5. විපරිණාම - මජ්ඣං.

3266. ආලාරය, මාර්ග ඵල නිර්වාණ සංඛ්‍යාත ඉද්ධිය හෝ ශීල සංයමය හෝ මිනිස් ලොවින් වෙන්ව විද්‍යාමාන නො වන්නේ ය. මම ද මිනිස් උපත ලැබ ජාති මරණයන්ගේ අවසානය කරන්නෙමි.

3267. නුඹ සම්පයෙහි මම වර්ෂයක් විසිමි. ආහාර පානයෙන් මම උපස්ථාන ලද්දෙමි ද වෙමි. නාගය, නුඹට කියා යමි. නාග රාජය, මම බොහෝ කලක් වාසය කෙළෙමි යි කියේ ය.

3268. ආලාරය, මාගේ පුත්‍රයෝ ද අඹුවෝ ද අනුව ජීවත් වන්නෝ ද නිතර අනුශාසනා කරන ලද්දහු නුඹට උපස්ථාන කිරීමට පැමිණ සිටින්නාහ. කිම, ඔවුනතර කිසිවෙක් නුඹට අස-තුටක් කෙළේ ද? නුඹගේ දෑත්ම මට ප්‍රිය යයි නාරජ කියේ ය.

3269. ඔවුපියන්ගේ ගෙහි පුත්‍රයෙක් යම්යේ පොෂණය කරන ලද්දේ වාසය කෙරේ ද, එයටත් වඩා මට මෙහි ම ශ්‍රේෂ්ඨය. නාගය, තොපගේ සිත යම් හෙයෙකින් මා කෙරෙහි ප්‍රසන්න ද එහෙයිනි.

3270. යහළු ආලාරය, ධනය ලැබ ගන්නට පිළිවත් වන්නාවූ ලොහිතංක නම් මාණික්‍යයක් මාගේ ඇත. ඒ මහත් වූ මාණික්‍යය ගෙන සිය නිවසට යව. එයින් ධනය ලබාගෙන මා වෙතට ම පමුණුවනු මැනවි.

3271. මහරජ, මා විසින් මිනිසුන් අයත් වූ ද දෙවියන් අයත් වූ ද කාමසම්පත්තිහු දක්නා ලද්දහ. ඒ කාමයෝ අශාස්වතයහ. පෙරළෙන ස්වභාව ඇත්තෝ ය. කාමසම්පත්ති ආදිනව දැක මම සැදහැයෙන් පැවිදි වූයෙමි.

3272. මහරජ, ගස්වල පැයුණු නො පැයුණු ගෙඩි මෙන් ළදරු වූ ද තරුණ වූ ද මහලු වූ ද යන සියල්ලෝ ම ශරීර හෙදයෙන් වැටෙන්නාහ. මෙය ද දැක පැවිදි වීමි. නොයඤාණික වූ මහණකම වනාහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ.

3273. ආලාර නම් නාපයය, යම් කෙනෙක් බොහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇත්තාහු බොහෝ කරුණු සිතන්නෝ වෙද් ද, නුවණැති ඔවුහු එකාත්තයෙන් ම සේවනය කළ යුත්තෝ වෙති යි රජ තෙම කියේ ය.

3274. අද්ධා හවෙ සෙවිතබ්බා සපඤ්ඤා
බහුසසුතා යෙ බහුයානවිනතිනෝ,
නාගඤ්ඤා සුචාන මමඤ්ඤා රාජ
කරොති පුඤ්ඤාති අනප්පකානිති.

සබ්බපාල ජාතකං.

5. මූලසුතසොමජාතකං

3275. ආමනනායාමි නිගමං.
වික්කාමචෙව පාරිසජ්ජ ව¹,
සිරසමිං පලිතං ජාතං.
පබ්බජ්ජං දැනි රොව'හං.
3276. අහං මෙ කරනනු හණ්ඩි
සලං මෙ දෙව උරසි කප්පෙසි,
සත්තසතා නෙ හරියා
කරනනු තෙ නා හවිස්සනති.
3277. පඤ්ඤාසිහිනති එතා
දහරා අඤ්ඤාමපි තා ගමිස්සනති,
සග්ගඤ්ඤා පඤ්ඤානෝ
තෙතා'හං පබ්බජිස්සාමි.
3278. දුලලද්ධං මෙ ආසි සුතසොම
යස්ස තෙ භොමහං මාතා,
යං මෙ විලපනතියා
අනපෙකෙබ්බා පබ්බජසි දෙව.
3279. දුලලද්ධං මෙ ආසි සුතසොම
යනතං අහං විජාගිස්සං,
යං මෙ විලපනතියා
අනපෙකෙබ්බා පබ්බජසි දෙව.
3280. කොතාමෙසො ධම්මො සුතසොම
කා ව නාම පබ්බජ්ජා,²
යං නො අමෙහ ජිණ්ණි
අනපෙකෙබ්බා පබ්බජසි දෙව.
3281. සුත්තාපි තුස්සං බහවො
දහරා අප්පකතයොබ්බනා,
මඤ්ඤා තෙ³ තං අපස්සනතා
මඤ්ඤා දුක්ඛං නිගව්ජනති.

1. පරිස්සජ්ජ - මජ්ඣං.

2. පබ්බජ්ජා - මජ්ඣං.

3. තෙපි - මජ්ඣං.

3274. යම් කෙනෙක් බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇත්තාහු බොහෝ කරුණු සිතන්නෝ වෙද්ද, නුවණැති ඔවුහු එකාන්තයෙන් ම සෙවනය කළ යුත්තෝ වෙති. මහරජ, සංඛපාල නාගයා ගැන ද මා ගැන ද අසා බොහෝ පින් කරවයි තාපස තෙම අවවාද කෙළේ ය.

සංඛපාල ජාතක යි.

5. වුලලසුතසොම ජාතකය

3275. නියම් ගම් වැසි ජනයා ද මිත්‍රාමාත්‍යයන් ද පිරිස් වැසියන් ද අමතා දන්වමි. හිසෙහි පැසුණු කෙසක් හටගත්තේ ය. දන් මම පැවිද්ද කැමැත්තෙමි' යි සුතසොම නම් රජ ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3276. දේවයන් වහන්ස, කෙසේ නම් මට අවැඩක් කියන්නෙහිද? මාගේ ළයෙහි අනිත ලද හුලක් මෙන් කෙළෙහි ය. තමුන්නාන්සේගේ සන්ධියයක් භායභාවෝ වෙත්. තමුන්නාන්සේ පැවිදි වූ කල්හි ඒ භායභාවරු කෙසේ ජීවත් වන්නාහු ද? (යි ඔවුනතුරෙන් එකෙක් ඇසීය.)

3277. මේ තරුණ භායභාවරු තම තමන්ගේ කටයුතුවලින් ප්‍රකටවන්නාහ. ඔවුහු අන් සැමියකු වෙත ද යන්නාහ. මම ස්වර්ගය පතන්නෙමි ද වෙමි. එහෙයින් මම පැවිදි වෙමි.

3278. දේවයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් වැලපෙන්නා වූ මා ගැන අපෙක්ෂා රහිත වූයේ නුඹ පැවිදි වෙහි නම්, සුතසොමය, මම යම්බඳු තොපගේ මව් වීම ද, එය මා නපුරු කොට ලැබුවකි.

3279. දේවයෙනි, යම් හෙයෙකින් වැලපෙන්නා වූ මා ගැන අපෙක්ෂා රහිත වූයේ නුඹ පැවිදි වෙහි නම් සුතසොමය, මම යම්බඳු වූ තොප ප්‍රසූත කෙළෙමි ද, මෙය මා විසින් නපුරු කොට ලබන ලද්දක් වී යයි මව කීවාය.

3280. දේවයෙනි, යම් හෙයකින් පරාජීර්ණ වූ අප ගැන අපෙක්ෂා රහිත වූයේ නුඹ පැවිදි වෙහි නම්, සුතසොමය, එය කිනම් පැවිද්දක් ද? මෙය කවර නම් ධර්මයක්ද? යි පිය තෙමේ ඇසුවේ ය.

3281. තොපගේ බොහෝ පුත්‍රයෝ ද නො පැමිණියොවුන් වයස් ඇති ළදරුවෝ ය. මිහිරි වදන් බෙණෙන්නා වූ ඔවුහු තා නොදක්නෝ දුකට පත් වෙතැයි හඟිමි.

3282. පුතෙකෙහි ව මෙ එකෙහි
දහරෙහි අසප්තකයොධිකෙනෙහි,
මිඤ්ඤානි සබ්බෙහිසි තුමෙහෙති
විරමසි යඤ්ඤා විනාහාවො.
3283. ජිත්තං නු තුඤ්ඤං හදයං
ආද්ධං කරුණං ව නත්ථි අමෙහසු,
යං නො වික්කන්දනනිකයො
අනපෙසෙකො පබ්බජසි දෙව.
3284. න ව මිඤ්ඤං ජිත්තං හදයං
අත්ථි කරුණංසි මිඤ්ඤං තුමෙහසු,
සග්ගස්සු. පඤ්ඤානො
තෙතාහං පබ්බජිස්සාමි.
3285. දුලලංඤං මෙ ආසි සුතසොම
යස්ස තෙ අහං හරියා,
යං මෙ විලපනනියා
අනපෙසෙකො පබ්බජසි දෙව.
3286. දුලලංඤං මෙ ආසි සුතසොම
යස්ස තෙ අහං හරියා,
යං මෙ කුඤ්ඤපටිසන්ධිං
අනපෙසෙකො පබ්බජසි දෙව.
3287. පරිපකෙකා මෙ ගබ්බො
කුඤ්ඤතො යාව නං විජායාමි,
මාහං එකා විධිවා
පච්ඡා දුක්ඛානි අද්දකං.¹
3288. පරිපකෙකා තෙ² ගබ්බො
කුඤ්ඤතො ඉධික නිං³ විජායස්සු,
පුත්තං අනොමචණ්ණං
තං හිතා පබ්බජිස්සාමි.
3289. මා නිං වනෙ රුද්ධි
මා යොවි වනතිමිරමත්තකත්ථි,
ආරොහ වරපාසාදං
අනපෙසෙකො අහං ගමිස්සාමි.
3290. කො තං අමම කොපෙසි
කිං රොදසි පෙසකසි ව මං බාලො,
කං⁴ අවජ්ඣං සාතෙමි
ස්සෙතිනං උදික්ඛමානානං.

1. ආද්ධං - මජ්ඣං.
2. අද්ධං - මජ්ඣං.
3. ව නෙ - මජ්ඣං.
4. නං - වි. මජ්ඣං.
5. කං අවජ්ඣං - මජ්ඣං.

3282. යොවුන් වියට නො පැමිණි මිනිරි වදන් බෙණෙන මේ පුද්ගල පුත්‍රයන්ගෙන් පමණක් නොව තොප සියලු දෙනාගෙන් ද, බොහෝ කලක් වාසය කොට ද වෙන් වන්නට සිදුවේ. එය නො වැළැක්විය හැක්කකි බෝසත් තෙම කීය.

3283. දේවයන් වහන්ස, යම් හෙයකින් අප අඩද්දි අපෙක්ෂා රහිතව පැවිදි වෙහි ද? එහෙයින් නුඹ වහන්සේගේ හෘදය සිදුරු වී ද? වැන්දඹු තත්වයට වැටෙන අප කෙරෙහි කරුණාවක් නැද්ද? යි භායාබත් ඇසුවා ය.

3284. මගේ හෘදය සිදුරු නොවීය. තොප කෙරෙහි මාගේ කරුණාව ද ඇත්තේ ය. ස්වර්ග සම්පන්නිය ද පතන්නෙමි වෙමි. එහෙයින් මම පැවිදි වන්නෙමි.

3285. දේවයෙනි, යම් හෙයකින් වැලපෙන්නා වූ මා ගැන අපෙක්ෂා රහිත වූයේ පැවිදි වෙහි ද? සුතසොමය, මම යම්බඳු වූ තොපගේ භායා වෙමි ද එහෙයින් එය මා නපුරු කොට ලබන ලද්දක් විය.

3286. දේවයෙනි, යම් හෙයකින් මගේ කුස පිළිසිද ගැන්ම ගැන අපෙක්ෂා රහිත වූයේ නුඹ පැවිදි වෙහි ද සුතසොමය, මම යම්බඳු තොපගේ භායා වෙමි ද එහෙයින් එය මා නපුරු කොට ලබන ලද්දක් විය.

3287. මාගේ දරු ගර්භය මුහුකුරා ගියේ ය. කුස භෝන් දරුවා යම්තාක් වදම් ද ඒ තාක් ඉවසුව මැනැවි. එකලා වූ මම වැන්දඹු නො කෙරේවා, පසුව දුක් දකිමි අග මෙහෙසිය කීවාය.

3288. තීගේ දරු ගර්භය මුහුකුරා ගියේ යැයි දනිමි. එබැවින් තී පුත්‍රයකු ප්‍රසූත කරව. අලාමක වර්ණ ඇති පුත්‍රයා ද කී ද හැර මම පැවිදි වන්නෙමි' යි බෝසත් තෙම කීයේ ය.

3289. සොළුර වන්දා දේවිය, නො අඩව. ගිනිහිරි මල් බඳු ඇස් ඇත්තිය. නො හඩව. උතුම් ප්‍රාසාදයට නගුව. මම අපෙක්ෂා විරහිතව යන්නෙමි යි කීයේ ය.

3290. මැනියෙනි, කවරෙක් නුඹ කොප කෙළේ ද? කුමක් හෙයින් හඬන්නෙහි ද? කුමක් නිසා මා දෙස ද දැඩිව බලන්නෙහි ද? වධ නො කටයුත්තකු වුවත් ඤාතීන් බලා සිටියදී ම නසමි. මට මේ කරුණ පහද දෙව යි වැඩිමහලු පුත්‍ර තෙම ඇසීය.

3291. නභි යො සසානා හනතුං
විජිතාචී යො මං තාන කොපෙසි,
පිතා තෙ මං තාන අවච
අනපෙකොඛා අහං ගමිසසාමි.
3292. යාහං පුබ්බෙ නියාමි
උය්‍යානං¹ කුඤ්ජරො² ච යොධෙමි,
සුතසොමො³ පබ්බජිතෙ
කථනතුදුනි කරිසසාමි.
3293. මාතු ච මෙ රුදනතායා⁴
ජෙට්ඨාස ච භාතුතො අකාමසස,
හතොසි තෙ ගහෙසසං⁵
න හි ගට්ඨසි නො අකාමානං.
3294. උට්ඨෙහි කුං ධාකි
ඉමං කුමාරං⁶ රමෙහි අඤ්ඤාසු,
මා මෙ පරිපසුමකා⁷
සග්ගං මම පසුයානසස.
3295. යනතුනිමං දදෙය්‍යං⁸ පහඛතරං
කො තු මෙ ඉථිතා අතො,
සුතසොමො පබ්බජිතෙ
කිනතු මෙ තං කරිසසාමි.
3296. කොසො ච තුඤ්ඤං විපුලො
කොට්ඨාගාරකඤ්ඤා තුඤ්ඤං පරිපුරං,
පට්ඨි⁹ ච තුඤ්ඤං විජිතා¹⁰
රමසසු මා පබ්බජසසු දෙව.
3297. කොසො ච මඤ්ඤං විපුලො
කොට්ඨාගාරකඤ්ඤා මඤ්ඤං පරිපුරං,
පට්ඨි ච මඤ්ඤං විජිතා
තං හිතා පබ්බජිසසාමි.
3298. මඤ්ඤාමි ධනං පහුතං
සසිකාතුං නොපි දෙව සකෙකාමි,
තං දෙව තෙ දදමි සබ්බමි
රමසසු මා පබ්බජ දෙව.

-
1. පොහං පුබ්බෙ රජෙන යාමි උය්‍යානං - මජ්ඣං.
 2. මහත කුඤ්ජරෙව යොදෙමි - මජ්ඣං, සතා.
 3. සුතසොම - මජ්ඣං.
 4. රුදනතා - මජ්ඣං.
 5. ගමිසසං - චි, මජ්ඣං. ගමිසසං - සතා.
 6. කුමාරි - මජ්ඣං. කුමාරං කුමාරි - චි.
 7. පරිපසුමකාමි - මජ්ඣං.
 8. දදෙය්‍යං - චි, මජ්ඣං.
 9. පට්ඨි - මජ්ඣං.
 10. විජිතාමි

3291. පුත්‍රය, යමෙක් මා කොප කෙළේ ද? හෙතෙමේ ලබන ලද ජය ඇත්තා වූ තොපගේ පියා වන්නේ ය. හෙතෙමේ නසන්නට නො හැකිය. පුත්‍රය, තොපගේ පියා මම අපෙක්ෂා රහිතව යන්නෙමියි මට කීයේ ය.

3292. යම්බඳු මම පෙර රියට නැහ උයනට ගියෙම ද, මදු තුන්හට ද පහර දුනිමි ද? මා පිය සුතසොමරජ පැවිදි වූ කල්හි දන් මම ඒවා කෙසේ කරමි දැයි වැඩිමහලු පුත්‍රයා ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

3293. පියාණෙනි, මාගේ මව හඬද්දී වැඩිමහල් සහොදරයාගේ ද නො කැමැත්ත නිබියදී පැවිදි වෙහි ද? නුඹ වහන්සේගේ අත් දෙක ද අල්ලා ගන්නෙමි. අප අකමැතිව සිටියදී නො යන්නෙහි යැයි බාල පුත්‍රයා ප්‍රකාශ කළේ ය.

3294. එම්බා කිරිමව, තී නැගිටුව මේ කුමරා අත් තැනක සිත් අලවව. ස්වර්ගය පතන්නා වූ මට උවදුරු නො කරව.

3295. මේ දිලිසෙන්නා වූ මැණික ආපසු දෙන්නෙමි නම් යහපති. මට මෙයින් කවර ප්‍රයෝජන ද? සුතසොම රජු පැවිදි වූ කල්හි මේ මැණික ගෙන මම කුමක් කරන්නෙමි දැ යි කිරිමව වැලසුණාය.

3296. දේවයන් වහන්ස, භාණ්ඩාගාරය ද මහත් වේ. නුඹගේ කොණ්ඩාගාරය ද පිරි ගොස් ය. නුඹ විසින් පෘථිවිය ද දිනන ලද්දීය. සිත් අලවා වාසය කරව. පැවිදි නො වනු මැනැවැයි මහඥානි තෙම කීයේ ය.

3297. මාගේ භාණ්ඩාගාරය ද මහත් ය. මාගේ කොණ්ඩාගාරය ද පිරි ගොස් ය. මා විසින් පෘථිවිය ද දිනන ලද්දී ය. ඒ සියල්ල හැරදමා පැවිදි වෙමියි බෝසත් තෙම කීයේ ය.

3298. දේවයන් වහන්ස, මාගේ ධනය ද බොහෝ ය. ගණිත්තට ද නො හැකියි. ඒ සියල්ල ම නුඹ වහන්සේට දෙමි. සිත් අලවා මෙහි ම වාසය කරනු මැනවි. පැවිදි නො වනු මැනැවැයි කුලවඩ්ඪන නම් සිටු තෙම කීයේ ය.

3299. ජානාමි තෙ ධනං පඤ්ඤාං
කුලවඩ්ඪන පුජිතො තයා ච'සම්,
සග්ගඤ්ඤා පසංයානො
තෙනාහං පබ්බජිසාමි.
3300. උසකඤ්ඤාසම් බාලහං
අරති මං යොමදත්ත ආවිසති,
බහුකා හි අනන්තරායා
අපෙසවාහං පබ්බජිසාමි.
3301. ඉදමපි කුසලං රුචිතං සුතසොම
අපෙසවද්දති කචං පබ්බජ,
අහමපි පබ්බජිසාමි
න උසසංගෙ තයා විනා අහං යාතුං.
3302. න හි සකකා පබ්බජිතුං
නගරෙ න හි පව්චති ජනපදෙ ච,
සුතසොමෙ පබ්බජිතෙ
කථනතුද්දති කරිසාම.
3303. උපනිශතිදං මං ඤාඤ
පරිත්තං උදකංච වඩ්ඪවාරමහි,
එවං සුපරිත්තතෙ ජීවිතෙ
න ච පමස්සිතුං කාලො.
3304. උපනිශතිදං මං ඤාඤ
පරිත්තං උදකංච වඩ්ඪවාරමහි,
එවං සුපරිත්තතෙ ජීවිතෙ
අථ බාලා පමස්සනති.
3305. තෙ වඩ්ඪයනති නිරයං
නිරවශානයොනිඤ්ඤා පෙත්තවිසයඤ්ඤා,
තණ්හාබන්ධනබද්ධා
විබෙඝිනති අසුරකායං.
3306. උග්ගඤ්ඤාතෙ රජග්ගං
අවිදුරෙ පුප්ඵකමහි පාසාදෙ,
මං ඤාඤ නො තෙසා ජිනනා
යසස්සිතො ධම්මරාජස්ස.
3307. අයමස්ස පාසාදෙ
සොචණ්ණපුප්ඵමාලාවිතිකිණ්ණො,
යහිමනුවිචරි රාජා
පරිකිණ්ණො ඉක්ඛාගාරෙහි.

3299. කුලවඩ්ඪනා සිටාණෙනි, තාගේ ධනය බොහෝ බව දනිමි. තා විසින් ද මම පුදන ලද්දෙමි වෙමි. ස්වර්ග සම්පත්ති ද පතන්නෙමි වෙමි. එහෙයින් මම පැවිදි වන්නෙමිසි බෝසත් තෙම කියේ ය.

3300. සොමදත්ත කුමාරය, මම දැඩියේ කලකිරුණෙමි වෙමි. නො ඇල්ම මා කෙරෙහි ආවෙශ වෙයි. යම් හෙයකින් අන්තරායයෝ බොහෝ වෙද් ද, එබැවින් අද ම මම පැවිදි වන්නෙමිසි සොමදත්ත කුමරුභව රජය පාවා දෙමින් සුතසොම බෝසත් තෙමේ ප්‍රකාශ කළේ ය.

3301. සුතසොමයන් වහන්ස, අද ම පැවිදි වන්නෙමි යි යන මෙය නුඹ විසින් කැමති වන ලද්දක් ද? නුඹ වහන්සේ අද ම පැවිදි වනු මැනවි. මම ද පැවිදි වන්නෙමි. තොප හැර ගිහිගෙයි සිටින්නට මම උත්සාහ නො කරමිසි සොමදත්ත නම් සහොදරයා කියේ ය.

3302. සුතසොම රජු පැවිදි වූ කල්හි දැන් අපි කුමක් කරන්නෙමු දැයි කියා නගරයෙහි ද ජනපදයෙහි ද දූතටමත් ශෝකයෙන් ආහාර නො පිසත්. (අප දෙදෙනා ම පැවිදි වූ කල්හි රටවැසියෝ අනාථයෝ වන්නාහ). එබැවින් නුඹට පැවිදි වන්නට නුපුළුවන් යයි සුතසොම තෙම කියේ ය.

3303. මේ ජීවිතය රදවුන්ගේ අළුපෙරහනෙහි ස්වල්ප වූ ජලයක් මෙන් වහා මැඩ පැවැත්වෙන්නේයයි දනිමි. මෙසේ ස්වල්ප වූ ජීවිත කාලයෙහි ද පමා වන්නට කාලයක් නැත්තේය.

3304. මේ ජීවිතය රජකයන්ගේ අළුපෙරහනෙහි ස්වල්ප වූ දියත්තක් මෙන් වහා මැඩ පැවැත්වෙන්නේයයි දනිමි. මෙසේ ස්වල්ප වූ ජීවිත කාලයෙහි ද අඥානයෝ පමා වන්නාහ.

3305. තෘෂ්ණා බන්ධනයෙන් බැඳුණා වූ ඔවුහු නරකය තිරිසන් යොනිය - ප්‍රෙත විෂය - අසුරකාය යන සිවු අපාය දියුණු කරත්.

3306. අපගේ මහත් යශස් ඇති ධර්ම රාජන් වූ රජුගේ කෙශයෝ සිඳින ලද්දහයි හඟිමි. පුළුල් නම් ප්‍රාසාදයට නුදුරු තන්හි රජස් උස්ව නැගේ යැයි මහජනයා හඬමින් කියේ ය.

3307. අන්තෘපුර ස්ත්‍රීන් විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් ප්‍රාසාදයන්හි ගැසුරුණේ ද, මනා වර්ණ ඇති මලින් හා නොයෙක් මල් මාලාවන් ගෙන් ද ගැවසිගන්නා වූ මෙය වනාහි උන්වහන්සේගේ ඒ ප්‍රාසාද යයි.

3308. අයමසස පාසාදෙ
සොවණණපුප්පාලාචිතිකිණණ,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ කුතිසබ්බෙන.
3309. ඉදමසස කුටාගාරං
සොවණණපුප්පාලාචිතිකිණණ,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ ඉක්ඛාගාරෙහි.
3310. ඉදමසස කුටාගාරං
සොවණණපුප්පාලාචිතිකිණණ,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ කුතිසබ්බෙන.
3311. අයමසස අසොකවනිකා
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ ඉක්ඛාගාරෙහි.
3312. අයමසස අසොකවනිකා
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ කුතිසබ්බෙන.
3313. ඉදමසස උය්‍යානං
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ ඉක්ඛාගාරෙහි.
3314. ඉදමසස උය්‍යානං
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ කුතිසබ්බෙන.
3315. ඉදමසස කණිකාරවනං
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ ඉක්ඛාගාරෙහි.
3316. ඉදමසස කණිකාරවනං
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ කුතිසබ්බෙන.
3317. ඉදමසස පාටළිවනං
සුපුප්පිතං සබ්බකාලිකං රමමං,
යභිමනුවිවරි රාජා
පරිකිණණණ ඉක්ඛාගාරෙහි.

3308. නෑ සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජතෙම යම් ප්‍රාසාදයෙක්හි හැසුරුණේ ද මනා වර්ණ ඇති මලින් හා මල්මාලාවන්ගෙන් ද ගැවසිගත්තා වූ මෙය වනාහි උන්වහන්සේගේ ඒ ප්‍රාසාද යයි.

3309. අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් කුටාගාරයෙක්හි හැසුරුණේ ද, මනා වර්ණ ඇති මලින් හා මල්මාලාවන්ගෙන් ද ගැවසිගත්තා වූ මෙය වනාහි උන්වහන්සේගේ කුටාගාර යයි.

3310. නෑ සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් කුටාගාරයෙක්හි හැසුරුණේ ද මනා වර්ණ ඇති මලින් හා මල් මාලාවන්ගෙන් යුක්ත වූ මෙය වනාහි උන්වහන්සේගේ ඒ කුටාගාරය යි.

3311. අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසුරුණේ ද මෙය වනාහි උන්වහන්සේගේ සෑම කල්හි මනාව පිපියා වූ සිත්කලු ඒ අශොක වනයයි.

3312. නෑ සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද මේ වනාහි උන්වහන්සේගේ සෑම කල්හි පිපියා වූ ඒ සිත්කලු අශොක වනය යි.

3313. අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් විසින් පිරිවරන ලද රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද? මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියා වූ උන්වහන්සේගේ ඒ සිත්කලු උයනය.

3314. නෑ සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියා වූ උන්වහන්සේගේ ඒ උයන යි.

3315. අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් පිරිවරන ලද රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද, මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියා වූ උන්වහන්සේගේ කිණිහිරිය මල් උයනය.

3316. නෑ සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද රජතෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියා වූ උන්වහන්සේගේ ඒ කිණිහිරිය මල් උයනය.

3317. අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් පිරිවරන ලද රජ තෙම යම් උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද, මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියා වූ ඒ පළොල්වනය යි.

3318. ඉදමසස පාටළිවනං
සුපුප්ඵනං සබ්බකාලිකං රථං,
යතිමනුච්චරි රාජා
පරිකිණේණා ඤාතිසංඝෙහන.
3319. ඉදමසස අඬවනං
සුපුප්ඵනං සබ්බකාලිකං රථං,
යතිමනුච්චරි රාජා
පරිකිණේණා ඉක්ඛාගාරෙහි.
3320. ඉදමසස අඬවනං
සුපුප්ඵනං සබ්බකාලිකං රථං,
යතිමනුච්චරි රාජා
පරිකිණේණා ඤාතිසංඝෙහන.
3321. අයමසස පොකඛරණී
සංකප්පානා අණ්ණපෙති විනිකිණේණා,
යතිමනුච්චරි රාජා
පරිකිණේණා ඉක්ඛාගාරෙහි.
3322. අයමසස පොකඛරණී
සංකප්පානා අණ්ණපෙති විනිකිණේණා,
යතිමනුච්චරි රාජා
පරිකිණේණා ඤාතිසංඝෙහන.
3323. රාජා ඛො පබ්බජිතො
සුතසොමො රජ්ජං ඉමං පහස්වාන,
කාසායවත්ථසනො
නාගොව එකකොව චරති.
3324. මාසසු පුබ්බෙ රතිකිළිතානි
හසිතානි අනුසාරිත්ථ,
මා වො කාමා හනිංසු
රථං හි සුද්ධං නාම ගතං.
3325. මෙත්තං විත්තං භාවෙථ
අප්පමාණං දිවා ච රත්තො ච,
අථ ගණ්ඨස්ස දෙවපුරං
ආවාසං පුඤ්ඤකම්මිනනති.

වුලසුතසොමජාතකං.

වතනාළිසතිපාතො නිට්ඨිතො.

කසසුද්දනං:

සුවපනඤ්ඤාත්මකඤ්ඤාලිතො
සරහබ්බමලමිත්තජාතකඤ්ඤා,
පචරුතතමසබ්බසිරිව්ඤ්ඤා
සුතසොම අරිඤ්ඤා රාජවරොති.

3318. නැ සමුහයා විසින් පිරිවරන ලද රජ තෙමෙ යම් උය-
නෙක් හි හැසිරුණේ ද, මෙය වනාහි සියලු කල්හි මනාව පිපියාවූ
උන්වහන්සේගේ ඒ පළොල්වනය යි.

3319. අන්තඃපුර ස්ත්රීන් විසින් පිරිවරන ලද රජ තෙමෙ යම්
උයනෙක්හි හැසිරුණේ ද, මෙය වනාහි හැම කල්හි මනාව පිපියා වූ
උන්වහන්සේගේ ඒ අඹ උයන ය.

3320. නැ සමුහයා විසින් පිරිවරන ලද රජතෙමෙ යම් උය-
නෙක්හි හැසිරුණේ ද, මෙය වනාහි හැම කල්හි මනාව පිපියා වූ
උන්වහන්සේගේ ඒ අඹ උයන ය.

3321. අන්තඃපුර ස්ත්රීන් විසින් පිරිවරන ලද රජතෙමෙ යම්
පොකුණක් සමීපයෙහි හැසුරුණේ ද, මෙය වනාහි නොයෙක් ජල
කුසුමයන්ගෙන් පක්ෂීන්ගෙන් ගැවසිගන්නා වූ උන්වහන්සේගේ ඒ
පොකුණ ය.

3322. නැ සමුහයා විසින් පිරිවරන ලද රජතෙමෙ යම් පොකුණක්
සමීපයෙහි හැසුරුණේ ද, මෙය වනාහි නොයෙක් ජලකුසුමයන්-
ගෙන් හා පක්ෂීන්ගෙන් ගැවසිගන්නා වූ උන්වහන්සේගේ ඒ
පොකුණ ය.

3323. සුතයොම රජ තෙමෙ මේ රාජ්‍යය හැර දමා පැවිදි වූයේ ය.
කසාවත් හැඳගත්තේ එකවර හස්තිරාජයකු මෙන් එකලාව හැසිරේ.

3324. පෙර තොප විසින් කරන ලද කාමක්‍රීඩා සහ කාය
වාචා චිත්ත වශයෙන් කළ ක්‍රීඩා ද තොප සිත්හි පහළ නො වේවා.
සිතහ කාරණයන් ද සිහි නො කරවු. යම් හෙයකින් සුදර්ශන
නගරය සිත්කල වන්නේ ද එහෙයින් ඒ නගරය රිහිපත් නො කරව.
කාමයෝ වනාහි තොපට නිංඤා නො තෙරෙන්නවා.

3325. දවල් ද රැඳ අප්‍රමාණ වූ මෙමත්‍රී සිත වඩවු. ඉක්බිති
පින් ඇත්තවුන්ගේ වාසස්ථානය වූ දෙවි පූරයට යවු යි. පිරිසට
අවවාද කළේ ය.

මූලාසනයෙහි ජාතක යි.

වතභාලීස නිපාතය නිමයේ යි.

එහි උද්දාය:

සුවච්ඡේදන, ජමබ්බක කුණ්ඩලී යන පක්ෂීන් ඇති නෙයකුණ
ජාතකය ද, සරහබ්බ ජාතකය ද, අලමබ්බ ජාතකය ද, උතුම් වූ
සඬු නාගරාජ ජාතකය ද, සුතයොම ජාතකය ද යන මොහු
වතභාලීස නිපාතයෙහි වෙත්.

1. නලිනිකාජාතකං

3326. උඩ්ඛ්ඤාතෙ¹ ජනපදෙ රථකඤ්චාපි විනාසනති,
එහි නලිනිකෙ² ගව්‍ය නං මෙ බ්‍රාහ්මණමානසං.
3327. නාහං දුක්ඛකම්මා රාජ නාහං අධ්‍යානකොවිද,
කථං අහං ගමිස්සාමි වනං කුඤ්ජරසෙවිතං.
3328. ඒතං ජනපදං ගතංවා හත්ථිනා ච රථෙන ච,
දරුසක්ඛාටයානෙන එවං ගව්‍ය නලිනිකෙ³.
3329. හත්ථි අස්සා රථා පතනී⁴ ගවෙජවාදය ඛනනියෙ,
තවෙව විණ්ණරූපෙන වසං නං ආනයිස්සයි.
3330. කදලිධජපඤ්ඤාණො ආභුජිපරිවාරිතො,
එසො පදිස්සති රමමා ඉසිසිඛගස්ස අස්සමො.
3331. එසො අගගිස්ස සඞ්ඛාතො එසො බ්‍රුමො පදිස්සති,
මඤ්ඤො නො අගගිං භාපෙති ඉසිසිඛො මහිඤ්ඤො.
3332. තඤ්ඤා දිස්වාන ආයතනිං ආමුත්තමණ්ණිකුණ්ඩලං⁵,
ඉසිසිඛො පාවිසි භීතො අස්සමං පණ්ණසාදනං.
3333. අස්සමස්ස ච සා ද්වාරෙ ගෙණ්ඤුකෙනස්ස කිළ්ඨි,
විදංසයනති අඛානි ගුහං පකාසිතානි ච.
3334. තඤ්ඤා දිස්වාන කිළ්ඨනි⁶ පණ්ණසාලගතො ජට්ඨි,
අස්සමා නික්ඛමිත්ථාන ඉදං වචනමබ්බුචි.
3335. අමෙතා කො නාම සො රුක්ඛා යස්ස තෙවංගතං එලං,
දුරෙපි ඛින්නං පච්චෙති න නං ඔභාය ගව්‍යති.
3336. අස්සමස්ස මමං⁷ බ්‍රහ්ම සථිපෙ ගතමාදනෙ,
පට්ඨතෙ තාදිසා රුක්ඛා යස්ස තෙවංගතං එලං,
දුරෙපි ඛින්නං පච්චෙති න මං ඔභාය ගව්‍යති.¹

1. උදයනතෙ - මජ්ඣං.

2. නිළිනිකෙ - මජ්ඣං.

3. හත්ථි අස්ස රථෙ පතනී - මජ්ඣං.

4. කුඤ්චලිං - මජ්ඣං.

5. කිළ්ඨනි - මජ්ඣං.

6. මම - මජ්ඣං.

7. ගව්‍ය - මජ්ඣං, යනා.

1. නලිනිකා ජාතකය

3326. නලිනී කුමරිය, මෙහි එව. ජනපදය නියමින් දැවේ. රට ද වැනසේ, යව, ඒ මාගේ රටට වැසි වළකන්නා වූ බ්‍රාහ්මණයා (ඉසිසිංග තාපසයා) මෙහි ගෙන එවයි රජ තෙම කිය.

3327. පිය මහරජ, මම දුක් ඉවසිය හැක්කී නොවෙමි. මම හොඳින් මහ දන්තියක් ද නොවෙමි. ඇතුන් විසින් සෙවුනා ලද වනයෙහි මම කෙසේ නම් යම් දෑ යි නලිනිය ඇසුවා ය.

3328. එම්බා නලිනිය, ඇතුපිටින් හා රජයෙන් ද සමෘද්ධ වූ නුවරට ගොස් සුදුසු තනි බස්වාගෙන යන දූවමය යානයෙන්ද, නැව් ආදියෙන් ද යව.

3329. ක්ෂත්‍රිය කුමරියනි, ඇත් අස් රිය පාබල යන සිව් රහ සෙනග ගෙන යව. මෙසේ ක්ලාන්ත නොවී ගොස් තිගේ ශරීර වර්ණයෙන් ද රූප සම්පත්තියෙන් ද ඒ බ්‍රාහ්මණයා තමන්ගේ වසයට ගනුවයි කියේ ය.

3330. කදලි සංඛ්‍යාත කෙසෙල් ධවජ සලකුණු ඇත්තා වූ ආභූචී පත්‍ර වනයෙන් පිරිවරන ලද්ද වූ ඉසිසිංග තාපසයාගේ රමා ආශ්‍රමය අර පෙණේ.

3331. අර ගින්න ඒ තාපසයා විසින් පුදන ලද ගින්න වේ. අර දුම දක්නට ලැබේ. මහත් සාද්ධි ඇති ඉසිසිංග තාපස තෙම ගින්න නොතිවන්නේ යයි හඟිමි.

3332. ඉසිසිංග තාපස තෙමේ මිණි කොඩොල් පැළඳ එන්නා වූ ඇය දක බිය වී (කොළ පියසි ඇති) ආශ්‍රමයට ඇතුළු විය.

3333. ඒ නලිනී තොමෝ අසපු දෙර සිට රහසහන් ප්‍රකට නොකටයුතු අවයවන් පෙන්නමින් පන්දුවකින් ක්‍රීඩා කරයි.

3334. පත්සලට පිවිසියා වූ තාපස තෙම ක්‍රීඩා කරන්නා වූ ඇය දක අසපුවෙන් නික්ම මේ වචන කියේ ය.

3335. පින්වත, යම්බඳු නුඹගේ දුරට දමන ලද එළය (පන්දුව) ආපසු එයි ද තා ගැර නොයයි ද, මේ ආකාරයක් ඇති එළය හටගන්නා වූ ඒ ගස කවරෙක්දැයි තාපස තෙම ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

3336. බ්‍රාහ්මණය, ගන්ධමාදන පර්වතයෙහි මාගේ අසපුව සම්පයෙහි යම් ගසක එළය මෙසේ දුරට දමා ගැසූ කල පෙරළා ඒ ද, මා ගැරදමාත් නොයා ද එබඳු වෘක්ෂයෝ එහි ඇත්තාහ.

3337. එතු හවං අසසමිමං අදෙනු
පජ්ජඤ්ඤා හසබ්බඤ්ඤා පටිච්ඡ දමි,
ඉදමාසනං අත්ත හවං නිසීදතු
ඉතො හවං මූලඵලානි බාදතු¹
3338. කිතොන ඉදං උරුනමනාරසමි.
සුප්පිච්ඡිතං කණ්ණරිවප්පකාසනි,
අකකාහි මෙ පුච්ඡිතො එතමස්සං
කොසෙත්තු තෙ උත්තමඛං පටිට්ඨං.
3339. අහං වනෙ මූලඵලෙසනං වරං
ආසාදයිං² අච්ඡං සුඤ්ඤාරුපං,
සො මං පඤ්ඤා සහසජ්ඣාපණො³
පත්තස්ස මං අබ්බති⁴ උත්තමඛං.
3340. සවායං වණො ඛජ්ජති කණ්ඩුවායති
සබ්බඤ්ඤා කාලං න උහාමි සානං,
පහො හවං කණ්ඩුමිමං විනෙතුං
කුරුතං හවං යාවිතො බ්‍රාහ්මණස්සං.
3341. ගමිතිරරුපො තෙ වණො සලොහිතො
අසුතිතො පකකමෙධො භො ව,
කරොමි තෙ කිඤ්චි කසායයොගං
යථා හවං පරමසුඤ්ඤි හවෙය්‍යං.
3342. න මනායොගා න කසාවයොගා
න ඔසධා බ්‍රහ්මචාරී කමනති,
යං තෙ මුදු තෙන විතෙහි කණ්ඩු
යථා අහං පරමසුඤ්ඤි හවෙය්‍යං.
3343. ඉතො තු භොතො කතමෙන අසසමො
කච්චි හවං අභිරමසි අරඤ්ඤා,
කච්චිතු තෙ මූලඵලං පහුතං⁵
කච්චි හවනං න විභිංසනති වාළා.
3344. ඉතො උජුං උත්තරායං දිසායං
බෙමො නදී තිම්බනා පහානි,⁶
තස්සා කිරෙ අසසමො මඤ්ඤ රමෙච්චා
අහො හවං අසසමං මඤ්ඤ පසෙසං.

1. අසසමං - වී. මජ්ඣං.

2. අසාදයි - මජ්ඣං.

3. සහසා - මජ්ඣං.

4. අබ්බති - මජ්ඣං.

5. පහුතං - මජ්ඣං.

6. බෙමානදී තිම්බනා පහනි - මජ්ඣං.

3337. පින්වතුන් වහන්සේ මේ ආශ්‍රමයට පිවිසෙන සේක්වා. (ඇති සැටියකින්) ආහාර අනුභව කෙරෙත් වා. පයෙහි ගල්වන තෙල් ද, මිහිරි එළාඑල ද සුදනම් කොට දෙමි. මේ නුඹ වහන්සේට ආසනයයි. පින්වතුන් වහන්සේ මෙහි හිඳගන්නා සේක් වා. පින්වතුන් වහන්සේ මෙයින් අලමුල් හා පලවැළ ද අනුභව කෙරෙත් වා.

3338. පින්වත, නුඹගේ කළවායුවල අතර හොඳින් හේන්තු වූ කළුවන් සටහනක් සේ මේ කවරක් නම් පෙනේ ද? මා විසින් විවාරන ලද නුඹ මේ කරුණ මට කියව. තොපගේ රහසහ ශරීර සංඛ්‍යාත කොමයෙහි ඇතුළු වීද?

3339. පින්වත් තාපසයෙනි, මම වනයෙහි අල මුල් හා පලතුරු සොයමින් හැසුරුණෙමි ඉතා දරුණු ස්වභාව ඇති වලසකුට ගලකින් ගැසුවෙමි. ඒ වලසා මා දෙසට පැන වහා මා වෙත පැමිණියේ මා පෙරළා මාගේ රහසහ කටින් උදුරා ඩැහැ ගත්තේය.

3340. එතැන් පටන් මාගේ ඒ වණය සැරෙයි. කැසීමද හටගනී. එහෙයින් හැම කල්හිම සුවයක් නොලබමි. පින්වත් තෙම මේ කැසීම සුව කරන්නට පොහොසත් ය. මා විසින් යඳින ලද නුඹ වහන්සේ බ්‍රාහ්මණ වූ මා පිණිස යහපතක් කරන සේක් වා.

3341. පින්වත, තොපගේ වණය ගැඹුරුය. ලේවන් පැහැත්තේ ය. කුණුමස් නැත්තේ ය. මදක් දුගඳ ඇත්තේ ය. විශාල ය. යම් සේ පින්වත් තෙමේ ඉතා සුවපත් වූවෙක් වන්නේ ද එසේ යම්කිසි කෘතිය යොග්‍යයක් තොපට කරමි.

3342. පින්වත් බ්‍රාහ්මචාරිය, මන්ත්‍ර හෝ කසාය යොග හෝ වෙනත් ඖෂධ හෝ මේ වණය සුවපත් නො කෙරේ. යම් සේ මම ඉතා සුවැත්තෙක් වන්නෙමි ද එපරිද්දෙන් නුඹගේ මෘදු වූ යම් අවයවයක් වේ නම් එයින් ගටා මේ කැසීම දුරුකරවයි නලිනී කීවා ය.

3343. පින්වතාගේ ආශ්‍රමය මෙයින් කවර දිශායෙක්හි ද? කිම පින්වතා වනයෙහි සිත් අලවන්නේ ද? කිම නුඹට අල මුල් හා පලතුරු බොහෝ තිබේ ද? කිම ව්‍යාල සත්තු පින්වතා නො වෙහෙසන් ද?

3344. පින්වත, මෙතැනින් සෘජුව උතුරු පැත්තෙහි බෙමා නම් ගහක් හිමවතෙත් ගලා බසියි. මාගේ රමා වූ ආශ්‍රමය ඒ ගංගාවගේ ඉවුරේ ය. අනේ, පින්වතා මාගේ ආශ්‍රමය දක්නේ නම් යහපතැ යි නලිනී කීවා ය.

3345. අඛො ව සාලා තිලකා ව ජලේයො
උඤ්ඤා පාටලියො ව චූලො,
සමනතතො කිම්පුරිසාභිගිතං.
අහො හවං අස්සමං මඤ්ඤා¹ පසෙස.
3346. තාලා ව මූලා ව එලා ව මෙසු
වණ්ණණින ගණ්ඩන උපෙතරුපා,
තං භූමිභාගෙහි උපෙතරුපං.
අහො හවං අස්සමං මඤ්ඤා පසෙස.
3347. එලා ව මූලා ව පහුත² මෙසු
වණ්ණණින ගණ්ඩන රසෙනුපෙතා,
ආයනානි ව ලුඤ්ඤා තං පදෙසං
මා මෙ තතො මූලඵලං අභාසුං.³
3348. පිතා මමං මූලඵලෙසනං ගතො
ඉදන්ති ආගච්ඡති සායකාලෙ,⁴
උභොව ගච්ඡාමසෙ අස්සමං තං
යාව පිතා මූලඵලතො ඵතු.
3349. අඤ්ඤා ඛණ්ඩ ඉසයො සාධුරුපා
රාජිසයො අනුචුලෙභ වසතති,
තෙයෙව පුච්ඡෙයි මමස්සමං තං
තෙ තං නයිස්සතති මමං සකායෙ.
3350. න තෙ කට්ඨානි භික්ඛානි න තෙ උදකමාහතං,
අග්ගිපි තෙ න භාසිතො⁵ කිත්තු මඤ්ඤා⁶ ක්කායසි.
3351. භික්ඛානි කට්ඨානි හුතො ව අභේ
තපනීපි⁶ තෙ සමිතා බ්‍රහ්මචාරී,
පීඨඤ්ඤා මඤ්ඤා උදකඤ්ඤා භොති
රමසි තං බ්‍රහ්මභූතො පුරස්ථා.
3352. අභික්ඛකට්ඨාසි අනාභතොදකො
අභාසිතඤ්ඤා අසිඤ්ඤාභොජනො,
න මෙ තුවං ආලපසි මමස්ස
නට්ඨනතු කිං චෙතසිකඤ්ඤා දුක්ඛං.

1. මඤ්ඤා - වී, මජ්ඣං.

2. ඛණ්ඩා - මජ්ඣං.

3. අභොසු - මජ්ඣං.

4. සායනාකාලෙ - මජ්ඣං.

5. නභාසිතො - මජ්ඣං.

6. තපනීපිතො - මජ්ඣං.

3345. එහි අඹ ගස් ද සල් ගස් ද එරහැන්ද ගස් ද දඹ ගස් ද ඇහැළ ගස් ද පළොල් ගස් ද පිපියාහු වෙත්. භාත්පසින් කිඳුරන් විසින් ගායනා කරන ලද්දේ වේ. අනේ පින්වතා මාගේ ආශ්‍රමය දක්නේ නම් යෙහෙක.

3346. මෙහි පැහැයෙන් සහ සුවඳින් යුත් තල්ගස් ද තල් අල ද තල් ගෙඩි ද ඇත්තාහ. ඒ ආශ්‍රමය මෙබඳු භූමිභාගයකින් යුක්තය. අනේ පින්වතා මාගේ ආශ්‍රමය දක්නේ නම් යහපති.

3347. මෙහි පැහැයෙන් ද සුවඳින් හා රසයෙන් ද යුත් පලතුරු ද අල මුල් ද බොහෝ ය. ඒ ප්‍රදේශයට වැද්දෝ ද එන්නාහ. ඒ ආශ්‍රමයෙන් ඔවුහු අල මුල් හා පලතුරු හැරගෙන නො යත්වා යි (නලිනිය ප්‍රකාශ කළා ය.)

3348. මාගේ පියා අල මුල් හා පලතුරු සෙවීමට ගියේ ය. සවස් කාලයෙහි දැන් එන්නේ ය. පියා අල මුල් හා පලතුරු සොයා ගෙන එනතුරු බලව. (එවිට) අපි දෙදෙනා ම ඒ ආශ්‍රමයට යමුයි (තාපසයා කීයේය.)

3349. තාපසය, තවත් බොහෝ යහපත් සවිභාව ඇත්තා වූ බ්‍රාහ්මණ සෑමිහු ද රාජර්මිහු ද මාගේ ආශ්‍රමයට යන මාර්ගයෙහි දෙපස වසන්නාහ. නුඹ මාගේ ආශ්‍රමයට යන මග ඔවුන් විවාරා දනුව. ඒ සෑමිවරු තොප මාගේ අසපුවට පමුණුවන්නා හ. (කියා නලිනි ගියා ය.)

3350. (පුත්‍රය,) තා විසින් දර නොකඩන ලද. දිය නොගෙනෙන ලද. පූජාග්නිය නො දල්වන ලද. කුමක් නිසා බාලයකු මෙන් සිතුවිල්ලෙහි යෙදී සිටිනෙහිද ?

3351. බ්‍රහ්මචාරී තාපසය, පෙර නුඹ විසින් දර බිඳින ලදහ. පූජාග්නිය ද දල්වන ලද්දේ ය. ගිනි තපින උපකරණ ද තා විසින් ම සපයන ලද්දහ. මාගේ පුටුව ද එළවා තබන ලද්දේ වෙයි. පා දෝනා දිය ද එළවන ලද්දේ ය. නුඹ ද මෙයින් පෙර ශ්‍රේෂ්ඨයෙක් ව මේ ආශ්‍රමයෙහි සිත් ඇලවුවෙහි ය.

3352. ඒ නුඹ අද නොකෑවූ දර ඇත්තෙහි ය. දිය නොගෙනායෙහි ය. නොදල්වන ලද පූජාග්නි ඇත්තෙහි ය. පිළියෙළ නොකරන ලද ආහාර ඇත්තෙහි ය. අද නුඹ මා හා කතා නො කරන්නෙහි ය. නුඹගේ යම් කිසිවක් නැතිවී ද? කවර නම් වෛතසික දූකක් ඇත්තෙහි ද? (යි පිය තාපසයා ප්‍රශ්න කළේ ය.)

3353. ඉධාගමා ජට්ඨො භුහවාරි
සුදස්සනෙය්‍යා සුතනු චිනෙති,
නෙවානිද්දිසො නපනාතිරස්සො
සුකණ්ඨකණ්ඨවජ්ජනෙති හොතො.
3354. අමසුජාපො අපුරාණවණ්ඨි
ආධාරරූපඤ්ච පනස්ස කණ්ඨි,
දෙව්පස්ස¹ ගණ්ඨා උරෙ සුජාතා
සුවණ්ඨපිණ්ඩුපතිහා² පහසරා.
3355. මුඛඤ්ච තස්ස භුසදස්සනෙය්‍යා
කණ්ඨණ්ඩු උඛෙතති ච කුඤ්චිතනා,
තෙ ජොතරෙ වරතො මාණවස්ස
සුතනඤ්ච යං සංයමනං ජටානං.
3356. අඤ්ඤා ච තස්ස යඤ්ඤමනී වතසෙසො
නිලා පිතා ලොභිතිකා ච සෙතා,
තා සංසරෙ වරතො මාණවස්ස
චිරිට්ඨසංසාරිච පාවුසමනි.⁴
3357. න මෙඛලං⁵ මුඤ්ජමයං ධරෙති
න සත්තාවෙ⁶ නො පන ඛබ්බජස්ස,⁷
තා ජොතරෙ ජසනන්තරෙ⁸ විසත්තා
සතෙරිතා විජුරිචනනලිකෙඛි.
3358. අඛිලකානි ච අවණ්චකානි
හෙට්ඨා නාහ්‍යා⁹ කට්ඨමොභිකානි,
අසට්ඨිතා නිච්චිකිලිං කරොහති
හං තාත කිං රුක්ඛඵලානි තානි.
3359. ජටා ච තස්ස භුසදස්සනෙය්‍යා
පරොසනං වෙලුතිග්ගා සුගණ්ඨා,
දොධාසිරො සාධුචිහන්තරූපො
අහො නුඛො මඤ්ඤ තරා ජටාසු.
3360. යද ච සො පකිරති තා ජටායො
වණ්ණණ්ණා ගණෙත උපෙතරූපා,
නිලුප්පලං වාතසමෙරිතංච
තරෙච සංවානි වතස්සමො අයං.

1. වෙයමාගන්ධා - මජ්ඣං.
වෙයමාගණ්ඨා - සතා.
2. සුවණ්ඨපිණ්ඩුක නිහා - මජ්ඣං.
3. භුසං - මජ්ඣං.
4. තාවිසරෙ - මජ්ඣං.

5. න මිඛලං - මජ්ඣං.
6. නසන්තරෙ නො - මජ්ඣං.
7. පඛබ්බජස්ස - සී.
8. ජසිසනන්තරෙ - මජ්ඣං.
9. නාහ්‍යා - මජ්ඣං.

3353. (පියාණෙනි,) ජටාධර වූ බ්‍රහ්මචාරී තාපසයෙක් මෙහි පැමිණියේ ය. ඉතා දැකුම්කලු ගරිරයක් ඇත්තා වූ හෙතෙම මේ අසපුව බබුළුවයි. ඉතා දික් නොවූයේ ද ඉතා මිටි නොවූයේ ද වේ. ඒ පින්වත් තාපසයාගේ හිස වනාහි ඉතා කළු පැහැත්තා වූ කෙස්වලින් වැසුණේ ය.

3354. හෙතෙමේ රැවුල නැත්තේ ය. පැවිදි වූ නොබෝ කල් ඇත්තේ ය. ගෙලෙහි පාත්‍රාධාරය තරම් පළඳනාවක් ඇත්තේ ය. ළයෙහි හටගත් රන්පිඩු මෙන් බබළන ගෙඩි දෙකක් ද ඔහුට ඇත.

3355. ඔහුගේ මූන ඉතාම දැකුම් කලය. කන් දෙකෙහි අගින් නැමී ගිය යම් කිසිවක් එල්ලෙයි. හැසිරෙන්නාවූ ඒ මාණවකයාගේ ජටා එක්කොට බැඳී තුල ද බබළන්නේ ය.

3356. නිල් - කහ - ලේ - සුදු යන වර්ණයන් සිව් වැදෑරුම් වර්ණයන් ඇති තවත් ආහරණ සතරක් තිබේ. එහා මෙහා යන්නා වූ මාණවකයාගේ ඒ පළඳනාවෝ වර්ෂා කාලයෙහි රැහි සමූහයා මෙන් නාද කෙරෙත්.

3357. හෙතෙම මුදු තණින් කළ මෙවුල් දම් නොදරයි. වැහැරිවලින් වියන ලද මෙවුල් දම් ද නොදරයි. බබුස් තණයෙන් කළ මෙවුල් දම් ද නොදරයි. උතුළ අතරෙහි වෙසෙසින් ඇලුණාවූ ඔහුගේ වැහැරි අහස් හි සියරැළි විදුලියක් සේ බබළයි.

3358. (පියාණෙනි,) ඔහුගේ නාභියෙන් යට ඉණෙහි බඳනා ලද්දවුත් සවි නොතරන ලද්දවුත් නැට්ටක් නැත්තාවූත් එලයෝ වෙති. නො ගටන ලද ඒ එලයෝ නිතර කිලිං යන අනුකරණය කෙරෙත්. පින්වත් පියාණෙනි, ඒ කවර ගස්වල එල ද?

3359. (පියාණෙනි,) ඔහුගේ ජටාව ද බොහෝ සෙයින් දැකුම් කලය. සියයකටත් වඩා වක්වූ අග්වලින් යුක්තවූවා සුවඳවත් ය. හිස දෙකොටසකට බෙදා මනාකොට බඳින ලද ජටා ඇත්තේ ය. මගේ ජටාවද එසේ වන්නේ නම් යහපතී.

3360. යම් කලෙක්හි හෙතෙම වර්ණයෙන් හා සුවඳින් යුතුවූ ඒ ජටාවන් විසුරුවා ද, එකල්හි වාතයෙන් කම්පා කරන ලද නිලුපුල් වනයක් මෙන් මේ වන අසපුව ද සුවඳ හමන්නේය.

3361. පඤ්ඤා ව තස්ස භුසදස්සනෙය්‍යා
නොතාදිසො යාදිසො මඤ්ඤායො,
සො වායති ඵරිතො මාච්ඡෙන
වනං යථා අග්ගභිමෙහ සුචුලලං.
3362. නිහන්ථ සො රුක්ඛඵලං පඨබ්‍යා
සුචිත්තරූපං රුචිරං දස්සනෙය්‍යං,
බිත්තඤ්ඤා තස්ස පුනරෙති හත්ථං
හං තාත කිං රුක්ඛඵලං නු ඛො තං.
3363. දන්තා ව තස්ස භුසදස්සනෙය්‍යා
සුඤ්ඤා යමා සභිබ්බරූපපනනා,
මනො පසාදෙනති විචරියමානා
නහ නුන සො සාතමබාදි තෙහි.
3364. අකක්කසං අගළිතං¹ මුහුං මුද්දං
උජුං අනුඤ්ඤං අවපලමස්ස භාසිතං,
රුදං මනුඤ්ඤං කරචිකස්සය්‍යරං
හදයඛගමං රක්ඛයතෙව මෙ මනො.
3365. බිත්ථස්සරො නාතිවිස්සට්ඨවාකෙය්‍යා
න නුන සජ්ඣායමතිපපයුතො,
ඉච්ඡාමි ඛො² තං පුනරෙව³ දඤ්ඤං
මිත්තං හි මෙ මාණවාහු පුරත්ථා.
3366. සුසන්ධි සබ්බස්ස විමලසිමං වණං
පුච්ඡ සුජාතං බරපත්තසනතිහං,
තෙනෙව මං උත්තරියාන මාණවො
විචරිය උරුං ජස්සනෙන පිළිබ්බි.
3367. තපතති ආහතති විරොචරෙ ව
සතෙරතා විප්පුරිවනාලිසෙබ්බ,
බාහා මුද්ද අඤ්ඤානලොමසාදිසා
විචිත්‍රවට්ඨබ්බලිකාස්ස සොහරෙ.
3368. අකක්කසඬෙහා න ව දීඝලොමො
නබස්ස දීඝා අපි ලොභිතග්ගා,
මුද්දහි බාහාහි පළිංසජනො
කලාංගරුපො රමයං උපට්ඨති.

1. අග්ගලිතං - මජ්ඣං.

2. ඛො - මජ්ඣං.

3. පුනරෙව - මජ්ඣං.

3361. ඔහුගේ ඉතා දැකුම්කලු කය මාගේ කයමෙන් මඩ සහිත (කිලුටු) නොවේ. හෙතෙම සුලභින් කම්පා කරන ලද්දේ වසන්ත කාලයෙහි මනාව පිපි වනයක් මෙන් සුවඳ හමන්නේ ය.

3362. හෙතෙම ඉතා විසිතුරු මන වඩන්නාවූ දැකුම්කලු වෘක්ෂඵලයක් පොළොවෙහි ගසයි. පොළොවෙහි ගසන ලද ඒ ඵලය නැවත ඔහුගේ අතට පැමිණෙයි. පින්වත් පියාණෙනි, එය කිනම් ගසක ඵලයක් ද?

3363. ඔහුගේ දන්තයෝ ද ඉතා දැකුම්කලු වූවාහු සුදු පැහැ ඇත්තාහු මන.කොට සෝදන ලද්ද වූ හක් ගෙඩියක් බඳු වූවා හු විවෘත කරනු ලබන්නාහු සිත පහදවත්. (අප මෙන්) ඒ තරුණ තෙම ඒ දත්වලින් පලා අනුභව නොකෙළේ වනැයි ඒකාන්තයෙන් හභිමි.

3364. ඔහුගේ වචනය රඵ නොවේ. ගෞත ගසන්නේ නොවෙයි. නැවත කියන්නේ ද ඉතා මෘදුය, සෘජුය, තැන්පත්ය, අවපලය, කුරවිකෙටිල්ලන්ගේ මෙන් ඉතා මිහිරිය. හෘදයඛගමය, මගේ සිත එහි ඇලේ ම ය.

3365. විහිදී නොගිය වාකා ඇත්තේ අප්‍රකට ස්වරයෙන් යුක්තය. හෙතෙමේ හැදෑරීමෙහි ඉතා යෙදුනෙක් නොවේ. ඔහු නැවත දැකීමට මම කැමැත්තෙමි. ඒ මාණවක තෙම පළමු මාගේ මිත්‍රයා විය.

3366. මනා ගැළපීම ඇති සියලු තත්ති විශේෂයෙන් වටවූ විශාල ලෙස මනාව හටගන්නා වූ නෙලුම් කැකුළකට බඳු වූ ඔහුගේ වණයක් වෙයි. ඒ තරුණ තෙමේ මා වසා මැඩ ගෙන උරු යුග්මය විවෘත කොට කටියෙන් මා පෙළුවේ ය.

3367. ඒ මානවකයාගේ සිරුරෙන් නික්මෙන්නා වූ රශ්මිහු අහස් හි සියඳලි වීදුලි මෙන් දිලියෙත්. ආලෝකවත් වෙත්. බබළත්. ඔහුගේ බාහුව ද අඳුන්වන් ලොම් වැනි ලොම් ඇත්තේ ශ්‍ය වූයේ විසිතුරු වූ ද වට වූ ද ඇඟිලිවලින් යුක්තව බබළ යි.

3368. ඒ මාණවක තෙම කර්තෘ නොවූ ශරීරාවයව ඇත්තේ නොදික් ලොම්වලින් යුක්තය. ඔහුගේ නිය දික් දූයේ නමුත් අග රතු පැහැයෙන් යුතුය. යහපත් ස්වභාව ඇති හෙතෙම මෘදු අත්වලින් මා වැළඳ ගෙන අභිරමණය කරවමින් මට උපස්ථාන කෙළේ ය.

3369. දුමස්ස තුලපනිහා පහසසරා
සුවණ්ණකමිබ්බතලච්චප්පච්ඡරි,
හත්ථා මුද්ද තෙහි මං සමුද්ධිකා
ඉතො ගතො තෙ මං දහනති තාත.

3370. නහ නුන සො ඛාරිවිධං අහාසි
න නුන කට්ඨානි සයං අහස්සී,
න නුන සො හනති දුමෙ කුඨාරියා
න පියස්ස හතෙසු ඛිලානි අසී.

3371. අට්ඨෙජා ච ටො තස්ස චණං අකාසි
සො මං බුච්ඡි සුඛිතං මං කරොහි,
තාහං කරිං තෙන මමාසි සොඛං
සො මං බුච්ඡි සුඛිතොස්මිති බුහෙමි.

3372. අයස්සේ තෙ මාලුච්ඡණ්ණසන්තා
විකිණ්ණරූපාව මයා ච තෙන ච,
කිලනතරූපා උදකෙ රමිකා
පුතපුතං පණ්ණකුටිං චජාම.

3373. න මජ්ඣ මහතා පටිහනති තාත
න අනෙත්තං නපි යඤ්ඤිතත්තං,
න වාපි තෙ මුලථලානි භුඤ්ජ
යාව න පස්සාමි තං බුහමිචාරිං.

3374. අභ්බා පජානාසි කුච්ඡි තාත
යස්සං දිසායං වසතෙ බුහෙචාරි,
තං මං දිසා පාපය තාත ඛිංසං
මා තෙ අහං අමරිං අස්සමෙඝි.

3375. විචිත්‍රපුස්ථං හි වනං සුතං මයා
දිජාහිසුට්ඨං දිජසඤ්ඤසෙවිතං,
තං මං වනං පාපය තාත ඛිංසං
පුරා තෙ පාණං විජහාමි අස්සමෙ.

3376. ඉමසමාහං ජොතිරසෙ වනමි
ගන්ධබ්බදෙවච්ඡරසඤ්ඤසෙවිතෙ,
ඉසිනමාවාසෙ සනන්තනමහි
තෙනාදිසං අරතිං පාපුණෙථ.

3369. ගසක පුළුන් වැනි සුවපහස් ඇති පැහැ විහිදෙන්නා වූ රන්මුවා කැටපතක් සේ වට වූ ද යහපත් සිවියක් ඇත්තා වූ ද හස්තයෝ ඒ තරුණයාහට ඇත්තා හ. ඒ අත්වලින් මා වැළඳ ගෙන සිය පහසු මා සිරුරෙහි පතුරුවා මෙකැනින් ගියේ ය. පියාණෙනි, ඒ ස්පර්ශයෝ මා දවත් (යයි ඉසිසිංග තවුසා කීයේ ය.)

3370. පියාණෙනි, ඒ මාණවක තෙම ඒකාන්තයෙන් ම තවුස් පිරිකර ගෙන නොගියේ වන. තෙමේ කාණ්ඩයන් නොබිත්දේ යයි හඟිමි. හෙතෙම පොරොවෙත් ගස් නො කැපුයේ යයි හඟිමි. ඔහුගේ අත්වල කරගැට නැත.

3371. ඔහුට වලසෙක් වණයක් ඇති කෙළේ ය. ඒ වණය සුව කරන්නට යැයි හෙතෙම මට කීයේ ය. එය මම කෙළෙමි. එයින් මට ද සැපයක් විය. “බ්‍රාහ්මණය, මම සුවපත් කරන ලද්දෙමි” යි හෙතෙම මට ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3372. (පියාණෙනි,) නුඹ වහන්සේගේ මේ මාලුවා පත්‍රමය ආස්තරණය ද ඔහු විසින් හා මා විසිනුත් විසුරුවන ලද පරිදීමය. ක්ලාන්ත ස්වභාව ඇති වූයෙමි. ජලයෙහි රමණය කොට නැවත නැවතත් පත්සලට වැදුණෙමි.

3373. පියාණෙනි, මට අද මන්ත්‍ර නො වැටහේ. ගිනි පිදීම ද නො වැටහේ. යාග කිරීම ද නො වැටහේ. නුඹ වහන්සේ විසින් ගෙනෙන ලද අල මුල් පලතුරු ද ඒ තාපසයා දකිනතුරු නො බුදිමි.

3374. පියාණෙනි, නුඹ ද ඒ තාපසයා වාසය කරන දිසාව දන්නෙහි නම්, පියාණෙනි, ඒ මා ඒ දෙසට වහා පමුණුවනු මැනවි. මම නුඹ වහන්සේගේ ආශ්‍රමයෙහි නො මැරෙමිවා (යි තාපසයා කීවේ ය.)

3375. පියාණෙනි, ඒ ආශ්‍රමය විසිතුරු මල් ඇත්තෙක. පක්ෂීන් විසින් කරන ලද නාද ඇත්තෙක. පක්ෂී සමූහයා විසින් සෙවුනා ලදු යි මා විසින් අසන ලදී. පියාණෙනි, නුඹ වහන්සේගේ අසපුවෙහි මා මැරෙන්නට ප්‍රථම ඒ වනයට පමුණුවන සේක්වා’ යි (තාපසයා කීයේ ය.)

3376. භොමාග්නියෙන් බබළන ගාන්ධර්වයන් හා දිව්‍යාප්සරා සමූහයා විසින් සෙවුනා ලද ඉතා පුරාණ වූ යාමීන්ගේ වාසභූමිය වන මේ අසපුවෙහි කිසිවෙක් මෙබඳු නො ඇල්මකට නො පැමිණියේය.

3377. භවන්ති මිත්තානි අපො න භොතති
ඤ්ඤාසති මිත්තෙසු කරොතති පෙමං,
අයඤ්ඤා ජලෙඤ්ඤා කිංඤ්ඤා වා නිවිදෙධා
යො නෙව ජානාති කුතොමති ආගතො.
3378. සංවාසෙන හි මිත්තානි සන්ධියානි පුනපුනං,
යෙව මිත්තො අසංසන්නා අසංවාසෙන ජීරති.
3379. සචෙ තුවං දකඛසි බ්‍රහ්මචාරිං
සචෙ තුවං සලලසි¹ බ්‍රහ්මචාරිනා,
සමුප්පන්නසංසං ව මහොදකෙන
තපොගුණං ඛිප්පමිමං පහස්සයි.²
3380. පුනසි චෙ දකඛසි බ්‍රහ්මචාරිං.
පුනසි චෙ සලලපෙ බ්‍රහ්මචාරිනා,
සමුප්පන්නසංසං ව මහොදකෙන
උප්පාගතං ඛිප්පමිමං පහස්සයි.³
3381. භූතානි භෙතානි වරතති තාත
විරූපරූපෙන මනුස්සලොකෙ,
න තානි සෙවෙථ නරො සපඤ්ඤා
ආසප්ප නං නස්සති බ්‍රහ්මචාරිති,

නලිනිකාජාතකං.

2. උමමාදනතිජාතකං

3382. නිවෙසනං කස්ස නුදං පුනඤ්ඤා
පාකාරෙන පඤ්ඤාමයෙන ගුණං,
කා දිස්සති අනෙසිබ්බා ව දුරෙ
වෙහාසයං⁴ පබ්බතග්ගෙව අචරී.
3383. ධිතානයං කස්ස පුනඤ්ඤා භොති
සුඤ්ඤානයං කස්ස අපොසි හරියා,
අකංඛා හි මෙ ඛිප්පමිධෙව පුට්ඨො
අවාච්චා යදි වා අතී හත්තා.
3384. අහං හි ජානාමි ජනිඤ්ඤා එතං
මත්තා ව පෙත්තා ව අපොසි අස්සා,
තචෙව සො පුරිසො භුමිපාල
රත්තිඤ්ඤා අසමනො තචසො.

1. සලලපෙ - වී. මජ්ඣං.

2. පඤ්ඤාසති - මජ්ඣං.

3. පඤ්ඤාසති - මජ්ඣං.

4. වෙහාසයං - මජ්ඣං, සත්ථා.

3377. ලොව සමහරුන්හට මිත්‍රයෝ වෙති. සමහරුන්හට මිත්‍රයෝ නොවෙත්. ඔවුන්ගෙන් සමහරු නෑයන් කෙරෙහි ද සමහරු මිත්‍රයන් කෙරෙහි ද ප්‍රේම කරන්. යම් මේ (ඉසිසිංග) තාපයෙක් වෙද, හේ කොඬින් ආයෙමිදු යි තමා ගැනත් නො දනී. (එසේ වූ මොහු කුමක් හෙයින් මේ මාගම කෙරෙහි මිත්‍රයාය යන හැඟීමෙන් ඇතුළත් වී දැයි සිතුවෙ ය.)

3378. පුත්‍රය, එක්ව වාසය කිරීමෙන් වනාහි මිත්‍රයෝ නැවත නැවත එක්වෙත්. ඒ මිත්‍ර තෙමේ එක් වූ වාසය නොකිරීමෙන් ම උනාය වේ.

3379. පුත්‍රය, ඉදින් නුඹ ඒ බ්‍රහ්මචාරියා දක්නෙහි නම් බ්‍රහ්මචාරියා සමග සල්ලාප කරන්නෙහි නම් සමෘද්ධ වූ ශසායන් මහ දිය පාරකින් ගසාගෙන යන්නාක් මෙන් මේ තපොගුණය වහා ම පැහැර ගන්වන්නෙහි ය.

3380. ඉදින් නුඹ නැවතත් ඒ බ්‍රහ්මචාරියා දක්නෙහි නම් නැවතත් ඒ බ්‍රහ්මචාරියා සමග සල්ලාප කරන්නෙහි නම් සමෘද්ධ වූ ශසායන් මහ දිය පාරකින් ගසාගෙන යන්නාක් මෙන් මේ ග්‍රමණ තෙජස වහා පැහැර ගන්වන්නෙහි ය.

3381. පුත්‍රය, මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි විරූප ස්වභාවයෙන් (මේ යක්ෂිණි සංඛ්‍යාත) භූතයෝ හැසිරෙත්. නුවණැති මිනිසා ඒ භූතයන් සේවනය නො කරන්නෝය. බ්‍රහ්මචාරී තාපස තෙම ඒ භූතයාට ළංග නස්නේයයි (තාපස තෙම පුත්‍රයාට අවවාද කෙළේ යැයි වදළ සේක.)

නලිනිකා ජාතක යි.

2. උමාදන්ති ජාතකය

3382. එම්බා සුනාඤ්ඤ නම් සාරථිය, රතුගඩොළුවා පවුරෙන් ආරක්ෂා කරන ලද මේ ගෙය කාගේ ද? කඳු මුදුනක අහස්හි බබළන ගිනිකඳක් මෙන් ද දුර පිහිටි ගිනිසිළක් මෙන් ද, කවරක් බබළා ද?

3383. සුනාඤ්ඤ, මෝ තොමෝ කවරකුගේ දුට්ඨ ද? කවරකුගේ ලේලියක් ද? කවරකුගේ බිරියක් ද? විවාරන ලද්ද වූ මට වහා ම මෙහි දී ම කියව. මැයට යම් කිසිවකුගේ රැකවරණයක් ඇත්තේ ද? නැතහොත් ස්වාමීපුරුෂයෙක් ඇත්තේ ද යන බව මට කියව (යි රජ තෙම කීයේ ය.)

3384. රජකුමනි, මැයගේ මව්පසින් ද පියපසින් ද කිවහැකි තොරතුරු මම දනිමි. පාරිවිපාලක රජකුමනි, රැ දවල් දෙකේ නුඹ වහන්සේ සඳහා අප්‍රමාද ව ක්‍රියා කරන්නා වූ ඒ පුරුෂ තෙම නුඹ වහන්සේගේ ම සේවකයෙකි.

3385. ඉදෙධා ව ඵිනො ව සුචඩ්ඪි¹නො ව
අමචේවා ව තෙ අඤ්ඤාතරො ජනිතු,
තසෙසසා² හරියා අභිපාරකසා
උමොදනති³ නාමධෙයොත රාජ.
3386. අමෙහා අමෙහා නාමමිදං ඉමිසසා
මත්තා ව පෙත්තා ව කතං සුසාධු,
තථා හි⁴ මයං අවලොකයන්ති
උමඤ්ඤකං උමචදනති අකාසි.
3387. යා පුණ්ණමාසෙ මිගමතුලොචනා
උපාවිසි පුණ්ණරිකත්තවඩ්ඪි,
දො පුණ්ණමාසො තද්දු අමඤ්ඤං
දිස්වාන පාරාවතරත්තවාසිනි.
3388. අළාරපචෙතති සුහෙති වග්ගති
පලොභයනති මං යද උදික්කති,
විජමහමානා හරතෙව මෙ මනො
ජාතා වතෙ කිලපුරිසිව පබ්බතෙ.
3389. තද හි බ්‍රහ්මි සාමා ආමුත්තමණිකුණ්ඩලා,
එකවච්චසනා නාරි මිති හනනාචුදික්කති.
3390. කදසසු මං තමබ්බතාසා සුලොමා
බාහා මුදු වතුනසාරලිත්තා,
වච්චඩ්ඪලි සත්තකධිරකුණ්ඩා
නාරි උපඤ්ඤස්සති සීසනො සුභා.
3391. කදසසු මං කඤ්ඤාජාලුරචජද
ධිනා තිරිටිසස විලාකමජ්ඣා,
මුදුති බාහාති පළිස්සජිස්සති
බ්‍රහ්මාවතෙ ජාතදුමංව මාලුචා.
3392. කදසසු ලාබාරසරත්තසුච්චි
බිත්තානති පුණ්ණරිකත්තවඩ්ඪි,
මුඛං මුඛෙන උපනාමධිස්සති
සොණ්ණොච සොණ්ණස්ස සුරාය ථාලං.

1. සුචඩ් - මජ්ඣං.
2. තසෙසව - මජ්ඣං. සා.
3. උමොදනති - මජ්ඣං.
උමොදනති - සා.
4. තද්දු - මජ්ඣං.

3385. ජනාධිපතිතුමනි, සම්පතින් සමෘද්ධ වූ වස්ත්‍රාලංකාරාදි-
යෙන් පිරුණා වූ ආඨාය වූ එක්කරා අමාත්‍යයෙක් නුඹ වහන්සේට
ඇත. රජතුමනි, උමාදනති යන නාමයක් ඇති මෝ තොමෝ
අභිපාරක නම් වූ ඔහුගේ භාය්‍යාව ය.

3386. පින්වත, පින්වත, මැයගේනම මව්පියන් විසින් මනා
කොට තබන ලද්දකි. ඒ එසේ ම ය. මා දෙස බලන්නී වූ
උමාදනති තොමෝ මා උමතු වකු කළා ය.

3387. පූර්ණ වන්ද්‍රයාගෙන් යුත් රාත්‍රියෙහි මුව දෙනක මෙන්
මඳ බැලුම් ඇත්තා වූ රන්පියුමකට බඳු සිවියක් ඇති යම්
තැනැත්තියක් තොමෝ (කවුළුව සම්පයෙහි) හුන්නී ද, පරවියන්ගේ
පා වැනි වර්ණ ඇති වස්ත්‍ර හැඳි ඇය දෑක එදවස්හි වන්ද්‍රයෝ
දෙදෙනෙක් වූහ යි සිතුවෙමි.

3388. යම් දිනෙක ඕ තොමෝ මා පොළඹවමින් යහපත්
වූ ද විශාල වූ ද ඇස්වලින් මා දෙස බැලූ ද, එවිට කම්පාවට
පත් ඕ තොමෝ වනයෙහි වූ පර්වතයෙක්හි උපන් කිඳුරු දෙනක
මෙන් මාගේ සිත පැහැර ගන්නා ම ය.

3389. එකල්හි මහත් වූ රන් මෙන් ශ්‍යාමවර්ණ වූ පලඳන
ලද මිණිකොඩොල් ඇති එක් වස්ත්‍රයක් හැන්ද වූ ඒ ස්ත්‍රී තොමෝ
භ්‍රාන්ත වූ මුව දෙනක මෙන් මා දෙස බැලුවා ය.

3390. තඹවන් නිය ඇති යහපත් ලොම් ඇති මොළොක් වූ
අත්වලින් යුත් සඳුන්කල්ක ගල්වන ලද වට ඇඟිලි ඇත්තා වූ
යහපත් වූ ඒ ස්ත්‍රී තොමෝ කවද නම් හිස පටන් යහපත් ලෙස
ස්පර්ශ කිරීමෙන් දක්‍ෂ ව ක්‍රියා කොට මා තුටු කරන්නීද යි
(කියමින් රජ තෙම වැලැපුණේ ය.)

3391. කවර කලෙක්හි රන්මය උර වැස්මෙන් අලංකාර
වූ කෘශ වූ මධ්‍යප්‍රදේශ ඇති කිරිටි නම් සිටුහුගේ දියණි තොමෝ
විශාලවනයෙහි හටගත් වෘක්ෂයක් මාලුවා වැලක් (වැළඳ
ගන්නාක්) මෙන් මා වැළඳ ගන්නී ද.

3392. කවර කලෙක්හි ලාඤ්ඤා පොවන ලද්දක් සේ මනා
සිව් ඇත්තා වූ දියබුබුළු මෙන් වට වූ පයෝධර ඇත්තා වූ රන්
නෙළුම් බඳු පැහැති ශරීරවර්ණ ඇති ඕ තොමෝ රා සොඩිකු-
හට අත් රා සොඩිකු සුරා තැටියක් එළවන්නා සේ මුඛයෙන්
මුඛයට ළං වන්නී ද—

3393. යද්දස්ස නං නිට්ඨංති සබ්බගතං මනොරමං,
තතො සකස්ස විතප්පස්ස නාවබොධාමි කඤ්චනං.
3394. උම්මදනතිමහං දිට්ඨො ආමුත්තමඤ්ඤං,
න සුපාමි දිවාරක්ඛං සහස්සංව පරාජිතො.
3395. සමෙකො ව මෙ වරං දජ්ජා සො ව උබ්බොථ මෙ වරො,
එකරතනං දිරන්තං වා භවෙය්‍යං අභිපාරකො
උම්මදනන්තො රමිත්තාන සිචිරාජා තතො සියං.
3396. භුතානි මෙ භුතපති නමස්සනො
ආගත්ථ යසෙකා ඉදමෙවමබ්බුට්ඨි,¹
රඤ්ඤො මනො උම්මදනන්තො නිච්ඨො
දද්ධි තෙ තං පරිවාරයස්සු.
3397. පුඤ්ඤො විධංසෙ අමරො න වලිහි
ජනො ව මෙ පාපමිත්තා ජඤ්ඤො,
භුසො ව ත්‍යස්ස මනසො විසානො
දත්වා පියං උම්මදනතිං අදිට්ඨො.
3398. ජනිත්තු නාඤ්ඤත්‍ර කයා මයා වා
සබ්බාපි කමමස්ස කතස්ස ජඤ්ඤො,
යතොන මයා උම්මදනති පදිත්තො
භුසෙහි රාජා වනං සජාහි.
3399. යො පාපකං කමමකරං මනුෂ්‍යස්සා
සො මඤ්ඤති මායිදං මඤ්ඤංසු අඤ්ඤො,
පස්සන්ති භුතානි කරොන්තමෙතං
සුත්තං ව යෙ භොනති නරා පඨබ්බා.
3400. අඤ්ඤො හු තෙ කොචි නරො පඨබ්බා
සද්දහෙය්‍යා ලොකස්මිං න මෙ පියාති,
භුසො ව ත්‍යස්ස මනසො විසානො
දත්වා පියං උම්මදනතිං අදිට්ඨො.
3401. අද්ධා පියා මයග ජනිත්තු එසා
න සා මම අපිසා භුමිපාල,
ගවෙස්ව කිං උම්මදනතිං හදන්තො
සිභොව සෙලස්ස ගුහං උපෙහි.

1. ඉදමෙතබ්බුට්ඨි - වී, මජ්ඣං, සා.

2. පුඤ්ඤො විධංසෙ - මජ්ඣං.

3. සබ්බාපි - වී, මජ්ඣං.

3393. යම් දිනෙක සින්කලු වූ සියලු ශරීරාවයව ඇතිවැ සිටුනා ඇය දැක්කෙම් ද, එද පටන් සිය සිත පිළිබඳ කිසිවක් මම නො දනම්.

3394. පළඳනා ලද චිණිකොඩොල් ඇති උමමාදනනී නම් තැනැත්තිය මම දුටුවෙමි. ඒ මොහොතේ සිට මම දහසකින් පැරදුනකු සේ රැ දවල් නිදි නො ලබමි.

3395. ඉදින් ශක්‍ර තෙමේ මට වරයක් දෙන්නේ නම් මම ඒ වරය ලබමි. (කිනම් වරයක් ද යත් :) එක් රැයක් හෝ දෙරැයක් මම අභිපාරක වන්නෙමි. එසේ අභිපාරක වී උමමාදනනීය සමග අභිරමණය කොට ඉන්පසු සිව්වර වෙමිවා (යන මේ වරය යි.)

3396. මහරජ, බිලියම් පිණිස භූතයන් වදින්නා වූ මට යක්ෂයෙක් අඩුත් රජුගේ සිත උමමාදනනී ය කෙරෙහි පිහිටියේ ය යන මෙය මෙසේ කීවේ ය. ඔබට ඒ උමමාදනනී ය දෙමි. ඇය පරි-වාරිකාව කර ගනුව (යි ඇමති තෙම කීවේ ය.)

3397. යහළු අභිපාරකය, එසේවිනම් මම පිනෙන් පිරිහෙමි. ඇය සමග කෙලෙස් සසහින් වියු පමණින් අමරණීය ද නො වෙමි. මහජනයා ද මාගේ මේ ලාමක කමැයි දන ගන්නේ ය. ප්‍රිය වූ උමමාදනනීය නොදැක්මෙන් තොපගේ සිතට ද මහත් දුකෙක් ඇති වන්නේ ය.

3398. මහරජ, නුඹ වහන්සේත් මාත් හැර සියලු ප්‍රජාව ම නුඹ වහන්සේට උමමාදනනී ය දෙන ලද්දී ය යන කරුණ නොදන්නේ ය. එහෙයින් රජ තෙමේ (ඇය සමග සිත් අලවා වෙසෙමින්) මනඳෙළ සපුරා ගනිවා. ඉන්පසු නුඹ වහන්සේ නොරුස්නාහු නම්, ඇය මාහට ම දෙනු මැනවි.

3399. (අභිපාරකය,) පව්කම් කරන යම් මිනිසෙක් වේ නම්, “මා කරන පව්කම අන්‍යයෝ නො දන ගනිත්වා” යි හෙ තෙමේ සිතයි. එහෙත් ලොකයෙහි (බුදු - පසේ බුදු) ඇ ඉගුබල ඇති මනුෂ්‍යයෝත් භූතයෝත් ඒ පාපකර්ම කරන්නහු දකිත්.

3400. (අභිපාරකය,) ලෝකයෙහි කිසියම් මිනිසෙක් මට උමමදනනී ය ප්‍රිය නැතැ යි යන තොපගේ අදහස අදහන්නේ ද? ප්‍රිය වූ උමමදනනී ය දීමෙන් පසු නො දක්නාවිට නුඹගේ සිතට මහත් දුකෙක් වන්නේ ය.

3401. ප්‍රජාධිපති මහරජතුමනි, මෝ තොමෝ ඒකාන්තයෙන් ම මට ප්‍රිය ය. පාර්විපාලය, ඕ තොමෝ මට අප්‍රිය නො වන්නී ය. පින්වතුන් වහන්ස, කාමපරිලාභයෙන් යුතු සිංහයකු සිංහ පොතිකාවක වාසය කරන භූතාවට යන්නා සේ නුඹ වහන්සේ උමමදනනීය වෙත යෙත්වා.

3402. න පිළිතා අත්තදුකෙකින ධීරා
සුඛස්ථලං කමමං පටිච්චජනති,
සමෙමාහිතාවාපි සුඛෙන මහතා
න පාපකමිඤ්ඤා සමාවරහති.
3403. කුච්ඤාති මාතා ච පිතා ච මයො
භතතා පතී පොසකො දෙවතා ච,
දසො අහං කුය්‍යා සපුත්තදුරො
යථා සුඛං සිඛං කරොහි කාමං.
3404. යො ඉසස්සරොමහීති කරොති පාපං
කඤ්ඤා ච යො නුත්තපතෙ¹ පරෙසං,
න තෙන සො ජීවති දීඝමායුං
දෙවාපි පාපෙන සමෙකකරෙ නං.
3405. අඤ්ඤාතකං සාමිකෙහි පදිත්තං
ධම්මෙ ධීතා යෙ පටිච්චනති දනං,
පටිච්චකා දයකා වාපි තස්ස
සුඛස්ථලඤ්ඤාච කරොනති කමමං.
3406. අඤ්ඤා නු තෙ කොචි නරො පඨබ්බා
සද්දුග්ගො² ලොකස්මිං න මෙ පියාති,
භුසො ච ත්‍යක්ඛ මනසො විසාතො
දඤ්ඤා පියං උමමදනති³ අදිට්ඨා.⁴
3407. අද්ධා පියා මය්‍ය ජනිතු එසා
න සා මම⁴ අපඤ්ඤා භූමිපාල,
යනොන මයා උමමදනති පදිත්තා
භුසෙහි රාජා වනථං සජාති.
3408. යො අත්තදුකෙකින පරස්ස දුකං
සුඛෙන වා අත්තසුඛං දහාති,
යථෙවිදං මය්‍යා තථා පරෙසං
යො එවං ජානාති සවෙදි ධම්මං.
3409. අඤ්ඤා නු තෙ කොචි නරො පඨබ්බා
සද්දුග්ගො ලොකස්මිං න මෙ පියාති,
භුසො ච ත්‍යක්ඛ මනසො විසාතො
දඤ්ඤා පියං උමමදනති³ අදිට්ඨා.

1. නුත්තපතෙ - මජ්ඣං.
2. සද්දුග්ගො - වී, මජ්ඣං.
3. දිට්ඨා - මජ්ඣං.
4. මම - වී, මජ්ඣං.

3402. ආත්ම දුඃඛයෙන් පෙළන ලද පණ්ඩිතයෝ සුව විපාක ඇති කර්ම නො හරිත්. එසේ ම සුවයෙන් මත් ව මුළා වූවාහු පාප කර්ම ද නො කරත්.

3403. සිටි රජතුමනි, නුඹ වහන්සේ වනාහි මාගේ මව ද පියා ද ස්වාමියා ද පොෂණය කරන්නා ද දෙවතාවා ද වන්නාහු ය. අඹු දරුවන් සහිත වූ මම වනාහි නුඹ වහන්සේගේ දූෂයෙක්මි. නුඹ වහන්සේ සිය කැමැත්තක් සුවසේ කරන සේක් වා.

3404. යමෙක් මම අධිපති වෙමැයි පවිකම් කෙරේ ද, පවි කොට අනුන්ගේ අපවාදයට බිය නොවේ ද, හෙ තෙම ඒ කර්මයෙන් දිගු කලක් ජීවත් නො වේ. දෙවියෝ ද ඔහු ලාමක වශයෙන් සලකත්.

3405. මහරජ, අත්සතු වූ ඒ ස්වාමීන් විසින් දෙන ලද්ද වූ දැයක් ධර්මයෙහි පිහිටියා වූ යම් කෙනෙක් පිළිගනිද් ද, එහි දයකයෝත් ප්‍රතිග්‍රාහකයෝත් සැප විපාක ඇත්තා වූ ම කර්මයක් කරත්.

3406. අභිපාරකය, මේ ලොකයෙහි කිසියම් මිනිසෙක් “මට උමමාදනී ප්‍රිය නැතැ” යි යන කොපගේ අදහස අදහන්නේ ද? ප්‍රිය වූ උමමාදනකිය දීමෙන් පසු නො දක්නාවිට නුඹගේ සිතට මහත් දුකෙක් වන්නේ ය.

3407. ප්‍රජාධිපති මහරජතුමනි, මෝ කොමෝ ඒකාන්තයෙන්ම මට ප්‍රිය ය. පෘථිවිපාලය, ඕ කොමෝ මට අප්‍රිය නො වන්නී ය. පින්වතුන් වහන්ස, කාම පරිලාභයෙන් යුත් සිංහයකු සිංහ පොති-කාවක වාසය කරන ගුහාවට යන්නා සේ නුඹ වහන්සේ උමමාදනකිය වෙත යෙත් වා.

3408. යමෙක් තමහට වූ දුකින් අනුන්ගේ දුකක් හෝ අනුන්ගේ සුවයෙන් තමහට සුවයක් හෝ පිහිටුවා ද මෙය මට යම්සේ වේ ද අනුන්ටත් එසේ ම යයි දනී ද, හෙ ධර්මය දන්නෙකි.

3409. අභිපාරකය, මේ ලොකයෙහි කිසියම් මිනිසෙක් “මට උමමාදනකිය ප්‍රිය නැතැ” යි යන කොපගේ අදහස අදහන්නේ ද? ප්‍රිය වූ උමමාදනකිය දීමෙන් පසු නො දක්නාවිට නුඹගේ සිතට මහත් දුකෙක් වන්නේ ය.

3410. ජනිඤ ජානාසි පියා මමෙසා
න සා මමිං අපපියා භුමිපාල,
පියෙන තෙ දමම් පියං ජනිඤ
පියදුසිතො දෙව පියං ලභතභි.
3411. යො නුතාභං වධිඤාමි අත්තානං කාමහෙතුකං,
නති ධම්මං අධිජෙමන අභං වධිතුමුසසහෙ.
3412. සචෙ තුවං මයහ සතිං ජනිඤ
න කාමයාසි නරචීරසෙධු,
වජාමි නං සබ්බජනස්ස සිඛෙ
මයා පමුත්තං තතො අවහයෙසි නං.
3413. අදුසියං චෙ අභිපාරක තං
වජාසි කතෙත අභිතාය ත්‍යක්ඛ,
මහා¹ ච තෙ උපවාදෙපි අස්ස
න ව.පි ත්‍යක්ඛ නගරමභි පකෙඛා.
3414. අභං සතිස්සං උපවාදමෙතං
නිඤං පසංසං ගරහඤ්ඤ සබ්බං,
මමෙතමාගඤ්ඤ භුමිපාල
යථා සුඛං සිඛං² කරොති කාමං.
3415. යො නෙව නිඤං න පුනප්පසංසං³
ආදියති ගරහං නොපි සුජං,
සිරි ව ලකඛි ව අපෙති තමො
ආපො සුචුට්ඨිව යථා ඵලමො.
3416. යං කිඤ්චි දුක්ඛං ව සුඛඤ්ඤ ඵනෙතො
ධම්මානිසාරඤ්ඤ මනොවිඤාතං,
උරසා අභං පටිඤ්ඤාමි සබ්බං
පයථී යථා ථාවරානං තසානං.
3417. ධම්මානිසාරඤ්ඤ මනොවිඤාතං
දුක්ඛං ව නිවර්ණම් අභං පරෙසං,
ඵනොපිමං තාරයිස්සාමි භාරං
ධම්මෙ ධීතො කඤ්චි අභාපයනොහා.

1. සබ්බා - වී.

2. සිරි - මජ්ඣං.

3. න පනප්පසංසං - මජ්ඣං.

3410. ප්‍රජාධිපති මහරජතුමනි, මෝ තොමෝ එකාන්තයෙන් ම මට ප්‍රිය යයි දන්නෙහි ය. පෘථිවිපාලය, ඔ තොමෝ මට අප්‍රිය නො වන්නී ය. ජනාධිපති රජතුමනි, මට ප්‍රිය වුවකින් ඔබට ප්‍රිය වුවක් දෙමි. දේවයන් වහන්ස, ප්‍රිය දේ දෙන්නෝ ප්‍රිය දේ ලබනි.

3411. ඒකාන්තයෙන් ඒ මම කාම හේතුක වූ අයුත්තක් කොට තමන්ට තිංසා නො කරන්නෙමි. මම වනාහි අධර්මයෙන් ධර්මය නසන්නට උත්සාහ නො කරමි.

3412. ජනාධිපති වූ නරශ්‍රේෂ්ඨය, ඉදින් නුඹ වහන්සේ මාගේ ඒ බිරිඳ නො කැමැත්තාහු නම්, සිව් රජතුමනි, මම ඇය හැම දෙනාට ම සාධාරණ වන ලෙස හැර දමමි. ඉන්පසු මා විසින් හැර දමන ලද ඇය කැඳවා හෙම මැනවි.

3413. භික්කාරි වූ අභිපාරකය, නුඹ දුෂ්‍යා නොකටයුතු වූ ඇය හැර දමන්නෙහි නම්, එය නොපට අභිත පිණිස වන්නේ ය. නොපට මහත් වූ අපවාදයෙක් ද වන්නේ ය. නගරයෙහි ද ජනයා නොපට පක්‍ෂ නො වන්නේ ය.

3414. සිව් මහරජතුමනි, මේ දෝෂය ද, නින්දාව ද, ප්‍රශංසාව ද, ගර්භාව ද යන සියල්ල ම මම ඉවසන්නෙමි. භූමිපාලය, මේ සියල්ල මා කරා ඒවා. නුඹ වහන්සේගේ කැමැත්තක් සුවසේ කරනු මැනවි.

3415. යමෙක් නින්දාව නොපිළිගනී ද යළි ප්‍රශංසාවත් නොපිළිගනී ද ගැරහීම නොපිළිගනී ද පූජාවත් නොපිළිගනී ද, ඔහු කෙරෙන් ඵෙඤ්චයා සංඛ්‍යාත ශ්‍රියත් ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත ලක්ෂ්මියත් ගොඩබිමින් ලිස්සා යන වර්ෂා ජලයක් මෙන් පහව යේ.

3416. මෙපමණකින් යම්කිසි දුකක් හෝ සැපයක් හෝ ධර්මය ඉක්ම යාමක් හෝ විත්තසන්තාපයක් හෝ සිදු වන්නේ නම් රහතුන්ගේ ද පුත්‍රයාන්ගේ ද සියල්ල පිළිගන්නා මහපොළොව මෙන් මම ඒ සියල්ල පිළිගනිමි.

3417. මම අනුන්ගේ ධර්මය ඉක්මවා යෑමද විත්තසන්තාපය ද කායික දුක ද නො කැමැත්තෙමි. මම ධර්මයෙහි පිහිටියෙමි කිසිවකු නො පිරිහෙළන්නේ හුදෙකලා ව මේ දූෂිතාරය එතෙර කරන්නෙමි (යි රජ තෙම කීවේ ය.)

3418. සග්ගපභං පුඤ්ඤකමමං ජනිතු
මා මෙ තුවං අනාරායං අකාසි,
දදම් තෙ උමච්ඡන්ති පසන්නා
රාජාව යඤ්ඤා¹ ධනං බ්‍රාහ්මණානං.
3419. අඬා තුවං කතෙත භික්‍ෂොසි මය්‍යං
සබ්බා මම උමච්ඡන්ති තුවඤ්ඤා,
නිකුද්දස්ස දෙවා පිතරො ච සබ්බෙ
පාපඤ්ඤා පය්‍යං අභිසම්පරායං.
3420. නාහෙතං ධම්මං සිද්ධිරාජ වජ්‍රං
සනෙගමා ජානපද ච සබ්බං,
යතෙත මයා උමච්ඡන්ති පදික්‍ෂා
භූසෙහි රාජා වහරං සජාහි.
3421. අඬා තුවං කතෙත භික්‍ෂොසි මය්‍යං
සබ්බා මම උමච්ඡන්ති තුවඤ්ඤා,
සතඤ්ඤා ධම්මානි සුක්ඛිත්තානි
සමුද්දවෙලාව දුරව්වයානි.
3422. ආහුනෙය්‍යො මෙසි භික්‍ෂානුකම්පි
ධාතා වීධාතා වසි කාමපාලො,
තසි හුතා දෙව මහපථලා හි
කාමෙන මෙ උමච්ඡන්ති පටිට්ඨ.
3423. අඬා හි සබ්බං අභිපාරක කං
ධම්මං අචාරී මම කතතුපුත,
අඤ්ඤා නු තෙ කො ඉධ සොඤ්ඤා
දිපදෙ නරො අරුණෙ ජීවලොකෙ.
3424. තුවං නු සෙට්ඨො කම්මතුත්තරොසි
කං ධම්මභූතො ධම්මදිද්ධ සුමෙට්ඨො,
යො ධම්මභූතො වීරමෙව ජීව
ධම්මඤ්ඤා මෙ දෙසය ධම්මපාල.
3325. තදික්ඛ අභිපාරක සුමනාහි වචනං මම,
ධම්මනෙත දෙසයිත්‍යාමි සතං ආසෙවිතං අහං.

1. යඤ්ඤා - ම. ජ. සං.

3418. ජනාධිපතිතුමනි, නුඹ වහන්සේ මාගේ ස්වර්ගගාමී වූ පින්කමට අනතුරක් නො කළහු ය. මම නුඹ වහන්සේහට පහන් සිතැත්තෙමි. රජ කෙනකුත් බමුණනට යාග සඳහා දෙන ධනයක් මෙන් උම්මදන්තිය දෙමි (යි ඇමති තෙම කීවේ ය.)

3419. වැඩ කැමති ඇමතියාණෙනි, නුඹ ඒකාන්තයෙන් ම මට වැඩ කැමැත්තෙහි ය. උම්මදන්ති ද, නුඹ ද, මාගේ යහළුවෝ ය. දෙවියෝ ද බ්‍රහ්මයෝ ද සියලු රට වැස්සෝ ද යන සියල්ලෝම නිඤ් කරන්නාහ. පරලොවිහි විපාක දෙන්නා වූ පාපයක් ද දකිමි.

3420. සිව් රජතුමනි, නියමගම් වැස්සන් සහිත සියලු දෙනවු වැසියෝ ම මා විසින් නුඹ වහන්සේහට උම්මදන්ති දෙන ලද්දිය යන මෙය අධර්මයකැ යි නො කියන්නෝ ය. එබැවින් රජ තෙම ඒ කාමතෘෂ්ණාව දියුණු කෙරේවා (නොරුස්නාහු නම් මාහට ම) දෙනු මැනවි. (ඇමති තෙම කීවේ ය.)

3421. වැඩ කැමති ඇමතියාණෙනි, නුඹ ඒකාන්තයෙන් ම මට වැඩ කැමැත්තෙහි ය. උම්මදන්ති ද නුඹ ද මාගේ යහළුවෝ ය. මනා කොට ප්‍රකාශ කරන ලද්ද වූ සත් පුරුෂ ධර්මයෝ මුහුදු වෙරළ මෙන් නො ඉක්මවාලිය හැක්කෝ වෙති.

3422. දේවයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ වනාහි මාගේ පිදිය යුත්තාද වන්නාහු ය. හිතානුකම්පා ඇත්තා ද වන්නාහු ය. විධාන කරන්නා ද කැමති දෑ පාලනය කරන්නා ද වන්නාහු ය. එහෙයින් නුඹ වහන්සේ කෙරෙහි පුදන ලද්දි මහත් ඵල වන්නී ය. මාගේ කැමැත්තෙන් උම්මදන්තිය පිළිගනු මැනැවැ යි (ඇමති තෙම කීවේ ය.)

3423. කත්තු නමැත්තහුගේ පුත්‍ර වූ අභිපාරකය, නුඹ එකැකින් ම මට හිතකර වූ හැම දහමෙක්හි ම හැසුරුණෙහි ය. (හෙට) අරුණ නැගි කල්හි මේ මිනිස් ලොව දෙපා ඇත්තා වූ අන් කවර නම් රජෙක් නුඹට යහපතක් කරන්නේ දැ යි (ඔහු නිහඩ කිරීම පිණිස රජ තෙමේ ඇසී ය.)

3424. මහරජතුමනි, නුඹ වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නාහු ය. උතුම් වන්නාහු ය. නුඹ වහන්සේ ධර්මය රක්නාහු ය. ධර්මය දන්නාහු ය. මනා නුවණැත්තහු ය. ධර්මය රක්නා වූ ඒ නුඹ වහන්සේ බොහෝ කලක් ජීවත්වන සේක් වා. ධර්මය රක්නා වූ දේවයන් වහන්ස, මට ධර්මය ද දෙසන සේක් වා.

3425. අභිපාරකය, එසේ නම් මාගේ වචනය අසව, මම බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් විසින් සෙවුනා ලද ධර්මය තොපට දෙසන්නෙමි.

3426. සාධු ධම්මරුචී රාජා සාධු පඤ්ඤාණවා නරො,
සාධු මිත්තානමද්දබ්බො පාපසංකරණං සුඛං.
3427. අකෙතාධනස්ස විජිතෙ ධීතධම්මස්ස රාජිනො,
සුඛං මනුස්සා ආසෙපං සිතව්‍යායාස සඤ්ඤරො.
3428. න වාහමෙනං අභිරොවයාමි
කම්මං අසමෙකඛ කතං අසාධු,
යෙවාපි ඤාතවාන සයං කරොතති
උපමා ඉමා මඤ්ඤා තුචං සුභොති.
3429. ගවඤ්ඤා තරමානානං ජිමිහං ගච්ඡති පුබ්බවො,
සබ්බා තා ජිමිහං ගච්ඡන්ති නෙතෙත ජිමිහං ගතෙ සති.
3430. එවමෙව මනුස්සස්ස යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො වෙ අධම්මං චරති පගෙව ඉතරා පජා
සබ්බං රට්ඨං දුඛං සෙති රාජා වෙ හොති අධම්මකො.
3431. ගවඤ්ඤා තරමානානං උජුං ගච්ඡති පුබ්බවො,
සබ්බා තා උජුං ගච්ඡන්ති නෙතෙත උජුගතෙ සති.
3432. එවමෙව මනුස්සස්ස යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො වෙපි ධම්මං චරති පගෙව ඉතරා පජා
සබ්බං රට්ඨං සුඛං සෙති රාජා වෙ හොති ධම්මකො.
3433. න වාපහං අධම්මෙන අමරණමභිප්පායෙ,
ඉමං වා පයථිං සබ්බං විජෙතුං අභිපාරක.
3434. යං හි කිඤ්චි මනුස්සස්ස රතනං ඉධ විජ්ජති,
ගාවො දුසො හිරඤ්ඤාඤා චස්සියං හරිව්ඤ්ඤානං.
3435. අසංසිද්ධියො ව රතනං මණිකඤ්ඤා
යඤ්ඤාපි මෙ වඤ්ඤාපියාභිපාලයනති,
න තස්ස හෙතු විසමං චරෙය්‍ය
මජ්ඣෙකං සිව්විතං උපහොසමි ජාතො.

3426. දහම් කැමති වන්නා වූ රජ තෙම යහපත් වේ. නුවණැති මිනිස් තෙම යහපත් වේ. මිතුරන්ට ප්‍රේම නො කරන්නා යහපත් වේ. පාපයා ගේ නො කිරීම සුවයට කරුණු වේ.

3427. නොකිපෙනසුලු වූ ධර්මයෙහි පිහිටි රජුගේ නුවර මනුෂ්‍යයෝ දුප්පත් නැම්බුරන්ගේ සිහිල් සෙවණැති, නොදූහැමි බිලියම් ආදියෙන් පිඩිත නොවූ සිය ගේදෙර ඇත්තාහු සුවසේ වෙසෙත්.

3428. අපරික්ෂාවෙන් කරන ලද මේ කර්මය ද මම කැමති නො වෙමි. යම් කෙනෙක් (තුමු) සොයා දෑත කටයුතු කෙරෙත් නම් එය කැමැත්තෙමි, මාගේ මේ උපමාවන් නුඹ අසව.

3429. ඉදින් යන්නා වූ ගවයන් අතුරෙන් පෙරටුව යන ගව තෙම වක් වැ යේ නම්, පෙරටුව යන්නා වක් ව ගිය කල්හි ඒ මුළු ගව රැළ ම වක්ව යෙද්ද.

3430. එසේ ම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨය සි සම්මත ද ඉදින් හෙ තෙම ධර්මයෙහි හැසිරේ ද එවිට සෙසු ප්‍රජාව ගැන කවර කථා ද? ඉදින් රජ තෙමේ නොදූහැමි නම් මුළු රට ම දුකසේ වෙසෙයි.

3431. ඉදින් යන්නා වූ ගවයන් අතුරෙන් පෙරටුව යන ගව තෙම සෘජු ව යේ නම් පෙරටුව යන්නා සෘජුව ගිය කල්හි ඒ මුළු ගව රැළම සෘජු ව යෙද්ද.

3432. එසේ ම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨය සි සම්මත ද ඉදින් හෙ ධර්මයෙහි හැසිරේ ද එවිට සෙසු ප්‍රජාව ගැන කවර කථා ද? ඉදින් රජ තෙමේ දූහැමි නම් මුළු රට ම සුවසේ වෙසෙයි.

3433. අභිපාරකය, මම ද නොදූහැමින් දෙවඬිය නො පතන්-නෙමි. මේ මුළු පොළොව හෝ දිනන්නට නො කැමැත්තෙමි.

3434. මෙලොව මිනිසුන් කෙරෙහි ගව - දසි - අමුරන් - වස්ත්‍ර රත් සඳුන් යන යම්කිසි රත්න ජාතියක් විද්‍යාමාන වේ ද,

3435. අශ්වයෝ ද, ස්ත්‍රීහු ද, සප්තවිධ මාණික්‍යරත්න ද මහ ඇඟි භාණ්ඩ ද යන යමකුත් මේ වන්ද්‍ර සුයඹයෝ එළිය කරමින් රකිත් ද, ඒ සක්විති රජය හෙතුකොට ගෙන ද විෂම ව නො හැසිරෙමි. යම් හෙයකින් මම සිටි රජුන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨ ව උපන්-නෙමි ද, එහෙයිනි.

3436. නොතා පිතා උග්ගතො රඳ්ඨපාලො
 ධම්මං සිව්නං අපවායමානො,
 යො ධම්මමෙවානුච්චින්නායනො
 තයමා සකෙ වීක්ඛවසෙ න වනෙත.
3437. අද්ධා කුචං මහාරාජ නිච්චං අබ්බසනං සිවං,
 කරිස්සසි වීරං රජ්ජං පඤ්ඤා හි තච තාදිසි.
3438. එතං තෙ අනුමොදම් යං ධම්මං නාපාමජ්ජසි,
 ධම්මං පමජ්ජ ඛක්ඛයො ඨානා වචති ඉස්සරො.
3439. ධම්මං වර මහාරාජ මාතාපිතුසු ඛක්ඛය,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3440. ධම්මං වර මහාරාජ පුත්තදරෙසු ඛක්ඛය,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3441. ධම්මං වර මහාරාජ මිත්තාමචෙවසු ඛක්ඛය,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3442. ධම්මං වර මහාරාජ වාහනෙසු ඛලෙසු ව,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3443. ධම්මං වර මහාරාජ ගාමෙසු නිගමෙසු ව,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3444. ධම්මං වර මහාරාජ රඳ්ඨෙසු ජනපරෙසු ව,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.
3445. ධම්මං වර මහාරාජ සමණ්ට්ඨාහමණෙසු ව,
 ඉධ ධම්මං වරික්ඛාන රාජ සග්ගං ගමිස්සසි.

3436. මම වනාහි නායකයෙක් ද, පියෙක් ද, ප්‍රසිද්ධ කෙනෙක් ද රට පාලනය කරන්නෙක් ද, සිව් රජුන්ගේ ධර්මය ගරු කරන්නෙක් ද වෙමි. ඒ මම ඒ ධර්මය අනුව ම සිතන්නෙමි. එහෙයින් තමන්ගේ විත්ත වසයෙහි නො පවතිමි යි (රජ තෙම කීවේ ය.)

3437. මහරජ, ඒකාන්තයෙන් නුඹ වහන්සේ නිතරම චිපත්ති රහිත ව නිර්භය ව බොහෝ කලක් රජය කරවන්නාහු ය. යම් හෙයකින් නුඹ වහන්සේගේ ප්‍රඥාව එබඳු වන්නී ද එහෙයිනි.

3438. ධර්මයෙහි ප්‍රමාද නො වව යි යම් බඳු ධර්මයක් ප්‍රකාශ කෙළෙහි ද, නුඹගේ මේ ධර්මයට මම යන්නෝෂ වෙමි. අධිපති ඤාත්‍රිය තෙම ධර්මයෙහි ප්‍රමාද වී ස්ථානයෙන් චූත වේ.

3439. ඤාත්‍රිය මහරජ, මච්චියන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව මච්චියන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3440. ඤාත්‍රිය මහරජ, අභ්‍රුදරුවන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව මහරජ, මෙලොව අභ්‍රුදරුවන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3441. ඤාත්‍රිය මහරජ, මිත්‍රාමාත්‍යයන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව මිත්‍රාමාත්‍යයන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3442. මහරජ, බළ සේනාවන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව බළ සේනාවන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3443. මහරජ, ගම් නියම්ගම් වැසියන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව ගම් නියම්ගම් වැසියන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3444. මහරජ, රට වැසියන් කෙරෙහි හා දනව වැසියන් කෙරෙහි ද, දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව රටවැසියන් කෙරෙහි හා දනව වැසියන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3445. මහරජ, මහණ බමුණන් කෙරෙහි දඟමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොව මහණ බමුණන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

3446. ධම්මං චර මහාරාජ මීගපකඤ්චු ධනන්දිය,
ඉධ ධම්මං චරිතාන රාජ සභං ගමිසසයි.
3447. ධම්මං චර මහාරාජ ධම්මො විශේණං සුධාවහො,
ඉධ ධම්මං චරිතාන රාජ සභං ගමිසසයි.
3448. ධම්මං චර මහාරාජ සඉඤ්ඤ දෙවා සබ්බමකා,
සුචිතණ්ණෙන දිවං පතා මා ධම්මං රාජ පමාදෙති.

උමමාදනති ජාතකං.

3. මහාබෝධිජාතකං

3449. කිනත්තු දණ්ඩං කිමජිනං කිං ජතං කිං උපාහනං,
කිං අඛලසඤ්ච පතනඤ්ච සබ්බාට්ඨඤ්චාපි බ්‍රාහ්මණ
තරමානරූපො ගණකාපි කනත්තු පක්කසෙයෙ දිසං.
3450. ආදායෙතානි වසසානි වුසිතානි තවනතිකෙ,
නාහිජානාමි යොජෙන පිබ්බලෙනාහිකුජ්ජනං.
3451. සමායං දිනෙතාව නදති සුක්කදයං විදංසයං,
තව සුක්කා සහරියසස චිතසඤ්ඤා මං පති.
3452. අහු එස කතො දෙසො යථා භාසයි බ්‍රාහ්මණ,
එස භියොතා පසිද්ධි වස බ්‍රාහ්මණ මාගමා.
3453. සබ්බසෙතො පුරෙ ආසි තතොපි සබ්බො අහු,
සබ්බලොභිතකොද්ධි කාලො පකකම්තුං මම.

3446. ඤාත්‍රිය මහරජ, මාගපක්ෂීන් කෙරෙහි දැහැමින් හැසිරෙව. මහරජ, මෙලොවැ මාගපක්ෂීන් කෙරෙහි පැවැත්වියයුතු සුවර්ත ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යන්නේ ය.

3447. මහරජ, දැහැමින් හැසිරෙව. පුරුදු කරන ලද ධර්මය තෙමේ සැප ගෙනදෙන්නේ වෙයි. මහරජ, මෙලොවැ ධර්මයෙහි හැසිර පරලොවැ ස්වර්ගයට යව.

3448. මහරජ, දැහැමින් හැසිරෙව. ශක්‍රයා සහිත දෙවියෝත් මහාබ්‍රහ්මයා සහිත සෙසු බ්‍රහ්මයෝත් මොනොවට පුරුදු කරන ලද ධර්මය කරණ කොට ගෙන දෙවිලොවට පැමිණෙන්නාහු ය. මහරජ, ධර්මයෙහි ලා ප්‍රමාද වන්නෙක් නො වව. (මෙසේ අභිපාරක නම් සෙනෙවි තෙම රජහට ධර්ම දෙශනා කෙළේ ය).

උමොදනභී ජාතක යි.

3. මහාබෝධි ජාතකය

3449. ස්වාමීනි, තවුස් බ්‍රාහ්මණයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කවර හෙයින් දණ්ඩක් ගත්තහු ද? කුමක් හෙයින් වෙලෙව් වැ අඳුන් දිව්සමත්, කුඩයත්, උවහනත්, අකුස්සත්, පාත්‍රයත්, සංඝාට්-යත් ගත්තහු ද? කවර නම් දිසාවකට වැඩම කරනු කැමැත්තහුදැයි (රජ තෙම ඇසුවේ ය.)

3450. මහරජ, මේ දෙළොස් වසක් නුඹ සමීපයෙහි වසන ලදී. එහෙත් පිංගල නම් වූ නුඹගේ සුනඛයා වීසින් කරන ලද මෙබඳු මහත් ශබ්දයක් ගැන නො දනිමි.

3451. ඒ මේ සුනඛ තෙම, මා කෙරෙහි පහව ගිය ශ්‍රද්ධා ඇති භායාධීව සහිත නුඹගේ (මා මැරවීමට කළ) කථාව අසා සුදු දළ විහිදුවමින් එඩිතරයකු මෙන් (ඔබ මෙහි එන්නේ කිම? රජු විසින් ඔබ මරනු පිණිස අණ කරන ලද බව නොදන්නා සේක්දැයි අහවමින්) නාදකරයි. (බුරයි).

3452. තාපසයාණන් වහන්ස, යම්සේ කියන්නාහු නම් ඒ දෝෂය අප විසින් කරන ලද්දේය. මම දැන් වැඩියක් පහන් වෙමි. තාපසයන් වහන්ස, මෙහි ම වසනු මැන. නො දිඩුනු මැනවැයි (රජ තෙම කීවේ ය.)

3453. මහරජ, පළමුවෙන් (නුඹගේ ගෙහි මට දුන් බත) සුදු විය. (හෙදකයන්ගේ වචන වලින් පසුව) මිශ්‍ර විය. දැන් ලේ වන් විය. එබැවින් මට බැහැර යෑමට දැන් කාලය පැමිණ තිබේ.

3454. අඛනන්තරං පුරෙ ආසි තතො මජ්ඣෙකි තතො ඛණි,
පුරා නිද්ධමනා හොති සයමෙව විජාමහං.
3455. විතසද්ධං න සෙවෙය්‍ය උදපානංව නොදකං,
සවෙපි නං අනුබ්බේ වාරිකද්දමග්ගධිකං.
3456. පසන්නමෙව සෙවෙය්‍ය අප්පසන්නං විචජ්ජයෙ,
පසන්නං පඨිරුපාසෙය්‍ය රහදංවොදකඤ්ඤිකො.
3457. හජෙ හජන්තං පුරිසං අහජන්තං න හජ්ජයෙ,¹
අසපුරිසධිමෙවො සො යො හජන්තං න හජ්ජති.²
3458. යො හජන්තං න හජති සෙවමානං න සෙවති,
ස වෙ මනුස්සපාසිට්ඨො මිගො සාබ්බස්සිතො යථා.
3459. අවවාහිකඛණ්ඩසංසග්ගා අසමොසරණෙන ව,
එතෙන මිත්තා ජීරන්ති අකාලෙ යාවනාය ව.
3460. තසමා නාහිකඛණං ගවෙජ න ව ගවෙජ විරාවිරං,
කාලෙන යාවං යාවෙය්‍ය එවං මිත්තා න ජියරෙ.
3461. අතිවිරං නිවාසෙන පියො හවති අප්පියො,
ආමන්ත ඛො තං ගච්ඡාම පුරා තෙ හොම අප්පියා.
3462. එවං වෙ³ යාවමානානං අඤ්ජලිං නාවබුජ්ඣසි,
පරිවාරකානං සත්තානං චචනං න කරොසි නො
එවං තං අභියාචාම පුන කඨිරාසි පරියායං.
3463. එවං වෙ නො විහරන් අන්තරායො න හෙසසති,
තුමිකං වාපි⁴ මහාරාජ අමිකං⁵ වා රට්ඨවඩ්ඪන
අප්පචනාම පඤ්ඤමි⁶ අහොරත්තානාමිච්චයෙ.

1. නහයෙ නහාජයෙ - වී, මජ්ඣං.
2. නහජති - මජ්ඣං, නහාජති - වී.
3. තෙ - මජ්ඣං.
4. මයහංවා - වී, මයහං.
5. තුයහංවාපි - වී, මජ්ඣං.
6. පඤ්ඤම - වී.

3454. මහරජ, පළමු මට දුන් අසුන රජ මැදුර තුළ විය. ඉන්පසු මධ්‍යයෙහි (හිඬිනිය) ය. ඉන්පසු පිටත්හිය. නැවත ගෙලෙහි ගෙන ඇද දැමීමට පෙර මම තෙමීම යන්නෙමි.

3455. පහව ගිය ශ්‍රද්ධා ඇත්තහු දිය නැති ලිදක් මෙන් සෙවනය නො කරන්නේ ය. ඉදින් එය නැවත සාරන්නේ නම් මඩ ගඳින් යුත් ජලය ඇති වන්නේ ය. (එමෙන් පහ වූ ශ්‍රද්ධා ඇත්තහු ඇසුරු කරන්නා ලබන ප්‍රත්‍යය මඳ වූයේ ද රුක්‍ෂ වූයේ ද වෙයි. එහෙයින් පරිභෝගයට නුසුදුසු වන්නේ ය.)

3456. පිහිටි ශ්‍රද්ධා ඇත්තහු ම සෙවනය කරන්නේ ය. නො පහන් වුවහු දුරු කරන්නේ ය. දිය කැමැත්තහු ගැඹුරු මහ වීලක් මෙන් (පැටිද්ද ද) සැදහැත්තකු ම ඇසුරු කරන්නේ ය.

3457. තමා හජනය කරන්නකු තෙමේ හජනය කරන්නේය. තමා හජනය නො කරන්නකු (පසම්බුරුකු) තෙමේ හජනය නො කරන්නේ ය. තමා කෙරෙහි ඉතා සිතින් හජනය කරන්නකු යමෙක් හජනය නොකෙරේ නම් හේ අසත්පුරුෂ ධර්ම ඇත්තෙකි.

3458. යමෙක් තමා හජනය කරන්නකු හජනය නො කෙරේ ද සෙවනය කරන්නකු සෙවනය නො කෙරේ ද හෙතෙම ගස්වල අතු ඇසුරු කළ වදුරකු මෙන් ඒකාන්තයෙන් මිනිස් පව්ටෙකි.

3459. අධික වූ නිතර ආශ්‍රයෙන් ද එක්ව නො හැසිරීමෙන් ද නො කල්හි ඉල්ලීමෙන් ද යන මේ කරුණින් මිත්‍රයෝ දිරන්. (මිතුරු බව නැතිවේ.)

3460. එහෙයින් නිතර නො එළඹෙන්නේය. ඉබෝහෝ කලකින් ද නො එළඹෙන්නේය. සුදුසු කල්හි ඉල්ලිය යුත්තක් ඉල්ලන්නේ ය. මෙසේ ඇති කල්හි මිත්‍රයෝ නො දිරන්. (මිතුරු බව නොනැසී පවතී.)

3461. ඉබෝහෝ කලක් එකට වීසීමෙන් ප්‍රිය තැනැත්තෙක් අප්‍රිය වේ. එහෙයින් හොපට මා අප්‍රිය වන්නට පෙර හොප (හා) කරා කොට යන්නෙමි. (තාපස තෙම කියේ ය.)

3462. ස්වාමීනි, මෙලෙසින් අයැද සිටින්නා වූ අපගේ අඤ්ඤා ප්‍රණාමය නුඹ වහන්සේ නොපිළිගන්නාහු නම් සමීපචාරී වූ අපගේ කීම නො කරන්නාහු නම් යළි මෙහි එක්වරක් පැමිණීම (පමණක්) කරනු මැනව.

3463. රට වඩන්නා වූ මහරජ, ඉදින් මෙසේ (වෙන්ව) වාසය කරන්නා වූ හොපට ද අපට ද යන අප දෙදෙනාට කිසියම් අන්තරා-යෙක් නොවන්නේ නම් කල්යාණමත් (ක්ෂේත්‍ර) නම් ඉතා යෙහෙකි.

3464. උදිරණා වෙ සබ්බකාං භාවාය මනුවහන්ති,
අකාමා අකරණියං වා කරණියං වාපි කුබ්බති
අකාමකරණියසම්මං¹ කථිධ පාපෙන ලිප්පති².
3465. සො වෙ අකො ව ධම්මො ව කල්‍යාණො න ව පාපකො,
භොතො වෙ චචනං සච්චං සුභතො වානරො මයා.
3466. අත්තනො වෙ හි වාදස්ස අපරාධං විජානියා,
න මං ත්වං ගරහෙය්‍යාසි භොතො වාදෙ හි තාදියො.
3467. ඉස්සරො සබ්බලොකස්ස සචෙ කප්පෙති³ ජීවිතං,
ඉඤ්චායනභාවස්ඤ්ඤා කම්මං කල්‍යාණපාපකං
තිශ්ඤාසකාරි පුරිසො ඉස්සරො තෙන ලිප්පති.
3468. සො වෙ අකො ව ධම්මො ව කල්‍යාණො න ව පාපකො,
භොතො වෙ චචනං සච්චං සුභතො වානරො මයා.
3469. අත්තනො වෙ හි වාදස්ස අපරාධං විජානියා,
න මං ත්වං ගරහෙය්‍යාසි භොතො වාදෙ හි තාදියො.
3470. සචෙ පුබ්බකතහෙතු සුඤ්ඤං නිගඤ්ති,
පොරාණකං කතං පාපං තමෙයො වුක්ඛතෙ ඉණං
පොරාණකඉණමොකෙඛා කථිධ පාපෙන ලිප්පති.
3471. සො වෙ අකො ව ධම්මො ව කල්‍යාණො න ව පාපකො,
භොතො වෙ චචනං සච්චං සුභතො වානරො මයා.
3472. අත්තනො වෙ හි වාදස්ස අපරාධං විජානියා,
න මං ත්වං ගරහෙය්‍යාසි භොතො වාදෙ හි තාදියො.

1. අකාමා කරණියමහි - මජ්ඣං, සායං.

2. ලිප්පති - මජ්ඣං, සායං.

3. කප්පෙති - මජ්ඣං.

3464. ඉදින් ලෝ වැසි තෙම එක්වීමෙන් හා ස්වභාවයෙන් සුවදුක් අනුව පවත්නේ (ඒ ඒ තන්හි සුව දුක් විඳින්නේ) නොකැමැත්තෙන් වුවද නොකටයුතු පාප කර්මයක් හෝ කටයුතු කුශල කර්මයක් හෝ කෙරෙයි යනු නොපගේ කීම නම් මෙසේ නොකැමැත්තෙන් (ස්වාභාවිකව) කරන මේ ක්‍රියාවෙහි කවරෙක් නම් ඒ පාපකර්මයෙන් බැඳේ ද?

3465. (නොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද) ඒ අර්ථය ද ධර්මය ද (අහෙතුක වාදය) යහපත් වේ නම්, ලාමක නොවේ නම්, හවත්හුගේ වචනය සත්‍යවේ නම්, ඒ වාතරයා මා විසින් මනාව නසන ලද්දේ ය. (එහි ලා මාගේ කවර වරදෙක් ද?),

3466. ඉදින් තමාගේ වාදයෙහි අපරාධය දන්නෙහි නම් නුඹ මට නොගරහන්නෙහිය. හවත්හුගේ වාදය එබඳු යි (නාපස තෙම කීවේ ය.)

3467. ඉදින් (යම් ඒ) ඊශ්වරයෙක් මුළු ලෝකයාගේ දිවි පැවැත්ම සංවිධානය කෙරේ ද, දියුණුව හා පිරිහීමත් කුශල හා අකුශල කර්මත් කරන්නේ ද, (කර්මකාරී) පුරුෂයා ඒ ඊශ්වරයාගේ අණ ඉටුකරන්නෙකි. ඊශ්වරයා ඒ පාපකර්මයෙන් බැඳේ.

3468. (නොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද) ඒ අර්ථය ද ධර්මය ද (ඊශ්වර නිර්මාණ වාදය) යහපත් වේ නම්, අලාමක වේ නම්, හවත්හුගේ වචනය සත්‍ය වේ නම් ඒ වාතරයා මා විසින් මනාව නසන ලද්දේ ය. (එහිලා මාගේ වරද කවරෙක් ද?)

3469. ඉදින් තමාගේ වාදයාගේ දෝෂය දන්නෙහි නම් නුඹ මට නොගරහන්නෙහි ය. හවත්හුගේ වාදය එබඳු යි (නාපස තෙම කීවේ ය.)

3470. ඉදින් සත්ව තෙම පෙරකළ කර්ම හේතුකොට ගෙන සුව දුක් දෙකට පැමිණෙයි ද, පුරාකෘත පාපසංඛ්‍යාත ඒ ණය මුද් ද, එසේ ඇති කල්හි මාගේ ද මෙය පුරාණ ණයෙන් මිදීම වේ. මෙහිලා කවරෙක් පාප කර්මයෙන් බැඳේ ද?

3471. නොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද ඒ අර්ථය ද ධර්මය ද (පුබ්බකතහෙතු වාදය) යහපත් වේ නම්, අලාමක වේ නම්, හවත්හුගේ වචනය සත්‍ය වේ නම් ඒ වාතරයා මා විසින් මනාව නසන ලද්දේ ය. (එහිලා මාගේ වරද කුමක් ද?)

3472. ඉදින් තමාගේ වාදයාගේ දෝෂය දන්නෙහි නම් නුඹ මට නොගරහන්නෙහි ය. හවත්හුගේ වාදය එබඳු යි. (නාපස තෙම කීවේ ය.)

3473. චතුක්ඛංගෙවුපාදය රූපං සමෙහාති පාණිනං,
යතො ච රූපං සමෙහාති තසෙව්¹ අනුපගෙව්ති.
3474. ඉධෙව ජීවති ජීවො පෙවච පෙවච විනස්සති,
උච්ඡිජ්ජති අයං ලොකො යෙ බාලා යෙ ච පණ්ඩිතා
උච්ඡිජ්ජමානෙ ලොකස්මිං කථිධ පාපෙන ලිප්පති.
3475. යො වෙ අකො ච ධම්මො ච කල්යාණො න ච පාපකො,
භොතො වෙ චචනං සච්චං සුභතො වානරො මයා.
3476. අත්තනො වෙ හි වාදස්ස අපරාධං විජානියා,
න මං කං ගරභෙය්‍යාසි භොතො වාදෙ හි කාදිසො.
3477. ආහු බ්බතථිධා ලොකෙ බාලා පණ්ඩිතමානිනො,
මාතරං පිතරං භණ්ණෙ අපො පෙට්ඨමි හාතරං
භනෙය්‍ය පුත්තදරෙ ච අකො වෙ කාදිසො සියා.
3478. යස්ස රුක්ඛස්ස ජායාය නිසීදෙය්‍ය සයෙය්‍ය වා,
න තස්ස සාධං භණ්ණෙය්‍ය මිත්තදුඛො හි පාපකො.
3479. අරං අකො සමුප්පන්නෙ සමුලමපි අබ්බමෙ.
අකො මෙ සමෙලෙනාසි සුභතො වානරො මයා.
3480. සො වෙ අකො ච ධම්මො ච කල්යාණො න ච පාපකො,
භොතො වෙ චචනං සච්චං සුභතො වානරො මයා.
3481. අත්තනො වෙ හි වාදස්ස අපරාධං විජානියා,
න මං කං ගරභෙය්‍යාසි භොතො වාදෙ හි කාදිසො.
3482. අහෙතුවාදෙ පුරිසො යො ච ඉක්ඛරතුකතිකො,
පුබ්බකති ච උච්ඡදී යො ච බ්බතථිධො නරො.

1. තසෙවානුප - වී, මජ්ඣ.

3473. සක්කියන්ගේ රූපස්කන්ධය සතර මහා භූතයන් නිසා හට ගනී. යමකින් රූපය හටගනී ද (කාලක්‍රියා කාලයෙහි) යළි එහි ම එළඹෙයි.

3474. සක්කෙම මෙලොව මැ ජීවිත් වෙයි. පරලොවහි (උපන් සක්කියා ගති වශයෙන් මෙ ලොවට නො පැමිණ එහි ම) විනාශ වෙයි. මේ ලෝකය (තෙමේ ම) විනාශයට පැමිණෙයි. යම් බාල කෙනෙක් හෝ යම් පණ්ඩිත කෙනෙක් හෝ වෙද්ද (ඒ සියල්ලෝ ද විනාශ වෙති.) (මෙසේ) ලොව විනාශයට පත්වන කල්හි මෙහි කවරෙක් නම් පාප කර්මයෙන් බැඳේ ද?

3475. (තොප විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද) ඒ අර්ථයද ධර්මයද (උචෙෂ්ඨ වාදය) යහපත් වේ නම් අලාමකන් වේ නම් හවත්නුගේ වචනය සත්‍ය වේ නම් ඒ වාතරයා මා විසින් මනාව නසන ලද්දේ ය. (එහි ලා මාගේ වරද කුමක් ද?)

3476. ඉදින් තමාගේ වාදයාගේ දෝෂය දන්නෙහි නම්, නුඹ මට නො ගරහන්නෙහි ය. හවත්නුගේ වාදය එබඳු එකකි. (තාපස තෙම කීවේ ය.

3477. ඉදින් එබඳු ප්‍රයෝජනයක් වන්නේ නම් මාපියන් ද යළි දෙවු සොහොවුරා ද අඹුදරුවන් ද නසන්නේ ය යි (කියු) ඤාත්‍ර විද්‍යා දත් පණ්ඩිතමානී අඤ්ඤා වූහ.

3478. යම් ගසක්හුගේ සෙවනෙහි හිඳී ද, හොව්ද ඒ ගසෙහි අත්තක් හෝ නොබිඳින්නේ ය. යම් හෙයකින් ජිත්‍ර ද්‍රෝහකම් ලාමක වෙද එහෙයිනි.

3479. තවද කටයුත්තක් ඇති කල්හි සහමුලින් ම උදුරන්නේය. (යන කීමක් ඇත.) මට මාර්ගොපකරණයෙන් ප්‍රයෝජන විය. එහෙයින් මා විසින් ඒ වාතරයා මනාව නසන ලද්දේ ය.

3480. ඒ මිත්‍රද්‍රෝහිත්‍වය පිළිබඳ කීම අර්ථ සහිතත් වේ නම් දූභූමිත් වේ නම් යහපතත් වේ නම් අලාමකන් වේ නම්, පින්වතාගේ කීම සත්‍ය නම් ඒ වාතරයා මා විසින් මනාව නසන ලදී. එහිලා මාගේ වරද කුමක් ද?

3481. ඉදින් (පින්වත, නුඹ යම් හෙයකින්) තමාගේ වාද-යාගේ දෝෂය දන්නෙහි නම් නුඹ මට නො ගරහන්නෙහි ය. හවත්නුගේ වාදය එබඳු යි (තාපස තෙම කීවේ ය.)

3482. යම් අභේතුකවාදී පුරුෂයෙක, ඊශ්වරවාදියෙක, පූර්-වේකානන්තවාදියෙක, උචෙෂ්ඨවාදියෙක, යම් ඤාත්‍ර විද්‍යා දන්නා පුරුෂයෙකු යි යන යම් පස් දෙනෙක් වෙත් ද,

3483. එතෙ අසප්පරියා ලොකෙ බාලා පණ්ඩිතමානිනො,
කරෙය්‍ය තාදිසො පාපං අථො අඤ්ඤාපි කාරයෙ
අසප්පරිසසංසග්ගො දුක්ඛවො කට්ඨකුද්දො.
3484. උරුහරුපෙන බකාසු¹ පුබ්බ
අසඬිකිනො අප්පුථං උපෙනි,
හත්තා උරුහං අපීයං² අපඤ්ඤා
විත්‍රාසයිත්වා යෙන කාමං පලෙති.
3485. තථා විධෙකෙ සමණබ්‍රාහ්මණසෙ
ජදනං කත්වා වණ්ණයනාමි මත්තසෙස,
අනාසකා ඵණ්ඩිලසෙය්‍යකා ච
රජොජලලං උකඤ්චිකප්පධානං
පරියායහත්තඤ්ඤා අපාණකත්තං³
පාපාවාරා අරහතොනා වදනා.
3486. එතෙ අසප්පරියා ලොකෙ බාලා පණ්ඩිතමානිනො,
කරෙය්‍ය තාදිසො පාපං අථො අඤ්ඤාපි කාරයෙ
අසප්පරිසසංසග්ගො දුක්ඛවො කට්ඨකුද්දො.
3487. යමාහු නත්ථි වීරියනි හෙතුඤ්ඤා අපවදනනි⁴ යෙ,
පරකාරං අත්තකාරඤ්ඤා යෙ තුවස්සං සමවණ්ණස්සං.
3488. එතෙ අසප්පරියා ලොකෙ බාලා පණ්ඩිතමානිනො,
කරෙය්‍ය තාදිසො පාපං අථො අඤ්ඤාපි කාරයෙ
අසප්පරිසසංසග්ගො දුක්ඛවො⁵ කට්ඨකුද්දො.
3489. සථෙ හි වීරියං නාසංසං කමමං කල්‍යාණපාපකං,
න හරෙ වඩ්ඪකිං⁶ රාජා නපි යනානි⁷ කාරයෙ.
3490. යසමා ච වීරියං අත්ථි කමමං කල්‍යාණපාපකං,
තසමා යනානි කාරෙති රාජා හරති වඩ්ඪකිං.
3491. යදි වසංසතං දෙවො න වසෙස න හිමං පතෙ,
උච්ඡිජෙජ්ජය්‍ය අයං ලොකො විනාසෙසය්‍ය අයං පජා.

1. වකාසු - මජ්ඣං. වකාසු - වී.

2. අපීයං - මජ්ඣං.

3. අපාණකත්තං - මජ්ඣං. පා.

4. අහෙතුඤ්ඤා අපවදනනියෙ - මජ්ඣං.

5. දුක්ඛවො - මජ්ඣං.

6. වඩ්ඪකිං - මජ්ඣං.

7. යනානි - මජ්ඣං.

3483. පණ්ඩිතමානී වූ බාල වූ මොවුහු ලොකයෙහි අසත් පුරුෂයෝ වෙත්. එබඳු අසත්පුරුෂයා තෙමේද පව් කරන්නේ ය. වැළි අනුන් ලවාත් පව් කරවන්නේ ය. අසත්පුරුෂයන් හා එක්වීම දුෂ්කෘතයක් ද කටුක විපාක වැඩෙන්නක් ද වන්නේ ය.

3484. පෙර වෘකයෙක් නොසැකවූයේ බැටළු රුවින් එළු රූකට පැමිණෙයි. තිරෙළු දෙනක් ද එළු දෙනක් ද එළුවකු ද නසා කා කෑමති සේ පලා යයි.

3485. එබඳු ඇතැම් ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්. ඔවුහු ආහාර නො බුදින්නාහු ය. ගොඩැලි හිස් බිම්වල සයනය කරන්නාහු රජස් දැලින් යුක්ත වූවාහු උක්කුටකයෙන් තපස් කරන්නාහු වාර භෝජනය ද පැන් පානය නො කිරීම ද කරන්නාහු සහන් හැසිරීම් ඇත්තාහු රහතුම්හ යි ප්‍රකාශ කරන්නාහු පැවිදි වෙසින් සිරුර වසා ගෙන මිනිසුන් රවටත්.

3486. පණ්ඩිතමානී වූ අඤ්චු මොවුහු ලොවෙහි අසත්පුරුෂයෝ වෙති. එබඳු අසත්පුරුෂයා තෙමේ ද පව් කරන්නේ ය. අනුන් ලවා ද (පව්) කරවන්නේ ය. අසත්පුරුෂයන් හා එක්වීම දුෂ්කෘතයක් ද කටුක විපාක වැඩෙන්නක් ද වන්නේ ය.

3487. යම් කෙනෙක් වියඞ්ගයක් නැතැයි කියත් ද, යම් කෙනෙක් හෙතුවක් නැතැයි කියත් ද, අනුන්ගේ ක්‍රියා හා තමන්ගේ ක්‍රියා හිස් යයි යම් කෙනෙක් කියත් ද,

3488. පණ්ඩිතමානී වූ, අඤ්චු මොවුහු අසත්පුරුෂයෝ වෙති. එබඳු අසත්පුරුෂයා තෙමේ ද පව් කරන්නේ ය. අනුන් ලවා ද පව් කරවන්නේ ය. අසත්පුරුෂයන් හා එක්වීම දුෂ්කෘතයක් ද කටුක විපාක වැඩෙන්නක් ද වන්නේ ය.

3489. ඉදින් එබඳු වියඞ්ගයක් නොවන්නේ නම් යහපත් වූ ද ලාමක වූ ද කර්මයකුත් නොවන්නේ නම් රජ තෙම වඩුවකු පෝෂණය නො කරන්නේ ය. (සත්බුදු පහය ආදී) යන්ත්‍ර ද නො කරවන්නේ ය.

3490. යම් හෙයකින් වියඞ්ග ඇත්තේද, යහපත් වූ ද ලාමක වූ ද කර්ම ඇත්තේ ද, එහෙයින් රජ තෙම (ප්‍රාසාදදී) යන්ත්‍රයන් කරවයි. වඩුවා ද පෝෂණය කරයි.

3491. ඉදින් හවුරුදු සියයක් වැසි නොවයි ද හිම නොවැටේ ද, (එකල) මේ ලොකයතෙම සිඳි යන්නේ ය. මේ ප්‍රජා තොමෝ වැනැසෙන්නී ය.

3492. යසවො ව වසසති දෙවො හිමං වාපි¹ පුඤ්ඤති,
තසමා සසසාති පච්චනති රට්ඨකඤ්ඤි පලලතෙ විරං.
3493. ගවකෙඤ්ඤි තරමානානං පීමහං ගවජති පුඤ්ඤවො,
සබ්බො නා පීමහං ගවජනති නෙතෙහ පීමහං ගතෙ සති.
3494. එවමෙව මනුසෙසසු යො හොති සෙට්ඨසමමනො,
සො වෙ අධිමමං වරති පගෙව ඉතරා පජා
සබ්බං රට්ඨං දුක්ඛං සෙති රාජා වෙ හොති අධිමමකො.
3495. ගවකෙඤ්ඤි තරමානානං උජුං ගවජති පුඤ්ඤවො,
සබ්බො නා උජුං ගවජනති නෙතෙහ උජු²ගතෙ සති.
3496. එවමෙව මනුසෙසසු යො හොති සෙට්ඨසමමනො,
සො වෙව ධිමමං වරති පගෙව ඉතරා පජා
සබ්බං රට්ඨං සුඛං සෙති රාජා වෙ හොති ධිමමකො.
3497. මහාරුක්ඛස්ස එලිනො ආමං ඡිකුති යො එලං,
රසකඤ්ඤස්ස න ජානාති ඛේජකඤ්ඤස්ස විතස්සති.
3498. මහාරුක්ඛපමං රට්ඨං අධිමමන යො පසාසති,
රසකඤ්ඤස්ස න ජානාති රට්ඨකඤ්ඤස්ස විතස්සති.
3499. මහාරුක්ඛස්ස එලිනො පසතං ඡිකුති යො එලං,
රසකඤ්ඤස්ස විජානාති ඛේජකඤ්ඤස්ස න නස්සති.
3500. මහාරුක්ඛපමං රට්ඨං ධිමමන යො පසාසති,
රසකඤ්ඤස්ස විජානාති රට්ඨකඤ්ඤස්ස න නස්සති.
3501. යොව රාජා ජනපදං අධිමමන පසාසති,
සබ්බෙකාසධිති සො රාජා විරුද්ධං හොති ඛන්තයො.

1. සිමකොනුද්‍රව්‍යයති - මජ්ඣං, සිමංවානු ද්‍රව්‍යයාති - වී.

2. උජු - මජ්ඣං.

3492. යම් හෙයකින් වැසි වසී ද, හිම ස්පර්ශ කෙරේ ද, එහෙයින් ශයායෝ පැයෙන්, රට ද බොහෝ කලක් පාලනය කරනු ලැබේ.

3493. ඉදින් යන්නා වූ ගවයන් අතුරෙන් පෙරටුව යන ගව තෙම වක්ව යේ නම්, පෙරටුව යන්නා වක්ව ගිය කල්හි ඒ සියල්ලෝම වක්ව යෙන් ද,

3494. එසේම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි සම්මත ද ඉදින් හෙතෙම අධර්මයෙහි හැසිරේ නම් සෙසු ප්‍රජාව ගැන කවර කථා ද? ඉදින් රජ තෙම නොදැනී වේනම් මුළු රට ම දුකසේ වෙසෙයි.

3495. ඉදින් යන්නා වූ ගවයන් අතුරෙන් පෙරටුව යන ගවයා සෘජුව යේ නම්, පෙරටුව යන්නා සෘජුව ගිය කල්හි ඒ සියල්ලෝම සෘජුව යෙන්.

3496. එසේම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ ය යි සම්මත ද, ඉදින් හෙතෙම ධර්මයෙහි හැසිරේ නම් සෙසු ප්‍රජාව ගැන කවර කථා ද, ඉදින් රජ තෙම දැනුම් නම් මුළු රට ම සුවසේ වෙසෙයි.

3497. යමෙක් පලගත් මහ අඹරුකක්හුගේ අමු ගෙඩියක් කඩයි ද, හෙතෙම ඒ ගෙඩියේ රසය ද නොදනී. ඒ එලයෙහි බීජය ද නැසෙයි.

3498. යමෙක් මහ අඹරුකක් බඳු වූ රට අධර්මයෙන් අනුශාසනා කෙරේ ද, හෙතෙම ඒ රටේ (අය බදු) රසයන් නොවිඳීයි. ඔහුගේ රටත් වැනසේ.

3499. යමෙක් පලගත් මහ අඹරුකක්හුගේ පැසුණු ගෙඩියක් කඩයි ද, හෙතෙම ඒ ගෙඩියේ රසය ද දනගනී. එහි බීජය ද නො නැසේ.

3500. යමෙක් මහ අඹරුකක් බඳු වූ රට දැනුවත් අනුශාසනා කෙරේ ද, හෙතෙම ඒ රටේ (අය බදු) රසය ද විඳීයි. (ලබයි) ඔහුගේ රට ද නො නැසේ.

3501. යම් රජෙක් අධර්මයෙන් (යම්) දනව්වක් පාලනය කෙරේ ද, ඒ ඤාත්‍රිය රජ තෙම සියලු ඖෂධයන් හා විරුද්ධ වූයේ වෙයි.

3502. නළඵව නෙගමෙ තිංසං යෙ යුත්තා කයච්ඡිකකයෙ,
ඔජ්ජනබලිකාරෙ¹ ස කොයෙන විරුජ්ඣති.

3503. පහාරවරබෙහ්නඤ්ඤ සඬායමෙ කතනිස්සමෙ,
උස්සිනෙ තිංසං රාජා සබලෙන විරුජ්ඣති.

3504. නළඵව ඉසයො තිංසං සංයමෙ බ්‍රහ්මචාරිනො,²
අධම්මචාරි ඛක්ඛයො සො සග්ගෙන විරුජ්ඣති.

3505. යො ව රාජා අධිඉද්ධො හරිසං හනති අද්දසකං,
ලුද්ධං පසවනෙ පාපං³ පුනෙහි ව විරුජ්ඣති.

3506. ධම්මඤ්ඤාර ජාතපදෙ නෙගමෙසු බලෙසු ව,
ඉසයො ව න තිංසෙය්‍ය පුත්තදරෙ සමඤ්ඤරෙ.

3507. ස තාදිසො භූමිපති රට්ඨපාලො අකොධනො,
සාමනෙත සමපකපෙති ඉංද්‍රව අසුරාධිපොති.

3. මහාබෝධිජාතකං.

පඤ්ඤාසත්තිපාතො නිට්ඨිතො.

කසුප්පුද්දනං:-

සනළිතිකම්මිහයනො පයමො
දුතියො පන සඋම්මදනත්ථරො,
තතියො පන බෝධි සිරිවිහයනො
කථිතාපන තිණි ජිනෙන සුභාති.

1. ඔජ්ජනබලිකාරෙ - වි.

2. බ්‍රහ්මචාරියො - වි. මජ්ඣං.

3. යානං - මජ්ඣං. සා.

3502. එසේ ම නිශම වැසියන් ද, වෙළඳාමෙහි යම් කෙනෙක් යෙදුනේ නම් (ඔවුන් ද) බඩු ගෙන ඊම් සුංචන්දීම වශයෙන් ඔපදන හා (බදු ගෙවීම් වශයෙන්) බලිදීම කරන්නන් ද (හිංසා කෙරේ නම්) හේ කොෂ්ටාගාරය හා විරුද්ධ වූයේ වෙයි.

3503. පහරදීමට සුදුසු තැන් දන්නා වූ (ධනුර්ධරයන් ද), යුධයෙහි කළ පුරුදු ඇති (මහා යෝධයන් ද), ප්‍රසිද්ධ වූ (මහ ඇමතින් ද) (යම් රජෙක් හිංසා කෙරේ නම්) ඒ රජ බලසෙනහ හා විරුද්ධ වූයේ වෙයි.

3504. එසේ ම සංයම ඇති, බ්‍රහ්මචාරී වූ, පැවිද්දන් හිංසා කරන අධර්මයෙහි හැසිරෙන ඒ ඤාණිය තෙම ස්වර්ගය හා විරුද්ධ වූයේ වෙයි.

3505. තවද, අධර්මිෂ්ඨ වූ යම් රජෙක් අද්‍රුසක (සිල්වත්) වූ භාය්‍යාව නසා ද හේ රෝද වූ පාපය රැස්කරයි. පුත්‍රයන් සමග ද විරුද්ධ වූයේ වෙයි.

3506. (මහරජ, එබැවින්) දනව්වැස්සන් කෙරෙහි ද, නියම් ගම් වැස්සන් කෙරෙහි ද, බලසෙනහ කෙරෙහි ද ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නේය. පැවිද්දන් ද හිංසා නො කරන්නේය. අශ්‍රී දරුවන් කෙරෙහි ද සමච්ඡිත හැසිරෙන්නේ ය.

3507. රට පාලනය කරන ක්‍රොධ නොකරන එබඳු ඒ මිහිපති තෙම අසුරාධිප නම් වූ ඉන්ද්‍රයා මෙන් අසල්වැසි (සතුරන්) කම්පා කෙරෙයි.

මහාබෝධි ජාතක යි.

පඤ්ඤාස නිපාතය නිමි.

එහි උද්දනය:

නලිනිකා නම් වූ පළමුවැන්න ද උච්චාදනනී නම් වූ දෙවැන්න ද, මහාබෝධි නම් වූ තෙවැන්න ද යි මේ ජාතක තුන සම්භූයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලදී.

සංගීතිකානස

1. සොණක ජාතකය

3508. සොණක නම් යහළුවා වසන තැන අසා කියන්නා වූ කවරකුහට මම සියයක් දෙමි ද, දක කියන්නා වූ කවරකුහට දහසක් දෙමි ද, වැලිකෙළියෙහි පටන් යහළු වූ සොණක නම් තැනැත්තා ගැන මට කවරෙක් නම් කියන්නේ ද?

3509. ඉක්බිති තරුණ වූ පක්ඛවුළක නම් මාණවක තෙම ප්‍රතිගායනා වශයෙන් මේ ගාථාව කීවේ ය. මහරජතුමනි, සොණක නම් තැනැත්තා ගැන අසා කියන්නා වූ මට සියයක් දුන මැනවි. සොණක නම් තැනැත්තා දක කියන්නා වූ මට දහසක් දුන මැනවි. වැලිකෙළියෙහි පටන් යහළු වූ සොණක නම් යහළුවා මම කියමි යි.

3510. මාණවකය, ඒ සොණක තෙම නුඹ විසින් කිනම් ජනපදයෙක්හි දී දක්නා ලද්දේ ද? කවර රටක දී කවර නියම-ගමෙක්හි දක්නා ලද ද, ඒ කරුණ විචාරනු ලබන්නා වූ නුඹ මට කියව යි රජ තෙම කීයේ ය.

3511. දේවයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේගේ ම රටෙහි නුඹ වහන්සේගේ ම උයන් බිමෙහි සෘජු වූ කඳ ඇති නිල් පැහැති සිත්කලු වූ වැහිවලාකුළු බඳු ගසින් ගස හා අත්තෙන් අත්ත එකට වෙලිගත් මහා සාලවාක්ෂයෝ වෙත්.

3512. ඒ සාලවාක්ෂයන්ගේ මුල්හි සොණක තෙමේ කාමු-පාදනයන්ගෙන් පිරි පවත්නා ලොකයෙහි කාමුපාදන විරහිත වූයේ එකොළොස් ගින්නෙන් දූවෙන ලොකයෙහි නිවුණේ ම ධ්‍යාන කෙරේ යයි තරුණ තෙම කීයේ ය.

3513. ඉක්බිති ඒ අරින්දම රජතෙම සිවුරහ සෙනග සමග පිටත් විය. මහ සම කරවා සොණක නම් පසේබුදුන් වහන්සේ යම් තැනෙක්හි නම් එහි ගියේ ය.

3514. රජතෙම උයන් බිමට ගොස් ඒ මහා උයන්හි හැසිරෙන්නේ එකොළොස් ගින්නෙන් දූවෙන සකියන් අතුරෙහි නිවී වැඩිහුන් සොණක නම් පසේබුදුන් වහන්සේ දක්කේ ය.

3515. හිස මුටු කරගත් සහළ සිවුරක් පෙරැවී මේ මහණ තෙම දිළින්දෙකි. මා පියන් නැත්තේ ම ගස මුල ධ්‍යාන කෙරේ යයි කීවේ ය.

3516. සොණක පසේබුදුරජාණන් වහන්සේ මේ වදන් අසා මෙසේ කීහ. "මහරජ, ආයාමාර්ගධර්මය නාමකායයෙන් ස්පර්ශ කරනලද තැනැත්තා දිළින්දෙක් නොවන්නේ ය".

3517. යොධ ධම්මං නිරංකඤ්ඤා අධම්මච්ඡාදිතනි,
ස රාජ කපණො හොති පාපො පාපපරායනො.
3518. අරිඤ්ඤාති මෙ නාමං කාසිරාජාති මං විද්ධ,
කච්චි හොතො සුඛසෙය්‍යා ඉධ පතනස්ස සොණක.
3519. සද්ධි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
න තෙසං කොට්ඨ ඔපෙනති න කුලීනිං න කළොපියං
පරතිධික්ඛිතමෙයානා තෙන යාපෙනති සුඛතො.
3520. දුතියමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
අනවජ්ජපිණ්ණො හොතතඛෙධා න ච කොච්ඡපරොධනි.
3521. තතියමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
තිබ්බුතපිණ්ණො හොතතඛෙධා න ච කොච්ඡපරොධනි.
3522. චතුස්මි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
මුත්තස්ස රට්ඨ චරතො සඛෙතා යාස්ස න විජ්ජති.
3523. පඤ්චමමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
නගරමි දයගමානමි නාස්ස කිඤ්චි අදයගාථ.
3524. ඡට්ඨමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
රට්ඨ විදුලපමානමි නාස්ස කිඤ්චි අගාරථ.¹
3525. සත්තමමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
වොරෙති රක්ඛිතං මග්ගං යෙ ච ඤාසී පරිපජ්ජිකා
පත්තච්චරමාදය සොජ්ඣී ගච්ඡති සුඛතො.
3526. අට්ඨමමි හද්ධමනස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
යං යං දිසං පකාමති අනපෙයොඛාව ගච්ඡති.

1. පරිනිවර්ත - වී, මජ්ඣං, සායා,

2. තිබ්බුතො - වී, මජ්ඣං,

3. අගාරථ - මජ්ඣං,

3517. මහරජ, මේ ලෝකයෙහි යම් කිසිවෙක් දස කුසල් දහම් බැහැර කොට දස අකුසල්හි යෙදේ ද, පාපි වූ ද පාපින්ට පිහිට වූ ද හෙ තෙමේ දිළින්දෙක් වේ යයි.

3518. අරින්දම යනු භෞත නම වෙයි. මා කසිරජය යි දනිත්. සෞභාග්‍යයන් වහන්ස, මෙහි පැමිණි පින්වත් නුඹ වහන්සේට සුවපහසු කෙසේ දී යි,

3519. මහරජ, ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවකට සැමද ම යහපත් ය. මහරජ, ඔවුන්ගේ කොෂ්ඨාගාරයෙහි ධන ධාන්‍ය කැන්පත් නො කෙරෙත්. සැලෙහි ද නො දමත්. පැසෙහි ද නො දමත්. මනා පැවතුම් ඇති අනුන් විසින් නිමවන ලද්ද වූ ආහාර සොයන ඔවුහු ඒ අනුන් දෙන අහරින් යැපෙත්.

3520. යම් හෙයෙකින් කැප සරුප් ලෙස ලැබුණු හෙයින් නිරවද්‍ය පිණ්ඩාභාරය වැළැඳිය යුතු වේ ද, ඒ පිණ්ඩාභාරය හෙතුවින් කිසියම් ක්ලේශයකුත් පිඩා නො කෙරේ ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ දෙවැනි යහපත ද වේ.

3521. යම් හෙයෙකින් පස්විනා වැළැඳිය යුතු හෙයින් නිබ්බුතපිණ්ඩය නම් ලත් පිණ්ඩාභාරය වැළැඳිය යුතු වේ ද, ඒ පිණ්ඩාභාරය හෙතුවින් කිසියම් ක්ලේශයකුත් පිඩා නො කෙරේ ද එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට තෙ වැනි යහපත ද වේ.

3522. යම් හෙයෙකින් කුලාදියෙහි නො ඇලී රටෙහි හැසිරෙන යම් ඒ භික්ෂුවක්හට රාගාදී කිසියම් සබ්බ කෙනෙක් නැද්ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ සිවු වැනි යහපතත් වේ.

3523. යම් හෙයෙකින් නගරය ගින්නෙන් දූවෙනු ලබන කල්හි යම් භික්ෂුවකගේ කිසිවක් නො දූවේ ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ පස්වැනි යහපතත් වේ.

3524. යම් හෙයෙකින් ඊට පොරැන් පැහැර ගනු ලබන කල්හි මේ භික්ෂුවගේ කිසිවක් පැහැර නො ගනු ලැබේ ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ සවැනි යහපතත් වේ.

3525. යම් හෙයෙකින් සොරැන් විසින් රක්තා ලද මාර්ගයෙහි ද අන්‍ය වූ යම් බදු මාර්ගොපද්‍රව ඇත් නම් එ බදු කැන්හි ද නො පැවතුම් ඇති භික්ෂු තෙම පා සිවුරු ගෙන සුවසේ යයි ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ සත් වැනි යහපතත් වේ.

3526. යම් හෙයෙකින් භික්ෂු තෙම යම් යම් දිසාවකට පිටත් ව යේ ද, ඒ ඒ දිසාවට අපෙක්ෂා රහිත ව යේ ද, එ හෙයින් ගිහිගේ හැරපියා පැවිදි වූ නිර්ධන භික්ෂුවට මේ අට වැනි යහපතත් වේ.

3527. බහුනි¹ සමසහස්‍රානි යෙ නං භිග්ඛු පසංසයි,
අහස්සා ගිග්ඛා කාමෙසු කරං කාභාමි සොණන.
3528. පියා මෙ මානුසා කාමා අපො දිබ්‍යාපි² මෙ පියා,
අථ කෙන හු චණ්ණින උගො ලොකෙ ලහභයෙ.
3529. කාමෙසු ගිග්ඛා කාමරතා කාමෙසු අධිමුක්ඛා,
නරා පාපානි කතාන උපපජ්ඣති දුගතිං.
3530. යෙ ච කාමෙ පහතාන නිකඛිතා අකුගොහයා,
එතොදිභාවාධිගතා න තෙ ගච්ඡන්ති දුගතිං.
3531. උපමනෙත කර්‍යසාමි නං සුභොති අරිඤ්ඤ,
උපමායපිධෙකච්චි³ අසං ජානන්ති පණ්ණිනා.
3532. ගඬකාය කුණ්ටං දිසවා වූගහමානං මහණ්ණුවෙ,
ව්‍යායො සමචිතොසි අප්පසෙඤ්ඤ අවෙනසො.
3533. යානස්ස චන්දං ලභං හසොබාවායං අනප්පකො,
නස්ස රතං නස්ස දිවා තස්සෙව නිරතො මනො.
3534. ධාදං නාගස්ස මංයානි පිචං භාගිරපොදකං,
සමපස්සං චතචෙනානි න පලෙස්ස⁴ විහඬගමො.
3535. තස්ස ඕසරණි ගඬකා පමනං කුණ්ටෙ රතං,
සමුද්දං අජ්ඣාගාහාසි අගති යස්ස පණ්ණිනං.
3536. යො ච හතචපරිකම්මණං උප්පතිත්වා⁵ විහඬගමො,
න පච්ඡො න පුරතො නුතතරං නොපි දුක්ඛණං.
3537. දීපං සො න අජ්ඣාගඤ්ඤි අගති යස්ස පණ්ණිනං,
යො ච තස්සෙව පාපස්ස යථා දුක්ඛලකො තථා.

1. බහු පි ගද්‍ය එකෙයං - මජ්ඣං.
බහු පි ගද්‍යා එකෙ - වී.
2. දිබ්‍යාපි - වී.
3. උපමාය මිට්ඨකාවච - මජ්ඣං.
4. නප්පලෙඨ - මජ්ඣං.
5. උප්පති - වී, මජ්ඣං.

3527. නිකුත් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ යම් ඒ ශ්‍රමණභ්‍ය-කාරණයන් පසසන සේක් ද, එ බඳු ශ්‍රමණභ්‍යකාරණයෝ බොහෝ වෙති. සෞභාග්‍යන් වහන්ස, මම වනාහි කාමයන්හි ගිජු කෙනෙක්මි. කෙසේ නම් එය කෙරෙමි ද?

3528. මට මිනිස් කාමයෝ ප්‍රිය වෙත්. වැළි දිව්‍යමය කාමයෝ ද ප්‍රිය වෙත්. එසේ ඇති කල්හි නවර ආකාරයකින් දෙ ලොවැ ම කාම සම්පත් ලබන්නෙමි දැයි රජ තෙමේ කීවේ ය.

3529. මහරජ, කාමයන්හි ගිජු වූ කාමයන්හි ඇළණ වූ, කාමයන්හි අධික වශයෙන් මුසපත් වූ මනුෂ්‍යයෝ පාපකර්ම කොට දුගතියෙහි උපදිති.

3530. යමෙක් කාමසම්පත් හැරපියා ගිහි ගෙයින් නික්මුණාහු තොබිනුත් බියක් නැත්තාහු හුදෙකලා වාසයට ගියෝ වෙත් ද, ඒ පැවිද්දෝ දුගතියට නො යත්.

3531. අරින්දම රජුනි, තොපට උපමාවක් ගෙනහැර යාන්නෙමි. එය අසව. මෙ ලොවැ ඇතැම් පණ්ඩිත කෙනෙක් උපමායෙකුදු අර්ථය දැනගනිත්.

3532. අනුට්ඨ වූ කාරණාකාරණ නොහිතන කවුඩෙක් ගැඹුරු ප්‍රඵල් දිය ඇති ගහෙහි පාවෙමින් යන්නා වූ ඇත් කුණපයක් දැක මෙසේ සිතුවේ ය.

3533. එකාන්තයෙන් මට හස්තියානයෙක් ලැබිණ. මෙය ම මාගේ ආහාරය ද වේ. එහි ම රු දවල් ගෙවන්නෙමි යි කවුඩාගේ සිත ඒ ඇත්කුණෙහි ම ඇලී සිටියේ ය.

3534. ඇතාගේ මස් කමින් හාගිරවී ගහෙහි දිය බොමින් වනයන් හා වෛතෘ වෘක්ෂයන් බලමින් යන ඒ කවුඩා පියාසර කොට නො ගියේ ය.

3535. සමුද්‍රානිමුඛ වැ ගලාබස්නා වූ ගංගා නොමෝ ඇත්කුණෙහි ඇළණ වූ ප්‍රමාදයට වත් ඒ කවුඩා ද, යම් තැනෙක්හි පක්ෂීන්ට යා හැකි නො වේ ද, එ බඳු මහාසමුද්‍රයට ඇදගෙනා ගියා ය.

3536. ආහාරය අවසන් වූ ඒ කවුඩු තෙමේ ද අහසට පැන පැළැදික්හි ද පිහිටක් නොලැබුවේ ය. පෙර දික්හි ද පිහිටක් නො ලැබුවේ ය. උතුරු දිසාවෙහි ද පිහිටක් නො ලැබුවේ ය. දකුණු දිසාවෙහි ද පිහිටක් නො ලැබුවේ ය.

3537. ඒ කවුඩු තෙම යම් තැනෙක්හි පක්ෂීන්ට නො යාහැකි ද එබඳු සාගරය මැද දිව්‍යිකාව නො පැමිණියේ ය. දුර්වලයකු වැටෙන්නාක් මෙන් සාගර මධ්‍යයෙහි ම වැටුණේ ය.

3538. නක්ඛි සාමුද්දිතා මව්නා කුලිභිලා මකරා සුසු,
පසයනකාරා බාදිංසු එකුමානං විපක්ඛිතං.¹
3539. එවිලෙව කුචං රාජ යෙ වසෙසුකා කාමහොගිනො,
ගිඤ්ඤා වෙ න විමිසසතති කාතපසුසුය² නෙ විදු.
3540. එසා නෙ උපමා රාජ අත්ථසකුසසනි කතා,
කං ව පසුසුයසෙ තෙන යදි කාහසි වා න වා.
3541. එකවාචමිඨි දෙච වාචං හතෙණයා අනුකම්පකො,
තතුනතරිං³ න භාසෙයා දුසො වයාසසා⁴ සතතිකෙ.
3542. ඉදං චතාන පක්ඛාමි සොණකො අමිතදුඤ්චිමා,
වෙහාසෙ අනුකලිකඛසිං අනුසාසිතාන ඛක්ඛිසං.
3543. කො නු මෙ රාජකතාරො සුතා වෙයාතතිමාගතා,⁵
රජ්ජං නියයාදගිසසාමි නාහං රජෙණනිසීකො.
3544. අජෙජව පබ්බජිසසාමි කො ජසුසු ටෙරණං සුචෙ,
මාහං කාකොච දුලෙච්චො කාමානං වසමන්වගං.
3545. අඤ්චි තෙ දහරො පුත්තො දීසාමු රට්ඨවඩ්ඪිනො,
තං රජෙජ අභිසිඤ්චිසු සො නො රාජා හවිසසති.
3546. ටිසං කුමාරං ආනෙථ දීසාමු රට්ඨවඩ්ඪිනං,
තං රජෙජ අභිසිඤ්චිසු සො වො රාජා හවිසසති.
3547. නතො කුමාරං ආනෙසුං දීසාමු රට්ඨවඩ්ඪිනං,
තං දිසවා ආලපි රාජා එකපුත්තං මනොරමං.
3548. සට්ඨි ගාමසහස්සානි පටිපුණ්ණානි සබ්බසො,
තෙ පුත්ත පටිපජ්ජන්තු රජ්ජං නියයාදගාමි තෙ.

1. විපක්ඛිතං - මජ්ඣං.

2. කාතපසුසුය - මජ්ඣං.

3. තතුනතරි - මජ්ඣං.

4. අභිසසු - වී.

5. සුද්දවයාතතිමාගතා - මජ්ඣං.

සුද්දවයාතති මාගතා - වී

3538. මුහුදෙහි වාසය කරන්නා වූ මත්ස්‍යයෝ ද කිඹුලෝ ද මෝරු ද සුසු නම් වන්ධ මත්ස්‍යයෝ ද විසිරිගිය පියාපත් ඇති සැලෙමින් සිටියා වූ ඒ කඩුඩා බලාත්කාරයෙන් කෑහ.

3539. මහරජ, මෙ පරිද්දෙන් ම නූඹ ද කාමහොඬි වූ අන්‍යායෝ ද කාමයන්හි ගිජු වූවාහු නම් ඉදින් කාමයන් හැර නොදමන්නාහු ද ඔව්හු කඩුඩන්ගේ ප්‍රඥාවට බඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝය යි නුවණැත්තෝ කියත්.

3540. මහරජ, මා ඒයින් කරුණු ප්‍රකාශ වන්නා වූ මේ උපමාව නොපට ගෙනහැර දක්වන ලදී. ඉදින් එය කරන්නෙහි හෝ නොකරන්නෙහි හෝ ඒ සැටියෙන් නූඹ ද ප්‍රකාශ වන්නෙහි යයි (පසේබුදුරජාණන් වහන්සේ අවවාද දුන් සේක.)

3541. අනුකම්පා ඇති තැනැත්තෝ එක වරක් කීම ද දෙ වරක් කීම ද කරන්නෝ ය. දසයකු ස්වාමියා වෙත මෙන් ඉන් මතු නො කියන්නෝ ය.

3542. අප්‍රමාණ වූ බුද්ධි ඇති සෞභාග්‍ය පසේබුදුරජාණන් වහන්සේ මෙසේ කියා රජුට අනුශාසනා කොට අභයට නැහ වැඩමකළ සේක

3543. සමර්ථ වූ ව්‍යක්තභාවයට පැමිණි මේ රාජ්‍යයට සුදුස්සෙන් අභිෂෙක කරන්නෝ කොහි ද? මම රජය භාර දෙන්නෙමි. මම රජයෙන් ප්‍රයොජන නැත්තෙක්මි.

3544. අද ම පැවිදි වන්නෙමි. හෙට මරණය වන්නේ ද යි කවරෙක් දනීද? මම දුෂ්ප්‍රාඥ වූ කඩුඩා මෙන් කාමයන්ගේ වසයට නො යමි යි රජ තෙම කීවේ ය.

3545. දේවයන් වහන්ස, නූඹ වහන්සේට රට දියුණු කරන්නා වූ දීඝාවු නම් පුරෙක් ඇත්තේ ය. ඔහු රාජ්‍යයෙහි අභිෂෙක කෙරේවා. හෙ තෙමේ අපගේ රජ වන්නේ යැ යි ඇමතියෝ කීහ.

3546. රට දියුණු කරන්නා වූ දීඝාවු නම් කුමරා වහා ගෙන එව. මම ඔහු රාජ්‍යයෙහි අභිෂෙක කරන්නෙමි. හෙ නොපගේ රජ වන්නේ යයි රජ තෙමේ කීවේ ය.

3547. ඉක්බිති රට දියුණු කරන්නා වූ දීඝාවු කුමාරයා ගෙනාවෝ ය. රජ තෙමේ, සිය එකම පුතු වූ මනරම් ඒ කුමරා දක මෙ සේ කීය.

3548. පුත්‍රය, හැම ලෙසින් ම සම්පූර්ණ වූ ගම් සැටදහසක් ඇත. ඒ ගම් භාර ගනුව. නොපට රජය පවරා දෙමි.

3549. අපෙසව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොව දුමෙවධො කාමානං වසමෙවගං.
3550. සට්ඨිනාගසහසානි සබ්බාලඛිතාරහුසිතා,
සුචිණ්ණකවජා මානසිනා හෙමකප්පතවාසසා.
3551. ආරුළාගා ගාමණියෙහි තොමරඤ්ඤාසපාණිති,
තෙ පුතන පටිපජ්ජසසු රජ්ජං නියාදයාමි තෙ.
3552. අපෙසව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොව දුමෙවධො කාමානං වසමෙවගං.
3553. සට්ඨිඅග්ගසහසානි සබ්බාලඛිතාරහුසිතා,
ආජානියා ච ජානියා සිකුචා සිසවාහතා.
3554. ආරුළාගා ගාමණියෙහි ඉලලියාවාපධාරිති,
තෙ පුතන පටිපජ්ජසසු රජ්ජං නියාදයාමි තෙ.
3555. අපෙසව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොව දුමෙවධො කාමානං වසමෙවගං.
3556. සට්ඨිරථසහසානි සහකඤ්ඤා උසානදායා,
දීපා අපොඨි වෙය්‍යඤ්ඤා¹ සබ්බාලඛිතාරහුසිතා.
3557. ආරුළාගා ගාමණියෙහි වාපහතෙවති වල්ලෙහි,
තෙ පුතන පටිපජ්ජසසු රජ්ජං නියාදයාමි තෙ.
3558. අපෙසව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොව දුමෙවධො කාමානං වසමෙවගං.
3559. සට්ඨිධෙත්තුසහසානි රොහඤ්ඤා පුඛගද්විසතා,
තා පුතන පටිපජ්ජසසු රජ්ජං නියාදයාමි තෙ.
3560. අපෙසව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොව දුමෙවධො කාමානං වසමෙවගං.
3561. සොළසිනීසහසානි සබ්බාලඛිතාරහුසිතා,
ටිට්ඨවිජ්ඣාහරණා ආමුත්තමණිකුණඛලා
තා පුතන පටිපජ්ජසසු රජ්ජං නියාදයාමි තෙ.

1. වෙය්‍යඤ්ඤා - මජ්ඣ.

3549. මම අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙව පැමිණේ දැ යි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාමයන්ගේ වසයට නො යමි.

3550. සියලු හස්තාලංකාරයෙන් සරසන ලද රන් පොරොදු ඇත්තා වූ රන්මුවා අබරණින් වසන ලද ශරීර ඇත්තා වූ මාතඬු නම් හස්තීහු සැට දහසක් ඇත්තාහ.

3551. පුත්‍රය, තෝමර හා අංකුස ගත් අත් ඇති වැ, නැඟුණු ඇතරුවන් ඇති ඒ ඇතුන් භාර ගනුව. තොපට රජය පවරා දෙමි.

3552. මම අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙව පැමිණේ දැ යි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාම වසයට නො යමි.

3553. සියලු අශ්වාලංකාරයෙන් සරසන ලද කරුණු නො කරුණු හොඳින් දන්නා වූ සිත්ධුදෙශයෙහි උපන්නා වූ ඉක්මන් ගමන් ඇති අශ්වයෝ සැට දහසක් වෙති.

3554. පුත්‍රය, ආයුධ හා දුනු දරන අශ්වාරොහකයන් නැඟුණු ඒ අසුන් භාර ගනුව. තොපට මම රජය පවරාදෙමි.

3555. අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙව දැ යි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාම වසයට නො යමි.

3556. සැරසු, ඔසවන ලද ධජ ඇත්තා වූ දිවි සම් හා ව්‍යාඝ්‍ර සමීප් වට කරන ලද්ද වූ සියලු අලංකාරයෙන් අලංකාරවත් වූ රිය සැට දහසක් ඇත.

3557. පුත්‍රය, දුනු ගත් අත් ඇති යුද ඇඳුමින් සැරසුණු රියැදුරන් නැඟුණු ඒ රථයන් භාරගනුව. තොපට රජය පවරා දෙමි.

3558. අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙව දැ යි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාම වසයට නො යමි.

3559. පුත්‍රය, රතු පැහැති ප්‍රධාන වෘක්කයකු සහිත ධෙනුහු සැට දහසක් ඇත. ඔවුන් භාරගනුව. තොපට රජය පවරාදෙමි.

3560. අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙව දැ යි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාම වසයට නො යමි.

3561. සියලු අලංකාරයෙන් සරසන ලද්ද වූ වස්ත්‍රාභරණ ඇති පලන් මිණිකොඩොලින් යුත් සොළොස් දහසක් ස්ත්‍රීහු ඇත්තාහ. පුත්‍රය, ඔවුන් භාරගනුව. නුඹට රජය පවරාදෙමි.

3562. අපේෂව පබ්බජිස්සාමි කො ජඤ්ඤා මරණං සුචෙ,
මාහං කාකොච දුමෙමධො කාමානං වසමන්ධං.
3563. දහරෙස්සව මෙ තාන මානා මනාති මෙ සුතං,
තයා විනා අහං තාන ජීවිතුමිති න උස්සහෙ.
3564. යථා ආරක්ඛකං නාහං පොතො අනෙවති පච්ඡතො,
පේස්සනතං¹ ගිරිදුග්ගෙසු සමෙසු විසමෙසු ව.
3565. එවං තං අනුගච්ඡාමි පුතමාදය ගච්ඡතො,
සුභරො තෙ භවිස්සාමි න තෙ භෙස්සාමි දුක්ඛරො.
3566. යථා සාමුද්දීකං නාවං වාණිජානං ධනෙසිනං,
වොහාරො තත් ගණෙහය්‍ය වාණිජා බ්‍යසනී² සියා
එවමෙව³ පුතතකළි අනාරායකරො මම.
3567. ඉමං කුමාරං පාපෙථ පාසාදං රතිවඩ්ඪනං,
තත් කමුඛසහජායො යථා සකකංච අච්ඡරා
තා නං තත් රමෙස්සනති තාහි චෙසො රමිස්සනති.
3568. තතො කුමාරං පාපෙසුං පාසාදං රතිවඩ්ඪනං,
තං දිස්වා අච්චුං⁴ කඤ්ඤා දිසාචුං රට්ඨවඩ්ඪනං.
3569. දෙවතානුසි ගන්ධබ්බො ආදු සකෙකා පුරිඤ්ඤො,
කො වා තං කස්ස වා පුතෙනා කථං ජානෙමු තං මයං.
3570. නමහි දෙවො න ගන්ධබ්බො නපි⁵ සකෙකා පුරිඤ්ඤො,
කාසි රඤ්ඤා අහං පුතො දිසාචු රට්ඨවඩ්ඪනො
මමං හරථ හඤ්ඤා චො⁶ අහං භතො භවාමි වො.
3571. තං තත් අච්චුං කඤ්ඤා දිසාචුං රට්ඨවඩ්ඪනං,
කුභිං රාජා අනුප්පතො ඉතො රාජා කුභිං ගතො.

1. දෙස්සනතං - මජ්ඣං.

2. බ්‍යසනං - මජ්ඣං.

3. එවමෙවං-පුතතකළි - වී. මජ්ඣං.

4. අච්චං - මජ්ඣං.

5. නපිති - මජ්ඣං.

6. තෙ - මජ්ඣං.

3562. අද මැ පැවිදි වන්නෙමි. මරණය සෙට දැයි දන්නේ කවරෙක් ද? මම මෝඩ කවුඩා මෙන් කාම වසයට නො යෙමි යි පියරජ තෙම කීයේ ය.

3563. පියාණන් වහන්ස, මා ළඳරු කල්හි මැ මාගේ මව මළා යැයි අසන ලදී. පියාණන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේගෙන් වෙන් ව මම ජීවත් වන්නටත් නො සිතමි.

3564. සම වූ ද වියම වූ ද ගිරි දුර්ගයන්හි හැසිරෙන්නා වූ වනය හස්තියකු පසුපසින් ඇත් පැටවෙක් යම්සේ හැසිරේ ද,

3565. එ පරිද්දෙන් මම නුඹ වහන්සේ සමඟ යමි. පුතු ගෙනයන්නා වූ නුඹ වහන්සේට මම සුභර ව (පොෂණයට පහසු ලෙස) පවතින්නෙමි. නුඹ වහන්සේට පොෂණය කට නොහැකි පරිදි (දුභර) නො වන්නෙමි යි පුත්‍රයා කීවේ ය.

3566. ධන සොයන්නා වූ වෙළෙඳුන්ගේ මුහුදු යාත්‍රාවක් ව්‍යවහාරයෙක් (මත්ස්‍ය, රකුස්, දියසුළි ආදී යටට අදනයෙක්) යම්සේ අල්ලා ගනී ද එ විට එහි වෙළෙන්දෝ ව්‍යසනයට පත් වන්නාහු ය. එ මෙන් ම ලාමක පුත්‍රයා මාගේ පැවිද්දට අත්තරාය කරන්නෙකු යි රජ තෙමේ කීවේ ය.

3567. අමාත්‍යවරුනි, මේ කුමාරයා ඇලුම් වඩන පහයට ගෙන යවු, එහි ස්වර්ණාභරණයෙන් සැරසුණු ඒ ස්ත්‍රීහු අස්සරාවන් විසින් සිත් අලව්නු ලබන ශක්‍රයා මෙන් ඒ කුමරුහු එහි අභිරමණය කරවන්නාහ. කුමාර තෙමේ ද ඒ ස්ත්‍රීන් සමඟ අභිරමණය කරන්නේ යැ යි රජ තෙමේ කීයේ ය.

3568. ඉන් පසු කුමරු ඇලුම් වඩන පහයට පැමිණවුහ. එහි නාටක ස්ත්‍රීහු රට දියුණු කරන්නා වූ දීඝාවු නම් ඒ කුමරා දැක මෙසේ කීහ:

3569. නුඹ වහන්සේ දේවතාවෙක් ද? ගාන්ධර්වයෙක් ද? නො එසේ නම් පුරින්දද නම් ශක්‍රයා වවු ද? නුඹ වහන්සේ කවරෙක් ද? කාගේ පුතෙක් හෝ වවු ද? ඒ කරුණ අපි කෙසේ දනගනිමු ද?

3570. මම දෙවියෙක් නො වෙමි. ගාන්ධර්වයෙක් ද නො වෙමි. පුරින්දද නම් ශක්‍රයා නො ද වෙමි. මම වනාහි කසි රජුගේ පුත්‍ර වූ රට දියුණු කරන්නා වූ දීඝාවු නමැත්තෙමි. මා කෙරෙහි රුවි කරවු. නුඹලාට යහපතක් වේවා. මම නුඹලාගේ ස්වාමීපුරුෂයා වන්නෙමි යි කුමාරයා කීවේ ය.

3571. එහි ඒ ස්ත්‍රීහු රට දියුණු කරන්නා වූ ඒ දීඝාවු කුමරාට මෙසේ කීහ: රජ තෙමේ කොහි පැමිණියේ ද? රජ තෙමේ මෙයින් කොහි ගියේ ද?

3572. පවුලාං රාජා අනික්කතෙනා ථලෙ රාජා පතිට්ඨිනො,
අකඤ්චකං අගගනං පටිපනොනා චොපථං.
3573. අභක්ඛි පටිපනොනාසම් මග්ගං දුග්ගතිගාමීනං,
සකඤ්චකං සගගනං යෙන ගච්ඡන්ති¹ දුගගතිං.
3574. නසස තෙ යාගතං රාජ සීහසෙසව ගිරිබ්බජං,
අනුසාස මහාරාජ කං නො සබ්බාසමීසසරොති.

ഒപ്പ്: ശുദ്ധചൂടുമ.

2. සංකීර්ණතාවය.

3575. දිඬා නිසිනා රාජානං බ්‍රහ්මදත්තං රජේසහං,
අපංසා පටිච්චෙදෙසි යසොසි අනුකම්පකො.
3576. සංඛිට්ඨායං අනුප්පන්නො ඉසීනං සාධුසමුත්තො,
තරමානරූපො නියාහි බ්‍යාපං පසා මහෙසිනං.
3577. තතො ච රාජා තරමානො යුක්තමාරුග්ග සඤ්ජා,
මිත්තාමච්චපරිබ්බුලො අගමාසි රජේසහො.
3578. නික්ඛිප්ප් පඤ්ච කතුධානි කාසීනං රට්ඨවිබ්ඤ්ඤානො,
වාළවිජනිමුඤ්ඤිසං බග්ගං ජනකංචුපාහනං.
3579. ඔරුග්ග රාජා යානමහා ඨපඨිකා³ පච්ඡදා,
ආසීනං දයපසාසමිං සංඛිට්චමුපසංඛාමි.
3580. උපසංඛාමිකා සො රාජා සමුත්තොදි ඉසීනා සහ,
තං කපං චිත්තාරෙකා එකමනං උපාච්ඤි.
3581. එකමනං නිසින්නොව අපං කාලං අමඤ්ඤප්පං,
තතො පාපානි කමොනි පුට්ඨං පටිපසුපං.

1. ගවයාගේ - වී. මහසං.

2. නිකුත් වූ - මුද්දරය.

3. **ଚଳନ୍ତି - ଚଳଣି.**

3572. රජ තෙම රාගාදි ක්ලෙශ පංකය ඉක්මැවූයේ ය. රජ තෙම පැවිද්ද නම් වූ ගොඩබිම්හි පිහිටියේ ය. රාගාදි කටු නැත්තා වූ ඒ රාගාදියෙන් ගහන නො වූ ස්වර්ගමොක්ෂගාමී වූ මහාමාර්ගයට රජ තෙම පිළිපත්තේ ය.

3573. මම් වනාහි යම් මහෙකින් දුගතියට යේ නම් රාගාදි කටු සහිත වූ රාගාදියෙන් ගහන වූ ඒ දුගති මඟට පිළිපත්තෙමි වෙමි.

3574. මහරජාණන් වහන්ස, ස්වර්ණමය ගුහාවකට කෙඟර සිංහයකුගේ පැමිණීම මෙන් නුඹ වහන්සේගේ මෙහි පැමිණීම යහපත් පැමිණීමෙකි. මහරජාණන් වහන්ස, අපට අනුගායනා කරන සේක්වා. නුඹ වහන්සේ අප හැමගේ ම අධිපතියහුය.

සෞභාෂක ජාතක යි.

2. සංකිට්ඨ ජාතකය

3575. උයන්පල්ලා රාජසභාවෙහි හුන් ශ්‍රේෂ්ඨරජාවායා වූ බ්‍රහ්මදත්ත රජු දක අනතුරු ව ඒ රජහට මෙසේ දන්වී ය: "දේවයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ යමකුට අනුකම්පා ඇතිසේක් ද,

3576. සෑමින් අතුරෙන් මැනැවැයි සම්මත වූ මේ සංකිට්ඨ නම් තාපස තෙම නුඹ වහන්සේ ගේ උයනට පැමිණියේ වෙයි. එහි වහා යනු මැනැව. නොපමා වූ දකුණුව" යි කියා යි.

3577. ඉක්බිති ශ්‍රේෂ්ඨ රජාවායා වූ ඒ රජ තෙමේ සුදුසු වූ යානාවකට නැඟා මිත්‍රාමාත්‍යයන් විසින් පිරිවරන ලද්දේ වහා ගියේ ය.

3578. කසිරට වැසියන්ගේ රට දියුණු කරන්නා වූ රජ තෙම උයන් දෙරටුවට පැමිණ වල්විද්‍යාව ද නළල්පට ද කටුව ද කුඩය ද උපාහනය ද යන පංචරාජකකුධ්‍යාණ්ඩයන් බහාතබා,

3579. රජ තෙමේ යානාවෙන් බැස පංචරාජකකුධ්‍යාණ්ඩ ඇමතියා අතට දී දයපසස නම් උයනේ වැඩහුන් සංකිට්ඨ තාපසයන් වෙතට එළැඹිණි ය.

3580. ඒ රජ තෙමේ සෑමිවරයා වෙත එළැඹූ සෑමිවරයා සමඟ සතුටු සාමිවී කරා පැවැත්වී ය. ඒ සතුටු සාමිවී කරාව කොටු නිමවා එකත් පසෙකැ හිඳගත්තේ ය.

3581. එකත් පසෙක හුන්නේ මැ ප්‍රශ්න ඇසීමට කාලය දන ගත්තේ ය. ඉක්බිති පාපකර්මයන් විවාරීමට පිළිපත්තේ ය.

3582. ඉසිං පුට්ඨාමි¹ සඬ්භිජිං ඉසිනං සාධුසමුදනං,
ආසිනං දයපසසසුචිං ඉසිසඬ්භිජුරකඛනං.²
3583. කං ගතිං පෙච්චි³ ගච්ඡන්ති නරා ධම්මානිචාරිනො,
අනිච්ඡේණං මයා ධම්මො තමෙම අකඛාති පුඤ්ජනො.
3584. ඉසි අවච්ච සඬ්භිජෙව්වා කාසිනං රට්ඨවිඬ්ඪනං,
ආසිනං දයපසසසුචිං මහාරාජ සුඤ්ඤාති මෙ.
3585. උප්පථොන චජන්තස්ස යො මග්ගමනුසාසති,
තස්ස වෙ වචනං කසිරා නාස්ස මග්ගෙයා කණ්ටකො.
3586. අධම්මං පටිපන්නස්ස යො ධම්මමනුසාසති,
තස්ස තෙ වචනං කසිරා න සො ගච්ඡෙය්වා දුග්ගතිං.
3587. ධම්මො පථො මහාරාජ අධම්මො පන උප්පථො,
අධම්මො නිරයං නෙති ධම්මො පාපෙති සුග්ගතිං.
3588. අධම්මචාරිනො රාජ නරා විසමජීවිනො,
යං ගතිං පෙච්චි ගච්ඡන්ති නිරයෙ තෙ සුඤ්ඤාති මෙ.
3589. සඤ්ඤීවො කාළසුකොනා ච සඬ්භානො⁴ දෙච ච රොරුචා,
අථාපරො මහාවිචි තපනො ච පතාපනො.
3590. ඉච්චිතෙ අට්ඨ නිරයා අකඛාතා දුරතිස්සමා,
ආකිණ්ණං ලුඤ්ඤමෙච්චි පථෙට්ඨකා සොළසුස්සද.
3591. කදරියතාපනා සොරා අවිචිතොනා මහඤ්ඤා,
ලොමහංසනරුපා ච හෙසමා පටිහයා දුට්ඨා.

1. පුට්ඨාමි - සතා.

2. පුරකසිතං - මජ්ඣං.

3. පච්චි - මජ්ඣං.

4. සඬ්භානො - මජ්ඣං, PTS.

3582. සාමීන් අතුරෙන් මැනවැයි සම්මත වූ සාමී සමුහයා විසින් පිරිවරන ලද වැදූයාපය නම් උයනෙහි හුන්නා වූ සංකීර්ත නම් සාමීවරයා විවාරම්.

3583. දශකුලධර්මය ඉක්මවා හැසිරෙන සත්වයෝ උත්පත්ති වශයෙන් පරලොව්හි දී කවර ගතියකට යෙද්ද, මා විසින් ධර්මය ඉක්මවා ලදී. ඒ කරුණ විවාරන ලද්ද වූ මට කියනු මැනවි.

3584. සංකීර්ත සාමී තෙමේ කසිරට වැසියන්ගේ රට දියුණු කරන්නා වූ, දූෂණය උයනේ හුන්නා වූ රජුට මෙසේ කීයේ ය. මහරජ, මාගේ වචනය අසව.

3585. සොරුන්ගෙන් ගැවැසිගත් මහකින් යන්නහුට යමෙක් නිර්භය මාර්ගය කියා දේ නම්, ඉදින් ඔහුගේ වචනයක් කරන්නේ නම්, සොරු නමැති කටු ඔහුට හමු නොවන්නේ ය.

3586. අධර්මයෙහි පිළිපන්නහුට යමෙක් ධර්මයෙන් අනුශාසනා කෙරේ නම්, ඉදින් ඔහු ඔහුගේ වචනයට අනුව පිළිපදී නම් දුගතියට නොයන්නේ ය.

3587. මහරජ, දශකුල සංඛ්‍යාත ධර්මය තෙම සුගතිගාමී මාර්ගය බැවින් නියම මාර්ගය වේ. දශ අකුල සංඛ්‍යාත අධර්මය තෙම අපායගාමී මාර්ගය බැවින් නොමනා වන්නේ ය. අධර්මය තෙම සත්‍යය නිරයට පමුණුවයි. ධර්මය තෙම සත්‍යය සුගතියට පමුණුවයි.

3588. මහරජ, විසම ජීවිකාවෘත්ති ඇති අධර්මචාරී වූ මනුෂ්‍යයෝ පරලොව්හි දී උත්පත්ති වශයෙන් යම් බදු ගතියකට යෙද්ද, ඒ නිරයන් ගැන මම නුඹට කියමි. එය අසව.

3589. සංජීව නම් නරකය ද කාලසූත්‍ර නම් නරකය ද සංඝාත නම් නරකය ද රොරුව නම් නරක දෙක ද තවද අන්‍ය වූ මහාවීරී නරකය ද තපන නම් නරකය ද පතාපන නම් නරකය ද,

3590. යන මේ අටමහා නරකයෝ ඉක්මවාලියැ නොහැක්කාහ යි කියන ලද්දහ. මේ කී එක එක නරකයෙකිහි සිවුපසැ සොළස බැගින් උසාද නරකයෝ ද රුදුරු කර්මයෙන් ගැවැසිගන්නාහු විද්‍යමාන වෙත්.

3591. ඒ නරකයෝ තද මසුරන් කවන්නෝ යැ. බලවත් දුක් ඇත්තෝ ය. ගිනිසිළු උණිවන්නෝ ය. මහත් බිය ඇත්තෝ ය. ලොමුදහගන්නාසුලු ය. බිහිසුනු වූවාහු ය. ප්‍රතිභය ඇත්තාහු ය. දුක් ගෙන දෙන්නාහ.

3592. චතුක්කන්ණං චතුචාරා විහන්තා භාගයො මිතා,
අයොපාකාරපරියන්තා අයසා පටිකුල්ලිනා.
3593. තෙසං අයොමයා භූමි ජලිතා තෙජසා යුතා,
සමන්තා යොජනසතං ඵ්ථා තිට්ඨන්ති සබ්බද.
3594. එතෙ පත්තනී තිරයෙ උද්ධපාද අවංසිරා,
ඉසිනං අතිවික්කාරො සංඤ්ඤානානං තපස්සිනං.
3595. තෙ භූතහුතො පටිච්ඡන්ති මච්ඡා බිලකතා යථා,
සංවච්ඡරෙ අසංඛිඛයො නරා කිංකරිකාරිනො.
3596. දඤ්ඤාමානෙන ගහෙතන නිසිං සභාරබාහිරං,
තිරයා නාධිගච්ඡන්ති ආරං තික්කමනෙසිනො.
3597. පුරස්මිමෙන ධාවන්ති තතො ධාවන්ති පච්ඡතො,
උත්තරෙනපි ධාවන්ති තතො ධාවන්ති දක්ඛිණං.
3598. යං යං හි ආරං ගච්ඡන්ති තං තදෙව පිටියති,¹
බ්බුතිවසසසසසාති² ජනා නිරයගාමිනො.³
බාහා පහංගා කඤ්ඤාති පඤ්ඤා දුක්ඛං අනප්පකං.
3599. ආසීටියංච කුපිතං⁴ තෙජස්සිං⁵ දුරතික්කමං,
න සාධුරුපෙ ආසීදෙ සංඤ්ඤානානං තපස්සිනං.
3600. අතිකායො මහිසසායො අජ්ජනො කෙකකාධිපො,⁶
සහස්සබාහු උච්ඡින්නො⁷ ඉසිමාසජ්ඣ ගොතමං.
3601. අරජං රජසා වච්ඡං කිසං අවකිරිය දණ්ඩකි,
කාලොච මුලතො⁸ ඡින්නො සරාජා ඒභවබ්බතො.
3602. උපහච්ච මනං මෙජ්ජකා⁹ මානබ්බසීං යසස්සිනෙ,
සපාරිසප්පො උච්ඡින්නො මෙජ්ජාරඤ්ඤං¹⁰ තද අහු.

1. ධයන - වී. මජ්ඣං.
2. පිටියරෙ - මජ්ඣං.
3. බ්බුතිවසසසසසාති - වී. මජ්ඣං.
4. වාසිනො - වී.
5. කුපිතං - මජ්ඣං.
6. තෙජස්සිං - වී. මජ්ඣං.
7. කෙකකාධිපො - වී. මජ්ඣං.
8. අවච්ඡතො - මජ්ඣං.
9. මුලතො - මජ්ඣං.
10. මෙජ්ජකා - මජ්ඣං.
11. මෙජ්ජාරඤ්ඤං - මජ්ඣං.

3592. කොන් සතරක් ඇත්තාහ. දෙර සතරක් ඇත්තාහ. කොටස් වශයෙන් ප්‍රමාණ කොට බෙදන ලද්දහ. යපවුරෙන් පිරිකෙව් කරන ලද්දහ. යපියනින් වසන ලද්දහ.

3593. ඒ නරකයන්ගේ අයෝමය භූමිය ගින්නෙන් දිලියෙන්ති තෙදින් යුතු වූවා ය. භාත්පස යොදුන් සියයක් හැම කල්හි පැතිර යිව්.

3594. තවුස්දම් රක්තා භීල සංයමයෙන් යුත් සාමීන්ට පරුෂ වචන කියමින් ඉක්මවා බණින මොව්හු පා උඩුකුරු වූවාහු යටිකුරු වූ හිස් ඇති ව නිරයෙහි වැටෙති.

3595. සාමීන්ට පරුෂ වචන කීමෙන් ඉක්මවා බැන්නා වූ ඒ පව්කාර මිනිස්සු කොටස් වශයෙන් වෙන් කළ මයුන් සේ අසංඛ්‍ය සංවත්සරයන්හි පැසෙත්.

3596. නිකොර ඇතුළත පිටත දෙක්හි ම දුනු ලබන ශරීරයෙන් යුතු ව නරකයෙන් නික්මෙනු කැමැති වූවාහු ද දෙරවුවට නො පැමිණෙත්.

3597. පෙර දිගට දුවත්. ඉන්පසු බටහිරට ද දුවත්. උතුරු දිගට ද දුවත්. ඉන්පසු දකුණු දෙසට ද දුවත්.

3598. යම් යම් දෙරවුවකට යෙත් නම් ඒ ඒ දෙරවු වැසෙයි. මෙසේ නිරයගාමී ජනයෝ අනල්ප වූ නිරය දුකට පැමිණ බොහෝ වර්ෂ දහස් ගණන් දෙ අත් හිස්හි බැඳැගත්තාහු හඬත්.

3599. එ හෙයින් ළං වියැ නොහැකි කිපියා වූ තෙදුනි ආශීර්විෂයකු සේ සංයම ඇත්තා වූ තපස්වීන්ට පරුෂ වචනයෙන් සටා නො බණින්නෝ ය. එ බඳු යහපත් ගති ඇති ගුණවතුන් නො ගටන්නෝ ය.

3600. මහත් ශරීර ඇති දුනු දරන්නා වූ දහසක් බාහු ඇත්තා වූ කේකක රටට අධිපති වූ අර්ජුන නම් රජ තෙම ගෞතම නම් සාම්බරයා ගටා බැණැ විනාශයට පත්වූයේ ය.

3601. ඒ දණ්ඩකී රජ තෙම රජස් රහිත වූ කිසවච්ඡ තවුසා මතු රජස් විසුරුවා මුළින් සිඳින ලද තල් ගසක් මෙන් විනාශයට පත් විය.

3602. යශස් ඇති මාතඛා සාම්බරයා කෙරෙහි සිත දූෂ්‍ය කරගත් මේධ්‍ය රජ තෙමේ පිරිස් සහිත වැ සිඳි ගියේ ය. එ කල්හි මේධ්‍යාරාණ්‍ය විය.

3603. කණ්ණදීපායනාසජ්ජ ඉසිං අඤ්ඤාචෙත්සනායො,
අඤ්ඤාමඤ්ඤං මුසලො¹ හතො සමසනා යමසාධනං.
3604. අථායං ඉසිනා සතො අනාලිකෙඛ චරො පුරෙ,
පාවෙකඛි පඨවිං² වෙච්චො තිනතො පත්තපරියායං.
3605. තසො හි ජන්දරමනං නසසංසනඤ්ඤා පඤ්ඤා,
අද්දධවිතො භාසෙය්‍ය ගිරං සච්ඡපසංහිතං.
3606. මනසා වෙ පද්ධන්ත යො නරො පෙකකතෙ මුනිං,
විජ්ජාවරණසමපනනං ගතො සො නිරයං අධො.
3607. යෙ වුඤ්ඤො³ පරිභාසනඤ්ඤා ඵරස්සපකකමා ජනා,
අනපච්චා අද්දාදු තාලවත්ථි හවන්ති තෙ.
3608. යො ච පබ්බජිතං⁴ හතඤ්ඤා කතකිච්චං මහෙසිනං.
ස කාලස්සුතෙ නිරයෙ විරරතොය පච්චති.
3609. යො ච රාජා අධම්මවෙය්‍යා රඨවිඤ්ඤාසනො⁵ වුතො,
තාපසිනො ජනපදං තාපනෙ පෙච්චි පඤ්ඤි.
3610. යො ච වංසසහස්සානං⁶ සතං දිබ්බානි⁷ පච්චති,
අච්චිසංඝපරෙතො යො දුක්ඛං වෙදෙති වෙදනං.
3611. තසං අභිසිඛා කායා නිවජ්ජනඤ්ඤා පහස්සරා,
තෙජෝහක්ඛංස ගතොති ලොමගොති නාමෙති ච.
3612. දඤ්ඤාමානො ගතොන නිව්චං සනතරබ්බිතං,¹⁰
දුක්ඛාභිතුතො නදති නාගො තුන්තද්දිතො¹¹ යථා.
3613. යො ලොභා පිතරං හතඤ්ඤා දෙසා වා පුරිසාධමො,
ස කාලස්සුතෙ නිරයෙ විරරතොය පච්චති.

-
1. මුසලා - මජ්ඣං.
 2. පඨවිං - මජ්ඣං.
 3. වුඤ්ඤො - මජ්ඣං.
 4. පබ්බජිතං - මජ්ඣං.
 5. රඨවිඤ්ඤාසනො - වී, මජ්ඣං.
 6. පඨවි - මජ්ඣං.
 7. වංසසහස්සානි - මජ්ඣං.
 8. දිබ්බානි - මජ්ඣං.
 9. බයා - වී, මජ්ඣං.
 10. අනතර - මජ්ඣං.
 11. තුන්තද්දිතො - මජ්ඣං.
තුන්තද්දිතො - සනා.

3603. අතිකවෙණු නම් රජවරු කණ්ණදිපායන නම් තවුසා ගටා ඔවුනොවුන් මොහොලින් නසාගෙන යම් පුරයට පිවිසියහ.

3604. වැළි දු පෙර අහසැ හැසිරුණා වූ චේතිය නම් රජ තෙම කපිල තවුසා සමඟ විරුඬ වූයේ සාද්ධියෙන් පිරිහෙත් ම මරණාසන්න කාලයට පැමිණ පොළොවැ පිවිසියේ ය.

3605. එ හෙයින් නුවණැත්තෝ ජන්දියෙන් අගනියට යැම නො පසසත්. දුෂ්‍ය නො වූ සිත් ඇත්තේ සත්‍ය වචන කියන්නේ ය.

3606. ඉදින් යම් ඕනිසෙක් ප්‍රදුෂ්‍ය වූ සිතින්, අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණයන්ගෙන් යුත් මුනිවරයකු දෙස බලයි ද, හෙ තෙමේ ඒ අධොගමනීය කර්මයෙන් අධොභාගයෙහි වූ නිරයට යන්නේ ය.

3607. නපුරු ගති ඇති යම් කෙනෙක් ගුණයෙන් හා වයසින් වැඩිහිටියන්ට අවමන් කෙරෙද්ද, ඔව්හු දිවුදුම්යෙහි ම මූලින් සිදින ලද තල් ගසක් මෙන් වැනැසෙති. පරලෝ වශයෙන් දරුවන් හෝ වස්තුව හෝ නො ලබත්.

3608. යමෙක් වනාහි කෘතකෘත්‍ය වූ ප්‍රවුජිත මහර්ෂියකු නසා ද හෙ කාළසූත්‍ර නම් නරකයෙහි බොහෝ කලක් පැසෙනු ලැබේ.

3609. යමෙක් වනාහි අධර්මයෙහි පිහිටා රට වනසන්නේ වේ ද, ජනපදය තවා මෙයින් චූත වැ පරලෙව්හි තාපන නම් නරකයෙහි පැසෙති.

3610. යමෙක් දිව්‍යවර්ෂ ලක්ෂයක් එහි පැසේ ද, ගිනිසිළු සමූහයෙන් වටකරන ලද්ද වූ හෙ තෙමේ දුක් වූ වේදනාවක් මැ විඳී.

3611. ගිනි මැ අනුභව කරන ඔහුගේ ශරීරයෙන් ප්‍රභාස්වර වූ ගිනිසිළු පිට වේ. ලොමාග්‍රවලින් සහ නිය අගින් ද යුත් සියලු ශරීරාවයවයෝ එක සේ මැ දැල්වෙත්.

3612. නිකොර ම ඇතුළත පිටත දෙක්හි දූවෙන්නා වූ ශරීරයෙන් යුත් හෙ තෙම මහත් දුකින් පෙළුණේ අකුසුචලින් මඩනා ලද ඇතකු මෙන් නාද කරයි.

3613. යම් අධි මැ පුරුෂයෙක් යශස් යැ ධන යැ යන මේවා හෙතු කොටගෙනැ පහළ වූ ලොභය නිසා හෝ ද්වේෂය නිසා හෝ පියා නසයි ද, හෙ කාළසූත්‍ර නම් නරකයෙහි බොහෝ කාලයක් පැසෙන්නේ ය.

3614. ස තාදිසො පච්චති ලොහකුලේයං
පක්කංඤ්ඤා සතතිහි හනනති නික්ඛවං,
අන්ධං කරිඤ්ඤා මුක්ඛකරිසහසං
බාලො¹ නිමුණ්ණනති තථාච්චිං නරං.
3615. තත්තං පක්කංඤ්ඤා² අයොගුලෙඤ්ඤා
දීපෙ ච ඵාලෙ විරරක්ඛතාපිනෙ,
වික්ඛම්භමාදය විහජ්ජ රජජුහි
විච්චෙ මුඛෙ සංසවයනති³ රක්ඛසා.
3616. සාමා ච සොණා සබ්බා ච හිජ්ඣා
කාතොළසංඝා ච දිජා අයොමුඛා,
සබ්බානි බාදනති විජ්ජමානා.
ජිව්හං විහජ්ජ⁴ විසාසං⁵ සලොහිතං.
3617. නං දඬුළුකාලං පටිභිතගහනං
නිපෙථායියනා⁶ අනුච්චරනති රක්ඛසා,
රති හි තෙසං දුබ්බො පනීතරෙ
ඵතාදිසසම් නිරයෙ වසනති
යෙ කෙවි ලොකෙ ඉධ පෙතතිසාතිනො.
3618. පුතො ච මාතරං හනන්තා ඉතො ගහන්තා යමෙකස්මිං,
භුසමාපජ්ජතෙ දුක්ඛං අත්තකම්මිච්චලපගො.
3619. අමනුෂ්ඨා අතිබලා⁷ හනතාරං ජනයනායා,
අයොමයෙහි වාලෙහි පිළයනති පුනපුනං.
3620. තං පසස්වං⁸ සකා ගතො රුධිරං⁹ අත්තසම්භවං,
තම්බලොහවිලිනංව¹⁰ තත්තං පායෙකති මනතිසං.
3621. ජිගුච්ඡං කුණ්ඨං පුති දුග්ගන්ධං¹¹ ගුරුකද්දමං,
පුබ්බලොහිතසංඝාසං රහදං¹² ඕග්ගහ නිට්ඨති.
3622. තමෙනං කිලියො තස්ස අතිකායා අයොමුඛා,
ජවිං ජෙඤ්ඤා බාදනති පගිඤ්ඤා මංසලොහිතෙ.
3623. සො ච තං නිරයං පතො නිමුණ්ණො සතපොරිසං,
පුතිකා කුණ්ඨං වාති සමනතා සතයොජනං.

1. මාලෙ

2. පක්කංඤ්ඤාමයොගුලෙඤ්ඤා - මජ්ඣ.

3. සංපටිසන්ති - මජ්ඣ.

4. විහිජ්ජ - මජ්ඣ.

5. විසාසං - මජ්ඣ.

6. නිපෙථායියනා - සායා,

7. අතිබලා - මජ්ඣ.

8. තමෙසං - මජ්ඣ.

9. රුධිරං - වී.

10. තම්බලොහවිලිනංව - මජ්ඣ.

11. දුග්ගන්ධං - මජ්ඣ.

12. රහදොග්ගහ - මජ්ඣ., රහදොග්ගහ - සායා

3614. එ බඳු හෙ තෙම ලෝකුඹු නිරයෙහි පැයේ. පැසුණා වූ ද සම නැත්තා වූ ද ඔහු අධ්‍යවිච්චිත් නසත්. එ බඳු සන්ධ්‍යා ඇස් උපුටා දමා අක්ක කොට මළමු අනුභව කරන්නකුත් කොට ලෝදියෙහි ගල්වත්.

3615. නිරය පාලකයෝ ගිනියම් කළ පැය වූ යගුළි ද බොහෝ කලක් තවන ලද දික් වූ හීවැලින් මැඩැගෙන රහැන්-වලින් දිව එළියට ඇදූ හරින ලද මුවෙහි බහාලත්.

3616. ශ්‍යාමවර්ණ වූ සුනඛයෝ ද නින් සහිත සුනඛයෝ ද රතු හොට ඇති ගිජුලිහිණියෝ ද වන කඳුටු සමූහය ද අයොමය මුඛ ඇත්තා වූ පක්ෂි සමූහය ද එක් ව දිව පිටතට ඇදූ කම්පා කරමින් ලේ සහිත වූ කඩකඩා කත්.

3617. දූවෙන්නා වූ තල් ගසක් වැනි හැම පසින් ම බිඳුණු ශරීර ඇති ඔහුට තළමින් ඒ නිරය පාලකයෝ පසුපසැ යෙති. එය නිරය පාලකයන්ට ක්‍රීඩාවෙකි. අන්‍ය වූ නිරිසත්තු වනාහි දුක් ඇත්තාහු වෙත්. මේ ලොකයෙහි පිත්තෘසාතක කර්ම කරන්නා වූ යම් කෙනෙක් වෙද්ද, මේ බඳු දුක් ඇති තරකයේ වෙසෙත්.

3618. පුත්‍ර තෙමේ ද මව මරා මෙයින් චූත වූ නිරයට ගොස් ස්වකීය කර්මවිපාක වශයෙන් පැමිණියේ ම මහත් දුකට පැමිණේ.

3619. මහත් ශක්තිය ඇත්තා වූ නිරය පාලකයෝ මව මැරුවහු යමුවා රහැනින් වෙළා නැවැත නැවැතත් පෙළත්.

3620. මව මැරූ ඔහුට සිය සිරුරින් වැගිරෙන්නා වූ තමා-ගෙන් ම හටගත් රත් වී දිය ව ගිය ලොදිය බඳු රුසිරය පොවත්.

3621. පිළිකුල් වූ ද, අපචිත්‍ර වූ ද, කුණු වූ ද, දුගඳ වූ ද, අසුවි කලල් ඇති පුයා ලේ බඳු ජලය ඇති විලට බැස සිටිති.

3622. එහි මහත් වූ ශරීර ඇති අය සුවි බඳු මුඛ ඇති කෘමීහු මස් ලේ කෙරෙහි ගිජු වූවාහු සිවිය සිඳ කත්.

3623. හෙ තෙමේ ද ඒ නිරයට පැමිණියේ බඹ සියයක් ගිලුණේ වේ. කුණු වූ ද අපිරිසුදු වූ ද දුර්ගන්ධය භාත්පසැ සියක් යොන්නක් හමයි.

3624. වක්කුමාපි හි වක්කුහි තෙන ගජෙඛන ජියති,
එතාදිසං බ්‍රහ්මදත්ත මාතුසාති¹ ලභෙ දුටං.
3625. බුරධාරමනුක්කමම තිසක්ඛං දුරභිසමුචං,
පතනති ගඛපාතිනියො² දුග්ගං චෙතරණිං නදිං.
3626. අයොමයා සිඛෙලියො සොළසඤ්ඤකණ්ටකා,
උභතො මහිලබ්බනති දුග්ගං චෙතරණිං නදිං.
3627. තෙ අච්චිමනොතා තිට්ඨනති අභේසක්ඛකාච ආරකා,
ආදිත්තා ජාතචෙදෙන උද්ධං යොජනමුග්ගතා.
3628. එතෙ සජනති නිරයෙ තතෙන තිබ්බකණ්ටකෙ,
තාරියො ච අතිවාරිණියො³ නරා ච පරදුරගු.
3629. තෙ පතනති අධොක්ඛකා⁴ චිවිත්තා⁵ විහතා පුටු,
සයනති චිතිවිඤ්ඤා දිසං ජග්ගනති සංවරිං.
3630. තතො රත්තා විචසනෙ මහතිං පක්ඛතුපමං,
ලොහකුලිං පචජ්ජනති තතං අභේසමුද්දකං.
3631. එවං දිවා ච රත්තො ච දුස්සීලා මොහපාරුතා,
අනුභොතති සකං කමමං පුබ්බෙ දුක්ඛතමඤ්ඤානො.
3632. යා ච හරියා ධනක්ඛිනා සාමිකං අතිමඤ්ඤති,
සසුංචා සසුරං වාපි ඡෙට්ඨං වාපි නනඤ්ඤං⁶.
3633. නසො වට්ඨෙත ජිවිග්ගං නිබ්බහනති සබ්බකං,
සබ්බාමමත්තං කම්මනං ජිවිගං පසොති අත්තනො
විඤ්ඤාපෙත්තුං සකෙකාති තාපනෙ පෙව්ව⁷ පට්ඨති.

1. මාතුසොලකෙ දුටං - මජ්ඣං, සරා, මනකියො - වී.
2. ගඛපාතියො - මජ්ඣං.
3. අතිවාරි - මජ්ඣං, අතිවාරි - වී.
4. අධොක්ඛකා - මජ්ඣං, වී.
5. චිවිත්තා - මජ්ඣං.
6. නනඤ්ඤං - සරා, මජ්ඣං.
7. පට්ඨ - මජ්ඣං.

3624. ඇස් ඇත්තේ නමුත් ඒ දුර්ගන්ධයෙන් ඇස්වලින් දිරාපත් වන්නේ ය. බ්‍රහ්මදත්ත නම් මහරජුනි, මව මැරූ තැනැත්තේ මෙ බඳු දුකක් ලබන්නේ ය.

3625. ගැබ් හෙළන්නා වූ ස්ත්‍රීහු තියුණු වූ ද ළංචිය නොහැකි වූ ද බුරුමාර නම් නිරය ඉක්මවා දුර්ගම වූ වෙතරණී නදියට වැටෙත්.

3626. අයෝමය වූ සොළොස් අහල් පමණ කටු ඇති ඉඹුල් ගස් දුර්ගම වූ වෙතරණී ගඟෙහි දෙපසැ එල්බෙයි.

3627. ඒ නිරිසත්තු ගිනිසිළු ඇත්තාහු දුර වූ ගිනි කඳක් මෙන් සිටීත්. ගින්නෙන් දිලිසුණේ ම උඩට යොදුනක් උස්වූවාහු වෙත්.

3628. සැමියා ඉක්මවා හැසිරෙන ස්ත්‍රීහු ද පරස්ත්‍රී සෙවනය කරන පුරුෂයෝ ද යන මොව්හු නිරයෙහි තිබෙන ගිනියම් වූ තියුණු කටු ඇති මේ ඉඹුල් ගස්වලා නගිත්.

3629. බොහෝ කල්ගියා වූ ඔව්හු නිරය පාලකයන් විසින් පෙළන ලද්දහු පෙරළි යටිකුරු වූ හිස් ඇත්තාහු වෙත්. එවිට හුලින් විනිවිද ගිය ගරිර ඇත්තෝ සයනය කෙරෙත්. දිගු කලක් නිඳි වර්ති.

3630. ඉන්පසු බොහෝ කාලයක්හුගේ ඇවෑමෙන් මහත් වූ පර්වතයක් බඳු රන් වූ ගිනි හා සම ජලය ඇති ලෝකුඹු නම් නිරයෙහි වැටී පැසෙත්.

3631. මෙසේ මොහයෙන් පිරිවරා ගන්නා ලද දුශ්ශීලයෝ දිවා රෑ දෙකේ ම පෙරු තමා විසින් කරන ලද ස්වකීය දුෂ්කෘත කර්මය අනුභව කෙරෙත්.

3632. මීල දී ගන්නා ලද යම් භායාංකවත් වන්නී ද, සැමියා කෙරෙහි කළමනා වතාවත් නොකිරීම වශයෙන් සැමියා ඉක්මවයි ද නැත්ද හෝ මාමා හෝ සැමියාගේ වැඩිමහලු සහෝදරිය හෝ යන මොවුන් උදෙසා කළමනා වතාවත් නොකිරීම වශයෙන් ඉක්මවයි ද,

3633. ඇගේ ජීව්වාග්‍රය බැඳුම් සහිත වැ පිටතට අදිත්. ඒ නිරිසත්තා පණුවන් සහිත බඹයක් පමණ වූ තමාගේ දිව දකී. තමන්ගේ දුක කියනු කැමැති වුව ද කිසිවක් කියා අවබෝධ කරවන්නට නොසමත් වෙයි. පසු වැ තාපන නම් නිරයෙහි පැසෙයි.

3634. ඔරබ්භිකා සුකරිකා ප්‍රච්ඡිකා මිගබ්භිකා,
වොරා ගොසාතකා පුඤ්ඤා අවිච්ඡේදන විච්ඡේදනාරකා.
3635. සක්ඛි ලොහකුට්ඨි තෙතංසෙති උසුති ව,
හඤ්ඤාමානා ධාරනදි පපතනති¹ අවංසිරා.
3636. සායං පාතො කුට්ඨාරි අයොකුට්ඨි හඤ්ඤති,
තතො වතං දුරතානං පරෙසං භුක්ඤ්ඤෙ² සද.
3637. ධම්මා භෙරණකකා³ ගිජ්ඣා කාකොළා ව අයොමුධා,
විපජ්ජමානා⁴ බාදනති නරං කිබ්බිසකාරිනං.
3638. යෙ මිගෙන මිගං හනති පකඤ්ඤා වා පන පකඤ්ඤා,
අසතො රජසා ජනනා ගතනා පන නිරසුසාදා.
3639. සතො ව උද්ධං ගව්ජනති සුචිච්ඡේදනිධි කම්මුතා,
සුචිච්ඡේදන ඵලං පසස සතිඤ්ඤා දෙවා සමුගමකා.
3640. නං නං බ්‍රුමි මහාරාජ ධම්මං රට්ඨපති වර,
තථා⁵ තථා රාජ වරාහි ධම්මං.
යථා නං සුචිච්ඡේදනං නානුකප්පෙය්‍ය පට්ඨති.

සමුක්ඛිව ඡාත්‍යං.

සට්ඨන්තිපාතං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දනං:

අප්ප භට්ඨන්තිපාතමිති සුභාප මම භාසිතං,
පවරො සොණක අරිඤ්ඤමසව්ගයො
තථා වුතන රජෙසහ කිව්ව වරොති.

1. සංපතනති-මිජ්ජං.
2. භුක්ඤ්ඤෙ-මිජ්ජං.
3. භෙරණකකා-මිජ්ජං.
4. විපජ්ජමානං-චි.
5. තථා-මිජ්ජං.

3634. එළුවන් මරා දිව් රක්තෝ ද උරන් මරා දිව් රක්තෝ ද මුවන් මරා දිව් රක්තෝ ද සොරකම් කරන්නෝ ද ගවයන් මරා දිව් රක්තෝ ද යන ලෙකී රෝද ක්‍රියා ඇත්තෝත් නුගුණෙහි ගුණ කියන්නෝ හෙවත් කේලාම් කියන්නෝ යන මොහු,

3635. අඩයට්ටලින් ද ලොහොකුළුවලින් ද කඩුවලින් ද ඊටලින් ද අනිනු ලබන්නාහු යටිකුරු වූ හිස් ඇත්තෝ වෙතරණී නම් නරකයෙහි වැටෙති.

3636. වංචනික ලෙස නඩු විසඳන්නෝ යැ, බොරු නඩු සාදන්නෝ ය, කිරීම් මැනීමටින් සහ බොරු කහවණුයෙන් රවටන්නෝ ය, බොරු තක්සේරු කාරයෝ යැ යන කුටකම් කරන්නෝ උදේ සහ සවසත් යකුළුවලින් නසනු ලැබෙති. ඉන් පසු මෙ ලෙස ම දුකට පත් වූ අත් සතුන්ගේ වමනය හැම කල්හි අනුභව කෙරෙති.

3637. කවුඩෝ ද සිවල්ලු ද ගිජුලිහිණියෝ ද වනකවුඩෝ ද යන අයොමය මුඛ ඇත්තාහු පවකළා වූ නිරිසතා ඔබ මොබ අදිමින් කති.

3638. යමෙක් මුවකුගෙන් (හීලා මුවකු ඉදිරිපත් කර ගෙන) මුවකු නසයි ද පක්ෂියකුගෙන් පක්ෂියකු හෝ නසයි ද අසත්-පුරුෂ වූ රජයින් ගැවැසි ගන්නා වූ ඔව්හු ඔසුපත් නිරයට යන්නෝ වෙති.

3639. මේ ලොකයෙහි මනා ව පුරුදු කරන ලද කර්ම නිසා දෙව් ලොවට යෙත්. මනා ව පුරුදු කරන ලද කර්මයා ගේ විපාකය බලව. ශක්‍රයා සහිත දෙවියෝත් බ්‍රහ්මයා සහිත දෙවි-යෝත් එහි වෙති.

3640. මහරජ, එ හෙයින් නුඹට කියමි. රටෙහි අධිපතිකුමනි, සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිරෙව. මහරජ යම්සේ මනා ව පුරුදු කරන ලද ධර්මය පසු වැ පසුතැවිල්ල නුපදවා ද එසේ සුවරිත ධර්මයෙහි හැසිරෙවු.

සංකීර්ණ ජාතක යි.

සැට වැනි නිපාතය නිමි.

එහි උද්දනය :

සැට වැනි නිපාතයෙහි මාගේ භාෂිතය අසව. අරිඤ්ථ නම් රජු සහිතවූ සොණක ජාතකයැ එසේමැ බඩදත් රජු සහිත වූ සංකීර්ණ ජාතක යැ යි ජාතක දෙකෙහි.

සතනනිතිපාතෝ

1. කුසපාතකං

3641. ඉදං තෙ රට්ඨං සධනං සයොගං
සකායුරං සබ්බකාමුපපන්නං,
ඉදන්තෙ රජ්ජං අනුසාස අමම
ඉවු.මහං යත්ථ පියා පභාවතී.
3642. අනුපජ්ඣතෙන හරං මහනතං¹
දිංඛං ව රතො ව නිසිථකාලෙ²,
පටිගව්ඡ කං බිජුං කුසාවතීං කුස
න ඉව්ඡාමි³ දුඛංණ්ණමහං වසනතං.
3643. නාහං ගමිසසාමි ඉතො කුසාවතීං
පභාවතී වණ්ණපලොභිතො තව,
රමාමි මද්දසස නිකෙතරමෙම
භික්ඛාන රට්ඨං තව දස්සනෙ රතො.
3644. පභාවතී වණ්ණපලොභිතො තව
සමුලුහරුපො චිවරාමි මෙදිනිං,
දිසං න ජානාමි කුතොමි ආගතො
තයමි මකො මිගමඤ්ඤාවතෙ.
3645. සුවණ්ණවීරවසනෙ ජාතරූපසුමෙබලෙ,
සුසෙසාණි⁴ තව කාමා හි නාහං රජේනමත්ථිකො.
3646. අබ්බු හි තස්ස හො හොති යො අනිව්ඡන්තමිවන්ති,
අකාමං රුජ කාමෙහි අකතො කන්තා මිව්ඡයි.
3647. අකාමං වා සකාමං වා යො නරො ලහතෙ පියා,
ලහමෙක්ඛ පසංසාමි⁵ අලාභො තත්ථ පාපකො.

1. මහනති - මජ්ඣං.
2. නිසිථකාලෙ - මජ්ඣං.
3. නිව්ඡාමි - මජ්ඣං.
4. සුසෙසාණි - මජ්ඣං.
5. කාම - මජ්ඣං.
6. පසංසාම - මජ්ඣං, වී.

සහති නිපාතය

1. කුස ජාතකය

3641. මෑණියෙනි, ඔබ තුමියගේ මේ රට ධන සහිත ය. හස්ති සෙනාදියෙන් යුක්ත ය. පඤ්ච රාජකකුඩභාණ්ඩ සහිත ය. කැමැති වන තාක් සම්පන්න යුක්ත ය. ඔබ තුමියගේ මේ රජය අනුශාසනා කරනු මැනවි. මාගේ ප්‍රියාව වන ප්‍රභාවතිය යම් තැනෙක්හි නම් මම එහි යම් යම් කුසරජ තෙම කීයේ ය.

3642. කුසරජතුමනි, ඔබතුමා රාත්‍රියෙහි ද දවාලෙහි ද මධ්‍යම රාත්‍රිකාලයෙහි ද වක් සිතින් කදක් ගෙනෙමින් මහත් දුකක් විඳින්නේ ය. ඔබතුමා කුසාවතී නගරයට ආපසු වහා යන්න. මෙහි වසන්නා වූ දුර්වර්ණ ඔබතුමා මම ප්‍රිය නො කරමි යි පහාවතී කොමෝ කීවා ය.

3643. එම්බා ප්‍රභාවතිය, මම මෙයින් නික්ම කුසාවතියට නො යමි. මම වනාහි තිගේ ශරීර වර්ණයෙන් ප්‍රලොභිත වූයෙමි තිගේ දර්ශනයෙහි ඇළඹුක් වූ රට හැර මදුරපුගේ සිත්කලු වූ ගෘහයෙහි සිත් අලවා වාසය කරමි.

3644. එම්බා ප්‍රභාවතිය, මම වනාහි තිගේ ශරීර වර්ණයෙන් ප්‍රලොභිත වූයෙමි කෙලෙස් වශයෙන් මුළා වූව වූ පොළෝ පෙලෙහි හැසිරෙමි. මුව දෙනකට බඳු මඤ්ඤාවන ඇත්තී යැ. ති දිසින් මම මත් කරන ලද්දෙමි. කොහි සිට පැමිණියෙමි දැ යි දිශාව සලකාගන්නට ද අපොහොසත් වෙමි.

3645. රනින් විසිතුරු කළ වස්ත්‍ර හැන්ද වූ රන්මුවා මෙවුල්දම් ඇති, නො වූ වැඩුණු මධ්‍යප්‍රදේශ ඇති ප්‍රභාවතිය, තිට කැමැති හෙයින් මම මෙහි ව සමි. මම රජයෙන් ප්‍රයෝජන නැත්තෙක්මි යි කුස රජ තෙමේ කීය.

3646. පින්වත් කුස රජුනි, යමෙක් නොකැමැත්තහු කැමැත්තේ ද ඔහුට අවුඩක් (පිරිහීමක්) ම වන්නේ ය. මහරජ, ඔබතුමා වනාහි නොකැමැති මා කැමැති වන්නේ ය. අකාන්ත වූයේ දුටුවන් නොපහදනාසුලු වූයේ කාන්ත තැනැත්තියක වූ මා කැමැත්තේ ය.

3647. යම් මිනිසෙක් කැමැති නොවන්නා වූ හෝ කැමැති වන්නා වූ හෝ ප්‍රියාවක් ලබා ද ඒ ලාභය මෙහි ලා පසයමි. නොලැබීම ලාමක වන්නේ යැ යි රජ තෙමේ කීයේ ය,

3648. පාසාණසාරං ඛණ්ඩි කණ්ඩාරසස දරුතා,
වෘතං ජාලෙන බාධෙයි යො අනිව්‍යතනමිවති.
3649. පාසාණො නුත තෙ හදයෙ ඔහිනො මුද්‍රකකණ,
යො තෙ සාතං න විඤ්ථි තිරොජනපදගතො.
3650. යද මං භුකුට්ඨං¹ කඤ්ඤා රාජපුත්ති උදිකඛි,
ආලාරිකො තද හොමි රඤ්ඤා මද්දසස² ථිපුරෙ.
3651. යද උමග්ගමානා මං රාජපුත්ති උදිකඛි,
නාලාරිකො තද හොමි රාජා හොමි තද කුසො.
3652. සචෙ හි වචනං සාචං නෙමිකතානං හවිසසති,
නෙව මෙ කං පති අසස කාමං ඡිකුතකු සකකධා.
3653. සචෙ හි වචනං සචං අඤ්ඤාසං යදි වා මම,
නෙව කුසං පති අත්ථි අඤ්ඤා සිහසසරා කුසා.
3654. නෙකකං³ ගිවනෙත කාරෙසසං පඤ්ඤා බුජෙස කුසාවති,
සචෙ මං නාගනාසුරු ඔලොකෙය්‍ය පභාවති.
3655. නෙකකං ගිවනෙත කාරෙසසං⁴ පඤ්ඤා බුජෙස කුසාවති,
සචෙ මං නාගනාසුරු⁵ ආලපෙය්‍ය පභාවති.
3656. නෙකකං ගිවනෙත කාරෙසසං පඤ්ඤා බුජෙස කුසාවති,
සචෙ මං නාගනාසුරු උමග්ගපෙය්‍ය⁶ පභාවති.
3657. නෙකකං ගිවනෙත කාරෙසසං පඤ්ඤා බුජෙස කුසාවති,
සචෙ මං නාගනාසුරු පමග්ගපෙය්‍ය⁷ පභාවති.
3658. නෙකකං ගිවනෙත කාරෙසසං පඤ්ඤා බුජෙස කුසාවති,
සචෙ මං නාගනාසුරු පාණිති⁸ උපසමච්ඡෙසෙ.

1. භුකුට්ඨං - වී.

2. දද්දසනෙත - මජ්ඣං.

3. නිකකං - මජ්ඣං.

4. කාරිසසං - මජ්ඣං.

5. අනාගනාසුරු - මජ්ඣං, සසා, නාගනාසුරු - වී.

6. උමග්ගපෙය්‍ය - වී, මජ්ඣං.

7. පමග්ගපෙය්‍ය - වී, මජ්ඣං.

8. පාණිතා - මජ්ඣං.

3648. යම් බදු වූ ඔබ නොකැමැති නැතැත්තියක වූ මා කැමැත්තෙහි නම්, කිණිහිරි දර කඩකින් ගල්ගර කණතෙහි ය. දලකින් සුළඟ වළකන්නෙහි ය.

3649. මාදු ලක්ෂණ ඇත්තිය, යම් බදු වූ මම අන් රටකින් ආයෙම් තිගේ පිළියඳර මානු වූ දූවයක් වත් නො ලබන්නෙමි නම් මා කෙරෙහි ස්තූතිය වැළැක්වීම පිණිස තිගේ හෘදයෙහි ගලක් තබන ලද්දේ ය කියා හඟිමි.

3650. රාජපුත්‍රිය, යම් විටක බැම හකුළුවා මා දෙස බලහි ද එවිට මදු රජුගේ අන්තඃසුරයෙහි අරක්කැමියෙක් වෙමි.

3651. රාජපුත්‍රිය, යම් විටක සිනාසෙමින් මා දෙස බලහි ද, එවිට මම අරක්කැමියකු මෙන් නො වෙමි. එවිට කුසාඨනී නුවර රජ මෙන් වෙමි යි කුසරජ තෙමේ කීවේ ය.

3652. ඉදින් වනාහි නිමිත්තපාදකයන්ගේ වචනය සත්‍ය වන්නේ නම් මා සත් කඩක් කොට සිඳිතත් ඔබතුමා මට සැමියා නො වන්නේ ය යි ප්‍රභාවතිය කීවා ය.

3653. ඉදින් අතින් නිමිත්ත පාදකයන්ගේ හෝ මාගේ හෝ වචනය සත්‍ය වන්නේ නම්, සිංහස්වර ඇත්තා වූ කුසරජුගෙන් අන්‍ය වූවෙක් තිට සැමි නො වන්නේ යැයි කුසරජ තෙමේ කීයේ ය.

3654. එම්බා කුදිය, ඉදින් තිගේ වචනයෙන් ඇත් සොඬට බදු කලවා ඇති ප්‍රභාවතිය මා දෙස බලන්නී නම් මම කුසාවතියට පැමිණ තිට ස්වර්ණමය ග්‍රීවාහරණයක් කරවන්නෙමි.

3655. එම්බා කුදිය, ඉදින් තිගේ වචනයෙන් ඇත් සොඬට බදු කලවා ඇති ප්‍රභාවතිය මා හා කථා කරන්නී නම් මම කුසාවතියට පැමිණ තිට ස්වර්ණමය ග්‍රීවාහරණයක් කරවන්නෙමි.

3656. එම්බා කුදිය, ඉදින් තිගේ වචනයෙන් ඇත් සොඬට බදු කලවා ඇති ප්‍රභාවතිය මා හා මද සිනා පවත්වන්නී නම් මම කුසාවතියට පැමිණ තිට ස්වර්ණමය ග්‍රීවාහරණයක් කරවන්නෙමි.

3657. එම්බා කුදිය, ඉදින් තිගේ වචනයෙන් ඇත් සොඬට බදු කලවා ඇති ප්‍රභාවතිය මා හා මහසිනා පවත්වන්නී නම් මම කුසාවතියට පැමිණ තිට ස්වර්ණමය ග්‍රීවාහරණයක් කරවන්නෙමි.

3658. එම්බා කුදිය, ඉදින් තිගේ වචනයෙන් ඇත් සොඬට බදු කලවා ඇති ප්‍රභාවතිය අත්වලින් මා ස්පර්ශ කරන්නී නම් මම කුසාවතියට පැමිණ තිට ස්වර්ණමය ග්‍රීවාහරණයක් කර වන්නෙමි යි කුසරජ තෙමේ කී ය.

3659. නහි නුතායං රාජපුත්තී කුසෙ සාතමි විඤ්ඤි,
ආලාරිකෙ හතෙ¹ පොසෙ වෙතතෙන² අනත්තීකෙ.
3660. නහි නුතං අයං චූෂා ලහති ජිව්හාය ඡෙදනං,
සුන්ධිතෙන සකෙත ඵලං දුක්ඛාසිතං හණං.
3661. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මහායසොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3662. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මහඤ්ඤාති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3663. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මහබ්බලොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3664. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මහාරට්ඨාති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3665. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මහාරාජාති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3666. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
සිහසුරොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3667. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
වග්ගසුරොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3668. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
බිඤ්ඤසුරොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3669. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මඤ්ඤසුරොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.

1. හතෙ - මජ්ඣං.

2. වෙතතෙන - මජ්ඣං.

3. නුතායං සා චූෂා - මජ්ඣං.

3659. මේ රාජපුත්‍රී තොමෝ කුසරජු නිසා ස්වල්පමාත්‍ර සැපතකුදු නොවින්නේ යයි සිතමි. වෙනනයෙන් ද ප්‍රයෝජන නැති, අරක්කුමි ව බැළ මෙහෙ කරන්නා වූ මේ පුරුෂයා කෙරෙහි පිළිසඳර මාත්‍රයකුදු නොකරනු යි කුදිය කීවා ය.

3660. මෙසේ නපුරු තෙපුල් කියන්නා වූ මේ කුදිය සියුම් ආයුධයෙකින් එකාත්තයෙන් ම දිව සිඳීම නොලබා ද? ලබා ම ය.

3661. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. මනොඤ්ඤ නැතැත්තිය, හෙ තෙම මහත් යශස් ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3662. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මහාධනවතෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3663. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මහාබලැත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3664. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මහත් රටවල් ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3665. එමබා ප්‍රභාවතිය, තොපගේ රූපපුවෙන් හෝ උස මහනින් හෝ ඒ කුස රජතුමා ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මහරජෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3666. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම සිංහස්වර ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3667. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. මනොඤ්ඤ දර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම ලීලායෙන් යුත් ස්වර ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3668. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මනා ව එක් වූ හඬ ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3669. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා තොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහනින් හෝ ප්‍රමාණ නොකරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම සුඤ්ජස්වර ඇත්තෙකු යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3670. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
මධුරක්ඛරොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3671. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
සත්ඨප්පොති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3672. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
බන්ධයොති කරකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3673. මා නං රූපෙන පාමෙසි ආරොහෙන පභාවති,
කුසරාජාති කකාන කරසස්ස රූචිරෙ පියං.
3674. එතෙ නාගා උපකද්ධා සබ්බෙ තිට්ඨන්ති චමේතා,
පුරා මද්දකති පාකාරං ආනෙනෙතනං පභාවතිං.
3675. සත්ත බණ්ණං¹ කරකාන අභමෙතං පභාවතිං,
බන්ධයානං පදක්ඛාමී යෙ මං හතකුමිධාගතා.
3676. අට්ඨධම්මී රාජපුත්තං සාමා කොසෙය්‍යවාසිනී,
අයස්සපුණ්ණොති නෙකෙහි දුසිගණපුරකඛතා.
3677. තං නුන කකකුපසෙවිතං මුඛං
ආදයදන්තා ථරුපච්චිකේකන්තං,
සුභං සුනෙත්තං චිරස් අනඛගණං
ස්ඤ්ඤාං වතෙ යස්සති බන්ධයෙහි.
3678. තෙ නුන මෙ අසිතෙ වෙලුචිතග්ගෙ
කෙසෙ මුදු වතුනසාරලිතෙ,
සමාකුලෙ සිවරීකාය² මජ්ඣෙකි
පාදෙහි ගිජ්ඣං පරිකඩ්ඨයන්ති³.
3679. තා නුන මෙ තම්බනඛා සුලාමා
බාහා මුදු වතුනසාරලිතා,
ජිහ්වා වතෙ උජ්ඣන්තා බන්ධයෙහි
ගස්සා ධබ්බො ගච්ඡති යෙනකාමං.

1. බිලෙ - මජ්ඣං.

2. සිවරීකාය - මජ්ඣං.

3. පරිකඩ්ඨයන්ති - මජ්ඣං.

3670. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා නොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහතින් හෝ ප්‍රමාණ නො කරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම මධුර ස්වර ඇත්තෙකැ යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3671. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුස රජතුමා නොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහතින් හෝ ප්‍රමාණ නො කරව. ප්‍රියදර්ශන ඇත්තිය, හෙ තෙම තමන් විසින් ම දත් සිය ගණන් සිල්ප ඇත්තෙකැ යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3672. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුසරජතුමා නොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහතින් හෝ ප්‍රමාණ නො කරව. රුවිර ස්ත්‍රිය, හෙ තෙම අසම්භින්න ඤත්‍රියකැ යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3673. එමබා ප්‍රභාවතිය, ඒ කුසරජතුමා නොපගේ රූපයෙන් හෝ උසමහතින් හෝ ප්‍රමාණ නො කරව. ප්‍රිය දකුම් ඇත්තිය, හෙ තෙම කුසරජ ය යි මෙනෙහි කොට ප්‍රිය කරව.

3674. දේවයන් වහන්ස, මේ රජවරු සත් දෙනා ඉතා තද පරුෂ පැවැතුම් ඇත්තෘහු සියල්ලෝ ම යුද්ධයට සැරසී සිටීන්. මොවුන් ප්‍රාකාරය මඩින්නට පෙර මේ ප්‍රභාවතිය ඔවුන් වෙත පමුණුවන්වා යි ඇමතියෝ කීහ.

3675. මා නසන්නට මෙහි පැමිණියා වූ යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ඤත්‍රියයන්ට මම මේ ප්‍රභාවතිය සත්තඩක් කොට දෙන්නෙමි යි රජ තෙමේ කී ය.

3676. කොසෙය්‍යාවස්ත්‍ර හැන්ද වූ රන්වන් වූ ප්‍රභාවතී නම් ඒ රාජපුත්‍රිය කඳුළු පිරි දෙනෙතින් යුතු ව දසි සමූහයා විසින් පිරිවරන ලද ව ආසනයෙන් නැගිටිවා ය. (මව ළඟට ගොස් වැද මෙසේ කීවා ය.)

3677. මැණියෙනි, පස් වැදෑරුම් සුණ්‍යයෙන් සෙවුනා ලද දළ- මුවා මිටීන් යුත් කැටපතෙන් බලා සරසන ලද යහපත් නෙන් ඇති රජස් රහිත ගඩු පිළිකාදි දෙෂ වරහිත ඒ මාගේ මුහුණ රජුන් විසින් වනයෙහි හැරපියා දමන ලද ව තබන්නේ ය.

3678. මැණියෙනි, කාලවර්ණයෙන් යුත් උස් වූ කෙළවර ඇති මෘදු වූ සඳුන් කල්කයෙන් ගැවසිගත් කෙස් සොහොන් මැද දි ගිජුලිහිණියෝ එකාන්තයෙන් පාවලින් ඔබ මොබ අදින්නාහ යි හඟිමි.

3679. මැණියෙනි, තඹවන් නිය ඇති මනා ලොච්ඡන් යුත් මෘදු වූ සඳුන්කල්ක ගල්වන ලද්ද වූ මාගේ බාහු යුග්මය රජුන් විසින් සිඳින ලද්දේ වනයෙහි හැර දමන ලද්දේ කඩුඩා බැහැගෙන සිත් වූ පරිදි කඩ කඩා කළින් යෙතැ යි සිතමි.

3680. තෙ නුන තාලුපතීභෙ අලභේ
නිසෙවිතෙ කාසිකවතුනෙන,
ථනෙසු මෙ ලමබ්බසති සිගාලො¹
මාතුච පුතෙතා තරුණො තනුපො.
3681. තං නුන සොණිං පුඤ්ඤං සුමකාබ්බිතං
නිසෙවිතං කඤ්ඤාන මෙබ්බාහි,²
ඡිංතං වතෙ බන්ධියෙහි අවසං
සිගාලසඬ්ඨා පරිකඩ්ඨයනති,³
3682. සොණා ධබ්බා සිගාලා ව යෙ වජ්ඣඤ්ඤ සතති දුට්ඨො,
අජරා නුන භෙසසතති හතථසිකා පභාවති.
3683. සචෙ මංසානි භාරෙසුං⁴ බන්ධියා දුරගාමීනො,
අධිකි අමුම යාවිකා අනුපඤ්ඤ⁵ දහාථ නං.
3684. ඛෙත්තානි අමුම කාරෙකා කණිකාරෙකා රොපය,
යදු තෙ පුප්ඵිතා අසු භෙමනතානං හිමච්චයෙ
සරෙයාථ මම අමුම එවංවණ්ණං පභාවති.
3685. තංසා මාතා උදට්ඨාසි බන්ධියා දෙවවණ්ණිනී,
දිසා අසිඤ්ඤා සුඤ්ඤා රඤ්ඤා මද්දසස පීපුරෙ.
3686. ඉමිනා නුන අසිනා සුසඤ්ඤං තනුමජ්ඣමං,
ධිතරං මම හනන්තා⁶ බන්ධියානං පද්දසසි.
3687. න මෙ අකාසි වචනං අසුකාමාය පුතතිකෙ,
සාජ්ජ ලොභිතසඤ්ජනා ගඤ්ජිසි⁷ යමසාධනං.
3688. එවමාපජ්ජති පොසො පාපියඤ්ඤා නිගඬ්ඨති,
යො චෙ හිතානං වචනං න කරං අසුසසිතං.
3689. සචෙ කං අමුම ධාරෙසි⁸ කුමාරං වාරුභ්භිතං,
කුසෙන ජාතං බන්ධියං සුවණ්ණමණිමෙබ්බලං
පුජිතං ඤාතිසඬ්ඨෙහි න ගඤ්ජිසි යමකඬ්ඨං.
3690. යසුසු භෙරි නදති කුඤ්ජරො පටිකුජ්ජති,⁹
බන්ධියානං කුලෙ හද්දෙ කීනනු සුබතරං තතො.

1. සිගාලො - වී, මජ්ඣං.
2. මෙබ්බෙහි - මජ්ඣං.
3. ගකාචකොගච්ඡති යෙන කාම - වී.
4. හරිංසු - මජ්ඣං.
5. අනුපඤ්ඤ - මජ්ඣං.

6. ධිතරං මද්දසසනිතා.
7. ගච්ඡසි - මජ්ඣං.
8. සචෙව අජ්ජධාරෙසි - මජ්ඣං.
9. කුඤ්ජරොව නිකුජ්ජති - වී, මජ්ඣං, සා.

3680. මෑණියෙනි, රන්වන් තල්ගෙඩි බඳු නො එල්බෙන්නා වූ ද කසි සඳුනෙන් නිකාර සෙව්න වූ ද මාගේ පයොධරයන්හි කුසෙහි උපන් ළදරු පුතකු මවගේ තනයෙහි එල්බෙන්නාක් මෙන් සිවල් තෙම එල්බෙන්නේ ය.

3681. රන්මුඛා මෙවුල්මින් නිසෙව්න වූ මනා ව වඩනා ලද්ද වූ පුළුල් වූ ඒ මාගේ නිතම්බය ඝෙත්‍රියයන් විසින් සිඳි වනයෙහි හැරදමන ලද්දේ වේ ද, එය සිවල් සමූහයා ඒ මේ අත අදිති හඹිමි.

3682. බල්ලෝ ද කවුඩෝ ද සිවල්ලු ද දළ ඇත්තා වූ සෙසු සක්‍රියයන් වෙද්ද ඒ හැම ප්‍රභාවතී නම් වූ මා කා එකාත්තයෙන් නොදිරන්නාහු වෙතැ යි සිතමි.

3683. මෑණියෙනි, ඉදින් දුර යන්නා වූ ඝෙත්‍රියයෝ මාගේ මස් ගෙන යෙද්ද, ඇට ඉල්ලාගෙන මාර්ගයන් අතර එය දවවූ යයි ප්‍රභාවතිය අඬමින් කීවා ය.

3684. මෑණියෙනි, ඒ දවු තැනැ මල්වතු කරවා කිණිහිරිගස් වව්ව. යම් දිනෙක හෙමන්ත සෘතුවගේ අවසන්ති එන්ගුන මාසයෙහි ඒ ගස් මල් පිපෙන්නාහු ද එ වට මෑණියෙනි, ප්‍රභාවතී තොමෝ මෙ බඳු වර්ණ ඇත්තී ය කියා මා සිහි කරව යි ප්‍රභාවතිය කීවා ය.

3685. ඒ ප්‍රභාවතියගේ මව වූ දෙවභනකට බඳු වර්ණ ඇති රාජමහිමි තොමෝ ආසනයෙන් නැගිට රජු වෙත ගොස් සිටියා ය. මදුරුපුගේ අන්තරාසුරයෙහි රජු ඉදිරියෙහි තබන ලද පොරොවන්, දංගෙඩියන් දක වැලපෙමින් මෙසේ කීවා ය.

3686. හඳුනාගැනීමට පහසු වූ කෘෂ වූ මධ්‍ය ප්‍රමාණ ඇති මාගේ දුටු මේ පොරොවෙන් සිඳි ඝෙත්‍රියයන්ට එකාත්තයෙන් දෙන්නෙහි ද යි ඇසුවා ය.

3687. දියණියනි, තෝ වැඩ කැමැති වූ මාගේ වචනය නො පිළිගත්තෙහි ය. එ බැවින් ඒ නුඹ අද ලෙසින් වැකිගිය සිරුරු ඇත්ති මෘත්‍යුරාජභවනයට යන්නෙහි ය.

3688. යමෙක් යහපත දක්නා වූ නිතවතුන්ගේ බස් නොපිළිපදි ද, එ බඳු පුරුෂ තෙම මෙසේ ව්‍යසනයට පැමිණේ. මීට වැඩි දුකට ද පත් වේ.

3689. දියණියනි, ඉදින් නුඹ කුසරජු නියා උපන්, මනා දකුම් ඇත්තා වූ, රන් මිණි මෙවුල් රත්නා වූ, නැ සමූහයා විසින් පුදන ලද කුමරකු රත්තෙහි (සැමියා වශයෙන් පිළිගන්නෙහි) නම් යමයා වෙත නො යන්නෙහි ය.

3690. සුන්දර වූ දියණියනි, යම් කුසරාජ භවනයෙකිහි බෙර වැඩිමාදි කුසරාජ පවති ද, මංගල හස්ති තෙම කුඤ්ඤාද කෙරේ ද, ඊට වැඩි සුවය කුමක් ද?

3691. අරෙයා හසිසති දුභරෙ කුමාරො උපරොදති,
බන්තියානං කුලෙ හග්ගෙ කිත්තු සුබ්බරං තනො.
3692. මසුරකොක්ඛානිරුදෙ උකාකිලාහිතිකුජතෙ,
බන්තියානං කුලෙ හග්ගෙ කිත්තු සුබ්බරං තනො.
3693. කහං නුබො සතකුමදුනො පරරට්ඨසමදුනො,
කුසො සොළාරපඤ්ඤණො සො නො දුක්ඛා පමොවයෙ.
3694. ඉධෙව සො සතකුමදුනො¹ පරරට්ඨසමදුනො,
කුසො සොළාරපඤ්ඤණො යො නො දුක්ඛා² පමොවයෙ.
3695. උමෙත්තකා නු හණ්ඨි ආදු බාලාවා³ හාසසි,
කුසො වෙ ආගතො අසස කිං න ජානෙමු තං මයං.
3696. එසො ආලාරිකො පොසො කුමාරිපුරමනාරෙ,
දළහං කප්ථාන සංවෙලුං⁴ කුමිං ධොවති ඕනතො.
3697. වෙණි භවෙසි වණ්ඤාලි ආදුසි කුලගන්ධිනී,
කපං මදුකුලෙ ජාතා දසං කසිරාසි කාමුකං.
3698. නමිති වෙණි න වණ්ඤාලි න වමිති කුලගන්ධිනී,
ඕක්කාකපුතො හග්ගෙන ත්වනු දසොති මඤ්ඤසි.
3699. යො බ්‍රාහ්මණසහස්සාති සදු හොජෙනි වීසතිං,
ඕක්කාකපුතො හග්ගෙන ත්වනු දසොති මඤ්ඤසි.
3700. යස්ස නාගසහස්සාති සදු හොජෙනි වීසතිං,
ඕක්කාකපුතො හග්ගෙන ත්වනු දසොති මඤ්ඤසි.

1. සතකුමදුනො - මජ්ඣං,
2. සබ්බෙ වසිසසති - මජ්ඣං,
3. අනධබාලා - මජ්ඣං,
අනධබාලා පසාපසි - සා.
4. සංවෙලුං - මජ්ඣං, සා.

3691. සුන්දර වූ දියණියනි, යම් කුසරාජහවනයෙක්හි මංගල අක්ඛිතෙම හෙසාරව පවත්වා ද, මනාව හික්මුණු ගන්ධර්ව කුමාරයෙක් දෙරවුවෙහි සිටිමින් නොයෙක් තූයාභාණ්ඩ ගෙන උපහාර කෙරේ ද, ඊට වැඩි සුවය කුමක් ද?

3692. සුන්දර වූ දියණියනි, මොනරුන් හා කොස්ලිහිණියන් විසින් කරන ලද හඬ ඇති, කොවුලන් විසින් මනාව පවත්වන ලද නාද ඇති, කුසරාජ හවනයෙහි සැපතට වඩා කවර නම් සුවයෙක් ද?

3693. යමෙක් අප දුකින් මුදන්නේ ද? සතුරන් මඩින්නා වූ, අන් රටවල් යටත් කරගන්නා වූ, මහත් ප්‍රඥා ඇති ඒ කුසරජ තෙම කොහි ද?

3694. යමෙක් අප දුකින් මුදන්නේ ද, සතුරන් මඩින්නා වූ අන් රටවල් යටත් කරගන්නා වූ මහත් ප්‍රඥා ඇති ඒ කුසරජ තෙම මෙහි ම යයි ප්‍රභාවතිය කීවා ය.

3695. තී උමතු වෙන් දෙඩවන්නෙහි ද, එසේ නැත් නම් මෝඩකමින් කරා කරන්නේ ද, ඉදින් කුසරජ තෙමේ ආයේ නම්, ඒ කරුණ කුමක් නිසා අපි නො දන්නෙමු ද?

3696. කුමරියන්ගේ අන්තඃපුර අතර දැඩි ලෙස කැසපට බැඳගෙන වළන් සෝදන තැනැත්තා මේ කුසරජ යයි ප්‍රභාවතිය කීවා ය.

3697. තෝ වඩු කුලයෙහි උපන්නියක් වෙහි ද? නැත හොත් සැබොලියක් ද? කුලද්‍රෂ්‍ය ස්ත්‍රියක් වෙහි ද? මදු රජකුලයෙහි උපන්නා වූ තෝ තම ස්වාමියා කෙසේ නම් දසයකු කරන්නෙහි දැයි මව ඇසුවා ය.

3698. මැණියනි, ඔබ තුමියට යහපතක් වේවා. මම වඩු කුලයෙහි උපන්නියක් නො වෙමි. සැබොලියක් ද නො වෙමි. කුලද්‍රෂ්‍ය ස්ත්‍රියක් ද නො වෙමි. මේ තෙම වනාහි ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුසරජ වන්නේ ය. ඔබතුමි වනාහි ඔහු දසයෙකු යි හඟින්නෙහි යයි ප්‍රභාවතිය කීවා ය.

3699. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යම් ඔක්කාක පුත්‍රයෙක් තෙමේ බඩුණන් විසිදහසක් හැමද ම වළඳවයි ද ඔහු නම් මේ කුසරජ ය, නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකු යි හඟින්නෙහි ද?

3700. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යමකුගේ විසිදහසක් ඇතුන් සැම කල්හි යොදවද්ද, ඔහු නම් මේ ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුස රජ ය. නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකු යි හඟින්නෙහි ද?

3701. යසස අසසසහසසාති සද ගොජෙනති වීසති,
මසසාකපුතො හද්දෙනා කපනු දසොසි මසසසි.
3702. යසස රථසහසසාති සද යොජෙනති වීසති,
මසසාකපුතො හද්දෙනා කපනු දසොති මසසසි.
3703. යසස උසහසහසසාති සද යොජෙනති වීසති,
මසසාකපුතො හද්දෙනා කපනු දසොති මසසසි.
3704. යසස ඔඩනුසහසසාති සද දුසගනති¹ වීසති,
මසසාකපුතො හද්දෙනා කපනු දසොති මසසසි.
3705. නග්ග නෙ දුසසටං බාලෙ යං බත්තියං මහබ්බලං,
නාගං මණ්ඩුකවණ්ණෙන න නං අසබ්බි ආගතං.²
3706. අපරාධං මහාරාජ කිං නො ඛම රථෙසහ,
යං නං අසසසතවෙසෙන නසසසසිමහා ඉධාගතං.
3707. මාදිසසස න නං ඡන්තං යොහං අළාරිකො හවෙ,
කට්ඨෙසසව මෙ පසිදසසු නත්ති තෙ දෙව දුසසටං.
3708. ගච්ඡ බාලෙ බමාපෙති කුසරාජං මහබ්බලං,
බමාපිතො කුසරාජා සො තෙ දසසති ජීවිතං.
3709. පිතුසස වචනං සුත්වා දෙවවණ්ණි පභාවති,
සිරසා අග්ගති පාදෙ කුසරාජං මහබ්බලං.
3710. යා ඉමා රතොයා අතිසාන්තො නා ඉමා දෙව තයා වීනා.
විකෙද තෙ සිරසා පාදෙ මා මෙ කුජකි රථෙසහ.
3711. සච්චං තෙ³ පටිජානාමි මහාරාජ සුඤ්ඤාති මෙ,
න වාපි අපජියං⁴ කුසුමං කරෙය්‍යාමි අහං සුත.

1. දුසගති - මජ්ඣ., වී. සූ. 2.

2. නතං ආකම්බාසිමාගතං - මජ්ඣ., සූ. 2.

3. සච්චං තෙ - මජ්ඣ., 2.

4. අපජියං - මජ්ඣ., 2.

3701. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යමකුගේ විසි දහසක් අසුන් හැම කල්හි යොදවන් ද, ඔහු නම් මේ ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුසරජ ය. නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකැ යි හඟින්නෙහි ද?

3702. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යමකුගේ රිය විසිදහසක් හැම කල්හි යොදවද්ද, ඔහු නම් මේ ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුසරජ ය. නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකැ යි හඟින්නෙහි ද?

3703. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යමකුගේ විසි දහසක් වෘෂභයන් හැම කල්හි යොදවද්ද, ඔහු නම් මේ ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුසරජ ය. නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකැ යි හඟින්නෙහි ද?

3704. මැණියනි, ඔබට යහපතක් වේවා. යමකුගේ විසි දහසක් දෙනුන් හැමද ම දෙවද්ද, ඔහු නම් මේ ඔක්කාක පුත්‍ර වූ කුසරජ ය. නුඹ වනාහි ඔහු දසයෙකැ යි හඟින්නෙහි ද?

3705. අනුවණ තැනැත්තිය, යම් හෙයකින් මැඩියකුගේ වෙසින් ආ නාගයකු මෙන් මහත් බලැති ඤාත්‍රිය රජු ආ බව නොකීයෙහි ද, එ හෙයින් එකාන්තයෙන් ම තී විසින් නපුරක් කරන ලද්ද යි රජ තෙම කීයේ ය.

3706. රජෙස්වර වූ මහරජ, අප්‍රසිද්ධ වෙශයෙන් මෙහි පැමිණියා වූ නුඹ වහන්සේ හඳුනාගැනීමට නොපිළිවන් වීම සංඛ්‍යාත යම් වරදෙක් වී නම් අපගේ ඒ වරද කමා කරන සේක්වා යි කුසරජුට සැලකෙළේ ය.

3707. දේවයෙහි, යම්බඳු මම අරක්කැමියෙක් වූයෙමි ද, එය මා වැන්නකුට නුසුදුසු ය. ඔබ ම මට පහන් වුව මැනවි තොර විසින් කරන ලද නපුරක් නැතැ යි කුසරජ කී ය.

3708. අඤාන තැනැත්තිය, යව් මහත් බලැති කුසරජ කමා කරව, කමා කරවන ලද ඒ කුසරජ තෙමේ තිට ජීවිතය දෙන්නේ ය යි පියරජ කීයේ ය.

3709. දෙවභනකට බඳු පැහැය ඇති ප්‍රභාවතිය පියාගේ වචනය අසා සිරසින් වැටී මහබලැති කුසරජහු පා අල්ලාගත්තී ය.

3710. දේවයන් වහන්ස, යම් මේ රාත්‍රීහු ඉක්ම ගියාහු ද, ඒ රාත්‍රීහු නුඹ වහන්සේගෙන් වෙන් වී ඉක්ම ගියාහු ය. රජෙස්වරයන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේගේ පා සිරසින් වදිමි. මට නො කිපෙනු මැනැවි.

3711. මහරජ, මෙතෙක් කල් මා විසින් නුඹ වහන්සේට අප්‍රිය වූවක් ම කරන ලද්ද. එය මම සත්‍යයක් බව පිළිගනිමි. නැවත නුඹ වහන්සේට අප්‍රිය වන්නා වූ කිසිවක් නො කරන්නෙමි.

3712. ඵවඥෝ යාවමානාය වචනං මෙ න කාහසී,
ඉද්දනි මං නාමො හන්වා ඛනනියානං පදසසනි.
3713. ඵවනොත යාවමානාය කිං න කාහාමී තෙ වචො,
චිකුදොධා ඡායමී කලායානි මා නිං හායි පභාවනි.
3714. සවචනොත පටිජානාමී රාජපුත්ති සුඡොති මෙ,
න වාපි අප්පියං තුය්හං කරෙය්‍යාමී අහං පුත.
3715. නව කාමා හි සුඤ්ජානි බහුං දුක්ඛං තිතිකඛ්ඤං,
පහු මඤ්ඤං ගොතො නයිතුං නං පභාවනි.
3716. යොජයන්තු රථෙ අයෙස නානාවිකෙත සමාහිතෙ,
අථ දක්ඛං මෙ වෙගං විධමෙන්නාසස සත්තවො.
3717. නඤ්ඤා නත්ථ උදික්ඛිසු රඤ්ඤා ඉද්දාසා ටිපුරෙ,¹
විජමිහමානං සිහංව පොථෙන්නං දිගුණං භුජං.
3718. හත්ථිකඛ්ඤානො ආරුය්හ ආරොපෙතො පභාවනිං,
සඛාමං ඔත්ථිතොන සිහනාදං නදී කුසො.
3719. කසා නං නදන්තො සුත්වා සිහසෙසවිතරෙ මිහා,
බත්තියා විපලාධිංසු කුසද්දසහයට්ඨිතා.
3720. හත්ථාරොහා අනිකට්ඨා රථිකා පත්තිකාරකා,
අඤ්ඤමඤ්ඤාසා ඡිත්තනි කුසසද්දහයට්ඨිතා.
3721. තස්මිං සඛකාලසියස්මිං පසඤ්ඤා කුට්ඨමානසො,²
කුසාසා රඤ්ඤා ඉද්ධිත්තෙ අද වෙරොවනං මණිං.
3722. සො නං විජිතො සඛාමං ලද්ධො වෙරොවනං මණිං,
හත්ථිකඛ්ඤානො රාජා පාවෙකඛි නගරං පුරං.
3723. ජිවගාහං³ ගහෙතොන බන්ධනො සත්ත බත්තයෙ,
සසුරසසුපනාමෙසි ඉමෙ තෙ දෙව සත්තවො.

1. මඤ්ඤානෙත පුරෙ - මජ්ඣං.

2. හට්ඨමානසො - වී. මජ්ඣං.

3. ජිවගාහං - මජ්ඣං.

3712. මහරජ, මෙසේ යදින්නා වූ මාගේ වචනය තවුන්නාන්සේ නොකරන්නහු නම්, පිය රජ තෙම මා දැන් මරා ඤාත්‍රියයන්ට දෙන්නේය යි ප්‍රභාවති කීවා ය.

3713. මෙසේ යාවනා කරන්නා වූ තිගේ වචනය මම කුමක් නිසා නො කරමි ද, සොළුර, තිට නොකිපියෙක් වෙමි. ප්‍රභාවතිය, තෝ බිය නො වව.

3714. රාජපුත්‍රිය, මාගේ වචනය අසව, තිට නොකිපි බවත්, අප්‍රියයක් නො කළ බවත්, මම සත්‍යයක් බව පිළිගනිමි. නැවත මම තිට අප්‍රිය දනවන්නක් නොකරන්නෙමි.

3715. මනා කටි ප්‍රදේශ ඇති ප්‍රභාවතිය, මදුරජ කුලයට ගොස්, බලාත්කාරයෙන් තී ගෙනෙන්නට පිළිවන්කම තිබියදීත් තී කැමැත්තෙන් මම බොහෝ දුක් ඉවැසිමි.

3716. නොයෙක් අලංකාරයෙන් විසිතුරු කරන ලද හොඳින් හික්මුණු අසුන් රියෙහි යොදත් වා, එ විට සතුරන් නසන්නා වූ මාගේ වේගය බලවූ ය යි කුසරජ තෙම කීයේ ය.

3717. එහි මදු රජුගේ අත්තෑපුරයෙහි සිංහයකු මෙන් අත පය දිගහැර ප්‍රාණවත් කරන්නා වූ ද ද්විගුණ කොට අත්පොළසන් දෙන්නා වූ ද කුසරජු දෙස ස්ත්‍රීහු කවුළු හැර බැලූ හ.

3718. ඉක්බිති කුසරජ තෙමේ හස්තිරාජයකු පිට නැගී ප්‍රභාවතිය ද නංවාගෙන යුද බිමට බැස සිංහනාද කෙළේ ය.

3719. නාද කරන්නා වූ ඒ කුස රජුගේ හඬ අසා සිංහයකුගේ හඬ ඇසූ සෙසු මුවන් මෙන් කුසහඬින් බියපත් වූ සෙසු රජවරු ඒ මේ අත පලාගියහ.

3720. ඇතරුවෝ ද බළ ඇණියෙහි වූවෝ ද රියැදුරෝ ද පාබළ සේනාවෙහි වූවෝ ද කුස හඬින් බියපත් වූවාහු ඔවුනොවුන් සිඳගත්හ.

3721. ඒ යුද බිමෙහි (කුසරජු ගේ පරාක්‍රමය) දක කුටු සිත් ඇති ශක්‍ර දෙවෙන්ද්‍ර තෙමේ කුස රජුට වෙරොවන නම් මැණිකක් දුන්නේ ය.

3722. ඒ රජ තෙමේ ඒ යුද්ධය දිනා වෙරොවන නම් මැණිකක් ලැබ හස්තිරාජයා පිටට නැගුණේ නගරයට පිවිසියේ ය.

3723. ඤාත්‍රිය රජුන් සත් දෙන ජීවිග්‍රාහයෙන් ගෙන බැඳ, දේවයන් වහන්ස, මොවුහු තවුන්නාන්සේ ගේ සතුරෝ වෙති යි මයිලණු වූ මදු රජුට භාරදුන්නේ ය.

3724. සබ්බෙව් තෙ වසබ්බතා අමිත්තා විහතා තව,
කාමං කරොහි තෙ තයා මුඤ්චි වා තෙ භනස්සු වා.
3725. තුලෙහව්¹ සත්තවො එතෙ නහි තෙ මඤ්ඤ සත්තවො,
තිශෙඤ්ඤව් තො මහාරාජ මුඤ්චි වා තෙ භනස්සු වා.
3726. ඉමා තෙ ධීතරො සත්ත දෙවකඤ්ඤපමා සුභා,
දදහි නෙසං එකෙකං භොතතු ජාමානරො තව.
3727. අමහාකඤ්ඤව් තාසඤ්ච තිං තො සබ්බසම්මසාරො,
තිශෙඤ්ඤව් තො මහාරාජ දෙහි නෙසං යදිවුසි.
3728. එකමෙකස්ස එකෙකං අද සිහස්සරො කුසො,
බ්බතියානං තද නෙසං රඤ්ඤ මද්දස්ස ධීතරො.
3729. පිණ්ඩා² තෙන ලාභෙන තුට්ඨා සිහස්සරෙ කුසෙ,
සකරට්ඨානි පාටිංසු බ්බතියා සත්ත තාවදෙ.
3730. පභාවතීඤ්ච ආදය මණිං වෙරොවනං සුභං,
කුසාවතීං කුසො රාජා අගමාසි භෙබ්බලො.
3731. ත්‍යස්සු එකරටෙ යනතා පටිසන්තා කුසාවතීං,
සමානා වණ්ණරූපෙන නාඤ්ඤමඤ්ඤමච්චරොවුසු.³
3732. මාතා පුතෙතන සබ්බඤ්චි උභයො ච ජයමැති,
සමග්ගා තෙ තද ආසුං චිතං ධරණිමාවුසුකති.

1. කුසජාතකං.

1. තුලෙහව් - වී. මජ්ඣං. සා.

2. පිණ්ඩා - වී. මජ්ඣං.

3. රොවුසිංසු - මජ්ඣං.

3724. මේ සියල්ලෝ ම තමුන්නාන්සේ ගේ වසයට පැමිණියාහුය. තමුන්නාන්සේ ගේ සතුරෝ උනසන ලද්දහ. කැමැත්තක් කරනු මැනැවි. මොවුන් මිදීම හෝ නැසීම හෝ කරනු මැනැවි.

3725. මහරජ, මොවුහු ඔබගේ ම සතුරෝ වෙති. මොවුහු මාගේ සතුරෝ නො වෙති. තමුන්නාන්සේ ම අපගේ අධිපතිවහු ය. මහරජ, තමුන්නාන්සේ ම මොවුන් මිදීම හෝ නැසීම හෝ කරනු යෙදේ.

3726. දේවයිනි, නුඹගේ මේ දිව්‍ය කන්‍යාවන් බඳු දුවරු සත් දෙනෙක් වෙති. ඔවුන්ගෙන් එක එක දුව බැගින් දෙනු මැනවි. එසේ දීමෙන් මොවුහු ජාමාතෘහු (බැණවරු) වෙත්වා.

3727. මහරජ, ඒ දුවරුන්ට ද අපට ද යන සියල්ලන්ට ම අධිපතියා ඔබ ම ය. යම් දුවක යමකුටදෙනු කැමැත්තෙහි නම් ඔබ ම ඇය ඔහුට දෙනු යෙදේ.

3728. එ කල්හි සිංහස්වර ඇති කුස රජ තෙමේ මදු රජුගේ දුවරුන් ඒ ඤාත්‍රියයන් අතුරින් එක එක ඤාත්‍රියයාට එක එක දුව බැගින් දුන්නේ ය.

3729. එ කෙණෙහි ම ඒ රජවරු සත් දෙන ඒ ස්ත්‍රී ලාභය නිසා, සිංහස්වර ඇති කුසරජු කෙරෙහි තුටු සිත් ඇත්තාහු, පිනාගිය සොම්නස් ඇත්තාහු සිය රටවලට ගියහ.

3730. මහබලැති කුසරජ තෙමේ ප්‍රභාවතිය ද වේරොචන නම් වූ යහපත් මැණික ද ගෙන කුසාවතියට ගියේ ය.

3731. එක ම රියෙහි යෙමින් කුසාවතියට පිවිසෙන්නා වූ ඒ දෙදෙන (මිණි රුවන් කාන්තිය නිසා) පැහැයෙන් හා රූපයෙන් සමාන වූවාහු ඔවුනොවුන් ඉක්මවා නොබැබළූහ.

3732. කුස රජු ගේ මව් තොමෝ පුත්‍රයා හා එක්වූවා ය. ඒ අඹු සැම දෙදෙන ද සමඟි වූවාහු එකැත් පටන් ජීවිතාන්තය දක්වා සමෘද්ධ වූ පෘථිවියෙහි සතුටින් වාසය කළහ.

2. සොණනකුපාතකං

3733. දෙවතානුසි ගන්ධබ්බො ආදු සකෙසා පුරිකුදෙ,
මනුස්සභූතො ඉඤ්චා කථං ජානෙමු තං මයං.
3734. නමහි දෙවො න ගන්ධබ්බො නමහි සකෙසා පුරිකුදෙ,
මනුස්සභූතො ඉඤ්චා එවං ජානාහි භාරත.¹
3735. කතරූපමීදං භොතා² වෙය්‍යාවච්චං අනපපකං,
දෙවභි වස්සමානමහි අනොවස්සං භවං අකා.
3736. තතො වාතාතපෙ සොරෙ සීතවිජායං භවං අකා,
තතො අමිහ්‍යමජෙක්ඛි³ ච සරතාණං භවං අකා.
3737. තතො ඵිතානි රට්ඨානි වසිතො තෙ භවං අකා,
තතො එකසතං ඛතො අනුයතොත භවං අකා.
3738. පඤ්ඤාසු⁴ මයං භොතො වර තං භක්ඛෙමිවජ්ඣ,⁵
භජ්ඣියානං අස්සරථං නාරියො ච අලංකරා
නිවෙසනානි රම්මානි මයං භොතො දදමසෙ.
3739. අථ වා අගෙග වා මගධෙ⁶ මයං භොතො දදමසෙ,
අථ වා අස්සකාවතනිං සුමනා දම්ම තෙ මයං.
3740. උපඛ්ඨං වාසි රජ්ජාය මයං භොතො දදමසෙ,
සචෙ තෙ අනො රජෙජන අනුසාස යදිවජ්ඣ.
3741. න මෙ අනෙඨාසි රජෙජන නගරෙන ඛතොත වා,
අථොසි ජනපදෙන අනො මඤ්ඤං න විජ්ජති.
3742. භොතොව රට්ඨෙ විජිතෙ අරඤ්ඤෙ අනී අස්සමො,
පිතා මඤ්ඤං ජනෙතනී ච උභො සම්මතනි අස්සමෙ.
3743. තෙසාහං පුබ්බෙවරියෙසු පුඤ්ඤං න ලභාමි⁷ කාතවෙ,
භවතො අජ්ඣාචරං කතවා සොණං යාවාමු⁸ සංවරං.

1. භාරත - මජ්ඣං.

2. භොතො - ස්‍යා.

3. අමිහ්‍යමජෙක්ඛි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. පඤ්ඤාසු - මජ්ඣං.

5. වදනං භක්ඛෙමිවජ්ඣ - මජ්ඣං.

6. අථවග්ගවා මගධෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. ලභාමි - මජ්ඣං.

8. යාවාමු - මජ්ඣං.

2. සෞභාග්‍ය ජාතකය

3733. නුඹ දෙවියෙක් වෙහි ද, ගන්ධර්වයෙක් හෝ වෙහි ද, නැතහොත් පුරිඤ්ඤ නම් ශක්‍රයා වෙහි ද, මනුෂ්‍ය වූ සෘද්ධි ඇත්තෙක් වෙහි ද, අපි ඒ කරුණ කෙසේ දනුවෝ ද?

3734. රජතුමනි, මම දෙවියෙක් නො වෙමි. ගන්ධර්වයෙක් ද නො වෙමි. පුරිඤ්ඤ නම් ශක්‍රයා ද නො වෙමි. මනුෂ්‍ය වූ සෘද්ධි ඇත්තෙක් වෙමි. ඒ කරුණ මෙසේ දනුව.

3735. පින්වතා ජීවිත් මහත් කායවේශාවතීක කර්මය කරන ලදී. එ නම් පින්වත් තෙමේ වැසි වස්තා කල්හි නැවැත්වීම කෙළේ ය.

3736. තව ද පින්වත් තෙමේ දරුණු වූ සුළඟ හා අවට ඇති කල්හි සිසිල්සෙවණ කෙළේ ය. නැවැත පින්වත් තෙමේ සතුරන් මධ්‍යයෙහි ඊ පහරින් වැළකීම ද කෙළේ ය.

3737. තව ද, පින්වතා සමෘද්ධ රටවල වැසියන් අපට වසඟ කෙළේ ය. තව ද එක් සියයක් රජුන් අප අනුගාමිකයන් කෙළේ ය.

3738. අපි පින්වතාට සතුටු වූවමෝ වෙමු. පින්වතා යම් රත්නයක් කැමැත්තේ නම් එය ඉල්ලාගනු මැනැවි. ඇත්යානා ද, අස් රිය ද, අලංකාරයෙන් සැරසූ ස්ත්‍රීන් ද සිත්කලු ගෙවල් ද යන මේවා අපි පින්වතාට දෙමහ.

3739. නොහොත් අඟුරටෙහි රජය හෝ මගධ රටෙහි රජය හෝ අපි පින්වතාට දෙමහ. තව ද අස්සක නම් රට හෝ අවන්ති නම් රට හෝ අපි තුටුසින් ඇති ව පින්වතාට දෙමහ.

3740. අපි පින්වතාට රජයෙන් අඩක් හෝ දෙමහ. ඉදින් මුළු දඹදිව රජයෙන් ප්‍රයෝජන වේ නම් එය ද දෙමහ. යමක් කැමැති නම් එය අණ කරව' යි (මනෝජ රජ කියා සිටියේ ය.)

3741. මහරජ, මට රජයෙන් හෝ නගරයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ ප්‍රයෝජනයක් නැත. වැළි ජනපදයෙන් ද මට. ප්‍රයෝජනයක් නො වේ.

3742. මහරජ, පින්වත්හු ගේ රජයෙහි ආඥාවක්‍රය පවත්නා දේශය තුළ හිමාලය වනයෙහි ආශ්‍රමයක් ඇත. ඒ ආශ්‍රමයෙහි මාගේ පියන් මවන් දෙදෙනා වෙසෙති.

3743. මම ඒ පූර්වාචාර්‍ය්‍ය වූ මාපියන් කෙරෙහි වත් පිළිවෙත් පවත්වා පින් ලැබ ගැනුමට ඉඩ නො ලබමි. එ බැවින් පින්වත්හු සපිරිවරින් ගොස් සෞභ පණ්ඩිතයන් දන්වා ආයතියාවරය යදිමු යි නන්ද තවුසා කී ය.

3744. කරොමී තෙ තං වචනං යං මං හණ්ඨි බ්‍රාහ්මණ,
එතඤ්චි ඛො නො අකඛාභි කිව්වොතා භොන්තු යාවකා.
3745. පරොසනං ජානපද¹ මහාසාලා ව බ්‍රාහ්මණා,
ඉමෙ ව ඛන්ධා සබ්බං අභිජාතා යසස්සන්තො
හවඤ්චි රාජා මනොරජා අලං භෙත්තනි යාවකා.
3746. හත්ථි අසෙස ව යොජෙතං රථං සත්තයග සාරථී,
ආබ්බන්තානි ගණ්ඨං පාදෙස්සසාරයං ධජෙ
අසසමං තං ගමියාමී යනා සමමති කොසියො.
3747. තතො ව රාජා පායාසි සෙනාය වතුරඬුනි,
අගමායි² අසසමං රමමිං යත් සමමති කොසියො.
3748. කසස කාදම්බයො³ කාජො වෙහාසං වතුරඬුලං,
අංසං අසමුප්පං එති උද්භාරස්ස ගඬ්ඨතො.
3749. අහං සොණො මහාරාජ, තාපසො සභිකබ්බතො,
හරාමී මාතාපිතරො රත්තජිවම්බන්දිතො.
3750. වනෙ එලඤ්චි මුලඤ්චි ආහරිතා දිසමනි,
පොසෙමී මාතාපිතරො සුබ්බකතමනුස්සරං.
3751. ඉච්ඡාම අස්සමං ගන්තුං යත් සමමති කොසියො,
මග්ගං නො සොණ අකඛාභි යෙන ගවේජමු අසසමං.
3752. අයං එකපදී රාජ යෙනෙනං මෙසසනිහං,
කොච්ඡාරෙහි සඤ්ජනං එත් සමමති කොසියො.
3753. ඉදං වචනා පකකාමී තරමානො මහාඉසි,
වෙහාසෙ අත්තලිකස්සිං අනුසාසිතාන ඛන්ධෙ.
3754. අසසමං පරිමජ්ඣිතා පඤ්ඤපෙචනා ආසනං,
පණ්ණසාලං පටිසිචා පිතරං පට්ඨොධිසි.

1. ජනපද - වී. මජ්ඣ.

2. අගමා - වී. මජ්ඣ.

3. කාදම්බයො - මජ්ඣ.

3744. බ්‍රාහ්මණය, යමක් වෙත කියති නම් ඒ ඔබගේ වචනය මම ඉටු කරමි. මේ කරුණ ද අපට කියනු මැනැවි. ඒ සමාව ඉල්ලන්නෝ කොපමණ ද?

3745. ශතාධික ජනපද වැසියෝ ද ශතාධික බ්‍රාහ්මණ මහාසාල කුලීනයෝ ද, උසස් උත්පත්ති ඇති යස පිරිවරින් යුත් මේ සියලු රජවරු ද, මනෝරජ රජ නම් වූ පින්වත් තෙමේ ද යන සියල්ලෝ ම සොණ පණ්ඩිතයන් කමාකරවන්නෝ වෙති.

3746. ඇතරුවෝ ඇතුන් ද, අසරුවෝ අසුන් ද සරසා යොදන්වා සාරවීය, නුඹ ද විය සරසව. ඇතුන් අසුන් හා රථ සැරසිය යුතු බඩු ගනිවු වියෙහි තබන ලද ධවජපාදයන්හි ධවජ ඔසවත් වා. යම් අසපුවෙක්හි කොසිය ගොත්‍රිකයා වෙසේ ද, ඒ අසපුවට යන්නෙමි (යි ද රජ තෙමේ නියම කෙළේ ය.)

3747. රජ තෙමේ සිවුරහසෙනහින් පිරිවරනා ලද්දේ ඒ නගරයෙන් පිටත්විය. යම් අසපුවෙක්හි කොසිය ගොත්‍රිකයා වෙසේ ද ඒ අසපුවට ගියේ ය.

3748. කොලොම්බුවා කද සතරඟුලක් උරහිස ස්පර්ශ නොකරමින් ම අහසින් එයි. (මෙය) දිය ගෙනෙන්නට යන්නා වූකවර නම් කෙනකුගේ කද දෑ යි මනෝරජ රජ ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

3749. මහරජ, මම චූත රක්තෙමි සොණ නම් තවුස්මි. රෑ දවල් නො කම්මැලි වූයෙමි මාපියන් පොෂණය කරමි.

3750. මහරජ, වනයෙහි ගෙඩි ද අල ද ගෙනවුත් පෙර කළ උපකාර සිහිකරමින් මම මා පියන් පොෂණය කරමි යි සොණ තාපසයා කී ය.

3751. යම් අසපුවෙක්හි කොසිය ගොත්‍රිකයා වෙසේ ද, ඒ අසපුවට යන්නට කැමැත්තෙමු. සොණ තාපසයන් වහන්ස, යම් මහකින් අසපුවට යමු ද ඒ හෙ කියනු මැනැවි.

3752. මහරජ, මේ එකපදික මාර්ගය වේ. මේ මගින් යව. යම් දිසාවෙක්හි මෙසයට බඳු පැහැති මනා ව පිපි ගිය කොබෝ-ලීල ගසින් ගැවසීගත් වනය පෙනේ ද, මෙහි මාගේ පිය වූ කොසිය ගොත්‍රිකයා වෙසේ ය යි සොණ තාපසයා කීයේ ය.

3753. මහරජ වූ සොණ තාපස තෙම මෙය කියා රජුන්ට අනුශාසනා කොට ඉක්මන් ව අන්තරික්ෂ නම් වූ අහසට පැන නැහැ (අනොතත්ත විලට) ගියේ ය.

3754. අසපුව හැමද අසුනක් පනවා පන්සලට පිවිස පියාට (සිවුන් ආ බව) දැන්වී ය.

3755. ඉමෙ ආයතනී රාජානො අභිජානා යසසිනො,
අසසමා නිසබ්බිකාන නිසිද්ධි¹ මහාඉසි.
3756. තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා තරමානො මහාඉසි,
අසසමා නිසබ්බිකාන පදාරමේ උපාවිසි.
3757. කඤ්ඤි දිස්වාන ආයතනං ජලනතරිව තෙජසා,
බන්ත² සබ්බපරිබ්බුලුහං කොසියො එතද්වුටි.
3758. කස්ස හෙරි මුද්ධිං ව සඤ්ඤා පණවදෙණ්ඩිමා,³
පුරතො පටිපන්නානි භාසයන්තා රථෙහං.
3759. කස්ස කඤ්ඤනපට්ටෙන පුට්ඨනා විජ්ජුවණ්ණිනා,
සුඤ්ඤා කලාපසන්නදො කො එති සිරියා ජලං.
3760. උක්කා මුඛෙ⁴ පහට්ඨං ඛදිරඛාරයනිහං,
මුඛඤ්ඤා රුචිරං භාති කො එති සිරියා ජලං.
3761. තස්ස පණහිතං ඡන්තං සසලාකං මනොරමං,
ආදිච්චිරසාවරණං⁵ කො එති සිරියා ජලං.
3762. කස්ස අඛං පරිග්ඤ්ඤා වාලවිජ්ජිමුක්කමා,
වරතනි වරපඤ්ඤාසා⁶ හන්තිකඛන්ධාන ආයතො.
3763. කස්ස සෙතානි ඡන්තානි ආජානියා ව වලේකා,⁷
සමන්තා පරිකීරතති කො එති සිරියා ජලං.
3764. කස්ස එකසතං බන්තා අනුයන්තා යසසිනො,
සමන්තා අනුපරියතති කො එති සිරියා ජලං.
3765. හන්ති අසසා රථා පන්ති සෙතාය වතුරඛනී,
සමන්තා අනුපරියතති කො එති සිරියා ජලං.
3766. කසෙසසා මහති සෙතා පිට්ඨිතො අනුවක්කති,
අකෙඛාහති අපරියන්තා සාගරසොච උච්චියො.

1. නිසිද්ධි - මහා ඉසෙ - වි, මජ්ඣ.නිකාය.
2. බන්ත - මජ්ඣ.
3. නිසබ්බිකා - මජ්ඣ.
4. මුඛ - මජ්ඣ.
5. ආදිච්චිරසාවරණං - ම, ජය.
6. වරපඤ්ඤාසා - මජ්ඣ.
7. වලේකා - මජ්ඣ.

3755. මහර්මී වූ පියාණන් වහන්ස, උසස් උත්පත්ති ඇති මහපිරිවරින් යුත් මේ රජවරු ඔබ දකුමට එති. අසපුරෙන් නික්ම දෙරටුව සමීපයෙහි පනවා තිබෙන අස්තෙහි තිදෙනු මැනැවි.

3756. මහර්මී තෙමේ ඒ සොණ පණ්ඩිතයාගේ වචනය අසා ඉක්මන් කොට අසපුරුවන් නික්ම දෙරටුව සමීපයෙහි පනවා තිබුණු අස්තෙහි තිදහත්තේ ය.

3757. ඝෂත්‍රිය සමුහයා විසින් පිරිවරන ලද තේජසින් දිලිසෙන්නාක් මෙන් එන්නා වූ ඒ රජු දක කොසිය ගොත්‍රික මහර්මී තෙම මෙය ප්‍රකාශ කළේ ය.

3758. බෙර ද, මිහිඟු බෙර ද, සක් ද, පනා බෙර ද, ගැට බෙර ද යන මේවා රථශ්‍රේෂ්ඨයන් තුටු කෙරෙමින් කවරකුගේ ඉදිරියෙන් පිළිපත්තේ ද?

3759. මහත් වූ දිවුලියක බඳු රන්වුවා නළල් පටින් පරික්ෂිත කරන ලද්දේ කවරකුගේ නළල් කෙළවර ද? දුනු හියවුරු වලින් සැරසී ශොභායෙන් දිලිසෙමින් එන තරුණයා කවරෙක් ද?

3760. කඹුරු උදනෙහි ඔප කරන ලද ස්වර්ණයක් මෙන් කිහිරහුරු බඳු වර්ණවත් මුහුණ ද මනොඥ ලෙස බබළයි. ශ්‍රියෙන් බබළමින් මේ කවරෙක් නම් එයි ද?

3761. හිරු රැස් වළක්වන්නා වූ සලාක සහිත වූ සිත්කලු ඡත්‍රයක් කවරකුහට අලංකාර ලද ද, ශොභායෙන් මේ කවරෙක් ඒ ද?

3762. ඇතු පිට නැග එන්නා වූ කවර නම් උතුම් ක්‍රවණැත්තකුගේ සිරුර පිරිවරාගෙන උතුම් වූ වල් වීදුනාව හසුරුවද් ද,

3763. යුද ඇදුමින් සරසන ලද ආජාතිය අසුන්පිට නැගී කවරකුගේ භාත්පස ශ්වෙනවස්ත්‍ර අල්වා සිටිද් ද, ශොභාවෙන් දිලිසෙමින් මේ එන්නේ කවරෙක් ද?

3764. අනුව ගමන් කරන්නා වූ පිරිවරින් යුතු වූ එක් සියයක් ඝෂත්‍රියයෝ කවරකුගේ භාත්පස පිරිවරමින් යෙද්ද, ශොභාවෙන් දිලිසෙමින් මේ එන්නේ කවරෙක් ද?

3765. හස්තීත්‍ර ය, අශ්වයෝ ය, රිය ය, පාබල සෙනග ය යන සිව්වන සෙනග කවරකුගේ භාත්පස පිරිවරා එයි ද, ශොභායෙන් දිලිසෙමින් කවරෙක් නම් එයි ද?

3766. සාගරයාගේ නොකැළඹුණා වූ අසීමිත රළ මෙන් මේ මහත් සේනාව කවරකු පිටිපසින් අනුගමන් කෙරේ ද?

3767. රාජාභිරාජා මනොජො ඉන්ද්‍රෙව ජයතං පති,
නන්දස්සජ්ඣාචරං එති අස්සමං බ්‍රහ්මචාරිනං.
3768. තස්සෙසා මහති සෙනා පිට්ඨිතො අනුවන්නති,
අපෙක්ඛානති අපරියන්තා සාගරස්සෙව උෂ්මියො.
3769. අනුලිත්තා චන්දනෙන කාසිකුත්තමධාරිතො,
සබ්බෙ පඤ්ඤාකා හුත්වා ඉසිතං අපක්ඛපාගමිං.
3770. කච්චි නු භොතො කුසලං කච්චි භොතො අනාමයං,
කච්චි උඤ්ජන යාපෙථ කච්චි මූලඵලා බහු.
3771. කච්චි ඩංසා ච මකසා අප්පමෙව සිරිංසපා,
චනෙ වාලමිගාකිණ්ණේස්ස කච්චි හිංසා න විජ්ජති.
3772. කුසලඤ්ඤිව නො රාජ අරො රාජ අනාමයං,
අරො උඤ්ජන යාපෙම අරො මූලඵලා බහු.
3773. අරො ඩංසා ච මකසා අප්පමෙව සිරිංසපා,¹
චනෙ වාලමිගාකිණ්ණේස්ස හිංසා අමං² න විජ්ජති.
3774. බහුති වස්සපුගාති අස්සමෙ වසනො³ ඉධ.
නාභිජානාමී උප්පන්නං ආබාධං අමනොරමං.
3775. ස්වාගතනෙත මහාරාජ අරො තෙ අදුරාගතං,
ඉස්සරොසි අනුප්පන්නො යං ඉධස්සී පච්චෙදය.⁴
3776. නිජුකානි⁵ පියාලානි මධුකෙ කාස⁶ මාරියො,
ඵලානි වුද්දකසානි භුක්ඤ් රාජ වරං වරං.
3777. ඉදං පාතියං සීතං ආහතං ගිරිගබ්භරා,
තතො පිච මහාරාජ සෙව ත්වං අභිකබ්බිති.
3778. පටිග්ගහිතං යං දිනතං සබ්බස්ස අග්ගියං කතං,
නන්දස්සාපි නියාමෙථ වචනං යං⁷ පටකබ්බිති.

1. සරිසපා - මජ්ඣං.

2. මංසා - මජ්ඣං.

3. සමනො - මජ්ඣං. යමමං - ඩී.

4. පච්චෙදය - මජ්ඣං.

5. නිජුකානි - මජ්ඣං.

6. කාසු - ඩී. මජ්ඣං.

7. සො - මජ්ඣං.

3767. රාජාධිරාජ වූ මනෝජ රජ ජයට පත් තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ ප්‍රධානියා වූ ශක්‍රියා මෙන් නන්‍දයාගේ පිරිසට එක් වී අප කමාකරවා ගැනීමට බ්‍රහ්මචාරී වූ අපගේ අසපුවට එන්නේ ය.

3768. සාගරයාගේ නොකැළඹුණා වූ අසීමිත රළ මෙන් මහත් වූ මේ සේනාව ඔහුගේ පිටුපසින් ගමන් කරන්නේ ය.

3769. සඳුන් ගැල් වූ සිරුරු ඇති ව උතුම් කසිසඵ දරන්නා වූ ඒ සියලු රජවරු ම ඇඳිලි බැඳගන්නාහු සාමීන් සමීපයට එළැඹියහ.

3770. කීමෙක් ද, පින්වතුන් වහන්සේට සැප ද? කීමෙක් ද, පින්වතුන් වහන්සේට රොග පීඩා නැද්ද? කීමෙක් ද, පිඩු සිභා යැමෙන් යැපෙන සේක් ද? කීමෙක් ද, අල මුල් හා පලවැළ බොහෝ වෙද් ද?

3771. ඩැහැ ලේ බොන මැස්සෝ ද මදුරුවෝ ද දීර්ඝ සර්පයෝ ද කිම ස්වල්ප වෙද්ද, ව්‍යාලමාගයන්ගෙන් ගැවැසිගත් මේ වනයෙහි කිම හිංසාවක් නැද්ද?

3772. මහරජ, අපට සැප ය. අපට රෝගා පීඩා ද නැත. තව ද මහරජ, අපි පිඩු සිභිමෙන් යැපෙමු. අල මුල් හා පලවැළ ද බොහෝ ය.

3773. තව ද ඩැහැ ලේ බොන මැස්සෝ ද මදුරුවෝ ද දීර්ඝ ජාතික සර්පයෝ ද ස්වල්ප වෙති. ව්‍යාලමාගයන්ගෙන් ගැවැසිගත් මේ වනයෙහි අපට හිංසාවක් නැත.

3774. බොහෝ අවුරුදු ගණන් මේ අසපුවෙහි වසන්නා වූ මට හටගත් අමනෝඥ ආබාධයක් ගැන නො දනිමි.

3775. මහරජ, ඔබ ගේ මෙහි පැමිණීම යහපත් පැමිණීමකි. ඔබ ගේ පැමිණීම අයහපත් පැමිණීමක් නො වේ. මෙහි පැමිණි ඔබ අධිපති වෙහි ය. මෙහි යමක් ඔබ කැමැත්තෙහි නම් එය දන්වනු මැනවි.

3776. මහරජ, මී මෙන් මිහිරි රසැති රන්වන් නිඹිරි ය, මොර ය, එරමිණියා ය යන කුඩා එළවර්ග වෙති. එයින් හොඳ හොඳ ගෙඩි අනුභව කරව.

3777. අනවතර්ත විලෝන් ගෙනෙන ලද මේ සිසිල් පැන් ද කිබේ. මහරජ, කැමැත්තෙහි නම් එයින් පානය කරනු මැනවි.

3778. තාපසයන් වහන්ස, අපට යමක් දෙන ලද නම් එය අප විසින් පිළිගන්නා ලදී. අප සියලු දෙනාට ම නුඹ වහන්සේ විසින් ආගන්තුක සන්තාර කරන ලදී. නන්‍ද පණ්ඩිත තෙමේ යමක් කියා නම් ඔහු ගේ කීම ද අසනු මැනවි.

3779. අජුඛාවරමනා නන්දස්ස හොතො සන්නිකමාගතා,
සුඤ්ඤානු මෙ හවං වචනං නන්දස්ස පරිසාය ව.
3780. පරොයතං ජානපද මහාසාලා ව බ්‍රාහ්මණා,
ඉමෙ ව ඛන්ධා සඤ්ඤා අභිජානා යසස්සතො
හවිඤ්ඤා රාජා මනොජො අනුමඤ්ඤානතු මෙ වචො.
3781. යෙ වසන්ති සමීභාරො යඤ්ඤානි ඉධ ආසමෙ,
අරඤ්ඤා භූතභව්‍යානි සුඤ්ඤානු වචනං මම.
3782. නලො කඨානා භූතානං ඉසිං වසබ්බම් සුඤ්ඤානං,
යො න්‍යාහං දක්ඛිණො¹ බාහු තථ කොසිය සමමතො.
3783. පිතරං මෙ ජනෙත්තිඤ්ඤා හතතුකාමස්ස මෙ සතො,
වීර පුඤ්ඤමිදං ධානං මා මං කොසිය වාරය.
3784. සන්තිහෙතං උපඤ්ඤානං මමෙතං උපනිසෙප්,
උට්ඨානපාරිවරියාය දීඝරතං නයා කතං
මානාපිතුසු පුඤ්ඤානි මම ලොකදුරෙ හව.
3785. තථෙව සන්නි මනුජා ධම්මෙ ධම්මපදං විද්දි,²
මග්ගො සග්ගස්ස ලොකස්ස යථා ජානාසි ත්වං ඉසෙ.
3786. උට්ඨානපාරිවරියාය මානාපිතු සුඛාවහං,
තං මං පුඤ්ඤාභිවාරෙති අරියමග්ගාවරො නරො.
3787. සුඤ්ඤානු හොතොනා වචනං භාතු³ රජුඛාවරා මම,
කුලවංසං මහාරාජ පොරාණං පරිභාසයං
අධම්මචාරි⁴ යො ජෙට්ඨො නිරයං යො උපපජ්ජති.

1. දක්ඛිණං - මජ්ඣ.

2. විද - මජ්ඣ.

3. භාත - වී. මජ්ඣ.

4. අධම්මචාරි ජෙට්ඨසු - මජ්ඣ., සා.,
අධ්වාරි ජෙට්ඨො - වී.

3779. අපි නන්දපණ්ඩිතයාගේ ඉල්ලීම නිසා පින්වතුන් වහන්සේ වෙත ආමිහ. පින්වත් සෞභ පණ්ඩිත තෙමේ මාගේ වචනය අසාවා, නන්ද පණ්ඩිතයාගේ ද පිරිසගේ ද වචනය අසාවා.

3780. ශතාධික ජනපද වැසියෝ ද ශතාධික බ්‍රාහ්මණ භෝසාල කුලිනයෝ ද උසස් උත්පත්ති ඇති යස පිරිවරින් යුත් මේ සියලු රජවරු ද මනෝජ රජ නම් වූ පින්වත් තෙමේ ද මාගේ වචනය අනුදනිත් වා.

3781. මේ ආශ්‍රමයෙහි රැස් වූ යම් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙද්ද, වෘද්ධභාවයට පත් වූ හෙයින් භූත නම් වූ ද තරුණ හෙයින් භව්‍ය නම් වූ ද යම් දෙව් කෙනෙක් වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ ම මාගේ වචනය අසත් වා.

3782. දෙවියන්ට නමස්කාර කොට යහපත් වුත ඇති සෞභ සෘෂිවරයන්හට මෙය කියමි. කොසිය ගොත්‍රික සෘෂිවරය, ඒ මෙ දකුණු අං යයි සම්මත ඔබගේ සහෝදරයා වෙමි.

3783. මාගේ පියා ද මව් ද භෞමිකය කරන්නට කැමැත්තා වූ මට කමාකළ මැනවි. වීරයන් වහන්ස, මාපියනට උවටැත් කිරීම් නිසා අත්වන පින ස්වර්ගලෝකොත්පත්තියට හේතු වන්නකි. කොසිය ගොත්‍රිකය, මා ඒ පිනෙන් නො වළක්වනු මැනැවි.

3784. මේ මවු පිය උපස්ථානය වනාහි සත්පුරුෂයන් විසින් වර්ණනා කරන ලද්දකි. මෙය කිරීමට මට ඉඩ හරුව. ඔබ විසින් දිගුකලක් දැක හුනස්නෙන් නැගිටීම ය, කුදු මහත් ව්‍යාධිත් කිරීම ය යන වශයෙන් උපස්ථාන කරන ලදී. මෙ ද මවු පියන් කෙරෙහි උවටැත් කොට පින් සිදු කර ගනු කැමැත්තෙමි. එයට ඉඩහැර ඔබ මට ස්වර්ගලෝකය සාධා දෙන්නෙක් වව.

3785. සෘෂිවරය, නුඹ වහන්සේ මෙන් ම දන්නා වූ චෙනත් මිනිස්සු දෙහි ඇත. ඔවුහු නොයෙක් ආකාර ඇති ධර්මයෙහි වෘද්ධාපචාර්යනයට අයත් වන මවු පිය උපස්ථානය ස්වර්ගලෝකයට මාර්ගය බව කියති.

3786. මවු පියන්ට කාසිත් වෙතසික සුව ගෙනදෙන්නා වූ දැක හුනස්නෙන් නැගිටීම ය, කුදු මහත් ව්‍යාධිත් කිරීම ය යන මෙයින් උපස්ථාන කිරීමට ඉඩ නො දී යමෙක් මා වළකන්නේ නම් ඒ මිනිසා දායාර්මාර්ගය වළකන්නෙකි යි නන්ද පණ්ඩිතයා කීවේ ය.

3787. මාගේ සහෝදරයාගේ පිරිසට අයත් ව ආවා වූ මේ සියලු පින්වත්හු මාගේ වචනය අසත්වා. මහරජ, පැරැණි වූ කුරුවංශය පිරිහෙළමින් අධර්මයෙහි හැසිරෙන්නා වූ යම් වැඩිමහල්ලෙක් වෙයි ද, හෙතෙම නිරයෙහි උපදී.

3788. යෙ ව ධම්මස්ස කුසලා පොරාණස්ස දිසමන්ති,
චාරිතෙනන ච සපෙන්නා න තෙ ගච්ඡන්ති දුග්ගතිං.

3789. මාතෘපිතා ව භාතා ව හගිනී ඤාතිඛන්ධවා,
සංඛෙධ ජෙට්ඨස්ස තෙ භාරා එවං ජානාහි භාරත.¹

3790. ආදිසිත්වා ගරුං භාරං නාවිකො විය උස්සහෙ,
ධම්මඤ්ඤි නපාමජ්ජාමි² ජෙට්ඨාවස්මි රථෙසහ.

3791. අධිගතමහා³ තමෙ ඤාණං ජාලංච ජාතවේදනො,⁴
එවමෙව නො හවං ධම්මං කොසියො පවිදංසයි.

3792. යථා උදයමාදිවේවා වාසුදෙවො පහඬිකරො,
පාණිනං පවිදංසෙති රූපං කල්‍යාණපාපකං
එවමෙව නො හවං ධම්මං කොසියො පවිදංසයි.

3793. එවං මෙ යාවමානස්ස අක්කල්ලිං නාවුජ්ඣංථ,
නව බද්ධවරො⁵ හෙස්සං වුට්ඨිතො පරිවාරකො.⁶

3794. අද්ධා නන්ද පජානාසි සද්ධම්මං සබ්බා දෙසිතං,
අරියො අරියසමාවාරො බාළහං කං මම රූචෙසි.

3795. හවන්තං වදමි භොතිඤ්ඤි සුණංථ වචනං මම,
නායං භාරො භාරමනෙතා අහු මය්හං කුද්වන්තං.

1. භාරධ - මජ්ඣං.

2. පමජ්ජාමි න - මජ්ඣං.

3. අධිගමා - මජ්ඣං, අධිගමනා - සායා,

4. ජාතවේදනො - මජ්ඣං.

5. නවුට්ඨවරො - මජ්ඣං, නවුට්ඨවරො - සායා,

6. පරිවාරකො - මජ්ඣං.

3788. මහරජ, වෘද්ධාපවායන සංඛ්‍යාත ප්‍රවේණි ධර්මයට දක්ෂ වූ යම් කෙනෙක් වෙද්ද, වාරිත්‍ර ශීලයෙන් ද යුක්ත වූ ඔව්හු දුගතියට නො යත්.

3789. රාජ්‍යභාරය උසුලන්නා වූ මහරජ, මාපියෝ ද සහෝ-දරයෝ ද සහෝදරියෝ ද කූති බන්ධුහු ද යන සියල්ලෝ ම වැඩි-මහල්ලාහට භාර වෙති යි දැනගනුව.

3790. රටේස්වරය, මහත් වූ බරක් ගත් නැවියෙක් අභිමතස්ථා-නය කරා නිරූපණ ව නැව ගෙනයාමට යම් සේ උත්සාහ කෙරේ ද එමෙන් ම මම ජ්‍යෙෂ්ඨාපවායන ධර්මයෙහි අප්‍රමාද වෙමි. මම මුළු ලෝ වැස්සාට ම ජ්‍යෙෂ්ඨ ද වෙමි. එබැවින් මම ම නන්ද සමඟ මාපියන් උවටැන්හි යෙදීමට සුදුසු වෙමි. (කියා සොණ පණ්ඩිත තෙමේ කීයේ ය.)

3791. වැඩි තිබුණු ජෙට්ඨාපවායන ධර්මයෙහි දැනුම ලැබෙන පරිදි අපට කොසිය ගොත්‍රික තාපස තෙම ධර්මය ප්‍රකාශ කෙළේ ය. කඳු මුදුන්හි දැල් වූ ගින්නෙකින් භාත්පස රූපයන් බැබළී පෙනෙන්නාක් මෙනි.

3792. ප්‍රභාව උපදවමින් පාරිවිය බබුළුවන්නා වූ සුයඹ් තෙම උදවෙමින් යහපත් වූත් අයහපත් වූත් රූපයන් සන්ධ්‍යනට යම් සේ ප්‍රකාශ කෙරෙයි ද, එලෙන් ම කොසිය ගොත්‍රික තාපස තෙමේ අපට ධර්මය ප්‍රකාශ කෙළේ යයි රජ තෙම කී ය.

3793. මෙ සේ කමාව දුල්ලන්නා වූ මාගේ ඇඳිපිබැඳීම ඔබ නො පිළිගන්නහු නම් ඔබ ම මාපියන් උවටැන් කරව. මම ඔබ හා එක් ව හැසිරෙන්නෙමි. වතාවත් කරන්නෙක් වන්නෙමි. දිවා රෑ දෙකේහි අනලස් ව ක්‍රියා කරන්නෙමි යි නන්ද පණ්ඩිත තෙමේ කී ය.

3794. නන්දය, සත්පුරුෂයන් විසින් දෙශනා කරන ලද සද්ධර්මය තුඹ එකාන්තයෙන් දන්නෙහිය. යහපත්වූ යහපත් හැසිරීම් ඇත්තෙක්වූ තුඹ මට අභිශයින් ප්‍රියය.

3795. පින්වත් පියාණන්ටත් පින්වත් මැණියන්ටත් මේ කරුණ කියමි. මගේ වචනය අසනු මැනවි මේ මවු පිය උපස්ථානය මට කිසි විටෙකත් ස්වල්පමාත්‍රවූ ද බරෙක් නොවේ ම ය.

3796. තං මං උපට්ඨිතං සත්තං මානාපිතු සුඛාවහං,
නන්දෙ අජ්ඣාචරං කඤ්ඤා උපට්ඨානාය යාවති.
3797. යො වෙ ඉච්ඡති කාමෙන සත්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං,
නන්දං වො චරථ එතො කං නන්දෙ උපට්ඨාතු.
3798. තයා තාත අනුඤ්ඤා සොණං තං නිසංඝිතා මයං,
උපසාදිතුං¹ උභෙ නන්දං මුද්ධති බ්‍රහ්මචාරිනං.
3799. අසංසුඤ්ඤා නරුණං පවාළං මාචන්දරිතං,
චිරස්සං නන්දං දිසවාන හදයං මෙ පට්ඨෙති.
3800. යද සුඤ්ඤාසි සුපිනෙ² නන්දං පසංඝාමී ආගතං,
උදග්ගා සුමිනා හොමී නන්දෙ නො ආගතො අයං.
3801. යද ව පටිබ්‍රජකිඤ්ඤා නන්දං පසංඝාමී නාගතං,
භීයො³ ආචීයති යොකො දෙමනස්සඤ්ඤානප්පකං.
3802. සාහං අජ්ජ චිරස්සමුච්ඡි නන්දං පසංඝාමී ආගතං,
හතතු ව මයහඤ්ඤා පියො නන්දෙ නො පාටිසී සරං.
3803. පිතු ව⁴ නන්දෙ සුභසියො⁵ යං නන්දෙ නප්පවසෙ සරා,⁶
උභතු තාත නන්දෙ තං මං නන්දෙ උපට්ඨාතු.
3804. අනුකම්පිකා⁷ පතිට්ඨා ව පුබ්බෙ රසදදී ව නො,
මග්ගො සග්ගස්ස ලොකස්ස මාතා තං චරතෙ ඉසෙ.
3805. පුබ්බෙ රසදදී ගොතති මාතා පුඤ්ඤාසංසකිතා,
මග්ගො සග්ගස්ස ලොකස්ස මාතා තං චරතෙ ඉසෙ.
3806. ආකක්ඛමානා පුඤ්ඤාදං දෙවනාය නමස්සති,
නකඛිතානි ව පුච්ඡති උතුසංචිච්ඡරානි ව.
3807. තස්සා උතුසිනානාය හොති ගතිනස්සවකකමො,⁸
තෙන දෙහළිති හොති සුභද්ද තෙන වුවෙති.

1. උපසාදිතුං - මජ්ඣං, සයා.
2. සුපිනෙන - මජ්ඣං, සයා.
3. භීයො - මජ්ඣං,
4. පිතු - ච, මජ්ඣං,
5. සුපිසියො - මජ්ඣං,
6. සරං - මජ්ඣං, සයා.
7. අනුකම්පිකා - මජ්ඣං, සයා.
8. වොකකමො - ච, මජ්ඣං.

3796. මාපියන්හට සුව ගෙනදෙන පරිදි උපස්ථාන කළාවූ ඒ මා, නන්ද තෙම පැරැක්ක කොට උපස්ථානය කිරීම ඉල්ලයි.

3797. ශාන්ත වූ බ්‍රහ්මචාරී වූ තමුන්නාත්සේලා දෙදෙන අතුරෙන් යමෙක් කැමැති වේද, ඔහුගේ කැමැත්තෙන් නන්ද තෙමේ කවරකුට උපස්ථාන කෙරේදැයි නියම කරගනු මැනවි යි සෞභ පණ්ඩිත තෙම කීය.

3798. පුත්‍ර වූ සෞභය, අපි තොප ඇසුරුකළෝ වෙමු. තොප විසින් අනුදායා ලද මම බ්‍රහ්මචාරීවූ නන්දයා මස්තකයෙහි සිඹින්නට ලබන්නෙමි යි මව කීවා ය.

3799. පවනින් කම්පිත වූ ඇසතු දල්ලක් මෙන් බොහෝ කලකින් නන්දයා දක මගේ භාදය කම්පා වෙයි.

3800. යම් කලෙක නිද්‍රාපගත වූ මම ආවා වූ නන්දයා සිහිනෙන් දකිමි ද, එකල්හි ඔදුවැඩිගිය සතුටු සිත් ඇත්තියක් වෙමි ද, අපගේ ඒ මේ නන්ද තෙම මෙහි ආයේ ය.

3801. යම් කලෙක්හි පිබිද ආවා වූ නන්දයා නො ම දක්නෙමි ද එවිට බොහෝ සෙයින් ශොකය හටගනී. මහත් වූ දෙමනසට ද පැමිණෙමි.

3802. ඒ මම අද බොහෝ කාලයකින් පැමිණියා වූ ද නන්දයා දකිමි. මගේ ස්වාමියාහට ද මට ද ප්‍රිය වූ අපගේ නන්දයා ගෙට පිවිසේවා.

3803. යම් හෙයෙකින් නන්දයා පියාට ද ඉතා ප්‍රියයෙක් වේ ද එහෙයින් නන්ද තෙමේ ගෙදරින් පිට නො වෙසේවා, පුත්‍ර සෞභය, නන්දයා යමක් කැමතිවේ නම් එය ලබාවා. නුඹ පියාට උපස්ථාන කරව. නන්ද තෙමේ මට උපස්ථාන කෙරේවා.

3804. නන්ද සෘෂිවරය, පළමුකොට ම පිහිටවූ ද මොලොක් සිත් ඇත්තා වූ ද ලේ කිරි කොට දුන්නා වූ ද අපගේ මව තොමෝ නුඹ කැමැති වෙයි. ඒ මවට උපස්ථාන කිරීම ස්වර්ගලෝකයට මාර්ගය වෙයි.

3805. පෙර කිරි දුන්නාවූ ද මව තොමෝ පින් රැස්කර දෙන්නී වෙයි. ඒ මවට උපස්ථාන කිරීම ස්වර්ගලෝකයට මාර්ගය වන්නේය. නන්ද සෘෂිවරය, ඒ මව නුඹ කැමතිවන්නී ය.

3806. පුත්‍ර එලය බලාපොරොත්තු වන්නාවූ මව තොමෝ දෙවියන් වඳියි. නැකැත්ත සෘතු හා අවුරුදුද වීවාරයි.

3807. ඔහු ඒ ස්ත්‍රීතමය කළාවූ ඇයට දරු ගැප් පිහිටීම වෙයි. ඒ ගැබින් ඔ තොමෝ දෙළදුක් ඇත්තී වෙයි. එවිට සෙනෙහස උපදී. එහෙයින් මවුතොමෝ සුභදයයි කියනු ලැබේ.

3808. සංවසරං වා උභං වා පරිහරිතො විජායති,
තෙන සා ජනයනතීති ජනෙනති තෙන වුවවති.
3809. එතකඤ්ඤෙන ගීතෙන අඛතපාපුරණෙන ව,
රොදනාං පුතං තොසෙති¹ තොසෙනති තෙන වුවවති.
3810. තතො වාතාතපෙ සොරෙ මමං² කකා උදිකකිති,
දරකං අපජානනාං³ පොසෙකති තෙන වුවවති.
3811. යඤ්ච මාතු ධනං හොති යඤ්ච හොති පිතුඤ්ඤාං,
උභයමෙපනස්ස ගොපෙති අපි පුතකස්ස නො සියා
එවං පුතක අද්දං පුතක ඉති මාතා විහඤ්ඤති.
3812. පමකං පරදරෙසු නිසිපෙ⁴ පතතයොබ්බතො,
සායං පුතං අනායනං ඉති මාතා විහඤ්ඤති.
3813. එවං කිව්ඡා හතො පොසො මාතු අපරිවාරකො,
මාතරි මිව්ඡා වරිකාන නිරයං සො උපපජ්ජති.
3814. එවං කිව්ඡා හතො පොසො පිතු අපරිවාරකො,⁵
පිතරි මිව්ඡා වරිකාන නිරයං සො උපපජ්ජති.
3815. ධනාපි⁶ ධනකාමානං නස්සති ඉති මෙ සුතං.
මාතරං අපරිවරිකාන කිව්ඡං වා සො නිගව්ඡති.
3816. ධනාපි ධනකාමානං නස්සති ඉති මෙ සුතං,
පිතරං අපරිවරිකාන කිව්ඡං වා සො නිගව්ඡති.
3817. ආනන්දෙ ව පමාදෙ ව සද්ද හසිතකිළිතං,
මාතරං පරිවරිකාන ලබ්භමෙකං⁷ විජානතො.

1. තොසෙති - වී, මජ්ඣං.
2. මමං - මජ්ඣං, මමං - වී.
3. අපජානනං - වී, මජ්ඣං.
4. නිසිපෙ - මජ්ඣං, නිසිපෙ - සා.
5. අපරිවාරකො - මජ්ඣං.
6. ධනාපි - මජ්ඣං, සා.
7. ලබ්භමෙකං - මජ්ඣං, සා.

3808. අවුරුද්දක් හෝ ඊට අඩු කාලයක් හෝ ගැබ පරි-
හරණය කොට දරුවා වදයි. එහෙයින් ඔ නොමෝ දරුවන්
වදනුයි “ජනෙක්ක” යි කියනු ලැබේ.

3809. තන කිරි දීමෙන් ද ගී කියා නැළවීමෙන් ද ශරීරාශයට
හොවාගෙන සුබස්පර්ශය ඇතිකිරීමෙන් ද අඬන පුත්‍රයා කුටු කරයි.
එහෙයින් මව “තොසෙනති” යි කියනු ලැබේ.

3810. නැවත දරුණු වූ අව පුළුං ඇති කල්හි මමායනය
කොට නොදන්නා වූ දරුවා බලයි. එහෙයින් “පොසෙනති” යි කියනු
ලැබේ.

3811. මවගේ යම් ධනයක් වෙයි ද පියාගේ යම් ධනයකුත්
වේ ද ඒ දෙයාකාරවූ ම ධනය අපගේ පුත්‍රයාට මේ ධනය වන්නේ
යයි මේ පුත්‍රයා සඳහා ආරක්ෂාකොට තබයි. පුත්‍රය මෙසේ
පිළිගනුව, මෙසේ ක්‍රියා කරව, යනාදීන් කියමින් මව වෙහෙස
වන්නීය.

3812. පුතු යොවුන් වියට පත් කල්හි පරදරාවන් කෙරෙහි
ඇලුම්කොට ගෙදර නොඑන්නාවූ පුත්‍රයා බලමින් වෙහෙස වෙයි.

3813. මෙසේ දුකසේ පොෂණය කරනලද පුරුෂයෙක් මවට
උපස්ථාන නොකෙරේද, මව කෙරෙහි උපස්ථාන නොකිරීම් සංඛ්‍යාත
මිත්‍යාවයඨයෙහි හැසිර හෙතෙමේ නිරයේ උපදී.

3814. මෙසේ දුකසේ පොෂණය කරනලද පුරුෂයෙක් පියාට
උපස්ථාන නොකෙරේද, පියා කෙරෙහි උපස්ථාන නොකිරීම්
සංඛ්‍යාත මිත්‍යාවයඨයෙහි හැසිර, හෙතෙමේ නිරයෙහි උපදී.

3815. මවට උපස්ථාන නොකොට ධන කැමැත්තවුන්හට,
ලැබී තිබෙන ධනය පවා විනාශ වෙයි, හෙතෙමේ දුකට හෝ
පැමිණෙයි කියා ද මා විසින් අසන ලදී.

3816. පියාට උපස්ථාන නොකොට ධන කැමැත්තවුන්හට
ලැබී තිබෙන ධනය පවා වැනසේය යි ද හෙතෙමේ දුකට හෝ
පැමිණෙයි ද මා විසින් අසන ලදී.

3817. සතුට ද ප්‍රමෝදය ද හැමකල්හි සිනාව හා ක්‍රීඩාව ද
මවට උපස්ථාන කොට නුවණැත්තාහට ලැබිය හැකිය.

3818. ආනන්දෙ ව පමොදෙ ව සද් භසිතකීළිතං,
පිතරං පරිවරිත්තාන ලබ්භමෙතං විජානතො.
3819. දුතඤ්ච පියවාවා ව අත්ථවරියා ව යා ඉධ,
සමානක්කතා ව ධම්මෙසු තස්ස තස්ස යථාරහං.
3820. එතෙ ඛො සඛග්ගා ලොකෙ රථසිසාණිව යායතො,
එතෙ ව සඛග්ගා නාස්සු න මානා පුත්තකාරණා
ලභෙථ මානං පුජං වා පිතා වා පුත්තකාරණා.
3821. යසමා ව සඛග්ගා¹ එතෙ සමචෙක්ඛිතා² පණ්ඩිතා,
තස්මා මහත්තං පසොනති පාසංසා³ ව භවතති තෙ.
3822. බ්‍රහ්මානි මාතෘපිතරො පුබ්බාවරියානි වුච්චරෙ,
ආහුනෙය්‍යා ව පුත්තානං පජාය අනුකම්පකා.
3823. තස්මා හි තෙ නම්සේසය්‍ය සක්කරෙය්‍යාථ³ පණ්ඩිතො,
අනෙකන අරො පානෙන වස්සෙන සයනෙන ව
උජ්‍යාදනෙන නභාපනෙන පාදනං ධොවනෙන ව.
3824. තාය නං පාරිවරියාය මාතෘපිතෙසු පණ්ඩිතා,⁴
ඉධෙව⁵ නං පසංසතති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදතිති.

2. සොණනන්දජාතකං.

සන්නතිනිපාතො නිධානො.

තසුසුද්දනං:

අථ සන්නතිමම්භි නිපාතවරෙ
ස භවං තු කුසාවති රාජවරො,
අථ සොණනන්දවරො ව පුත
අභිවාසිත සන්නතිමම්භි සුතෙති.

1. සසිසගෙ - මජ්ඣං.

2. පසංසා - වී. මජ්ඣං.

3. සක්කරෙය්‍යව - මජ්ඣං.

4. පණ්ඩිතො - මජ්ඣං.

5. ඉධෙව - වී.

3818. සතුට ද ප්‍රමෝදය ද හැමකල්හි සිනාව හා ක්‍රීඩාව ද පියාව උපස්ථාන කොට නුවණැත්තාට ලැබිය හැකිය.

3819. මේ ලෝකයෙහි දනය ද ප්‍රියවචනය ද වැඩ සිදුකරදීම ද ජෙට්ඨාපවායන ධර්මයන් පුරමින් පිරිස් මැදදීත්, රහසිගතවත් හැමතන්හිදී ම වැදීමැදී ක්‍රියා සමච්ඡිකිරීමයි කියනු ලබන සමානාත්මතාවන් වේද,

3820. ලෙව්හි මේ සංග්‍රහයෝ වනාහි යන්නාවූ රියට කඩ ඇණය මෙන් වෙති. ඉදින් මේ සංග්‍රහයෝ නොවන්නාවූ නම් පුත්‍රයකු වීම පමණින් මව බුහුමනක් හෝ පුජාවක් හෝ නොලබන්නීය. පුත්‍රයකු වීම පමණින් පියා ද බුහුමනක් හෝ පුජාවක් හෝ නොලබන්නේ ය.

3821. යම් හෙයකින් නුවණැත්තෝ මේ සංග්‍රහයන් මනා කොට දනිද්ද, එහෙයින් ශ්‍රේෂ්ඨබවට පැමිණෙති. ඔවුහු ප්‍රශංසා කටයුත්තෝ ද වෙති.

3822. පුත්‍ර ප්‍රජාවට අනුකම්පා කරන්නාවූ මවුපියෝ වනාහි බ්‍රහ්මසමයහ, පූර්වාචාර්යහ, ආනුනෙයාහ යි කියනු ලැබෙත්.

3823. එහෙයින් නුවණැත්තෝ ඔවුන් වදින්නේය. නැවත ආහාර දීමෙන් ද පානවර්ග දීමෙන් ද වස්ත්‍ර දීමෙන් ද සයනායන දීමෙන් ද ඇඟ ඉලීමෙන් ද නැවීමෙන් ද පා සේදීමෙන් ද සත්කාර කරන්නේ ය.

3824. මාපියන් කෙරෙහි ඒ උපස්ථාන කිරීම නිසා නුවණැත්තෝ මෙලොවදීම ඔහුට පසසත්. පරලෙව්හිදී හෙතෙමේ ස්වර්ග ලෝකයෙහි ඉපිද සතුටුවෙයි යොණ පණ්ඩිත තෙම ධර්ම දෙශනා කෙළේ ය.

සෞභාග්‍යන්ද ජාතක යි.

සත්තති නිපාතය නිමිසේ ය.

එහි උද්දනය:

සත්තති නිපාතයෙහි කුසජාතක යැ සෞභාග්‍ය ජාතකයැයි ජාතක දෙකෙකි.

T-21

අසිතිනිපාතො

1. චූළලහංසජාතකං

3825. සුමුඛ අනුපවිතනතා පසාමනනි විහබොමා,
ගව්‍ය තුවමපි මා කඬිති නත්ති බද්ධා¹ සභායතා.
3826. ගවෙජවාහං න වා ගවෙජ න තෙන අමරො සියං,
සුඛිතං තං උපාසිකා දුක්ඛිතං තං කථං ජහෙ.
3827. මරණං වා නයා සඤ්චි ජීවිතං වා තයා විනා,
තදෙව මරණං යෙයොනා යකෙඤ්ච ජිවෙ තයා විනා.*
3828. තෙස ධම්මො මහාරාජ යං තං එවං ගතං² ජහෙ,
යා ගති තුඤ්ඤා යා මඤ්ඤා රුවිච්ඡෙ විහගාධිප.³
3829. කා නු පාසෙහ බද්ධසක්⁴ ගති අඤ්ඤා මහානසා,
සා කථං චෙතසානසස මුත්තසස තච රුවච්ඡි.
3830. කං වා කං පසසෙසෙ අකං මම තුඤ්ඤාඤ්ච පකම්මි,
ඤ්ඤිතං වාචසිට්ඨානං උභිතතං ජීවිතසංගයෙ.
3831. යං නු කඤ්ඤිනදෙපිට්ඨ⁵ අනෙකින කමසා ගතං,
තාදිසෙ සඤ්ඤිතං පාණං කමසමිඤ්ඤිජොතයෙ.
3832. කථනනු පතතං යෙට්ඨ ධම්මෙ අකං න බුද්ධසිසෙ,
ධම්මො අපචිතො සතොනා අකං දසෙසති පාණිතං.
3833. යොහං ධම්මං අවෙකඛජොනා ධම්මො චකං සමුට්ඨිතං,
හතතිඤ්ච තඬි සමපසසං නාවකඛිනම් ජීවිතං.
3834. අද්ධා එසො සතං ධම්මො යො මිත්තො මිත්තමාපදෙ,
නචචජෙ ජීවිතසංසාපි හෙතු ධම්මං අනුසාරං.
3835. සවායං ධම්මො ච තෙ විශේණො හතති ච විදිතා මයි,
කාමං කරස්සු මඤ්ඤතං ගවෙජවානුමනො මයා.

1. නත්ති බද්ධා - මජ්ඣං.

2. කතං - මජ්ඣං.

3. විහබොධිප - මජ්ඣං.

4. බන්ධසක් - මජ්ඣං.

5. දෙපිට්ඨ - මජ්ඣං.

* අයං ගාථා පාදෙ මරමමපොක්කෙසු න දිසෙති.

අසීති නිපාතය

1. වුලලහංස ජාතකය

3825. සුමුඛය, ස්නෙහවශයෙන් නො බලන්නා වූ හංසයෝ බැහැර යෙති. තෝ ද යව, බලාපොරොත්තු නොවව. පාසයෙහි බැඳුණු තැනැත්තා කෙරෙහි යහළු බවෙක් නැතැ යි හංසරාජ තෙම කියේ ය.

3826. හංසරාජය, මම යන්නෙමි හෝ වේවා නොයන්නෙමි හෝ වේවා. එයින් නොමැරෙන්නෙක් නො වෙමි. සුවපත් වූ ඔබ ඇසුරු කොට දුකට පැමිණියා වූ ඔබ කෙසේ හැරදමා යන්නෙමි ද?

3827. මෙහි ඔබ සමග මරණය හෝ ඔබගෙන් වෙන් ව ජීවත්වීම හෝ වන්නේ ය. ඉදින් යම් ලෙසෙකින් ඔබගෙන් වෙන් ව ජීවත්වන්නේ නම් එයට වඩා මරණය උතුම්.

3828. මහරජ, මෙසේ විපතට පත් වූ ඔබ අත්හැරීම ය යන යමක් ඇද්ද එය සත්පුරුෂ ධර්මයෙක් නො වේ. පක්ෂිරාජය, ඔබට යම් දෙයක් වේ නම් එය මට ද රුවී ය.

3829. සුමුඛය, පාසයෙන් බැඳුණු මුළුතැන්ගෙය හැර අන් කවර ගතියෙක් ද? සිතියහැකි නුවණැත්තා වූ පාස වීරහිත තට එය කෙසේ නම් රුවී වේ ද?

3830. පියාපත් ඇති සුමුඛය, මාගේ ද නොපගේ ද යන දෙදෙනාගේ ජීවිත විනාශය ඇති කළේහි අප දෙදෙනාට හෝ සෙසු නැයන්ට හෝ කවර නම් යහපතක් හෝ දක්නෙහි ද?

3831. රන්වන් පියාපත් දෙක ඇති සුමුඛය, අන්ධයකු විසින් අඳුරෙහි කරනලද්දක් මෙන් ඔබ විසින් යම් ප්‍රාණත්‍යාගයෙක් කරන ලද්දේ ද, එහි ලා ඔබ කිනම් ප්‍රයෝජනයක් දක්නු ද?

3832. පක්ෂිරාජය, කෙසේ නම් ධර්මයෙහි අර්ථය නො දන්නෙහි ද, ධර්මය තෙම සුදනලද්දේ ම සත්වයනට දියුණුව පෙන්වයි.

3833. ඒ මම ධර්මය ද ධර්මයෙන් සිදුවන යහපත ද දක්නෙමි. ඔබ කෙරෙහි හක්තිය දකිමින් ජීවිතය බලාපොරොත්තු නො වෙමි.

3834. යම් මිත්‍රයෙක් ධර්මය සිහිකරමින් ජීවිතය හෙතුකොට ගෙන ද විපතේ දී මිත්‍රයා නො හරි නම් එකාන්තයෙන් ම එය සත්පුරුෂ ධර්මයෙකි.

3835. ඒ මේ සත්පුරුෂ ධර්මය ද නුඹ විසින් පුරුදු කරන ලදී, මා කෙරෙහි හක්තිය ද ප්‍රකට කරනලදී. මළපුඩුවෙහි බැඳුණු මට මේ වැද්ද කැමැත්තක් කෙරේවා, නුඹ මා විසින් අනුදත්තාලද්දේ යව.

3836. අපි කෙටිව ගතෙ කාලෙ යං බඳාං කුතීනං මයා,
තයා තං බුද්ධිසම්පන්න අස්ස පරමසංවුතං.
3837. ඉච්චෙවං මනභයනිත්තං අරියානං අරියවුත්තං,
පච්චදිස්සථ නෙසාදෙ ආතුරානථිවනිතකො.
3838. තෙ සත්තුං අභිසංවිසඛ දිසරත්තං හිතා දිජා,
තුණ්හීමාසිස්ස උභයො න ච සංකොප්පමාසනා.
3839. ධනරටෙඨ ච දිස්වාන සමුද්ධිනොත්ත තතො තතො,
අභික්කමථ වෙගෙන ද්විජසත්තු ද්විජාධිපෙ.
3840. සො ච වෙගෙනභික්කමච ආසජ්ජ පරමෙ දිජෙ,
පච්චකමිස්ස නෙසාදෙ බඳා ඉති විවිතතයං.
3841. එකංකො බඳාමාසීනං අබඳාංකො පුනාපරං,
ආසජ්ජ බඳාමාසීනං පෙක්ඛමානථිදිනවං.
3842. තතො සො විමතො යෙව පණ්ඩරෙ අජ්ඣිභාසථ,
පච්චකායෙ ආසිනෙ දිජසම්භගණාධිපෙ.
3843. යනත්තු පාසෙන මහතා බඳො න කුරුතෙ දිසං,
අථ කසමා අබඳො කං බලී පක්ඛි න ගච්ඡයි.
3844. කිනත්තු තායං දිජො හොති මුත්තො බඳා උපාසයි,
මහාය සකුණා යනති කිං එකො අවතීයයි.
3845. රාජා මෙයො දිජාලිත්ත සඛා පාණසමො ච මෙ,
තෙව නං විජභික්කාමී යාව කාලස්ස පරියායං.
3846. කථං පනායං විහගො නාද්දසා පායමොධිත්තං,
පදං හෙතං මහනිත්තං බොධුමරහනති ආපදං.
3847. යද් පරාභවො හොති පොසො ජීවිතසම්භයෙ,
අථ ජාලංකො පාසංකො ආසාජ්ජමි න බුජ්ඣති.
3848. අපි කෙටිව මහාපක්කං පාසා බහුවිධා තතා,
ගුලුභමාසජ්ජ බජ්ඣනතී අරෙවං ජීවිතසම්භයෙ.

3836. තවද මෙසේ පාසයෙහි බැඳී කල්ගිය කල්හි ඤාතීන් උදෙසා මා විසින් කිරීමට බැඳී පවත්නා යම් යුතුකමක් වේද, ඤාණවත්තය එය නුඹ විසින් පිරිමැසිය හැකි වන්නේ ය.

3837. ආයඹ පැවතුම් ඇති උතුම් වූ භංසයන් දෙදෙනා මෙසේ කථා කරමින් සිටිය දී ම ගිලනුන්ට මාරයා මෙන් වැද්ද පෙනුණේ ය.

3838. බොහෝ කලක් තිතවත් වූ ඒ පක්ෂීන් දෙදෙනා සතුරු වැද්ද දැක නිශ්ශබ්ද වූහ. අසුනෙන් නො සෙල්වුණහ.

3839. පක්ෂීන්ට සතුරු වූ වැදි තෙම මරණ හඬින් ඒ මේ අත උඩට පනින භංසයන් දැක ඔවුන් වෙත වේගයෙන් ළඟිය.

3840. ඒ වැදි තෙම වේගයෙන් පැමිණ ඒ උතුම් පක්ෂිරාජයන් වෙත එළඹ බැඳුණහු යැයි, සිතමින් කමිහි විය.

3841. මළපුඩුවෙහි බැඳි හුන්නා වූ එකතු ද නැවත නො බැඳී ආදීනව බලමින් බැඳුණහු සමීපයෙහි හුන් අනෙකතු ද දක්කේ ය.

3842. එහෙයින් හෙතෙම හටගත් විලිනි ඇත්තේ ම පක්ෂි සමූහයාට අධිපති වූ හොඳින් ටැඩුණු සිරුරු ඇති එක්ව හුන්නා වූ ඒ ශ්වෙතභංසයන් දෙදෙනාට මෙසේ කී ය.

3843. මේතෙම යම් හෙයෙකින් මහත් වූ පුඩුවෙහි බැඳුණේ වේද එහෙයින් දිශාවකට පලායෑම නො කෙරෙයි. එහෙත් බලවත් පියාපත් ඇති නො බැඳුණු තෝ කුමක් නිසා නො යන්නෙහි දැයි ඇසී ය.

3844. ඵ්දණා වූ පෝ බැඳුණා වූ මොහු සමීපයෙහි හිඳින්නෙහි ය. තට මේ පක්ෂියා කවරෙක්ද? අනික් පක්ෂීහු මොහු හැර යත්. තනි නුඹ පමණක් කුමක් නිසා නො යන්නෙහිද?

3845. පක්ෂීන්ගේ සතුරු වූ වැදි පුත්‍රය, මෙතෙමේ මාගේ රජ ය. ප්‍රාණසම යහළුවා ය. මරණය පැමිණෙන තුරු මම මොහු අත් නො හරින්නෙමි.

3846. මේ පක්ෂිරාජ තෙම අවචනලද මළපුඩුව කෙසේ නම් නො දක්කේද? උසස් බවට පත්වුවත් විසින් විපත්ති දැනීම නම් වූ කාරණය දනගන්නට වටනේ ය.

3847. යම් කලෙකින් පිරිහීමක් වේද, ජීවිත විනාශය පැමිණියා වූ ඒ කාලයෙහි පුරුෂ තෙමේ දෑලට ද මළපුඩුවට ද ළංව සිටියත් නො දනගනී.

3848. මහාප්‍රාඥය, යළි එක් කරුණක් ඇත. අවචනලද්ද වූ මළපුඩු බොහෝ වෙති. එසේද වුවත් මෙසේ ජීවිත විනාශය පැමිණි කල්හි සැහැටුණු මළපුඩුවට පැමිණ බැඳෙත් යැයි වැද්ද කියේ ය.

3849. අපිනායං තයා සඤ්ඤාං සමභාසස්ස සුඛද්‍රයො,
අපි නො අනුමඤ්ඤාසි අපි නො ජීවිතං දදෙ.
3850. න වෙව මෙ තං බද්ධොසි නපි ඉච්ඡාමි තෙ වධං,
කාමං ඛිංසමිතො ගතො ජිව තං අනිසො වීරං.
3851. න වාගමෙතං¹ ඉච්ඡාමි අඤ්ඤාත්‍රෙතස්ස ජීවිතා,
යපෙ එකෙන තුට්ඨොසි මුඤ්ඤානං මඤ්ඤා භක්ඛය.
3852. ආරොහපරිණාමෙන තුලාසමා වයසා උභො,
න තෙ ලාභෙන ජීනත්² එතෙන නිමිතා තුවං.
3853. තදික්ඛ සමවෙසඛස්ස භොතු ගිඤ්ඤි තවාසමසු,
මං පුබ්බෙ බන්ධු පාසෙන පච්ඡා මුඤ්ඤා දිජාධිපං.
3854. නාවදෙව ව තෙ ලාභො කතස්ස යාවනාය ව,
මිත්ත ව ධනරට්ඨොති යාවජීවාය තෙ සියා.
3855. පස්සන්තු නො මහාසඛස්ස තයා මුත්තං ඉතො ගතං,
මිත්තාමච්චා ව ගතා ව පුත්තදරා ව බන්ධවා.
3856. න ව තෙ තාදිසා මිත්තං බහුතං³ ඉධ විජ්ජති,
යථා තං ධනරට්ඨස්ස පාණ්ඩාරණො සබා.
3857. සො තෙ සභායං මුඤ්ඤාමි භොතු රාජා තවානුගො,
කාමං ඛිංසමිතො ගතො ඤ්ඤාතිමජ්ඣෙක වීරොවථ.
3858. සො පතීනො පමුත්තෙන භතතා භතතාගාරවො,
අජ්ඣාතාසථ වක්ඛංඛො වාවං කණ්ණිසුඛං භණං.
3859. එවං ලුඤ්ඤ නඤ්ඤ සහ සබ්බොති ඤ්ඤාතිති,
යථාභමජ්ජ නඤ්ඤාමි මුත්තං දිසවා දිජාධිපං.
3860. එති තං අනුසික්ඛාමි යථා තුවට්ඨි ලව්ඡසෙ,
ලාභං යථායං⁴ ධනරට්ඨො පාපං කිඤ්ඤි න දක්ඛති.
3861. ඛිංසමතො පුරං නොත්තා⁵ රඤ්ඤා දර්ශෙති නො උභො,
අබ්බො පකතීභුතෙ කාලෙ උභයතො ධිතෙ.

1. නෙවාහං - මජ්ඣං.

2. ජීවත්ති - මජ්ඣං.

3. බහුතං - මජ්ඣං.

4. තවාය - මජ්ඣං, සයා.

5. ගතො - මජ්ඣං, ගතා.

3849. වැද්දුණෙහි, නුඹ සමග වූ මේ සම්භාෂණය සැපවූ විපාක ඇත්තක් වන්නේ නම් අපට යැව්ව අවසර දෙන්නෙහි ය. අපගේ ජීවිතය ද දෙන්නෙහි යයි සුමුඛ තෙම කියේ ය.

3850. නුඹ මා විසින් නො බඳනා ලද්දෙහි ය. තොපගේ වධය ද මම නො කැමැත්තෙමි. මෙයින් නික්ම කැමැති නැතැකට වහා ගොස් බොහෝ කලක් නිරූපදාන ව ජීවත් වවයි වැද්ද කියේ ය.

3851. මොහුගේ ජීවිතයෙන් වෙන් ව මම ජීවත්වීම නො කැමැත්තෙමි. ඉදින් නුඹ එකකුගෙන් අටුවෙහි නම් මොහු මුදවා මා කව.

3852. අපි දෙදෙන උස මහනින් ද වයසින් ද සම වෙමු. මේ මාරුකිරීමෙන් නුඹට ලාභයෙන් අඩුවක් නැත්තේ ය.

3853. එහෙයින් සලකාබලව, අප තෙරෙහි තොපගේ ආසාවක් වේ නම් පළමු ව මා පාසයෙන් බඳුව. පසුව පක්ෂි රාජයා මුදලව.

3854. එපමණෙකින් ම තොපට ලාභය ද වන්නේ ය. මාගේ ඉල්ලීම ද කරන ලද්දේ වෙයි. හංසයන් සමග දිවි ඇති තාක් මෙෙත්‍රිය ද තට වන්නේ ය යි සුමුඛ තෙම කී ය.

3855. පක්ෂිරාජය, (තොපගේ ඇවිටිල්ල නිසා මුදන ලද බැවින්) තා විසින් මුදනලද්ද වූ මෙතැනින් ගිය මේ පක්ෂියා මුත්‍රා-මාත්‍රයෝ ද ස්වාමීහු ද අඩු දරුවෝ ද නැගෙයි ද යන මහත් සමූහයා දකින්නා.

3856. යම්සේ නුඹ ධාතරාජ්‍ය නම් පක්ෂි රාජයාහට ප්‍රාණය හා සම යහළුවා වෙහි ද, එබඳු යහළුවෝ බොහෝ දෙනෙකුන්ට නැත.

3857. ඒ ඔබගේ යහළුවා මුදුම්. ඒ පක්ෂිරාජ තෙම ඔබ අනුව යන්නෙක් වේවා. වහාම මෙයින් ගොස් නැ සමූහයා මැද රුවි පරිදි බබළව යි වැද්ද කී ය.

3858. මුදනලද ස්වාමියා කරුණකොටගෙන ප්‍රමුදිත වූ ස්වාමි ගෞරවය ඇති ඒ සුමුඛ නම් හංස තෙම කතට සුව එළවන්නා වූ වචන කියමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3859. මුදනලද හංසරාජයා දැක මම අද යම්සේ සතුටු වෙමි ද, වැදි පුත්‍රය, ඔබ ද සියලු නැයන් සමග එසේ ම තුටු වව.

3860. නුඹ යම්සේ ධනය ලබන්නෙහි ද, මේ හංසරාජ තෙමෙත් කිසියම් නපුරක් නො දක්නේ ද, එලෙස මම තට අනුශාසනා කරමි. මා සමග එව.

3861. නොබැඳි ප්‍රකෘති ස්වභාවයෙන් කද දෙකෙළවර සිටි අප දෙදෙන වහා අන්තඃපුරයට ගෙන ගොස් රජුට පෙන්වව.

3862. ධනරට්ඨා මහාරාජ හංසාධිපතීනො ඉමෙ,
අයං හි රාජා හංසානං අයං සෙනාපතීනරො.

3863. අසංසයං ඉමං දිසවා හංසරාජං නරාධිපො,
පතීනො සුමනො විතො ඛන්ද්‍රං දස්සති තෙ ධනං.

3864. තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා කමන්තා¹ උපපාදයි,
විසමනොත්තපුරං ගතවා රක්ෂෙඤ්ඤ හංසෙ අදස්සයි.
අබ්ඛෙධි පකතීභූතෙ කාපෙ උභයනො ධීතෙ.

3865. ධනරට්ඨා මහාරාජ හංසාධිපතීනො ඉමෙ,
අයං හි රාජා හංසානං අයං සෙනාපතීනරො.

3866. කථං පතීමෙ විහගා² තච හත්ථත්ථාගතා,
කථං ලුඤ්ඤ මහනතානං ඉස්සරෙමිධමජ්ඣගා.

3867. විනිතා සතති මෙ පාසා පලලලෙසු ජනාධිප,
යං යදයනනං මඤ්ඤෙ දිජානං පාණරොධනං.

3868. තාදිසං පාසමාසජ්ජ භංසරාජා අබජ්ඣථ,
තං අබ්ඛෙධො උපාසීනො මමායං අජ්ඣාහාසථ.

3869. සුදුසකරං අනරියෙහි දහතෙ භාවමුත්තමං,
හතතුරුත්ථ පරකකතොගා ධරෙමි සුතො විහබ්බමො.

3870. අත්තනායං චජිත්වාන ජීවිතං ජීවිතාරතො,
අනුජ්ඣිතනොගා ආසීනො හතතු යාචිත් ජීවිතං.

3871. තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා පසාදමහමජ්ඣගං,
තතො නං පාමුචිං පාසා අනුඤ්ඤෙසිං සුබෙන ච.

3872. සො පතීනො පමුත්තෙන හතතුනා හතතුගාරවො,
අජ්ඣාහාසථ විසකබ්බො වාචං කණ්ණපුබං හණං.

1. කමන්තා - මජ්ඣං, සතා.

2. විහබ්බ - මජ්ඣං, සතා.

3862. මහරජ, මොහු වනාහි ධනරාජ්‍යට නම් වූ භංගයන්ගේ අධිපතීහු වෙති. මෙතෙමේ භංගයන්ගේ රජ ය. අනෙක් නැතැත්තා භංග සෙනාපති වෙයි.

3863. රජ තෙමේ මේ භංග රාජයා දක ප්‍රීතිමත් යහපත් සිතැත්තෙක් ව සතුටු වූයේ නිසැක ව ම නුඹට බොහෝ ධනය දෙන්නේ ය කියා සුමුඛ නම් භංගයා කීයේ ය.

3864. ඔහුගේ ඒ වචනය අසා වැදි තෙම කායකර්මයෙන් එය සම්පාදනය කෙළේ ය. නොබැඳි ප්‍රකෘති ස්වභාවයෙන් කද දෙකෙළවර සිටි භංගයන් දෙදෙන වහා අත්තෑපුරයට ගෙන ගොස් රජුට පෙන්වී ය.

3865. මහරජ, මොහු වනාහි ධනරට්ඨ නම් වූ භංගයන්ගේ අධිපතීහු වෙති. මෙතෙමේ භංගයන්ගේ රජ ය. අන්‍යයා භංග සෙනාපති ය.

3866. මේ පක්ෂීහු කෙසේ නම් නොපගේ අතට පත්වූහු ද? වැදි තෙම කෙසේ නම් මහත්තමට පත් මේ භංගයන්ගේ අයිතිකරුවා වී ද?

3867. මහරජ, පක්ෂීන්ගේ ජීවිත චිත්තාශය සිදු කරන්නා වූ යම් යම් තැන් තිබේ නම් ඒ ඒ තැන්වල පිහිටි මඩ වගුරුවල මා විසින් මළ පුඩු යොදනලදී.

3868. භංගරාජ තෙම ළංවැ එබඳු මළ පුඩුවෙක බැඳුණේ ය. නොබැඳුණු මේ සේනාපති භංග තෙමේ ඒ බැඳුණු භංගයා සම්පයෙහි වූයේ මට මෙසේ කී ය.

3869. ස්වාමියාගේ යහපත පිණිස උත්සාහ කරන්නා වූ ධර්මයෙහි යෙදුණා වූ පක්ෂී තෙම අප වැනි අන්‍යායථයන් විසින් නොකටහැකි වූ තමන්ගේ උතුම් අදහස ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3870. ජීවත්වීමට සුදුසු වූ මේ භංග තෙම තම දිවි හැරපියා ස්වාමියාගේ ගුණ වණමින් ළඟ හිඳගෙන ස්වාමියාගේ ජීවිතය මගෙන් ඉල්ලී ය.

3871. ඔහුගේ ඒ වචනය අසා මම ප්‍රසාදයට පැමිණියෙමි. එහෙයින් ඔහු මළපුඩුවෙන් මිදුවෙමි. ඥාතීන් සමග සුවසේ වසන්නට අනුදත්තෙමි.

3872. මුදනලද ස්වාමියා කරුණකොටගෙන ප්‍රමුදිත වූ ස්වාමි ගෞරවය ඇති ඒ සුමුඛ නම් භංග තෙම කතට සුව එළවන වචන කියමින් මෙසේ ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

3873. එවං ලුද්දක නඤ්ඤා සහ සබ්බෙහි කුන්ති,
යථාභමාප්ත නඤ්ඤා මුත්තං දිසවා දිජාධිපං.
3874. එහි නං අනුදිසාමි යථා කම්මෙ ලව්ඡසෙ,
ලාභං යථායං ධනරට්ඨො පාපං කිංකරි.¹
3875. බිංසමනොපුරං ගන්තවා රඤ්ඤා දසෙසග්ගි නො උභො,
අබ්බො පකතිභූතෙ කාපෙ උභයතො ධීතෙ.
3876. ධනරට්ඨා මහාරාජ භංසාධිපතීනො ඉමෙ,
අයං හි රාජා භංසානං අයං සෙනාපතීතරො.
3877. අසංසයං ඉමං දිසවා භංසරාජං නරාධිපො,
පතීනො සුමනො වීරෙණා බහුං දස්සති තෙ ධනං.
3878. එවමෙතස්ස විචිතා ආනිතාමෙ උභො මයා,
එතෙච්ච හි ඉමෙ අස්ස උභො අනුමිතා මයා.
3879. සොයං එවං ගතො පකති දිජො පරමධම්මිකො,
මාදිසස්ස හි ලුද්දස්ස ජනසෙය්‍යාථ මද්දවං.
3880. උපායනං හි² තෙ දෙව නාඤ්ඤං පස්සාමි එදිසං,
සබ්බසාකුණිකගාමෙ නං පසා මනුජාධිප.
3881. දිසවා නිසික්කං රාජානං පියෙ සොචණ්ණස්සෙ සුභෙ,
අජ්ඣාභාසථ වකකම්මො වාචං කණ්ණස්සුඛං හණං.
3882. කච්චි නු භොතො කුසලං කච්චි භොතො අනාමයං,
කච්චි රට්ඨමිදං ජිකං ධම්මෙන මනුසිස්සති.³
3883. කුසලඤ්ඤාච මෙ භංස අථො භංස අනාමයං,
අථො රට්ඨමිදං ජිකං ධම්මෙන මනුසිස්සති.
3884. කච්චි භොතො අමච්චස්ස දෙයො කොච්චි න විජ්ජති,
කච්චිනනු තෙ තච්චස්ස නාවකම්මනති ජිවිතං.
3885. අථොසි මෙ අමච්චස්ස දෙයො කොච්චි න විජ්ජති,
අථොසි තෙ මමච්චස්ස නාවකම්මනති ජිවිතං.

1. නදකසි - මජ්ඣ.

2. ච - මජ්ඣ.

3. මනුසාසති - මජ්ඣ, සං.

3873. මුදනලද හංසරාජයා දැක මම ඇ යමසේ තුටු වෙමි ද, වැදිපුත්‍රය, ඔබ සියලු නැයන් සමග එසේ තුටු වව.

3874. නුඹ යමසේ ධනය ලබන්නෙහි ද, මේ හංසරාජ තෙමේත් කිසියම් නපුරක් නොදක්නේ ද, එලෙස මම තට අනුශාසනා කරමි. මා සමග එව.

3875. නොබැඳි ප්‍රකෘති ස්වභාවයෙන් කඳ දෙකෙළවර සිටි අප දෙදෙන වහා අන්තඃපුරයට ගෙනගොස් රජුට පෙන්වව.

3876. මහරජ, මොහු වහාහි ධනරටිය නම් වූ හංසයන්ගේ අධිපතිහු වෙති. මේ හංසයන්ගේ රජ ය. අනෙක් තැනැත්තා නම් හංස සෙනාපති ය.

3877. මහරජ තෙමේ මේ හංස රාජයා දැක ප්‍රීතිමත් යහපත් සිතැති ව සතුටු වූයේ නිසැක ව ම නුඹට බොහෝ ධනය දෙන්නේ ය. කියා මේ සුමුඛ හංසයා කියේ ය.

3878. මෙසේ මොහුගේ විවනයෙන් මේ දෙදෙන මා විසින් ගෙන එන ලද්දහු වෙති. මේ මාතෘ නම් විලෙහිදී ම මොහු දෙදෙන විතුකුට පර්වතයට යනු පිණිස මා විසින් අනුදන්නා ලද්දහ.

3879. මෙසේ සතුරන් අතට පත් පරම ධාර්මික වූ ද්විජ නම් වූ ඒ මේ පක්ෂී තෙම මා වැනි වැද්දකුගේ පවා මෛත්‍රිය පහළ කෙළේ ය.

3880. දේවයන් වහන්ස, මේ වහාහි ඔබ වහන්සේට ගෙනෙන ලද තුටුපඩුරෙකි. මුළු වැදිගමෙහි මෙබඳු අනෙක් පඩුරක් නො දකිමි. නරභූෂ්ඨ වූ මහරජ එය බලනු මැනවි.

3881. හංසරාජ තෙම රන්මුඛා යහපත් පුටුවෙහි හුන් ඒ සකුල නම් රජු දැක කනට සුව එළවන්නා වූ බස් බෙණෙමින් මෙසේත් කී ය.

3882. පින්වත් රජුට යහපත් ද? පින්වතාට ආරෝග්‍යය තිබේ ද? කිම, සමෘද්ධ වූ මේ රට දැහැමින් අනුශාසනා කරන්නෙහි ද?

3883. හංස රාජය, මට යහපති. යළි මට ආරෝග්‍යය ද තිබේ. වෙද, සමෘද්ධ වූ මේ රට මා විසින් දැහැමින් අනුශාසනා කරනු ලැබේ ය යි රජ තෙමේ කී ය.

3884. කිම, පින්වත්හුගේ ඇමතියන් අතර කිසියම් දෙෂයක් නැද්ද? කිම, ඔවුහු ඔබගේ යුද්ධාදි කායභියන්හි දිවි නොතකා ක්‍රියා කෙරෙද්ද?

3885. මාගේ ඇමතියන් අතර කිසියම් දෙෂයක් නැත. වැළි ඔවුහු මාගේ යුද්ධාදි කායභියන්හි දිවි නොතකා ක්‍රියා කෙරෙති.

3886. කච්චී තෙ සාදිසි හරියා අසසවා පියභාණිනී,
සුත්තරූපයසුපෙනා තච ඡන්දවසානුගා.
3887. අපො මෙ සාදිසි හරියා අසසවා පියභාණිනී,
සුත්තරූපයසුපෙනා මම ඡන්දවසානුගා.
3888. හචං තු කච්චී නු මහාසතතුහත්තඛගතො,
දුක්ඛමාපජජී විපුලං තස්මිං පටමමාපදෙ.
3889. කච්චියං¹ නාපතිත්වාන දණ්ණෙන සමපොයයි,
ඵවමෙනෙසං ජම්මානං පාකතිකං හචති තාවදෙ.
3890. ඛෙමමායි මහාරාජ ඵවමාපදී² සංසති,
න වායං කිඤ්චිරසමාසු සතතුව සමපජ්ජථ³.
3891. පච්චකමුත්තං නෙසාදෙ පුබ්බෙව අජ්ඣාභාසථ,
තදයං සුමුඛොයෙව පණ්ඩිතො පච්චභාසථ⁴.
3892. තස්ස නං වචනං සුත්වා පසාදමයමජ්ඣගා,
තතො මං පාමුචී පාසා අනුඤ්ඤායි සුබ්බෙන ව,
3893. ඉදංසු සුමුඛෙනෙව ඵතදත්ථාය විතතීතං,
භොතො සකාසෙ ආගමනං ඵතස්ස ධනම්ඤ්ජතා.
3894. සවාගතකෙඤ්චිදං හචනං පතීතොවසම් දස්සනා,
ඵයො අපි බහුං විත්තං ලහනං යාවතිවජති.
3895. සත්තප්පයිත්වා නෙසාදං භොගෙහි මනුජාධිපො,
අජ්ඣාභාසථ වසසංඛං⁵ වාවං කණ්ණසුඛං හණං.
3896. යං බලු ධම්මමධිනං⁶ වයො වතති කිඤ්චිතං,
සබ්බත්ථිසසරියං⁷ හචනං පසාසථ⁸ යදිවජ්ථ.
3897. දනත්තං උපභොතතුං වා යඤ්චිඤ්ඤං උපකප්පති,
ඵතං දුමි වො විතතං ඉසෙයරං විසසජාමි වො.
3898. යථා ව මහායං සුමුඛො අජ්ඣාභාසෙය්‍ය පණ්ඩිතො,
කාමසා බුද්ධිසම්පන්නො තං මහාසස්ස පරමපදියං.

1. කච්චියතො - මජ්ඣං.
2. ඵවමාපදියාසති - සතා,
ඵවමාපදියාසති - මජ්ඣං.
3. මාපජ්ජථ - මජ්ඣං.
4. අජ්ඣාභාසථ - මජ්ඣං.

5. වසසංඛං - මජ්ඣං සතා.
6. ධම්මමාධිනං - මජ්ඣං, සතා.
7. සබ්බසරියං - මජ්ඣං.
8. නං පසාසං - මජ්ඣං.

3886. කිම, ඔබගේ බිරිය සමාන ජාති ඇත්ති ද? අවවාදණම ද? ප්‍රිය තෙපුල් කියන්නී ද? දරු සම්පන්න හා රූපයෙන් ද යසසින් ද සමන්විත ද? ඔබගේ අදහස් අනුව පවතින්නී ද?

3887. මාගේ බිරිය සමාන ජාති ඇත්තිය. අවවාදණම ය. ප්‍රිය තෙපුල් කියන්නී ය. දරු සම්පන්න හා රූපයෙන් ද යසසින් ද මාගේ අදහස් අනුව පවත්නිය.

3888. කිමෙක් ද පින්වතා වනාහි මහා සතුරාගේ අතට අසු-
වූයේ ඒ පළමු විපතෙහි දී දැඩි දුකට පත්වී ද?

3889. කිමෙක් ද, මේ වැද්ද පැන නොයන්නට දණ්ඩකින් පෙළුණේ ද? මෙසේ කිරීම මේ නිවසින්ගේ ඒ වේලාවෙහි ස්වභාව ය.

3890. මහරජ, මෙසේ විපත්තිය පැමිණි කල්හි නිර්භය වීම්. මෙනෙම අප කෙරෙහි සතුරකු මෙන් නො පිළිපත්තේ යැ.

3891. මහරජ, මේ වැදිතෙම පළමු කොට අප දැක මඳක් පසුබට විය. ඉන්පසු කලා කෙළේ ය. එවිට මේ පණ්ඩිත වූ සුමුඛ තෙම පිළිතුරු දුන්නේ ය.

3892. ඔහුගේ ඒ වචනය අසා මෙනෙම පැහැදුණේ ය. ඉන්පසු මා පාසයෙන් මිදුවේ ය. සුවසේ වික්‍රතුටයට ගොස් වසන්නට ද අනුදන්නේ ය.

3893. පින්වත් ඔබ වෙත මේ පැමිණීම ද මොහුට ධනය ලබාදෙනු කැමැති වූ සුමුඛයා විසින් ම මොහු සඳහා ම සිතන ලද්දෙකැ යි භංස රාජයා කීයේ ය.

3894. පින්වතුන්ගේ මේ පැමිණීම යහපත් පැමිණීමෙකි. ඔබ දැක්මෙන් මම සොම්නස් වීම්. මෙනෙමේ ද යම්තාක් ධනය කැමති වේ නම් ඒ තාක් බොහෝ ධනය ලබන්නේ ය.

3895. රජ තෙම සම්පන්න වැද්ද සතළුවා මිහිරි වදන් කියමින් භංස රාජයාට මෙසේ කීයේ ය.

3896. භංසරාජය, යම්කිසිවක් මා වසයෙහි පවතී ද ඒ සියල්ල මම ධර්මයට අයත් කොට හෙවත් ධර්මසූඡා වශයෙන් දෙමි. ඒ සියල්ලෙහි අධිපති බව පින්වතාට වේවා. රුවි පරිදි අනුශාසනා කරනු මැනවි.

3897. දනයට හෝ පරිභෝගයට හෝ අන්කිසි යමකට හෝ කැමැත්තේ නම් එය කරව. ඒ සම්පත ඔබට දෙමි. මාගේ අධිපති භාවය ඔබට පවරා දෙමි යි රජ කී ය.

3898. ඉදින් මේ පණ්ඩිත වූ බුද්ධිමත්පන්න සුමුඛයාත් තම කැමැත්තෙන් යමක් කියන්නේ නම් එය මට ඉතා ප්‍රිය වන්නේ ය යි රජ කීයේ ය.

3899. අහං බුදු මහාරාජ නාගරාජාරිවනතරං,
පරිවතතුං න සකෙකාමී න මෙ සො විනයො සියා.
3900. අමොකකෙඤ්ච යො සෙට්ඨො කිංකරි උත්තමසන්නවො,
භූමිපාලො මනුස්සො පුජා බහුභි හෙතුභි.
3901. තෙසං උභිතථා භණ්ණං වත්තමානෙ විනිවිජ්ජෙ,
නානතරං¹ පරිවත්තකං පෙසෙසනං² මනුජාධිප.
3902. ධම්මෙන කීර තෙසාදෙ පණ්ණිනො අණ්ණපො ඉති,
නභෙව අකතකතස්ස නයො එතාදියො සියා.
3903. එවං අශ්ශපකතිමා එවං උත්තමසන්නවො,
යාවතන්තී මයා දිට්ඨා නාඤ්ඤං පසස්සාමී එදිසං.
3904. කුට්ඨොස්මි වො පකතියා වාකොන මධුරෙන ව,
එසො වාපි මම ඡන්දෙ වීරං පසෙසයා වො උභො.
3905. යං කිවුං පරමෙ මිත්තෙ කතරස්සාපු³ කං තයා,
පතනා නිස්සංසයං නාමො භතතිරස්සාපු යා තව.
3906. අදුඤ්ඤා නුත සුමහා ඤාතිසම්බසසමනතරං,
අදස්සනෙන අසමාකං දුක්ඛං බහුසු පකතියු.
3907. තෙසං සොකවිසාතාය තයා අනුමතා මයං,
තං පදක්ඛණ්ණො කතො ඤාතී පසෙස මරිඤ්ම⁴.
3908. අඤ්ඤා විපුලං පීතිං භවතං වින්දමි දස්සනා,
එසො වාපි මහා අකො ඤාතිවිසසාසනා සියා.
3909. ඉදං වතා ධතරවධා⁵ භංසරාජා නරාධිපං,
උත්තමජවමත්තාය ඤාතිසම්බමුපාගමු.
3910. තෙ අරොගෙ අනුප්පාදනෙ දිස්වාන පරමෙ භිජෙ,
කෙකාතිමකරුං භංසා පුට්ඨ සංඝො අජායථ

1. නනතරං - මජ්ඣ., සුඛ.
2. පෙසෙසන - මජ්ඣ.
3. කතිමසමාපු - මජ්ඣ.
4. මරිඤ්ම - මජ්ඣ., සුඛ.
5. ධතරවධා - වී., මජ්ඣ., සුඛ.

3899. මහරජ, මම වනාහි මහගල් පව් දෙකත් අතරට වූ ඇත් රජතුමෙත් ඔබ අතර කථා කරන්නට නොහැක්කෙමි. එසේ කථා කරන්නෙමි නම් එය හික්මීම ද නොවන්නේ ය.

3900. අපගේ යයානුදහසක් භංසයන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ යම් ඒ භංස රාජයෙක් වේ ද, හෙතෙමේ ද පාරිවිය පාලනය කරන්නා වූ මිනිසුන්ට අධිපති වූ උතුම් කෙනෙකු වන ඔබ ද යන දෙදෙනා බොහෝ හේතූන් නිසා පිදිය යුත්තෝ ය.

3901. නර ශ්‍රේෂ්ඨ මහරජතුමනි, ඔවුන් දෙදෙනා කථා කරද්දී විනිශ්චය පවත්නා විට මෙහෙකරු වූ මා විසින් අතර තුර කථා නොකළයුතු ය.

3902. වැදි තෙම ඇතිසැටියෙන් ම පණ්ඩිත වූ පක්ෂියෙකු යි කීසේ ය. පුරුදු නොකළ සිතැත්තකුට මෙබඳු ප්‍රඥාවක් නොවන්නේ ම ය.

3903. මෙතෙම මෙසේ උතුම් ස්වභාව ඇත්තෙකි. මෙසේ උතුම් සත්වයෙකි. මා විසින් දක්නාලද යමතක් පක්ෂිහු ඇද්ද, ඔවුනතර මෙබඳු අන් පක්ෂියකු නොදකිමි.

3904. යහළු භංසරාජය, මම (පළමු කොට ම) ඔබ දැක්මෙන් ප්‍රකාශයෙන් තුටු වූයෙමි වෙමි. දන් ඔබගේ මිහිරි වචනයෙන් සතුටු වූයෙමි වෙමි. ඔබ දෙදෙනා (මෙහි ම වාසය කරවාගෙන) බොහෝ කලක් බලන්නෙමි යි යන මෙය ද මගේ කැමැත්ත වේ.

3905. මහරජ, උතුම් මිත්‍රයකු කෙරෙහි කටයුතු යමක් වේ ද, ඔබ විසින් ඒ සියල්ල අප කෙරෙහි කරනලදී. අප කෙරෙහි ඔබගේ යම් බඳු හක්කියක් වේ ද, ඒ හක්කියෙන් අපි නිසැක ව ම ඔබ සමග සහ වාසයට පැමිණියමෝ වෙමු.

3906. බොහෝ පක්ෂීන් කෙරෙහි අප නොදැක්මෙන් දුකක් උපන්නේ ද, කෙල අපගේ, ඥාති සමූහයාගේ හෙත් දුබල බවෙකි.

3907. මහරජ, ඔවුන්ගේ ශෝකය දුරු කිරීම පිණිස ඔබ විසින් අනුදන්නාලද අපි ඔබ ප්‍රදක්ෂිණා කොට නැයන් දක්නෙමු.

3908. මම පින්වත්හුගේ දැක්මෙන් ඒකාන්තයෙන් ම මහත් ප්‍රීතියක් විඳිමි. යම් නැයන් දැක්මක් වේ නම් මෙය ද මහත් අභිවාද්ධියක් වේ යයි භංස තෙම කීසේ ය.

3909. ධනරට්ඨ නම් වූ භංස රාජයෝ රජුට මෙය කියා මහත් ජවයෙන් නෑ සමූහයා වෙත එළැඹියහ.

3910. නිරෝග වූ එහි පැමිණි ඒ උතුම් භංසයන් දක භංසයෝ කෙ, කෙ, යන රාවය කළහ. එයින් මහත් ශබ්දයක් හටගති.

3911. තෙ පතීතා පමුනෙතන හතතුනා හතතුගාරවා,
සමන්තා පරිකරිංසු අණ්ඛජා ලභපච්චයා.
3912. එවං මිත්තවතං අඤා සබ්බෙ භොතනී පදනබ්භා,
භංසා යථා ධනරට්ඨා ඤාතිසම්බමුපාගමුනති.

1. වුලලහංසජාතකං.

2. මහාහංසජාතකං.

3913. එතෙ භංසා පක්කමනනී වක්කඛ්ඛා හයමෙරිතා,
හරික්කව භෙමවණ්ණං කාමං සුමුඛ පසකම.
3914. ඕහාය මං ඤාතිගණා එකං පාසවසං ගතං,
අනාපකඛමානා ගවජනනී නිං එකො අවභියාසී.
3915. පතෙව පතතං සෙට්ඨ නත්ථි බ්බෙඛ්ච¹ සභායතා,
මා අනිසාය භාපෙසි කාමං සුමුඛ පසකම.
3916. නාහං දුක්ඛපරෙතොන්² ධනරට්ඨ නවං ජහෙ,
ජීවිතං මරණං වා මෙ තයා සද්දිං හවිසසති.
3917. නාහං දුක්ඛපරෙතොති ධනරට්ඨ නවං³ ජහෙ.
න මං අනාරියසංයුතෙත කලෙම යොජෙතුමරහසි.
3918. සකුමාරො සබ්බාතාසම් සචිතෙත වසම් තෙ ධීතො,
ඤාතො සෙනාපති තාහං භංසානං පවරුක්කම.
3919. කථං අහං වික්කන්ද්දසං⁴ ඤාතිමජ්ජෙකි ඉතො ගතො,
තං භික්ඛා පතතං සෙට්ඨ කිතොත වක්ඛාමිතො ගතො.
ඉධ පාණං වජ්ජසාමී නානාරියං කතතුමුසසගෙ.
3920. එසො හි ධම්මෙචා සුමුඛ යං නිං අරියපපෙ ධීතො,
යො හත්ඨාරං සබ්බාරං මං න පරිච්චකතුමුසසගෙ⁵.

1. බ්බෙඛ්ච - මජ්ඣං, සභා.
2. පි - මජ්ඣං, සභා.
3. තුචං - මජ්ඣං, සභා.
4. වික්කන්ද්දසං - මජ්ඣං.
5. පරිදකතු - මජ්ඣං.

3911. මළපුඩුවෙන් මිදුණා වූ ස්වාමියා කරුණකොට ගෙන තුඩු සිත් ඇත්තා වූ ඒ භංසයෝ ස්වාමී ගෞරවය ඇත්තාහු 'පක්ෂිහු පිහිටලද්දෝ ය' යි ඔහු භාත්පස පිරිවරාගත්හ.

3912. මෙසේ කලාණම්ත්‍රයන් ඇත්තවුන්ගේ සියලු අභිවාද්ධිය සැලසෙන්නේ ය. ධනරටිය නම් වූ භංසයෝ යම් සේ නෑ සමූහයා වෙතට පැමිණියාහු ද එමෙන්ම යි වදළසේක.

වූලභංස ජාතක යි.

2. මහාභංස ජාතකය

3913. රන්වන් සිවිය ඇති හෙයින් ස්වර්ණ වර්ණ වූ සුන්දර වූ මුඛ ඇත්තා වූ සුමුඛ ය, බියෙන් තැනිගත් මේ භංසයෝ බැහැර යෙන්. නුඹ ද යව.

3914. තනිව මළපුඩුවෙහි අසු වූ මා හැරදමාඤ්ඤා සමූහයෝ අපෙක්ෂා රහිත වූවාහු යෙන්. එකලා වූ තෝ කුමක් හෙයින් පසු-බස්නෙති ද?

3915. ශ්‍රේෂ්ඨ පක්ෂිය, තෝ ද පැනයව. බැඳුණු කෙරෙහි යහළුවෙක් නැත. නිදුක් බැවින් නො පිරිහෙව. සුමුඛය, එකාන්ත-යෙන් බැහැර යව.

3916. ධනරටියනම් මහරජ, මම දුකින් පෙළුණෙමැ යි කියා ඔබ අත් නො හරිමි. මාගේ ජීවිතය හෝ මරණය හෝ ඔබ සමග වන්නේ ය.

3917. ධනරටිය නම් මහරජ, මම දුකින් පෙළුණෙමැ යි කියා ඔබ නො හරිමි. මිත්‍රද්‍රෝහි අනායාසයන්ගේ කායාභියෙක්හි මා යොදවන්නට නුසුදුස්සෙහි ය.

3918. භංසරාජය, මම ඔබ හා සමාන ව උපන් බැවින් සමාන කුමාර වෙමි. එක්ව වැඩුණු බැවින් යහළුවා ද වෙමි. ඔබ සිතැහි පරිදි හැසිරෙන්නෙක් ද වෙමි. සෙන්පතියකු වශයෙන් ද ප්‍රකට වූයෙමි.

3919. මෙයින් ගියා වූ මම නැයන් මැද කෙසේ කියන්නෙමි ද, පක්ෂි ශ්‍රේෂ්ඨය, ඔබ හැර මෙයින් ගියා වූ මම ඤාතීන් විසින් විවාරන ලද්දෙමි ඔවුන්ට කුමක් කියමි ද? මෙහි ම පණ හරින්නෙමි. අනායාස ක්‍රියාවක් කරන්නට උත්සාහ නො කරමි.

3920. සුමුඛය, ස්වාමී වූ ද යහළු වූ ද මා හැර යන්නට යම් හෙයකින් තෙපි උත්සාහ නො කරවු ද ඒ තෙපි ආයාස මාර්ගයෙහි පිහිටියහු ය. මෙය වනාහි පුරාතන ධර්මය වන්නේ ය.

3921. තං හි මෙ පෙකඛමානස්ස භසං න කෙච්ච ජායති,
අධිගච්ඡති කං මය්ගං ඵලමභුතස්ස ජීවිතං.
3922. ඉච්චෙච මනභයනානානං අරියානං අරියච්ඡත්තං,
දණ්ඩමාදය නෙසාදෙ ආපදී¹ තුරිකො භුසං.
3923. තමාපකනතං දියවාන සුමුඛො අපරි²බ්බාහසී,
අට්ඨාසි පුරතො රඤ්ඤස්ස භංසො විසංසාසයං ව්‍යථං³.
3924. මා භාසි ජතතං සෙට්ඨ නහි භායනති තාදිසා,
අභං යොගං පසුඤ්ඤාස්සං යුක්තං ධම්මපසංහිතං.
තෙන පරියාපදනෙන⁴ බ්වං පාසා පමොක්ඛසී.
3925. තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා සුමුඛස්ස සුභාසිතං,
පහට්ඨොද්‍රොමො නෙසාදෙ අඤ්ඤාසිස්ස පණාමසී.
3926. න මෙ සුතං වා දිට්ඨං වා භාසනොතා මානුසිං⁵ දිජෙ,
අරියං බ්බුවානො⁶ වික්කඛෙයා වජනොතා මානුසිං ගිරං.
3927. කිත්තු තායං දිජෙහා හොති මුත්තො බඬං⁷ උපාසසී,
ඔභාය සකුණා යනති කිං එකො අවභීයසී.
3928. රාජා මෙ යො දිජාථිත්ත සෙනාපතිස්ස කාරඨිං,
තමාපදෙ පරිච්චිතං තුස්සහෙ විහගාධිපං.
3929. මහාගණාය භත්තා මෙ මා එකො ව්‍යසනං අගා,
තථා තං සමම නෙසාද භත්තායං අභිකො රමෙ.
3930. අරියවත්තසි විසංඛග යො පිණ්ඩමපවායසී,
වජාථී තෙ තං භක්කාරං ගච්ඡද්ධො යථා සුඛං.
3931. සචෙ අත්තප්පයොගෙන ඔභිතො භංසපකඛිනං,
පතිගණනාම⁸ තෙ සමම එතං අභයදුක්ඛිණං.
3932. නො චෙ අත්තප්පයොගෙන ඔභිතො භංසපකඛිනං,
අනිස්සරො මුඤ්ඤිමමෙහ ථෙය්‍යං කසිරාසි පුද්ගලං.

1. ආපදි - මජ්ඣ., සා.

2. අති - මජ්ඣ., සා.

3. බ්‍යථං - මජ්ඣ.

4. පරියාදනෙන - මජ්ඣ.

5. මානුසං - මජ්ඣ.

6. බ්බුවානො - වී., මජ්ඣ., සා.

7. බඬං - මජ්ඣ., සා.

8. පටිගණනම - මජ්ඣ.

3921. නුඹ දක්නා වූ මට වනාහි බියෙන් නොම උපදී. මෙසේ වූ මාගේ ජීවිතය ඔබ ලබාදුන්නාහු ය.

3922. ආයුධ වූ ආයුධ පැවතුම් ඇත්තා වූ භංගයන් මෙසේ චන්ත්‍රණය කරමින් සිටිද්දී ම වැදිපුත්‍ර තෙම දැඩි වූ මුගුරක් ගෙන වහා පැමිණියේ ය.

3923. එන්නා වූ ඒ වැද්ද දක සුමුඛ තෙමේ "බිය නො වට" යි මහ හඬින් කී ය. සුමුඛ නම් භංග තෙම බියපත් වූ භංග රජුට විශ්වාසය ඇති කරවමින් භංග රජු ඉදිරිපිට සිටියේ ය.

3924. පක්ෂි ශ්‍රේෂ්ඨය, බිය නො වට, තොප වැන්නෝ බිය නොවෙත්. මම දහැම වූ ස්ථානොචිත උත්සාහයක් කරන්නෙමි. ඒ උත්සාහ කිරීමෙන් මළ පුඩුවෙන් වහා මිදෙන්නෙහි ය.

3925. ඒ සුමුඛයාගේ සුභාෂිත වූ ඒ වටහා අසා හටගත් රොමොද්ගමනය ඇති වැද්ද ඔහුට ඇඳිලි බැන්දේ ය.

3926. මිනිස් හඬ නිකුත් කරමින් නියෙස් ව මිනිස් බස් කියන පක්ෂියෙක් මින් පෙර මා විසින් නො දක්නා ලදී. නො අසන ලද්දේ ද වෙයි.

3927. (පාසයෙන්) මිදුණා වූ නුඹ, බැඳුණා වූ මොහු සමීපයෙහි හිඳින්නෙහි ය. තට මේ පක්ෂියා කවරෙක් වෙයි ද? අතින් පක්ෂිහු මොහු හැරයෙන්. තනි නුඹ පමණක් කුමක් නිසා නො යන්නෙහි ද?

3928. පක්ෂීන්ගේ සතුරු වූ වැද්දුණනි, මෙතෙම මගේ රජ ය. මම මොහුගේ සෙන්පති බව කරවිමි. ඒ පක්ෂිරාජයා විපතෙහි හැරපියන්නට උත්සාහ නොකරමි.

3929. මහත් භංග සමුහයාගේ ද මාගේ ද ස්වාමී වූ මෙතෙම තනිව විපතට නො පැමිණෙවා. යහළු වැදි පුත්‍රය, එය එසේ ම ය. මෙතෙම මාගේ ස්වාමියා වෙයි. මම මොහු සමීපයෙහි සිත් අලවා වෙසෙමි.

3930. භංගය, යමෙක් ස්වාමියාගෙන් ලත් පිණ්ඩාභාරයට පුදන්නෙහි ද, ඒ නුඹ ආයුධයන්ගේ පැවැත්මෙන් සුක්ත වෙහි. මම නුඹගේ ඒ ස්වාමියා හඹිමි. දෙදෙන සුවසේ යවු.

3931. මිත්‍රය, ඉදින් ඔබ විසින් ස්වකීය ප්‍රයෝජනය පිණිස භංගයන්ට හා වෙනත් පක්ෂීන්ට උගුල අටවන ලද්දේ නම් ඔබගේ මේ අභය දනය පිළිගනිමි.

3932. ඉදින් ඔබ විසින් තමන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා භංගයන්ට සහ වෙනත් පක්ෂීන්ට උගුල අටවන ලද්දේ නො වේ නම්, නුඹ අධිපති නො වෙහි ය. වැදිපුත්‍රය, අප මුද්‍ර හරින්නාවූ නුඹ සොරකමක් කරන්නෙහි ය.

3933. යසසි ත්වං හතකො¹ රතෙකුකු කාමං තසෙසිව පාපය,
තත් සංයමනො රාජා යථාභිකුකු. කරිසසිති.
3934. ඉතෙච්ච වුතො නෙසාදෙ හෙමච්චෙණ්ණ හරිත්තවෙ,
උහො හතෙභි සබ්බෙණ්ණ² පඤ්ඤරෙ අජ්ඣබ්වොදහි.
3935. තෙ පඤ්ඤරගතො පතඛි උහො හතෙභ්වණ්ණිනෙ,
සුමුඛං ධතරට්ඨකඤ්ඤි ලුඤ්ඤ ආදය පසකමි.
3936. හරියමානො ධතරට්ඨො සුමුඛං එතදමුඛි,
බාලො හායාමි සුමුඛ සාමාය ලකඤ්ඤරුයා
අපමාකං වධමකුකුය අථත්තානං වධිසසිති.
3937. පාකහංසා ච සුමුඛ සුහෙමා හෙමසුත්තවා,
කොකුචි සමුද්දුතිරෙව කපණා නුත රුච්ඡති.
3938. එවං මහතොනා ලොකසිස අපාමෙයොනා මහාගණි,
එකිනිමනුසොවෙය්‍ය න ඉදං පඤ්ඤවතොමිව.
3939. වානො ච ගතමාදෙති උහයං ඡෙකපාපකං,
බාලො ආමකපකකං ච ලොලො අතෙධා ච ආමිසං.
3940. අච්චිවජ්ජකුකු අතෙඤ්ඤ මනෙච්ච පටිහාසි³ මං,
කිට්ඨාකිට්ඨං න ජානාසි සමපතොනා කාලපට්ඨයං.
3941. අධ්වුමිතොනො උදීරෙසි යො සෙය්‍යා මකුකුසිත්ථියො,
බහුසාධාරණා හෙතා යොණ්ණිධානංව සුරාසරං.

1. හටකො - මජ්ඣං,
2. පතොය - මජ්ඣං, සං.
3. පටිහාසි - මජ්ඣං.

3933. නුඹ යම් රජකුගේ බැලියෙක් වෙහි ද එකාන්තයෙන් ඔහු වෙතට ම අප පමුණුව. එහි දී ඇණවුම් සහිත රජ තෙම අභිමත වූවක් කරන්නේ ය(යි භංග සේනාපතියා කීයේ ය.)

3934. මෙසේ කියනු ලැබූ වැදී තෙම රන්වන් සිව් ඇති ස්වර්ණ වර්ණවූ ඒ භංග රාජයන් දෙදෙන දෙඅතින් අල්ලාගෙන මැදිරිටල තැබීය.

3935. ප්‍රභාස්වර වූ වර්ණ ඇති සුමුඛ, ධනරටිය යන ඒ පණ්ණරගත පක්ෂීන් දෙදෙන ගෙන වැද්ද ගියේ ය.

3936. ගෙන යනු ලබන්නාවූ ධනරටිය නම් භංග තෙම සුමුඛ නම් භංගයාට මෙය කීය. එමඟ සුමුඛය, රන්වන් අලංකාර උරු යුග්මයක් ඇති (භායභාවගේ) මරණයට දැඩිව බියවෙමි. අපගේ මරණය අසා භී තමාම නැසෙන්නී ය.

3937. සුමුඛය, ජාතභංග දුහිතෘ වූ රන්වන් මනා සිවිය ඇති සුගේමා නම් වූ භී තොමෝ (මුහුදෙහි වැටී ස්වාමියා මළ කල්හි) වෙරළෙහි සිට බැහැපත්ව හඬන කොස්ලිහිණිදෙනක මෙන් හඬන්නීය යි සිතමි.

3938. මෙසේ භංග ලොකයාගේ ගෞරවයට සුදුසු වූ අප්‍රමෙය ගුණ ඇති ගණ ප්‍රධානවූ ඔබ එකම භංග ධෙනුවක සඳහා ශෝක කරන්නහුය. මෙය නුවණැත්තකුට නොගැළපෙන්නෙකි.

3939. මහරජ, සුගන්ධ දුර්ගන්ධ දෙකම (නොතෝරා) ගන්නා වූ වාතය මෙන් ද, (අඹ දඹ ඇ එලහරිත ගසක් යට හිඳ) පැසුණු නොපැසුණු විසින් විභාග නොකොට අතට අසුවූවක් ගෙන කන්නාවූ කුඩා ළමයකු මෙන් ද රස තෘෂ්ණායෙන් ආහාරයක් බුදින ලොල්වූ අන්ධයකු මෙන් ද,

3940. මරණාසන්න අවස්ථාව පැමිණියා වූ ඔබ යම් හෙයකින් කළයුත්ත නොකළයුත්ත නොදන්නහු ද, කාරණාකාරණයන්හි විනිශ්චය නොදන්නහු ද, එහෙයින් ඔබ අන්ධ බාලයකු මෙන් මට වැටහෙයි.

3941. යමෙක් ස්ත්‍රීහු උතුම් යයි හභින්නේ නම් හෙතෙම අඩක් උමතු වූවකු මෙන් කලාකරන්නේ ය. මේ ස්ත්‍රීහු නම් සුරා සොඬන්නට සුරා සැල මෙන් බොහෝ දෙනකුට සාධාරණ වෙති.

3942. මායා වෙසා මරීවී ව යොකො රොගො වුපදුවො,
බරා ව බන්ධනා වෙන මවුපාසො ගුණාසයො
තාසු යො විසසසෙ පොසො යො නරෙසු නරාධමො.
3943. යං වුදෙති¹ උපකුසුතං කො තං නිදිතුමරහති,
මහාතුතිසුයො නාම ලොකසමි උදපජ්ජි.
3944. බිඩ්ධා පණ්ණිනා ත්‍යාසු රති ත්‍යාසු පතිට්ඨිනා,
බිජාති ත්‍යාසු රුහනති යදිදං සත්තා පජායරෙ
ත්‍යාසු කො නිබ්බිදෙ පොසො පාණමාසජ්ජ පාණති.
3945. නිමෙව නකෙසුසු සුමුඛ චිතං අත්තෙසු සුඤ්ඤි,
තස්ස ත්‍යාජ්ජ හයෙ ජාතෙ භිතෙන ජායතෙ මති.
3946. සබ්බො හි සංසයං පතොතා හයං භිරු තිතිකබ්බති,
පණ්ණිනා ව මහත්තානො අත්තෙ සුඤ්ඤති දුයසුජෙ.
3947. එතද්දාය රාජානො සුරජිව්ජනති මනන්තං,
පටිබාහති යං සුරො ආපදං අත්තපරියායං.
3948. මා නො අජ්ජ විකන්තිංසු රකෙසුසු සුදු මහානසෙ,
තථාහි විජෙණ්ණො පත්තානං එලං වෙළංව තං විධි.
3949. මුත්තො න ඉච්ඡි ඔට්ටිතිසු සයං බන්ධං උපාගමි,
සොපජ්ජ සංසයං පතොතා අත්තං ගණ්ණාහි මා මුඛං.

1. බුද්ධි - මරණ.

3942. තවද මේ ස්ත්‍රීහු නම් (පුරුෂයන් රවටන හෙයින්) මායාවක් වැන්න. (අතට අසු නොවන හෙයින්) මිරිඳුවක් වැන්න. (තමන් ඇසුරු කරන්නාවුනට ශෝකය හා කාශස්වාසාදී රෝගන් ඇතිකරන හෙයින්) ශෝක රෝගාදී උපද්‍රවයන්ට හේතුය, ක්‍රොධාදීන් තද බැවින් කෲරය, අන්ද්‍ර බන්ධනාදියට හේතුය. මේ ස්ත්‍රී නම් ශරීර ගුහාව ඇසුරු කරන්නා වූ මාර පාසය කී. එ බඳු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි යම් පුරුෂයෙක් විශ්වාස කෙරේ නම් හේ මිනිසුන් අතුරෙහි අධම මිනිසෙකි. (සුමුබයා කී ය.)

3943. මාතුගාම සංඛ්‍යාත වූ යම් වස්තුවක් ක්‍රවණැත්තන් දිසින් ම දක්නා ලද ද, ඒ ස්ත්‍රීයට නින්දා කරන්නට කවරෙක් සුදුසු වේ ද? මහත් ගුණාති ස්ත්‍රීහු නම් ලෝකයෙහි පළමුකොට උපන්නාහුය.

3944. සුමුබය, ඒ ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි කායවච්ඡි ක්‍රීඩාවෝ ද පිහිටියාහ. ඒ ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි පස්කම් ගුණයෙහි ආලය ද පිහිටි සේය. (බුදු පසේ බුදු ආදී) යම් සත්‍වකෙනෙක් උපදිත් නම් ඒ බීජයෝ ද ඔවුන් කෙරෙහි ම වැඩෙති. දිවි හැරීමෙන් වුව ද කවර නම් පුරුෂයෙක් ඔවුන් කෙරෙහි කලකිරෙන්නේ ද?

3945. සුමුබය, අනෙකකු නොව නුඹ ම ස්ත්‍රීන්ගේ කටයුතුවල යෙදෙන්නෙහිය. ඒ නුඹට අද බිය ඇතිවූ කල්හි ඒ මරණ බිය නිසා ස්ත්‍රීන්ගේ අගුණ දැකීමෙහි තියුණු ක්‍රවණක් ඇතිවිය යි හඟිමි.

3946. ජීවිතසංසයට පත් සියලු දෙන ම ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි පිළිබඳ සිතැතිව ඒ බිය ඉවසන්. පණ්ඩිත වූ, මහත්මයෝ දුකසේ යෙදියයුතු අර්ථයෙහි (වැඩවල) යෙදෙත්.

3947. මේ සඳහා රජවරු ශූර මන්ත්‍රීයකු කැමතිවෙති. යම් හෙයෙකින් ශූරතෙමේ ස්වාමියාට පැමිණි ආපදවත් වළකාලයි ද ආත්මාරක්ෂාවත් සිද්ධ කෙරේ ද එහෙයිනි.

3948. (සුමුබය,) අද රජුගේ අරක්කැමියෝ මුළුතැන්ගෙහිදී අප නොකපත්වා. යම්සේ හුණ එලය, හුණ ගස නසන්නේද, අපගේ පියාපත්වල වර්ණද එසේය. අපගේ විනාශයට (හේතුය) එසේ තා ද මා ද නො නයවි.

3949. වැදි පුත්‍රයා විසින් මුදන ලද්දේ ද පියාඹා යන්නට නොකැමැති වූවෙහිය. තෙමේ ම බන්ධනයට එළැඹියෙහි. හෙද දෑන් ජීවිත සැකයට පැමිණියේය. අප මිදෙන කරුණක් සිතා ගනුව. (ස්ත්‍රීන්ට නින්දා කිරීම පිණිස) මුව විවෘත නොකරව.

3950. යො තං යොගං පසුඤ්ඤායුග්ගං ධම්මපසංභිතං,
තචං පරියාපදනෙන¹ මම පාණොසනං වර.
3951. මාහාසී පතතං සෙට්ඨි නහි භායනති තාදිසා,
අතං යොගං පසුඤ්ඤායුග්ගං ධම්මපසංභිතං
මම පරියාපදනෙන ධීපං පාසා පමොක්ඛසි.
3952. ස ලුඤ්ඤා භංසකාපේන රාජද්වාරං උපාගමී,
පට්ඨෙවෙදෙට් මං රඤ්ඤා ධනරට්ඨායමාගතො.
3953. තෙ දිස්වා පුඤ්ඤාසංඛාරාසෙ උභො උක්ඛිඤ්ඤාසමුත්තෙ,
ධම්ම සඤ්ඤාමනො² රාජා අමචෙව අජංඛිතාසට්.
3954. දෙට් ලුඤ්ඤා වසානි අනතං පානඤ්ඤා භොජනං,
කාමං කරො භිරඤ්ඤායන යාවතොතා එස ඉ වජනී.
3955. දිස්වා ලුඤ්ඤා පසනනතං කාසිරාජා³ තදමුචී,
යද්දං සමම ධෙමක පුණ්ණා භංසෙහි තිට්ඨති.
3956. කට් රුචී⁴ මජ්ඣගතං පාසනතො උපාගමී,
ඔක්ඛිණ්ණං ඤාතිසංඛෙහි නිමජ්ඣමං⁵ කට් ගති.
3957. අජ්ජ මෙ සත්තමා රතති ආදනානි⁶ උපාසතො,
පදමෙතස්ස අනෙවසං අපමනෙතා සට්ඨස්සිතො.
3958. අට්ඨස්ස පදමදාකතී වරතො අදනෙසනං,
තස්මාහං ඔදග්ගිං පාසං එවෙනං⁷ දිජමගගතිං.
3959. ලුඤ්ඤා දො ඉමෙ සකුණා අට් එකොති භාසසී,
විතනනනු තෙ විපරිසතං ආදා කිනනු ජිහිංසසී.⁸
3960. යස්ස ලොභිතකා තාළා තපනෙය්‍යනිභා සුභා,⁹
උරං සංභවිති තිට්ඨනති සො මෙ බන්ධං උපාගමී.

-
1. පරියාපදනෙන - මජ්ඣං.
 2. සංසමනො - මජ්ඣං, සා.
 3. කාසිරාජෙතදමුචී - මජ්ඣං, සා.
 4. රුචී - මජ්ඣං, සා.
 5. නිමමජ්ඣමං - මජ්ඣං, සා.
 6. අදනානි - මජ්ඣං.
 7. එවං තං - මජ්ඣං, සා.
 8. ජිහිංසසී - මජ්ඣං.
 9. සභා - මජ්ඣං.

3950. (යහළු සුමුටිය.) ඒ නුඹ පළමු කී දහැමින් යුත් උත්සාහය යොදව. කොපගේ ඒ පිරිසුදු වූ උත්සාහයෙන් මාගේ ජීවිතය සෙවීම කරව (යි භංග රජ කියේ ය.)

3951. පක්ෂිරාජය, බිය නොවව, ඔබ වැන්නෝ බිය නොවෙති. මම දහැමින් යුත් සුදුසු උත්සාහයක් යොදන්නෙමි. මාගේ ඒ පිරිසුදු උත්සාහයෙන් වහා දුටුපාසයෙන් මිඳෙන්නෙහිය. (සුමුටියා කියේ ය.)

3952. ඒ වැදිතෙම භංගයන් රැගත් කදිනි යුක්තව රජගෙදර දෙරටුවට එළඹියේය. මා පැමිණි බව රජුට කියවු. මේ ධනරවය නම් භංග රජු ද ආයේය යි ද රජුට දන්ව වූ (යි දෙරටුපාලයාට කියේ ය.)

3953. තමන්ගේ පිතව සරිලන, ශ්‍රේෂ්ඨයෙයි සම්මත ඒ භංගයන් දෙදෙන දෑක සතුටු සිත් ඇති රජතෙම ඇමතියන්ට මෙසේ කීය.

3954. මේ වැද්දට වස්ත්‍ර ද, ආහාර පාන ද භෝජන ද දෙවූ. මේ තෙම යම්තාක් කැමැත්තේ නම් ඒ තාක් අමුරන් දෙවූ යි.

3955. කසි රජතෙම පහන් වූ ඒ වැද්ද දෑක මෙසේ කීය. යහළු බෙමක නම් වැද්දණෙනි, ඉදින් අපගේ පොකුණ භංගයන්ගෙන් පිරිපවති නම්,

3956. මනා දකුම ඇති භංගයන් මැද සිටියා වූද භංගයන් විසින් පිරිවරන ලද්ද වූ ද මේ භංග රාජයා වෙතට මළ සුඬුව ගත් අත් ඇතිව ගියෙහි ද? මේ නුඹ, භංග රාජයා කෙසේ අල්ලාගන්නෙහි ද?

3957. මොහු ගොදුරු ගන්නා තැන් සොයා යන්නා වූ මට අද සත්වැනි රැය ය. මම මොහුගේ පියවර සොයමින් වාටිපඤ්ඡරයක් ඇසුරු කරමින් අප්‍රමාද වීමි.

3958. ඉක්බිති ගොදුරු පිණිස හැසිරෙන්නාවූ මොහුගේ පියවර දක්කෙමි. මම එහි පාසය බහාලීමි. මෙසේ මේ පක්ෂියා ගන්නෙමියි (වැද්ද කියේ ය.)

3959. එම්බල වැදිපුත්‍රය, මේ පක්ෂිහු දෙදෙනෙක් වෙති. එසේ ඇති කල්හි එකෙකැයි කියන්නෙහිය. කිම, තාගේ සිත පෙරළි ද? නැතහොත් අනෙකා අනිකකුට දෙනු කැමැත්තෙහිද?

3960. (මහරජ,) යම් පක්ෂියකුගේ රත් රත් වන් රේඛාවෝ බබළමින් ගෙල වටා ගොස් උදරයට භෑපි සිටිද්ද, හෙතෙම මාගේ බන්ධනයට පැමිණියේ ය.

3961. අරායං හස්සරො පකඨි අබ්බො¹ බ්බමාතුරං,
අරියං බ්‍රුවානො අට්ඨාසි වජ්ජොනා මාත්‍රසිං ගිරං.
3962. අපං කිත්තුද්දනි සුමුඛ හත්‍රං සංභවිම තිට්ඨසි,
ආද්‍ය මෙ පරිසං පරොනා හයා භිනො න භාසසි.
3963. නාහං කාසිපතී භිනො ඔග්ගො පරිසං තච,
නාහං හයා න භාසිස්සං වාක්‍යං අසුසමී කාදිසෙ.
3964. න තෙ අභිසරං පසෙස න රජෙ නපි පත්තකෙ,
නාත්තං වමෙංච කීටං වා වමමිතෙ ව ධනුගගහෙ.
3965. න ගිරස්සදං සුචිත්තං වා නගරං වා සුමාපිතං,
ඔකිත්තපරිඨං² දුග්ගං දළාමච්චාලකොට්ඨකං,
යස පටිට්ඨා සුමුඛ භාසිතඛං න භාසසි.
3966. න මෙ අභිසරෙනසො නගරෙන ධනෙන වා,
අපරෙන පථං යාම අනාලිකෙඛ වරා මයං.
3967. සුතාච පණ්ඩිතා කාමිනා නිපුණා අසුවිනාකා,
භාසෙමසුවතිං වාචං සචෙචස්ස පතිට්ඨිතා.
3968. කිංඤ්ඤ තුග්ගං අසථිස්ස අනරියස්ස කර්මසති,
මුසාවාදිස්ස ලුද්දස්ස හණිතමි සුභාසිතං.
3969. කං බ්‍රාහ්මණානං චචනා ඉමං ඛෙමිං⁴ අකාරඨි,
අභයඤ්ඤ තයා සුට්ඨං ඉමායො දසධා දිසා.
3970. ඔග්ගො තෙ පොකඛරණිං විපසනොදකං සුචිං,
පඤ්ඤාදනං⁵ තස අභිසාවෙස පකඨනං.

1. අබ්බොධා බන්ධ - මජ්ඣං.

2. කී - මජ්ඣං.

3. පරිකඨං - මජ්ඣං.

4. ඛෙමං - මජ්ඣං.

5. ධුක්ඛාධානං - මජ්ඣං, පඤ්ඤාධානං - ස්‍යා.

3961. ඉක්බිති මේ ප්‍රභාස්වරවූ පක්ෂිතෙම ගොබ්බුණේ, බැඳුණු ගිලන් වූ ස්වාමියා සනසමින් (ඉදිරියට පැමිණ) මා සමග මිනිස් තෙපුලෙන් කපාකරමින් සිටියේයයි (වැද්ද කීයේ ය.)

3962. සුමුබය, එසේ ඇතිකළහි දැන් කුමක් හෙයින් හනු එකට තද කොට ගෙන සිටිනෙහි ද? කීමෙන් ද? මාගේ පිරිසට පැමිණියේ බියෙන් තැතිගත්තෙහි කපා නොකෙරෙහිද යි රජ ඇසී ය.

3963. කසිරටට අධිපති මහරජතුමනි, මම ඔබගේ පිරිසට වැද බියපත්වූයෙමි නොවෙමි. මම බියෙන් නො බෙණෙන්නෙමි ද නොවෙමි. කපාකළයුතු සුදුසු අවස්ථා යෙහි කපා කරමි යි සුමුබයා කීයේ ය.

3964. තට රැකවරණ කරගෙන සිටින පිරිසක් නොදකිමි. රිය ද නොදකිමි. පාබළ සෙනගක් ද නොදකිමි. ඊ පහර වළකාලන වර්මයක් ද නොදකිමි. වාටිකපාලයක් ද නොදකිමි. යුද ආලුමින් සැරසුණු ධනුර්ධරයන් ද නොදකිමි.

3965. අමුරන්ද ස්වර්ණද නොදකිමි. දිය අගලකින් වටකරන ලද දුර්ගම වූ දඩ් අටලු හා කොටු ඇති යහපත්කොට තනනලද නගරයක්ද නොදකිමි. සුමුබය, යම් තැනෙක්හි පැමිණියේ බිය විය යුත්තෙහි බිය නො වෙහි ද, එබඳු තැනක් නොදකිමි යි රජතෙම කීය.

3966. මහරජ, මට රැකවරණය කරගෙන සිටින්නාවූ පිරිසෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැත. නුවරින් හෝ ධනයෙන්ද ප්‍රයෝජනයක් නැත. අහසින් ගමන් කරන්නාවූ අපි අමාර්ගයෙහි මාර්ගය තනාගෙන යමහ.

3967. අපි නුවණැත්තෝය, දක්ෂයෝය, කරුණු සිතන්නෝය යි ඔබ විසින් අසනලද්දමෝ වෙමු. ඉදින් ඔබ සත්‍යයෙහි පිහිටි කෙනෙක් වන්නහු නම් අර්ථ සහිත වචනයක් කියන්නෙමි.

3968. සත්‍ය විරහිතවූ අත්‍යායා වූ බොරු කියන්නා වූ රොදු ගති ඇති ඔබට කියනලද සුභාමිතයක් වුවත් කවර නම් යහපතක් සලසා ද?

3969. (මහරජ,) ඔබ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ කීමෙන් මේ බෙම් නම් පොකුණ කරවුවහුය. ඔබ විසින් මේ දග දිශායෙහි ම අභය ද ප්‍රකාශ කරන ලදී.

3970. ඔබගේ පොකුණට බැස පිරිසුදු වූ ප්‍රයත්න ජලය ද බොහෝ වූ ආහාර ද ලබන්නාවූ පක්ෂින්ට හිංසාවක් නැතැයි (ප්‍රකාශ කරනලදී.)

3971. ඉදං සුචාන නිශ්ශාසං ආගතමනා¹ තවකතීකෙ,
තෙ තෙ බ්බසමා² පාසෙන එතං තෙ භාසිතං මුසා.
3972. මුසාවාදං පුරකකිනා ඉව්ඡාලොභඤ්ච පාපකං,
උභොසකධිං අනිකංචම අසාතං උපපජ්ජති.
3973. නාපරජකාම සුමුඛ නපි ලොභා වමග්ගහිං,
සුතා ව පණ්ඩිතානාසු නිපුණාඅසුවිනාකා.
3974. අප්පෙවසුවතිං වාවං ව්‍යාකරෙය්‍යං ඉධාගතා,
තථා නං සච්චි නෙය්‍යාදෙ දුතෙතා සුමුඛ මංගහි.
3975. නෙව භිතා³ කාසිපති උපනිතස්මිං ජීවිතෙ,
භාසෙමසුවතිං වාවං සමුදානා කාලපරියායං.
3976. යො චිග්ගෙන මිගං හන්ති පකඤ්ච වා පන පකඤ්චා,
සුතෙන වා සුතං කිණ්ණ⁴ කිං අනරියතරං තතො.
3977. යො ව අරියරුදං භාසෙ අනරියධම්මෙවසසිතො,
උභො යො ධංසතෙ ලොකා ඉධවෙව පරස්ථ ව.
3978. න මජ්ජෙථ යසං පතෙතා න ව්‍යථෙ⁵ පත්තසංසයං,
වායමෙථෙව කිචෙවසු සංවරෙ උචරානි ව.
3979. යෙ වද්ධා⁶ අභිගතිකතනා සමපතා කාලපරියායං,
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන ඵලෙන⁷ තිදිවං ගතා.
3980. ඉදං සුචා කාසිපති ධම්මමහනති පාලය,
ධතරට්ඨඤ්ච මුඤ්චාහි හංසානං පචරුතමං,
3981. ආභරනතුදකං පජ්ජං ආසනඤ්ච මහාරහං,
පඤ්ඤරතො පමොක්ඛාමී ධතරට්ඨං යසසින්නං.

1. අග්ගමන - මජ්ඣං.
2. බ්බසමා - වී, මජ්ඣං.
3. භුතා - මජ්ඣං, සායං.
4. කිණ්ණා - මජ්ඣං, කිලාසා - සායං.
5. වච්ඡායෙ - මජ්ඣං, සායං.
6. වුද්ධානාභිගතිකතනා - මජ්ඣං.
7. ඵලං තෙ - මජ්ඣං, සායං.

3971. මෙය අසා ඔබගේ සමීපයට (ඔබ විසින් කරවනලද පොකුණට) ආවෙමු. ඒ අපි ඔබගේ පාසයෙන් බැඳුණෙමු. මෙය ඔබ විසින් කියනලද බොරුවයි.

3972. මුසාවාදය පෙරදැරි කොට ලාමක වූ ඉව්ඡා සංඛ්‍යාත ලොභය ද කොට දෙව් මිනිස් යන ප්‍රතිසන්ධි දෙක ඉක්මවා නිරයෙහි උපදින්නේය යි (සුමුබයා රජුට ලජ්ජා ඉපදවීය.)

3973. එම්බා සුමුබය, තොපට අපරාධ නොකරමු. ලොභයෙන්ද තොප නොගන්නෙමි. තෙපි පණ්ඩිතයෝය, දක්ෂයෝය, අර්ථ-විත්තකයෝ යි අසනලද්දේ ද වෙයි.

3974. මෙහි පැමිණියාවූ තෙපි අර්ථ සහිත වචන ප්‍රකාශ කරන්නාහු නම් යෙහෙකැයි සිතුවෙමි. යහළු සුමුබය, ඒ පිණිස මා විසින් කියන ලද වැද්ද තොප අල්ලා ගත්තේය.

3975. කසි රජුනි, මරණයට ළංවූ කල්හි බියවූවමෝ ජීවිතාව-සානයට පත්වූවමෝ අර්ථවත් වචන කියන්නෙමු.

3976. මනාව පුරුදු කරන ලද යමෙක් දීපක මුවකු කරණකොට ගෙන මුවකු නසයි ද, දීපක පක්ෂියකු කරණකොටගෙන පක්ෂියකු නසයිද, නිර්භයයෙහි ප්‍රසිද්ධ (දීපක මාග සදාශ) පියුම් විලකින් ධර්මකථිකයෙකැයි අසන ලද කෙනකුට භිංසා කරයිද, ඊට වඩා අනායාසී වූ කුමක් ඇත්ද?

3977. යමෙක් අනායාසී ධර්මයෙහි පිහිටියේ ආයාසී වචන කියයිද, හෙතෙම මෙලෝ පරලෝ යන උභය ලෝකයෙන් ම පිරිහෙන්නේය.

3978. යමෙක් යසසට පැමිණ මත් නොවන්නේ ද ජීවිත සංසයට පැමිණි නමුදු වික්ක පිඩාවට නො පැමිණෙන්නේ ද කටයුතුවල උත්සාහ කරන්නේ ද, තමන්ගේ සිදුරු වසන්නේ ද,

3979. ගුණවාද්ධ වූ මරණකාලයට පැමිණියා වූ යම් කෙනෙක් මේ මිනිස් ලොව ඉක්මවද්ද, මෙලොව කුශලධර්මයෙහි හැසිර මෙසේ මොවුහු දෙව්ලොවට පැමිණියාහු වෙති.

3980. කශීරජුනි, මෙය අසා තමන් කෙරෙහි ධර්මය රැකගනුව. ධනරටිය නම් භංස රාජයා ද මුදලව යි සුමුබ කියේ ය.

3981. පා දෝනා දිය ද, පා ගල්වන තෙල් ද, මා ඇඟි අසුනක් ද ගෙනෙත්වා. යශස් ඇත්තා වූ ධනරටිය නම් භංස රාජයා කුඩුවෙන් මුදන්නෙමි.

3982. තඤ්ඤා සෙනාපතිං ධීරං නිපුණං අත්ථිතාකං,
යො සුඛො සුඛිතො රඤ්ඤා දුක්ඛිතො හොති දුක්ඛිතො.
3983. එතාදිසා¹ ඛො අරහන්ති පිණ්ඩමස්සාතු භතතුනො,
යථායං සුමුඛො රඤ්ඤා පාණ්ඩාරණො සඛා.
3984. පියඤ්ඤා සබ්බසොචණ්ණං අට්ඨපාදං මනොරමං,
මට්ඨං කාසිකපත්තනං² ධනරට්ඨං උපාච්ඡි.
3985. කොට්ඨඤ්ඤා සබ්බසොචණ්ණං වෙය්‍යග්ගපරිච්ඡිකං,
සුමුඛො අපකුපාවෙකං ධනරට්ඨස්ස අනන්තරං.
3986. තෙසං කඤ්ඤාපකෙතභි පුත්‍ර ආදාය කාසියො,
භංසානං අභිභාරෙසු අග්ගං රඤ්ඤා පවාසිතං.
3987. දිසවා අභිභවං අග්ගං කාසිරාජෙන පෙසිතං,
කුසලො ඛනකධම්මානං තතො පුළුච්ඡි අනන්තරා.
3988. කථි භොතො කුසලං කථි භොතො අනාමයං,
කථි රට්ඨමිදං ථීනං ධම්මෙනමනුසිස්සති.
3989. කුසලඤ්ඤා මෙ භංස අපො භංස අනාමයං,
අපො රට්ඨමිදං ථීනං ධම්මෙනමනුසිස්සති.
3990. කථි භොතො අමච්ඡෙසු දෙසො කොචි න විජ්ජති,
කථිනත්තු තෙ තථිකෙසු නාවකඛිනති ථීවිතං.
3991. අපො පි මෙ අමච්ඡෙසු දෙසො කොචි න විජ්ජති,
අපො පි තෙ මමකෙසු නාවකඛිනති ථීවිතං.
3992. කථි තෙ සාදිසි භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
පුක්කරුපයසුපෙතා මම ඡන්දවසානුගා.
3993. අපො මෙ සාදිසි භරියා අස්සවා පියභාණිනී,
පුක්කරුපයසුපෙතා මම ඡන්දවසානුගා.
3994. කථි රට්ඨං අනුච්ඡිලං අකුතොචි උපඤ්චං,
අසාහසෙන ධම්මෙන සමෙන මනුසිස්සති³.

1. එදිසො ඛො අරහති - මජ්ඣං. ස්‍යා.
2. මජ්ඣනං - මජ්ඣං. වජ්ඣං - ස්‍යා.
3. සමෙනමනුසාසි - මජ්ඣං.

3982. යම් භංගයෙක් රජුගේ සැපතෙහි සුවපත්වූයේ ද, දුකෙහිදී දුඃඛිත වූයේ ද ප්‍රාඥවූ දක්ෂවූ යහපත සිතන්නාවූ ඒ සෙන්පතියා ද මුදන්තෙමි.

3983. යම් සේ මේ සුමුඛ තෙම භංග රජුගේ ප්‍රාණ-සාධාරණ යහළුවා වේද, මෙබන්දෝ ස්වාමියාගේ ආහාරය අනුභව කරන්නට සුදුස්සෝ වෙති.

3984. සියල්ල ස්වර්ණමය වූ පා අටක් ඇති වැඩ අවසන් කළ කශීවස්ත්‍රයෙන් අතුරුතලද පුටුවක ධනරටිය නම් භංගරාජයා හිඳ ගත්තේ ය.

3985. සියල්ල ස්වර්ණමය වූ ව්‍යාඝ්‍රසමීන් වටකොට මසනලද කොවුන් නම් පුටුවෙහි සුමුඛ තෙමේ ධනරටිය භංගරාජයාට අනතුරුව හිඳගත්තේය.

3986. රජු විසින් පඩුරු පිණිස එවනලද ඒ උතුම් හෝජනය කශීරට වැසි බොහෝ දෙන ස්වර්ණභාජනවලින් ගෙනවුත් භංගයන්ට එළවූහ.

3987. ඉක්බිති කශී රජු විසින් යවනලදු තමන් වෙත එළවනලද ඒ අග්‍ර හෝජනය දෑක අනතුරුව, ඤාත්‍රියධර්මයන්හි දක්ෂ වූ භංග රජතෙම (එකින් එක) විවාළේ ය.

3988. පින්වත් රජුට යහපත්ද, හවත්හට ආරෝග්‍යය තිබේ ද, කිම, සමාද්ධි වූ මේ රට දැහැමින් අනුශාසනා කරනු ලැබේ ද?

3989. භංගරාජය, මට යහපති, යළි මට ආරෝග්‍යයද තිබේ. තවද, සමාද්ධි වූ මේ රට මා විසින් දැහැමින් අනුශාසනා කරනු ලැබේ.

3990. කිම හවත්හුගේ ඇමතියන් අතර කිසියම් දෙසෙක් නැද්ද? කිම, ඔව්හු ඔබගේ යුද්ධාදි කායඝීයන්හි දිවි නොතකා ක්‍රියා කෙරෙද්ද?

3991. මාගේ ඇමතියන් අතර කිසියම් දෙසෙක් නැත. වැලි ඔව්හු මාගේ යුද්ධාදි කායඝීයන්හි දිවි නොතකා ක්‍රියාකෙරෙති.

3992. කිම ඔබගේ බිරිය සමාන ජාති ඇත්තී ද, අවවාදඤ්ඤා ද, ප්‍රිය තෙපුල් කියන්නී ද, දරු සම්පන්න රූපයෙන් හා යසසින් සමන්විත ද, ඔබගේ අදහස් අනුව පවත්නී ද?

3993. මාගේ බිරිය සමාන ජාති ඇත්තියකි. අවවාදඤ්ඤා. ප්‍රිය තෙපුල් කියන්නීය. දරු සම්පන්න රූපයෙන් හා යසසින් ද සමන්විතය. මාගේ අදහස් අනුව පවත්නීය.

3994. කිම, රටවැසියා නො පෙළනු ලැබේ ද? කිසිවකිනුත් උච්ඡරෙක් නැද්ද? සාහසික නොවූ ඔබ විසින් දැහැමින් සෙමෙන් රට අනුශාසනා කරනු ලැබේ ද?

3995. අපො රටඨං අනුපසිලං අකුතොවි උපද්දවං,
අසාහසෙන ධම්මෙන සමෙන මනුසිසාසි¹.
3996. කච්චි සන්තො අපච්ඡා අසන්තො පරිවජ්ජිතා,
නො වෙ ධම්මං නිරික්ඛන්තා අධම්මනුචක්ඛති.²
3997. සන්තො ව මෙ අපච්ඡා අසන්තො පරිවජ්ජිතා,
ධම්මමෙවානුචක්ඛාමි අධම්මො මෙ නිරික්ඛන්තො,
3998. කච්චි නානාගතං දීඝං සමවෙක්ඛාසි ඛන්තිය,
කච්චි න මනො මදනියෙ පරලොකං න සන්තසි.
3999. නාහං අනාගතං දීඝං සමවෙක්ඛාමි පක්ඛම්ම,
ධිතො දසස්ස ධම්මෙස්ස පරලොකං න සන්තසෙ.
4000. දනං සීලං පරිව්චාගං අජජවං මද්දවං තපං;
අකෙකාධං³ අවිභිංසඤ්ඤා ඛන්තිඤ්ඤා අවිරොධනං.
4001. ඉවෙවනෙ කුසලෙ ධම්මෙ ධිතෙ පක්ඛාමි අත්තනි,
තතො⁴ මෙ ජායතෙ පිති සොමනස්සඤ්ඤානපාකං.
4002. සුමුඛො ව අවිනොතතො විසාසී ඵරුසං ගිරං,
භාවද්දෙසමනඤ්ඤා අසමාකායං විහබ්බමො.
4003. සො කුද්දො ඵරුසං වාචං නිව්ඡාරෙසි අයොනියො,
යානසමාස්ස⁵ න විජ්ජන්ති න ඉදං පඤ්ඤවතාමිව.
4004. අඤ්චි මෙතං අතිසාරං වෙගෙන මනුජාධිප,
ධතරට්ඨෙ ව බද්ධස්මිං දුක්ඛං මෙ වීජුලං අහු.
4005. කං නො පිකාව පුත්තානං භුත්තානං ධරණීරිව,
අසමාකං අධිපත්තානං බමස්ස රාජකුඤ්ජර.
4006. එතං තෙ අනුමොදම යං භාවං න නිගුහසි,
බීලං පභිඤ්ඤා පක්ඛි උජ්ජකොසි විහබ්බම.

1. මනුසිසාහං - මජ්ඣං.
2. මවක්ඛති - මජ්ඣං.
3. අකොධං - මජ්ඣං.
4. අපො - මජ්ඣං.
5. යානසමස්ස - මජ්ඣං.

3995. රටවැසියා නො පෙළනලදී. කිසිවකිනුත් උවදුරෙක් නැත. සාහසික නොවූ මා විසින් දැනුමින් සෙමෙන් රට අනුශාසනා කරනු ලැබේ.

3996. කිම, ඔබ විසින් ශීලාදී ගුණයුක්ත සත්පුරුෂයෝ පුදන ලද්දහු ද? අසත්පුරුෂයෝ දුරුකරන ලද්දහු ද? ධර්මය හැරදමා අධර්මය අනුව නොපවත්නෙහි ද?

3997. මා විසින් ශීලාදී ගුණයුක්ත සත්පුරුෂයෝ පුදන ලද්දහුය. අසත්පුරුෂයෝ දුරුකරන ලද්දහුය. ධර්මය අනුව ම පවත්නෙමි. මා විසින් අධර්මය දුරුකරනලදී.

3998. මහරජ, කිවෙක්ද, ආයුෂ මඳ බව නො සලකන්නෙහි ද? කිවෙක් ද, මත්ථියයුතු රූපාදී අරමුණෙහි මත් නො වන්නෙහි ද? කිවෙක් ද, පරලොවට බිය නැත්තෙහි ද?

3999. පක්ෂිරාජය, මම ආයුෂ මඳ බව සලකන්නෙමි. දහරාජ ධර්මයන්හි පිහිටියෙමි. පරලොවට බිය නො වන්නෙමි.

4000. දන්දීමය, සිල්ලකීමය, පරිත්‍යාගය, සාප්තවය, මාදුබවය, උපොසථශීලසමාදාන සංඛ්‍යාත තපසය, චෛත්‍රී පූර්වභාග කොට ඇති අක්‍රොධය, කරුණා පූර්වභාගකොට ඇති අවිභිංසාවය, අධි වාසනා සංඛ්‍යාත ඝෛර්වය ය, එකභවය.

4001. මෙකී කුශල ධර්මයන් මා කෙරෙහි පිහිටියවුත් බලමි. මට එයින් ප්‍රීතියත්, මහත් සොම්නසත්, පහළ වන්නේය.

4002. මේ සුමුඛ පක්ෂි තෙමේ ද මාගේ ගුණසමුදය නොදැන සිත දුෂ්‍යවන බව නොසලකා මට පරොස් බස් කියේ ය.

4003. හෙතෙම කිපියේ නුනුවණින් පරොස් බස් පිට කෙළේය. අප කෙරෙහි යම් වරදක් නැත්තේ ද, එහෙයින් සුමුඛගේ මේ කීම නුවණැත්තකුගේ කීමක් මෙන් නො වැටහේයයි (රජතෙමේ කියේය).

4004. නරශ්‍රේෂ්ඨය, ධනරට්ඨ හංසරාජයා පාසයෙහි බැඳුණු කල්හි මට මහත් දුකක් විය. ඒ දුක් වේගයෙන් මා විසින් එය පමණ ඉක්මවා කරනලද ප්‍රකාශයෙකි.

4005. ශ්‍රේෂ්ඨ මහරජකුමනි, ඔබ වනාහි දරුවන්ට පියා මෙන්ද, සහියන්ට පොළොව මෙන්ද, අපට උපකාරය. වරදට යටත් වූ අපට කමා කරනු මැනවි. (සුමුඛ තෙමේ කියේ ය).

4006. එමබා විහබගම වූ පක්ෂිය, නුඹ යම්හෙයකින් අදහස නොසහවන්නෙහි ද, සිතෙහි හුල බිඳින්නෙහි ද, සාප්‍ර වූයෙහි ද, එහෙයින් නුඹගේ මේ දෙයය කමාකරමි රජතෙමේ කියේ ය.

4007. යං කිංකරි රතනං අත්ථි කාසිරාජනිවෙසනෙ,
රජතං ජාතරූපඝ්ණි මුක්තා වෙච්චියා ඛහු.
4008. මණයො සඛිදුක්ඛඝ්ණි චත්තං හරිවතුනං,
අජිතං දන්තඝ්ණිඝ්ණි ලොභං කාලායසං ඛහුං.
එතං දදුමි වො විතං ඉසෙසරං විසසජාමි වො.
4009. අද්ධා අපචිතා කාමිනා සක්කතා ච රජෙසහ,
ධම්මෙසු වග්ගමානානං කිං නො ආචරියො හවි.
4010. ආචරියසමනුඤ්ඤා නයා අනුමතා මයං,
තං පදකඛිණතො කතවා ඤාති පසෙසමරිතුම.
4011. සබ්බරත්තං විතතයිකා මහතයිකා යථා තථං,
කාසිරාජා අනුඤ්ඤාසි හංසානං පචරුක්කමං.
4012. තතො රත්තා විවසනෙ සුරියස්සුග්ගමනං¹ පති,
පෙත්ඛතො කාසිරාජස්ස හවතා² තෙ විගාහිසුං.
4013. තෙ අරොගෙ අනුප්පන්නෙ දිස්වාන පරමෙ දිපේ,
තෙ කෙති මකරුං හංසා පුටුසංඝෙ අජායථ.
4014. තෙ පතීනා පමුක්කෙන හතතුනා හතතුගාරවා,
සමන්තා පරිකරිංසු අණ්ඩජා ලද්ධපච්චියා.
4015. එවං මිත්තවතං අත්ථා සබ්බෙ භොතති පදකඛිණා,
හංසා යථා ධනරට්ඨා ඤාතිසඛිසමුපාගමුනති.

මහාහංසජාතක යි.

3. සුධාහොජනජාතකං

4016. *නෙව කිණ්ණම් නපි විකකිණ්ණම්
න වාපි මෙ සන්තිවයො ච අත්ථි,
සුකිච්ඡරූපං චතිදං පරිතං.
පඤ්ඤාදනො නාලමයං දුට්ඨතං.

1. සුරියස්සුග්ගමනං - මජ්ඣං.

2. හවතො - මජ්ඣං.

* "නෙව කිණ්ණම් නපි විකකිණ්ණම්" න්‍යාදි ඉමා එකවිසති ගාථායො භෙදවා වාදසතිපානෙ කොසියජාතකෙපි දිස්සන්ති. ඉමස්මිංපි යානෙ ආගතා. අට්ඨකථාවරියො පන- "නගුත්තමෙ ඕරිවරෙ ගනුමාදනො"ති ඉතො"පට්ඨාය සුධාහොජන ජාතකං දසෙසයිති.

4007. කශීරජනිවෙස්හි යම්කිසි රත්න සමූහයක් නිදන්කොට ඇත්තේ ද, එනම් රිදී ද, රත් ද, මුතු ද, බොහෝ වෛවුය් ද,

4008. මිණිමුවා බඩු ද, සක් හා මුතු ද, කසියළු ද, රත්සඳුන් ද, අඳුන් මුව සම් ද, දළමුවා බඩු ද, තඹලෝමුවා බඩු ද, කාල ලොහමය බඩු ද බොහෝ ඇත. මේ වස්තුව ඔබට දෙමි. මේ මාගේ බරණැස් රජයේ ආධිපත්‍යය ඔබට පවරා දෙමි යි (රජතෙම කිය).

4009. ශ්‍රේෂ්ඨ රජතුමනි, ඔබ විසින් අපි පුදන ලද්දමෝ වෙමු. සත්කාර කරන ලද්දමෝ ද වෙමු. කුශල කර්මපථ ධර්මයන්හි පිහිටා ක්‍රියාකරන්නා වූ අපට ඔබ ආවාය් වනු මැනව.

4010. මහරජ, ආවාය් වූ ඔබ විසින් අනුදන්තාලද අනුමත කරනුලැබූ අපි ඔබ පැදකුණු කොට නැයන් දකිමු යි භංසරජ කිය.

4011. කශීරජතෙම මුළුරැයම, ඔවුන් සමග සුදුසු පරිදි චිත්තනය කොට මන්ත්‍රණය කොට උතුම් වූ ඒ භංසයන්ට යෑම පිණිස අනුත්තේය.

4012. ඉන්පසු රාත්‍රිය ඇවැටෙත් හිරු උදවන වේලෙහි එදෙස බලාසිටි කසිරජුගේ හවනයෙන් ඒ භංසයෝ අහසට නැගූහ.

4013. නිරෝග වූ එහි පැමිණි ඒ උතුම් භංසයන් දෑත, භංසයෝ කෙ කෙ යන රාවය කළහ. එයින් මහත් ශබ්දයක් හටගනි.

4014. මළ පුඩුවෙන් මිදුණා වූ ස්වාමියා කරණ කොටගෙන තුටු සිත් ඇත්තා වූ ඒ භංසයෝ ස්වාමිගෞරවය ඇත්තාහු “පක්ෂිහු පිහිට ලද්දෝය”යි ඔහු භාත්පස පිට්ටරා ගත්හ.

4015. මෙසේ කලාණම්ත්‍රයන් ඇත්තවුන්ගේ සියලු අභිවාද්ධිය සැලසෙන්නේය. ධනරට්ඨ නම් වූ භංසයෝ යම් සේ නෑ සමූහයා වෙතට පැමිණියාහු ද එමෙනැයි වදළයේක.

මහාභංස ජාතක යි.

3. සුධාගොපන ජාතකය

4016. මම නො මැ මිලයට ගනිමි. නො ද විකුණමි. මා විසින් රැස්කළ ධනයෙක් ද නැත. මේ අල්ප ආහාරය ද දුක්සේ ලබන ලද මැ යැ. මේ පහක් පමණ වූ බත දෙදෙනාගෙන්ට පමණ නො වෙයි.

4017. අප්පමිභා අප්පකං දජ්ජා අනුච්ඡකිතො මජ්ඣකං,
බහුමිභා බහුකං දජ්ජා අද්දනං නුපපජ්ජති.
4018. තං තං වද්දමි කොසිය දෙහි දුනානි භුඤ්ජ ව,
අරියං මග්ගං සමාරුහ නෙකාසී ලහතෙ සුඛං.
4019. මොසඤ්ඤාසු හුතං හොති මොසඤ්ඤාසි සමීභිතං,
අතිරියමිං යො නිසින්නාසමිං එකො භුඤ්ජති භොජනං.
4020. තං තං වද්දමි කොසිය දෙහි දුනානි භුඤ්ජ ව,
අරියං මග්ගං සමාරුහ නෙකාසී ලහතෙ සුඛං.
4021. සචම් තස්ස හුතං හොති සචම්ඤ්ඤාසි සමීභිතං,
අතිරියමිං යො නිසින්නාසමිං නෙකො භුඤ්ජති භොජනං.
4022. තං තං වද්දමි කොසිය දෙහි දුනානි භුඤ්ජ ව,
අරියං මග්ගං සමාරුහ නෙකාසී ලහතෙ සුඛං.
4023. සරඤ්ඤා ජුහති යො සො බහුකාය ගයාය ව,
දෙදණෙ තිමබරුත්තස්මිං සිසසොතෙ මහාවතෙ.
4024. අනුච්ඡාස හුතං හොති අනුච්ඡාස සමීභිතං,
අතිරියමිං යො නිසින්නාසමිං නෙකො භුඤ්ජති භොජනං.
4025. තං තං වද්දමි කොසිය දෙහි දුනානි භුඤ්ජ ව,
අරියං මග්ගං සමාරුහ නෙකාසී ලහතෙ සුඛං.
4026. බලිසං භි සො නිගගිලති දීඝසුත්තං සබ්බධනං,
අතිරියමිං යො නිසින්නාසමිං එකො භුඤ්ජති භොජනං.
4027. තං තං වද්දමි කොසිය දෙහි දුනානි භුඤ්ජ ව,
අරියං මග්ගං සමාරුහ නෙකාසී ලහතෙ සුඛං.
4028. උළාරවණණා වත බ්‍රාහ්මණා ඉමෙ
අයඤ්ඤා වො සුතඛො කිස්ස හෙතු,
උච්චාවචං වණණාත්තං විතුඛිති
අකකාථ නො බ්‍රාහ්මණා කෙනනු තුමෙහ.

4017. අල්පමාත්‍ර දැසින් අල්පමාත්‍රයක් දෙන්නේ යැ. අණුමාත්‍ර අර්ධයෙන් අඩක් දෙන්නේ යැ. බොහෝ දැසින් බොහෝ දියක් දෙන්නේ යැ. නො දෙනු නො වටනේ යි.

4018. කොසිය සිටාණෙනි, එකරුණෙන් තොපට කියමි : දන් දෙව, වළඳ ද කරව, ආයාමාර්ගයට නැහෙව, එකලා වැ වළඳනුයේ සුව නො ලබා.

4019. යමෙක් ආගන්තුකයකු හුන් කල්හි එකලා වැ බොජුන් බුද්දි නම් ඔහුගේ හොම සිස් වෙයි. ධනොපායන වීයා ද සිස් වෙයි.

4020. කොසිය සිටාණෙනි, එයින් තොපට කියමි. දන් දෙව, වළඳ ද කරව, ආයාමාර්ගයට නැහෙව, එකලා වැ වළඳනුයේ සුව නො ලබා.

4021. යමෙක් ආගන්තුකයකු හුන් කල්හි එකලා වැ බොජුන් නො බුද්දි නම් ඔහුගේ දනය සත්‍ය වෙයි. ධනොපායන වීයා ද සත්‍ය වෙයි.

4022. කොසිය සිටාණෙනි, එයින් තොපට කියමි. දන් දෙව තමා ද වළඳ කරව. ආයාමාර්ගයට නැහෙව. එකලා වැ වළඳ-නුයේ සුව නො ලබා.

4023. යම් පුරුෂයෙක් (ලවණසමුද්‍ර පුෂ්කරණි ආදී) ජලාශයක් කරා එළැඹූ බලිකර්ම කෙරේ ද, බාහුකා නදී යැ ගයාපුෂ්කරණි යැ ද්‍රෝණ නිකී යැ තිම්බිරු නිකී යැ මහන් වූ ජලප්‍රවාහ ඇති ශීඝ්‍ර ශ්‍රෝතස් යැ යන මෙහි බලිකර්ම කෙරේ ද,

4024. යමෙක් අමුත්තකු හුන් කල්හි එකලා වැ බොජුන් නො බුද්දි නම් ඔහු විසින් තෙල තන්හි දු බලිකර්ම කරනලද වෙයි. තෙල තන්හි දු ධනොපායන වීයා කරනලද වෙයි.

4025. කොසිය සිටාණෙනි, එයින් තොපට කියමි : දන් දෙව. තෙමේන් වළඳ කරව, ආයාමාර්ගයට නැහෙව, එකලා වැ වළඳ-නුයේ සුව නො ලබා.

4026. යමෙක් අමුත්තකු හුන් කල්හි එකලා වැ අහර වළඳ කෙරේ ද, හේ දීර්ඝසුත්‍රයක් ඇති බන්ධන සහිත වූ බලියක් ගිලියි.

4027. කොසිය සිටාණෙනි, එයින් තොපට කියමි : දන් දෙව, තෙමේ ද වළඳ කරව, ආයාමාර්ගයට නැහෙව, එකලා වැ වළඳ-නුයේ සුව නො ලබා.

4028. මේ බ්‍රාහ්මණයෝ උදරවර්ණ ඇතියාහු මැ යැ. තොපගේ මේ සුනඛ තෙම කවර හෙයින් උස්පහන් පැහැසටහන් විකුර්වණ (නිමාණ) කෙරේ ද? බ්‍රාහ්මණයාණෙනි, අපට කියව, තෙපි කවරහු ද?

4029. චන්ද්‍ර ච සූරියෝ ච උභෝ ඉධාගතා
අයං පන මානලි දෙවසාරජී,
සකෙකාහමසම් නිදසානමිඤ්ඤ
එසෝ ච ඛො පඤ්ඤාසිධොති වුට්ඨති.
4030. පාණිඤ්ජරා මුතිධිතා ච මුරජාලමඛරාති ච,
සුත්තමෙනං පබ්බොධෙනති පටිච්ඡද්ධො ච නාන්ති.
4031. යෙ කෙවීමෙ මච්ඡරිනෝ කදරියා
පරිභාසකා සමණ්ත්‍රාසමණානං,
ඉධෙව නිකඛිප්ප සරිරදෙනං
කායසස හෙද නිරයං වජ්ජති.
4032. යෙ කෙවීමෙ සුග්ගතිමාසසානා
ධම්මෙ ධිතා සංයමෙ සංවිභාගෙ,
ඉධෙව නිකඛිප්ප සරිරදෙනං
කායසස හෙද සුගතිං වජ්ජති.
4033. කං නො ඤාති පුරිමාසු ජාතිසු
සො මච්ඡරි රොසකො පාපධම්මො,
නවෙව අකාය ඉධාගතමිතා
මා පාපධම්මො නිරයං අපකම්.
4034. අද්ධා හි මං වො භිතකාමා යං මං සමනුසාසරං,
සොහං තරා කරිසසාමි සබ්බං වුත්තං හිතෙසිති.
4035. එසාහමඤ්ජව උපාරමාමි
න වාපහං කිඤ්ඤි කරෙය්‍ය පාපං,
න වාපි මෙ කිඤ්ඤි අදෙය්‍යමකම්
න වාපි දකා උදකමපහං පිබ්බෙ.
4036. එවිඤ්ඤා මෙ දදන්තා සබ්බකාලං
භොගා ඉමෙ වාසව ඛිට්ඨස්සනති,
නන්තො අහං පබ්බට්ඨස්සාමි සකක
භික්ඛාන කාමානි යරොධිතානිති.
4037. නගුත්තමෙ ගිරිවරෙ ගන්ධමාදන්ත
මොදනති තා දෙවවිරාභිපාලිතා,
අරාගමා ඉසිවරො සබ්බලොකගු
සුපුප්ඵිතං දුමවරසාධමාදිය.

4029. සඳු හිරු දෙදෙන මෙහි ආහ. මේ වූකලි දෙවසාරපී වූ මාතලි වෙයි. මම නිදස්වැසි දෙවියනට අධිපති සක්දෙවරජ වෙමි. තෙල තැනැත්තේ පක්කසිධ යැ යි කියනු ලැබේ.

4030. අත්තල නාදයෝ ද මිහිඟුබෙර හඬ ද මුරජ බෙර හඬ ද පණාබෙර හඬ ද නිදිගත් මොහු පුබුදු කෙරෙති. පිබිදියේ තුටු වේ.

4031. යම්කිසි කෙනෙක් මසුරු වූවාහු තදමසුරු වූවාහු මහණ බමුණන්ට පිරිහෙළා කරා කරන්නාහු වෙන් ද, ඔහු ශරීර සංඛ්‍යාත දෙහය මෙලොවහි මැ බහාතබා කාබුත් මරණින් මතු නිරයට යති යි.

4032. යම්කිසි කෙනෙක් සුගතිය පතන්නාහු සංයම සංඛ්‍යාත දශශීලධම්මයෙහි ද සංවිභාග සංඛ්‍යාත දනාධම්මයෙහි ද සිටියාහු වෙන් ද, ඔහු ශරීර සංඛ්‍යාත දෙහය මෙලොවහි මැ බහාතබා කායභෙදයෙන් මතු සුගතියට යති යි.

4033. තෙපි පූර්වජාතියෙහි අපගේ ඥාති යැ. ඒ තෙපි මසුරු වවු. රොස්පරොස් බස් ඇතියහු. පාපධම් ඇතියහු යැ. තොපට වැඩ සඳහා මැ මෙහි ආමිහ. පාපධම් ඇතියහු නිරයට නො යවු.

4034. යම්හෙයෙකින් තෙපි මට මැනැවින් අනුශාසනා කරවු ද, එහෙයින් එකාත්තයෙන් මැ තෙපි මට හිත කැමැත්තවු යැ. හිත කැමැතියන් විසින් කියනලද සියල්ල ඒ මම එසේ මැ කරන්නෙමි.

4035. තෙල මම අද මැ මසුරු බැවින් වෙන් වෙමි. මම කිසි පවකුදු නො කරමි. (මෙතැන් පටන්) නො දියයුතු කිසිවක් මට නැත. කිසිවක්හට නො දී මම දියපතකුදු නො බොමි.

4036. සක්දෙවරජුනි, හැම කල්හි දෙන්නා වූ මාගේ මේ භොගයෝ ඝෞර්‍ය වන්නාහ. සක්දෙවරජුනි, එකල්හි මම (වස්තුකාම ක්ලෙශකාම විසින්) ශෛව වැ සිටි කාමයන් හැරපියා පැවිදි වන්නෙමි යි.

4037. පර්වතයන්ට අධිපති වූ ගන්ධමාදන නම් උතුම් පර්වතයෙහි සක් දෙවිඳුන් විසින් රක්තා ලද ඒ දිව්‍යස්ත්‍රීහු සන්නොෂ වෙති. එවිට මුළුලොවැ යා හැකි සෘෂිවරයෙක් මනාව පිපිඟිය ශාඛා පුෂ්පයක් ගෙන පැමිණියේ ය.

4038. සුචිං සුගන්ධං තිදසෙති සක්කතං
පුපුඤ්ඤාමං අමරවරෙති සෙවිතං,
අලඤ්ඤා මරෙති වා දනවෙති වා
අඤ්ඤා දෙවෙති තදරහං තිදං.
4039. තතො චතස්සො කතකතඤ්ඤාමං
උට්ඨාය නාරියො පමදධිපා මුනිං,
ආසා ච සඤ්ඤා ච තතො සිරි තිරි
ඉවච්ඡාමං නාරද දෙවබ්බාසං.
4040. සවෙ අනුද්දිට්ඨං තයා මහාමුනි
පුපුඤ්ඤාමං ඉමං පාරිජනනස්ස බ්‍රහ්ම,
දදති නො සබ්බගති තෙ අජිකතු
කම්මි නො හොති යපෙව වාසවො.
4041. තං යාවමානාභිසමෙකඛ නාරදෙ
ඉවච්ඡාමං සබ්බලං උදිරයි,
න මය්‍යමකුත්ති ඉමෙති කෙ වීතං
යා යෙව වො සෙය්‍යාසි සා පිළෙසංථ¹.
4042. තං නොකතමොවාභිසමෙකඛ නාරද,
යසංචිතස්ස තස්සං අනුප්පෙවස්ස,
යසංචිතස්ස නො නාරද තං පදංසාසි
සා යෙව නො හොතිති සෙට්ඨාමමතා.
4043. අකලලමෙතං වචනං සුගතෙත
කො බ්‍රාහ්මණො කො කලහං උදිරසෙ,
ගොක්ඛාන භූතාධිපමෙව පුච්ඡං
සවෙ න ජානාම ඉබ්බතමාධිමං.
4044. තා නාරදෙන පරමසුකොපිතා
උදිරිතා වණ්ණමදෙන මිත්තා,
සකාසෙ² ගොක්ඛාන සහස්සවක්ඛුනො
පුච්ඡංසු භූතාධිපං කාත්‍ර සෙය්‍යාසි.
4045. තා දිසවා ආයතමනා පුරිකදෙ
ඉවච්ඡාමං දෙවවරො කතඤ්ඤාමං,
සබ්බාව වො හොම සුගතෙත සාදිසි
කො නෙව හදො කලහං උදිරයි.

1. පිළෙසංථ - වී. මජ්ඣං.

2. සකාසං - මජ්ඣං.

4038. දෙවියන් විසින් සත්කාර කරනලද්ද වූ ද, ශක්‍රයා විසින් සෙවුනා ලද්ද වූ ද, පිරිසුදු සුවඳැති මේ උතුම් මල දෙවියන් මිස මිනිසුන් විසින් හෝ අසුරයන් විසින් හෝ නොලද හැකිය. එය දෙවියන්ට ම සුදුසු වේ.

4039. ඉක්බිති රත්බදු සිවිය ඇති ස්ත්‍රීන්හට අධිපතිවූ ආසාය, සද්ධාය, සිරි ය, හිරි ය යන මේ ස්ත්‍රීහු සතරදෙනා නැගිට නාරද දෙව් බ්‍රාහ්මණ නම් වූ මුනිවරයාට මෙසේ කීහ.

4040. මහා සෘෂි වූ බ්‍රාහ්මණය, ඉදින් ඔබ විසින් මේ පරසතු මල කිසිවකුට නො උදෙසනලද නම් අපට දෙනුමැනවි. ඔබ වහන්සේගේ සියලු අදහස් සමෘද්ධ වේවා. අපට ශක්‍ර තෙම යම් සේ වේ ද ඔබ වහන්සේ ද එසේ ම වෙත්වා.

4041. නාරද තෙම ඒ මල දෑක ඉල්ලන්නවුන්හට මෙසේ කීවේ ය. මහත් කලහ වැඩෙන කථාවක් ඇති විය. මට මේ මලින් කිසි වැඩක් නැත. නුඹලා අතුරින් යම් තැනැත්තියක් ගුණයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ වූ නම් ඕ පැළඳගන්නිය යි සෘෂි තෙම කීවේ ය.

4042. උතුම් නාරද සෘෂිවරය, නුඹවහන්සේ ම අප බලා අප අතුරින් යම් තැනැත්තියකට දෙනු කැමැත්තේ නම් ඇට දුන මැනැවි. නාරද සෘෂිවරය, නුඹ වහන්සේ අප අතුරින් යම් තැනැත්තියකට දෙන්නාහු නම් අප අතුරින් ඕ තොමෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨ සම්මත වන්නිය යි කීහ.

4043. මනා සිරුරැත්තිය, ඒ කීම නුසුදුසු ය. කවර නම් බ්‍රාහ්මණයෙක් කලහ ඇති කෙරේ ද? ඉදින් මෙහි තොප අතුරින් උත්තම වූ හෝ අධම වූ හෝ තැනැත්තිය කවරිදු යි නොදන්නාහු නම් භූතාධිපති වූ සක්දෙවරජු වෙත ගොස් විචාරව යි සෘෂිතෙම කීයේ ය.

4044. නාරද සෘෂිවරයා විසින් (කුසුම නො දෙමින්) ඉතා ම කුපිත කර වූ, සක්දෙවිඳුගෙන් අසවැ යි කියනලද වර්ණමයෙන් මත් වූ ඒ අප්සරාවෝ සක්දෙවරජු සමීපයට ගොස් කවර නම් තැනැත්තියක් ශ්‍රේෂ්ඨ දෑ යි විචාළහ.

4045. දෙවියනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෙවියන් විසින් ඇඳිලි බඳනාලද ශක්‍ර තෙම උත්සුක වූ සිත් ඇති ඒ අප්සරාවන් දෑක මෙසේ කීයේ ය. මනා සිරුරු ඇති අප්සරාවනි, තෙපි හැම දෙනා ම සමානවූ. සුන්දර අප්සරාවරුනි, මෙසේ කවර කෙනෙක් කලහ වර්ධනය කළෝ ද? කියා යි.

4046. යො සබ්බලොකං වරකො මහාමුනී
ධම්මෙ ධිතො නාරදෙ සංචිතිකංමො,
සො නො ඩ්වී ගිරිවරෙ ගන්ධමාදනෙ
ගන්ධාන භුතාධිපමෙව පුට්ඨථ
සවෙ න ජානාථ ඉධුක්කමාධමං.
4047. අසු ඩුහාරස්සඤ්චරො මහාමුනී
නාදන්වා හත්තං වරගත්තෙ භුස්සති,
විවෙය්‍ය දනානි දදති කොසියො
යස්සා හි සො දස්සති සාව සෙය්‍යාසී.
4048. අසුභී යො සමුත්ති දක්ඛිණං දිසං
ගඬාය තිරෙ හිමවනනපස්සති,
ස කොසියො දුල්ලභපානගොඡනො
තස්ස සුධං පාපය දෙවසාරථී.
4049. ස මානලී දෙවවරෙන පෙසිතො
සහස්සයුක්තං අභිරුක්ඛ සන්දනං,
ස ඛිප්පමෙව උපගමු අත්තමං
අදිස්සමානො මුනිනො සුධං අද්¹.
4050. උදඝේහුක්තං උපතිට්ඨතො හි මෙ
පහඬකරං ලොකතමොනුදුක්කමං,
සබ්බානි භුතානි අතිච්ඡ වාසවො
කො නෙව මෙ පාණිසු කිං සුධොදහි.
4051. සංචූපමි. සෙතමතුල්ලදස්සනං
සුචිං සුගන්ධං පියරූපමබ්භුතං,
අදිට්ඨප්පබ්බං මම ජාත²වක්ඛුහි
කා දෙවතා පාණිසු කිං සුධොදහි.
4052. අහං මහිඤ්ජන මහෙසි පෙසිතො
සුධාහිභාසිං තුරිතො මහාමුනී,
ජානාසි මං මානලී දෙව සාරථී
භුස්සස්ස භක්ඛුක්කමං මා විචාරසී³.
4053. භුක්තා ව සා අභිදස හතති පාපකෙ
බුදං පිපාසං අරතිං දරකලමං⁴,
කොඬුපනාහස්සා විවාදපෙසුනං
සිතුණ්ණනන්දිස්සා රසුක්කමං ඉදං.

1. අදසි - මජ්ඣං.

2. ජාතු - මජ්ඣං.

3. මාචිචාරසී - මජ්ඣං.

4. දරථකමමං - මජ්ඣං, දුරකමමං - වී. දරථං කීලං - සා. .

4046. සත්‍ය වූ පරාක්‍රම ඇති ධර්මයෙහි පිහිටි මුළු ලොව හැසිරෙන්නා වූ නාරද නම් යම් සෘෂිවරයෙක් වේද හේ තොප අතුරින් උත්තම හෝ අධම තැනැත්තිය කවර දැයි නොදනිවු නම්, ශක්‍රයා වෙතට ගොස් අසව යි ගන්ධමාදන නම් උතුම් පර්වතයෙහි දී අපට කියේ යයි ඒ අප්සරාවෝ කීහ.

4047. උතුම් සිරුරැති දිව්‍යාංගනාවරුනි, තෙල මහවනයෙහි හැසිරෙන මහාමුනි තෙම අන්හට නොදී වළඳ නොකරයි. ඒ කොසිය තාපස තෙම පරික්‍ෂා කොට දන් දෙයි. හෙ තෙම තොපගෙන් යම් තැනැත්තියකට දෙන්නේ නම් ඔ නොමෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨ වේ යයි ශක්‍ර තෙම කියේ ය.

4048. දෙව සාරථිය, යම් තාපසයෙක් දකුණු දිග ගං ඉවුරෙහි හිමවත් පාර්ශ්වයෙහි වාසය කෙරේද, ඒ කොසිය තාපස තෙම දුර්ලභ ආහාර පාන ඇත්තේ ය. ඔහුට සුධාහොජනය පවුණුව යි කියේ ය.

4049. දෙවොත්තමයා විසින් යවනලද ඒ මාතලී දිව්‍යපුත්‍ර තෙම දහසක් අසුන් යෙදූ යානයට නැහ වහා අසපුවට පැමිණ අදාශ්‍යමාන වූයේ සෘෂිවරයාහට සුධාහොජනය දුන්නේ ය.

4050. උදෑසන ගිනි දෙවියා පුද ලොකාන්ධකාරය දුරු කරන්නා වූ පහංකර වූ උතුම් හිරු වෙත එළඹ සිටි මාගේ අත්වල කවරෙක් සුධාහොජනය බහාලී ද? කීම, සියලු භූතයන් ඉක්මවා සිටින ශක්‍ර තෙමේ ද?

4051. සක් ගෙඩියක් මෙන් සුදු වූ අසමාන වූ දකුම් ඇති පිරිසුදු සුවඳවත් දකුම්කලු වූ අද්භූත වූ පියවි ඇසින් නොදක්නා ලද වීරු සුධාහොජනය කවර නම් දෙවියෙක් කවර හෙයින් මා අතැ තැබිදැ යි සෘෂිවරයා ප්‍රශ්න කෙළේ ය.

4052. මහර්ෂි වූ මහා මුනිවරය, මම වනාහි සක්දෙව් රජු විසින් මෙහෙයවන ලද්දේම වහා සුධාහොජනය ගෙන ආයෙමි. මා දෙවසාරථී වූ මාතලී බව දනුමැනවි. උතුම් බත වළඳනු මැනවි. ප්‍රපඤ්ච නො කරව.

4053. වළඳන ලද්ද වූ ඒ සුධාහොජනය බඩගින්න ය, පිපාස ය, නො ඇල්ම ය, කායදුර්ථ ය, ක්ලාන්තගති ය, කොප ය, බද්ධ වෛර ය, විවාද ය, කේලාමි කීම ය, සිත ය, උෂ්ණ ය, අලස බව ය යන දෙළොස් පාපධර්මයන් නසන්නේ ය.

4054. න කප්පති මාකලි මයහ භුඤ්ඤං
සුඛෙ අදානා ඉති මෙ චතුක්කමං,
න වාපි එකාසනමරියපුඨිතං
අසංවිහාගී ච සුඛං න විඤ්ඤි.
4055. ථිසානකා යෙව්මෙ පාරදුරිකා
මිත්තදුග්ගො යෙව සප්පතී සුඛකතෙ,
සඤ්ඤව තෙ මච්ඡරීපඤ්ඤමාධමා
තස්මා අදානා උදකමුඛි නාසමියෙ.
4056. යො නිසේයා වා පුරිසස්ස වා පන
දස්සාමි දුතං විදුසමපවණ්ණිතං,
සද්ධා වදඤ්ඤා ඉධ වීතමච්ඡරා
භවතති හෙතෙ සුචිසමසමමතා¹.
4057. අනො මුතා² දෙවචරෙන පෙසිතා
කඤ්ඤා චතස්සො කනකත්තවුපමා,
ආසා ච සද්ධා ච සිරි තනො හිරි
තං අස්සමං ආගමුං යත් කොසියො.
4058. තා දිසවා සඤ්ඤා පරමස්මොදිනො
සුභෙන චණ්ණෙන සිධාරිවණෙනො,
කඤ්ඤා චතස්සො චතුරො චතුඤ්ඤා
ඉවච්චුචි මාකලිනො ච සමුච්චා.
4059. පුරිමං දිසං කා තං පභාසි දෙවතෙ
අලංකිතා තාරවරාව ඔසධි,
සුච්ඡාමි තං කඤ්ඤනවෙලුච්චිග්ගහෙ
ආචිකඛ මෙ තං කතමාසි දෙවතා³.
4060. සිරාහං දෙවී⁴ මනුජෙසු පුරිතා
අපාපසත්තපනියෙවිතී සද,
සුධාවිවාදෙන තවතතිමාගතා
තං මං සුධාය වරපඤ්ඤා භාජය.
4061. යස්සාහමිච්ඡාමි සුධං මහාමුනි
ස් සඤ්ඤාමෙහි නරො පමොදති,
සිරිති⁵ මං ජානති සුභතුත්තම
තං මං සුධාය වරපඤ්ඤා භාජය.

1. සුචිසම - වී. මජ්ඣ., සායා.

2. මතා - මජ්ඣ., සායා.

3. දෙවතෙ - මජ්ඣ.,

4. දෙව - මජ්ඣ.,

5. යො - වී. මජ්ඣ., සායා.

6. සිරිත - මජ්ඣ. සිරිති - වී.

4054. එම්බා මාතලිය, පළමුකොට නොදී වැළඳීම මට කැප නැත. මෙසේ මගේ උතුම් වුනයෙක් ඇත. එකලා වැ වැළඳීම ආයතියන් විසින් නො පුදන ලද්දෙ යැ. බෙදගෙන නොවළඳන තැනැත්තේ දෙව් මිනිස් සුව නො විඳියි.

4055. ස්ත්රීන් නයන, පරදරාවන් කරා යන මේ යම් කෙනෙකුත් වෙන් ද, මිත්‍රප්‍රෝති යම් කෙනෙකුත් වෙන් ද, දෑහැමි මහණ බමුණන්ට ආක්‍රොශ කරන යම් කෙනෙකුත් වෙන් ද, මසුරු කම පස් වැනි කොට ඇති ඒ හැම දෙන අධමයෝ ය. එහෙයින් නොදී දිය පවා නො බොමි.

4056. යම්බඳු මම ස්ත්‍රියකට හෝ පුරුෂයකුට හෝ බුද්ධාදි පණ්ඩිතයන් විසින් වර්ණනා කරනලද දනය දෙමි ද එසේ මේ ලෝකයෙහි සැදුහැනි ප්‍රතිග්‍රාහකයන්ගේ වචන දන්තා වූ පහව ගිය මසුරු මල ඇති මේ පුරුෂයෝ උතුම් යයි සම්මත වෙති.

4057. ඉක්බිති සක්දෙව් රජු විසින් අනුදන්තාලය වැ පිටත් කොට හරිනලද, ස්වර්ණයට බඳු සිරුරු සමින් හොබනා වූ ආශාය, ශ්‍රද්ධා ය, ශ්‍රී ය, භරී ය යන කන්‍යාවන් සතර දෙන යම් අසපුවෙක්හි කොසිය (තවුස්) තෙම වෙසේ ද ඒ අසපුවට පැමිණියහ.

4058. ගොහන වූ වර්ණයෙන් ගිනිසිළු මෙන් සතර දිශායෙහි සිටියා වූ, දක්ෂ වූ, ඒ දිව්‍යජසරාවන් සතර දෙන දෑක අතිශය ප්‍රීතියට පත් කොසිය තවුස් තෙම මාතලි දිව්‍යපුත්‍රයා හමුවෙහි මෙසේ කිය.

4059. එම්බා දෙව්දුව, උතුම් ඔසයි තරුව මෙන් පෙරදිග බබුළුවන්නා වූ තෝ කිනම් වෙහි ද? රන්රුවකට බඳු සිරුරු ඇත්තිය, තී විවාරමි. තෝ කවර නම් දෙව්දුවක් වෙහිදැයි මට කියව.

4060. හැම කල්හි අලාමක සත්වයන් විසින් සෙවුනා ලබන්නා වූ මිනිසුන් කෙරෙහි පුජාකියට පත් මම ශ්‍රී නම් වෙමි. මහාප්‍රාභය, සුධාහොජනය පිළිබඳ විවාදයෙන් ඔබ සම්පයට ආමි. ඒ මට සුධාහොජනය දුන මැනවි.

4061. මහානාපසය, මම යමකුට සැප කැමතිවෙමි ද, ඒ මිනිස් තෙම සියලු කාමසම්පත්තින් තුටු වෙයි. හෝම කරන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨය, මා ශ්‍රී නමැයි දනුව. මහාප්‍රාභ නාපසයාණනි, ඒ මට සුධාහොජනය දුන මැනවැ යි කීවාය.

4062. සිසෙත විජ්ජාචරණෙන බුද්ධියා
නරා උපෙනා පගුණ සකමුත්තා,
තයා විහිතා න උභතති කිඤ්ඤානං.
තසිදං න සාධු යදිදං තයා කතං.
4063. පසසාමි පොසං අලසං මහග්ගසං
සුදුකකුලිනමපි අරුපිමං නරං,
තයානුගුණො සිරි ජාතිමං අපි
පෙසෙති දුසං විය භොගවා සුථි.
4064. නං නං අසච්චං අවිහජ්ජසෙවිතිං
ජානාමි මූලෙන විදුරානුපාතිනිං,
න තාදිද්ධි අරහති ආසනුදකං
කුතො සුධා ගච්ඡ න මෙග රුච්ඡිසි.
4065. කා සුක්කදයා පටිමුත්තං කුණ්ඩලා
විත්තංගද කමුඛිමධධාරිනී,
ඔසිත්තවණ්ණං පරිදඥා සොහසි
කුසංගිරතං අපිලඥා මඤ්ඤරිං.
4066. මිග්ගිව භනතා සරවාපධාරිතා
විරාධිතා මඤ්ඤිව උදික්ඛසි,
කො තෙ දුතියො ඉධ මඤ්ඤොචනෙ
න භායසි එකිකා කානතො වනෙ.
4067. න මෙ දුතියො ඉධමඤ්ඤි කොසිය
මසක්කසාරප්පභවමඤ්ඤි දෙවතා,
ආසා සුධාසාය තවතනිමාගතා
නං මං සුධාය වරපඤ්ඤා භාජය.
4068. ආසාය යතති වාණිජා ධනෙසිනො
නාවං සමාරුඥා පරෙතති අණ්ණංචෙව,
තෙ තත්ථ සීතනති අපොපි එකද
ථිතාධනා එතනි විනට්ඨපාහතා.
4069. ආසාය ධෙත්තානි කසනති කසසකා
වපනති ඛිජානි කරොත්තපායසො,
ථිතීනිපාතෙන අවුට්ඨිතාය වා
න කිඤ්ඤි විඤ්ඤනති තතො ඵලාගමං.

4062. හස්තිශිල්පාදි ශිල්පඥානයෙන් ද වෙදත්‍රය සංඛ්‍යාත විද්‍යායෙන් හා ශීලයෙන් ද බුද්ධිමිහිමයෙන් ද යුත් තමහට සුදුසු කෘෂි වණික් ආදී කර්ම ප්‍රගුණකොට ගත්තා වූ මනුෂ්‍යයෝ තිගෙන් තොර වූවාහු ස්වල්ප මාත්‍ර වූ හෝ කවර සැපයක් වත් නොලබත් ද, නී විසින් කථන ලද මේ යමක් ඇත් නම් එය නොසුදුසු ය.

4063. නී විසින් රකිනු ලබන අලස වූ බොහෝ බුදිතසුදු නිවකුලීන වූ මිනිසෙක් වේ ද, සම්පත්තිය යුත් සුව දිවියක් ගෙවන කුලීනයෝත් ඔහුගේ දසභාවයට පත් වෙති.

4064. ඒ ස්වභාව සත්‍යය නැති යුක්ති අයුක්ති විභාග නැති වැ සෙවුනා, පණ්ඩිතයන් පහත හෙළන්නා වූ මුළු වූ නී හඳුනාමි. නී වැන්නෝ අසුනක් පැනක් ලබනට වත් නොසුදුසු ය. සුධාහොජනය ලැබීමට කොයින් සුදුසු වේ ද? මෙතැනින් යව. මට රූපී නොවෙහි යි (තවුසා කිය.)

4065. සුදු දත් ඇති පළඳනාලද කුණ්ඩලාභරණ ඇති විසිතුරු අභූපළඳනා ඇති වෙසෙසින් මටකරනලද රන්මුවා අබරණ දරන නී වත්කළ දියදහරක් බදු දිව දුහුලක් හැඳ කුසතණින් දෑල්වුණු ගිනිසිළුවක් බදු පත්‍ර සහිත හෝපලු කැනක් කනෑ පැළඳ හොබනිය. තො කවරක් ද?

4066. වැද්දකු විසින් විදිනලද පහර වැරද වූ බියපත් මුව දෙනකගේ මඳ බැල්ම මෙන් බලන්නෙහිය. මඳ බැලුම් ඇත්තිය, මෙහි තොපගේ කවර දෙවැන්නක් වේ ද? කානන නම් වූ වනයෙහි එකලා වූවා බිය නොවෙහි ද?

4067. කොසිය තවුසාණති, මෙහි මට දෙවැන්නක් නැත. මම වනාහි තව්තිසා දෙවිලොව උපගතියක්වු. ආශා නම් වූ මම සුධාහොජනය කෙරෙහි ආශාව හෙතුකොටගෙන නුඹවහන්සේ සම්පයට ආමි. උතුම් ප්‍රඥ ඇති තාපසය, ඒ මට සුධාහොජනය දුන මැනවි.

4068. ධන සොයන වෙළෙන්දෝ ධනාශායෙන් නැව් නැග මහසයුරෙහි පරතෙරට යෙත්. ඔවුහු එහි ගිලෙති. වැළි ඇතැම් විට නැසුණු මාර්ගොපකරණ ඇත්තාහු පිරිහුණු ධන ඇත්තෝ වන්නාහ.

4069. ගොවියෝ ආශායෙන් කෙත් සාති. බිජුවට වසුරති. උපාය වශයෙන් නොයෙක් දේ කරති. උවදුරු පැළිඟිමෙන් හෝ වැසි නොලැබීමෙන් හෝ එයින් කිසි ප්‍රයෝජනයක් නොවිඳිති.

4070. අඵකකකාරානි කරොතානි භතභුසු
ආසං පුරකඛ්ඛා නරා සුචෙයිනො,
තෙ භතභුරුභා අතිගාලුභිතා පුන
දියා පනසසනභී අලඳා කිඤ්ඤිනං.
4071. ජභිත්ති¹ ධඤ්ඤාඤ්ඤා ධනඤ්ඤා ඤාතකෙ
ආසාය සභාධිමතා සුචෙයිනො,
තපනභී ලුචමපි තපං වීරනතරං
කුමමග්ගාමාරුඤා පරෙතභී දුගගතිං.
4072. ආසා විසංවාදිකසම්මතා² ඉමෙ
ආසෙ සුධාසං⁴ වීනයසසු අතනභී,
න තාදිසි අරහති ආසනුදකං⁵
කුතො සුධා ගච්ඡ න මඤා රුවෙසි.
4073. දඤ්ඤමානා යසසා යසසා⁶නී
ඵසඤ්ඤා⁷නාමෙව්ඤනං දියං පති,
පුච්ඡාමී තං කඤ්ඤනදෙලලි⁸ග්ගහෙ
ආවිකඛ මෙ තිං කතමාසි දෙවතා⁹.
4074. සඳධාහං දෙවී¹ මනුජෙසු පුජිතා
අපාපසතතූපනිකෙවිනී සද,
සුධාවිවාදෙන තවනභීමාගතා
තං මං සුධාය වරපඤ්ඤා භාජය.
4075. දනං දමං වාගමමොපි සංයමං
ආදය සඳධාය කරොතභී හෙකද,
මෙයං මුසාකුටමමොපි පෙසුතං
කරොතභී හෙතෙ පුන වීච්චුතා කයා.
4076. හටියාසු පොසො සදිසිසු පෙකඛවා
සිලුපපතනාසු පතිඛ්ඛතාසුපි,
විනෙකවා ඡන්දං කුලදිතියාසුපි
කරොති සඳ්ධං පනා⁹ කුමහදසියා.

1. භික්ඛාන - මජ්ඣං.
2. කුමග්ග - මජ්ඣං.
3. විසංවාදක - මජ්ඣං.
4. සුධාය - මජ්ඣං.
5. ආසනුදකං - මජ්ඣං.
6. දියඤ්ඤා - මජ්ඣං.
7. දෙවතෙ - මජ්ඣං.
8. දෙව - මජ්ඣං.
9. පුන - වී,

4070. සැප සොයන්නා වූ මනුෂ්‍යයෝ ආශාව පෙරදැරි කොට ස්වාභාවිකව පිණිස යුදබිම්හි වියද්‍රී කරති. දැඩි වෙහෙස දරා ක්‍රියා කළ ඔහු නැවත කිසිවකුත් නොලබා පලායන්නාහ.

4071. සැප සොයා ස්වර්ගාරෝහණය කරනු කැමැත්තෝ ධාන්‍ය ද ධනය ද නැදැයිත් ද හැර ආශායෙන් බොහෝ කළක් මුළුල්ලේ රුක්‍ෂ වූ තපස් පවා රකිති. ඔවුහු කුමගට වැටී දුගතියට පැමිණෙති.

4072. මේ සත්‍යයෝ ආශාව නිසා රැවටෙන්නාහ යි සම්මතව ඇත. ආශාවෙනි, තමා කෙරෙහි පවත්නා සුධාහොජන ආශාව දුරුකරව. තී වැන්නෝ අසුන් හා ජලයවත් ලැබීමට සුදුසු නොවෙති. එබැවින් සුධාහොජනය කොයින් ලැබේ ද? යව. තී මට නොරුස්නෙහි ය යි (තාපස තෙම කිය.)

4073. පරිවාර සමාජයින් දිලියෙමින් බටහිර දික්හි සිටින යසස් ඇති තී කිනම් වෙහි ද? රත්රුවකට බදු සිරුරු ඇත්තිය, ඒ කරුණ නොප විචාරමි. තෙපි එය මට කියව. කිනම් දෙවතාවක් වෙහි ද?

4074. මහත් ප්‍රඥා ඇති තාපසයන් වහන්ස, මිනිසුන් කෙරෙහි සැම කල්හි පූජිත වූ, උසස් සත්‍යයන් විසින් පෙවුනාලද, මම සද්ධා නම් වෙමි. සුධාහොජනය පිළිබඳ විවාදයෙන් නුඹ වහන්සේ වෙත ආමි. ඒ මට සුධාහොජනය දුන මැනව.

4075. ඇතැම් කාලයෙක්හි සත්‍යයෝ නොප හා එක් වූවාහු දත් දීම ය, ඉන්ද්‍රියදමන ය, පරිත්‍යාග ය, සිල්ධර්මය ය, යන මේවා කරති. කිසි කලෙක්හි එම සත්‍යයෝ තිගෙන් වෙන් වූවාහු සොරකම ද බොරු කීම ද කුටකර්මය ද කේලාමි කීම ද කෙරෙත්.

4076. සමාන ජාති ඇති සිල්වත් පතිව්‍රතා ගුණොපෙත කුල දුහිතයාත් වන භායාබන් කෙරෙහි ගිණු වූ පුරුෂ තෙම ඔවුන් කෙරෙහි ආශාව හැරදමා කුම්භදායියගේ වචනය පවා අදහන්නේය.

4077. නිමෙව සද්ධෙ පරදරසෙවිති
පාපං කරොසි කුසලංඤි රික්ඛිසි,
න කාදිසි අරහසි ආයනුදකං
කුතො සුධා ගච්ඡ න ඥාන රුවංසි.
4078. ජීසංඤ්ඤරහසිං අරුණසම්මුහතෙ
යා දිසස්සති උත්තමරූපවණ්ණිනී,
තඬුපමා මං පටිභාසි දෙවතෙ
ආවික්ඛ මෙ නිං කතමාසි අච්ඡරා.
4079. කාළා නිදසෙරිව අග්ගජාතිව
අනිලෙරිතා ලොහිතපත්තමාලිතී,
කා තිට්ඨසි මඤ්චිවාචලොකයං
භාසෙසමානාව භීරං න මුඤ්ඤිසි.
4080. භීරාහං දෙවි¹ මනුජෙසු පුජිතා
අපාපසත්තුපතිසෙවිතී සද.
සුධා විවාදෙන තවතත්මාගතා
සා තං න සකෙකාමී සුධංචි යාවිතු.
කොපිනරූපා විය යාවනුත්ථියා.
4081. ධම්මෙන ඤායෙන සුගතෙන උච්ඡසි
ඵසො හි ධම්මො නහි යාවනා සුධා,
තං තං අයාවානිමහං නිමනනසෙ
සුධාය යඤ්චස්සි තමසි දම්මි තෙ.
4082. සා නිං මයා අජ්ජ සකමන් අසස්මෙ
නිමනනිතා කඤ්ඤනවෙලලි²විග්ගතෙ
කුචං හි මෙ සබ්බරසෙහි පුජියා
තං පුජයිත්වාන සුධංචි අසමියෙ.
4083. සා කොසිට්ඨයනානුමතා පුත්තිතො
අඤ්ඤා හිරි රමං පාවිසියස්සමං,
උදඤ්ඤවතතං ඵලමරියපුජිතං
අපාපසත්තුපතිසෙවිතං සද.
4084. රුක්ඛග්ගහණා බහුකෙත්ථ පුජිතා
අම්බා පියාලා පනසා ච කිංසුකා,
සොහඤ්ජනා ලොඤ්ඤමථොසි පදමකා
කෙකා ච හඬගා කිලකා ච පුජිතා.

1. දෙව - මජ්ඣ.

2. වෙලල - මජ්ඣ.

4077. ශ්‍රද්ධාවෙනි, පුරුෂයා තිගේ වයසට පැමිණීමෙන් ම පරදර සේවනය කරන හෙයින් තී පරදර සේවනය කරන්නෙහි ය. පථ කරන්නෙහි ය. කුසල් හිස් කරන්නෙහි ය. තී වැන්නෝ අසුන් හා ජලය (පමණකුණු) ලැබීමට නොසුසු වෙති. සුධාහොජනය කොයින් ලැබේ ද? යව. තී මට නොරුස්නෙහි යයි (තවුසා කිය.)

4078. රාත්‍රි කාලයාගේ අවසන්හි අරුණොද්ගමන වේලායෙහි උතුම් රූපයෙන් හා වර්ණයෙන් යුක්ත වූ යම් පූර්වදිශාවක් දක්නා ලැබේ ද, දෙව්දූව, තී එබඳුයයි මට වැටහේ යි. තී කිනම් අස්සරාවක් ද යි මට කියව.

4079. නියං සමයෙහි පළමුව හටගත් සුළඟින් කම්පාවන්නා වූ ලේවන් කොළවලින් පිරිවැරුණු කඵලක් සේ මද බැල්මෙන් යුතුව කවර නම් තැනැත්තියක් සිටින්නේ ද? කථාකිරීමට කැමැත්ත දක්වන්නේ නමුදු වචන නොමුදන්නෙහි ය.

4080. තාපසයන් වහන්ස, මම වනාහි මිනිසුන් කෙරෙහි පූජිත වූ හැම කල්හි අලාමක සත්‍වයන් විසින් සෙවුනා ලද හිරි නම් දෙවහන වෙමි. සුධා විවෘදයෙන් ඔබ වෙත පැමිණි ඒ මම සුධාහොජන ඉල්ලීමට ද නොහැක්කෙමි. ස්ත්‍රියගේ ඉල්ලීම වූකලී රහසහ පෙන්වීම බඳු හෙයිනි.

4081. මනා සිරුරු ඇත්තිය, ස්වාභාවික ක්‍රමයෙන් සුධාහොජනය ලබන්නෙහිය. ඉල්ලීමෙන් සුධාහොජනය නොලබන්නෙහිය. මේ වනාහි ස්වභාව ධර්මය වේ. එහෙයින් නොඉල්ලන්නා වූ තිට මම සුධාහොජනයෙන් නිමන්ත්‍රණය කරමි. එපමණක් නොව තී යමක් කැමති නම් එය ද තිට දෙමි.

4082. ස්වර්ණරාශියකට බඳු ගරිර ඇත්තිය, ඒ නුඹ අද මා විසින් සිය අසපුවෙහි නිමන්ත්‍රණය කරන ලද්දෙහි ය, තී වනාහි මා විසින් හැම රසයෙන් පිදිය යුත්තී ය. තී පුද මම ද සුධාහොජනය වළඳන්නෙමි යි (තාපස තෙම කිය.)

4083. අනුභාව සම්පන්න කොසිය තවුසා විසින් අනුදන්නාලද ඒ හිරි නම් දිව්‍යාංගනා තොමෝ ඒ ඒ තැන්හි දිය ඇත්තා වූ, නොයෙක් පලතුරුවලින් ගැසිගන්නා වූ, නිවරණ දෙෂයෙන් මිදුණු ධ්‍යානලාභීන් විසින් පුදනලද්ද වූ, අලාමක සත්‍වයන් විසින් සෙවුනා ලද, ආශ්‍රමයට පිවිසියා ය.

4084. මෙහි වනාහි මලින් හා පලින් සැදුම්ලත්, වෘක්ෂ සමූහයෝ බොහෝ වෙති. අඹ ය, මොර ය, කොස් ය, කැල ය, මුරුංගා ය, ලොන් ය, පද්මක ය, කේතක ය, හංග ය, පිපියා වූ එරහැන්ද ය,

4085. සාලා කරෙරි බහුකෙසු පමුයො
අසසුන් නිග්‍රොධ මධුකා ව වෙනසා,
උඤ්ජකා පාටලිසිනධුවාරකා
නුඤ්ජගණි මුවලිඤ්ජකෙතකා.
4086. හරෙණුකා වෙඵකා වෙණුන්ඤ්ජකා¹
සාමාක නිවාරමරොපි චිනකා,
මොවා කදලි බහුකෙසුසාලියො
පච්ඡයො ආභුජිනො ව තණ්ඩුලා.
4087. තසස ව උතරෙ පසෙස² ජාතා පොකඛරණි සිවා,
අකකකසා අපබ්භාරා³ සාධු අපච්ඡිග්‍රහියා.
4088. තත් මච්ඡා⁴ සනතීරතා ඛෙමිනො බහුභොජනා,
සිඛග්‍ර සවච්ඡා සකුලා⁵ සතවච්ඡා ව රොහිතා
ආලිගගරකාකිණ්ණා පාඨිනා කාකමච්ඡකා.
4089. තත් පකඨි සනතීරතා ඛෙමිනො බහුභොජනා,
භංසා කොඤ්චා මයුරා ව චක්කවාකා ව කුණ්ඩලා
කුණ්ඩලකා බහුවිත්‍රා සිඛෙඨි ජිවංජිවකා.
4090. තත් පාතායමායනති නානාමිගගණා බහු,
සිහා වාග්‍ගො වරාහා ව අච්ඡකොකතරච්ඡයො.
4091. පලාසාද ව ගච්ඡා මහිසා රොහිතා රුරු,
ඵණ්ණයා ව වරාහා ව ගණිනො තිඤ්ඤකරා⁶.
4092. කදලිචිතා බහු වෙසු⁷ බිළාරා සසකණ්ණකා
ජමාගිරි පුස්ථිචිත්‍ර සඤ්ඤා
දිජාභිසුට්ඨා දිජසඛ්ඤසෙවිතා.
4093. සා සුතතවා නිලුමාහිලච්ඤිතා
විජ්ජ මහාසෙසරිවානුපජ්ජර,
තංසා සුසකොති සිරා⁸ කුසාමයං
සුචිං සුගන්ධං අභිනුපයෙවිතං
අත්‍රිච්ඡකොච්ඡං හිරිමෙතදබ්‍රවි
නිසිද කලායාණි සුබසිදමාසනං.

1. කෙණුන්ඤ්ජකා - මජ්ඣං.
2. උතරපසෙස - මජ්ඣං. සතා.
3. අකකකසා අපබ්භාරා - මජ්ඣං.
4. මච්ඡා - මජ්ඣං.
5. සකුලා - මජ්ඣං.
6. නිකසුකරා - ථි මජ්ඣං. සතා.
7. බහුකෙසු - මජ්ඣං.
8. සුරා - මජ්ඣං.

4085. සල් ය, ලුණුවරණ ය, දඹ ය, ඇසතු ය, නුග ය, මී ය, හොමුවතු ය, ඇසළ ය, පලොල් ය, නික ය, මනා සුවදැති මිදෙල්ල ය, පංචවිධ කෙතකිවෘක්ෂ ය යන මොහු මෙහි බොහෝ වෙත්.

4086. අපරණ්ණ ගණයට අයත් හරෙණුක (නම් ධාන්‍ය) ද වංසවොරක ද වල්මැ ද තියඹරා¹ ද බොඩහමු ද උරුහැල් ද යළි රජමැ ද ඇටකෙහෙල් ද කෙහෙල් ද හැල් ද නොයෙක් විවර්ග ද භුජපත්‍ර ද ස්වයංජාත යහල් ද මෙහි බොහෝ වෙති.

4087. ඒ අසපුවට උතුරු දෙසින් හටගත් යහපත් පොකුණෙක් ඇත. ඔ අකර්කශ ය. නො සුන් ඉවුරින් යුතු ය. සුවද දියෙන් සුවදවත් ය.

4088. ඒ පොකුණෙහි නිර්භය වූ ගොදුරු සුලභ වූ නිතොර වෙසෙන සිඬුග ය, සවඛා ය, සකුල ය, සතචංක ය, රොහිත ය, ආලි ය, ගඟ්ගරක ය, පෙට් ය, ඛාකමච්ඡ ය යන මත්ස්‍යයෝ වෙති.

4089. එහි නිර්භය වූ සුලභ වූ ගොදුරු ඇති භංස ය, කොස් ලිහිණි ය, මොනර ය, සක්වාලිහිණි ය, ඇටිකුකුළු ය, කොවුල් ය, විසිතුරු පියාපත් ඇති බහුවිත්‍ර නම් පක්ෂි ය, ඔසවනලද මුදුන් ඇති මොනර ය, ජිව්ඤ්චික ය යන පක්ෂිහු නිතර වෙසෙති.

4090. එහි බොහෝ වූ මෘග සමූහයෝ පැන් බීමට එති. එනම් සිංහයෝ ද, ව්‍යාභ්‍රයෝ ද, උෞරෝ ද, වලස්සු ද, වෘකයෝ ද, කඵභිස්වලස්සු ද,

4091. කහවෙහෙණහු ද, ගවරු ද, මහිසයෝ ද, රොහිත මෘග-යෝ ද, රුරු මුවෝ ද, එණි මුවෝ ද, වරාහ නම් මුවෝ ද ගෝන්ත්‍ර ද සමූහ වශයෙන් ඇති නිංක නම් උෞරෝ ද,

4092. කෙහෙල්මුවෝ ද, බළල්ලු ද සාවෝ ද කර්ණක මෘග-යෝ ද එති. විසිතුරු මල් අතුරනලද භූමියෙහි වූ පිටිපහණ පක්ෂීන් විසින් සොෂාකරනලද්දේ පක්ෂි සමූහයා විසින් සෙවුනාලද්දේ ද වෙයි.

4093. මනා සිටි ඇති ඔ නොමෝ නිල්වන් වෘක්ෂශාඛාවන් පරාමර්ශනය කරමින් මහාමෙසයක් අතරින් දිස්වන වීදුලියක් මෙන් පහළවූවා ය. හොඳින් සම්බන්ධ කළ උෂ්ඨවහාග ඇති ඉතා කැමතිවිය යුතු කුශතෘණමය කොච්ඡ නම් අසුනක් පිරිසුදු සුවදැති අඳුන්දිව්සමකින් සෙවුනාලය ව පතවා, සුන්දරිය, මේ අසුන සුව වෙයි. මෙහි භිදගනුව යි හිරි දෙවිද්වට තාපස තෙම කිය.

¹ නිකුකානි නිමිබරු රුක්ඛා - අට්ඨකථා (නිමිබරුසකා ?)

4094. තස්සා තද කොව්ඡගතාය කොසියො
යදිව්ඡමානාය ජට්ඨිතං ධාරා,
නවෙහි පතෙහි සයං සහුදකං
සුධාහිහාසි තුරියො මහාමුනි.
4095. සා තං පග්ගස්සා¹ උහොති පාණ්ඨි
ඉච්චුච්චි අත්තමනා ජට්ඨාරං,
හත්තං එතරහි පුජිතා තයා
ගවෙජ්ජාය ඉහෙමි තදිවං ජිතාවිනි.
4096. සා කොසියානුමනා පුජිමනා
උදිරිතා² වණ්ණමදෙන මහතා,
සකාසෙ³ ගතඤාන සහස්සවකඛුනො
අයං සුධා වාසව දෙහි මෙ ජයං.
4097. තමෙන සකෙසාපි තද අපුජධි
සහිත්ථ ව දෙවා සුර⁴කඤ්ඤමුත්තමං,
සා පඤ්ඤා දෙවනුත්තමපුජිතා
නවමහි කොව්ඡගි යද උපාඨිසි.
4098. තමෙව සංසි පුනරෙව මාතලි
සහස්සනෙතො නිදසානමිත්ථෙ,
ගතඤාන වාතාං මම බුහි කොසියං
ආසාය සඤ්ඤා සිරියා ව කොසිය
හිරි සුධං කෙන මලකු හෙතුනා.
4099. තං සුපලවක්ඛං උදනාරඨි රථං
දද්ද(උ)මානං උපකිරිය⁵ සාදිසං,
ජමෙධානදිසං තපනෙය්‍ය සනතිහං
අලභිතං කඤ්ඤනවිත්තසනතිකං.
4100. සුචරණවංඤ්ඤා ඛහු නිපාතිතා
හත්ථී ගවස්සා කිකිවාය්‍යදිපියො⁶,
එණෙය්‍යකා⁷ ලබ්භිමයෙත්ථ පක්ඛියො
මිගෙත්ථ වෙචරියමයා සුධායුතා⁸.

1. පටිගග්ග - මජ්ඣං.

2. උදිරිත - මජ්ඣං.

3. සකාසෙ - මජ්ඣං, සා.

4. සුර - මජ්ඣං.

5. උපකිරිය - සා. උපකාරිය - මජ්ඣං.

6. කිංසුරිය - මජ්ඣං, සා.

7. ලභි - මජ්ඣං, සා.

8. සුධායුතා - සා. යුතායුතා - මජ්ඣං.

4094. කොව්ඡ නම් අසුනෙහි හුන් සුධාහොජනය කැමැත්ත වූ ඒ හිරි නම් දෙවියුවට දළඹඩුලු අඳුන් දිව්සම් දරන කොසිය මහතවුස් තෙම තමා විසින් එකෙණෙහි ගෙනෙනලද නෙළුම්පතින් දක්ෂිණොදකය සහිත සුධාහොජනය වහා ගෙනවුත් එළවීය.

4095. ඔ තොමෝ එය දැනින් පිළිගෙන තුටු සිත් ඇත්ති තවුසාට මෙසේ කීවාය. “දැන් මම නුඹ වහන්සේ විසින් එකාන්තයෙන් පුදන ලද්දෙමි. තවුසාණනි, ජයප්‍රාප්ත වූ මම දෙව්ලොවට යන්නෙමි” යි.

4096. කොසිය තවුසා විසින් අනුදන්නාලද අනුභාවසම්පන්න වූ වර්ණමදයෙන් මත් වූ ඒ හිරි නම් දෙවියුව සක්දෙවරපුරේ සම්පයට ගොස් “මේ සුධාහොජනය වේ, මට දිනුම දෙව” යි කීවාය.

•

4097. ඇදිලි බැඳගත් දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදනලද ඒ හිරි නම් දෙවියුව යම් කලෙක්හි අලුත් කොව්ඡ නම් අසුනෙහි හුන්නිද එකල්හි ශක්‍ර තෙමේ ද ඒ උතුම් දෙවභනට පූජා කෙළේ ය. ඉන්ද්‍රයා සහිත සෙසු දෙවියෝ ද (පරසතු මල් ආදියෙන්) ඇය පිදූහ.

4098. නැවත, දෙවියනට අධිපති වූ දහසක් තෙත් ඇති ශක්‍ර තෙම ඒ මාතලි දෙවපුත්භට මෙසේ කීය. මාතලිය, කොසිය තවුසා වෙත ගොස් මාගේ මේ වචනය කියව. “කොසිය තවුසාණනි, ආයා ය, සද්ධා ය, සිරි ය යන මොවුන් හැර හිරි දෙවියුව කවර හෙතුවක් සුධාහොජනය ලැබීද” යි අසව යි (කීය.)

4099. මණ්ඩිත උපකරණයනට අනුකූලව බබළන්නා වූ ගිනිසිළු බදු දඹරන්මුවා රියභිය හා අවමඟලින් යුත් සරසනලද ඒ රිය සුවසේ ගමන් සඳහා පිළියෙළ කෙළේ ය.

4100. මේ රියෙහි රන්මුවා සඳරු බොහෝ නෙළනලද යැ. රන්මුවා ඇත් - ගව - අස් - චක්‍රරු - වග - දිවි - ඒණිමුව රු නෙළන ලද යැ, මෙහි ඉහිලෙන සැහැවි ලිහිණි රු ඇත. මෙහි වෙරළ-මිණිමුවා මාගයෝ යුද කෙරෙහි.

4101. තත්ථසුරාජනරයො¹ අයොජ්ජුං
දසසනානි සුසුනාගසාදිසෙ,
අලඛකතෙ² කඤ්ඤාජාලුරවජ්ජෙ
ආවෙළිකෙ සද්දගමෙ අසඬිතෙ.
4102. තං යානසෙට්ඨං අභිරුක්ඛ මානලී
දසදිසා ඉමා අභිනාදඬික,
නාහඤ්ඤා සෙලඤ්ඤා වනස්පතීනී³ ච
සසාගරං පවාසඬික මෙදිති⁴.
4103. ස ඛිප්පමෙව උපගමි අත්ඝමං
පාවාරමෙකංසකතො කතඤ්ඤි,
බහුසුභං වද්ධං⁵ විනිතවන්තං⁶
ඉවච්චවි මානලී දෙවද්වාහමණං.
4104. ඉන්ද්‍රස්ස වාක්‍යං නිසාමෙහි කොසිය
දුතො අහං පුට්ඨති තං පුරින්ද්‍රදෙ,
ආසාය සද්ධා සිරියා ච කොසිය
හිරි සුධං කෙන මලක හෙතුනා.
4105. අක්ඛා සිරි මං පටිභානි මානලී
සද්ධා අනිව්‍යා පන දෙව සාරථී,
ආසා විසංවාදිකසමමනා හි මෙ
හිරි ච අරියමිති ඉණෙ පතිට්ඨිතා.
4106. කුමාරියො යාථිමා ගොතතරකඤ්ඤා
ජිණ්ණා ච යා යා ච සහතතුඉත්ථියො,
තා ඡන්දරාගං පුරිසෙසු උග්ගතං
හිරියා නිවාරෙනති සවික්කමක්කතො.
4107. සඬාමසියෙ සරසත්ඝංසුතෙ
පරාජිතානං පතනං පලායිනං,
හිරියා නිවික්කනති ජහික ජිවිතං
තෙ සංපට්ඨන්ති සුනා හිරිමනා.
4108. වෙලා යථා සාගරවෙලවාරිණි
හිරායං හි පාපජනං නිවාරණි,
තං සබ්බලොකෙ හිරිමරියසුජිතං
ඉන්ද්‍රස්ස⁷ තං වෙදය දෙවසාරථී.

1. රාජහරියො - සසා, රාජහරයො - මජ්ඣ.

2. අරං - මජ්ඣ.

3. විනාසනිකා - මජ්ඣ., සසා.

4. මෙදිති - මජ්ඣ., සසා,

5. වුද්ධං - මජ්ඣ.

6. වන්තං - වී., සසා.

7. ඉන්ද්‍රස්සෙතං - මජ්ඣ.

4101. බලයෙන් තරුණ ඇතුන් හා සම වූ සරසනලද රන් දල්මුවා උරසැදින් යුත්, ආවේලි නම් කර්ණාභරණ ඇති, කෙටිවි පහරක් නැති වැ ශබ්ද මාත්‍රයෙන් ම ගමන් කරනු ලැබූ, ශිෂ්‍යගාමී වූ නිල්වන් අස්වරුන් දහසක් ඒ රියෙහි යෙදුන.

4102. මානලි නම් දිව්‍යපුත්‍ර තෙම ඒ උතුම් යානයට නැග මේ දශදිශාවන් එකින්ත්තාද කෙළේ ය. අභස ද, පර්වත ද, වන-දෙටු ගස් ද සයුර සහිත පොළොව ද කම්පා කළේ ය.

4103. ඒ මානලි නම් දිව්‍යපුත්‍ර තෙම වහා ම අසපුවට පැමිණ එකස් කොට පොරවනලද දිව්‍යවස්ත්‍ර ඇත්තේ බද්ධාක්ෂරලී වූයේ බහුශ්‍රැත වූ ගුණවාද්ධ වූ විනිත පැවැත්මෙන් යුත් දෙවියන් සම බ්‍රාහ්මණයානට මෙන් කීය.

4104. කොසිය නාපසයාණනි, ශක්‍රයාගේ වචනය අසනු මැනවි. මම ඔහුගේ දූතයෙමි. ශක්‍ර තෙම ඔබ විවාරයි. “කොසිය නාපසයාණනි, ආසාවට ද ශ්‍රද්ධාවට ද ශ්‍රියට ද වඩා කවර හෙතුවකින් හිරි තොමෝ සුධාහොජනය ලැබූ ද” යනු යි.

4105. මානලිය, ශ්‍රී තොමෝ (ශිල්ප දන්තා නො දන්තා කවරුන් සේවනය කරන හෙයින්) අන්ධ යැ යි මට වැටහෙයි. ශ්‍රද්ධා තොමෝ (ඒ ඒ වස්තූන් හැර වෙනත් වස්තූන්හි පිහිටන හෙයින්) අනිත්‍ය යැ යි මට වැටහෙයි. ආසාව වනාහි රැවටිලි ඇත්තී යැ යි සම්මත ය. හිරි තොමෝ වනාහි ආයාභූතයෙහි පිහිටියා යැ යි.

4106. මානලිය, ප්‍රචණ්ඩධර්මය රක්තා වූ කුලගෙහි වැඩෙන කුමරියෝ ය, වැන්දඹු ස්ත්‍රීහු ය, ස්වාමීපුරුෂයන් යටතෙහි සිටින ස්ත්‍රීහු ය යන මේ ත්‍රිවිධ ස්ත්‍රීවර්ගයා ම පරපුරුෂයන් අරමුණු කොට තම සිතෙහි හටගත් ඡන්දරාගය හිරියෙන් වළකාලති.

4107. ඊ පහරින් හා අඩයවි පහරින් යුත් යුදබිම්හි පරදින-වුන් ද වැටෙන්නවුන් ද පලායන්නවුන් ද අතර ලජ්ජායෙන් යුතුවුවාහු ජීවිතය හැරදමා නවතින්. නැවත ඔවුහු තමන්ගේ ස්වාමියා මුද්‍රගනිත්.

4108. සාගරවේගය වළකාලන වෙරළ මෙන් මේ හිරි තොමෝ ජනයා පවත් වළක්වන්නී ය. දෙවසාරජීය, ඒ හිරි තොම මුළු ලෙව්හි පුද්ගලද්දී යැ යි ශක්‍රයාට කියව යි තාපසයා කීය.

4109. කො තෙ ඉමං කොසිය දිට්ඨිමොදති
බ්‍රහ්මා මහිජ්ජෙ අථවා පජාපති,
හිරායං දෙවෙසු හි සෙට්ඨසමන්තා
ධිතා මහිජ්ජස්ස මහෙසි ජායථ.
4110. හතෙතිදනි නිදිවං සමකකම¹
රථං සමාරුක්ඛ මමාධිතං ඉමං,
ඉජ්ජෙ ව තං ඉජ්ජසගොක්ඛ කච්චති
අපෙජ්ජවි කං ඉජ්ජසහව්‍යතං වජ.
4111. එවං සමිජ්ජිනති අපාපකම්මිනො
අපො සුචිණ්ණස්ස එලං න නස්සති,
යෙ කෙවි මද්දකඛු සුධාය භොජනං
සබ්බෙව තෙ ඉජ්ජසහව්‍යතං ගතාති.
4112. හිරි උසුලවණ්ණොසි කොසියො දනපති හිකඛු,
අනුරුද්ධො පඤ්ඤාසිමො ආනාජ්ජෙ ආසි මාතලී.
4113. සුරියො කසසපො හිකඛු මොග්ගලානොසි වජ්ඣමා,
නාරදෙ සාරිපුත්තොසි සමුද්ධො ආසි වාසවොති.

3. සුධාභොජනජාතකං.

4. කුණ්ණල ජාතකං.

එවමකායති, එවමනුසුයති; සබ්බකායධරණිධරො¹ නෙකපුරු-
මාලාවිතතෙ² ගජගවජමහිසරුරුවමරපසදබ්‍රහ්මා³ ගොක ඤ්ණසිහ්ව්‍යග්ග-
දීපිඅවජකොකතරවජඋඤ්ඤරකක දලිමිගබ්බිලාරසසක ඤ්ණකානුවරිතෙ
ආකිණ්ණනෙලමණ්ඩලමහාවරාහනාගකුලකණෙරුසඛ්ඛාධිවුත්ථො ඉස්ස-
මිගසාධමිගසරහමිග එණිමිග වාතමිගප සදමිගපුරිසලලුකිමුරිසසක-
රකඛස නිසෙවිතෙ අමජ්ජම ඤ්ඤරිධරබ්‍රහ්මා⁴ පුපුපුප්පිතග්ගනෙකපාදප-
ගණවිතතෙ⁵ කුරරවකොරවාරණමයුරුපරාභූත⁶ ජිවඤ්ඤිවක⁷ වෙලාවක -

1. අපකකම - මජ්ඣං. සා. සපකකම - වී.

2. සබ්බකායථ - මජ්ඣං.

3. මලාවිතතෙ - මජ්ඣං.

4. මමහිංස - මජ්ඣං.

5. පහවඨ - මජ්ඣං.

6. චිතදෙ - මජ්ඣං.

7. වකොර - මජ්ඣං.

8. පරහත - මජ්ඣං.

9. ජිවජිවක - මජ්ඣං.

4109. කොසිය කාපසය, මේ ලබ්ධිය ඔබගේ සිත්හි කවරෙක් පිහිටුවී ද? ඔන්මයා ද ශක්‍රයා ද නැතහොත් ප්‍රජාපති නම් දිව්‍ය පුත්‍රයා ද? මහර්මිය, ශක්‍රයාගේ දුහිතෘ වූ මේ හිරි කොමෝ දෙවියන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨ යැයි සැමතෙ වී යැයි මාතලී දෙවපින් කිය.

4110. කොසිය කාපසයන් වහන්ස, එනු මැනවි. මේ දිවියෙන් ව්‍යුත වන නුඹ වහන්සේ මා විසින් ගෙනෙනලද මේ රියට නැග දෙවි ලොවට ගමන් කරන සේක්වා. ඉන්ද්‍රයාට සම ගොනු ඇති කාපසයන් වහන්ස, ඉන්ද්‍ර තෙමේ ද ඔබගේ පැමිණීම බලාපොරොත්තු වෙයි. නුඹ වහන්සේ අද ම ඉන්ද්‍රයා හා එක්ව විසීමට යනු මැනවැයි මාතලී දෙවපින් කිය.

4111. පව්කම් නැත්තෝ මෙසේ පිරිසුදු වෙති. නවද, මනාව පුරුදු කරනලද කර්මයාගේ විපාකය නො නැමේ. යම් කෙනෙක් ශක්‍රයාගේ සුධාහොජන දනය දුටුහු ද, ඒ සියල්ලෝ ම ශක්‍රයා සමග විසීමට ගියාහු ය.

4112. හිරි දෙවියු උපුල්වණ්ණ මෙහෙණයි. දූතපති භික්‍ෂුව කොසිය තවුස් විය. අනුරුඳු සඨවිර පංචසිඛ නම් දිව්‍යපුත්‍ර විය. ආනන්ද සඨවිර මාතලී රියැරු විය.

4113. සුඛ දිව්‍යපුත්‍ර නම් කසසප භික්‍ෂු ය. චන්ද්‍ර දිව්‍යපුත්‍ර මොහොල්ලාන සඨවිර ය. නාරද යාමි නම් භාරිපුත්‍ර සඨවිර ය. ශක්‍ර වූයෙමි සම්බුදු වූ මම වේදුයි වදාළසේක.

සුධාහොජන ජාතක යි.

4. කුණාල ජාතකය

එය (එම කුණාල ව්‍යාජණ්ඩය) මෙබඳු යැයි කියනු ලැබේ. මෙබඳු යැයි අසනු ලැබේ. සකලොෂධයෙන් යුක්ත වූ පොළෝ තලය ඇති (එලප්තක වූ ද පිළන්ධනුපග වූ ද) නොයෙක් පුෂ්පයෙන් සමලංකාත වූ ඇත්තු ය, ගවරු ය, මහිෂයෝ ය, රන්වන් මුවෝ ය, සෙමරු ය, පසද්‍රවෝ ය, කහවෙහෙණු ය, ගෝන්තු ය, සිංහයෝ ය, ව්‍යාඝ්‍රයෝ ය, දිවියෝ ය, වලස්සු ය, වාකයෝ ය, කළුහිස් වලස්සු ය, උද්දරක නම් මුවෝ ය, කෙසෙල් මුවෝ ය, බළල්ලු ය, සසකණ්ණකයෝ ය යන මොවුන්ගේ නිරතුරු හැසිරීමෙන් යුත්, ගැවසිගත් ඇත්සොවු මඩුල්ලෙන් යුත් මහඇතුන් ද දසවැදෑරුම් ඇත්කුලයෙහි ඇතුන් හා ඇතින්තන් සමූහයා ද වාසය කරන්නා වූ, කාලසිංහ ය, ශාඛාමාග ය, සරභමාග ය, එණිමාග ය, මහාවාතමාග ය, විත්‍රමාග ය, වඩවාමුඛයකමිණිහු ය, කිඳුරු ය, යක්‍ෂ ය, රකුසු ය යන මොවුන් විසින් නිති සෙවුනාලද, මල් කැකුළින් හා ලේ පොකුරින් ද සුපිපි මලින් හා අතුඅග (පමණක්) පිපුණු ලේන් ද යුක් තන් වැදෑරුම් ගස් සමූහයෙන් පැතිරිගත්තා වූ, උකුසු ඇවිකුළු ඇත්කදලිහිණි මොනර කොඩුල් පිවිසුම්වක වේලාවක

භික්ඛාරකරවිකම්භකවිභවසතසමපසුට්ඨං . අඤ්ඤාමනොසිලාහරිතාල
 හිඛුලකහෙමරජනකතකානෙනකධාතුසතවිනාශිපතිමඤ්ඤිතපදෙසෙ
 එවිරුපෙ ඛලු හො රමෙම ව්‍යාසණේඛු කුණාලො නාම සකුණො
 පටිවසති අතිවිය විනො අතිවිය විනතපතතව්‍යදනො. නසෙසව
 ඛලු හො කුණාලස්ස සකුණස්ස අඛණ්ඩාති ඉත්ථිසහස්සාති
 පරිවාරිකා දිජකඤ්ඤයො. අථ ඛලු හො දෙව දිජකඤ්ඤයො
 කට්ඨං මුඛෙන ඩසිත්වා¹ නං කුණාලං සකුණං මජ්ඣෙකි නිසිදපෙනා
 උචෙධන්ති² මා නං කුණාලං සකුණං අද්ධානපරියායපථෙ
 කීලමථො උඛාභොයාති. පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො හෙට්ඨනො
 හෙට්ඨනො ධෙත්ති සවායං කුණාලො සකුණො ආසතා පරිපටිස්සති
 මයං නං පසෙඛති පටිගතහෙස්සාමාති. පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො
 උපරුපරි ධෙත්ති මා නං කුණාලං සකුණං ආතපො පරිවාපිති³.
 පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො උගතො පසෙසන ධෙත්ති මා නං
 කුණාලං සකුණං සීතං වා උණං වා තිණං වා රජො වා වානො
 වා උස්සාවො වා උපච්ඡිසිති. පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො පුරතො
 පුරතො ධෙත්ති මා නං කුණාලං සකුණං ගොපාලකා වා
 පසුපාලකා වා තිණහාරකා වා කට්ඨහාරකා වා ව්‍යාකම්භිකා වා
 කට්ඨෙන වා කඨලාය වා⁴ පාණිනා වා (පාසාණෙන වා) ලෙඩ්ඛිනා
 වා දණේඛන වා සකෙත්ත වා සකඛරාය වා පහාරං අදුස්ස, මායං
 කුණාලො සකුණො ගච්ඡති වා ලුතාති වා රුකෙති වා සාධාති
 වා ඵමෙහති වා පාසාණෙති වා බලවනෙනති වා පකඛිති සඤ්ඤා
 මෙසිති. පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො පච්ඡතො පච්ඡතො ධෙත්ති සණ්ඨාති
 සබ්බාති මඤ්ඤති මධුරාති වාචාති සමුදවරනතියො මායං කුණාලො
 සකුණො ආසතෙ පරිපුකකණ්ඨිති. පඤ්ඤාසතා දිජකඤ්ඤයො දිසො
 දිසං ධෙත්ති නෙකරුකඛවිවිධවිකතිඵලමාහරනතියො මායං කුණාලො
 සකුණො බුද්ධ පරිකීලමිත්වාති. අථ ඛලු හො නා දිජකඤ්ඤයො
 නං කුණාලං සකුණං ආරාමෙනෙව ආරාමං උයානෙනෙව උයානං
 නදිතිත්තෙනෙව නදිතිත්තං පබ්බතසිබරෙනෙව පබ්බතසිබරං අභවනෙ-
 නෙව අභවනං ජමබ්බවනෙනෙව ජමබ්බවනං ලබ්බවනෙනෙව ලබ්බවනං
 නාළිකෙරසඤ්ඤාරියෙනෙව නාළිකෙරසඤ්ඤාරියං බිප්පමෙව අභි-
 සමොනානති රතත්ථාය. අථ ඛලු හො කුණාලො සකුණො තාති
 දිජකඤ්ඤති දිවසං පරිබ්බුලොහ ඵං අපසාදෙති, නස්සථ කුමෙහ වසලියො
 විනස්සථ කුමෙහ වසලියො චොරියො ධුක්ඛියො අසතියො
 ලහුවිත්තායො කතස්ස අපපතිකාරිකායො අනිලො විය යෙන
 කාමඛමායොති.

1. ඩ-සිත්වා - මජ්ඣ., සූ.,
2. ධෙත්ති - මජ්ඣ.,
3. පරිතපෙසිති - වී., මජ්ඣ., සූ.,
4. කඨලාය - මජ්ඣ.,

හිමිකාර කරවික යන සිය ගණන් මත් විහඟුන්ගේ නාදයෙන් මනහර වූ. අඳුන් මනොසිලා හිරියල් හිඟුල් හෙම රිදී කනක යන නොයෙක් සියගණන් වර්ණධාතු රාජීන් පැතිරීමෙන් අලංකෘත වූ පෙදෙස් ඇති මෙබඳු රමය වනලාභාබෙක්හි අතීශයින් චිත්‍ර වූ අතීශයින් විචිත්‍ර වූ පියාපත් ඇති කුණාල නම් පක්ෂියෙක් වෙදෙයි. හවත්නි, ඒ කුණාල පක්ෂියාට පරිවාරිකා වූ පක්ෂිකන්‍යාවෝ තුන් දහස් පන්සියයක් වෙති. වැලි දු, පක්ෂිකන්‍යාවන් දෙදෙනෙක් මුදින් දඩුකඩක් ධූතංගෙන ඒ කුණාල පක්ෂියා ඒ මත හිඳුවා ගෙන “අතරමගදී ඒ කුණාල පක්ෂියාට ගමන් වෙහෙසින් බාධාවක් නොවේවා” යි පියාසර කරති. “ඉදින් මේ කුණාල පක්ෂියා අසුනෙන් පෙරළි වැටෙන්නේ නම් අපි අපගේ පියාපත්වලින් ඔහු පිළිගනුමහ” යි පන්සියයක් පක්ෂිකන්‍යාවෝ යටින් පියාසර කරති. “ඒ කුණාල පක්ෂියා සුයභිතාපයෙන් නො තැවේව” යි පන්සියයක් පක්ෂි කන්‍යාවෝ මත්තෙහි පියාසර කරති. “ඒ කුණාල පක්ෂියා ශිකය හෝ උෂ්ණය හෝ තෘණ හෝ දුච්චි හෝ වාතය හෝ පිතිබිඳු හෝ ස්පර්ශ නො කෙරේව” යි පන්සියයක් පක්ෂිකන්‍යාවෝ දෙපසින් පියාසර කරති. “ඒ කුණාල පක්ෂියා ගොපල්ලෝ හෝ පභුපාලකයෝ හෝ තණ ගෙනයන්නෝ හෝ දර ගෙන යන්නෝ හෝ වන කාර්මිකයෝ හෝ කාෂ්ඨයෙන් වේවයි කැබිලිත්තෙන් වේවයි අතින් වේවයි (ගලින් වේවයි) මැටි කැටයෙන් වේවයි දණෙකින් වේවයි අවියෙන් වේවයි බොරළු කැටින් වේවයි පහර නො දෙත්වා යි ද ඒ කුණාල පක්ෂියා පැලැටි සමග හෝ වැල් සමග හෝ ගස් සමග හෝ අතු සමග හෝ කණු සමග හෝ ගල් සමග හෝ බලවත් පක්ෂීන් සමග හෝ එක් නො වේවා” යි ද පන්සියයක් පක්ෂි කන්‍යාවෝ ඉදිරියෙන් පියාසර කරති. “මේ කුණාල පක්ෂියා අසුනෙහි උකටලිව නො සිටීවා” යි මට සිලිටි වූ ප්‍රියංකර වූ මිහිරි වදනින් පරිවරණය කරමින් පන්සියයක් පක්ෂි කන්‍යාවෝ පිටුපසින් පියාසර කරති. “මේ කුණාල පක්ෂි තෙම කුසගින්නෙන් ක්ලාන්ත නො වේව” යි පන්සියයක් පක්ෂි කන්‍යාවෝ නොයෙක් වෘක්ෂයන්ගෙන් විවිධ පලවැළ ගෙනෙමින් දිගින් දිගට පියාසර කෙරෙත්. වැලි දු හවත්නි, ඒ පක්ෂි කන්‍යාවෝ අරමින් අරමට උයනින් උයනට ගංතොටින් ගංතොටට කඳුමුදුනට කඳුමුදුනට අඹවනයෙන් අඹවනයට දඹවනයෙන් දඹවනයට දෙල්වනයෙන් දෙල්වනයට පොල්උයනින් පොල්උයනට සිත් ඇලවීම පිණිස ඒ කුණාල පක්ෂියා වහා පමුණුවත්. ඉක්බිති හවත්නි, ඒ කුණාල පක්ෂියා ඒ පක්ෂි කන්‍යාවන් විසින් දවස මුළුල්ලේ ඔසවාගෙනයන ලද්දේ නමුත් “නිව තෙතැත්තියනි, තෙපි නොපෙනී යව, නිව වූ සොර වූ සල්ලාල වූ සිහි නැත්තා වූ වහා පෙරළෙන සිත් ඇත්තා වූ කළ උපකාර නො සලකන්නා වූ සුළඟ මෙන් කැමති යම් ඒ තැනකට යන්නා වූ තෙපි වැනසෙව” යි මෙසේ බැහැර කෙරෙයි.

[illegible]

තසෙසව බලු හො පුණණමුඛසස පුණකොකිලසස අඛණ්ඩයාති
ඉත්ථිසතාති පරිවාරිකා දිජකඤ්ඤායො. අථ බලු හො ඥෙ දිජකඤ්ඤායො
කට්ඨං මුඛෙන ඛසිත්වා තං පුණණමුඛං පුණකොකිලං මජ්ඣෙ නිසිද-
පෙනා උඛෙයිනති, මා නං පුණණමුඛං පුණකොකිලං අඛානපරියායපථෙ
කිලමථො උඛාහෙයාති. පඤ්ඤාස දිජකඤ්ඤායො හෙට්ඨන්තො
හෙට්ඨන්තො ධෙනති, සවායං පුණණමුඛො පුණකොකිලො ආසනා
පරිපතියාති මයං තං පකෙඛති පටිගහහෙයාමාති. පඤ්ඤාස දිජ-
කඤ්ඤායො උපරුපරි ධෙනති, මා නං පුණණමුඛං පුණකොකිලං
ආතපො පරිනාපිති. පඤ්ඤාස දිජකඤ්ඤායො උහතො පඤ්ඤාන
ධෙනති මා නං පුණණමුඛං පුණකොකිලං සීතං වා උණං වා
තිණං වා රජො වා වාතො වා උසාඨො වා උපච්ඡිති. පඤ්ඤාස
දිජකඤ්ඤායො පුරතො පුරතො ධෙනති මා නං පුණණමුඛං පුණ-
කොකිලං ගොපාලකා වා පසුපාලකා වා තිණභාරකා වා කට්ඨභාරකා
වා වනකම්මකා වා කට්ඨෙන වා කට්ඨාය වා පාණිනා වා (පාසා-
ණෙන වා) ලෙඛිනා වා දණ්ඩන වා සන්ධන වා සකරාහි වා

1. **ആദ്യം - ഉദ്ദേശം.**

භවත්ති, ඒ හිමවත් පර්වතරාජයාගේ ම පූර්ව දිශාභාගයෙහි ඉතා මට්ටම්වී ඉතා සුන්දර පර්වතයන් ප්‍රභව කොට ඇති (කුණාල විලට) ගලා බස්නා වූ ජිල්වත් නදීහු ඇත්තහ. (එහි) ජිලුසුල් ය කුමුදු ය පිසුම් ය හෙළපිසුම් ය පිරිසුන් සියපත් පිසුම් ය සෙව්වන්දිය මන්දරව ය යන (මෙකී) අභිනව ජාත (පුෂ්ප) සුගන්ධයෙන් මනහර වූ පවිත්‍ර ප්‍රදේශ ඇති, කරවු ය මිදෙල්ල ය වැටකේ ය හොවුවහ ය හෝපලු ය දෙඹ ය මුහුළු ය ඇසළ ය හෙළපියාය පියාය සල් ය සලල ය සපු ය අසෝක ය නාරුක් ය රිටිගස් ය භූපත්‍ර (අඵගස්) ය ලොන් ය සඳුන් ය යන වෘක්ෂසමූහයෙන් ගැවැසිගත් වනය ඇති, කළුඅඟිල් ය පද්මක ය ප්‍රියභිගු ය (පුවහු) දෙවිදුරු ය කෙසෙල් ය යන මෙයින් ගහන වූ, කඹුක් ය කෙළිඳ ය රුක්අභුන ය කව්විකාර ය රුක්කිණිහිරි ය වැල්කිණිහිරි ය කණුවෙර (කරවිර) ය කුරුණ්ඩක ය කොබෝලිල ය කැල ය යුථිකා (සිනිද්ද) ය යොහොමු ය නොකිලිවී නිදෙස්වූ හණ්ඩි නම් පුෂ්පය අතිශයින් රුසිරු වූ හගිනිමාලා නම් පුෂ්පය යනාදි මල් දරන්නා වූ, දැසමන් ය මධු-ගන්ධික ය දුනුපළොල් ය තලිස් ය කුචරලා ය සුවිදහොට ය කොට්ටක ය යන මෙයින් යුත් දෙණිවලින් ගැවැසිගත්, යොහොමුවැලින් හා මනාව පිපුණු (මල් ඇති) සෙසු නොයෙක් වැලින් ද සැරසුණු පෙදෙස් ඇති, හංස මහවවුල් චිල්ලිහිණි දියකිරල යන පක්ෂීන් විසින් පවත්වනලද මිහිරි නාද ඇති, විද්‍යාධර සිද්ධ ශ්‍රමණ තවුස් සමූහයන් වාස කළා වූ, උතුම් දෙවි යක් රකුස් අසුර ගදඹ කිදුරු මහොරගයන් හැසිරෙන පෙදෙස් ඇති, මෙබඳු මනරම් වනලැහැබෙකි භවත්ති, අතිශයින් මිහිරි නාද ඇති, මනොඥ වූ මද රත් පැහැ යුතු ඇස් ඇති, පූර්ණමුඛ නම් වූ චූස්ස කොකිල- (පරපුටු කොටුලෙක්) යෙක් වෙසෙයි.

භවත්ති, ඒ පූර්ණමුඛ නම් පරපුටු කොටුලාට පරිවාරිකා වූ පක්ෂි කන්‍යාවෝ තෙසිය පනස් දෙනෙක් වෙති. එකල්හි පක්ෂි කන්‍යාවෝ දෙදෙනෙක් මුවින් දඩු කඩක් බැහැගෙන ඒ පූර්ණමුඛ චූස්ස කොකිල පක්ෂියා එය මැද හිඳුවා “ඒ පූර්ණමුඛ චූස්ස කොකිල පක්ෂියා අතරමග දී ගමනින් පීඩා නො විඳිව” යි පියාසර කරති. “ඉදින් මේ පූර්ණමුඛ චූස්ස කොකිලයා අසුරනන් ගිලිහී වැටෙන්නේ නම් අපි (අපගේ) පියාපත්වලින් ඔහු පිළිගන්නෙමු” යි පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස්දෙනෙක් යටින් පියාසර කරති. “ඒ පූර්ණමුඛ චූස්ස කොකිලයා අවිචේන් නො තැවෙව්” යි පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස් දෙනෙක් මත්තෙහි පියාසර කරති. “ඒ පූර්ණමුඛ චූස්ස කොකිලයා සිතල හෝ උණුසුම හෝ තණ හෝ දුලි හෝ පවන හෝ පින්ත හෝ ස්පර්ශ නො කෙරේව” යි පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස් දෙනෙක් දෙපසින් පියාසර කරති. “ගොපල්ලෝ හෝ පසුපාලකයෝ හෝ තණ ගෙනයන්නෝ හෝ දර ගෙනයන්නෝ හෝ වන කාර්මිකයෝ හෝ කැටින් වෙවයි කැබිලිත්තෙන් වෙවයි අතින් වෙවයි (පහණින් වෙවයි) මැටි කැටයෙන් වෙවයි දණ්ඩෙන් වෙවයි

පහාරං අදංසු. මායං පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො ගවේෂති වා
ලතාහි වා රුකෙකුහි වා සාධාහි වා ඵලෙහි වා පාසාණෙහි වා
බලවනෙනහි වා පකඛ්ඨි සංගාමෙසීති. පඤ්ඤාය දිජ්ඣඤ්ඤායො
පච්ඡන්තා පච්ඡන්තො ධෙනති සණ්ඨාහි සබ්බාහි මඤ්ජුහි මධුරාහි
වාචාහි සමුදවරනනියො, මායං පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො ආයනො
පරිසුක්කණ්ඨිති. පඤ්ඤාය දිජ්ඣඤ්ඤායො දිට්ඨාදියං ධෙනති නොකරුක්ඛ-
විවිධවිකතිඵලමාහරනනියො මායං පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො බුද්ධ
පරිකිලමීජාති. අථ බලු හො තා දිජ්ඣඤ්ඤායො තං පුණ්ණමුට්ඨං
චුස්සකොකිලං ආරාමෙනෙව ආරාමං උය්‍යානෙනෙව උය්‍යානං නදී-
තිස්සෙතෙව නදීතිස්සං පබ්බතසිඛරෙනෙව පබ්බතසිඛරං දඬුවනෙනෙව
දඬුවනං ජලබ්බනෙනෙව ජලබ්බනං ලබ්බජවනෙනෙව ලබ්බජවනං
නාළිකෙරසඤ්ඤාරියෙනෙව නාළිකෙරසඤ්ඤාරියං ඛිප්පමෙව අභිසංඝොනති
රතත්ථාය. අථ බලු හො පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො තාහි දිජ්-
ඣඤ්ඤාහි දිට්ඨං පරිබ්බලෙහා ඵලං පසංසති සාධු සාධු හගිනියො
ඵලං ඛො හගිනියො කුමහාකං පතිරූපං කුලධිතානං යං කුමෙහ
හත්තාරං පරිවරෙය්‍යාථාති.

අථ බලු හො පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො යෙන කුණාලො
සකුණො තෙනුපසඛාමී. අද්දංසු ඛො කුණාලස්ස සකුණස්ස පරි-
වාරිකා දිජ්ඣඤ්ඤායො තං පුණ්ණමුට්ඨං චුස්සකොකිලං දුරතොව
ආගවිෂ්ණාං, දිස්වාන යෙන පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො තෙනුප
සඛාමී. උපසඛාමීත්වා තං පුණ්ණමුට්ඨං චුස්සකොකිලං එතදවොචුං.
අයං සමම පුණ්ණමුට්ඨං, කුණාලො සකුණො අතිවිය ඵරුයො අතිතිවිය-
ඵරුසවාටො අපෙචනාම කුම්භි ආගමම පියවාටං ලභෙය්‍යාමාති.
අපෙචනාම හගිනියොති වත්වා යෙන කුණාලො සකුණො තෙනුප
සඛාමී. උපසඛාමීත්වා කුණාලෙන සකුණෙන සඤ්ඤාං පටිසංචොදිත්වා
එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො පුණ්ණමුට්ඨො චුස්ස-
කොකිලො තං කුණාලං සකුණං එතදවොටා: කිස්ස කං සමම කුණාල,
ඉත්තීනං සුජාතානං කුලධිතානං සමම පටිපක්කානං ජීව්ජා පටි-
පක්කාසි. අමනාපහාණිනමි කිර සමම කුණාල, ඉත්තීනං මනාප-
හාණිනා හවිතඤ්ඤා කිමධං පන මනාපහාණිනනි. ඵලං වුතෙත
කුණාලො සකුණො තං පුණ්ණමුට්ඨං චුස්සකොකිලං ඵලං අපසාදෙසි.
නාස්ස කං සමම ජමම වසල, වීතස්ස කං සමම ජමම වසල
කොත්තු තයා වියනො ජායාපිනොනාති. ඵලං අපසාදිතො ව
පන පුණ්ණමුට්ඨො චුස්සකොකිලො තතො භෙව පටිතිවක්ඛි.

යැකින් වේවයි බොරළයෙන් වේවයි ඒ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයාට පහර නො දෙන්නා” යි ද, “මේ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයා පැලැව් සමග හෝ වැල් සමග හෝ ගස් සමග හෝ අතු සමග හෝ කණු සමග හෝ ගල් සමග හෝ බලවත් පක්ෂීන් සමග හෝ දූබ් ස්පර්ශ වශයෙන් එක් නො වේවා” යි ද (අදහසින්) පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස්දෙනෙක් ඉදිරියෙන් පියාසර කරති. “මේ පූර්ණ මුඛ පුස්ස කොකිල තෙම අසුනෙහි උකටලි නො වේව” යි පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස්දෙනෙක් මට සිලුටු මනොඤ ජීහිරි වදනින් පරිවරණය කෙරෙමින් පසුපසින් පියාසර කරති. “මේ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයා කුසගින්නෙන් ක්ලාන්ත නො වේව” යි පක්ෂි කන්‍යාවන් පනස්දෙනෙක් නොයෙක් ගස්වලින් විවිධ පලවැළ ගෙනෙමින් දිගින් දිගට පියාසර කරත්. තව ද, ඒ පක්ෂි කන්‍යාවෝ ඒ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයා අරමින් අරමට උයනින් උයනට ගංපොටින් ගංපොටට කඳුමුදුනින් කඳුමුදුනට අඹවන-යෙන් අඹ වනයට දෙල් වනයෙන් දෙල් වනයට පොල් වනයෙන් පොල්වනයට සිත් ඇලවීම පිණිස වහා පමුණුවත්. හවත්නි, එකල්හි ඒ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොවුල් තෙම ඒ පක්ෂි කන්‍යාවන් විසින් දිවා කල්හි පිරිවරන ලද්දේ “නැගණිවරුනි, (බුහුනනි,) ඉතා මැනව, ඉතා මැනව, බුහුනනි, යම්භෙයකින් තෙපි (කොපගේ) සැමියා සෙවුනාහු ද තෙල නොප බදු කුලදුන්නට සුදුස්සෙකැ” යි මෙසේ පසසයි.

හවත්නි, ඉක්බිති ඒ පූර්ණමුඛ නම් පරපුටු කොවුලා කුණාල පක්ෂියා යම් තැනෙක ද එතැනට එළඹියේ ය. කුණාල පක්ෂියාගේ පරිවාරක පක්ෂි කන්‍යාවෝ එන්නා වූ ඒ පූර්ණමුඛ නම් පරපුටු කොවුලා දුරදී ම දුටහ. දක පූර්ණමුඛ නම් පරපුටු කොවුලා යම් තැනෙක ද එහි එළඹීයහ. එළඹ ඒ පූර්ණමුඛ නම් පරපුටු කොවුලාට මෙසේ කිහු. “යහළු පූර්ණමුඛය, මේ කුණාල පක්ෂියා ඉතා පරුෂය. ඉතා රළු වදන් ඇත්තේ ය. ඔබ ඇසුරට පැමිණ හෝ ප්‍රිය වචන ලබන්නෙමු නම් ඉතා යෙහෙකැ” යි. බුහුනනි, එය මැනවැ යි කියා කුණාල පක්ෂියා යම් තැනෙකින් ද එතැනට එළඹියේ ය. එළඹ කුණාල පක්ෂියා සමග පිළිපදර කොට එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයා ඒ කුණාල පක්ෂියාට මෙසේ කීය. “යහළු කුණාලය, මනාසේ පිළිපදනා වූ සමානජාති ඇති කුලදෝණි වූ ඉතිරිනට තෙපි කවරහෙයින් වරදවා පිළිපදනාහු ද? යහළු කුණාලය, අමනාප බස් බණන ඉතිරිනට ද මනාප බස් ඇත්තකු විය යුතු ය. මනාප බස් ඇත්තන් ගැන කියනු කීම?” යි. මෙසේ කී කල්හි කුණාල පක්ෂියා ඒ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයාට මෙසේ නොසතුට පළ-කෙළේ ය. “ලාමක අදහස් ඇති යහළු නිවය, තෝ මෙතැනින් යව. ලාමක අදහස් ඇති යහළු නිවය, තෝ වැනසෙව. ගැහැනුන් විසින් පරදවනලද කට වඩා වියතෙක් අන් කවරෙක් ද” යි. මෙසේ ගරහන ලද ඒ පූර්ණමුඛ පුස්ස කොකිලයා එයින් ම නැවතුනේ ය.

අථ බලු හො පුණ්ණමුඛස්ස චුක්ඛකොකිලස්ස අපරෙන සමයෙන න වීරසෙසව (අවටයෙන) බරො ආබාධො උපප්ප්ථ, ලොහිතපකබ්ඤ්ඤා බාළානා වෙදනා චක්කනති මාරණන්තිකා. අථ බලු හො පුණ්ණමුඛස්ස, චුක්ඛකොකිලස්ස පරිවාරිකානං දිජ්ඣකඤ්ඤානං එතදහොසි. ආබාධිකො ඛො අයං පුණ්ණමුඛො චුක්ඛකොකිලො අපෙචනාම ඉමමිතා ආබාධා වුට්ඨහෙය්‍යාති. තං එකකං අදුතියං ඕභාය යෙන කුණාලො සකුණො තෙත්‍රපසඩානිසු. අද්දසා ඛො කුණාලො සකුණො නා දිජ්ඣකඤ්ඤායො දුරතොව ආගච්ඡන්තියො, දිස්වාන නා දිජ්ඣකඤ්ඤායො එතදවොච: කභං පන තුමිහං වසලියො භත්තාති. ආබාධිකො ඛො සමම කුණාල පුණ්ණමුඛො චුක්ඛකොකිලො, අපෙචනාම තමනා ආබාධා වුට්ඨහෙ-ය්‍යාති. එවං වුක්කෙ කුණාලො සකුණො නා දිජ්ඣකඤ්ඤායො එවං අපසාදෙසි. නස්සථ තුමිහ වසලියො, වීනස්සථ තුමිහ වසලියො, චොරියො ධුක්ඛියො අසතියො ලහුවිත්තායො කතස්ස අපචිකාරිකායො අතිලො විය යෙන කාමඛගමායොති. චක්ඛා යෙන පුණ්ණමුඛො චුක්ඛ කොකිලො තෙත්‍රපසඩානි උපපඩානිත්වා තං පුණ්ණමුඛං චුක්ඛ කොකිලං එතදවොච: හං සමම පුණ්ණමුඛාති, හං සමම කුණාලාති, අථ බලු හො කුණාලො සකුණො තං පුණ්ණමුඛං චුක්ඛකොකිලං පකෙබ්බි ච මුඛකුණොබ්බන ච පරිඤ්ඤානො වුට්ඨාපෙක්ඛා නානා-හෙසජාති පායාපෙසි. අථ බලු හො පුණ්ණමුඛස්ස චුක්ඛකොකිලස්ස සො ආබාධො පටිපසස්මිතිති.

අථ බලු හො කුණාලො සකුණො තං පුණ්ණමුඛං චුක්ඛ-කොකිලං ගිලානා වුට්ඨිතං අවිරවුට්ඨිතං ගෙලඤ්ඤා එතදවොච. දිට්ඨා මයා සමම පුණ්ණමුඛ කණ්ණා දො'පිතිකා පඤ්චාතිකාය ඡට්ඨෙ පුරිසෙ විතං පටිබඳ්ධන්තියා යදිදං කච්ඤෙ පියසප්පිමිති. භවති ච පත්‍රුත්තරෙත්ථ වාක්‍යං.

4114. අථඡුත්තො නකුලො භීමසෙත්තො
 යුධිට්ඨිලො සහ'දෙවොච රාජා,
 එතෙ පතී' පඤ්චමතිව්ව නාරි
 අකාසි බුජ්ජවාමනකෙන පාපන්ති.

දිට්ඨා මයා සමම පුණ්ණමුඛ සච්චන්'පාරි නාම සමංඤ්ඤි සුසාන මණ්ණෙකි වසන්ති චතුස්සත්තං පරිණාමයමානා තුලාපුත්තකෙන්' පාප මකාසි.

1. කණ්ණා දෙවි - මජ්ඣ.	5. සච්චන - මජ්ඣ.
2. ඡුත්ත - මජ්ඣ.	6. සුරාධුත්තකෙන - ස්‍යා.
3. සිහ - මජ්ඣ.	සුරාධුත්තකෙන - සා, මජ්ඣ.
4. පතීකා - මජ්ඣ.	

භවත්ති, ඉක්බිති ඊට පසු නොබෝ කලකින් ඒ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයාට ලොහිත පක්කදිකා නම් (ලේ අතිසාරය) දරුණු ආබාධයෙක් හටගත්තේ ය. මාරාන්තික වූ දැඩි වේදනාවෝ පැවැත්තාහ. එකල ඒ පුරුණමුඛ නම් චූස්ස කොකිලයාගේ පරිවාරක පක්ෂි කන්‍යාවන්ට මේ අදහස විය. “මේ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයා හටගත් ආබාධ ඇත්තේ ය. මේ නෙම මේ ආබාධයෙන් නැගිටින්නේ දෝහෝ යි සැක සහිත යැ” යි (ඒ පක්ෂි කන්‍යාවෝ) ඔහු තනිව එකලා ව (එහි) හැරදමා කුණාල පක්ෂියා යම් තැනෙක්හි ද එහි එළඹියහ. කුණාල පක්ෂියා එන්නා වූ ඒ පක්ෂි කන්‍යාවන් දුරදී ම දුටුවේ ය. දක ඒ පක්ෂි කන්‍යාවන්ට මෙසේ කිය. “නිව තැනැත්තියනි, තොපගේ සැමියා කොහි දැ” යි. “යහළු කුණාලය, ඒ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයා හටගත් ආබාධ ඇත්තේ ය. ඒ ආබාධයෙන් නැගිටීම සැක සහිත යැ” යි (ඔවුහු කීහ.) මෙසේ කී කලහි කුණාල පක්ෂියා ඒ පක්ෂි කන්‍යාවන්ට මෙසේ නො සතුට පැවසී ය. “නිව තෙතැත්තියනි, තෙපි මෙතැනින් යවු. නිව වූ සෙර වූ ධුර්ත වූ සිහි නැත්තා වූ වහා පෙරළෙන සිත් ඇත්තා වූ කළ උපකාරයට ප්‍රත්‍යුපකාර නො කරන්නා වූ පවත මෙන් කැමති යම් ඒ තැනෙකට යන්නා වූ තෙපි වැනසෙවු” යි මෙසේ කියා පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයා යම් තැනෙක්හි ද එහි එළඹියේ ය. එළඹ ඒ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයාට “යහළු පුරුණමුඛය, ජීවත්වෙහි” දැ යි කිය. “යහළු කුණාලය, ජීවත්වෙමි” යි හේ කිය. භවත්ති, ඉක්බිති කුණාල පක්ෂියා ඒ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයා පියාපත්වලින් හා මුවකුඩින් ගෙන නඟාසිටුවා නොයෙක් බෙහෙත් පෙවී ය. භවත්ති, ඉන්පසු පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයාගේ ඒ ආබාධය සන්තිදුණේ යයි.

වැලිදු භවත්ති, ගිලන් බැවින් නැගී සිටි ගිලන් බැවින් මිදුණු නො බෝකල් ඇති ඒ පුරුණමුඛ චූස්ස කොකිලයාට මෙසේ කිය. යහළු පුරුණමුඛය, පියවරුන් දෙදෙනකු ඇති සැමියන් පස්දෙනකු ඇති කණ්භා නම් ස්ත්‍රිය සවැනි පුරුෂයකු වූ හිස සුන් සිරුර ඇතියකු බදු පිළකු කෙරෙහි සිත් බදින්නී මා විසින් දක්නා ලද, මෙහි මතු දක්වෙන වාක්‍යය ද වෙයි.

4114. ඉක්බිති අර්ජුන ය, නකුල ය, හිමසෙන ය, යුධිෂ්ඨිර ය, සහදෙව ය යන රජවරුන් වූ මේ සැමියන් පස්දෙන ඉක්මවා ස්ත්‍රියක් කුදු මිට්ටකු සමග ලාමක වූ අනාවාර කර්මයක් කළා ය.

යහළු පුරුණමුඛය, සච්චතපාථ* නම් ශ්‍රමණියක් සොහොන මැද වසන්නී සිව්වැනි බත ද ප්‍රතිසෞභ කරන්නී රන්කරු පුතකු සමග අනාවාර කර්මය කළා ය. (ඔ) මා විසින් දක්නාලදු.

* මෙහි පාළි පොතෙහි සච්චතපාථී කියා ඇතත් සිංහල ජාතක පොතේ ඇත්තේ පණ්ඩිතපාළිනී කියායි. එය පසුව අපවිච්ඡාදිනී වෙයි.

දිට්ඨා මයා සමම පුණ්ණමුඛ කාකානී නාම දෙවි සමුද්ද-
මජ්ඣෙක වසනතී හරියා වෙනතෙය්‍යස්ස නටකුවෙරෙන පාපමකාසි.
දිට්ඨා මයා සමම පුණ්ණමුඛ කුරුඬාදෙවී නාම ලොමසුඤ්චි ඵලක-
මාරකං කාමයමානා ජලඬකුමාරධනනෙතවාසිනා පාපමකාසි.

4115. එවං හෙනං මයා ඤාතං බ්‍රහ්මදත්තස්ස මාතරං,
ඕහාය කොසලරාජං පඤ්චාලවජ්ජෙනුන පාපමකාසි.

4116. එතා ව අඤ්ඤා ව අකංසු පාපං
තසමාහං ඉත්තීනං න විස්සසෙ තප්පසංසෙ,
මභී යථා ජගති¹ සමානරත්තා
වසුතධරා ඉතරිතරා පතිට්ඨා.
සබ්බංසභා අඵඤ්ඤා අකුප්පා
තථිත්ථියො තායො න විස්සසෙ නරො.

4117. සීහො යථා ලොහිතමංසහොජනො
වාළමිහො පඤ්ඤාතො² සුරුද්දො³,
පසංගා බාදී පරභිංසනෙ රතො
තථිත්ථියො තායො න විස්සසෙ නරො.

න බලු හො සමම පුණ්ණමුඛ වෙසියො නාරියො ගමනියො,
නහෙතාව බන්ධකියො නාම වධිකායො නාම ඵතායො, යදිදං
වෙසියො නාරියො ගමනියොති. වොරා විය වෙණිකතා මදිරා⁴
විය දිඬා වාණිජා විය වාචාසපුත්තියො ඉසසසිඛමිව විපරිවත්තායො
උරගමිව දුජ්චිතායො සොඛනමිව පටිච්ඡන්තා පානාලමිව දුප්පුරා
රකබ්බි විය දුතෙතාසා යමොවෙකනාභාරියො සිබිරිව සබ්බහකකා
නදිරිව සබ්බවාහිනී අනිලො විය යෙන කාමඤ්චරා නෙරුවිය අවි-
සෙසකරා විසරුකෙඛා විය නිච්චඵලිතායොති. හවති ව පනුක්කරෙත්ථ
වාක්‍යං.

1. ජගති - මජ්ඣං.
2. පඤ්ඤාතො - මජ්ඣං.
3. සුරුද්දො - සි.මු.
4. මදිරා ව දිට්ඨා - මජ්ඣං.

යහළු පුණ්ණමුඛය, කාකාභී නම් දේවී මුහුද මැද වසන්නී ගුරුලකුගේ බිරිය වූවා ගන්ධර්වයකු සමග අනාවාර කර්මයක් කළා ය. ඔ මා විසින් දක්නා ලදී. යහළු පුණ්ණමුඛය, ලොමසුන්දරී නම් කුරඬාදේවී තොමෝ එළකමාරක නම් තෙනැන්පහු කැමති වන්නී ජලඛක කුමාරයා හා ධනන්තෙවාසික නම් අතවැස්සා ද සමග අනාවාර ක්‍රියාවක් කළා ය, (ඔ) මා විසින් දක්නා ලදී.

4115. (යම් තෙනැන්තිසක්) කොසොල් රජ හැරුමා පඤ්චාල වංශිඬ සමග අනාවාර කර්මය කළා ද, බඹදන් රජුගේ වෙව් පිළිබඳ වූ තෙල කරුණ මා විසින් දන්නා ලද්දේ ය.

4116. මේ ස්ත්‍රීහු ද අන් ස්ත්‍රීහු ද ලාමක ක්‍රියාව කළාහු ය. එහෙයින් මම ස්ත්‍රීන් විශ්වාස නොකරමි. ඔවුන්ට නොපසසැ. යම්සේ ජගති නම් වූ පාරිච්ඡි තොමෝ සමාන ඇලුම් ඇත්තී ද, ධනය උසුලන්නී ද, හිත ප්‍රණීත සියල්ලන්ට ම පිහිටවන්නී ද, සියල්ල ඉවසන්නී ද නොසැලෙන්නී ද, නොකිපෙන්නී ද, ස්ත්‍රීහු ද එසේ වෙති. (නුවණැති) මනුෂ්‍ය තෙම ඔවුන් විශ්වාස නොකරන්නේ ය.

4117. ලේ මස් බුදින, (මුඛය ගාත් සතරය යන) අත් පසක් ඇති, ඉතා දරුණු ව්‍යාල මාග වූ සිංහයා යම්සේ පරහිංසාවෙහි ඇලුණේ බලාත්කාරයෙන් අල්වාගෙන කන්නේ වේ ද, ස්ත්‍රීහු ද එසේ වෙත්. (නුවණැති) මනුෂ්‍ය තෙම ඔවුන් විශ්වාස නොකරන්නේ ය.

එම්බා යහළු පුණ්ණමුඛය, මොහු වෙසිහු, නාරිහු, ගණිකාවෝ පමණක් නොවෙති. යම් මේ වෙසිහු ය, නාරිහු ය, ගණිකාවෝ යයි (නාමයෝ) කියනු ලැබෙත් ද, ඔහු බන්ධකී නමුදු වෙති. වයිකා (සැමියන් නසන්නෝ) නමුදු වෙත්. මොවුහු (බඳනා ලද හිස් වැසුම් ඇති) සොරුන් වැන්න. චීෂ යෙදු සුරා වැන්න. පැයසුම් කරන වදන් ඇත්තාහු (පණ්‍ය වස්තුවෙහි අගුණ වසා ගුණ ම කියන) වෙළෙඳුන් වැන්න. ඉස්ස නම් මුවාගේ අහ මෙන් වහා පෙරළෙන සිතැත්තෝ ය. උරගයකු මෙන් (මුසාවාදී බැවින්) දෙදිව් ඇතියහ. (පුවරු ආදියෙන් වැසුණු) අසුරී වළක් මෙන් (වස්ත්‍රාභරණාදියෙන්) වැසී සිටිනාහු ය. (මහසයුරෙහි) පාතාලය මෙන් (සිත) පිරවීමට දුෂ්කරයහ. (මසට ම ගිණු රකුසියක මෙන් තුටු කිරීමට දුෂ්කරයහ. යමයා මෙන් (කිසිවකු නොහැර) එකාන්තයෙන් පැහැර ගන්නෝ ය. ගින්න මෙන් සියල්ල හක්ෂණය කරන්නෝ ය. (සියල්ලන් ම සේවනය කරන්නෝ ය.) නදිය මෙන් සියල්ල උසුලාගෙන යන්නෝ ය. (සියල්ලන් හපනය කරන්නෝ ය.) පවන මෙන් කැමති තැනෙක හැසිරෙන්නෝ ය. (භීමවත) තෝරු පර්වතය මෙන් (කිසිවකුට) වෙනසක් නොකරන්නෝ ය. චීෂ රූකක් මෙන් නීති පල දරන්නෝ ය. (නිතර රමණීය ලෙස පෙනෙන්නෝ ය.) මෙහි මතු දක්වන වාක්‍යය ද වෙයි.

4118. යථා වොරො යථා දිදෙඛා¹ වාණිජොව විකසන්ති,
ඉසසසිඛගම්වාචට්ඨා² දුජ්චිතා උරගො යථා³.

4119. සොඛතම්ච පටිච්ඡන්තා පාතාලම්ච දුපපුරා,
රක්ඛස්ථි විය දුතෙතාසා යමොවෙකන්තාහාරියො
යථා සිඛි නදී වාහො *අනිලො කාමචාරවා⁴.

4120. නෙරුච අවිසෙසා ච විසරුතෙඛා විය නිව්චලා,
නාසයනති සරෙ භොගං රතනානන්තකරිත්ථියොති.

වික්කාරිමානි සමම පුණ්ණමුඛ යානි පරතුලෙ න වාසෙතඛානි.
ගොණං ධෙත්තුං යානං හරියං, වික්කාරි එතානි පණ්ඩිතො යානි සරා
න විපවාසයෙ.

4121. ගොණං ධෙත්තුං යානං
හරියං කුන්තිකුලෙ න වාසයෙ,
භුක්ඛන්ති⁵ රථං අයානකා
අතිවාහෙන හනනති පුඛගචං.
දෙහෙන හනනති චච්ඡකං.
හරියා කුන්තිකුලෙසු දුසස්සති.

ඡ ඉමානි සමම පුණ්ණමුඛ යානි වාදානි කිලෙච ජාතෙ
අනස්ථරානි භවන්ති.

4122. අගුණං ධත්තු කුන්තිකුලෙ ච හරියා
පාරං නාවා අකඛහග්ගඛා යානං,
දුරෙ මිත්තො පාපසභායකො ච
කිලෙච ජාතෙ අනස්ථාරිනි භවන්ති⁶.

අට්ඨති ඛලු සමම පුණ්ණමුඛ යානෙති ඉති සාමිකං අවජානාති:
දළිඳුතා ආතුරතා ජිණ්ණතා සුරාසොණඛතා මුද්දාතා පමත්තතා
සබ්බකිලෙච්ඡු අනුචක්ඛතා සබ්බධාමනුපපදතො, ඉමෙති ඛලු සමම
පුණ්ණමුඛ අට්ඨති යානෙති ඉති සාමිකං අවජානාති. භවති ච
පත්තනරෙස්ථ විකාශං.

1. දිට්ඨො - මජ්ඣං. දුට්ඨො - සා.

2. පටිච්ඡන්තා - මජ්ඣං. සා.

3. විය - මජ්ඣං.

4. කාමචාරවා - වී. සා.

5. භුක්ඛන්ති - මජ්ඣං.

6. අනස්ථරානි - වී. මජ්ඣං.

* අයං භාරාපාදෙ මත්තෙ සොකුසෙසු නදියති.

4118. (ස්ත්‍රීහු නම්) සොරකු මෙන් ද, විෂ මිශ්‍ර සුරාවක් මෙන් ද, (විකිණිය යුතු දැඩි අගුණ වසා ගුණ ම පවසන) වෙළඳකු මෙන් ද වෙති. ඉස්ස නම් මුළුතැන් අහ මෙන් වහා පෙරළෙන්නෝ ය. (බොරු කියන හෙයින්) සර්පයකු මෙන් දෙදිව ඇත්තෝ ය.

4119. (පුවරු ආදියෙන් වැසුණු) අසුවි වළක් මෙන් ප්‍රතිවි-
ජන්තයහ. (මහමුහුදෙහි) පාතාලය මෙන් දුෂ්පුරයහ. යමයා මෙන් එකාන්තයෙන් පැහැර ගන්නෝ ය. ගින්න මෙන් ද, සියල්ල උසුලාගෙන (ගසා ගෙන) යන නදිය මෙන් ද වෙති. වාතය මෙන් කැමති තැන හැසිරෙන්නෝ වෙති.

4120. (හිමවතෙහි) තෙරු පර්වතය මෙන් (වෙනට පැමිණි හැම පුරුෂයන්) එකසේ දකිති. (කිම්පකක) නම් විෂ රුක මෙන් නීති පල ඇත්තන් ලෙස පැනෙති. (සැමියා විසින් දුකසේ සපයන ලද) රත්නයන්ට අන්තරායකාරී ස්ත්‍රීහු ගෙහි භොගය නසත්.

යහළු පුණ්ණමුඛය, අන්කුලයෙක්හි නො වැසැවිය යුතු යම් සතරෙක් වෙත් ද, ගොනු ය, දෙන ය, යානය ය, බිරිය ය යන මේ සතර නුවණැත්තේ සිය ගෙයින් වෙන් කොට වාස නො කරන්නෝ ය.

4121. ගොතා ද දෙන ද යානය ද බිරිය ද යන සතර නැ කුලයෙක්හි නො වැසැවිය යුත්තේ ය. රියක් නැත්තෝ රිය පරිභෝග කෙරෙති. අධික බර වහනය කරවීමෙන් ගවයා නසති. අධික දෙවීමෙන් වස්තුවා නසති. නැකුලයන්හි දී බිරිය දුෂණය කරනු ලබයි.

යහළු පුණ්ණමුඛය, යම් වස්තුවක් වැඩක් ඇති කල්හි අනාර්-
කර වේ ද එබඳු වස්තු සයෙකි.

4122. දුනුදිය රහිත දුන්න ද, නැ කුලයෙහි වූ බිරිය ද, පරතීරයෙහි වූ නැව ද, කඩ ඇණය බුන් යානය ද, දුර සිටුනා මිතුරා ද, පව්වු මිතුරා ද යන සය වැඩක් පැමිණි කල්හි ප්‍රයෝජනවත් නො වෙති.

යහළු පුණ්ණමුඛය, ස්ත්‍රීය කරුණු අවෙකින් සැමියා පහත් කොට සිතයි. දිළිඳුබව ය, ගිලන්බව ය, මහලුබව ය, සුරාසොබබව ය, මෝඩබව ය, ප්‍රමත්තබව ය, හැම කිසෙහි අනුව පවත්නා බව ය, සියලු ධනය දීමෙන් දැඩි යන මේ අට කරුණෙන් යහළු පුණ්ණමුඛය, ස්ත්‍රීය සැමියා අවමන් කොට සිතයි. මෙහි මතු දක්වෙන වාක්‍යය ද වෙයි.

4123. දළිඳුං ආතුරංඤාපි ජිණ්ණිකං සුරාසොණිකං,
පමන්තං මුඛධාතනංඤ ඊතං¹ කිට්ඨෙසු භාපනං
සබ්බකාමසදනෙන අවජානනති සාමිකනති.

නවති බලු සමම පුණ්ණමුඛ ධාතෙහි ඉත්ථි පදෙසමාහරති.
සාරාමගමනසීලා ව හොති උය්‍යානගමනසීලා ව හොති නදී-
තිස්ගමනසීලා ව හොති සැතිකුලගමනසීලා ව හොති පරකුලගමන-
සීලා ව හොති ආදසදුස්සමණධනානුයෙගමනුපුස්සසීලා ව හොති
මජ්ඣපායිනී ව හොති නිලොකනසීලා ව හොති පඤ්චාරධායිනී² ව
හොති. ඉමෙහි බලු සමම පුණ්ණමුඛ නවති ධාතෙහි ඉත්ථි පදෙස-
මාහරතිති. හවති ව පනුස්සරෙස්ස වාක්‍යං.

4124. ආරාමසීලා ව උය්‍යානං
නදී සැතිපරකුලං,
දුස්සමණිකුලමනුපුස්සනා³
යාවිත්ථි මජ්ඣපායිනී.

4125. යා ව නිලොකනසීලා
යා⁴ ව පඤ්චාරධායිනී,
නවහෙතෙහි ධාතෙහි
පදෙසමාහරනතිත්ථියොති.

වත්තාළියාය බලු සමම පුණ්ණමුඛ ධාතෙහි ඉත්ථි පුරිසං
අවවාචදති⁵: විජ්ඣනති විනමති විලාසති විලිඛති විලංඡති නබෙන
නබං සමට්ඨති පාදෙන පාදං අක්කමති කට්ඨොන පඨවිං ලිඛති⁶ දරකං
උලලංසෙති මලංසාපෙති කීළති කීළාපෙති චූෂෙති චූෂොපෙති භුඤ්ජති
භුඤ්ජාපෙති දදති ආයාචති කතමනුකරොති උච්චං භාසති නිචං භාසති
අවිච්චං භාසති විච්චං භාසති නවෙත ගිතෙන වාදිතෙන රොදිතෙන⁷
විලසිතෙන විගුසිතෙන ජගසති පෙක්ඛති කථිං වාලෙති ගුහ්‍යභණ්ඩකං
සංඤ්ඤාලෙති උරුං විවරති උරුං පිඤ්ඤති ඊතං දෙස්සති කච්ඡං
දෙස්සති නාහිං දෙස්සති අකංහිං නිබන්ධති හමුකං උක්ඛපති ලෙඨං
පලිඛති ජිව්හං නිලලාලෙති දුස්සං මුඤ්ඤති දුස්සං පට්ඨබ්බති සිරසං
මුඤ්ඤති සිරසං බන්ධති ඉමෙහි බලු සමම පුණ්ණමුඛ වත්තාළියාය
ධාතෙහි ඉත්ථි පුරිසං අවවාචදති.

1. සබ්බං - මජ්ඣං, දන්තං - සයං.
2. සචාර - මජ්ඣං.
3. ආදස දුස්සමණිකුල - මජ්ඣං.
4. යාව සචාර - මජ්ඣං.
5. අභ්‍යාවරති - මජ්ඣං.
6. විලෙඛති - වී, මජ්ඣං.
7. රොදිතෙන - මජ්ඣං.

4123. දිළින්ද ද රෝගියා ද මහල්ලා ද සුරාසොඩු හු ද ප්‍රමත්ත-
වුහු ද මුළාටට සැමිණි (කමා කෙරෙහි) ඇලුණු ද කෘත්‍යයන්
පිරිහෙළීම කරන්නහු ද සියලු කැමති දැ දීමෙන් ද (ස්ත්‍රීහු)
සැමියාට අවමන් කෙරෙත්.

යහළු පුණ්ණමුඛය, ස්ත්‍රීය නව ආකාරයකින් (ස්වාමියා කෙරෙහි)
ද්වේෂය එළවන්නී ය. (සැමියා නොවිචාරා) පුෂ්පාරාමාදියට යන
සුලු ද, උයනට යනසුලු ද, ගංතොටට යනසුලු ද, නැඳගෙවලට යන
සුලු ද, (සන්දිවය සම්භක්ත ආදී) අන් ගෙවලට යනසුලු ද,
කැටපත්තන් බලමින් වස්ත්‍රාභරණාදියෙන් සැරසීමෙහි යෙදෙනසුලු ද,
මත්පැන් බොන්නී ද, (කවුළු ආදියෙන්) බලනසුලු ද, (අභ පසභ
දක්වමින්) දෙරකඩ සිටිනසුලු ද වෙයි. යහළු පුණ්ණමුඛය, මේ
නව කරුණෙන් ස්ත්‍රීය සැමියා කෙරෙහි ද්වේෂය එළවන්නී ය. මෙහි
මතු දැක්වෙන වාක්‍යය ද වේ.

4124. යම් ස්ත්‍රීයක් (සැමියා නොවිචාරා) පුෂ්පාරාමාදියට ද,
උයනට ද, ගංතොටට ද, නැඳලයට ද, අන් කුලවලට ද යන
ස්වභාව ඇත්තී ද, වස්ත්‍රාදියෙන් සැරසීමෙහි යෙදුනී ද, මත්පැන්
පානය කරන්නී ද,

4125. යම් ස්ත්‍රීයක් (කවුළු ආදියෙන් නිතර) බලනසුලු ද,
යම් ස්ත්‍රීයක් (අභ පසභ පෙන්වමින්) දෙරකඩ සිටින්නී ද මේ නව
කරුණින් ස්ත්‍රීහු සැමියා කෙරෙහි ද්වේෂය එළවන්නෝ යි.

යහළු පුණ්ණමුඛය, කරුණු සතලිසකින් ස්ත්‍රීය පුරුෂයා ඉක්මවා
හැසිරෙන්නී ය. විජාමභනය කරයි. නැලෙයි, (ගමනාදී ඉරියව්වලින්)
ලීලා දක්වයි, ඉරි අඳියි, ලජ්ජාවෙයි, නියෙන් නිය ගවයි, පයින්
පය ඇක්මෙයි, දඩුවෙන් පොළොවෙහි ලියයි, දරුවකු ගෙන
ඔසොවයි, පහතට වඩයි, (ඒ දරුවා) සිඹියි, (දරුවා ලවා) සිඹීම
කරවයි, (තොමෝ) බුදියි, (දරුවා ලවා) කවයි, (දරුවකුට කිසිවක්)
දෙයි, (පසුව එය) ඉල්වයි, (දරුවා කළ දා) අනුව කරයි, උස්
හඬින් කියයි, පහත් හඬින් කියයි, මහසෙනග මැද (අපටිච්ඡන්ත ව)
කියයි, තනිව (පටිච්ඡන්ත ව) කියයි, නැටීමෙන්, ගී කීමෙන්,
වාදිකයෙන්, හැඩීමෙන්, සැරසීමෙන් ආභරණ පැළඳීමෙන් නිමිති
දක්වයි, මහත් හඬින් සිනාසෙයි, බලයි, කවිය සොලවයි, රහස්
පියස සොලවයි, කලවය විවෘත කරයි, කලවය වසයි, පියසුරු
පෙන්වයි, කිසිල්ල පෙන්වයි, නැබ පෙන්වයි, ඇස් සාරයි (පොඩි
කරයි), බැම ඔසොවයි, තොල හපයි, දිව ලෙලවයි, වස්ත්‍රය,
මුදුයි, වස්ත්‍රය නැවත හඳියි, කේශ බන්ධනය ලිහයි, කේශ
බන්ධනය බඳියි, යහළු පුණ්ණමුඛය, මේ සතලිස් කරුණින් ස්ත්‍රී
පුරුෂයා ඉක්මවා හැසිරෙන්නී ය යි.

පඤ්චියාය ඛලු සමම පුණ්ණමුඛ යානෙහි ඉඤ්ච පදුට්ඨා වෙදි-
තඛඛා හවති. සාමිකස්ස පවාසං වණ්ණෙති පවුත්තං¹ න සරති
ආගතං නාහිනාදුති අවණ්ණං. තස්ස හණති වණ්ණං තස්ස න
හණති අනත්තං තස්ස වරති අත්තං තස්ස න වරති අකිච්චං. තස්ස
කරොති කිච්චං තස්ස න කරොති පරිද්භිතා සයති පරමුඛි නිපජ්ජති
පරාවක්කජාතා² ඛො පන හොති කුඛ්ඛුදියජාතා දීසං අස්සසති³
දුක්ඛං වෙදයති උච්චාරපස්සාවං අභිණ්ණං ගව්හති විලොමං ආවරති
පරපුරිසසද්දං පුඤ්ඤා කණ්ණසොතවිවරමොදහති නිහතහොගා ඛො
පන හොති පටිච්ඡස්සකෙහි සත්ථං කරොති නිසබ්බනාපාද ඛො පන
හොති විසිඛානුවාරිති අතිවාරිති ඛො පන හොති සාමිකෙ අගාරවා
පදුට්ඨමනසඛ්ඤාසා අභිණ්ණං ආරෙ තිට්ඨති කච්ඡාති අඛ්ඤාති ඵනාති
දසෙසති දිසොදිසං ගහවා පෙකඛති. ඉමෙහි ඛලු සමම පුණ්ණමුඛ
පඤ්චියාය යානෙහි ඉඤ්ච පදුට්ඨා වෙදිතඛඛා හවති.

හවති ච පනුක්කරෙත්ථ වාක්ඛාං.

4126. පවාසමස්ස වණ්ණෙති
ගතං නානුසොවති,⁴
දීසවා පතිං ආගතං නාහිනාදුති
හක්කාරවණ්ණං න කදපි භායති
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.

4127. අනත්තං තස්ස වරති අසඤ්ඤතා
අත්තඤ්ඤා භාපෙති අකිච්චකාරිණී,
පරිද්භිතා සයති පරමුඛි
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.

4128. පරාවක්කජාතා⁵ච හවති කුඛ්ඛුමී
දීසඤ්ඤා අස්සසති දුක්ඛවෙදිනී,
උච්චාරපස්සාවමභිණ්ණගව්හති
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.

4129. විලොමමාවරති අකිච්චකාරිණී
සද්දං නිසාමෙති පරස්ස භායතො,
හතහොගා ච කරොති සත්ථං⁶
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.

1. පවු. නිසරති - මජ්ඣං.
2. පරිවක්කජාතා - වී. මජ්ඣං, සා.
3. අස්සසති - වී. මජ්ඣං, සා.
4. ගතං තස්ස නාසොවති - වී. මජ්ඣං.
5. පරිවක්කජාතා - වී. මජ්ඣං, සා.
6. සත්ථං - මජ්ඣං.

යහළු පුණ්ණමුඛය, පස්විසි කරුණෙකින් කිපුණු ස්ත්‍රී දහයුන්හි වෙයි. සැමියාගේ ප්‍රවාසය (අන් නැතෙක විසීම) වර්ණනා කරයි, ප්‍රවාසයට ගියහු නො සිහි කරයි, (යළි) පැමිණියහුට නො සතුටු වෙයි, ඔහුගේ අගුණ කියයි, ඔහුගේ ගුණ නො කියයි, ඔහුගේ අනර්ථය පිණිස හැසිරෙයි, ඔහුගේ අර්ථය පිණිස නො හැසිරෙයි, ඔහුගේ නො කළයුතු කිසි කරයි, කළයුතු කිසි නො කරයි, දැඩි ලෙස හැඳ පෙරව නිදයි, විමුඛ ව නිදයි, ඒ මේ අත පෙරළෙන්නී කලහ කරන්නී වෙයි, දීර්ඝව ආශ්වාස කරයි, දුක් වෙදනා පවසයි, නිතර මල මු සඳහා (බැහැර) යයි, විලෝම ව හැසිරෙයි, පර-පුරුෂයකුගේ හඬ අසා කන් සිදුර එළවයි (ඇහුම්කන් දෙයි), හොඟ විනාශ කරන්නී වෙයි, අසල්වැසියන් සමග (කෙලෙස් වශයෙන්) සන්ථවය කරයි, (සොර සැමියාගේ උපධාරණය පිණිස) නික්මුණු පා ඇත්තී වීථි සංචාරයෙහි යෙදෙන්නී වෙයි, (සිය සැමියා කෙරෙහි අගෞරවයෙන් ප්‍රදුෂ්ට සිත් ඇත්තී (සැමියා) ඉක්මවා හැසිරෙන්නී වෙයි, නිතර දෙරකඩ සිටියි, කිසිලි ද අවයව ද පියසුරු ද දක්වයි, දිගින් දිග ගොස් බලයි, යහළු පුණ්ණමුඛය, මේ පස්විසි කරුණින් කිපුණු ස්ත්‍රී දහයුතු වෙයි. මෙහි මතු දක්වෙන වාක්‍යය ද වෙයි.

4126. ඔහුගේ (සැමියාගේ) පිටත වාසය වනයි. බැහැර ගියහු (සැමියා) අනුව ශෝක නො කරයි. ගෙට පැමිණි (සැමියා) දක සතුටුවීම නො කරයි. කිසි විටෙක සැමියාගේ ගුණ නො කියයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රීගේ ලක්ෂණයෝ වෙති.

4127. සංයම නැත්තී ඔහුගේ අනර්ථය පිණිස හැසිරෙයි. නො කළයුතු දෑ කරන්නී අර්ථය ද නසයි. දැඩි කොට හැඳ විමුඛ ව නිදයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රීගේ ලක්ෂණයෝ වෙති.

4128. ඔබ මොබ පෙරළී කලබල කරන්නී වෙයි. දීර්ඝ ලෙස ආශ්වාස කරන්නී දුක් වෙදනා ඇත්තී යැයි කියයි. නිතර මලමුකිය පිණිස යයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රීගේ ලක්ෂණයෝ වෙති.

4129. විලෝම ව හැසිරෙයි. නො කළමනා කිසි කරන්නී වෙයි. කථා කරන පරපුරුෂයන්ගේ ශබ්දය අසයි. නසන ලද හොඟ ඇත්තී ක්ලෙශ සන්ථවය කරයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රීගේ ලක්ෂණයෝ ය.

4130. කිවෙන්න ලඟිං කසිරෙනාහනං¹ ධනං
විහනං විනාසෙති දුග්ගතන සමිහනං,
පටිවිසසකෙහි ච කරොති සත්ථවං
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.
4131. නිකුන්තපාද වසිබානුවාරිති
නිව්වං ස සාලිමිති පදුට්ඨමානසා,
අතිවාරිණි හොති තපෙව්භාරවා
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.
4132. අභිකුණං තිට්ඨති ආරම්භලෙ
ථනානි කථිජානි ච දක්ඛයනති,
දිග්ගදිසං පෙකුකති හනානවිහනා
එතෙ පදුට්ඨාය හවන්ති ලක්ඛණා.
4133. සබ්බා නදී වඬකගති² සභෙකු කට්ඨමයා වනා,
සබ්බිත්ථියො කරෙ පාපං ලභමානො³ නිවාසකෙ.
4134. සථෙ ලභෙථ ඛණං වා රහො වා
නිවානකං වාපි ලභෙථ තාදිසං,
සබ්බාච ඉත්ථී කරෙය්‍යු⁴ නො පාපං
අඤ්ඤං අලක්ඛ පිට්ඨසප්පිනාපි සද්ධිං.
4135. නරානමාරාමකරාසු නාරිසු
අනෙකවිහනාසු අනිග්ගහාසු ච,
සබ්බත්තනාපිතිකරාපි වෙ සියා⁵
න විසසසෙ තිත්ථසමා හි නාරියො.
4136. යං වෙ දිසවා කණ්ඩරිකිහාරානං⁶
සබ්බිත්ථියො න රමන්ති අභාරෙ,
තං තාදිසං චචං චජිත්වා හරියා
අඤ්ඤං දිසවා පුරිසං පිට්ඨසප්පිං.
4137. බකස්ස ච පාවාරිකස්ස⁷ රඤ්ඤා
අවච්ඡානකාමානුගතස්ස හරියා,
අවාචරි බ්භවසානුගස්ස⁸
කං වාපි ඉත්ථී නාතිවරෙ ඤ්ඤා.

1. කසිරා හනං - වී, මජ්ඣං.
2. අපෙත - වී, මජ්ඣං.
3. වඬකනදී - මජ්ඣං, වඬකගනා - වී.
4. ලභමානා - වී.
5. කසිරා - මජ්ඣං.
6. වෙසිසු - වී, හතා, වෙසියා - මජ්ඣං.
7. කින්නර - මජ්ඣං, සතා.
8. බාවරිකස්ස - මජ්ඣං.
9. අනාවරිසපිට්ඨසානුගතස්ස - මජ්ඣං.

4130. දුකසේ ලද, දුකසේ ගෙනනලද ධනය ද, දුකසේ රැස් කරනලද වස්තුව ද විනාශ කරයි. අසල්වැසියන් සමග ක්ලේශ සන්ථවය කරයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රියගේ ලක්ෂණයෝ යි.

4131. (යොර සැමියන් සෙවීම පිණිස) බැහැර කරනලද පා ඇත්තී ය. විටි සඤ්චාරය කරන්නී ය. නීතර සිය සැමියා කෙරෙහි ප්‍රදුෂ්ණ වූ සිත් ඇත්තී (සිය) සැමියා ඉක්මවා හැසිරෙයි. එසේ ම ගෞරව නැත්තී වෙයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රියගේ ලක්ෂණයෝ යි.

4132. පියොවුරු සහ කිසිලි පෙන්වමින් නිතර දෙරළහ සිටී. ග්‍රාන්ත වූ සිත් ඇත්තී දිශානුදිශාවන් බලයි. මේ ප්‍රදුෂ්ට ස්ත්‍රියගේ ලක්ෂණයෝ යි.

4133. සියලු නදිහු වක් වූ ගමන් ඇත්තාහ. සියලු වනයෝ කාෂ්ටමයහ. රූස් තැනක් ලද කල්හි සියලු ස්ත්‍රීහු පව කරන්නාහ.

4134. ඉදින් මන්ත්‍රණය කිරීමට සුදුසු අවකාශයක් හෝ එබඳු රහස් තැනක් හෝ ලැබේ නම් සියලු ස්ත්‍රීහු ම අත් පුරුෂයකු නො ලද කල්හි පිළකු සමග හෝ පාපකර්මය (අනාචාරය) කෙරෙත් මැ නු.

4135. මිනිසුන්ගේ සිත් ඇලුම් කරන්නා වූ නොයෙක් දෙනා කෙරෙහි හිඟිටි සිත් ඇත්තා වූ නිග්‍රහයෙන් හික්මවාලිය නො හැක්කා වූ මේ ස්ත්‍රීහු (මිනිසුන් විසින්) මුළු හිඟින් තුටු කරවනු ලබන්නාහු නමුත් වෙශ්‍යාවෝ වෙන් ද (එහෙයින් ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි) විශ්වාස නො කරන්නේ ය. ස්ත්‍රීහු වනාහි තීර්ථ සම වෙන්.

4136. කණ්ඩරි රජ ය, කිතකරා දෙවි ය යන මොවුන්ගේ යම් නො ඇල්මෙන් වී ද, එය දැක සියලු ස්ත්‍රීහු එකාන්තයෙන් ගෘහයෙහි (ස්වකීය) ස්වාමිවරුන් කෙරෙහි නො ඇලෙති යි දත යුතු ය. ඒ එසේමැ යි. අන්‍ය වූ පිළි පුරුෂයකු (පියසාඨි) දැක එබඳු රජු හැර භාය්‍යාව පාපකර්මය (අනාචාරය) කළායැ යි කියේ ය.

4137. අන්‍යන්තයෙන් කැමැත්ත අනුව පැවැත්තා වූ බක නම් රජුගේ ද පාචාරික නම් රජුගේ ද භාය්‍යාව වූ පංචපාපා නොමෝ තම සිත බැලුණු තම වයසෙහි සිටි පණිවිඩකරුවකු සමීපයෙහි ලාමක සේ හැසිරුනීය. (එහෙයින්) ස්ත්‍රී එයින් අන්‍ය වූ කවර නම් පුරුෂයකු ඉක්මවා නො හැසිරෙන්නී ද?

4138. පිඬුයානී සබ්බලොකීසාරසා
රඤ්ඤා පියා බ්‍රහ්මදත්තස්ස හරියා,
අවාචරී බ්‍රහ්මසාන්තස්ස
තං වාපි සා නාස්සකිං කාමකාමිනී.
4139. බ්‍රහ්මනං¹ ලහුචිත්තානං අක්කඤ්ඤන දුභිනං²,
නාදෙවසකෙතා පුරිසො ථීනං සඤ්ඤාමරහනි.
4140. න නා පජානන්ති කතං න කිච්චං
න මාතරං පිතරං භාතරං වා,
අනරියා සමතික්කන්තාධම්මා
සසෙස්සව චිත්තස්ස වසං වජන්ති.
4141. වීරානුචුක්ඛරී පියං මනාපං
අනුකම්පකං පාණසම්මරී සන්තං³,
ආවාසු⁴ කිම්චිද්දු ව නං ජහන්ති
තස්මාහං ඉස්සීනං න වීක්ඛසාමි.
4142. ථීනං හි විත්තං යථා වාතරස්ස
කතං පකන්තං යථා රුක්ඛජායා,
වලාවලං හදයං ඉංද්‍රියානං
වික්කස්ස නෙමි විය පරිවත්තති.
4143. යද් න පස්සන්ති සමෙක්ඛමානා
ආදෙයාරූපං පුරිසස්ස චිත්තං,
සණ්ඤාහි වාචාහි නයන්ති මේතං
කමෙඤ්ඤා ජලපේනෙව අස්සං.
4144. යද් න පස්සන්ති සමෙක්ඛමානා
ආදෙයාරූපං පුරිසස්ස චිත්තං,
සමන්තොතො තං පරිවජ්ජයන්ති
තිණ්ණො නදීපාරගතොව ඤාතං.
4145. සිලෙස්සපමා සිඨිරිව සබ්බභක්ඛා
තික්ඛමායා නදීරිව සිසසොනා,
සෙවනති හෙතා පියමප්පියඤ්ඤා
නාවා යථා ඔරඤ්ඤං පරඤ්ඤා.

1. බ්‍රහ්මනං - මජ්ඣං.
2. දුභිනං - වී. මජ්ඣං, ස.සා.
3. සන්තං - මජ්ඣං.
4. ආවාසු - මජ්ඣං.

4138. මුළු ලොවට අධිපති වූ බ්‍රහ්මාණ්ඩයේ පිහිටියානි නම් භායාබාව නම් වස්තුවෙහි සිටියකු (අස්ගොව්වකු) සමග අනාවාරයෙහි හැසුරුනී ය. කාමයන් පතන්නා වූ ඕ තොමෝ එය ද (අස්ගොව්වා ද අගමෙහෙසුන් තනතුර ද යන දෙක ම) නො ලැබුවා ය.

4139. බඳනාලද සොරුන් කෙරෙහි පවා ඇලෙන ලාමක වූ වහා පෙරළෙන සිත් ඇත්තා වූ අකෘතඥ වූ ප්‍රොහි වූ ස්ත්‍රීන්ගේ සිල්වත් ස්වභාවය භූතාවිෂ්ට නො වූ පුරුෂයෙක් නො අදහන්නේ ය.

4140. ඒ ස්ත්‍රීහු කළ දෑ නො දනිත්. කළ යුතු දෑ නො දනිත්. මව හෝ පියා හෝ සහෝදරයා හෝ නො දනිත්. ලජ්ජාවිරහිත වූ ඉක්ම වූ ගුණදම් ඇති ඔවුහු නම් චිත්තයාගේ වසභයට ම යෙත්.

4141. බොහෝ කාලයක් එක්ව විසූවා වූ ප්‍රිය වූ මනාප වූ අනුකම්පා ඇති ප්‍රාණ සම වූ ඒ ස්වාමියා ආපදපන්න අවස්ථාවන්හි ද කටයුත්තක් පැමිණි කල්හි ද හැරදමති. එබැවින් මම ස්ත්‍රීන්ගේ ස්වභාවය විශ්වාස නො කරමි.

4142. ස්ත්‍රීන්ගේ සිත වනාහි වළුරාගේ සිත මෙනි. උස් පහත් හෙදයක් නැතිව වැටෙන ගස් සෙවණ මෙන් ස්ත්‍රීන්ගේ සිත එක තැනෙක නො පිහිටයි. ගමන්කරන රථවක්‍රයාගේ නිම්-වළල්ල මෙන් (ස්ත්‍රීන්ගේ සිත) නොයෙක් අරමුණට පෙරළෙයි.

4143. සොයා බලන්නා වූ ඒ ස්ත්‍රීහු යම් විටෙක පුරුෂයා අයත් ගතයුතු යම් වස්තුවක් දකිත් ද එවිට කාමිබෝජ වැසියන් දියෙහි හටගත් සෙවෙලින් අසකු අල්වාගන්නා මෙන් මෘදු වචන-යෙන් ඒ පුරුෂයා තම වසයට ගනිත්.

4144. සොයා බලන්නා වූ ඒ ස්ත්‍රීහු යම් විටෙක පුරුෂයා අයත් ගතයුතු වස්තුවක් නො දකිත් ද (එවිට) ගහ කරණය කළ, ගහින් එතෙර වූ තෙතැත්තා පසුර අත්හරින්නා මෙන් ඒ පුරුෂයා හාත්පසින් දුරු කෙරෙත්.

4145. (පුරුෂයන්ගේ සිත් අලවන හෙයින්) ලාටු බඳු වූ ද, සියල්ල හක්කණය කරන හෙයින් ගින්න බඳු වූ ද, (වේගයෙන් ගලා යන දිය පහර ඇති නදින් මෙන්) ශීඝ්‍ර (නියුණු) මායා ඇති මේ ස්ත්‍රීහු එගොඩ මෙගොඩ දෙක ම සේවනය කරන්නා වූ නැවක් මෙන් ප්‍රිය වූවහු ද අප්‍රිය වූවහු ද සේවනය කෙරෙත්.

4146. න තා එකස්ස න චිතතං ආපණොව පසාරිතො,
යො නා මය්හතති මෙඤ්ඤායා වාතං ජාලෙන බාධයෙ¹.
4147. යථා නදී ව පතො ව පානාගාරං සභා පපා,
එවං ලොකිකීයො නාම වෙලා තාසං න විජ්ජති.
4148. සතාසනසමාගෙතා කණ්ණසප්පසිරුපමා,
ගාවො බහි තිණසසව ඔමසතති වරං වරං.
4149. සතාසනං කුණ්ණරං කණ්ණසප්පං
මුද්ධාභිසිත්තං පමද ව සබ්බා,
එතෙ නරො නිව්වයතො හපෙථ
තෙසං හවෙ දුබ්බද්ධ සච්චිතාවො².
4150. නාළචිත්තවණ්ණො³ න බහුන කන්තා
න දකඛණං පමද සෙවිතබ්බා,
න පරස්ස හරියා න ධනස්ස හෙතු
එතිකීයො පඤ්ඤා න සෙවිතබ්බා.

අථ ඛලු හො ආනන්දෙ ගීෂ්ඨරාජා කුණාලස්ස සකුණස්ස ආදි-
මජ්ඣිකපාරිසොසානං වීදිවා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි.

4151. පුණ්ණච්චි වෙමං පඨවිං ධනෙන
දජ්ජිතීයා පුරියො සච්චිතාය,
ලභා ඛණං අතිමකෙඤ්ඤායා තච්චි
තාසං වසං අසභිතං න ගවෙජ.
4152. උට්ඨාහකකෙඤ්චි අලිනවුත්තං
කොමාරහතාරං පියං මනාපං,
ආවාසු කිලෙච්ඡ ව නං ජහන්ති
තස්මා හි ඉත්තිතං න වීර්යසාමී.
4153. න වීර්යසෙ ඉච්ඡති මතති පොසො
න වීර්යසෙ රොදති මෙ සකාසෙ,
සෙඋන්ති හෙතා පියමප්පියඤ්ඤා
නාවා යථා ඔරකුලං පරඤ්ඤා.

1. බන්ධයෙ - මජ්ඣ., සා.

2. සබ්බිතාවො - මජ්ඣ.,

3. නාළචිත්ත - මජ්ඣ.,

4. ආදිමජ්ඣිකපාරි - වී., මජ්ඣ., සා.

4146. ඒ ස්ත්‍රීහු එකකුට (අයිති) නො වෙති. දෙදෙනකුට ද නො වෙති. විවෘත කරනලද සල්පිළක් බදු ය. යමෙක් ඒ ස්ත්‍රීන් මගේ යැයි සිතන්නේ නම් හෙතෙම දැලින් සුළඟ වැළැක්ම ද කරන්නේ ය.

4147. ගංගාව ද මාර්ගය ද සුරාපානශාලාව ද සභාව ද පැන් හල ද යන මොහු යම්සේ වෙත් ද, ලොකයෙහි ස්ත්‍රීහු ද එබදු වෙත්. ඔවුනට මයභාදවක් (සීමාවක්) නැත.

4148. මේ ස්ත්‍රීහු වනාහි ගින්න හා සම වෙති. කෘෂ්ණ සර්පයකුගේ හිසට බදු උපමා ඇත්තාහ. (තණ කෑ තැන් අත්හැර) පිටත අලුත් අලුත් තණ සොයා යන ගෙරින් සේ ස්ත්‍රීහු උතුම් පුරුෂයකු (ධන තැත්තහු හැරදමා ධනවතකු) සොයති.

4149. ගින්න ද ඇතා ද කෘෂ්ණසර්පයා ද රජු ද සියලු ස්ත්‍රීහු ද යන මොවුන් මනුෂ්‍ය තෙම සිහි ඇත්තෙක් ව සේවනය කරන්නේ ය. එකාන්තයෙන් ඔවුන්ගේ ඇති තතු දැනගැනීම දුෂ්කර ය.

4150. විශිෂ්ට රූ ඇත්තී ද බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය තෙනැත්තී ද නෘත්‍ය ගීතයන්හි දක්ෂ වූ ස්ත්‍රීය ද අනෙකකුගේ භායභාව ද සේවනය නො කටයුත්තී ය. ධන හෙතුවෙන් ද සේවනය නො කටයුත්තී ය. මේ ස්ත්‍රීහු පස්දෙන සේවනය නො කටයුත්තාහු වෙති යි කුණාල පක්ෂියා කීය.

හවන්ති, ඉක්බිති ආනන්ද නම් ගිජුලිහිණි රජ කුණාල පක්ෂි රාජයාගේ කථාව පිළිබඳ මූල මැද අග තේරුම් ගෙන එවෙලෙහි මේ ගාථාවන් කීය.

4151. ඉදින් යම් පුරුෂයෙක් ධනයෙන් සම්පූර්ණ වූ පාරිච්ඡය සම්මත වූ යම් ස්ත්‍රීයකට දෙයි ද, ඔහු ඉඩක් ලැබ ඒ පුරුෂයා ද ඉක්මවන්නී ය. එහෙයින් එබදු ස්මෘති විරහිත ස්ත්‍රීන්ගේ වසයට නො යන්නේ ය.

4152. උත්සාහවත් නොපසුබට පැවතුම් ඇති ප්‍රිය වූ මන වඩන කුරුණු විශෙහි සිටි සැමියා පවා විපත්වලදී ද ඇවැසි කටයුත්තක් පැමිණි කල්හි ද (ස්ත්‍රීහු) යම් හෙයකින් හැර දමන් ද එහෙයින් ස්ත්‍රීන්ගේ (සද්වාර ස්වභාවය) විශ්වාස නො කරමි.

4153. (මෝ නොමෝ) මා කැමති වන්නී යැයි පුරුෂ තෙම ස්ත්‍රීය විශ්වාස නො කරන්නේ ය. මා සම්පයෙහි හඬා යයි ස්ත්‍රීය විශ්වාස නො කරන්නේ ය. යම් හෙයකින් එගොඩ මෙගොඩ දෙක ම සෙවුනා නැව මෙන් මේ ස්ත්‍රීහු ප්‍රිය අප්‍රිය දෙදෙන ම සේවනය කෙරෙත් ද එහෙයිනි.

4154. න වික්ඝසෙ සාබ්බරාණසන්තං
න වික්ඝසෙ මිත්තපුරාණවොරං,
න වික්ඝසෙ රාජා¹ සබ්බා මමහති
න වික්ඝසෙ ඉත්ථී දසතතමාතරං.
4155. න වික්ඝසෙ රාමකරාසු නාරිසු
අවචනතසීලාසු අසංඝාතාසු,
අවචනතපෙමානුගතස්ස හරියා
න වික්ඝසෙ තිත්ථසමා හි නාරියො.
4156. හතෙය්‍යු² ඡිකෙය්‍යුච්චි ඡෙදයෙය්‍යුං
කණ්ඩඉපි ඡෙකා රුධිරං පිබෙය්‍යුං,
මා දිනකාමාසු අසංඝාතාසු
භාවං කරෙ ගබ්බතිත්ථිපමාසු.
4157. මුසා තාසං යථා සච්චං සච්චං තාසං³ යථා මුසා,
ගාවො ඛති තිණසෙසව ඔමසනති වරං වරං.
4158. ගතෙනෙනා පලොහෙනති පෙකඛිතෙන⁴ මිහිතෙන ව,
අපොපි දුනතිවතෙන්න මඤ්ජනා භණිතෙන ව.
4159. වොරියො කඨිනා⁵හෙනා වාළා ව ලපසකඛරා,
න තා කිඤ්චි න ජානතති යං මනුසෙසසු වඤ්ඤිතං.
4160. අසා ලොකි⁶තියො නාම වෙලා තාසං න විජ්ජති,
සාරතතා ව පගබ්බා ව⁷ ඤ්චි සබ්බසසො යථා.
4161. නත්ථි⁸තීනං පියො නාම අපිපියොපි⁹ න විජ්ජති,
සෙවනති හෙනා පියමපපියඤ්ඤි නාවා යථා ඔරකුලංපරඤ්ඤි.
4162. නත්ථි⁸තීනං පියො නාම අපිපියොපි න විජ්ජති,
ධනතතා පතිවෙලනති⁹ ලතාව දුමනිස්සකා.
4163. හත්ථිබන්ධං අසාසබන්ධං ගොපුරිසඤ්ඤි වණ්ඩාලං⁹,
ජවධාහකං පුපථිජධිධකං සධනමනුපතනති නාරියො.

1. රාජානං - මජ්ඣං.
2. හතෙය්‍යුං - මජ්ඣං.
3. භාසං - මජ්ඣං.
4. පකඛිතෙනමිතෙනව - සායා.
5. කඨිනා - මජ්ඣං.
6. පගබ්බාව - මජ්ඣං.
7. අපිපියොපි - මජ්ඣං.
8. ධනතතාපතිවෙලනති - මජ්ඣං.
9. මණ්ඩලං - මජ්ඣං.

4154. පැරණි කොළ ඇතිරිය විශ්වාස නො කරන්නේ ය. පැරණි මීතුරකු වූ හොරා විශ්වාස නො කරන්නේ ය. මගේ යහළුවෙකු ශි රජු විශ්වාස නො කරන්නේ ය. දස දෙනෙකුගේ මව වුව ද ස්ත්‍රිය විශ්වාස නො කරන්නේ ය.

4155. බාලයන් විසින් ඇලුම් කරනු ලබන, ඉක්මවන ලද සිල් ඇති, අසංකෘත වූ ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි විශ්වාස නො කටයුතු ය. අත්‍යන්ත ප්‍රේමයෙන් යුතු තෙතැත්තනුගේ භාය්‍යාව ද විශ්වාස නො කටයුතු ය. ස්ත්‍රීහු තීර්ථ සම වෙන් ද එහෙයින්.

4156. (යම් හෙයකින් කිපුණු වූ හෝ අන් පුරුෂයන් කෙරෙහි ඇලුණු වූ හෝ ස්ත්‍රීහු) සැමියා නසන්නාහු සිඳින්නාහු සිඳිවන්නාහු බොවුව සිඳි ලේ බොන්නාහු වෙන් ද එහෙයින් ලාමක අදහස් ඇති සංයම නැති ගංගා තීර්ථ බදු ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ස්නෙහ නො කරන්නේ ය.

4157. ඒ ස්ත්‍රීන්ගේ බොරුව සත්‍යය මෙනි. සත්‍යය බොරුව මෙනි. තණ බිමෙන් පිටත් තැන්හි හොඳ හොඳ තණ සොයන ගවයන් මෙන් (ඔවුහු) අන් පුරුෂයන් සොයත්.

4158. මේ ස්ත්‍රීහු ගමනින් ද බැල්මෙන් ද මද සිනාවෙන් ද නපුරු කොට වස්ත්‍ර හැඳීමෙන් ද මිහිරි වදන් බිණීමෙන් ද (පුරුෂයන්) පොලොබවත්.

4159. මේ ස්ත්‍රීහු සෙරහ. තද සිත් ඇත්තාහ. දුෂ්ටයහ. හකුරු මෙන් මිහිරි වදන් ඇත්තාහ. මිනිසුන් අතර යම් වංචාවක් ඇත් නම් (එයින්) ඔවුන් නො දන්නා කිසිවක් නැත.

4160. ලොකයෙහි ලාමක වූ මේ ස්ත්‍රීහු නම් හැම කල්හි රාගයෙන් ඇලුණාහු ය. කායප්‍රගල්භාදියෙන් යුක්ත වූවාහු ය. සියල්ල හඤ්ඤා කරන (දවන) ගින්න මෙන් සියල්ල ව්‍යාප්තවූ ය. ඔවුනට සීමාවක් නැත.

4161. ස්ත්‍රීන්ට ප්‍රියයෙක් නම් නැත. අප්‍රියයෙක් ද නැත. එහෙය මෙහෙය දෙක ම සෙවුනා නැව මෙන් මොවුහු ප්‍රියයා ද අප්‍රියයා ද සේවනය කෙරෙත්.

4162. ස්ත්‍රීන්හට ප්‍රියයෙක් නම් නැත. අප්‍රියයෙක් ද නැත. ගස ඇසුරු කරන්නා වූ වැල මෙන් ධන හෙතුවෙන් (පුරුෂයා) වැළඳගනිත්.

4163. ස්ත්‍රීහු නම් ඇත්ගොව්වා ද අස්ගොව්වා ද ගොපල්ලා ද සැඩොලා ද සොහොන්ගොව්වා ද කසළගොඩකයා ද යන මොවුන් අතුරින් කවරකු වුව ද සධනයා (ධන ඇත්තා) කරා යෙත්.

4164. කුලපුත්තච්ඡි ජහන්ති අකිකුන්තං ජවකසමසද්ධමපි,
අනුගච්ඡන්ති අනුපතන්ති ධනහෙතු හි නාරියොති.

අරං බලු හො නාරදෙ දෙවබ්‍රාහ්මණො ආනන්දස්ස ගිජ්ඣරාජස්ස
ආදිමජ්ඣකරා¹පරියොසානං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො
අභාසි.

4165. වන්තාරො මෙ න පුරෙන්නි තෙ මෙ සුණාරං භාසතො²,
සමුද්දෙ බ්‍රාහ්මණො රාජා ඉත්ථි වාසි දිජමපති.

4166. සරිතා සාගරං යනති යා කාවි පඨවිංසිතා³,
තා සමුද්දං න පුරෙන්නි ලානත්තා⁴ හි න පුරති.

4167. බ්‍රාහ්මණො ච අධියාන වෙදමකුක්කානපකුමං,
හියොයාපි සුතමිච්ඡයා ලානත්තා හි න පුරති.

4168. රාජා ච පඨවිං⁵ සබ්බං සසමුද්දං සපබ්බතං,
අජ්ඣාචසං⁶ විජිනිත්වා අනන්තරතනොචිතං
පාරං සමුද්දං පඤ්ඤති ලානත්තා හි න පුරති.

4169. එවමෙකාය ඉත්ථියා අට්ඨාඨ පනිනො සියා,
සුරා ච බලවන්තා ච සබ්බකාමරසාහරා
කරෙයා නවමෙ ඡන්දං ලානත්තා හි න පුරති.

4170. සබ්බිත්ථියො සිබ්බිව සබ්බහක්ඛා
සබ්බිත්ථියො නදීරිව සබ්බවාහිනී⁷,
සබ්බිත්ථියො කණ්ඩකානං ච සාඛා
සබ්බිත්ථියො ධනහෙතු වජන්ති.

4171. වාතකුච ජාලෙන නරො පරාමසෙ
ඔසිඤ්ඤියා සාගරමෙකපාණිනා,
සකෙන භඤ්ඤන භනෙයා සොසං
යො සබ්බභාවං පමදස්ස ඔක්ඝපේ.

4172. වොරීනං බහුබුද්ධිනං යාසු සච්චං සුදුලලහං,
ථීනං භාවො දුරාජානො මච්ඡසෙසවොදකෙ ගතං.

1. ආදිමජ්ඣකරා - වී. මජ්ඣං.
2. සුණාර මම භාසතො - මජ්ඣං.
3. පරවිසයිතා - මජ්ඣං.
4. ඔනත්තා - ස.යා.
5. පඨවිං - මජ්ඣං.
6. අජ්ඣාචසෙ - සිඞ්.
7. වාහි - මජ්ඣං.

4164. ස්ත්‍රීහු ධනය නැති කළපුත්‍රයා ද හැරදමති. ධනය ඇති සැබොලා අනුව ද යෙන්. යම් හෙයකින් ස්ත්‍රීහු ධනහෙතුවෙන් ම පුරුෂයා අනුව යෙන් ද, එහෙයිනි.

හවික්ති, ඉක්බිති නාරද දෙව්බ්‍රාහ්මණ කෙම ආනන්ද නම් ගිජුලිහිණි රජුගේ කළාව පිළිබඳ මුල මැද අග දෑන එවෙලෙහි මේ ගාථාවත් ප්‍රකාශ කෙළේය.

4165. පක්ෂිරාජය, මේ සතර දෙනෙක් තෘප්ත නො වෙති. එය ප්‍රකාශ කරන මාගේ චචනය අසව. සමුද්‍රය ද බ්‍රාහ්මණයා ද රජ ද ස්ත්‍රී ද (යන සතර දෙන ය.)

4166. පොළොව ඇසුරු කළා වූ යම්කිසි ගංගාවෝ වෙන් ද, ඒ සියල්ලෝ ම සයුරට බැස යෙති. ඔවුහු සයුර නො පුරවත්. (දිය පිහිටන තැන් මහත් හෙයින්) උනාව ම පවත්නා නිසා නො පිරෙයි.

4167. බ්‍රාහ්මණයා ඉතිහාසය පස්වැනි කොට ඇති වෙදය හදාරා මත්තෙහි දු ඉගෙනීමට කැමති වන්නේ ය. හෙ ද (අදහස මහත් බැවින්) උනාව ම වෙසෙන හෙයින් නො පිරෙයි.

4168. රජ ද මුහුදු සහිත වූ පර්වත සහිත වූ අනන්තරත්න යෙන් යුක්ත වූ මුළු පොළොව දිනා (නොයෙක් රත්නයෙන් පූර්ණ ව) වෙසේ ද, එහෙත් මුහුදින් එතෙර ද පතයි. (හෙ ද තෘෂ්ණා මහත්තයෙන් යුතු හෙයින්) උනා හෙතුවෙන් ම නො පිරෙයි.

4169. එපරිද්දෙන් ම එක ස්ත්‍රියකට ගුරු වූ ද බලවත් වූ ද සියලු කාමරසයන් ගෙනදෙන්නා වූ ද සැමියන් අට අට දෙනා සිටිත් ද, එසේ වුවත් නවවැන්නකු කෙරෙහි ආශා කරන්නී ය. (කාමතෘෂ්ණා මහත්තයෙන් යුතු හෙයින්) උනා බැවින් නො පිරෙයි.

4170. සියලු ස්ත්‍රීහු හින්න මෙන් සියල්ල කාදම්බන්තෝ ය (වනසන්නෝ ය.) සියලු ස්ත්‍රීහු ගංගාව මෙන් සියල්ල වහනය කරන්නෝ ය. සියලු ස්ත්‍රීහු කටුගස්වල අතු වැනි වෙති. සියලු ස්ත්‍රීහු ධනහෙතුවෙන් පරපුරුෂයන් කරා යෙන්.

4171. යම් පුරුෂයෙක් ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි සිය රහස් ප්‍රකාශ කෙරේ ද (ඒ රහස් අනුන් හා නො බැණ ස්ත්‍රීන් වෙත රැකුණ-හොත්) ඒ පුරුෂ කෙම දෑලෙන් වාතය රඳවන්නේ ය. එක අත්ලෙන් සයුරු දිය හිස් කරන්නේ ය. සිය එක අතින් (ඒ අතට ම ගසා) හඬ නගන්නේ ය.

4172. යම් හෙයෙකින් ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි සත්‍යය ඉතා දුර්ලභ වේ ද, වෑර වූ බහුබුද්ධික වූ ස්ත්‍රීන්ගේ අදහස දියෙහි මසුන්ගේ ගමන් මග මෙන් දැනගැනීම දුෂ්කර ය.

4173. අනලා මුද්දසමනාසා දුප්පුරා නා නදිසමා,
සීදන්ති නං විදිත්වාන ආරකා පරිවජ්ජයෙ.
4174. ආවට්ඨති මහාමායා බ්‍රහ්මවරිඤ්චකොපනා,
සීදන්ති නං විදිත්වාන ආරකා පරිවජ්ජයෙ.
4175. යකෙඤ්ඤා¹ උපසෙවනති ඡන්දසා වා ධනෙන වා,
ජාතවෙදෙව සණ්ඨානං ධීපං අනුදගන්ති නන්ති.

අථ ඛලු භො කුණාලො සකුණො නාරදස්ස දෙවබ්‍රාහ්මණස්ස
ආදිමජ්ඣිකථාපරියොසානං විදිත්වා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො
අභාසි.

4176. සලලපෙ නිසින²බග්ගපාණිනා
පණ්ඩිතො අපි පියාවදෙසිනා,
උග්ගතෙජ්ජරගමි ආසිදෙ
එකො එකාය පමදය නාලපෙ.
4177. ලොකවිත්තමථනා හි නාරියො
නවුච්ඡිතභණ්ඩමිතිතාට්ඨා,
බාධයන්ති අනුපට්ඨිතස්සති.
දීප³රාකසිගණාව වාණිජෙ.
4178. තත්ථී තාසං විනයො න සංවරො
මජ්ඣමංසනිරතා අසඤ්ඤානා,
නා ගිලන්ති පුරිසස්ස පාහනං
සාගරෙව මකරං නිථිබ්බලො⁴.
4179. පඤ්ඤාකාම ගුණසාතගොවරා
උද්ධතා අනියතා අසඤ්ඤානා,
ඔසරන්ති පමද පමාදිනං
ලොණනොයවතියංව ආපගා⁵.
4180. යං නරං උපරමන්ති⁶ නාරියො
චන්දසාව රතියා ධනෙනවා,
ජාතවෙදසදිසමිති තාදිසං
රාගදෙසවතියො⁷ ධගන්ති⁸ නං.

1. යංථනා - මජ්ඣ.
2. ගාථා - වී, මජ්ඣ., සූතා,
3. නිසිත - මජ්ඣ.,
4. දීපෙ - වී, මජ්ඣ., සූතා,
5. නිථිබ්බලයො - මජ්ඣ.,
6. ආපකා - සිඛු.
7. පලාපෙනති - මජ්ඣ., උපලපෙනති - වී, සූතා,
8. වසියො - - මජ්ඣ., සූතා,
9. දගන්ති - මජ්ඣ., සූතා.

4173. (ගිහි ධර්මවලින්) මෙතෙකින් පමණ යැයි කීමක් නැති, මොළොක් වඩන ඇති, කෙලෙස් රතියෙන් පිරවිය නොහැකි ඒ ස්ත්‍රීහු නදී සමයහ. ඒ ස්ත්‍රීහු සෙවනය කළවුන් සතර අපායෙහි ගිල්වත් යැයි දැන දුරින් ම දුරුකටයුතු ය.

4174. අනුන් මොහනය කරන්නා වූ මහාමායා ඇති, බබසර නසන්නා වූ ඒ ස්ත්‍රීහු සෙවනය කළවුන් සතර අපායෙහි ගිල්වත් යැයි දැන දුරින් ම දුරු කළ යුත්තාහ.

4175. මේ ස්ත්‍රීහු ප්‍රියසංවාස වශයෙන් හෝ ධන හෙතුවෙන් හෝ යම් පුරුෂයකු සෙවනය කෙරෙත්ද (තමා) පහසු ලත් ලත් තැන දවන ගින්න මෙන් වහා ඔහු විනාශයට පමුණුවත් යයි කිය.

භවත්තී, ඉක්බිති කුණාල පක්ෂි තෙම නාරද නම් දෙව-
බ්‍රාහ්මණයාගේ කථාව පිළිබඳ මුල මැද අග තේරුම් ගෙන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් ප්‍රකාශ කෙළේ ය.

4176. නුවණැත්තෝ තියුණු මුවහත් කඩුගත් අත් ඇත්තකු සමග කථා කරන්නේ ය. කිපුණු පිශාවයකු සමග කථා කරන්නේ ය. උග්‍ර තෙජස් ඇති සර්පයකු වෙත භිඳිනේ ය. (එහෙත්) හුදෙකලා වූයේ හුදෙකලා වූ ස්ත්‍රියක සමග කථා නො කරන්නේ ය.

4177. නැටීම ය ගී කීම ය බිණීම ය සිතාව ය යන මේවා අවි කොට ඇති ඒ ස්ත්‍රීහු විනාහි ලොකයාගේ සිත් මඩින්නාහ. යක්ෂද්වීපයෙහි මිනිසුන් පොළඹවා ගෙන කාදමන රකුසියන් මෙන් එළඹ සිටි සිහි නැත්තහු විනාශ කෙරෙත්.

4178. ඔවුන්ගේ හික්මීමෙන් නැත. සංවරයෙන් ද නැත. මත්පැනෙහි හා මස්කෑමෙහි ගිපු වූ සංයම වීරහිත ඒ ස්ත්‍රීහු මහ සයුරෙහි මෝරකු ගිලින නිම්බයල නම් මත්ස්‍යයා මෙන් පුරුෂයා දුකසේ සපයනලද ධනය වනසත්.

4179. පස්කම්සුව උදීම ගොදුරු කොට ඇත්තා වූ උඩඟු වූ අස්ථිර සිත් ඇත්තා වූ සංයත නො වූ ස්ත්‍රීහු ගංගාවන් ඇදගන්නා සාගරය මෙන් ප්‍රමාද වූවහු සිය වසයට ගනිත්.

4180. ස්ත්‍රීහු ප්‍රේමයෙන් හෝ පංචකාමරතියෙන් හෝ ධන හෙතුවෙන් හෝ යම් මිනිසකුට ඇලුම් කෙරෙත්ද, රාග ද්වේෂ යන්ගෙන් යුක්ත වූ ඒ ස්ත්‍රීහු (ගුණසම්පන්නයින් යුක්ත හෙයින්) ගින්නක් මෙන් දිලියෙන එබඳු පුරුෂයා විනාශ කරත්.

4181. අඛණ්ඩං ඤානං පුරිසං මහඤ්ඤානං
ඔසංකති සධනා සහකතා,
රත්තවිහං අතිවේදයනති නං
සාලං මාලුවලතාව කානතො.
4182. තා උපෙතති විවිධෙන ඡන්දසා
විත්තබ්බෙත්තියො අලඛකා,
උභයනති පහසනති නාරියො,
සම්මරොව සතමායකොවිද.
4183. ජාතරූපමණ්ඩලනභූමිතා
සකකතා පතිකුලෙසු නාරියො,
රක්ඛිතා අතිවරතති සාමිකං
දනවංචි හදයනාරසස්සතා¹.
4184. තෙජවාපි හි නරො විවක්ඛණො
සකකතො බහුජනස්ස පුජිතො,
නාරිනං වසගතො න භාසති
රාහුතා උපගතොව² වජ්ඣමා.
4185. යං කරෙය්‍ය ඤාපිතො දියො දියං
දුට්ඨවිහෙතො වසමාගතං අරි
තෙන භියො චාසනං නිගව්‍යති
නාරිනං වසගතො අපෙකඛවා.
4186. කෙසලුනනබ්භිකතඤ්ඤා
පාදපාණිකසද්දණ්ඩතාලිකා,
හිතමව උපගතා හි නාරියො
තා රමනති කුණපෙව මකඛිකා.
4187. තා කුලෙසු විසිඛනතරෙසු වා
රාජධානිනිගමෙසු³ වා පුත,
ඔඩ්ඛිතං නමුච්චාසවාකරං⁴
වසකුමා පරිවජ්ජයෙ⁵ සුඛස්සිකො.

1. හදයනාරසස්සතා - මජ්ඣං.
හදයනාරතිසස්සතා - සතා.
2. උපගතොව - මජ්ඣං, සතා.
3. රාජධානි - මජ්ඣං.
4. වාකුරං - මජ්ඣං, වාගුරං - සතා.
5. පරිවජ්ජ - සීඝ්‍ර.

4181. ආඨාය වූ මහත් ධනය ඇති පුරුෂයා දූත සිය ධනයෙන් ද ආත්මපරිත්‍යාගය කරන්නක මෙන් ද එළැඹෙත්. රාගයෙන් රත් වූ සිත් ඇති ඔහු වෙනෙහි සල්ගස වැළඳගත් මාළුවා වැල මෙන් අතිශයින් වෙළාගනිත් (වැළඳගෙන පෙළෙත්.)

4182. සැරසීමෙන් විසිතුරු කරනලද ගරීර හා මුඛ ඇති, අලංකෘත වූ, සියගණන් මායාවන්හි දක්‍ෂ වූ ඒ ස්ත්‍රීහු මායාකාරයකු මෙන් හෙවත් සමකර නම් අසුරයා මෙන් නොයෙක් ආකාර ඇල්මෙන් පැමිණෙත්. මහත් කොට සිතාසෙත්. මදහස කෙරෙත්.

4183. රන් මිණි මුතුවලින් සැරසුණු පතිකුලයන්හි සත්කාර කරනලද ස්ත්‍රීහු රක්තාලද වුවත් සැමියා ඉක්මවා හැසිරෙත්, හෘදයාභ්‍යන්තරයෙහි ආරක්ෂිත වූ ස්ත්‍රීය අසුරයා ඉක්ම පැවැත්නී ද එමෙනි.

4184. බොහෝ දෙනා විසින් සත්කාර කරන ලද පුදනලද නුවණැති තෙජස්වී පුරුෂ තෙමේ ද ස්ත්‍රී වසයට ගියේ රාහු වසයට ගිය සඳ මෙන් නොබබළයි.

4185. කිපුණු දුෂ්ට සිත් ඇති සතුරෙක් තමා වසයට පැමිණි සතුරකුට යමක් කරන්නේ ද, ස්ත්‍රී වසයට ගිය තෘෂ්ණා සහිත පුරුෂ තෙම එයට වඩා බොහෝ වූ විපතකට පැමිණෙයි.

4186. හිසකේ ඇඳ කැඩීමෙන්, නියවලින් සිරීමෙන්, තර්ජනය කරනලද්ද වූ, අත් පා කස දඩුවලින් කළන ලද්ද වූ ඒ ස්ත්‍රීහු කුණපයෙහි ම ඇලෙන මැස්සන් මෙන් හිනයා වෙත ම එළඹියාහු ඇලෙත්.

4187. කුලයන්හි හා වීථි අතර ද රාජධානිවල හා නියම් ගම්වල ද (කෙලෙස්) මරහු විසින් අටවනලද මලපුඩුවක් වැනි වූ ද දලක් වැනි වූ ද ඒ ස්ත්‍රීන් නුවණැස් ඇති දෙලෝ සුව කැමති මිනිස් තෙම දුරු කරන්නේ ය.

4188. ඔහුසේන¹ කුසලං තපොගුණං
යො අනරියවරිතානි මාවරි,
දෙවතාහි තිරයං නිමිසසති²
ඡේදගාමී මණියං ව වාණිජො.
4189. සො ඉධ ගරහිතො පරස්ථ ව
දුමමනී උපගතො³ සකමුත්තා,
ගවජනි අනියතො ගලාගලං
දුට්ඨගදුහරකොව උප්පථෙ.
4190. සො උපෙනි තිරයං පතාපනං
සත්තසුමෙලිවතඤ්ඤා ආයසං⁴
ආවසිත්වා තිරවජානගොනියං⁵
පෙතරාජවිසයං න මුඤ්ඤිති.
4191. දිබ්බබ්බධිරතියො ව නානුතො
වක්කවත්තිවරිතඤ්ඤා මානුසෙ,
නාසයන්තී පමද පමාදිනං
දුග්ගතිඤ්ඤා පටිපාදයන්තී නං.
4192. දිබ්බබ්බධිරතියො න දුලලහා
වක්කවත්තිවරිතඤ්ඤා මානුසෙ,
සොණණ්ණ⁶ වාමනනිලයා ව අවජරා
යෙ වරන්තී පමදහනන්තීකා.
4193. කාමධාතුසමතික්කමා ගති
රුපධාතුයා⁷ භවො න දුලලහො,
වීතරාගවිසයුපසත්තයා
යෙ වරන්තී පමදහනන්තීකා.
4194. සබ්බදුක්ඛසමතික්කමං සිවං
අවචනනං අවලිනං අසභිකං,
නිබ්බුතෙහි සුච්ඡි න දුලලහං
යෙ වරන්තී පමදහනන්තීකා.
4195. කුණාලො හං තද ආසිං උද්ධි චූසසකොකිලො,
ආනන්දෙ ගිජ්ඣරාජාසි සාරිපුත්තො ව නාරදෙ
පරිසා බ්ලහපරිසා එවං ධාරෙථ ජාතකන්තී.

4. ಪ್ರಯೋಗಸೂತ್ರ.

1. இயைபின்பு - இயைபு.

2. නායකයා - මුහුණ.

3. ਦਿਖਾਓ - ਉਤਰ,

4. **වෘක්ෂ - සිඳි.**

5. යොනියා - මිෂයා, යොනියෙ - සයා.

6. ද්විතීය - මිත්රය.

7. ରୂପଦାହ୍ୟାପଣ - ଉପସଂ.

4188. යමෙක් දෙව් මිනිස් සුව ගෙනදෙන්නා වූ තවුස් ගුණය අනුග්‍රහ අත්‍යයවූ කාමසෙවනය කෙරේ ද, හෙතෙම දෙව්ලොවින් (පෙරළ) නිරයට යයි. (මහඟු මිණිරුවන් දී) නො වටනා කද මිණක් ගන්නා (ලාමක) වෙළෙන්දකු මෙනි.

4189. (ස්ත්‍රී වසයට ගිය) ඒ අනුවණ තෙතැත්තා මෙලෝ පරලෝ දෙකෙහි ම ගර්හිත වූයේ, ස්වකර්මයෙන් විපාක විඳිමට එළඹියේ මෙතෙක් කලැයි අනියත වූයේ දෙව් මිනිස් දෙලොවින් ගිලිහී අපායට ම යයි. කුළු ගදුබුවකු යොදනලද රිය නො මහෙහි ම යනු මෙනි.

4190. ස්ත්‍රී වසයට ගිය ඒ තෙතැත්තා අතිශයින් තැවීම ඇත්තා වූ නිරයට ද අයොමය කටුවලින් යුත් කදුඉඹුල්වන නම් වූ නිරයට ද පැමිණේ. එහි වැස තිබ්බන් යොනිය ද ප්‍රත්‍යවිෂය ද කාලකණ්ණක නම් අසුරවිෂය ද නො ඉක්මවයි.

4191. ප්‍රමදවෝ ප්‍රමාදයෙන් යුත් පුරුෂයන්ගේ නාඤ්ඤාදාන-යෙහි දිව්‍ය ක්‍රියාවන්හි ඇල්ම ද මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි චක්‍රවර්ති රාජසම්පත්තිය ද නසත්. ඒ පුරුෂයන්ට දුගති දුක ද සලසත්.

4192. යම් කෙනෙක් ස්ත්‍රීන්ගෙන් වැඩෙක් නැතැයි (සිතා බඹසර) හැසිරෙත් ද ඔවුනට දිව්‍යක්‍රියාවන්හි ඇල්ම ද මිනිස් ලොවෙහි සක්විති සැපත ද රන්මුවා විමන් වැසි දෙවහනෝ ද දුලබ නො වෙති.

4193. යම් කෙනෙක් ස්ත්‍රීන්ගෙන් වැඩෙක් නැතැයි (සිතා බඹසර) හැසිරෙත් ද, (ඔවුනට) කාමධාතුව ඉක්මවීමෙන් ලැබෙන රූපභවය පිළිබඳ (උත්පත්ති වශයෙන් වූ) ගතිය ද චිත්තරාගීන්ට විෂය වූ ශුද්ධාවාසයන්හි උත්පත්තිය ද දුලබ නො වේ.

4194. යම් කෙනෙක් ස්ත්‍රීන්ගෙන් වැඩෙක් නැතැයි (සිතා බඹසර) හැසිරෙත් ද ඔවුනට නිවනලද කෙලෙස් ගිනි ඇති පිරිසුදුවූන් විසින් ලදහැක්කා වූ හැම දුක් ඉක්මවාලන්නා වූ, නිර්භය වූ චේතස් නො වන්නා වූ කෙලෙසුන්ගෙන් අකම්ප්‍ය වූ හෙතු-ප්‍රත්‍යයෙන් සකස් නො වූ නිර්වාණය දුර්ලභ නො වේ.

4195. එකල මම කුණාල නම් වීම්. උදයි චුස්සකොකිල නම් විය. ආනඤ්ඤා (සංවීර තෙම) ගිජුලිහිණි රජ විය. සාරිපුත්ත (සංවීර තෙම) නාරද නම් විය. පිරිස බුදුපිරිස ම ය. මෙසේ මේ ජාතකය දරව යි (වදළ සේක.)

කුණාල ජාතක යි.

5. මහාසූතසොමජාතක.

4196. කසමා තුවං රසක ඵදිසානි
කරොසි කමමානි සුදරුණානි,
හනාසි ඉතී පුරිසෙ ච මුල්ලෙනා
මංසස්ස හෙතු ආදු¹ ධනස්ස කාරණා.
4197. න අත්තහෙතු න ධනස්ස කාරණා
න පුත්තදරස්ස සභායඤ්ඤිනං,
හත්තා ච මෙ හගවා භූමිපාලො
යො ඛාදතී මංසං හදන්තෙ ඵදිසං.
4198. සචෙ තුවං හතතුරුත්ථ පසුතො
කරොසි කමමානි සුදරුණානි,
පාතො ච අන්තෙපුරං පාපුණ්ඤා
උපෙය්‍යාසි මෙ රාජිනො සමමුච්චෙ තං.
4199. තථා කරිස්සාමි අහං හදන්තෙ
යමෙව ත්වං භාසසි කාලහතී,
පාතො ච අන්තෙපුරං පාපුණ්ඤා
වික්කාමි තෙ රාජිනො සමමුච්චෙ තං.
4200. තතො රත්තා විචසන්තෙ සුරියඤ්ඤාගමනං පති,
කාලො රසකමාදය රාජානං උපසංඛාමි
උපසංඛාමිත්වා රාජානං ඉදං විචනමිමුලී.
4201. සච්චා කීර මහාරාජ රසකො පෙසිතො තයා,
හනානි² ඉතී පුරිසෙ තුවං මංසානි ඛාදසි.
4202. ඵචමෙච. තථා කාල රසකො පෙසිතො මයා,
මම අත්ථං කරොන්තස්ස කිමෙතං පරිභාසසි.
4203. ආනන්‍යෙ සංඛමචජානං ඛාදිත්වා රසග්ගිඤ්ඤා,
පරික්ඛිණාය පරිසාය අත්තානං ඛාදියා මනො.
4204. ඵචං පමනො රසගාරචෙ රතො
ඛාලො යදි ආයතිං නාවබුරුකිනි,
විධමම පුතො වජ්ඣ ඤාතකෙ ච
පරිවත්තිය අත්තානමෙව ඛාදති.

1. අදු - මජ්ඣං.

2. හනති - මජ්ඣං.

3. වජ්ඣ - මජ්ඣං.

5. මහාසූතසොම ජාතකය

4196. එම්බා අරක්කැමිය, තෝ කුමක් හෙයින් මෙතරම් ඉතා දරුණුකම් කරන්නෙහි ද? මුළා වූයේ ස්ත්‍රීන් ද පුරුෂයන් ද නසන්නෙහි. මස් හෙතු කොටගෙන ද නැතහොත් ධන හෙතු කොටගෙන දැයි (සෙන්පතියා ඇසී ය.)

4197. හිමියෙනි, මෙය තමන් හෙතු කොටගෙන නො වෙයි. ධනය හෙතු කොටගෙන ද නො වෙයි. අඹුදරුවන් ද යහළුවන් ද ඤාතීන් ද හෙතු කොටගෙන නොවෙයි. මාගේ ස්වාමී වූ ඒ හඟවත් රජ තෙමේ මෙබඳු වූ මස අනුභව කෙරේ යයි (අරක්කැමි තෙමේ කීයේ ය.)

4198. ඉදින් ස්වාමියාගේ වැඩෙහි යෙදුණා වූ තෝ මෙබඳු ඉතා දරුණුකම් කෙරෙහි නම් උදාසන ම අන්ත:පුරයට පැමිණ රජු ඉදිරියෙහි ඒ කරුණ මට කියව (යි සෙන්පති තෙමේ කීවේ ය.)

4199. ස්වාමීනි, කාළහස්තම් සෙන්පතිතුමනි, ඔබ වහන්සේ යමක් කියන්නහු නම් මම එසේ ම කරන්නෙමි. උදාසන ම අන්ත:පුරයට පැමිණ රජු ඉදිරියෙහි එය ඔබට කියමි (යි අරක්කැමි තෙමේ කීවේ ය.)

4200. අනතුරු වී රාත්‍රිය ඉක්ම ගිය පසු සුයෙඹාද්ගමයෙහි කාළ නම් සෙන්පති තෙමේ අරක්කැමියා ගෙන රජු වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ රජුට මේ විවනය කීවේ ය.

4201. මහරජ, තුඹ වහන්සේ විසින් ස්ත්‍රී පුරුෂයන් නසව යි අරක්කැමියා පිටත්කොට හරිනලද්දේ ය යන මේ කරුණ සත්‍යය ද? ඔබ වහන්සේ මිනීමස් කන්නහු ද?

4202. කාළ (හස්තී) නම් සෙන්පතිය, මා විසින් අරක්කැමියා පිටත්කොට හරිනලදී. මාගේ අර්ථය (වැඩය) කරන්නාවූ ඔහුට කුමක් හෙයින් නින්දා කෙරෙහි දැ (යි රජතෙමේ ඇසී ය.)

4203. සියලු මත්ස්‍යයන්ට ප්‍රධාන වූ රසගෙඩ වූ ආනඤ්ඤ නම් මත්ස්‍ය තෙමේ තමන්ගේ පිරිස අනුභව කොට අවසන් වූ කල්හි පසුව තමා ද අනුභව කොට මළේ ය.

4204. මෙසේ ප්‍රමත්ත වූ රසගෙඩයෙහි නියැලී අනුවණ තෙමේ ඉදින් මත්තෙහි වන්නා වූ දුක නො දනී නම් හෙතෙමේ දරුවන් නසා නැයන් ද හැර දමා පෙරළා තමන් ම අනුභව කෙරේ.

4205. ඉදං තෙ සුත්වාන විහෙතු ජනෙ
මා හක්කසි රාජ මනුසසමංසං,
මා කං ඉමං කෙවලං වාරිජොව
දිපද්ධප සුඤ්ඤමකාසි රට්ඨං.
4206. සුජාතො නාම නාමෙන ඔරසො තස්ස අනුජො,
ජලේපෙසිං අලඳාන මනො සො තස්ස සබ්බයෙ.
4207. එවමෙව අහං කාළ භුක්වා හක්කං රසුත්තමං,
අලඳා මානුසං මංසං මඤ්ඤ හෙසසාමී ජිවිතං.
4208. මාණව අභිරුපොසි කුලෙ ජාතොසි සොත්ථියෙ,
න කං අරහසි තාන අහක්කං හක්කයෙනවෙ.
4209. රසානමඤ්ඤතරං එතං යස්මිං¹ මං කං නිවාරයෙ,
සොහං තත්ථ ගමිය්සාමී යත්ථ ලව්ජාමී එදිසං.
4210. සො වාහං නිප්පතිය්සාමී න තෙ වච්ජාමී සන්තකෙ,
යස්ස මෙ දස්සනෙන කං නාහිනන්දසි බ්‍රාහ්මණ.
4211. අද්ධා අඤ්ඤපි දයාදෙ පුත්තෙ ලව්ජාම මාණව,
කුක්ඛ ජම්ම විනස්සස්ස යත්ථ පත්තං න තං සුමණ.
4212. එවමෙව තුවං රාජ දිපදිඤ්ඤ සුමොහි මෙ,
පබ්බාජෙස්සනති තං රට්ඨා මොණ්ඤං මාණවකං යථා.
4213. සුජාතො නාම නාමෙන භාවිතත්තාන සාවකො,
අවජරං කාමයන්තොව න සො භුඤ්ඤී න සො පිට්ඨි.
4214. කුසග්ගෙ උදකමාදය සමුද්දෙ උදකං මීනෙ,
එවං මානුසකා කාමා දිබ්බකාමාන සන්තිකෙ.
4215. එවමෙව අහං කාළ භුක්වා හක්කං රසුත්තමං,
අලඳා මානුසං මංසං මඤ්ඤ හෙසසාමී ජිවිතං.
4216. යථාපි තෙ ධ්වරට්ඨං හංසා වේවාසයං ගමා,
අවුත්ති² පරිභොගෙන සබ්බෙ අබ්බාසත්තං ගතා.

1. කසමා - මජ්ඣං.

2. අභුත්ත - මජ්ඣං, අසුත්ත - සායා,

4205. මහරජ, මේ කරුණ අසා ඔබගේ ඒ කැමැත්ත දුරු කෙරේවා. රජතුමනි, මිනීමස් අනුභව නො කරව. මහරජ ආනන්ද නම් මත්ස්‍යයා මෙන් මේ මුළුරට සුන් නො කරව (යි, සොන්පති තෙමේ කීවේය.)

4206. එමිඛා කාළහත්ථිය, පෙර නමින් සුජාත නම් කෙළෙඹ යෙක් විය. ඔහුගේ ඖරස පුත්‍රයෙක් විය. හෙතෙම දඹපල කාලය වූ කල්හි ද දඹපල නො ලැබ මළේ ය.

4207. කාළය, එපරිද්දෙන් මම ද උතුම් රස ඇති කෑම අනුභව කොට (ඒ උතුම් රසැති) මිනීමස් නොලැබ ජීවිතය හරින්නෙමි යි සිතමි (යි රජතෙමේ කීයේය.)

4208. මාණවකය, තෝ මහා රු ඇත්තෙහිය. සොන්ථිය නම් උතුම් කුලයෙහි උපන්නෙහි ය. පුත්‍රය, නුඹ අනුභව නො කටයුත්තක් අනුභව කරන්නට නුසුදුස්සෙහි ය.

4209. පියාණනි, නුඹ වහන්සේ යම් බඳු රසයකින් මා වළකනසේක් නම් එය රස අතුරින් උතුම් රසයෙකි. ඒ මම යම් තැනෙකහි මෙබඳු රසයක් ලබන්නෙමි නම් එහි යමි.

4210. පිතෘ බ්‍රාහ්මණය, යම්බඳු වූ මාගේ දැකීමෙන් නුඹ වහන්සේ සතුටු නො වන සේක් නම් ඒ මම නුඹවහන්සේ සමීපයෙහි නො වසමි. මම ම නික්ම යන්නෙමි යි මාණවකයා කීවේ ය.

4211. මාණවකය, අන්‍ය වූ ද පුත්‍ර දයාදයන් ලබන්නෙමි නිවය, තෝ ද වැනසෙව, යම් තැනකට පැමිණි තා නො අසන්නෙමි ද (එසේ කරව.)

4212. නරශ්‍රේෂ්ඨ මහරජ, මගේ වචනය අසනු මැනවි. රා සොඬ කරුණයා යම්සේ රටින් පිටුවහල් කරනලද්දේ ද එසේ ම නුඹවහන්සේ ද රටින් පිටුවහල් කරන්නාහ (යි සෙනාපතියා කීවේ ය.)

4213. භාවිතාත්ම ඇති සෘෂින්ගේ ශ්‍රාවක වූ නමින් සුජාත නම් වූ තැනැත්තා දිව්‍යාජසරාවන් කැමැත්තේ ම නො කෑවේ ය. නො බිව්වේ ය.

4214. යම්සේ කුසතණ අග දිය ගෙන මුහුදු දිය මනින්තේ ද දිව්‍යකාමයන් හමුවෙහි මානුසක කාමයෝ ද එමෙහි.

4215. කාළහත්ථිය, රසොත්තම වූ කෑම කා ඒ මිනීමස් නො ලැබ ජීවිතය හරින්නෙමි යි සිතමි යයි කීයේ ය.

4216. අහසින් ගමන්කරන්නා වූ ධනරට්ඨ නම් භංසයෝ නුසුදුසු පරිභෝගයෙන් සියල්ලෝ ම යම්සේ විනාශයට පත්වූහ ද,

4217. එවමෙව තුවං රාජ දිපදිඤ්ඤ සුභොති මෙ,
අභක්ඛං රාජ භතෙබ්බි තස්මා පබ්බාජයනාති නං.
4218. තිට්ඨාහිති මයා වුතො සො තං ගච්ඡයි පලවුබ්බො¹,
අට්ඨිතො තං ධිතොමහිති ලපයි බ්‍රහ්මචාරිනී
ඉදං තෙ සමණ අයුතං අසිඤ්ඤ මෙ මඤ්ඤයි කඛ්ඨපතං.
4219. ධිතොගමස්මි සධම්මෙසු² රාජ
න නාමගොතං පරිවතයාමි,
වොරඤ්ඤ ලොකෙ අට්ඨිතං වදනාති
ආපායිකං තෙරයිකං ඉතො වුතං.
4220. සචෙ තුවං සද්දහස් රාජ සුතං ගණනාති ඛතතිය,
තෙන යඤ්ඤං යජ්ඣාන එවං සග්ගං ගම්භස්සි.
4221. කස්මිං නු රටෙඨ තව ජාතභූමි
අථ කෙන අකොත ඉධානුපතො,
අක්ඛාති මෙ බ්‍රාහ්මණ එතමස්මි
කිමච්ඡයි දෙමි තයජ්ජ පඤ්ඤං.
4222. ගාථා චතස්සො ධරණිමහිසාර
සුගමහිරස්මා වරසාගරුපමා,
තචෙව අස්මාය ඉධාගතොස්මි
සුභොති ගාථා පරමස්මිංහිතා.
4223. න චෙ රුද්ධාති මතිමනොතො සපඤ්ඤ,
බ්‍රහ්මසුතො යෙ බ්‍රහ්මානචිතතිනො,
දීපං හි එතං පරමං නරාතං
යං පණ්ඩිතො සොකනුද්ඤ්ඤ භවිතති.
4224. අතතානං කුත උද පුත්තදරං
ධිඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං,
කිමොනු තං සුතසොමානුතපො
කොරවාසෙට්ඨ වචනං සුභොම තෙ³.
4225. නෙවාහමත්තානමනුක්ඛිතාමි
න පුත්තදරං න ධනං න රට්ඨං,
සතඤ්ඤා ධම්මො වරිතො පුරාණො
තං සඛරං බ්‍රාහ්මණසානුතපො.

1. පාලිබො - මජ්ඣං.

2. සද්ධම්මෙසු - මජ්ඣං.

3. මෙන - මජ්ඣං.

4217. නරශ්‍රේෂ්ඨ මහරජ, මාගේ වචනය අසනු මැනවි, එමෙන් ම නුඹ වහන්සේ ද නොබිඳිය යුතු ඒ මිනීමස් අනුභව කරන්නාහු ය. එහෙයින් නුඹ වහන්සේ රටින් පිටුවහල් කෙරෙත් යයි සෙන්පති තෙමේ කියේ ය.

4218. එම්බා තපස්විය, ඒ නුඹ මා විසින් සිටුවා දී කියන ලද්දෙහි පිටුපා යන්නෙහි ය. නොසිටියා වූ නුඹ සිටියෙමි යි කියන්නෙහි ය. ශ්‍රමණය, මෙය වනාහි තොපට නුසුදුසු ය. කීම, මාගේ කඩුව කුසනණ පතක් කොට සිතති ද? යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4219. මහරජ, මම ස්වකීය වූ කුශලධර්මයන්හි සිටියෙමි වෙමි. මම නාම ගෝත්‍රය නො පෙරළමි. මෙයින් වුන ව අපාගතවනසුදු වූ තෙරසික වූ සොරා වනාහි ලෙවිති නොසිටියෙකැ යි කියත්.

4220. එම්බා පොරිසාදය, මෙය විශ්වාස කරන්නෙහි ද? එසේ නම් මෙය අසව, දෙදින් සුතසොම රජ ගන්නෙහි නම් එයින් යාග කොට මෙසේ ස්වර්ගයට යන්නෙහි ය.

4221. එම්බා බ්‍රාහ්මණය, නුඹගේ ජාතභූමිය කිනම් රටෙක්හි ද, කිනම් කරුණක් හෙතු කොටගෙන මෙහි පැමිණියෙහි ද, මේ කරුණ මට කියව. කුමක් කැමැත්තෙහි ද? තා විසින් අද පනන ලද්දේ කවරක් ද? එය දෙමි යි සුතසොම රජ තෙමේ කියේ ය.

4222. මහරජ, උතුම් සාගරය බඳු වූ ඉතා ගැඹුරු වූ ගාථා සතරක් ඔබගේ ම ප්‍රයෝජනය පිණිස, මෙහි ගෙනාවෙමි. උතුම් අභියෝගේ යුත් ඒ ගාථා අසව යි බමුණා කීවේ ය.

4223. යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිතයෝ අනුන්ගේ ගොක දුරු කරන්නාහු වෙද්ද, මිනිසුන්හට ඒ ගොක දුරු කිරීම පරම පිහිටෙකි. බහුශ්‍රැත වූ බොහෝ කරුණු සිතන්නා වූ සප්‍රාඥයෝ වෙද්ද, එබඳු මහාප්‍රාඥයෝ එකාන්තයෙන් නො හඬති.

4224. කොරවා ශ්‍රේෂ්ඨ මහරජතුමනි, නුඹ තමා ද ඥාතීන් ද නොහොත් අඹු දරුවන් ද ධාන්‍යය ද ධනය ද රිදී ද රන් ද යන මේ කුමකට තැවෙන්නෙහි ද? යන මේ වචනය තා විචාරමි යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4225. එම්බා පොරිසාදය, මම තමන් ගැන ගොක නො කරමි. අඹු දරුවන් ගැන ද ගොක නො කරමි. ධනය ගැන හෝ ගොක නො කරමි. රට ගැන හෝ ගොක නො කරමි. පුරාණ වූ සන්පුරුෂ ධර්මය පුරුදු කරන ලද්දෙක්මි. බ්‍රාහ්මණයාට වූ ඒ පොරොන්දුව ගැන ගොක කරමි.

4226. කතො මයා සඛගරො බ්‍රාහ්මණෙන
රටෙඨ සකෙ ඉක්ඛරියෙ ධිතෙන,
තං සඛගරං බ්‍රාහ්මණස්සසංදය
සවවානුරකඛි පුනරාවජිස්සං.
4227. නෙවාහමෙතං අභිසංදාමි
සුඛි නරො ලොකෙව්‍යං පමුතො,
අමිත්තභක්ඛං පුනරාවජෙය්‍ය
කොරව්‍යසෙට්ඨ නභි මං උපෙසිති.
4228. මුතො තුවං පොරිසාදස්ස භක්ඛා
ගාඤ්ඤා සකං මජ්ඣං කාමකාමී,
මධුරමජ්ඣං ජීවිතං ලභි රාජ
කුතො තුවං එහිසි මෙ සකාසං.
4229. මතං වරෙය්‍ය පරිසුඤ්චිලො
න හි ජීවිතං ගරහිතො පාපධිමො,
න හි තං නරං තායතෙ¹ දුග්ගතිහි
යස්සාපි හෙතු අලිකං භණෙය්‍යං.
4230. සචෙට්ඨි වාතො ගිරිමාවහෙය්‍ය
වජ්ඣං ව සුරියො ව ජමාපතෙය්‍යං,
සඛබාව නජෙජා පටිසොතං² වජෙය්‍යං.
නකෙව්භං රාජ මුසා භණෙය්‍යං.
4231. නභං එලෙය්‍ය උද්ධි විසුඤ්ඤ
සංවිතෙය්‍ය භූතධරා වසුඤ්ඤ,
සිලුවවයො තොරු සමුලමුඤ්ඤ
නකෙව්භං රාජ මුසා භණෙය්‍යං.
4232. අසීඤ්ඤ සන්තිඤ්ඤ පරාමසාමි
සපච්ඡෙතෙ සමම අභං කරොමි,
තයා පමුතො අනණො භවිත්වා
සවවානුරකඛි පුනරාවජිස්සං.
4233. යො තෙ කතො සඛගරො බ්‍රාහ්මණෙන
රටෙඨ සකෙ ඉක්ඛරියෙ ධිතෙන,
තං සඛගරං බ්‍රාහ්මණස්සසංදය
සවවානුරකඛි පුනරාවජස්සං.

1. තායති - මජ්ඣං.

2. පති - මජ්ඣං.

4226. සිය රටෙහි ඉසුරු බවහි පිහිටියා වූ මා විසින් බ්‍රාහ්මණයකු සමඟ පොරොන්දුවකට බැඳෙන ලද. බ්‍රාහ්මණයාට ඒ පොරොන්දුව සපුරා සත්‍යය රක්නෙමි නැවත එන්නෙමි යි සූත්‍රසොම රජ තෙමේ කීයේ ය.

4227. මරු මුට්‍රින් මිදුණු, සුවපත් වූ, මනුෂ්‍ය හෙමේ නැවත සතුරාගේ අතට පැමිණෙන්නේ ය, යන මේ කාරණය මම විශ්වාස නො කරමි. කොරවායරටෙහි අධිපති මහරජතුමනි, මා වෙත නො එළඹෙන්නෙහි ය.

4228. කාමසම්පත් කැමතිවන්නා වූ රජතුමනි, නුඹ පොරි-සාදයාගේ අතින් මිදුණෙහි සිය මැදුරට ගොස් මිහිරි ප්‍රිය ජීවිතයක් ලැබ නැවත මා වෙත කවර කරුණෙකින් පැමිණෙන්නෙහි ද යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4229. පිරිසුදු සිල් ඇත්තේ මරණය කැමති වන්නේ ය. මෙරමා විසින් නිත්‍ය කරනලද පාපසම්භව ඇත්තෙක් ව ජීවිතය නො කැමති වන්නේ ය. යමක් හෙතු කොට ගෙන බොරු කියන්නේ නම් එය ඒ සත්වයා දුගතිසෙන් නො මුද්‍රාත්තේ ය.

4230. මහරජ, ඉදින් වාතය පච්ඡයක් සුළුත් පොදක් සේ ගෙනයතුදු සඳ හිරු බිම වැටෙතුදු හැම නදිහු උඩු ගං බලා යතුදු මම නම් බොරු නො කියමි යි සූත්‍රසොම තෙමේ කීයේ ය.

4231. අහස පැළි ගිය ද, සසුර වියළි ගිය ද, සත්වයන් දරා සිටුනා පෘථිවිය පෙරළි ගිය ද, මහමෙර ඉදිරි වැටෙතුදු මහරජ මම නම් බොරු නො කියමි.

4232. යහළු පොරිසාදය, කඩුව ද සිරිය ද මම පරාමශීතය කරමි. යහළුව මම ඔබට දිවිරිම ද කරමි. නුඹ විසින් මුද්‍රානලද මම බ්‍රාහ්මණයාට ණය නැත්තෙක් ව, සත්‍යය රක්නෙමි නැවත එන්නෙමි යි සූත්‍රසොම රජතෙමේ කීවේ ය.

4233. මහරජ, සියරටෙහි ඉසුරු බවහි සිටියා වූ ඔබ විසින් බ්‍රාහ්මණයකු සමඟ යම් පොරොන්දු වීමක් කරන ලද ද, ඒ පොරොන්දුව බමුණාට දී සත්‍යය රක්නෙහි නැවත මෙහි එවි යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4234. යො මේ කතො සඛාරො බ්‍රාහ්මණෙන
රට්ඨ සකෙ ඉක්ඛාරියෙ ධිනෙන,
තං සඛාරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
සච්චානුරතඛි සුනාරාවජිස්සං.
4235. මුත්තො ච යො පොරිසාදාස්ස හස්ථා
ගග්ගානා තං බ්‍රාහ්මණං එතද්වොච,
සුභොමි ගාථායො සතාරහායො
යා මෙ සුතා අස්සු හිතාය බ්‍රහ්ම.
4236. සකිදෙව¹ සුතසොම සඛි හොති සමාගමො,
සා නං සඛාති පාලෙති නාසඛි බ්‍රහ්මසඛාමො.
4237. සඛිතරෙව සමාසෙථ සඛි කුබ්බථ සඤ්චං²,
සතං සද්ධිමමඤ්ඤය සෙයොහා හොති න පාපියො.
4238. ජීරතඛි වෙ රාජරථා සුචිත්තා
අපො සරිරඤ්ඤ ජරං උපෙති,
සතඤ්ඤ ධම්මො න ජරං උපෙති
සතොතා හවෙ සඛි පච්චෙදයතඛි.
4239. නහඤ්ඤ දුරෙ පඨවි ච දුරෙ
පාරං සමුද්දාස්ස තද්දු දුරෙ,
තතො හවෙ දුරතරං වදනඛි
සතඤ්ඤ ධම්මං³ අසතඤ්ඤ රාජ.
4240. සහස්සියො⁴ ඉමා ගාථා න ඉමා ගාථා සතාරහා,
චතාරි ඤං සහස්සාති ධිපං ගණනාහි බ්‍රාහ්මණ.
4241. ආසීතියා නාවුතියා ච ගාථා
සතාරහා වාපි හවෙය්‍යු ගාථා,
පච්චතතමෙව සුතසොම ජානඛි⁵
සහස්සියො⁶ නාම කුධඤ්ඤ⁷ ගාථා.
4242. ඉච්ඡාමි වොහං සුතවුද්ධිමත්තො
සතොතා⁸ ච මං සප්පරිසා හපෙය්‍යුං,
අහං සච්චතඛි මහොද්ධිව
නඛි තාන තප්පාමි සුභාසිනෙන.

1. සකිං - සතා.

2. සඤ්චං - මජ්ඣං.

3. ධම්මො - මජ්ඣං.

4. සාහස්සියා - මජ්ඣං.

5. ජානාහි - මජ්ඣං.

6. සාහස්සියා - මජ්ඣං.

7. කුධඤ්ඤ - මජ්ඣං.

8. සතොතාහි - මජ්ඣං.

4234. සිය රටෙහි ඉසුරුවෙහි සිටියා වූ මා විසින් බ්‍රාහ්මණ-
යකු හා යම් පොරොන්දුවක් කරන ලද ද, ඒ පොරොන්දුව බමුණාට
දී සත්‍යය රක්තෙක් වී නැවත මෙහි එමී සි රජ තෙමේ කීවේ ය.

4235. ඒ සුතසොම රජ තෙම පොරිසාදයාගේ අතින් මිදුණේ
ඒ බමුණා වෙත ගොස් මෙසේ කීවේ ය. එමිබා බ්‍රාහ්මණය, අසනලද
යම් ඒ ගාථාවෝ හිත පිණිස පවතිද්ද, ඒ සතාරහ නම් ගාථාවන්
අසමී සි රජ තෙමේ කීවේ ය.

4236. සුතසොම රජුනි, සත්පුරුෂයන් සමග එක් වරක් හෝ
එක් වෙයි ද, එය ඔහු රකී. අසත්පුරුෂයන් සමග බොහෝවූ ද
එක්වීමී එසේ නො කෙරේ.

4237. සත් පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත් පුරුෂයන්
සමග ම මිත්‍රසන්ධිය කරන්නේ ය. බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන්ගේ සඬාමය
දැන ශ්‍රේෂ්ඨයෙක් වන්නේ ය. ලාමකයෙක් නො වන්නේ ය.

4238. ඉතා විසිතුරු කරනලද රාජ රටයෝ එකාන්තයෙන් දිරන්.
වැළි ශරීරය ද ජරාවට යෙයි. බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන්ගේ නිව්‍යාණ ධර්මය
ජරාවට නො යයි. බුද්ධාදී සත්පුරුෂයෝ (එකාන්තයෙන්) ඒ නිවන
ප්‍රකාශ කරති.

4239. මහරජ, අභස ද දුර වේ. පොළොව ද දුර වේ. සමුද්‍රයාගේ
පරතෙර ද දුරෙහි පිහිටියේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය හා අසත්-
පුරුෂයන්ගේ ධර්මය අතර එකාන්තයෙන් දුරතර යයි කියත්.

4240. බමුණ, මේ ගාථාවෝ සියක් නොව දහසක් වටනාහු වෙති.
එහෙයින් ඔබ සාරදහසක් වහා ගනුව සි සුතසොම රජ කීවේ ය.

4241. එමිබා සුතසොමය, අසුවක් වටනා වූ ද, අනුවක් වටනා වූ
ද සියයක් වටනා වූ ද ගාථාවෝ ඇතැ සි ඔබ දන්නෙහි ය. දහසක්
වටනා ගාථාවෝ කොහි වෙද්ද? කියා පිය රජ ඇසී ය.

4242. පියාණනි, මම තමාගේ ශ්‍රාතය පිළිබඳ දියුණුව කැමැති
වෙමි. ශාන්ත වූ සත්පුරුෂයෝ මා හජනය කෙරෙත්වා. මම වනාහි
ගඬොවන්ගෙන් තෘප්ත නො වන්නා වූ මහාසාගරය මෙන් සුභාෂිතයෙන්
තෘප්ත නො වෙමි.

4243. අග්ගි යථා නිණකට්ඨං ඩගනොතා¹
න තප්පතී සාගරො වා නදීහි,
එවමි තෙ පණ්ණිකා රාජසෙට්ඨ
සුඛා න තප්පනති සුභාසිනෙනා.
4244. සකස්ස දසස්ස යද සුණොමී
ගාථා² අහං අක්ඛතී ජනිතු,
තමෙව සක්ඛාව නිසාමයාමී
නහි නාත ධම්මෙසු මමස්සී තික්ඛි.
4245. ඉදනෙත රට්ඨං සධනං සයොග්ගං
සකායුරං සබ්බකාමුපපන්නා,
කිං කාමහෙතු පරිභාසසෙ³ මං
ගච්ඡාමහං පොරිසාදස්ස⁴ කනොත.
4246. අක්ඛානුරක්ඛාය හවනතී හෙනෙ
හත්ථාරොහා රජිකා පතතිකා ව,
අස්සාරොහා⁵ යෙ ව ධනුරාශ්වාසෙ
සෙනා පසුඤ්ජාම හනාම සතතුං.
4247. සුදුක්කරං පොරිසාදෙ අකාසි
ජීවං ගහෙකාන අවිස්සජී මං,
තං තාදිසං සුබ්බතිවං සරනොතා
දුබ්බත⁶ අහං තස්ස කථං ජනිතු.
4248. වන්දිතා සො පිතරං මාතරක්ඛ
අනුසාසිතා තෙගමක්ඛ ඛලක්ඛ,
සව්වචාදී සව්වානුරක්ඛමානො
අගමාසි සො යෙන සො පොරිසාදෙ⁷.
4249. කතො මයා සබ්බරො බ්‍රාහ්මණෙන
රට්ඨෙ සකෙ ඉස්සරියෙ ධීතෙන,
තං සබ්බරං බ්‍රාහ්මණස්සපදය
සම්මානුරක්ඛි සුනරාගතොසමී
යජ්ඣස්ස යඤ්ඤං බාද මං පොරිසාද.
4250. න භායනෙ බාදිතුං⁸ මසුහං පච්ඡා
චිතකා අයං තාච සබ්බමිකා ව,
නිද්ධුමනෙ පචිතං සාධු පක්ඛං
සුණාමී ගාථායා සකාරභායො.

1. දගනො - මජ්ඣ.

2. ගා - මජ්ඣ.

3. පරිභාසසි - මජ්ඣ. පරිභාසනෙ - වී.

4. පොරිසාදස්සපනෙ - මජ්ඣ.

5. අස්සාරොහා - මජ්ඣ.

6. දුබ්බතා - මජ්ඣ.

7. යක්ඛ පොරිසාදෙ - මජ්ඣ.

8. බාදිතං - මජ්ඣ.

4243. යම්සේ ගින්න තෘණ කාෂ්ඨ දවමින් තෘප්ත නො වේ ද, නදී ජලයෙන් සාගරය හෝ තෘප්ත නො වේ ද, රාජශ්‍රේෂ්ඨය එපරිද්දෙන් ම ඒ පණ්ඩිතයෝ සුභාමිතයන් අසා තෘප්ත නො වෙත්.

4244. ප්‍රජාධිපති මහරජතුමනි, යම් විටෙක දී සිය දසයකුගෙන් වුව අර්ථින් ගාථාවක් අසම ද, එය සකස්කොට ම අසමි. පියාණන් වහන්ස, ධර්මයන් විෂයයෙහි මාගේ තෘප්තියක් නම් නැත්තේ ම ය.

4245. පියාණනි, ධනය සහිත වූ බල වාහන සහිත වූ ආහරණ සහිත වූ සියලු කැමැති සම්පත් ඇත්තා වූ ඔබගේ මේ රජය භාර ගනුමැනවි. කාමසම්පත් හෙතු කොටගෙන කුමකට මට පරිභව කරන්නෙහි ද, මම පොරිසාදයා සම්පයට යමි යි සුතසෝම තෙමේ කීවේ ය.

4246. එම්බා පුත්‍රය, ඇතරුවෝ ය රියසෙනහ ය පාබල සෙනහ ය අඤ්චාරොහකයෝ ය ධනුර්ධරයෝ ය යන යම් සමූහයක් වෙද්ද, මේ සියල්ලෝ ම එකානුයෙන් ආත්මාරක්ෂාව පිණිස වෙති. එබැවින් සෙනාව යොදවමු, සතුරා නසමු යි පියරජ තෙමේ කීවේ ය.

4247. තරශ්‍රේෂ්ඨ වූ පියාණන් වහන්ස, පොරිසාද තෙම මා ජීව-ග්‍රාහයෙන් ගෙන හැර දමී ද එසේ කිරීමෙන් හෙතෙමේ සුදුෂකර වූවක් කෙළේ ය. එබඳු පළමු උපකාරයක් සිහි කරන්නා වූ මම ඔහුට කෙසේ නම් ද්‍රෝහ කෙරෙමි ද යි සුතසොම තෙමේ ඇසී ය.

4248. හෙතෙම පියා ද මව ද වැද නියමිගම් වැස්සන්ට ද බලසෙනගට ද අනුශාසනා කොට සත්‍යය කියන්නේ සත්‍යය රකිමින් පොරිසාදයා යම් තැනෙක්හි නම් එහි ගියේ ය.

4249. සිය රටෙහි ඉසුරුබවිහි සිටියා වූ මා විසින් බ්‍රාහ්මණයකු සමග යම් පොරොන්දුවක් වන ලද ද, එය ඒ බ්‍රාහ්මණයාට දී සත්‍යය රක්ෂෙමි නැවත මෙහි ආවෙමි. පොරිසාදය, මා මරා දෙවනාවාට යාග හෝ කරව. මාගේ මස් හෝ අනුභව කරව යි සුතසෝම රජ තෙමේ කීවේ ය.

4250. පසුව ද නුඹ කැමට කිසි බාධාවක් නොමැත. මේ සැය ද තවට දුම් සහිත ය. දුම් නැති ගින්නෙහි පියන ලද්ද මනාව පැසුණේ වෙයි. ඒ තාක් මම සතාරහ ගාථාවන් අසමි යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4251. අධම්මකො නිං පොරිසාදකාසි¹
 රට්ඨා ව හට්ඨා උදරස්ස හෙනු,
 ධත්තෙකුමා අභිවදන්ති ගාථා
 ධම්මො අධම්මො ව කුභිං සමෙති.
4252. අධම්මකස්ස ලද්දස්ස නිව්වං ලොභිතපාණිනො,
 නත්ති සච්චං කුතො ධම්මො කිං සුතෙන කරිස්සසි.
4253. යො මංසහෙනු මීගචං වරෙය්‍යා
 යො වා හනෙ පුරිසං අත්තහෙනු,
 උභොපි තෙ පෙතිච සමා භවන්ති
 කසමා නො² අධම්මකං මුඛි මං තිං³.
4254. පඤ්ඤා පඤ්ඤා නඛා හකඛා බත්තයෙන පජානතා,
 අභක්ඛං⁴ රාජ හතෙකසි තස්මා අධම්මකො කුචං.
4255. මුතොතා කුචං පොරිසාදස්ස හත්ථා
 ගුණත්ථා සකං මජ්ඣිරං කාමකාමී,
 අමිත්තහත්ථං පුනරාගතොසි
 න බත්තධම්මො⁵ කුසලොසි රාජ.
4256. යෙ බත්තධම්මෙ කුසලා භවන්ති
 පායෙන තෙ තොරසිකා භවන්ති,
 තස්මා අහං බත්තධම්මො⁵ පභාය
 සච්චානුරකත්ති පුනරාගතොසමි
 යජස්සු යඤ්ඤං බාදං මං පොරිසාද.
4257. පාසාදවාසා පට්ඨිගවාසස්සං
 කාමිත්ථියො කාසිකච්ඡදනඤ්ඤා,
 සබ්බං තභිං ලභසි සාමිකාය
 සච්චන්ති කිං පස්සසි ආනිසංසං.
4258. යෙ කෙවි මෙ අත්ති රසා පච්චායා⁶
 සච්චං තෙසං සාදුතරං රසානං,
 සච්චා ධීතා සමණ්ඩ්‍රාහණො ව
 තරන්ති ජාතිමරණස්ස පාරං.

1. පුරිසාද - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. නු - මජ්ඣං.

3. යං - මජ්ඣං.

4. අභක්ඛං - මජ්ඣං.

5. බත්ත - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. පච්චායා - මජ්ඣං.

7. ජාතිං - මජ්ඣං.

4251. එම්බා පොරිසාදය, නුඹ අධාර්මිකයෙක් වුවෙහි මිනීමස් කරන්නෙහි. උදර පොෂණය හෙතුකොටගෙන රටින් ද හිටිහුනෙහි ය. මේ ගාථාවෝ ද නව ලොවතුරා දහම පවසති. ධර්ම හා අධර්ම කොති සම වේ ද?

4252. නිතර ලේ වැකුණු අත් ඇති රුදුරු වූ නො දෑහැම් නුඹගේ යත්තයෙක් නැත. ධර්මයක් කොයිතැන්ද? නුඹ මේ දහම් ඇසීමෙන් කුමක් කරන්නෙහි ද?

4253. යමෙක් මාංශය හෙතු කොටගෙන මුව දඩයමෙහි හැසි රේ ද, ආත්මාථීය හෙතු කොටගෙන යමෙක් මිනිසකු හෝ නසයි ද, ඒ දෙදෙනාම පරලොව සම වෙති. ඔබ කුමක් හෙයින් මා අධාර්මිකයකු කොට කියන්නාහු ද යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4254. කරුණු දන්නා වූ ඤාණියකු විසින් නිය නිබ්බත පසක් සතුන් අතුරින් පස් දෙනෙක් කෑ යුක්තාහ. මහරජ, නුඹ වනාහි නොකැපුතු මිනීමස් කරන්නෙහි ය. එබැවින් නුඹ අධාර්මික වෙති.

4255. කාමසම්පත් කැමති වන්නා වූ රජකුමනි, ඔබ පොරිසාදයා වූ මා අතින් මිදී නැවත සතුරා වෙතට ආවහු ය. මහරජ එබැවින් ඔබ ඤාණිය ධර්මයෙහි දඤ්ඤයෙක් නො වන්නාහු ය යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4256. එම්බා පොරිසාදය, යම් කෙනෙක් ඤාණිය ධර්මයෙහි දඤ්ඤ වෙද්ද, ඔව්හු බොහෝ සෙයින් ම නිරිසත්තු වෙති. එබැවින් මම ඤාණිය ධර්මය හැරපියා සත්ත්වයා රක්තෙමි නැවත මෙහි ආවෙමි. මා මරා යාගය හෝ කරව. මාංශය හෝ අනුභව කරව යි සුතසොම රජ තෙම කීවේ ය.

4257. යහළු සුතසෝමය, තුන් සාකුයෙහි වාසයට සුදුසු ප්‍රාසාද ය පොළොව ය ගව අඬොදි සත්ත්වයෝ ය කාම වස්තු වූ ස්ත්‍රීහු ය කසි සඵ ය රත්සත්‍රුත් ය යන සියල්ල ඉසුරුබවිහි පිහිටි හෙයින් ඒ නගරයෙහි දී නො අඩුව ලබන්නෙහි ය. සත්ත්වයන් කුමන අනුසස්සක් දක්නෙහි ද? කියා පොරිසාදයා ඇසී ය.

4258. පොළොවෙහි යම් මේ රසයෝ වෙද්ද, ඒ රස අතුරින් සත්ත්වයා ඉදිහිටි රසය යි. යම් හෙයකින් සත්ත්වයෙහි පිහිටා සිටී මහණ බමුණෝ ජාති - ජරා - මරණයාගේ පරතෙරට යෙද්ද, එහෙයින් යි සුතසොම රජතෙම කීවේ ය.

4259. මුනො තුචං පොරිසාදස්ස හස්ථා
ගග්ගා සතං මන්දිරං කාමිකාමී,
අමිත්තහත්ථං පුත්තරාගතොධි
තඤ්ඤානං මරණභයං ජනිත්ථ
අලිනවිතො වසී¹ සචච්චාදි.
4260. කතා මෙ කල්යාණා අමනකරුපා
යඤ්ඤා සිට්ඨා යෙ විපුලා පසත්ථා,
විසොධිතො පරලොකස්ස මග්ගො
ධම්මෙ ධීතො කො මරණස්ස භායෙ.
4261. කතා මෙ කල්යාණා අමනකරුපා
යඤ්ඤා සිට්ඨා යෙ විපුලා පසත්ථා,
අනාත්තපසං පරලොකං ගමිස්සං
යජස්සු යඤ්ඤං ඛාදි² මං පොරිසාද.
4262. පිතා ව මාතා ව උපට්ඨිතා මෙ
ධම්මෙන මෙ ඉස්සරියං පසත්ථා,
විසොධිතො පරලොකස්ස මග්ගො
ධම්මෙ ධීතො කො මරණස්ස භායෙ.
4263. පිතා ව මාතා ව උපට්ඨිතා මෙ
ධම්මෙන මෙ ඉස්සරියං පසත්ථා,
අනාත්තපසං පරලොකං ගමිස්සං
යජස්සු යඤ්ඤං ඛාදි² මං පොරිසාද.
4264. ඤාතිස්ස මිත්තෙස්ස කතා මෙ කාරා
ධම්මෙන මෙ ඉස්සරියං පසත්ථා,
විසොධිතො පරලොකස්ස මග්ගො
ධම්මෙ ධීතො කො මරණස්ස භායෙ.
4265. ඤාතිස්ස මිත්තෙස්ස කතා³ මෙ කාරා
ධම්මෙන මෙ ඉස්සරියං පසත්ථා,
අනාත්තපසං පරලොකං ගමිස්සං
යජස්සු යඤ්ඤං ඛාදි² මං පොරිසාද.
4266. දිත්තං මෙ දුතං බහුධා බහුතානං⁴
සන්තප්පිතා සමණබ්බාහමණා ව,
විසොධිතො පරලොකස්ස මග්ගො
ධම්මෙ ධීතො කො මරණස්ස භායෙ.

1. අසී - මජ්ඣ.

2. අද - මජ්ඣ.

3. කතුපකාරො - මජ්ඣ., සං.

4. බහුතං - මජ්ඣ.

4259. කාමසම්පත් කැමති වන්නා වූ මහරජුනි, පොරිසාද නම් වූ මා අතින් චිද්‍රණා වූ ඔබ සිය භවනයට ගොස් නැවත ද සතුරා අතට ආවහු ය. ජනාධිපතිය, සත්‍යවාදී වූ ඔබ අවංක සිතැත්තාහු ලෙසි ආවහු ය. එකාන්තයෙන් ඔබට මරණභයක් නැත්තේ යයි සිතමි යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4260. මා විසින් නොයෙක් විදියේ සත්ත්‍රියා කරනලදී. ප්‍රශංසා වූ ද, මහත් වූ ද යම්බඳු යාගයෝ වෙත් නම් ඔව්හු පවත්වන ලද්දහ. පරලොවට යන මහ පිරිසුදු කරනලදී. ධර්මයෙහි පිහිටි කවරෙක් නම් මරණයට බිය වන්නේ ද? නො වන්නේ ම ය.

4261. මා විසින් නන්වැදෑරුම් සත්ත්‍රියාවෝ කරන ලද්දහ. ප්‍රශංසා වූ ද මහත් වූ ද යම්බඳු යාගයෝ වෙත් නම් ඔව්හු පවත්වන ලද්දහ. නො තැවෙමින් පරලොවට යන්නෙමි. පොරිසාදය, මා මරා යාග හෝ කරව. අනුභව හෝ කරව.

4262. පියා ද මව ද මා විසින් උපස්ථාන කරන ලද්දහ. මා විසින් දඟුමින් රාජ්‍යානුශාසනා කරන ලදී. මා විසින් පරලෝ මහ පිරිසුදු කරන ලදී. ධර්මයෙහි පිහිටි කවරෙක් නම් මරණයට බිය වෙද්ද? නො වෙත් මැ යි.

4263. මා විසින් පියා ද මව ද යන දෙදෙන උපස්ථාන කරන ලද්දහ. මා විසින් දඟුමින් රාජ්‍යානුශාසනා කරනලදී. නො තැවෙමින් පරලෝ යන්නෙමි. පොරිසාදය, මා මරා යාගය හෝ කරව. අනුභව හෝ කරව.

4264. මා විසින් නැ මිතුරන් කෙරෙහි කළමනා දෑ කරනලදී. දඟුමින් රාජ්‍යය අනුශාසනා කරනලදී. පරලෝ මහ පිරිසුදු කරන ලදී. ධර්මයෙහි පිහිටි කවරෙක් නම් මරණයට බිය වෙද්ද? නො වෙත් මැ යි.

4265. මා විසින් නැ මිතුරන් කෙරෙහි කළමනා දෑ කරනලදී. දඟුමින් රාජ්‍යය අනුශාසනා කරනලදී. නො තැවෙමින් පරලොවට යන්නෙමි. පොරිසාදය, මා මරා යාගය හෝ කරව, අනුභව හෝ කරව.

4266. මා විසින් බොහෝ දෙනාට නොයෙක් ලෙසින් දනය දෙන ලදී. මහණ බමුණෝ සතප්තා ලද්දහ. පරලෝ මහ පිරිසුදු කරනලදී. ධර්මයෙහි පිහිටි කවරෙක් නම් මරණයට බිය වෙද්ද? නො වෙත් මැ යි.

4267. දින්නං මෙ දුතං බහුධා බහුන්තං
සනතප්පිතා සමණ්‍යාසමණා ව,
අනානුනසං පරලොකං ගමිසසං
යජසසු යඤ්ඤං බාද මං පොරිසාද.
4268. විසං පජානං පුරිසො අදෙය්‍ය
ආසීතිසං ජලිතං උග්ගතෙජං,
මුඛාපි ත්‍යස විපතෙය්‍ය¹ සත්තධා
යො තාදිසං සච්චවාදිං අදෙය්‍ය.
4269. සුඤ්ඤා ධම්මං විජානන්ති නරා කල්‍යාණපාපකං,
අපි ගාථා සුඤ්ඤාන ධම්මෙ මෙ රමති² මනො.
4270. සකිදෙව සුතසොම³ සබ්බි හොති සමාගමො,
සා නං සබ්බති පාලෙති නාසබ්බි බහු සබ්බමො
4271. සබ්බිතරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුලෙඛථ සජ්චි⁴,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය සෙය්‍යො හොති න පාපියො.
4272. ජීරන්ති වෙ රාජරථා සුවින්නා
අපො සරිරච්චි ජරං උපෙනි,
සතඤ්ඤා ධම්මො න ජරං උපෙනි
සනොනා හවෙ සබ්බි පට්ටෙය්‍යන්ති.
4273. නහඤ්ඤා දුරෙ පය්චි⁵ ච දුරෙ
පාරං සමුද්දසස තද්දු දුරෙ,
තනො හවෙ දුරතරං වදන්ති
සතඤ්ඤා ධම්මං අසතඤ්ඤා රාජ.
4274. ගාථා ඉමා අසවති සුව්‍යඤ්ඤනා⁶
සුභාසිතා කුශලං ජනිතු සුඤ්ඤා,
ආනාදි විතො සුමනො පතීතො
වන්තාරි තෙ සම්ම වරෙ දදම්.
4275. යො නත්තනො මරණං බුද්ධසි ඤා
භිතාභිතං විනිපාතඤ්ඤා සග්ගං,
ගිද්ධො රසෙ දුට්ඨරිතෙ නිවිද්ධො
ක්කි ඤා වරං දසසි පාපධම්ම⁷.

1. ඵලෙය්‍ය - මජ්ඣං, විපලෙය්‍ය - ස්‍යා,

2. රමතෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා,

3. මහාරාජ - මජ්ඣං, ස්‍යා,

4. සජ්චි - මජ්ඣං,

5. පච්චි - මජ්ඣං,

6. බ්‍යඤ්ජන - මජ්ඣං,

7. පාපධම්මො - මජ්ඣං,

4267. මා විසින් බොහෝ දෙනාට නොයෙක් ලෙසින් දායා දෙනලදී. මහණ බවුණෝ සතප්පා ලද්දහ. නො කැවෙමින් පරලොවට යන්නෙමි. පොරිසාදය, මා මරා යාගය හෝ කරව. අනුභව හෝ කරව.

4268. යමෙක් ඔබ වැනි සත්‍යවාදියකු අනුභව කරන්නේ නම් හෙතෙමේ විෂ බුද්ධිත්තේ ය. උග්‍ර තේජස් ඇති දිලියෙන සරපයකු හෝ ශ්‍රීවයෙන් අල්වා ගන්නේ ය. ඔහුගේ මුදුන ද සත්කඩක් ව පැලෙන්තේ ය යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4269. යහළු සුතසොම රජුනි, මිනිස්සු ධර්මය අසා හොඳ තරක දැනගනිත්. ඒ සත්‍යාරභ ගාථාවන් අසා මගේ සිත දහමිහි ඇලෙන්තේ නම් ඉතා යෙහෙකැ යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4270. සුතසොමය, සත්පුරුෂයන් සමග එක් වරක් සමාගමය වේ ද, ඒ සමාගමය ඔහු ආරක්‍ෂා කෙරේ. අසත්පුරුෂයන් සමග බොහෝ සෙයින් කරනලද සමාගමය ද එසේ ආරක්‍ෂා නො කෙරේ.

4271. සත් පුරුෂයන් සමග ම එක්ව වාසය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග චිත්‍රසන්තප්‍රිය කරන්නේ ය. සත් පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය නම් වූ සත්තිස් බොධිපාක්ෂික ධර්මය දැන ශ්‍රේෂ්ඨයෙක් වන්නේ ය. පාපියෙක් නො වන්නේ ය.

4272. විසිතුරු කරන ලද රාජ රජයෝ එකානතයෙන් දිරති. කවද මේ ශරීරය ද ජරාවට එළඹෙයි. බ්‍රිඤ්ඤා උතුමන්ගේ සත් තිස් බෝපැකි දහම් ජරාවට නො එළඹෙයි. සත්පුරුෂයෝ එකානතයෙන් උතුම් වූ ධර්මය ප්‍රකාශ කෙරෙත්.

4273. අහස ද දුර වේ. පොළොව ද දුර වේ. සමුද්‍රයාගේ යම් පරතෙරක් වේ ද, එය ද දුර යයි කියත්. මහරජ, සත්පුරුෂයන්ගේ දහමද, අසත්පුරුෂයන්ගේ දහම ද, ඊටත් වඩා එකානතයෙන් දුර ම යයි කියති යි කීවේ ය.

4274. මහරජ අඤ්චන් වූ ද මනාසේ සටිත අඤ්ඤයෙන් යුතු වූ ද සුභායිත වූ ද ඔබගේ මේ ගාථා අසා හටගත් සතුටු ඇත්තෙමි. යහපත් සිතැත්තෙමි. ප්‍රීතිමත් වූයෙමි. මම ඔබට සිවු වරයක් දෙමැ යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4275. ලාමක සාමනා ඇත්තාණෙනි, යම්බඳු වූ නුඹ තමන්ගේ මරණය නො දන්නෙහි ද? තමහට හිත වූ ද, අහිත වූ ද, අපායට යන්නා වූ කම්මය හා සාධාරණයට යන්නා වූ කම්මය ද නො දන්නෙහි ය. චිත්තිමස් රසයෙහි ගිජු වූයෙහි ද දුෂ්චරිතයෙහි පිහිටියෙහි ද එබඳු නුඹ කිනම් වරයක් දෙන්නෙහි ද?

4276. අභක්ඛි තං දෙති වරතති වජ්ජං
කුක්ඛාපි දක්වාන අවාකරෙය්‍ය,
සන්ධිබ්බිකං කුඳුභමිමං විවාදං
කො පණ්ණිනො ජානවුපබ්බරෙය්‍ය.

4277. න තං වරං අරහති ජනතු දතුං
යං වාපි දක්වාන අවාකරෙය්‍ය,
වරස්සු සමම අවිකමපමානො
පාණං වජ්ජිනාපි දස්සමෙව.

4278. අරියස්ස අරියෙන සමෙති සක්ඛි¹
පක්ඛස්ස පක්ඛස්සචතා සමෙති,
පසෙසය්‍ය තං වස්සසතං අරොගං²
එතං වරානං පඨමං වරාමි.

4279. අරියස්ස අරියෙන සමෙති සක්ඛි³
පක්ඛස්ස පක්ඛස්සචතා සමෙති,
පස්සපි⁴ මං වස්සසතං අරොගං
එතං වරානං පඨමං දදමි.

4280. යෙ ඛන්ඪියාසෙ ඉධ භුමිපාලා
මුද්ධාභිසිත්තා කතනාමධෙය්‍යා,
න තාදිසෙ භුමිපතී අදෙසි
එතං වරානං දුතියං වරාමි.

4281. යෙ ඛන්ඪියාසෙ ඉධ භුමිපාලා
මුද්ධාභිසිත්තා කතනාමධෙය්‍යා,
න තාදිසෙ භුමිපතී අදෙමි
එතං වරානං දුතියං දදමි.

4282. පරොසතං ඛන්ඪියා තෙ ගභීතා
තලාවුතා අසසුමුඛා රුදන්තා,
සකෙ තෙ රටෙඨ පටිපාදයාහි
එතං වරානං තතියං වරාමි.

4283. පරොසතං ඛන්ඪියා මෙ ගභීතා
තලාවුතා අසසුමුඛා රුදන්තා,
සකෙන⁵ රටෙඨ පටිපාදයාමි තෙ
එතං වරානං තතියං දදමි.

1. සබ්බං - මජ්ඣං.

2. අරොගං - මජ්ඣං.

3. සබ්බං - මජ්ඣං.

4. පස්සපි - මජ්ඣං. පසෙසය්‍ය - සතා, පසෙසති - වී.

5. සකෙ තෙ රටෙඨ - මජ්ඣං.

4276. මම ද නොපට වරයක් දෙව්යි කියන්නෙමි. නුඹ ද වරයක් මට දී එය දෙව් යි කිකල නො දෙන්නෙහි ය. විරුඳි වාද ඇති මේ කලහය තමන් විසින් ම දුක්ක හැකි ආදීනව ඇත්තෙක. එය දැන දැන කිනම් පණ්ඩිතයෙක් එයට පැමිණෙන්නේ ද? නො පැමිණෙන්නේ ම ය.

4277. යම් හෙයකින් වරයක් දී පසුව එය නො දෙන්නේ නම් ඒ සත්ව තෙම එම වරය දීමට නුසුදුසු ය. මිත්‍රය නො පසුබට ව වරය ගනු මැනවි. ප්‍රාණය අත්හැර වුව එය දෙන්නෙමි යි පොර්සාදයා කීවේ ය.

4278. හැසිරීමෙන් ආයථී වුවකුහට එබඳු ම ආයථියකු හා මිත්‍ර ධර්මය සුදුසු වේ. ප්‍රඥාවන්තයකුට එබඳු ම ප්‍රඥාවන්තයකු හා මිත්‍ර ධර්මය සුදුසු වේ. නුඹ සියක් වස් ජීවත් වන්නකු ලෙස දක්නට කැමැත්තෙමි., යන වරය වර අතුරින් ප්‍රථම වරය ලෙස ඉල්ලමි යි සුතසොම රජ කීවේ ය.

4279. හැසිරීමෙන් ආයථී වුවකුහට එබඳු ම ආයථියකු හා මිත්‍ර ධර්මය සුදුසු වේ. ප්‍රඥාවන්තයකුට එබඳු ම ප්‍රඥාවන්තයකු හා මිත්‍ර ධර්මය සුදුසු ය. මා සියවස් ජීවත්වන්නකු ලෙස දක්නට කැමැත්තෙහි යන වරය වර අතුරින් ප්‍රථම වරය ලෙස දෙමි යි පොර්සාදයා කීවේ ය.

4280. මේ ලොකයෙහි මුදුනෙහි අභිෂෙක කරන ලද්ද වූ භූමි පාලනය කරන්නා වූ යම් ඤාත්‍රියයෝ වෙද්ද, එබඳු රජුන් අනුභව නො කරමි යන වරය වර අතුරින් දෙවැනි වරය වශයෙන් ඉල්ලමි යි සුතසොම රජ තෙමේ කීවේ ය.

4281. මේ ලොකයෙහි මුදුනෙහි අභිෂෙක කරන ලද්ද වූ භූමි පාලනය කරන්නා වූ යම් ඒ ඤාත්‍රියයෝ වෙද්ද, එබඳු රජුන් අනුභව නො කරමි යන වරය වර අතුරින් දෙවැනි වරය වශයෙන් දෙමි යි පොර්සාදයා කීවේ ය.

4282. නුඹ විසින් අත්තලවලින් අවුණන ලද්ද වූ කඳුළු පිරුණු මුහුණු ඇති, හඬන්නා වූ සියයකට අධික ඤාත්‍රියයෝ ගන්නා ලද්දහ. ඔවුන් සිය රටවලට යව්ව. වර අතුරින් මෙය තෙවැනි වරය වශයෙන් ඉල්ලමි යි සුතසොම රජ තෙමේ කීවේ ය.

4283. මා විසින් අත්තලවලින් අවුණන ලද්ද වූ කඳුළු පිරුණු මුහුණු ඇත්තා වූ හඬන්නා වූ සියයකට වඩා අධික ඤාත්‍රියයෝ ගන්නා ලද්දහ. ඔවුන් සිය රටවල් සමග සම්බන්ධ කරමි යි යන මෙය වර අතුරින් තෙවැනි වරය වශයෙන් දෙමි යි පොර්සාදයා කීවේ ය.

4284. ජිද්දනෙත රට්ඨං බ්බසිතං භයාති
පුට්ඨි නරා ලෙණමනුසව්ට්ඨා,
මනුසසමංසං වීරලෙහි රාජ
එතං වරානං චතුස්සං වරාමී.
4285. අද්ධා හි යො භකෙඛා මමං මනාපො
එතස්ස හෙතුමහි චිතං පච්චෙධා,
සොභං කථං එතෙතා උපාරමෙය්‍යං
අඤ්ඤං වරානං චතුස්සං වරසසු.
4286. න වෙ පියං මෙති ජනිඤ්ඤා තදියො
අතං නිරංකඤ්ඤා පියානි සෙවති,
අතනාච සෙය්‍යො පරමාච සෙය්‍යො
ලබ්භා පියා ඔව්වතෙන්න පච්ඡා.
4287. පියං මෙ මානුසං මංසං සුතසොම විජානති,
නලිඤ්ඤි¹ සකෙතා නිවාරෙතුං අඤ්ඤං තුචං සමම වරං වරසසු.
4288. යො වෙ පියං මෙති පියානුකඩ්ඤ්ඤි²
අතං නිරං කඤ්ඤා පියානි සෙවති,
සොණ්ඩාව පිඤ්ඤා විසසං³ ථාලං
තෙනෙච යො හොති දුට්ඨි⁴ පරස්සං.
4289. යො වීධ සබ්බාය පියානි හිඤ්ඤා
කිචෙජනපි සෙවති අරියධමමං⁵,
දුක්ඛතොච පිඤ්ඤා යථොසධානි
තෙනෙච යො හොති සුට්ඨි පරස්සං.
4290. ඔභායභං පිතරං මාතරඤ්ඤා
මනාපිතෙ⁶ කාමගුණෙ ච පඤ්ඤා,
එතස්ස හෙතුමහි චිතං පච්චෙධා
තෙනෙත වරං කිතති මහං දදාමී.
4291. න පණ්ඩිතා දච්ඡාණං ආහු වාක්‍යං
සච්චපපට්ඨඤ්ඤා භවනා සතොතා,
වරසසු සමම ඉති මං අවොච
ඉච්චිත්ථි තං න හි තෙ සමෙති.
4292. අපුඤ්ඤාලාභං අයසං අකිත්තිං
පාපං බහුං දුච්චරිතං කිලෙසං,
මනුසසමංසංසං කතෙ⁷ උපාගා
තෙනෙත වරං කිතතිමහං දදෙය්‍යං.

1. නතිසකතා - මජ්ඣ.

2. පියානුකඩ්ඤ්ඤා - මජ්ඣ., ස්‍යා.

3. විසසං - වී. මජ්ඣ., ස්‍යා.

4. දුට්ඨි - මජ්ඣ., ස්‍යා.

5. අරියධමමම - වී. මජ්ඣ., ස්‍යා.

6. මනාපිතෙ - මජ්ඣ.

7. තවො - මජ්ඣ.

4284. එම්බා පොරිසාද රජතුමනි, නුඹ විසින් රට සිදුරු කරන ලද. මිනිස්සු ආරක්ෂා සාධනවලට පිවිසියාහු ය. රජතුමනි, මිනීමසින් වෙන්වනු මැනවි. වර අතුරින් මෙය සිවුවැනි වරය වශයෙන් ඉල්ලමි යි සුතසොම රජ කීයේ ය.

4285. යහළු සුතසොම රජතුමනි, ඒ ආහාරය මට එකාන්ත-යෙන් ම මන වඩනේ ය. මෙය හෙතු කොටගෙන ම මම වනයට පිවිසියෙමි. ඒ මම කෙසේ නම් මෙයින් වැළකෙමිද? වර අතුරින් සතරවැන්න කොට අනික් වරයක් ඉල්ලව යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4286. මහරජ, තා වැන්නෙක් තමා ගැන නො සලකා එකාන්තයෙන් ම මෙය මට ප්‍රිය යයි ප්‍රිය වස්තූන් සේවනය නො කෙරෙයි. මිනිසාට වනාහි අන්‍ය වූ ප්‍රිය වස්තූන්ට වඩා ආත්මය ම උතුම් වන්නේ ය. දියුණු කරනලද යහපත ඇත්තහු විසින් පසුව ද ප්‍රිය වස්තු ලැබගත හැකි යයි සුතසොම රජ කීයේ ය.

4287. සුතසොම රජතුමනි, මට මිනීමස් ප්‍රිය ය. ඒ බව දන ගනුව. එයින් වළකින්නට නො හැක්කෙමි වෙමි. මිත්‍රය අනික් වරයක් ඉල්ලනු මැනවැ යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4288. යමෙක් වනාහි මෙය මට ප්‍රිය යයි ප්‍රිය දය ම කැමති වන ස්වභාව ඇත්තේ තමා ගැන ප්‍රිය නො කොට ප්‍රිය වස්තූන් සේවනය කෙරේ ද, හෙතෙමේ විෂමීග්‍ර සුරා බදුනක් පානය කොට විපතට පත් වන්නා වූ රා සොඩකු සේ එයින් ම පරලොවහි දුකට පත්වන්නේ යයි සුතසොම රජ තෙමේ කීවේ ය.

4289. පොරිසාද රජතුමනි, මේ ලොකයෙහි යමෙක් වනාහි නුවණින් සලකා බලා දනගෙන ප්‍රිය වස්තූන් හැරදමා දුකසේ වුව ද ආයුෂ් ධර්මය සේවනය කෙරේ නම් හෙතෙමේ අපහසුවෙන් බෙහෙත් පානය කොට සුවපත් වන්නකු මෙන් එයින් ම පරලොව සුව ඇත්තෙක් වන්නේ යයි සුතසොම රජ කීය.

4290. යහළු සුතසොම රජතුමනි, මම වනාහි මාපියන් ද මනවඩන පංචකාම වස්තූන් ද හැරදමා මේ හෙතු කොටගෙන ම වනයට පිවිසියෙමි. ඒ වරය මම නුඹට කුමක් කොට දෙන්නෙමි ද යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4291. යහළු පොරිසාදය, පණ්ඩිතයෝ එකක් කියා එය වළහමින් නැවත දෙවැන්නක් නො කියත්. ඒ සත්පුරුෂයෝ සත්‍ය ප්‍රතිඥා ඇත්තෝ වෙත් මැ යි. යහළුව කැමති වරයක් ඉල්ලවයි, නුඹ මට කීවෙහි ය. ඒ හා මෙය සමතන්ත්‍රයට නො යේ යයි සුතසොම රජ කීය.

4292. යහළු සුතසොම රජුනි, ලේනුෂ්‍යමාංශය හෙතු කොටගෙන අපුණ්‍යලාභයට ද පරිවාරාදි සම්පත්වලින් දුරු වීමට ද අපකීර්තියට ද බොහෝ පටිකම්වලට ද දුශ්චරිතයට ද දුකට ද පැමිණියෙමි. ඒ වරය කෙසේ නම් ඔබට මම දෙන්නෙමි ද යි පොරිසාදයා ඇසී ය.

4293. න කං වරං අරහති ජනතු දතුං
යං වාපි දක්ඛන අවාකරෙය්‍ය,
වරස්සු සමම අවිකම්පමානො
පාණං වජ්ඣානපි දස්සමෙව.
4294. පාණං වජ්ඣනී සන්තො නාපි ධම්මං
සම්මප්පට්ඨෙය්‍ය ව හවනති සන්තො,
දක්ඛා වරං ධේයමවාකරොති
එතෙන සමපජ්ජ සුරාජසෙට්ඨ.
4295. ධනං චජෙ¹ යො පන අඛග්ගෙතු
අඛං චජෙ ජීවිතං රක්ඛමානො,
අඛං ධනං ජීවිතං වාපි සබ්බං
චජෙ නරො ධම්මෙත්තුස්සරන්තො.
4296. යස්සා හි ධම්මං පුරියො විජ්ඣෙය්‍ය
යෙ වස්ස කච්ඤා විනායනති සන්තො,
තං හිස්ස දීපඤ්ඤා පරායණඤ්ඤා
න තෙන මිත්තං ජරයෙට්² පඤ්ඤෙය්‍ය.
4297. අද්ධා හි යො හකෙඛා මමං මනාපො
එතස්ස හෙතුමති වනං පට්ටෙය්‍ය,
සට්ඨෙව මං යාවසි එතමක්ඛං
එතථි තෙ සමම වරං දද්ධි.
4298. සක්ඛා ව මෙ හොසි සබ්බා ව මෙසි
වචනමුසි තෙ සමම අහං අකාසිං,
තුච්ඡි මෙ සමම කරොති වාක්‍යං.
උහොපි ගණ්ඨාන පමොවයාම.
4299. සක්ඛා ව තෙ හොමි සබ්බා ව ත්‍යමති
වචනමුසි මෙ සමම තුචං අකාසිං,
අහමි තෙ සමම කරොමි වාක්‍යං.
උහොපි ගණ්ඨාන පමොවයාම.
4300. කම්මාසපාදෙන විහෙධිතක්ඛ⁴
තලාචුතා අසුච්ඡිකා රුදන්තා;
න ජාතු දුලොථ ඉමස්ස රඤ්ඤෙය්‍ය
සම්මප්පට්ඨෙය්‍ය මෙ පටිසම්භූතො.

1. චජෙධනං - අඛග්ගරසාහෙතු - වී. මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. ජරයෙට් - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. මම - මජ්ඣං.

4. විහෙධිතමා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4293. යහළු පොරිසාදය, සකු තෙම යම් වරයක් දී නැවත ගත්තේ නම් එබඳු වරය දෙන්නට නොවිවී. ප්‍රාණය අත්හැර වුව දෙන්නෙමි මැ ය. නො පසුබට වී වර ගනිවා යි කියෙහි ය.

4294. සත්පුරුෂයෝ ප්‍රාණය හැරදමති. ධර්මය නො හැරදමති. සත්පුරුෂයෝ සත්‍යප්‍රතිඥා ඇත්තෝ වෙති. උතුම් රාජශ්‍රේෂ්ඨය, මට වරය දී නැවත වහා නො ගනුව. මේ සත්‍යකාරණයෙන් යුක්ත වනු මැනවි.

4295. යහළු පොරිසාදය, යම් නුවණැත්තෙක් ශරීරාගයන් හෙතු කොටගෙන ධනය හැරදමන්නේද, දිවි රක්තේ ශරීරාවයව හැරදමන්නේද, සත්පුරුෂ ධර්මය සිහි කරන තැනැත්තේ ශරීරාවයව ද ධනයද ජීවිතයද යන සියල්ල හැරදමන්නේය.

4296. යහළු පොරිසාදය, යම් මනුෂ්‍යයෙක් යම් කෙනකුත්-ගෙන් කුශලාකුශල ධර්මය දනගන්නේද, යම් සත්පුරුෂ කෙනෙක් ඒ පුද්ගලයාගේ සැක දුරු කෙරෙද්ද, හේ ඔහුට පිහිට ද ආරක්‍ෂාව ද වෙයි. නුවණැත්තේ ඒ ඇදුරු පුද්ගලයා සමග මිත්‍රකම නො තසන්නේ ය යි සුතසොම රජ කියේය.

4297. එකාන්තයෙන් ම ඒ මිනීමස් කෑම මට මනාපය. එය හෙතු කොටගෙන ම වනයට පිවිසියෙමි. ඉදින් මේ පිණිස මගෙන් ඉල්ලන්නෙහි නම් නුඹට එම වරය ද දෙමි යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4298. යහළු සුතසොම රජුනි, නුඹ මගේ අනුශාසකයා වෙහි. මාගේ යහළුවාද වන්නෙහි. යහළුව, නුඹගේ වචනය ද මම කෙළෙමි. යහළුව, නුඹ ද මගේ කීම කරව. අපි දෙදෙනා ම ගොස් ඒ රජ දරුවන් මුදුන්නෙමු යි පොරිසාදයා කීවේ ය.

4299. පින්වත් රජතුමනි, මම නුඹගේ අනුශාසකයා වෙමි. යහළුවාද වෙමි. යහළුව, නුඹ මගේ වචනය කෙළෙහි. යහළුව, මම ද නුඹගේ වචනය කරමි. අපි දෙදෙනා ම ගොස් ඒ රජදරුවන් මුදුන්නෙමු යි සුතසොම රජ කීවේ ය.

4300. පින්වත් රජුනි, තෙපි පොරිසාදයා විසින් වෙහෙසන ලද්දහු ය. අතුල්තලවලින් අදිණන ලද්දහු කඳුළු පිරුණු මුත්‍රණු ඇති ව හඬන්නෝ වූවහු ය. කිසි කලෙකත් මේ රජුට ද්‍රෝහ නො කරවු. මේ සත්‍ය ප්‍රතිඥාව මට ශ්‍රද්ධ යි සුතසොම රජ ඒ රජ වරුන්ට කීවේ ය.

4301. කම්මාසපාදෙන විහෙසිතමා
කලාවුතා අසසුමුටා රුදන්තා,
න ජාතු දුට්ඨොම ඉමංසං රඤ්ඤා
සච්චසංවිඤ්ඤායෙන පටිසසුතාම.
4302. යථා පිතා වා අථවාපි මාතා
අනුකම්පකා අත්තාමා පජානං,
එවමෙව වො භොතු අයඤ්ඤා රාජා
තුමෙත ව ටවා භොථ යථෙව පුත්තා.
4303. යථා පිතා වා අථවාපි මාතා
අනුකම්පකා අත්තාමා පජානං,
එවමෙව නො භොතු අයඤ්ඤා රාජා
මයමපි භෙසසාම යථෙව පුත්තා.
4304. චතුසාරං සකුණඤ්ඤාපි මංසං
සුදෙහි රත්තං පුකතං සුනිට්ඨිතං,
සුධංව ඉන්ද්‍ර පරිභුඤ්ඤායන
භික්ඛා කථෙතො රමසි අරඤ්ඤා.
4305. තා ඛන්ධා වෙලලි¹විලාකමජ්ඣා
අලඬකතා සමංචිවාරයිතා,
ඉන්ද්‍රංව දෙවෙසු පමොදයි²සු
භික්ඛා කථෙතො රමසි අරඤ්ඤා.
4306. තමබුපධානෙ ඛහුගොණකමි
සුචිමි³ සබ්බස්ස⁴යනමි සඤ්ඤාතෙ,⁵
සයනස්ස⁶ චෙත්තිමි සුධං සයිතා
භික්ඛා කථෙතො රමසි අරඤ්ඤා.
4307. පාණිස්සරං කුමහස්සනං නිසීථං¹
අථොපි වෙ නිපසුරිසමපි තුරියං,
ඛහුං සුගීතඤ්ඤා සුවාදිතඤ්ඤා
භික්ඛා කථෙතො රමසි අරඤ්ඤා.
4308. උය්‍යානසම්පන්නං පහුතමාලං¹
මිගාවිරූපෙන² පුරං සුරමමං,
භයෙහි නාගෙහි රථෙහුපෙන
භික්ඛා කථෙතො රමසි අරඤ්ඤා.

1. වලලි - මජ්ඣං.

2. සුගමිසබ්බසයනමි සබ්බතෙ - මජ්ඣං, සං.

3. පෙය්‍යස්ස - මජ්ඣං.

4. නිසීදෙ - මජ්ඣං, සං.

5. ඛහුත - මජ්ඣං.

6. මිගාවිරූපෙන - සං.

4301. අපි පොරිසාදයා විසින් වෙහෙසන ලද්දෝ වෙමු. අතුල්වලවලින් අවුණන ලද්දෝ කඳුළු පිරුණු මුහුණ ඇති ව හඬන්නෝ වෙමු. කිසි කලෙකත් මේ රජුට ද්‍රෝහ නොකරන්නෙමු. ඔබට සත්‍ය ප්‍රතිඥාව දෙමු යි රජවරු කීහ.

4302. යම්සේ මාපියෝ ප්‍රජාවගේ දියුණුව කැමැත්තෝ අනුකම්පකයෝ වෙද්ද, මේ රජ තෙමේ ද නොපට එසේම වේවා. පුත්‍රයෝ යම්සේ වෙද්ද තෙපි ද එසේම වට යි සුතසොම රජ කීවේ ය.

4303. යම්සේ මාපියෝ ප්‍රජාවගේ දියුණුව කැමැත්තෝ අනුකම්පකයෝ වෙද්ද, මේ රජ තෙමේ ද අපට එසේම වේවා. පුත්‍රයෝ යම්සේ වෙද්ද, අපි ද එසේ වෙමු යි රජවරු කීහ.

4304. යහළු පොරිසාදය, අරක්කාමියන් විසින් මනාව පිසන ලද හොඳින් පිළියෙළ කරනලද, මනාව නිමවනලද සිවුපා සතුන් පිළිබඳ වූ ද පක්ෂීන් පිළිබඳවූ ද මස් සහිත බොජුන් ශක්‍රයා සුධා භොජනය වළඳන්නාක් මෙන් වළඳා, දැන් එය අත්හැර වනයෙහි හුදෙකලා වූ කෙසේ නම් වසන්නෙහි ද?

4305. රන්වන් රසින් බබළන්නා වූ සිහින් මධ්‍ය ප්‍රදේශ ඇති අලංකෘත වූ ඒ රාජ්‍යත්‍රිහු භාත්පස පිරිවරාගෙන දෙවියන් කෙරෙහි ශක්‍රයා මෙන් ඔබ තුටුකළා හුය. දැන් ඔවුන් හැර කෙසේ නම් හුදෙකලා ව මේ වනයෙහි සිත් අලවන්නෙහි ද?

4306. රතු කොටට ඇති බොහෝ එළලොම් ඇතිරි සහිත හැම ඇතිරියෙන් අතුරනලද, හොඳින් පිළියෙළ කරනලද, සයන මධ්‍යයෙහි සුවසේ සයනය කොට දැන් එය හැර හුදෙකලා ව කෙසේ නම් වනයෙහි සිත් අලවා වෙසෙන්නෙහි ද?

4307. රාත්‍රියෙහි අත්තල ගැසීම ය කළපිඹීම ය එසේම පුරුෂයන්ගෙන් අවිශ්‍රිත ව පවත්වනු ලබන කුය්‍යය ද මනාකොට ගයන ලද බොහෝ යහපත් ගී ද මනාකොට වයනලද බොහෝ යහපත් වැයුම් ද අත්හැරදමා හුදෙකලාව කෙසේ නම් වනයෙහි සිත් අලවා වෙසෙන්නෙහි ද?

4308. බොහෝ මල් ඇති උද්‍යානාභිගයන්ගෙන් පිරිපුන් මිඟවර නම් උයනින් යුක්ත වූ ද අසුන්ගෙන් හා ඇතුන්ගෙන් හා රිය වලින් ද යුත් ඉතා සිත්කලු නගරය අත්හැරදමා හුදෙකලාව මේ වනයෙහි සිත් අලවා කෙසේ නම් වෙසෙන්නෙහි ද යි සුතසොම රජ විචාළේ ය.

4309. කාළපකෙඬ යථා වන්දෙ භායතෙව සුඵව සුඵව,
කාළපකඬුපමො රාජ අසනං හොති සමාගමො.
4310. යථා රසකමාගමම සුදකං පුරිසාධමං,
අකාසිං පාපකං කමිං යෙන ගච්ඡාමි දුග්ගතිං.
4311. සුක්ඛපකෙඬ යථා වන්දෙ විබ්ඪතෙව සුඵව සුඵව,
සුක්කපකඬුපමො රාජ සනං හොති සමාගමො.
4312. යථාහං නව මාගමම සුතසොම විජානති,
කාහාමි කුසලං කමිං යෙන ගච්ඡාමි සුග්ගතිං.
4313. ඵලෙ යථා වාරි ජනිඤ්ඤ වලො¹
අනඤ්ඤායං අචිරඤ්ඤිකං,
ඵවමි වෙ හොති අසනං සමාගමො
අනඤ්ඤායොසං උදකං ඵලෙව.
4314. සරෙ යථා වාරි ජනිඤ්ඤ වලො²
චිරඤ්ඤිකං නරචිරිය³සෙට්ඨං,
ඵවමි වෙ හොති සනං සමාගමො
චිරඤ්ඤිකො⁴ උදකං සරෙව.
4315. අව්‍යාධිකො හොති සනං සමාගමො
යාවමි තිලෙට්ඨයං තපෙව හොති,
ධිසං නි වෙති අසනං සමාගමො
තස්මා සනං ධම්මො අසබ්බො ආරකා.
4316. න සො රාජා යො⁵ අපෙයං ජිනාති
න සො සබ්බා යො සබ්බාරං ජිනාති,
න සා හරියා යා පතීතො විහෙති
න තෙ පුත්තා යො⁶ න හරන්ති ජිණ්ණං.
4317. න සා සභා යත්ව න සන්ති සතොතා
සතොතා න තෙ යෙ න භනන්ති ධම්මං,
රාගඤ්ඤි ද්වේශඤ්ඤි පභාය මොහං
ධම්මං භණ්ණොතොව භනන්ති සතොතා.

1. වුලං - මජ්ඣං.

2. අනඤ්ඤා - මජ්ඣං.

3. නරචිර - මජ්ඣං.

4. චිරඤ්ඤික - මජ්ඣං.

5. රාජා නසො යො - මජ්ඣං.

6. පුත්තා නතෙ ඉය - මජ්ඣං.

4309. යම්සේ නම් කෘෂ්ණපක්ෂයෙහි වන්දු තෙම දවසින් දවස පිරිහේ ද, මහරජ, අසත්පුරුෂයන්ගේ සමාගමය කෘෂ්ණපක්ෂයට උපමා කොට ඇත්තේ ය.

4310. අධම් පුරුෂ වූ රසක නම් අරක්කුමියාගේ ඇසුරට පැමිණ යම් පාපකර්මයක් කරණ කොටගෙන යම්සේ දුගතියට යෙමි ද එබඳු පාප කර්මයක් කෙළෙමි එහෙයිනි.

4311. යම්සේ ශුක්ලපක්ෂයෙහි වන්දු තෙම දවසින් දවස වැඩේ ද, රජතුමනි, සත්පුරුෂයන්ගේ සමාගමය ශුක්ලපක්ෂයට උපමා කොට ඇත්තේ ය.

4312. සුතසොමය, මම කුශලකර්මයක් කරණ කොටගෙන යම්සේ සුගතියට යෙමි ද, මම නුඹ වෙතට පැමිණ කුසල් කෙරෙමි ද එහෙයිනි.

4313. ජනාධිපතිය, යම්සේ ගොඩබිමැ වර්ෂා කළ ජලය අද්ධා-නක්ෂම නො වන්නේ වැඩිකල් නො පවත්නේ ද, අසත්පුරුෂයන්ගේ සමාගමය ද එපරිද්දෙන් ම වන්නේ ය. ගොඩබිමැ දියමෙන් අද්ධා-නක්ෂම නො වේ.

4314. ජනාධිපතිය, යම්සේ නම් සමුද්‍රයෙහි වසිනලද ජලය බොහෝකල් පවත්නේ වේ ද, වියඬියෙන් අගතැන්පත් නරශ්‍රේෂ්ඨය, සත්පුරුෂයන්ගේ සමාගමය ද එපරිදි වේ. සමුද්‍රයෙහි වසිනලද ජලය මෙන් බොහෝ කල් පවත්නේ වෙයි.

4315. සත්පුරුෂයන්ගේ සමාගමය වෙන් ව නො යන්නේ වේ. යම්තාක් කල් ජීවත් වේ නම් ඒතාක් කල් පවත්නේ ය. අසත්-පුරුෂයන්ගේ සමාගමය වහා විනාශයට යේ. එබැවින් සත්පුරුෂ යන්ගේ ධර්මය තෙම අසත්පුරුෂයන්ගෙන් දුරු වෙයි.

4316. යම් රජෙක් නො දිනිය යුතු මා පියන් දිනා ද, හෙතෙමේ රජෙක් නො වේ. යමෙක් යහළුවා දිනා ද, හෙතෙමේ යහළුවෙක් නො වේ. යම් ස්ත්‍රියක් ස්වාමීපුරුෂයාට බිය නැත්තී ද, භී තොලෝ භායථාවක් නො වන්නී ය. යම් දරු කෙනෙක් ජරා ජීර්ණ වූ මා පියන් පොෂණය නො කෙරෙද්ද, ඔවුහු පුත්‍රයෝ නො වෙත්.

4317. යම් සභාවෙක්හි පණ්ඩිතයෝ නො වෙද්ද, භී සභාවක් නො වන්නී ය. යමෙක් ස්වභාවධර්මය නො බෙණෙත් ද, ඔවුහු පණ්ඩිතයෝ නො වෙති. රාගය ද දෝශය ද මෝහය ද හැර හිනානු-කම්පි ව ධර්මය කියන්නාහු නම් පණ්ඩිතයෝ නම් වෙත්.

4318. න භාසමානං¹ ජාතනති මිසසං බාලෙහි පණ්ඩිතං,
භාසමානංඤ්ච ජාතනති දෙසෙනාං අමතං පදං,

4319. භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං පණ්ණේන ඉසිනං ධජං,
සුභාසිකඤ්ච² ඉසයො ධම්මො හි ඉසිනං ධජොති,

මහාසුතසොමජාතකං.

අසීතිනිපාතො නිව්ඪිතො.

තසසුඤ්ඤා:

සුමුට්ඨො පන භංසවරො ව මහා
සුධාමොජනිකො ව පරො පවරො,
සකුණාලදිජාධිපත්ථි¹යනො
සුතසොම වරුකම සවිභයනො'ති.

1. නාභාසමානං - මජ්ඣං,

2. සුභාසිකවදා

4318. බාලයන් හා මිශ්‍ර ව වෙසෙන කලා නො කරන්නහු පණ්ඩිතයා යයි නො දනිත්. අමාතපදය දෙසන්නා වූ කලා කරන්නහු ම පණ්ඩිතයෝ යයි දනිත්.

4319. පණ්ඩිත පුරුෂ තෙම ධර්මය කියන්නේ ය. ධර්මය බබුළුවන්නේ ය. සෘෂිත්තේ ධවජය දැඩි කොට ගනනේ ය. සෘෂිවරු සුභාෂිතය ධජ කොට ඇත්තෝ ය. ධර්මය වනාහි සෘෂිවරුන්ගේ ධවජය වේ මැ යි.

මහාසුතසොම ජාතක යි.

අසීති නිපාතය නිමිශේ යි.

එහි උද්දනය:

උතුම් වූ සුමුඛ භංසයා ඇති වුලභංස ජාතකය ද, යළි මහාභංස ජාතකය ද, අන්‍ය ප්‍රචරවූ සුධාභොජන ජාතකය ද, ඒ කුණාල නම් පක්ෂි රාජයා ඇති කුණාල ජාතකය ද, උතුම් වූ මහා සුතසොම ජාතකය ද, වේ ය යි.

ජාතක ගාථාදිපාදනුක්කමණිකා

අ	පිටුවක
අකකකසං අගළිතං මුහුං මුද්‍රං	226
අකකකසංඛො නවදීසලොමො	226
අකලලමෙනං චචනං සුගතො	360
අකාමං වා සකාමං වා	286
අකොකාධනස්ස චිජිතෙ	242
අකොකාධනා පඤ්ඤවතී	136
අසංඛාතං තෙ මයා සබ්බං	88
අබ්බිකානී ව අවණ්ණානී	224
අගමාසි සො රහදං වියසනතං	196
අගුණං ධනු කුන්තුලෙ ව හරියා	390
අග්ගිනා විය සතතතො	134
අග්ගි යථා තිණකට්ඨං දහතො	422
අසසමිං කොඤ්ඤාච යථා හිමජිවියෙ	78
අච්චාභිකම්මණසංසග්ගා	248
අචෙචනානි කාලා තරයනානි රත්තයො	80
අච්ඡරියරූපං චත යාදිසං ව	54
අචෙඡා ව ඛො තස්ස වණං අකාසී	228
අජ්ජ ටෙ සත්තමා රත්තං	344
අජ්ජ සුචෙති සංසෙය්‍යා	126
අජ්ජෙව පබ්බතීස්සාමි	266, 268, 270
අජ්ජෙව රජ්‍යං අභිසෙවයසසු	102
අජ්ජකිත්තඤ්ඤා පසුත්තස්ස	172
අජ්ජකිත්තඤ්ඤාච සංසෙය්‍යා	126
අජ්ජාචරමහා නන්දස්ස	312
අජ්ජකිනානි පටිග්ගයග්ග	92
අඤ්ඤා ව තස්ස සඤ්ඤමනී චතසෙසා	224
අඤ්ඤා ව නාරි තරමානරූපා	198
අඤ්ඤතකං සාමිකෙහි පදිත්තං	236
අඤ්ඤතමෙතං අවිසයග්ග සාහි	90
අඤ්ඤා ඛහු ඉසයො සාධුරූපා	222
අඤ්ඤානු තෙ කොචි නරො පථබ්‍යා	234, 236
අට්ඨමමපි හද්‍රමධනස්ස	262
අට්ඨවංකං මණිරතනං උළාරං	74
අඩ්ඨං ඤ්ඤා පුරිසං මහඤ්ඤා	408
අඩ්ඨුමෙතො උදිරෙසි	340
අතිකායො මහිස්සායො	276

අ	පිටුවනිකා
අතිවිරං නිවාසෙන	248
අතිසායං වතාගඤ්ථි	154
අතො මුතා දෙවවරෙන පෙසිතා	364
අත්තනායං චජිකාන	328
අත්තනො වෙ හි වාදසස	250, 252
අත්තනං නාතිවතෙතයා	126
අත්තානුරක්ඛාය හවතති හෙතෙ	422
අත්තනං ඤාති උද පුත්තදුරං	416
අත්ථෙ වෙ භාසති භූරිපඤ්ඤා	24
අත්ථි තෙ දහරො පුතෙතා	266
අත්ථි මෙ තං අතිසාරං	352
අත්ථ වසස හුතං හොති	356
අථ අතෙ සමුප්පතෙන	252
අථ කිත්තුදති සුමුඛ	346
අථජ්ජනො නකුලො භීමසෙනො	386
අථජ්ජනො නිරයෙ සත්තිසුලු	180
අථත්තකාරානි කරොතති හතතුපු	368
අථ තං කෙන වග්ගොත්ත	140
අථ තං පතිකොළමඛ	38
අථ බුච්චි බුභා ඉතෙ	186
අථ බුච්චි මාණවකො	260
අථ වා අබ්බත වා මගධෙ	304
අථසස පදමරුක්ඛං	344
අථාගමා සලිලං සීසයොතං	46
අථාපරොපි නන්දික	38
අථායං ඉසිතා සතොතා	278
අථායං හසසරො පකඛි	346
අත්ථට්ඨති රාජපුත්ති	292
අථෙත්ථ ඉසිමාගඤ්ථි	68
අථෙත්ථ කපිමාගඤ්ථි	130
අථො ඩංසා ව මකසා	310
අථො පි මෙ අම්බෙරිසු	34, 330, 350
අථො බහු වතා තොද	90
අථො මෙ සාදිසි හරියා	34, 350
අථොපි මෙ සාදිසි හරියා	332
අථො රට්ඨං අනුප්පිලං	352
අද්ධට්ඨසස තුවං දුබ්භි	148
අද්ධං ව නුන සුමහා	334
අද්ධෙයං වෙ අතිපාර රට්ඨං	238
අද්ධා අඤ්ඤාපි දයාදෙ	414
අද්ධා අපච්ඡා නාමනා	354
අද්ධා එයො සතං ධම්මෙ	322

අ	පිටුවනිකා
අඬා තුවං කතෙහි නිකොසි මයං	240
අඬා තුවං මහාරාජ	244
අඬා නාඤ්ඤ පජානාමි	314
අඬා පජානාමි තුවමපි තාන	228
අඬා පියා මයං ජනිඤ්ඤ ඵසා	234, 236
අඬා හවෙ හිකුඤ්ඤ මුහුත්තකෙනා	6
අඬා හවෙ සෙවිතබ්බා සපඤ්ඤා	54, 64, 204, 206
අඬාහං විජුලං පිනි	334
අඬා හි තාන සතානො සධම්මො	104
අඬා හි දුක්ඛස්ස සමෙතමාහු	58
අඬා හි නො හකොඤ්ඤ අයං මනාපො	196
අඬා හි පඤ්ඤාච සතං පසඤ්ඤා	26
අඬා හි මං වො හිතකාමා	358
අඬා හි සථං හණ්ඩි	186
අඬා හි සථං චිත්තං තවෙතං	12, 76
අඬා හි සබ්බං අභිපාරක ඤා	246
අඬා හි යො හකොඤ්ඤ මමං මනාපො	432, 434
අධිඤ්ඤාචාරිනො රාජ	274
අධිමඤ්ඤාචාරින චිත්ත චිත්තචාරි	164
අධිමමං පටිපත්තස්ස	274
අධිමමිකස්ස ලුඤ්ඤස්ස	424
අධිමමිකො ඤාං පොරිසාද'කාසී	424
අධිමමන තුවං ජමම	162
අධිගතමහා තමම ඤාණං	814
අධිච්චිලඬං පරිනාමජනෙත	200
අධිච්ච වෙදෙ පරියෙස විතං	76
අධිපත්තා පියාවො	152
අනඤ්ඤා තස්ස චරති අසඤ්ඤාතා	394
අනලා මුද්ද සම්භාසා	68, 406
අනාගතං පච්චෙදනං	140
අනාගුතස්සානි හි යෙ කරොතති	52
අනායතන පිලස්ස	172
අනාවකුලා වෙච්චියොපනිලා	196
අනාව සුරං චිරරත්න සංඝිතං	118
අනික්ඛසාවො කාසාවො	114
අනිසම්ම කතං කම්මං	52
අනුකම්මසි නාගකුලං ජනිඤ්ඤ	60
අනුකම්මිකා පතිරයා ච	316
අනුජ්ඣානෙත හරං මහනාතං	286
අනුජ්ඣානා ච තෙ උරු	188
අනුලික්ඛා චිත්තනෙත	310
අනුසාරි මං පටිභානි මාතපී	376

අ	පිටුවක
අනුසිසෙසා ව ආනන්ද	184
අනෙකෙ නිරයං පතනා	186
අනතං පානං කාසික වන්දනං ව	142
අනතං ව පානං ව පසන්නවිතො	200
අනතං තව ඉදං පකතං යසසි	2
අනතං මම ඉදං පකතං බ්‍රාහ්මණානා	2
අනෙකන පානෙන පසන්නවිතො	14
අපණ්ඩුරා ලොභිතනා	188
අපදෙන පදං යාති	32
අපරා ව නාරි තරමානරූපා	198
අපරාධකා දූසකා හෙය්කා ව	84
අපරාධකෙ හෙය්කෙ දූසකෙ ව	84
අපරාධං මහරාජ	298
අපරාධො මහාබ්‍රහ්ම	164
අපි වෙ දළිඳු කපණා අනාළභියා	156
අපි වෙ ලහනි මන්ද	170
අපි කෙවං ගතෙ කාලෙ	324
අපි කෙව මහාපඤ්ඤා	324
අපි නායං තයා සඤ්ඤා	326
අප්‍රවික්ෂිමා කොසියගොක්කං	170
අප්‍රඥාලාභං අයසං අකිත්ති	432
අපෙත ලොමහංසසිස	170
අප්‍රමාදෙ අමතපදං	156
අප්‍රමිතා අප්‍රකං දණ්ඩා	356
අප්‍රානුභාවා නං මහානුභාවං	200
අප්‍රෙව්ඤ්ඤා වාචං	348
අබ්‍රහ්මාරං පුරෙ ආසි	248
අබ්‍රහ්මො වන හො ධම්මො	122
අබ්‍රහ්මාකාසසයො ජනං	14
අභිකම්මං නිව්ඤ්ඤා දාරවුලෙ	396
අභිජව්වලං වෙව	170
අභිජානො පි වෙ හොති	170
අභිජ්ඣානො වාරිඤ්ඤා	68
අභිදෙසගතො ඉදනි එසි	72
අභිමානකට්ඨාසි අනාභතොදකො	222
අභුං මෙ කප්පනු භණ්ඩං	206
අබ්‍රාහ්මිකස්ස හො හොති	286
අමච්ච තාත ජාතාහි	168
අච්ඡුස්ස අතිබලං	280
අමසප්පජානො අප්‍රරුණවණ්ණි	224
අමො ව සාලා තිලනා ව ජම්බුයො	62, 222
අමෙහා අමෙහා නාමමිදං ඉමිසසා	232

අ	පිටුවකිනා
අමෙතා කො නාම සො රුකෙතා	218
අමතාකං වෙව තාසං ච	302
අමතාකං වෙව යො සෙට්ඨො	334
අයං ඉසී සහඛොයා යසසී	176
අයමසස අසොකචනිකා	214
අයමසස පොකඛරණි	216
අයමසස පාසාදෙ	212, 214
අයං එකපදී රාජ	306
අයං ච තෙ මාලුවපණ්ණි සභ්භා	228
අයං පුරෙ ලුද්දමකාසී කම්මි.	78
අයං සො ලුද්දකො එති	28
අයොමයා සිඤ්ඤියා	282
අරජං රජසා වච්ඡං	276
අරඤ්ඤං උඤ්ඤාය ගතා	40
අරඤ්ඤා මෙ විහරතො	190
අරිඤ්ඤොති මෙ නාමං	262
අරියචක්ඛසී වක්ඛකං	338
අරියසස අරියො සමෙති සකඛි	430
අරියාවකාසොසී පසන්නනෙතො	194
අරියාවකාසොසී අනරියරූපො	148
අලසො ගිහිකාමභොගී න සාධු	52
අලංකතා කුණ්ඩලියො සුවඤ්ඤා	174
අලංකතායො පද්මමුක්තරත්නවා	154
අවථි බ්‍රාහ්මණො කාමෙ	80
අව්‍යාධිකො භොති සතං සමාගමො	438
අවිනිවඡ්ඡයඤ්ඤා අත්ථසු	340
අසඤ්ඤාතො වෙපි පරෙසමඤ්ඤා	24
අසංචිතිතකම්ම නතං	24, 158
අසංසයං ඉමං දිසවා	328, 330
අසාරෙ සාරයොගඤ්ඤා	36
අසා ලොකිකීයො නාම	402
අසිනොච ගම්භසාථි	132
අසිං ච සකතිං ච පරාමසාථි	418
අසුමුහාරඤ්ඤවරො මහාමුනි	362
අසුභි යො සමමති දකඛණං දිසං	362
අසුඤ්ඤායොසව කරුණං	316
අසුඤ්ඤායො ච රත්තං මණිකඤ්ඤා	242
අසුමසස ච සා අභාරෙ	218
අසුමසස මමං බ්‍රහ්ම	218
අසුමං පරිමඤ්ඤා	306
අසුසා භංසති අභාරෙ	296
අභමට්ඨකො හිමරපො පනායං	174

අ	පිටියිකක
අභං බලු මහාරාජ	334
අභං ඩො තං පලොහෙයාං	66
අභං ගමීයසාමී ඉඬෙව හොඟි	104
අභං ව අඬෙකාලකං ඔවිනාමී	44
අභං ව ඩො අගථං වන්දනං ව	46
අභං ව ඩො අත්තනො පාපකිරියං	106
අභං ව තං දෙභි වරතභි වජ්ජං	430
අභං ව පටිපනෙතාසමී	272
අභං ව වනමුඤ්ජාය	150
අභං ව සාලසස සුපුප්පිතසස	44, 46
අභං වීදං කුරවකං ඔවිනාමී	44
අභං තෙ පාරිවරියාය	192
අභං මහිඤ්ජන මහෙසී පෙසිකො	362
අභං වනෙ මුලථලෙසනං වරං	220
අභං චො තෙන කාලෙන	118
අභං සභිසසං උපවාදමෙනං	238
අභං සොණො මහාරාජ	306
අභං හි ජානාමී ජනිඤ්ජ ඵතං	230
අභු කුමාරී තතෙව	66
අහෙකුචාදෙ පුරියො	252
අහො වත රෙ පුරිස	132
අළාර නාඤ්ඤත්ත මිත්තාසලොකා	204
අළාර පමෙහභි සුහෙභි වග්ගභි	232

ආ

ආකඛ්ඛමානා පුත්තථලං	316
ආගඤ්ජුං දෙවාරිකා බන්ධබ්ඛා	50, 52
ආගමා වෙව හත්ථං	30
ආවරිය සමුක්ඛඤ්ඤා	354
ආතංකිනං යථා කුසලො භිසංකො	146
ආදය දන්තානි ගජ්ජතමසස	116, 118
ආදිවච්චණ්ණසට්ඨාසා	188
ආදිසිත්වා ගරුං භාරං	314
ආනඤ්ජ ව පමාදෙ ව	318
ආනඤ්ජ සබ්බමච්ජානං	412
ආනිතො පරලොකාව	132
ආබාධොයං අසබ්භිරුපො	74
ආමනායාමී නිගමං	206
ආයනතු දෙවාරිකා බන්ධබ්ඛා	48
ආයුං ව චො කීවතකො නු සමම	46
ආයුං ව නො වසසසහසසං ලුඤ්ඤ	46

ආ	පිටු
ආයුං නු වණණං නු සුඛං බලං නු	16
ආරාමසීලා ව උය්‍යානං	392
ආරුක්ක සෙලං හවනං කිත්තරානං	110, 114
ආරුළුහා ගාමිණියෙහි	268
ආරොහපරිණාහෙන	326
ආවච්චනී මහාමායා	406
ආවී රහො වාසි මනොපදෙසං	106
ආවෙධීනං පිට්ඨිනො උත්තමධං	4, 6
ආසනං උදකං පජ්ජං	10, 76
ආසාවිසංචාදිකසම්මතා ඉමෙ	368
ආසාය යන්ති වාණිජා ධනෙසිනො	366
ආසිනියා නාමුතියා ව ගාථා	420
ආසිවීසං ව කුපිතං	276
ආසිවීසා කුපිතා උග්ගකෙජා	86
ආහංගුණානු හෙරිමුද්ධං සංඛෙ	10
ආහාරකතුදකං පජ්ජං	348
ආහු එස කතො දෙසො	246
ආහු බන්ධවිධා ලොකෙ	252
ආහුනෙය්‍යො මෙධි භිතානුකම්පි	240

ඉ

ඉඛ්ඤ ආගච්ඡතොරෙන	66
ඉට්ඨෙන අට්ඨනීරයා	274
ඉට්ඨෙන කුසලෙ ධම්මෙ	352
ඉට්ඨෙව මනායනානං	324, 338
ඉට්ඨෙව වාක්‍යං විසජ්ජී සුපණේණං	146
ඉට්ඨෙව වුත්තො නෙසාදෙ	340
ඉට්ඨාම අසසමං ගතං	306
ඉට්ඨාමි වොහං සුතවුඤ්චිමත්තනො	420
ඉතො උජුං උත්තරියං දීපායං	110, 220
ඉතො නු හොතො කතමෙන අසසමො	194
ඉතො මයං ගණ්ඨා සකං තිකෙතං	194
ඉතී ගුම්භස්ස පවරා	136
ඉතීනමෙසා පවරා යසසසිනී	152
ඉදමස්ස අම්බවනං	216
ඉදමස්ස උය්‍යානං	214
ඉදමස්ස කණිකාරවනං	214
ඉදමස්ස කුටාගාරං	214

ඉ

පිට්ඨක

ඉදමත් පාටලිවනං	214, 216
ඉදමපි තුංඤා රුවිතං සුතසොම	212
ඉදමපි පානියං සීතං	38, 310
ඉදමපි සුමුඛෙනෙව	332
ඉදං බොහං තදවොචං	154
ඉදං ව තෙ රුවචති රාජපුත්ත	108
ඉදං ව මෙ ජාතරූපා පසුතං	64
ඉදං ව සුත්වාන අමාත්‍යසානං	46, 48
ඉදං තෙ රට්ඨං සධනං සයොග්ගං	286, 422
ඉදං තෙ සුත්වාන චිහෙතු ඡන්දො	414
ඉදං වත්වා ගිට්ඨරො	132
ඉදං වත්වා ධනරට්ඨං	334
ඉදං වත්වාන පසකාමී	186, 190, 266, 306
ඉදං වත්වාන මාතඛෙයා	4
ඉදං වත්වා මහාරාජා	80
ඉදං සුඤ්ඤාපථ පඤ්ඤාලා	140
ඉදං සුත්වා කාසිපති	348
ඉදං සුත්වාන නිග්ගෙසං	348
ඉදං හි සො බ්‍රාහ්මණං මඤ්ඤමානො	108
ඉද්ධානි චිතානි කුලානි අසජ්ජ	96
ඉද්ධො ව චිතො ව සුච්චිතො ව	232
ඉධ වෙවානිඤ්ඤා යෙන	118
ඉධ සච්චං ව ධර්මො ව	40
ඉධාගමා ජට්ඨලො බ්‍රහ්මචාරී	224
ඉධාගමා සමණො රුමඤ්චාසී	4
ඉධෙව බො සකතුමඤ්ඤො	296
ඉධෙව ජීවති ජීවො	252
ඉන්ද්‍රිය වාක්‍යං නිසාමෙහි කොසිය	376
ඉත්තං ජොතිරසෙ වනම්හි	228
ඉමං කුමාරං පාපෙථ	270
ඉමං ව මග්ගං උත්තරධම්මිණං	6
ඉමං වාක්‍යං නිසාමෙත්වා	260
ඉමා ව තෙ පොකඛරඤ්ඤා සමනතා	62
ඉමා තෙ ධීතරො සත්ත	302
ඉමානි කිර මං තානො	192
ඉමිනා නුත අසිතා	294
ඉමෙ අයතනි රාජානො	308
ඉමෙ තෙ ලුඤ්ඤා දෙවී	110
ඉසි පුග්ග සමඤ්ඤතෙ	90
ඉසි අවච සඛතිචෙත්වා	274

ඉ

පිට්ඨකයා

ඉසී ව බන්ධියං දිසවා	68
ඉසීං පුට්ඨාමි සඨතිවටං	274
ඉසසරො සබ්බලොකස්ස	250
ඉසසාසිතො කතහස්වාපි ධීරා	82

උ

උසකණ්ඨිතොසමි බාළභං	212
උසකාමුඛෙ පහට්ඨං ව	308
උසෙට්ඨපාදෙ නසිතො	128
උට්ඨාන පාරිවරියාය	312
උට්ඨාය සො ලුඤ්ඤ ඛරං ගහෙත්වා	116
උට්ඨාහතං චෙට්ඨි අලිංගපුත්තිං	400
උට්ඨෙති නිං ධාති	210
උට්ඨෙති නිං ලුඤ්ඤ ඛරං ගහෙත්වා	116
උට්ඨෙති සමුත්තරමානො	38
උඩ්ඛිංගා නෙ ජනපදෙ	218
උදගගිහුත්තං උපජට්ඨන්තො හි මෙ	362
උදිරණං චෙ සඬගත්තා	250
උද්ධග්ගා ව අද්ධග්ගා ව	188
උද්ධරිත්වාන මං සන්තො	130
උපට්ඨානාමි මෙ අයො	136
උපඩ්ඨං වා පි රජජසස	304
උපනියති ජිවිතමපමායු	12
උපනියතිදං මහෙස්ස	212
උපපන්නොපි චෙ හොති	36
උපමං තෙ කරිස්සාමි	264
උපසංඝාමිත්වා සො රාජා	272
උපසංසුතිං මහාරාජ	158
උපහව්ව මනං මෙජෙත්වා	8, 276
උපපථෙන වජ්ජනස්ස	274
උපුලසෙසව කිංකරකම්	188
උපායනං හි තෙ දෙව	330
උබ්බරියාපි මෙ අයො	138
උහොසු තිරෙසු මයං නද ධීනා	46
උමමකතිකා නු හණ්ඨි	296
උමමාදනතිමහං දිට්ඨා	234
උය්‍යානභූමිං ගන්තො	260
උය්‍යානසමපන්නං පවුත්තමාලං	436
උරබ්භරුපෙන බකාසු පුබ්බ	254
උරෙ ගණ්ඨායො බුජෙත්ති	192
උසුයකෙ දුහදයෙ	166
උළාරවණණං වත බ්‍රාහ්මණා ඉමෙ	356
උග්ගස්සෙත්ත රජග්ගං	212

එ

පිටුවක

එකඤ්ච බඳවාගෙන	324
එකමනා නිසිනෙකාව	272
එකමෙකසස එකෙක	302
එකරතෙන උභයො	108
එකවාචමි දෙව වාව	266
එක තෙ යාවමානසස	14
එක මෙ හකමිත ආසි	128
එකා ව නාරි තරමානරූපා	198
එකායනෙ තං පථෙ අද්දසංසු	202
එකො වරං ගොගවෙසෙ	128
එතදඤ්ඤාය මෙධාවී	90
එතදකාය රාජානො	342
එතදරියසස කලාණං	32
එතමි දිසවා සිවයො	20
එත තෙ අනුමොදමි	244
එත තෙ අනුමොදම	352
එත මෙ උපමං කතා	36
එත හනථ බන්ධථ	40
එතා ව අඤ්ඤා ව අකංසු පාපං	388
එතාදිසං ආවස රාජසෙට්ඨ	64
එතාදිසං ඉදං දුක්ඛං	134
එතාදියා බො අරහන්ති	380
එතාදියෙ හයෙ තාත	160
එතානි සුතා නිරයානි පණ්ඩිතො	180
එතු හවං අසසමිමං අදෙනු	220
එතෙ අජතති නිරයෙ	282
එතෙ අසප්පරියා ලොකෙ	254
එතෙ බො සඛහා ලොකෙ	320
එතෙ නාගා උපස්ඤ්ඤා	292
එතෙ පතතති නිරයෙ	276
එතෙ භුතා පිචිතා ව	34
එතෙ භුතා වමිතා ව	78
එතෙ යුථා පටියතති	26
එතෙ හංසා පක්කමතති	32, 34, 336
එතෙහි සබ්බෙහි ඉණෙහුපෙනො	182
එදියා තෙ මිගා දෙව	30
එවමාපජ්ජති පොසො	294
එවමෙකාය ඉත්ථියා	404
එවමෙකසස වටනා	330
එවමෙව අහං කාළ	414
එවමෙව තුවං රාජ	266, 414, 416
එවමෙව මනුසෙසසු	242, 256

එ	පිටුවකිනා
එවමෙව්. තථා කාළ	412
එවමි දහරූපෙනො	122, 124
එවමි බාලස්ස පජජපිනානි	22
එව. අග්ගපකතිමා	334
එව. ආනන්දිනො හොතු	30
එව. කන්දතු පඤ්චාලො	162
එව. කිව්ජාහනො පොසො	318
එව. ඛජ්ජතු පඤ්චාලො	164
එව. ච මෙ දදනො සබ්බකාලං	358
එව. චෙ නො විහරතං	248
එව. චෙ යාවමානානං	248
එව. චෙ යාවමානස්ස	314
එව. තං අනුගච්ජාමි	270
එව. තෙ යාවමානාය	300
එව. දිවා ච රතෙනා ච	282
එව. පමතෙනා රසගාරචෙ රතො	412
එව. මහස්සීකා පඤ්ඤා	140
එව. මහනොතා ලොකස්ස	346
එව. මිත්තවතං අත්ථා	336, 354
එව. මෙ තං පරවිත්තවෙදී	184
එව. මෙ පරිත්තාතුන	130
එව. ලුඤ්ඤ නන්දස්සු	28, 34, 326, 330
එව. විදිත්වා විදු සබ්බ ධම්මං	90
එව. වෙදෙතු පඤ්චාලො	158
එව. සබ්බබ්බ සම්පන්නං	140
එව. සමිජ්ඣිකානි අපාපකම්මෙනා	378
එව. සයතු පඤ්චාලො	160
එව. හඤ්ඤතු පඤ්චාලො	162
එව. හෙතං මයා ඤාතං	388
එසා ඛො පමද දෙව	66
එසා තෙ උපමා රාජ	266
එසාහමිජ්ජෙව උපාරමාමි	358
එසො අගගිස්ස සබ්බාතො	218
එසො ආළාරිකො පොසො	296
එසො හි ධම්මො සුමුඛ	336
එහි ඛො පහිනො ගච්ජ	120
එහි තං අනුසික්ඛාමි	326, 330
එහි තං පාපධික්ඛාමි	92
එහි'මං ගිරිමාරුක්ඛ	150
එහි මෙ පිට්ඨිමාරුක්ඛ	130

ම

පිටියකො

මගඤා නෙ පොකබරණි.	346
මදනසිංහයා සුචිවාළා	30
මහාසයං වනං රත්නං.	150
මරබ්භිකා සුකරිකා	284
මරුඤා රාජයානමහා	272
මයසජිකු කුසලං තපොගුණං.	410
මහාය මං ඤාතිගණා	32, 336
මහායහං පිතරං මාතරං ව	432

ක

කවචි ඩංසා ව මකසා	310
කවචි නෙ බහවො පුත්තා	36
කවචි නෙ සාදිසි හරියා	34, 332, 350
කවචි නානාගතං දීපං.	352
කවචි නු භොතො කුසලං	34, 310, 330
කවචි නු භොතො අමචේසු	34
කවචි භොතො අමචේසු	330, 350
කවචි යං නාපතිස්වාන	332
කවචි රටයං අනුපපිළං.	350
කවචි සතොතා අපචිතා	352
කටුකමති සමොධං සුකිව්ජපනො	54
කණ්ණදිපායනාසජ්ජ	278
කතමං දීපං අගමා භූරිපඤ්ඤා	4
කතරසමිං සො ජනපදෙ	260
කතරුපමිදං භොතා	304
කතා මයා බ්‍රාහ්මණස්ස ධනාසා	102
කතා මෙ කල්‍යාණා අනෙකරූපා	426
කතායං වච්ඡස්ස කිසස්ස පූජා	184
කතාවකාසා පුච්ඡන්තු භොතොතා	176
කතො මයා සබ්බරො බ්‍රාහ්මණෙන	418, 422
කත්ථස්ස කත්ථ මුපෙති යානං.	112
කථං අහං විකප්පස්ස.	336
කථං කරො භොති සුපණ්ණරාජ	146
කථං නු පතනං සෙට්ඨ	322
කථං නු විස්සසෙ ත්‍යමිති	148
කථං නිවයං බලවිරිසුපපනො	56
කථං පනායං චිහගො	324
කථං පනිමෙ චිහගා	328
කථං පමොකෙඛා ආසි	28
කථං රුචිං මජ්ඣගතං.	344
කථං විජඤ්ඤා චතුමට්ඨරූපං.	178
කදලිමිතා බහු වෙත්	372

ක

පිටුවක

කදලිධජ පඤ්ඤාණො	218
කදරියතාපනා සොර	274
කදසසු නාමයං රාජා	160
කදසසු මං කඤ්ඤිත ජාලුරවජ්ජ	232
කදසසු මං තම්බිතබා සුලොමා	232
කදසසු ලාබා රසරත්නසුච්ඡි	232
කපණො විතායං භික්ඛු	260
කමඛාසපාදෙන විහෙඨී තඤ්ඤ	434
කමඛාසපාදෙන විහෙඨීතමා	436
කරොමි ඕකාස මනුෂ්‍යභාය	184
කරොමි තෙ තං වචනං	306
කසි වණ්ණජා ඉණ්දනං	32
කසමා තුවං රසක ඵද්ධිසානි	412
කසමිං නු රට්ඨෙ තව ජාතභූමි	416
කසස අඛං පරිභ්‍රාජා	308
කසස ඵකසනං ඛතා	308
කසස කඤ්ඤිතපට්ටිත	308
කසස කාදම්බයො කාපො	306
කසස පග්ගහිතං ජනනං	308
කසස හෙරි මුද්ධිසා ව	308
කසස සුඤ්ඤා සතං දමමි	260
කසස සෙතානි ජනනානි	308
කසෙසසා මහති සෙතා	308
කසෙසසො සප්පෙ කො වා	66
කභං නු ටො සත්ථමග්ගනො	296
කං වා තං සමෙස අඤ්ඤ	322

කා

කා නු පාසෙන බද්ධසස	322
කා නු විජජුරිවාහාසි	54, 188
කාමධාතු සමතිකකමා ගති	410
කාමා වා කාමසඤ්ඤා වා	64
කාමෙසු ගිඤ්ඤා කාමරතා	264
කායෙන වාචාය ව යො'ධ සඤ්ඤනො	180
කා වෙධමානා ගිරිකඤ්ජරාය	150
කාසිංස රඤ්ඤා මහෙසී හදනො	116
කා සුක්කදයා පටිමුක්ක කුණ්ඩලා	366
කාළ පතෙඛ යථාවන්තො	438
කාළා නිදසෙරිව අග්ගජාතිව	370

කි	පිටුව
කිවෙන්න ලදා. කසිරෙනාහන. ධන.	396
කිකුළු කුඟා. අසලිංක	346
කිනතු උමච්ඡාරුපොව	38
කිනතු තාය. දිපො හොති	34, 324, 338
කිනතු තෙ මෙ මිඟා හොති	28
කිනතු ත්ව. විමනොසි රාජසෙට්ඨ	72
කිනතු දණ්ඩ. කිමජින.	246
කිනතු සොවසි අනුරුද්ධි	110
කිනනුධ දෙව තවමත්ථි හොගෙ	50
කිය. හි වච්ඡ. අවකිරිය දණ්ඩ කි	178
කි. කඉඤ්ඤා. තව දෙව පාදෙ	104
කි. කමමකරි පුබ්බ	92
කි. කමමජාත. අනුකමන්ති න.	102
කි. කමමකරා පුබ්බ	128
කි. ජනෙ. කිමධිජායො	88
කි. තෙ ඉදං උරුනමිනාරසම්.	220
කි. තෙ වත. කි. පත බ්‍රහ්මවරිය.	200
කි. වතෙ රාජපුත්තන	150
කි. සු වධිකා න කදව් සොවති	178
කිදිසා තෙ මිඟා ලුදු	30
කුට්ඨි කිලාසි හවති	134
කුණාලොහ. තද ආසි.	410
කුතො නු ආගච්ඡසි රුමමවාසි	2
කුමාරියො යාවිමා ගොහාරකඛිතා	376
කුලපුත්තමි පානනති	404
කුසගෙහ උදකමාදය	414
කුසලං වෙව නො රාජ	310
කුසලං වෙව මෙ හංස	34, 330, 350
කුසලො සබ්බනිම්මිතානං	138
කුජිතා හංසපුගෙහි	92
කෙනානු සිට්ඨො ඉධිමාගනොසි	14
කෙසලුන නබ්බිතනපජිතා	408
කොච්ඡකුළු සබ්බසොවණණං	350
කොකුළා මුගුරා දිවියා ව හංසා	62
කොණ්ඩකුළු පණ්ණානි වියාකරොහි	176
කො තං අමම කොපෙසි	208
කො තං හිංසති හෙයෙති	48
කො තාදියං අරහති බාදිතායෙ	108
කො තෙ ඉමං කොසිය දිට්ඨිමොද්ඨි	378
කොදණ්ඩකානි ගණ්ණං	38
කොධං වධිකා න කදව් සොවති	178
කො නාමෙසො ධර්මො සුතයොම	206
කොනිධ තිණණං ගරහං උපෙති	142

කො	පිටුව
කොනිධි විහං න දදෙය්‍ය යාවිතො	18
කො නු බේ'ඤ්ඤා උපායො සො	66
කො නු මෙ රාජකක්කාරො	266
කො නු මෙව ගතා සබ්බො	38
කො නෙවි'මසං ඉධ පණ්ඩිතානං	176
කො පාතුරාසී නිදිවා නහමිති	94
කොසො ව තුඤ්ඤා විපුලො	210
කොසො ව මඤ්ඤා විපුලො	210
කෙට්ඨං ගතා උපජාතියො ව	4

බ

බණ්ඩාන කාසුං ඵලකෙහි ඡාදයි	114
බත්තයස්ස පමත්තස්ස	158, 166
බත්තයස්ස වචො සුත්වා	70
බත්තියො ව ඉසිං දිසවා	68, 70
බාදජ්ජ මං දුනි පසඤ්ඤා කාරී	108
බාදජ්ජ මං දුනි මහානුභාව	106
බාදං නාගස්ස මංසානි	264
බිඩ්ධා පණ්ඩිතා ත්‍යාසු	342
බිඩ්ධාරති සමාපන්නං	136
බිසං කුමාරං ආනෙථ	266
බිප්පමනෙත්තපුරං ගතත්වා	330
බිප්පමනෙත්තපුරං නෙත්වා	326
බුද්ධං ලහුචිත්තානං	398
බුරුධාරමනුක්කමෙ	282
බෙත්තානි අමුචි කාරෙත්වා	294
බෙත්තානි මඤ්ඤා විදිතානි ලොකෙ	2
බෙමමාසි මහාරාජ	332

ග

ගඛං මෙ පිදතිස්සනති	120
ගඛාය කුණ්ඨං දිසවා	264
ගව්ඤ්ඤා බාලෙ බමාපෙති	298
ගව්ඤ්ඤා භීරු පලායස්සු	26
ගවෙජ්ච බො කං තරමානරුපො	196
ගවෙජ්චාහං න වා ගවෙජ්	322
ගතෙනෙතා පලොභෙනති	402
ගතත්වාන පාවිතමුඛො මුහුත්තං	196
ගතබ්බො පිත්තො දෙවා	166
ගතෙය්‍ය ඉසිනං විරදිකම්මානං	176
ගමහිර පඤ්ඤා මනසා විචිත්තයං	180
ගමහිරරුපො නෙ වණො සලොහිතො	220

ග	පිටුවලියා
ගරුසිලං ගහෙකාන	130
ගලයා නං පිකා පතෙ පපාතං	94
ගවං වෙ තරමානානං	242, 256
ගාථා ඉමා අකථිතී සුඛාසානා	184, 428
ගාථා චතසො ධරණිමනිසසර	416
ගාරයො ඉහෙමි පඤ්ඤාලො	162
ගාවං ච නට්ඨං පුරිසො යථාවතෙ	78
ගිරිං නට්ඨන ඛණ්ඩ	4
ගුහමකමසමුද්ධං	74, 144
ගුහසං හි ගුහමෙව සාධු	72, 74
ගොණං ධෙත්තුං ච යානං ච	390

ස

සතාසනසමාගතා	400
සතාසනො ධුමකෙතු	124
සතාසං කුඤ්ජරං කණ්ඨසප්පං	400

ච

චක්ඛුමාපි හි චක්ඛුහි	282
චණ්ඩා අටනකා ගාථී	162, 164
චණ්ඩාලාහුමන අවනතීපු	10
චතුක්කණ්ණං චතුචාරා	276
චතුස්සෙ හද්වධනසං	262
චතුතනං යෙවුපාදය	252
චතුප්පදං සකුණං වාපි මංසං	436
චතුරඛණ්ණං සෙනං සුභිංසරූපං	82
චත්තාරො මෙ න පුරෙතති	404
චන්ද්‍ර ච සුරියො ච උභො ඉධාගතා	358
චන්ද්‍ර යථා රාහුමුඛා පමුක්තො	108
චරියා නං අනුබන්ධිකො	138
චරියාය අයං අයො	138
චාතුද්දසිං පඤ්ඤසිං ච'ළාර	202
චාතුද්දසිං පඤ්ඤසිං ච රාජ	56
චාතුරතොතො මහාරචෙධා	138
චිරසං චත පසසාම	76
චිරසං චත මං තාතො	166
චිරසං චත මෙ උද්දාදි අජ්ජ	100
චිරානුමුක්ඛසි පියං මනාපං	398
චොදිතො සිවිරාජෙන	16
චොරියො කඨිනා හෙනා	402

ව

පිට්ඨකා

වොරිනං බහුබුධිනං	154, 404
ජට්ඨමපි හදුමධනස්ස	262
ජිඤ්ඤා තෙ රට්ඨං බ්‍යාධිතං හයාභි	432
ජිනනං නු තුඤ්ඤාං හදයං	208

ජ

ජටා ව කෙසා අජිනා නිව්ඤා	6
ජටා ව තස්ස භුසදස්සනෙය්‍යා	224
ජනිඤ්ඤා ජානාසි පියා මමෙසා	238
ජනිඤ්ඤා නාඤ්ඤා නයා මයා වා	234
ජනිඤ්ඤා නාඤ්ඤා මනුස්සලොකා	64
ජවෙන හදුං ජානතති	124
ජහිත්ථ ධිඤ්ඤා ව ධනං ව ඤාතකෙ	368
ජාතරූපමණිමුත්තභුසිතා	408
ජාතිනරානං අධමා නරිඤ්ඤා	10
ජාතිමයෙ ව අතිමානිතා ව	4
ජානාමි තෙ ධනං පහුතං	212
ජානාමි පුත්තොති ජයග්ගිස්සස්ස	106
ජානාමි පුද්ගල පුරිසාදකො තිං	106
ජිගුච්ඡං කුණ්ඨං පුති	280
ජිසඤ්ඤාරත්තිං අරුණස්මිමුත්තෙ	370
ජිනෙණ්ණා දුබ්බලවනබ්බිසි	160
ජිරිතාති වෙ රාජරථා සුචිත්තා	420, 428
ජීවිගාහං ගහෙත්වාන	300
ජෙට්ඨො අප්ථ මජ්ඣිමො කණ්ටෙට්ඨා	70
ඤාතිනං ව පියො හොති	126
ඤාතිසු මිත්තෙසු කතා මෙ කාරා	426

ධ

ධිතොහමස්මි සධමෙවිසු රාජ	416
-------------------------	-----

ඩ

ඩයකමානෙන ගකෙන	276, 278
---------------	----------

න

නගරං ව පලාසෙන	42
නගස්ස තෙ අහමකස්සස්ස	126, 128
නගස්ස තෙ දුක්ඛටං බාලෙ	298
නඤ්ඤා ඔතරණි ගඬගා	264
නඤ්ඤා තත්ථ උදික්ඛංසු	300
නඤ්ඤා සාමුද්දිකා මච්ඡා	266

න	පිටිය
තනියමිපි හදුමධනස්ස	262
තතො ඵිතානි රට්ඨානි	304
තතො අධිං ගහෙකාන	68
තතො කදලිපඤ්ඤා	88
තතො කුමාරං ආනෙසුං	266
තතො කුමාරං පාපෙසුං	270
තතො චතසස්සා කතකත්තවුපමා	360
තතො ච මස්සවා සකෙකා	176
තතො ච රාජා තරමානො	272
තතො ච රාජා පායාසි	260, 306
තතො ජාතපද සමෙබ්බ	68
තතො'පි පටිරාජානං	136
තතො මං උරගො හතෙ ගහෙකා	198
තතො රතයා විචසනෙ	282, 354, 412
තතො වාතාතපෙ සොරෙ	304, 318
තතො සිලං ගහෙකාන	132
තතො සො කතිපාහස්ස	18
තතො සො පබ්බජිතාන	70
තතො සො හරියං ආදය	68
තතො සො විමනො යෙව	324
තතො හටෙ ධිතිමා රාජපුත්තො	104, 108
තතො හටෙ පණ්ඩුරකො අට්ටලං	148
තතං පකකට්ඨිතං අයොගුළං ච	280
තත් කා නාඤ්ඤි කා බිඩ්ඛා	10
තත්චන්ද්‍රිකා කුණ්ඩරො ජබ්බිසාණො	112
තත් තිජ්ජක මද්දකඛිං	128
තත්ඥස්සා අරඤ්ඤකම්	36
තත්ඥස්සා කුණ්ඩරං ජබ්බිසාණං	114
තත්ඥස්සා පොකබරණිං අදුරෙ	114
තත් පකඛි සන්තිරතා	372
තත් පානායමායනති	372
තත් බ්‍රාහ්මණමද්දකඛි	126
තත් වට්ඨො ච බ්‍රහ්මා ච	40
තත්ස්ස රාජහරයො අයොජයුං	376
තත්ථෙව ගත වික්කපද	168, 170, 174
තත්ථෙව සා පොකබරණිං අදුරෙ	112
තත්ථෙව සො උග්ගහෙකාන වාතායං	112
තරා කරිස්සාමි අහං හදනො	412
තරා මං සම්මං පාලෙකු	154
තරා වීධෙකෙ සමණබ්‍රාහ්මණායෙ	254
තරෙව ඉසයො නිංසං	258

ක

පිටුවනා

තරෙව නෙගමෙ හිංසං	258
තරෙව සතති මනුජා	312
තදස්සු තෙ ඛන්ධනා මොවයිංසු	196
තද හි බ්‍රහ්මී සාමා	232
තදිබ්බ අභිපාරක	240
තදිබ්බ සමචෙක්ඛස්සු	326
තදෙව හි එතරහි ව මඤ්ඤා	6
තපනති ආභනති විරොචරෙ ව	226
තමාපනනං දිස්සාන	338
තමුද්වක්ඛ කල්‍යාණි	190
තමෙන සකෙකාපි තද අපුරුසි	374
තමෙනං කිමයො තත්ථ	280
තමෙනං තත්ථ ධාරෙසි	190
තමෙව සංසි පුනරෙව මාතලී	374
තමොක්ඛමිව ආයනති	192
තමුද්වක්ඛනෙ බ්‍රහ්මොණ්ඩකමති	436
තයා තාත අනුඤ්ඤාතා	316
තයි මෙ නත්ථි විසසාසො	132
තයස්සු එකරෙව යනතා	302
තව කාමා හි සුසෙසාණි	300
තවමි පුට්ඨාමි අනොමපකාද	20
තවෙ ව දුසිසතමනු රාජ	100
තවෙව දෙව විජිතෙ	260
තවමෙව ගවජ කල්‍යාණි	186
තවමෙව නාඤ්ඤා සුමුඛ	342
තවමෙව සදෙධ පරදරසෙවිති	370
තං ව බො මෙ අක්ඛාසි	88
තං නො ආචිකරොහි භූමිපාල	70
තං නො ඤාති පුරිමාසු ජාතිසු	358
තං නොතතමො වාහිසමෙක්ඛ නාරද	360
තං නො පිතා ව පුත්තානං	352
තං මෙ'සි මාතා ව පිතා අළාර	196
තං ලොභිතකෙඛා විහතනිතරංසො	62, 202
තසමා නාහික්ඛණං ගවේජ	248
තසමා හි ජන්තමනං	278
තසමා හි තෙ නමස්සෙය්‍යා	320
තසමාහි පාපකං කමි	90
තසමා හි මිත්තානං න දුබ්භිතබ්බං	148
තසමිං සබ්බාමසිසසමිං	300
තස්ස අභිසිඛා කායා	278
තස්ස කාමරසං ඤාතො	66
තස්ස ව උත්තරෙ පසෙස	372

ක	පිටුවක
තසං චන්දනපුරෙ ආසි	66
තසං ජානනති පිතරො	90
තසංඤ්ජිං පණාමෙකා	130
තසං තං නදන්තො සුඤ්චා	300
තසං තං චචනං සුඤ්චා	50, 130, 308, 328, 332, 338
තසං තෙජං ච විරියං ච	192
තසං තෙ සොගතං රාජ	272
තසං පාදෙ ගගෙකාන	192
තසං මෙ අහු සංවෙගො	30
තසං සංභීරපඤ්ඤාස	36
තසං උතුසිනාතාය	316
තසං ච ගායමානාය	66
තසං තද කොච්ඡගතාය කොසියො	374
තසං මාතා උදධාසි	294
තසං වඩෙකන පීඨංගො	282
තසංගං පුරිමං බ්‍රහ්මේ ගුහං	142
තසංගං චචනං නාකං	192
තසංසයා මහති සෙනා	310
තං ගච්ඡන්තං තාච පිතා විදිකා	104
තං ගතිං පෙචච ගච්ඡන්ති	274
තං ච දිස්වාන ආයතනං	308
තං ච දිස්වාන ආයතනි	218
තං ච දිස්වාන කිළකති	218
තං ච හරියා පලොහෙසි	68
තං ච රාජා විවාහෙසි	68
තං ච සතතජවො දුරෙඤ්ඤ	152
තං ච සෙනාපතිං ධීරං	350
තං තත්ථ අවසුං කඤ්ඤ	270
තං තාදිසං කාමදදිං	136
තං තං අසච්චං අවිසජ්ජසෙවිති	366
තං තං බ්‍රුමි මහාරාජ	284
තං තං වදමි කොසිය	356
තං නාගකඤ්ඤවරිතං ගණෙන	60
තං නුන කකකුපසෙවිතං මුඛං	292
තං නුන සොණං පුපුලං සුකොට්ඨිතං	294
තං නෙගමා ජානපද ච සබ්බෙ	108
තං පසස්ථං සකා ගතතා	280
තං පුපථ්රසමකෙති	92
තං බලානං බලසෙධං	170
තං බ්‍රාහ්මණානං චචනා	346
තං භූමිභාගෙති උපෙතරූපං	196
තං මං උපට්ඨිතං සතතං	316

ක	පිටියබ්බා
තං මෙ චතං තං පන බ්‍රහ්මචරියං	200
තං යාවමානාභිසමෙකකි නාරදෙ	360
තං යානසෙට්ඨං අභිරුක්ඛ මාතලී	376
තං වො වදුමි හග්ගං වො	134
තං සුපලවත්ථං උදනාරඨී රථං	374
තං හී මෙ පෙකඛමානාසස	338
තා අමෙ ජමෙ ලබ්බා	90
තා උපෙනතී විවිධෙන ඡන්දසා	408
තා කමෙකි කායුරධරා සුවත්ථා	62
තා කුලෙසු විසිඛනතරෙසු වා	408
තා ඛක්ඛයා වෙලලි විලාකමණ්ණි	436
තාදියං පායමාසජ්ජ	328
තා දිස්වා ආයතනමනා පුරිඤ්ඤ	360
තා දිස්වා සබ්බො පරමසමොදිතො	364
තා නාරදෙන පරමසකොපිතා	360
තා නුන මෙ තමිනධා සුලොමා	292
තාය නං පාරිවරියාය	320
තාලා ව මූලා ව ඵලා ව දෙව	50
තාලා ව මූලා ව ඵලා ව මෙත්ථ	222
තාවතියා ව යෙ දෙවා	192
තාවදෙව ව තෙ ලාහො	326
තිට්ඨන්ති තෙ කුමුලං පසස්සන්තා	112
තිට්ඨන්ති මෙසස්මානා	260
තිට්ඨන්ති මයා චුත්තො	416
තිණ්ණතාති ඕසධො	152
තිඤ්ඤාති වියාලාති	38, 310
තිරොකුඛධං තිරො සෙලං	18, 20
තිරොකුඛධමි ගායිත්වා	66
තිරොකඛවාචො අසතං පච්චෙධා	142
තිහුනකං සත්තස්සන්ති ලිඤ්ඤ	46
තුට්ඨෙසමි දෙව තව දස්සනෙන	48
තුට්ඨෙසමි වො පකතියා	334
තුමෙහ බොත්ථ සොරවිසා උලාරා	58
තුමෙහව සත්තවො ඵතෙ	302
තුරියෙහි මං භාරත භුක්තභක්තං	198
තුවන්ති මාතා ව පිතා ව මඤ්ඤ	236
තුවං නු සෙට්ඨා කම්මනුක්කරො'සි	240
තෙ අවිචිතතො තිට්ඨන්ති	282
තෙ අරොගෙ අනුසන්තෙ	334, 354
තෙජවා'පි හි නරො විවක්ඛණො	408
තෙ තත්ථ කන්දිත්වා රොදිත්වා නාගා	116
තෙදිස්වා පුණ්ණ සම්මාසෙ	344
තෙ දෙවධණ්ණො සුබ්බමාලරූපා	148

ක	පිටුව
තෙ නුන තාලුපනිතෙ කලකෙ	294
තෙ නුන මෙ අසිතෙ වෙලිතයෙ	292
තෙ කුඤ්ජර ගතෙ පකඛි	340
තෙ පතතති අධොකඛිනියා	282
තෙ පතීනා පමුතෙතන	336, 354
තෙ භුනානුනො පව්වතති	276
තෙ පව්වයනති නිරයං	212
තෙ සතතුං අභිසංඤ්චිකඛි	324
තෙසාහං පුබ්බවරියෙසු	304
තෙසං අයොමයා භුමි	276
තෙසං උභිතො හණනං	334
තෙසං කඤ්ඤිතපතෙති	330
තෙසං වනානා නරදෙවමජ්ඣෙ	198
තෙසං සොකවිසාකාය	334
තෙ හි නුන මරිසසනති	26, 28

ඌ

ඌනකඛිරෙන ගීතෙන	318
ඌලෙ ව නිතෙන ව වපනති ඛිජං	2
ඌලෙ යථා වාරි ජනිතු වට්ටං	144
ථියා ගුණං න සංසෙය්‍ය	74, 144
ථි සාතකා යෙ විමෙ පාරදුරිකා	364
ථිනං හි විතං යථා වානරස්ස	398

ඳ

ඳණ්ණහස්සා නිවාරෙනති	134
ඳග්ගලලමානා යසසා යසසන්ති	368
ඳදුමි තෙ ගාමවරානි පඤ්ච	100
ඳනානා ව තස්ස භසදස්සනෙය්‍යා	226
ඳමමි නිකඛසනං ලුඳු	30, 56
ඳලොසමි මුලෙ විසතෙ වීරුලෙහ	50
ඳළිඳුං ආතුරං වාසි	392
ඳසෙව්මාවස්ස දසා	10
ඳහරසෙසව මෙ තාත	270
ඳහරා විස අලඛිතාරං	136
දනං ව පියවාවා ව	320
දනස්සං උපහොනතුං වා	332
දනං දමං වාගමථොපි සංගමං	368
දනං සිලං පරිච්චාගං	352
දසො'ව පඤ්ඤස්ස යසසස්ස ඛාලො	26
දිනනං මෙ දනං බහුධා බහුතනං	426, 428

ද	පිටුවකිනා
දිබ්බබ්බිචරනියො ව නාසුනෙ	410
දිබ්බබ්බිචරනියො ව දුලලහා	410
දිසා වතසෙසා විදිසා වතසෙසා	110
දිසවා අභිභවං අග්ගං	350
දිසවාන නාගස්ස ගතිං ධීතිං ව	114
දිසවාන දන්තානි ගජ්ජනමාස්ස	118
දිසවා නිසිත්තං රාජානං	272, 330
දිසවා ඵලං දුච්චිතස්ස රාජ	10
දිට්ඨා මයා මානුසිකාපි කාමා	204
දිසවා ලුඤ්ඤං පසන්නාත්තං	344
දිසා කම්බුකලාහාසා	188
දිපං යො න අභිග්ගස්මි	264
දුතිස්මි හදුමධනස්ස	262
දුඤ්ඤි අපපකරොසි	128
දුභිභාසිතස්මි තෙ ජමේ	160
දුමපථලානෙව පනතති මාණවා	84, 204
දුමං යථා සාදුථලං අරණ්ණෙ	22
දුමස්ස තුලුපනිහා පහස්සරා	228
දුට්ඨං මෙ ආසි සුතසොම	206, 208
දුට්ඨා ජාතා උරජා	188
දුතා විධාවතානු දිසා වතසෙසා	12
දුරෙ අපස්සං ථෙරොව	14
දුරෙ සුතා නො ඉසයො සමාගතා	176
දෙථ ලුඤ්ඤස්ස වජ්ජනි	344
දෙවතානුසි ගජබ්බො	270, 304
දෙවරාජ කිමෙව කං	186
දෙවිඤ්ඤාසකොසි මහානුභාවො	62, 202
දෙහලො මෙ මහාරාජ	110
දොදසෙතානි වස්සානි	246
දො ව සාදිසියො හරියා	32, 56
දො ව තාත පදනානි	168

ධ

ධස්සං ධනං රජතං ජාතරූපං	96
ධතරට්ඨං ව දිසවාන	324
ධතරට්ඨා මහාරාජ	328, 330
ධනං චජෙ යො පන අභිග්ගෙනු	434
ධනාසි ධනකාමානං	318
ධනුග්ගහානං පවරං	136
ධනුග්ගහානං පවරො	136
ධමං චර මහාරාජ	172, 174, 244, 246
ධමං චරෙ ජාතපදෙ	258

ධ

පිටුවසකා

ධම්මනතරී වෙනරණී ව හොජො	86
ධම්මාතිසාරං ව මනොවිසානං	238
ධම්මෙන කීර නොසාදෙ	334
ධම්මෙන ඤායෙන සුගතෙන ලව්ඡසි	370
ධම්මෙන මොවෙහි අසාහසෙන	56
ධම්මෙන මොවෙහි අසාහසෙන	56
ධම්මෙන නො අධම්මෙන	118
ධම්මෙන බ්‍රහ්මදක්කස්ස	162
ධම්මෙන භාසිතා ගාථා	18
ධම්මො පථො මහාරාජ	274
ධම්මො භවෙ රක්ඛති ධම්මචාරිං	86
ධංකා හෙරණ්ඩකා ගිජ්ඣා	284
ධිතා නයං කස්ස සුනාදු හොති	230
ධිරා ව බාලා ව භවෙ ජනිදු	20

න

න අතත හෙතු න ධනස්ස කාරණා	412
න කප්පති මානලි මය්‍යා භුඤ්ජිතුං	364
න කල්බුතා වා වචසාව තාත	104
න කාමකාමා න භයා න දෙසා	194
න ඛක්ඛයොති නපි බ්‍රාහ්මණොති	84
නගරව්සි නාගො භෂ්මං කරෙය්‍ය	56
නගුත්තමෙ ගිරිවරෙ ගතිමාදනෙ	358
න ගුහමඤ්ඤං විචරෙය්‍ය	74, 144
න ව තෙ තාදිසා මිත්තා	326
න චන්දි මොක්ඛො මම වික්කංගෙන	102
න චන්දි සත්තො අමරො පඨබ්බා	142
න ව මය්‍යං ජිනහං හදයං	208
න වාගමත්තා පරමඤ්ඤා	20
න වාසාහං අධම්මෙන	242
න වාහමෙනං අභිරොජයාමි	242
න වාහමෙනං ඉච්ඡාමි	326
න වාහමෙනං යසසා දදාමි	16
න වාහං විතො සුනමඤ්ඤානො මෙ	8
න වාහං න ගම්ඤ්ඤාමි	186
න වාහං වදාමි මඤ්ඤා	90
න වෙච මෙ කං බද්ධොසි	326
න සුභෙ න ජපෙ මනෙත	190
නපෙජා ව තෙ'මා පුට්ඨලොම ඵච්ඡා	62
න තං වරං අරහති ජනං දතුං	430, 434

න	පිටියකො
න නා එකස්ස න දිනතං	400
න නා එවං පජානතති	186
න නා පජානතති කතං න කිවචි.	398
න තෙ අභිසරං පසෙස	346
න තෙ කට්ඨානි භිතතානි	222
න තෙ පුත්තා භවිස්සතති	158
න තෙ සමසමං පසෙස	190
නත්ථි තාසං විනයො න සංචරො	406
නත්ථිත්තං පියො නාම	402
න දුක්ඛාරං කිඤ්චිමහෙත්ථ මඤ්ඤ	106
න නං සකෙකාථ අසත්තං	122
න නු කං අවචා ලුඤ්	30
න පඤ්ඤාලො හද්දනො	190
න පඤ්ඤා දවිගුණං ආහු වාක්‍යං	432
න පිළිතා අත්තදුක්ඛතා ධරා	236
න පුත්තහෙතු න ධනස්ස හෙතු	62, 202
නහං ච දුරෙ පඨවී ච දුරෙ	420, 428
නහං එලෙය්‍ය උදධි විසුඤ්ඤ	58, 418
න භාසමානං ජානතති	440
න ම'ජ්ජ මනතා පටිභතති තාත	228
න මජ්ජප් යසං පතො	348
න මනතයොගා න කසාවයොගා	220
න මෙ අකාසි වචනං	294
න මෙ අකොපි රජ්ජන	304
න මෙ අභිසරෙන'කො	346
න මෙ ඉදං තථා දුක්ඛං	152
න මෙ බලං මුඤ්ජමයං ධරෙති	224
න මෙ දුතියො ඉදමත්ථි කොසිය	366
න මෙ දුතියාසිතං බුද්ධිම	160
න මෙ දෙසසා උභො චකුචු	16
න මෙ පිතා වා අථවාපි මාතා	100
න මෙ පියං අප්පියං වාපි හොති	148
න මෙ භයං අනවගතං මහනතං	202
න මෙ සුත්තං වා දිට්ඨං වා	338
නමො කතාන භුතානං	312
නමති දෙවී න ගජධබ්බි	54
නමති දෙවො න ගජධබ්බො	270, 304
නමති වෙණි න වණ්ඤාපි	296
නධිමසමිං කුමහස්සිං දධි වා මධුං වා	100
න යුජ්ඣමානා න බලෙන වස්සතා	438
නරානමාරාමකරාසු නාරිසු	396
නවපත්තවනං චුලලං	190

න	පිටුවකයා
න වීක්ෂයෙ ඉවුන්ති මනති පොසො	400
න වීක්ෂයෙ රාමකරාසු නාරිසු	402
න වීක්ෂයෙ සාධ උරාණ සත්තං	402
න වුයගමානං සොතෙන	88
න වෙ පියං මෙනි ජනිඤු තාදිසො	432
න වෙ රුදනති මනිමනොතා සපඤ්ඤ	416
න සතති දෙවා පවසනති නුන	182
න සප්පිකුමෙහා නපි තෙලකුමෙහා	94
න සබ්බභූතෙසු විධෙතඤු රක්ඛං	164
න සාධු බලවා බාලො	22
න සා සභා යඤ් න සතති යනොතා	438
න සිසාමෙනං විදධාති හොගං	22
න සො රාජා යො අජෙය්‍යං ජිනාති	438
න භායතෙ බාදිතුං මය්‍යං පච්ඡා	422
න භ නුන සො බාරිවිධං අභාසි	228
න හි ධම්මො අධම්මො ව	86
න හි නුන අයං බුජ්ජා	290
න හි නුතයං රාජපුත්ති	290
න හිරක්ඛං සුවණ්ණං වා	346
න හි සක්ඛා පබ්බජිතුං	212
න හි සො සක්ඛා භන්තුං	210
න හෙතමඤ්ඤං මහනිපි සෙනා	178
න හෙතං ධම්මං සිවිරාජ වජ්ජං	240
නාගො අයං නියති භොජනඤ්ඤං	194
නාගො යථා පට්ඨාමජෙක්ඛි බාසනං	12
නාවචනවණ්ණං න බහුන කතං	400
නාඤ්ඤා විධුරා රාජ	120
නානිදිසා සුසම්මිදා	188
නාධිච්චලාධං න පටිනාමජං මෙ	200
නානා දුමගණාකිණ්ණං	88
නානා රුකොති සඤ්ජනනං	60
නානුමිකො ගරු අඤ්ඤං	142
නාපරජකාමි සුමුඛ	348
නායං වයො තාරකරාජ සතතිහො	84
නාහං අනාගතං දීඝං	352
නාහං කාසිපති භිතො	346
නාහං ගමිස්සාමි ඉතො කුසාවතිං	286
නාහං දුක්ඛකාමා රාජ	218
නාහං දුක්ඛපරෙතොති	32, 236
නාහං රොහතන ගච්ඡාමි	26, 28
නිසබ්බතපාද විසිධානුවාරිති	396
නිකම්ප පඤ්ඤාකුධාති	272

න

පිට්ඨකා

නිවෙසනං කසස භුදං සුනඤ්ඤ	230
නිසලම් බන්ධයො රාජා	52
නිසලම් ච කතං කලිං	52
නිසලම් දණ්ඩං පණයෙය්‍ය ඉක්කුරො	52
නිසිලෙ'පි රහොදනි	38
නිහනති යො රුක්ඛඵලං පටබ්‍යා	226
නුන තාරකවණ්ණහෙ	150
නෙකම් ගිවිං නෙ කාරෙහස්	288
නෙතා පිතා උග්ගතො රට්ඨපාලො	244
නෙරුව අවිසෙසා ච	390
නෙව කිණාමි න පි විකිණාමි	354
නෙව ගීතා කාසිපති	348
නෙවාහමිත්තානමනුජ්ඣනාමි	416
නෙවාහමෙතං අභිසද්දහාමි	418
නෙස ධම්මො මහාරාජ	158, 322
නො වෙ අත්තප්පයොගෙන	338
නො වෙ තුවං උසස්සහසෙ ජනිඤ්ඤ	12
නො වෙ තුවං මහෙසෙය්‍යා	150

ප

පඬියා රාජා අනිකකතො	272
පඬෙකච පොසං පලිසෙ ව්‍යසනනං	80
පඬෙතා ච කසස භුසදස්සනෙය්‍යා	226
පඬෙතා ච කාමා පලිපො ච කාමි	76
පච්චකමුඤ්ඤ නෙසාදෙ	332
පඤ්ඤාමගුණසානගොචරා	406
පඤ්ඤ පඤ්ඤානධා හකම්	424
පඤ්ඤ පණ්ඩිතා මයං හදොහ	24
පඤ්ඤ පණ්ඩිතා සමාගතා	70
පඤ්ඤමමුපි හද්‍රමධනස්ස	262
පඤ්ඤාලරාජා මීගචං පට්ටෙය්‍යා	102
පඤ්ඤං ච ධො අසුසුසුසං	170
පඤ්ඤාසිහිනති එතා	206
පඤ්ඤායුපෙනං පිරියා විහිනං	20
පඤ්ඤා සුතං විනි වසිනි	170
පඤ්ඤා හි සෙට්ඨා කුසලා වදන්ති	182
පඤ්ඤාචජෙකා මහොසධොති	72
පට්ටගහිතං යං දිනනං	310
පට්ටමනෙව විතපං	166
පතිතාසු මයං හොතො	304
පතෙව පතනං සෙට්ඨ	32, 336

ප

පිට්ඨකා

පදෙධා භූමිමනාලිකකසම්.	138
පභාවතී. ව ආදය	302
පභාවතී වණණපලොභිතො නව	286
පභින්නා පභසිරිංසු මෙ	134
පමන්නං පරදරෙසු	318
පරම කාරුණ්ණිකං පන්නං	128
පරසස වා අත්තනො වා පි හෙතු	24
පරාවන්නජාතා ව භවතී කුඛකුචී	394
පරිපකෙතා තෙ ගබ්භා	208
පරිපකෙතා මෙ ගබ්භා	208
පරිසායමපි මෙ අයො	138
පරොසනං ඛන්ධයා තෙ ගභීතා	430
පරොසනං ඛන්ධයා මෙ ගභීතා	430
පරොසනං ජානපද	306, 312
පලාසාද ව ගවජා	372
පලලංකං පභිණි ඛිප්පං	190
පවාසමසස වණණණති	394
පව්ඨමෙති කාසිරෙණ්ණ	60
පසන්නමෙව සෙවෙයා	248
පසසනතු නො මහාසඛසා	326
පසසාමී පොසං අලයං මහගසසං	366
පසසාමී වොහං දහරිං කුමාරිං	78
පභාරවරබෙන්නකණ්ණ	258
පහුනං මෙ ධනං සකකං	18
පාකභංසා ව සුමුඛ	340
පාණං වජ්ජනති සනෙතා නාපි ධම්මං	404
පාණිසසරා මුත්ඛිනා ව	358
පාණිසසරං කුමහථුනං නිසීපෙ	436
පාණෙන තෙ පාණමහං නිමිසසං	104
පාතො ව බො උග්ගතෙ සුරියමහි	46
පාතො ව පාතරාසමිභි	188
පාපාති කම්මාති කරොති බාලො	20
පාසාණසාරං බණ්ඩ	288
පාසාණො නුන තෙ හදයෙ	288
පාසාදවාසා පඨවීගවාසසං	424
පිඛිණියාති සබ්බලොකිසසරසසං	398
පිතරං මෙ ජනෙත්තං ව	312
පිතා ව මාතා ව උපට්ඨිතා මෙ	426
පිතා මම. මූල ඵලෙසනං ගතො	222
පිතු ව නෙද්ද සුපපියො	316
පිතුසස වචනං සුචා	298
පියං මෙ මානුසං මංසං	432
පියා මෙ මානුසා කාමා	264

ප

පිටියිකා

පියො හි මෙ ආසි සුපණ්ණරාජා	148
පියං ච සබ්බසොවණ්ණං	350
පීණිකා නෙන ලාභෙන	302
පුකකුසපුරිසස්ස නෙ ජනිතූ	72
පුඤ්ඤවිධංසෙ අමරො න වමහි	234
පුණ්ණවපි වෙමං පයවිං ධනෙන	400
පුත්තා ච දුරා ච 'නුජීවිනො ච	204
පුත්තාපි තුඤ්ඤං ඛහවො	206
පුත්තෙහි ච මෙ එතෙහි	208
පුත්තො ච මාතරං හතඤ්ඤා	280
පුත්තො තවායං තරුණො සුධමෙඤ්ඤ	54
පුට්ඨෙ රසද්දී ගොතති	316
පුරකීමෙන ධාවතති	276
පුරායං අමෙත අවෙච්ඡති	186
පුරිතූඤ්ඤ භුතපති යසස්සි	176
පුරිමං දිසං කා තං පභාසි දෙව නෙ	364
පුතිමංසං කුසගෙගන	42
පෙසිකා රාජිනො දුතා	48
පොසෙතා නෙ ජනෙතති ච	134

ඵ

ඵතං ජනපදං ගතඤ්ඤා	218
------------------	-----

ඛ

ඛකස්ස ච පාචාරිකස්ස රඤ්ඤා	396
ඛලං පඤ්ඤවිධං ලොකෙ	170
ඛලියං හි සො නික්ඛිලති	356
ඛවෙණ්ඤා ඉහමදනස්ස	160
ඛහුති වස්සපුගාති	310
ඛහුති සමණහදාති	264
ඛහුති ඛන්ධයා ජිනා	158
ඛහුති මෙ දන්තපුගා උළාරා	116
ඛහුති මෙ රාජකුලමති සතති	112
ඛාරාණස්සං අහුරාජා	126
ඛිත්ථස්සරො නාතිවිස්සට්ඨවාකෙයා	226
ඛිහම්මොකා වච්ඡතා	64
ඛිහමාති මාතාපිතරො	320
ඛිහා උජ්චාරුමුඛො කුතොසි	106
ඛිහමණො ච අධියාන	404

හ

පිටුමිකා

හකෙබ්බා අයං මිත්තසසානං	132
හපේ හජනාං පුරිසං	248
හණං කණණසුඛං වාචං	30
හාතරොසම් මහාරාජ	40
හාතරො හොනති මෙ ලුඤ්ඤ	28
හදකාරො ච මෙ පුතො	120
හදකො චනයං පකඛි	40
හයඤ්ඤා නාගච්චෙන අපචා	116
හයනනු තෙ අත්ථගතං මහනාං	202
හයා හි සෙට්ඨස්ස චචො ඛමෙථ	178
හරියා චෙ පුරිසං චජ්ජා	144
හරියා මමොනා තිසතා අළාර	198
හරියාසු පොසො සද්ධිසු පෙක්ඛවා	368
හලලාචියො නාම අහොසි රාජා	42
හවනාං චද්ථි හොතිං ච	314
හවනා මිත්තානි අරො න හොනති	230
හවංතු කච්චිත්ත මහාසතතු	332
හවනනු චිත්තො සුතමස්සකො තෙ	8
හාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං	440
හිත්තානි කට්ඨානි හුතො ච අනෙ	222
හියො මං ආච්ඡි පිති	18
හුඤ්ජසු හොගෙ චිපුලචලෙ කුමාර	50
හුත්තා ච සා ද්වාදස හනති පාපකෙ	362
හුත්තා මෙ හොගා තිද්ධිසුථි දෙව	52
හුත්තානි මෙ හුත්තනි නමස්සකො	234
හෙත්වාන නාසං අතිකස්ස රජජු	202
හෙරි මුද්ධිකා පණවා ච සබ්බා	60
හොගබලං ච දීසාවු	170
හොනො ච රටෙයි විජිතෙ	304

ම

මජ්ඣිමනිකෙ සම්පට්ඨකෙ	38
මණයො සබ්බමුත්තං ච	354
මණිමයා සොචණ්ණමයා උළාරා	198
මණි මමං චිජ්ජති ලොහිතබේයා	204
මණ්ඩවා ඛාලොසි පරිත්තපඤ්ඤා	6
මතං වරෙයා පරිසුඤ්ඤිලො	418
මත්තා ගජා හිත්තගලා පභිත්තා	82
මද පමාදෙ ජායෙථ	158
මනසා අගමා ඉත්ථං	190
මනසා චෙ පද්ධෙයන	278

ම

පිටුරිකා

මයමෙකරනං විසවසිමහ ලුදු	44
මයුරකොණ්ඩාභිරුදෙ	296
මයොව්තා ජානපද	136
මයගමිපි ධනං පහුතං	210
මරණං වා තයා සද්ධිං	322
මලලං ගිරිං පණ්ඩුරකං නිකුටං	42
මහාගණාය හත්තා මෙ	338
මහාරුක්ඛස්ස ඵලිනො	256
මහාරුක්ඛපමං රට්ඨං	256
මහිද්ධියං ආගමනං අහොසි	184
මංසකාජං අවහාය	122
මංසොදනං සප්පිපායං ව භුංඤ්	100
මා ව වෙගෙන කිව්වානි	168
මාණව අභිරුපොසි	414
මාතරං පඨමං දජ්ජං	134
මාතා ව පුතනං තරුණං නනුජං	146
මා තාත ඉක්ඛරොමහිති	168
මාතා දීපද ජනිකුපෙට්ඨ	72
මාතා පිතා ව භාතා ව	314
මාතා පිතා පරමා ඛන්ධවානං	144
මාතා පිතා භගිනි භාතරො ව	144
මාතා පුතෙතන සම්බන්ධ	302
මාතු ව මෙ රුදනිතා	210
මාතු භට්ඨාය භාතුච්ච	140
මා තෙ අධිසරෙ මුත්ථි	168
මා කුං වන්ඤ රුද්ධි	208
මාදිසංස න තං ජනනං	298
මා නං දහරොති උක්ඛස්සි	122
මා නං රුපෙහ පාමෙසි	290, 292
මානානිමානා කලහානි පෙසුනි	96
මා නො අජ්ජ විකක්ඛංසු	342
මා නො දෙව අද වක්ඛං	16
මා භාසි පතනං සෙට්ඨ	338, 344
මා මෙ කුණ්ඩි මහාවිර	192
මායාතාරා රහිගමිජෙක්ඛි කරොනතා	86
මායා වෙසා මරිටි ව	342
මායොහා මං කරි හදුනෙන	132
මාසු පුතෙක රතිකිළිතානි	216
මාලං ව ගජං ව විලෙපනං ව	200
මාලි නිරිටි කායුරි	92
මාගෙව කුං අධිමමට්ඨ	132

ම

පිටස්ඛිකා

මිගලුදෙණු මහාරාජා	36
මිග්ගිව හනනා සරවාපධාරිනා	366
මිසෙස දෙවා තං යාවනභී	186
මුඛං ව නසස භුසදස්සනෙය්‍යං	224
මුත්තානං ව වාහසභස්සානි පඤ්ච	64
මුත්තො ව යො පොරියාදස්ස හත්ථා	426
මුත්තො තුවං පොරියාදස්ස හත්ථා	418, 424, 426
මුත්තො වමෙපය්‍යකො නාගො	58
මුත්තො ව යො පුරියාදස්ස හත්ථා	102
මුත්තො න ඉවිඪී ඔධෙධිතුං	342
මුත්තොසි හත්ථා වාළානං	132
මුසා කාසං යථා සච්චං	402
මුසාවාදං පුරකඛත්ථා	348
මෙසනං විතකඤ්ච භාවෙථ	216
මොසං වස්ස හුතං හොති	356

ය

යක්ඛා ව මෙ පුත්ත මිකංසු ඵලං	6
යක්ඛා පියාවා අථවාපි පෙනා	84
යක්ඛා ගවෙ සනති මහානුභාවා	6
යකෙඛ පියාවෙ අථවාපි පෙනෙ	84
යතො පි ආගතො අයො	140
යත්ථසු හෙරි නදති	294
යථා ආරක්ඤකං නාගං	270
යථා උදයමාදිවො	314
යථා ච ම්‍යායං සුමුඛො	334
යථා වොරො යථා දිද්ධො	390
යථා තං සිවයො සබ්බං	16
යථා නදී ව පඤ්චා ව	400
යථාපි අස්ස නගරං මහනතං	144
යථාපි වරෙඤ චිමලො	122
යථා පිතා වා අථවාපි මාතා	436
යථාපි තෙ ධතරද්ධා	414
යථාපි නාවං පුරියොදකමිති	76
යථාපි පාවතො බුහෙමි	124
යථාපි මාතා ව පිතා ව පුත්තං	12
යථාපි මාතු ව පිතු අගාරෙ	204
යථාපි රමමකො මාසො	122
යථාපි නිමවා බුහෙමි	124
යථා මහාවාරිධරො	88
යථා රසකමාගමමි	438
යථා සාමුද්දිකං නාවං	270

ය	පිටප්පිට්ඨක
යථාතං තච මාගමම	438
යද උමගයමානා මං	288
යද ච පටිබුද්ධකීඨවා	316
යද ච සො පකිරති තා ජටායො	224
යද තා පසසනති සමෙකකම්මානා	398
යදද්දසං තං තිට්ඨනති	234
යද න පසසනති සමෙකකම්මානා	398
යද පරාභවො හොති	32, 324
යද මං භුකුට්ඨං කඨවා	288
යද සුඤ්ඤාපි සුපිනෙ	316
යදි වසසසතං දෙවො	254
යනනු පාසෙන මහතා	324
යනනුනිමං දදෙය්‍යං පහඬකරං	210
යමද්දසා ච දහරිං කුමාරිං	118
යමනතපානෙ විපුලසම් ඔභිනෙ	156
යමානු දෙවෙසු සුජමපතීති	14, 174
යමානු නාඤ්චිරියනති	254
යමුග්ගතෙතො උරගොති වාහු	56
යමෙකරතති අනුතප්පපේතං	44
යමෙකරතති පටිමං	82
යමෙතමකකා උදධිං මහනතං	22
යධිමං නදිං පසසසි සීසසොනං	44
යසමා ච මෙ අනාධිමනොසීසාමි	106
යසමා ච වසසති දෙවො	256
යසමා ච වාරි ගමහිරං	130
යසමා ච විරියං අඤ්ඤා	254
යසමා ච සඛගතා එතෙ	320
යසස අසසසහසසානි	298
යසස උසහසහසසානි	298
යසස කං භතතො රසෙඤ්ඤා	340
යසස ධෙනුසහසසානි	298
යසස නාගසහසසානි	296
යසස රජසහසසානි	298
යසස රුකකසස ජායාය	252
යසස ලොභිතකා කාළා	344
යසසසස සකති මරණෙන රාජ	76
යසසාහමිවජාමි සුධං මහාමුනි	364
යසසා හි ධමමං පුරිසො විජඤ්ඤා	434
යං එතා උපසෙවනති	70
යං කතරය්‍ය කුපිතො දිසො දිසං	408
යං කිච්චං පරමෙ මිනෙත	334

ය	පිටුවකිනා
යං කිංකරී උභතො තිරෙ	90
යං කිංකරී දුක්ඛං ච සුඛං ච එතෙතා	238
යං කිංකරී රතනං අත්ථි	354
යං බලු ධම්මමධිනං	332
යං ච මාතුධනං හොති	318
යං වෙ තා උපසෙවනතී	406
යං වෙ දිස්වා කණ්ඩරි-කිනනරානං	396
යං තං අප්පච්ඡම්භ අකිත්තධි නො	26
යං තෙ කතා බ්‍රාහ්මණස්ස ධනාසා	102
යං කුං තාත තපෙ කම්මිං	166
යං කුං පති නිසිනෙතාසි	88
යං දණ්ඩකාරකුංඝගතස්ස මාතා	104
යං න කකුචන දෙපිට්ඨං	322
යං නරං උපරමනති නාරියො	406
යං පසු ධීරං ඡබ්බධිති	162
යං පසු පසුපාලස්ස	164
යං මනුස්සා විචජ්ජනති	98
යං මං සො යාවිතුං ආන	18
යං යං හි ද්වාරං ගෙජ්ජනති	276
යං යං හි රාජ භජති	40
යං යාවමානා න ලභනති පුලෙඛ	98
යං වුද්ධෙහි උපඤ්ඤතං	342
යං වෙ පිට්ඨා හතෙය්‍ය පොසො	98
යං වෙ පිට්ඨා අභ්ඤ්ඤා සයනති	96
යං වෙ පිට්ඨා අවෙලකොච නගෙනා	94
යං වෙ පිට්ඨා අකකවෙණුපුත්තා	98
යං වෙ පිට්ඨා උක්කලෙයා ආචිලකෙතා	96
යං වෙ පිට්ඨා එකදුපා සයනති	98
යං වෙ පිට්ඨා වික්කසම්මි අනෙසමානො	94
යං වෙ පිට්ඨා දුට්ඨරිතං වරනති	98
යං වෙ පිට්ඨා දුට්ඨරුපාව නාරී	96
යං වෙ පිට්ඨා දුට්ඨරුපොච පොසො	96
යං වෙ පිට්ඨා පක්කකම්මයා සයනති	98
යං වෙ පිට්ඨා පුබ්බදෙවං පමනා	100
යං වෙ පිට්ඨා පෙසනෙ පෙසයනෙතා	98
යං වෙ පිට්ඨා භාසෙය්‍ය අභාසනෙය්‍යං	96
යං වෙ පිට්ඨා වුට්ඨාය පවේධමානො	94
යං සාලට්ඨකම්මිං සෙනනො	72
යං හි කිංකරී මනුස්සස්ස	242
යං හි යාවෙ තං හි දදෙ	16

ය

පිටුපිටිකා

යා ඉමා රතෙතායා අතික්කන්තා	298
යා කාවි නජ්ජා ගබ්බමභික්ඛවිනති	22
යා ච නිලොලාකනසීලා	392
යාවතොතා පුරිසක්ඛකං	74
යාව හරියා ධනක්කිතා	282
යාදිසං කුරුතෙ මිත්තං	40
යානක්ඛ වතිදං ලභං	264
යානි සච්චානි දීපදිඤ්ඤ	18
යා පුණ්ණමාසෙ මිගමඤ්ඤොවතා	232
යාවතා කසි ගොරකඛා	188
යාවතොතා උදබ්බිඤ්ඤා	134
යාවතොතා පුරිසක්ඛකං	144
යාව මත්තස්සලොකසම්මං	88
යා සීලවතී අනාඤ්ඤාදෙය්‍යා	70
යාහං පුබ්බෙ නිය්‍යාමී	210
යුතො දෙව රටෙ දෙහි	16
යුතො රටො මහාරාජ	38
යුවා සුජාතො සුමුඛො සුදාසනො	78

යෙ

යෙ කුඤ්ඤරා සත්ත යෙතා උලාරා	154
යෙ කෙවි මාත්‍රසා කාමා	110
යෙ කෙවිමෙ අකථි රසා පථව්‍යා	424
යෙ කෙවිමෙ මච්ඡරිතො කදරියා	358
යෙ කෙවිමෙ සුභතතිමාසසානා	358
යෙ බත්තධම්මෙ කුසලා භවතති	424
යෙ බත්තියායෙ ඉධ භුමිපාලා	430
යෙ භුග්ගමනො ආකිණ්ණවිවා	144
යෙ ච කාමෙ පහස්වත	264
යෙ ච ධම්මස්ස කුසලා	314
යෙන අකෙසන ආගඤ්ඤි	14
යෙ නොවිතා ජානපද	136
යෙ මං යාවිකුමායතති	284
යෙ මිගෙන මිගං හතති	284
යෙ වද්ධා අබ්බතතික්කන්තා	348
යෙ වසතති සමිතාරො	312
යෙ විප්පමුක්ඛො අනවජ්ජහොපිතො	54
යෙ වුච්චිසි පරිභාසතති	278
යෙසං රාගො ච දොසො ච	8

යො	පිටුවකිනා
යො අභ්‍යාසකෙටි න පරසස දුක්ඛං	236
යො ඉසසරොමනීති කරොති පාපං	236
යො කිව්ජගතසස ආතුරසස	70
යො බණ්ඩසො පබ්බජිතං අපේදධී	180
යොගප්පයොගසකිංතං	172
යො ගුහ්‍යමනනං පරිරක්ඛණෙය්‍යං	140
යො ච අරියරුදං භාසෙ	348
යො ච එතානි යානානි	126
යො ච තං තාන රහෙය්‍යං	168
යො ච කුං සබ්බො හෙතු	34
යො ච ධම්මවිභාගඤ්ඤ	172
යො ච රාජා අධම්මවෙධා	258
යො ච රාජා ජනපදං	256
යො ච වනතකසාවසස	114
යො ච වසසසහසසානං	278
යොජයනතු රජේ අරෙස	300
යොජෙනතු වෙ රාජරජේ	8
යොජෙනතු වෙ රාජරජේ සුචිතෙත	60
යොජෙහි සාරථී යානං	18
යො තසස ආසි පලලවෙතා	192
යො තෙ කතො සංගරො බ්‍රාහ්මණෙන	418
යො'ධ ධම්මං නිරංකත්වා	262
යො'නතතො මරණං බුජ්ඣයි කුං	428
යො තෙව නිදං න පුනසසසංසං	238
යො ච පබ්බජිතං හතති	278
යො පාපකං කම්මකරං මනුසෙසා	234
යො පිට්ඨිමංසිකො හොති	92
යො පුතො කාසිරාජස්ස	150
යො බ්‍රාහ්මණසහසානි	296
යො හජන්තං න හජති	248
යො මංසහෙතු මිගං වරෙය්‍යං	424
යො මිගෙන මිගං හතති	348
යො මෙ කතො සබ්බරො බ්‍රාහ්මණෙන	420
යො රාජා අධම්මවෙධා	278
යො ලොභා පිතරං ගතති	278
යො වෙ ඉව්ජති කාමෙන	316
යො වෙ කතඤ්ඤ කතවේදී ධීරො	182
යො වෙ දසස'නති වජාන	16
යො වෙ නරො සුහදං මඤ්ඤිමානො	142

යො	පිටුවනිකා
යො වෙ පියං මෙ'ති පියානුකඩිති	432
යො වෙ හදයස්ස පද්ධගු	72
යො සඤ්ඤතෙ පට්ඨජිතෙ අවඤ්ඤිති	180
යො සබ්බලොකං වරතො මහාමුනි	362
යොහං අත්ඤ්ඤා ධම්මඤ්ඤා	120
යොහිත්ථියා වා පුරිසස්ස වා පන	364
යො හිත්වා පුට්ඨසංයොගං	92

ර

රඤ්ඤාහං පහිතො දුතො	120, 122, 126
රජස් ව පටිපත්තකම්මා	118
රතං ව වොරා බාදනති	160, 162, 164
රමසපු හික්ඛාවරියාය පුත්ත	54
රමමං ව තෙ ආවසනං කරොන්තා	10
රසානමඤ්ඤතරං එතං	414
රාජපුත්තො ව උඤ්ජාතො	68
රාජා අහොසිං මගධානම්ඤ්ජරො	200
රාජා බො පට්ඨජිතො	216
රාජා ව පයථිං සබ්බං	404
රාජා ව පට්ඨජ්ජමරොවයිත්ථ	80
රාජාහිරාජා මනොජො	310
රාජා මෙ සො දිජා මිත්ත	324, 338
රාජා මෙ සො දිජො මිත්තො	34
රුක්ඛග්ගහනා බහුකෙත්ථ පුප්ථිනා	370
රුපපච්ච පළිමට්ඨිව	88

ල

ලභ්වාරො තතොකායො	138
ලභ්වා සුඛං මජ්ඣති අසපඤ්ඤා	22
ලුද්ද දෙව ඉමෙ සකුණා	344
ලුද්දපුත්තා නිසාමෙථ	110
ලුඤ්ඤ දෙව සමායන්ත	110
ලොකවික්කමථනා හි නාරියො	406

ව

වට්ඨනාවළි සංඛ්‍යාසා	128
වණ්ඨිබ්බතො මඤ්ඤ වණ්ඨි අනුක්කරං	14
වධිස්ස මෙ තනති පරාමසන්තො	114
වනෙ එලං ව මුලං ව	306
වන්දිත්වා සො පිතරං මාතරං ව	422
වන්දෙ අහං පබ්බතරාජසෙට්ඨං	154

ව

පිටුසංඛ්‍යා

වංශේ ඉන්ද්‍රවර්ණී සාමං	154
වංශේ භාගිරතීං ගඛං	154
වංශේ සීහෙ ව බ්‍රහ්මෙස ව	152
වරං වෙ මෙ අදෙ සක්කං	192
වාණිජ්ජ රට්ඨාධිප ගවජමානො	194
වාතසීතානි ගසෙකසිං	128
වාතඤ්ඤ ජාලෙන නරො පරාමසෙ	404
වාතො ව ගන්ධමාදෙනි	340
වාළුමිගානුවරිතො	128
විකිණ්ණවාචං අනිගුණමනනං	140
විවිත්‍රපුප්ඵං හි වනං සුතං මයා	228
විජ්ජාධිරා සොරමධියමානා	86
විදොධා ව නාගො කොඤ්ඤමනාදිසොරං	114
විනාසි දුතා නව වචනං ජනිජු	58
විබ්භතාවිතො කුපිතිජුයා'සි	56
විමලෙ තිහි වසෙසහි	190
විවිච්ච භාසෙය්‍ය දිවා රහස්සං	74, 144
විවිධ අධිමානා සුභොමිහං	48
විලානා මුදුකා සුඤ්ඤා	188
විලොමමාවරති අකිච්චකාරිණී	394
විසං පජානං පුරිසො අදෙය්‍ය	428
විසසාසමාපජ්ජමිහං අවෙලො	142
විසසාසයෙ න ව නං විසසයෙය්‍ය	148
විහිතා සතති මෙ පාසා	328
විතසඤ්ඤා න සෙවෙය්‍ය	248
වෙණි කුමසි වණ්ඩාලී	296
වෙද න සව්වා න ව විහ්ගලාහො	76
වෙදෙහපුතො හදුනොත	150
වෙලා යථා සාගරවෙගවා පි හි	376
වෙසඤ්ඤාතරං කං පුට්ඨාමි	166
වෙහාසයං අගමා භූරිපඤ්ඤා	4
වෙහාසයං කලොගමම තිට්ඨසි	94
වෙහාසයං තිට්ඨති අත්තලිකෙඛ	174

ස

සක්කස්ස දසස්ස යද සුභොමි	422
සකිදෙව සුතසොම	420, 428
සතුමාරො සබ්බාසමිං	336
සකකා උභින්නං වචනං තිතිකඛිතුං	178
සකෙකා ව මෙ වරං දජ්ජා	234
සකෙකා පි හි භුතපති	166
සකෙකාහමිසමි දෙවිඤ්ඤා	18

ස	පිටුවකිනා
සබ්බා ව මිත්තො ව මමාසි සිව්ක	16
ස බ්‍යෙමෙව උපගමි අසසම.	376
සබ්බි තුව. කුණ්ඩලිති	168
සහගුපග. පුංඤ්ඤාලිං. ජනිතු	240
සඤ්ඤාලියං සමුදානො	272
සමොපෙව අමිත්තමි	146
සබ්බාමසියෙ සරසනති සංයුතෙ	376
සවාහං බාලො පරනෙයොහා හමසමි	52
සවෙ අත්තපයොගෙන	338
සවෙ අනුදිට්ඨං නයා මහාමුනි	360
සවෙ අයං නියති භොජනාසං	194
සවෙ අහං තාන තථා යථා පුරෙ	156
සවෙ අහං මට්ඨසාමි	90
සවෙ ඉදං බුද්ධෙ පුරුෂකං සියා	164
සවෙ ව තං රාජමදෙසහෙයා	14
සවෙ තුව. හතතුරුසෙසසුතො	412
සවෙ තුව. මයහ සතිං ජනිතු	238
සවෙ තුව. විපුලෙ ලද්ධභොගෙ	156
සවෙ තුව. සද්දහසි	416
සවෙ තුව. අමුච්ඡායෙ	294
සවෙ විවාහො ගිරිමාවහෙයා	418
සවෙ පුබ්බෙ කත හෙතු	250
සවෙ මංසාති භාතරසුං	294
සවෙ ලහෙථ ඛණං වා රහො වා	396
සවෙ ව කිසමිති කාලෙ	140
සවෙ වො වුසහ මානානං	134
සවෙ හි වචනං සච්චං	288
සවෙ හි වාහො ගිරිමාවහෙයා	58
සවෙ හි විරියං නායසා	254
සච්චං කිර මහාරාජ	412
සච්චං කසස හුතං හොති	356
සච්චං තෙ පටිජානාමි	298, 300
සච්චං බො එතං වදාසි කුමාර	50
සච්චපට්ඨකුසු නවමෙස හොතු	58
සකුප්පො නාම මෙ භාතා	122
සකුප්පො කාලසුතො ව	274
සට්ඨි අසසසහසානි	268
සට්ඨි ගාමසහසානි	266
සට්ඨි ධෙත්වාහසානි	268
සට්ඨි නාගසහසානි	268
සට්ඨි රජසහසානි	268

ස	පිටුවලිකා
සතං එකො ව මෙ පුතනා	36
ස තාදිසො පවුන්ති ලොහකුමභියං	280
ස තාදිසො භූමීපති	258
සත්ත කණ්ණස්ස කර්ථාන	292
සත්තමට්ඨි හදුමධනස්ස	262
සත්තගුබ්බො ව චොරානං	40
සත්තභි ලොහකුටෙභි	284
සත්ථා ව තෙ භොමී සධා ව ත්‍යමභි	434
සත්ථා ව මෙ භොසී සධා ව මෙසී	434
සද පි හදුමධනස්ස	202
සද මං ගීලති මඤ්ඤ	122
සද්ධාහං දෙවී මනුජෙපු පූජිතා	368
සත්තඤ්ඤාසීදානං නසාදං	332
සත්තො ව උඤ්ඤං ගවස්සාති	284
සත්තො ව මෙ අපට්ඨතා	352
සත්ඨං කත්වා අලිංගන	146
සපඤ්ඤා වා කාමගුණෙ අවෙසකති	182
සබ්බදුක්ඛසමතිසංගමං සිවං	410
සබ්බ භොග පරිජිණ්ණං	158
සබ්බ රතතිං විජානයිත්වා	354
සබ්බසෙතො පුරෙ ආසී	246
සබ්බං කර්මසාමි තවානුසාසනං	184
සබ්බං නරාභං සඵලං පුට්ඨිණ්ණං	8
සබ්බා නදී වර්ෂාගති	396
සබ්බස්සො සිබ්බිව සබ්බහසබ්බා	404
සබ්බව තෙ වසං ගතා	302
සබ්බසමෙවං හි නරාන නාරිනං	84
සබ්බො හි සංසයං පතො	312
සබ්බරෙව සමාසෙර	420, 428
සබ්භි හෙතං උපඤ්ඤානං	342
සමණෙ බ්‍රාහ්මණෙ වජ්ඣ	152
සමණොති මෙ සමිකතො අගොසී	142
සමපට්ඨතො පුටු සලෙලන නාගො	116
සමානලී දෙවවරෙන පෙසිතො	362
සමපක්ඛ වාහනො පොසො	38
සමෙබ්බාධි පතො ව මහානුභාවො	118
සමිකවො නාම මෙ භාතා	122
සයං ආයං වයං ජඤ්ඤා	168
සයං ජානපදං අත්ථං	168
සයං විමානං නරදෙව දීපවා	194
සරං ව පුහති යො සො	356
ස රාජපුතො පරිදෙවයනො	48

ස	පිටුවනිකා
සරාජා පරිදෙවෙසි	66
සරාජා පාවිසිව්‍යමිතං	60
සරානි වීයනානි සසෙලකානනා	82
සරිතා සාගරං යතාති	404
සරෙ යථා වාරි ජනිතුවට්ටං	438
සලකබ්බි ධිතිසමපතොගා	166
සලුදෙසු හංසනාපෙන	344
සලලපෙ නිසිතබ්බකපාණිනා	406
ස චිත්තරාජොපච්ඡිනායං දෙසං	182
ස සමුද්දං පරියායං	138
සහස්සයො ඉමා ගාථා	420
සංචුපමං සෙතමතුලාදසසනං	362
සංදධම්මකාලං පරිනික්ඛාගගතං	280
සංවච්ඡරං දිඤ්ඤාසානුභූතා	200
සංවච්ඡරං වා උපනං වා	318
සංවච්ඡරො මෙ වුසිතො තවනානිකෙ	204
සංවාසෙන හි මිත්තානි	230
සා ඉසස්සිතා ද්‍රාහිතා වසථි ලුද්ද	112
සා කොසියානුමතා පුතීමතා	374
සා කොසියෙනානුමතා පුතීමතා	370
සාබාහි රුකෙබ්බා ලහතෙ සමඤ්ඤං	78
සා ව අනෙතපුරං ගතත්වා	66
සා ව අක්කමමාගඤ්ථි	182
සා ව තං වතමොගඤ්ථ	188
සා තං පගගඤ්ථ උභොහි පාණිහි	374
සා තත්ථ පරිදෙවෙසි	182
සා ත්වං මයා අජ්ජ සතමහි අක්කමෙ	370
සා දුර සබ්බං ව නිසෙධයිත්වා	42
සාධු ධම්ම සුචි රාජා	242
සා නුත පුත රෙ පකකා	162
සාමා ව සොණා කබලා ව ගීඨා	280
සා මුහුත්තං පලායිත්වා	28
සායං ව පාතො උදකං සජාති	50
සායං ව පාතො කුටකාරි	284
සාලා කරෙරි බහුකත්ථ ජමබුයො	372
සාලියසරො සාරිපුත්තා	184
සා සුත්තවා නිලදුමානිලමබ්බතා	372
සාහං අජ්ජ විරාක්ඛමි	316
සිසෙතන විජජාවරණෙන බුද්ධියා	366

ස

පිටුවැන

සිරාහං දෙවී මනුජෙසු පුජිතා	364
සිරි ව නානා ලක්ඛි ව	166
සිලෙසුපමා සිබිරිව සංඛහකරා	398
සිසං නභානො උඤ්ඤමාලධාරී	112
සිහා ව වායසා ව අපොපි දීපියො	86
සිහා වායසා ව දීපි ව	130
සිහො යථා ලොභිතමංසභොජනො	388
සුකභපකෙඛ යථා වන්දෙ	438
සුකිවජරුපං පරිදෙවයවේනා	44
සුචිං සුගඤ්ඤි කිදසෙති සකකතං	360
සුජානො නාම නාමෙන	414
සුණන්දා භොජනො මම වචනං	312
සුණන්දමය්‍යං පරිසා සමාගතා	50
සුතාව පණ්ඩිතා ත්‍යමසා	346
සුත්වා කණණසුඛං වාවං	30
සුත්වා ධම්මං විජානාති	428
සුත්වාන ගාථා පරමස්සඤ්ඤිතා	184
සුද්ධකරං අනරියෙහි	328
සුද්ධකරං පොපියාදෙ අනාසි	422
සුදුපලනිකී පුරිසස්ස යාතිනා	156
සුභාසිතං තෙ අනුමොදියාන	178, 180, 182
සුමුඛ අනුපවිනනා	322
සුමුඛො ව අවිනේතනා	352
සුරියො කස්සනො භික්ඛු	378
සුලඤ්ඤාහො වත මෙ අහොසි	10
සුවණ්ණවන්දෙත්ථ ඛණ්ඩපාතිකා	374
සුවණ්ණවිතතං භූමිං	60
සුවණ්ණවීරවසනෙ	286
සුවණ්ණ සංඛ්‍යාවධරා සුවිග්ගහා	156
සුසංඛිතනාන ජනො	168
සුසන්ධි සංඛ්‍යා වීමධ්‍යුමං වණං	226
සුසංවිහිතකල්ලි නානං	158
සෙනෙවි ත්වං පණ්ඩි සසසමානො	102
සෙවෙථ චුට්ඨ නිපුණ ඛණ්ඩසුතෙ	182
සෙවමානො සෙවමානං	40
සො අපපමනො අකකුද්ධො	168
සො ඉධ ගරහිතො පරස් ව	410
සො උපෙනි තිරයං පතාපනං	410
සොකට්ඨාය දුරතොය	150
සොකුද්ධො ඵරුසං වාවං	352
සො ව තං තිරයං පතො	280
සො ව පොකුණරණියා තිරෙ	18
සො ව භක්ඛ පරිකම්මො	264
සො ව ගෙන නිකම්මෙ	190, 324

ස

පිටසංකතා

සො ව වෙගෙනුදැරෙනො	132
සො වාහං නිප්පත්තසාමි	414
සො විධ සන්ධිය පියානි හිත්වා	432
සො වෙ අකෝ ව ධම්මො ව	250, 252
සො ජිහ්වාවානං කමසි අසුමි	94
සොණා ධබ්බා සිගාලා ව	294
සොනං පටිසසි න චිරස්ස නාගො	196
සො තං යොගං පසුඤ්ඤස්ස	344
සො තං චිජිත්වා සබ්බාමං	300
සො තත්ථ භුත්වා ව අපො රමිත්වා	60
සො තෙ සභායං මුක්ඛාමි	326
සො ත්වං සංවෙසස්ස සුභද්දයො	166
සො නුනාහං වධිස්සාමි	238
සො පච්චිකං නිරයෙ භොරරුපෙ	58
සො පතීනො පවුතෙනා	326, 328
සොඛනාමිව පටිච්ඡතෙනා	390
සො මං තතො සමුට්ඨාසි	130
සො මං දිස්වා කිසං පණ්ණිං	130
සො යං එවං ගතා පකඛි	330
සො සම්බ්පාලො තරමානරුපො	198
සො සෙත්වා නුන මරණං	88
සො වො අහං පමොක්ඛාමි	28
සොහං අපෙතදරපො	88
සොහං තථා කට්ඨස්සාමි	192
සොහං තෙනාභිසතෙනාමි	132
සොහං දදමි සාරතෙත	136
සොහං ධම්මං අවෙකඛනොනා	322
සවායං ධම්මො ව තෙ විණේණං	322
සොහං සභාව සාධාහි	130
සොහං සමාගමෙ ජනිත්ථ තෙහි	194
සොහං සුප්පජානාමි	10
සොළසිත්ථි සහස්සානි	56, 92, 138, 268
සවාගතං ටෙට්ඨං භවතං	332
සවාගතං තෙ මහාරාජ	310
සවාධිපාගා භාරද්වොපො	120, 122, 124
සවායං දිකෙතාව නදති	246
සවායං වණො ඛජ්ජති කණ්ඩුවායති	220

හ	පිටුවකිනා
හස්සපාද ව නෙ යෙනා	128
හස්සාරොහා අනිකට්ඨා	158, 300
හස්සී අසසා රථා පතති	218, 308
හස්සිකබ්බසාදි ආරුය්ග	300
හස්සී ගවාසසා මණිකුණ්ඩලා ව	24
හස්සිබ්බසා අසසබ්බසා	402
හස්සී අසසස ව යොජනතු	306
හස්සීහි අසසසහි රජෙහි පතති	82
හතෙය්ගු ජිකෙය්ගුඛි ජෙදෙයෙය්ගු	402
හතෙය්ගු කට්ඨා මුඛව වධා දුජ්චිත	146
හතෙය්ගු දුති තිදිවං සමකකම	378
හරියමානො ධතරට්ඨො	340
හරෙණුකා වෙළකා වෙණුකිණුකා	372
හිත්වා සරං පබ්බජිතො අචෙලො	146
හිමව්වයෙ හෙමව්වකාය තීරෙ	42
හිමයාති හිමති පොසො	78
හිරාහං දෙවී මනුජෙසු පුජිතා	370
හිරි උප්පලවණ්ණාසි	378
හිරිමනා පි අහිරිකභාවං	98
හිරියා තිතිසංඛාය දංමන බන්ධියා	146
හීන ජවෙවාපි වෙ හොති	36

සසුදා නාමානුකූල මණිකා

අ	පිටියකා	ඉ	පිටියකා
අගළ	46	ඉරෙකු	378, 436
අභිකාල	382	ඉසිසිසා	186, 190, 218
අභිකාලකං	44		388, 390
අසා	304	ඉසස (මිග)	378
අභිගිරසං (ගොතමං)	180, 276		
අභිලො	146	උ	
අච්ඡ	372, 378	උකකසා	10
අච්ඡන	386	උද්ධි	410
අච්ඡනො	178, 180, 276	උද්ධිරා	90
අකුජන	380	උද්ධක	378
අධිකො	174	උද්ධකා	44, 222, 372
අධිකංකං	74	උපපොතිසො	4
අභිලිකක	44, 382	උපපොතිසො	4
අභිලිති	422	උපකරී	136
අනුරුද්ධා	184	උපකරුදානති	232
අනුසිසො	184	උපකරුද	376
අනුකවණහු	98	උපිර	382
		උසසවො	380
අභි	90, 370		
අරිකුමො	262, 266	උ	
අලමුසා	186, 190, 192	උභිමිග	378
අලිනවිකො	426	උභෙයා	372
අලිනසක	102, 108	උභෙයාකා	374
අලිනති	304	උසුකාරී	78, 80
අලිනතිසු	10		
අලිති	274	ඔ	
අසොක	382	ඔකාකසුකො	296
අසසක	304	ඔසධ	378
අසසක	372	ඔසධි - තාරකා	188
අභිපාරක	232, 234		
අලාර	196	ක	
		කකුධ	382
		කච්චායනො	184
		කච්චිකාර	382
		කච්චෙර	382
		කච්චිකාර	46, 382
		කච්චෙරු	378
		කච්චිති	396
		කච්චිතිකාර	382
		කච්චිතිපායන	278
		කච්චා	386
		කච්චි	372
		කච්චිමිග	372, 378
		කච්චිල	108
ආ			
ආටා	62		
ආනකු	184, 400, 404,		
	406, 410, 412		
ආභුජිනො	372		
ආලි	372		
ආසා	360, 364, 366, 368, 374		
ආසිවිස	86		
ආලමබර	388		

ක	පිටුවැනියා	ක	පිටුවැනියා
කමොරකා	398	කොවිලාර	382
කම්මාසපාද	104, 434	කොසලරාජා	388
කරවික	380	කොසිකි	88
කරෙරි	372	කොසියො	308, 314, 356, 362, 364, 374
කලාබු	178, 180	කොදුමන	92
කසසපො	184, 388		
කාකවජක	372		
කාකාති	382	බ	
කාකොල	280, 284	බෙමක	344
කාදම්බ	382	බෙමා-නදී	220
කදම්බිය	148		
කාරණච	382		
කාලිචකරාජ	184	ග	
කාවිජෙය	74	ගණමාදන	42, 358
කාසිපති	348	ගොරිමජු	22
කාසිරාජ	58, 60, 262, 344, 354	ච	
කාසුමාරියො	38, 310	චකොර	378
කාළ	412, 414	චකකවාක	372
කාළසුත	274, 278	චජන	46
කාළහස්සී	412	චජු	208
කාළාගඵ	382	චජ්ජිමා	104, 108, 408
කිකි	374	චජෙය	358, 418
කිනතර	396	චමර	378
කිමසිරිය	378	චමෙක	382
කිසවචජ	178, 184, 276	චමෙයයාකො	58
කුකුභ	372	චිත්තක	26
කුට්ඨ	382	චිත්තො	8
කුණල	372, 380, 400, 406	චිරිටි සඬකා	224
කුණබලිති	168	චිත්තක	372
කුරර	410	චෙලාවක	378
කුරවක	44, 382	චොච	382
කුරුඬගදෙව්	388		
කුසරාජා	292	ජ	
කුසාවතී	286	ජබ්බියාණ	110, 112
කුසො	288, 296	ජමා	372
කෙකා	370	ජලධාකුමා	388
කෙතක	372, 382		
කොක	372, 378	ජ	
කොකිල	62	ජමබුක	170
කොඤ්ච	62, 372	ජමබු	90, 222, 372
කොරණ්ඩ	382	ජමෙබ්නාද	374
කොරවා	416, 418	ජාතිසුමන	382
කොලිකො	184	ජීවකුජිවක	370, 372, 378

ක	පිටුව	ප	පිටුව
තිකුටං	42	පඤ්චාලරාජා	102
තිමිංගලො	406	පඤ්ඤාලො	158
		පණ්ඩා	60
ද		පණ්ඩරක	42, 140, 148
දණ්ඩකි	178, 276	පතිකොළඹ	38, 40
දනට්	382, 408	පදමක	370, 382
දංසපසස	272	පනස	370
දිට්ඨි	374, 378	පබ්බතො	184
දිසාවු	266, 270	පභාවතී	286, 290, 298
දුට්ඨොධිනො	404, 406	පලාසාද	372
දෙවදරු	382	පසදම්භ	378
දෙව්බ්‍රාහ්මණො	404, 406	පාටලී	44, 222, 372
දෙව්ලො	184	පාඨින	372
දෙව්ඤ	74	පාණිසසර	358, 436
ධ		පාවක	382
ධර්මා	284, 294	පාවාර	376
ධතරට්ඨා	414	පාවාරික	396
ධතරට්ඨො	32, 326, 328, 330, 336, 340, 344	පිඬුල	246
ධතතොනවාසී	388	පිඬුකානි	398
ධනුසෙබර	138	පියක	382
ධම්මනතරී	86	පියඬු	382
		පියාල	370
		පිලව	382
		පිසාව	84
න		පුකකුස	72
නකුල	86	පුඬුව	390
නටකුටෙර	388	පුණ්ණකොකිලො	410
නඤ	310, 314, 316	පුණ්ණො මනානිපුතො	184
නඤ්ඤා	186, 410	පුණ්ණමුඛො	382
නලින	382	පුනනාග	382
නලිනිකා	216	පුබ්බදෙවා	100
නටමලිකා	382	පුරිඤ්ඤ	176, 360, 376
නාග	378, 384	පුරිඤ්ඤ	378
නාරද	404, 406, 410	පෙතා	84
නාරදේ	184, 360, 362, 410	පොරිසාදේ	102, 106, 418, 422, 426
නාරදේ දෙව්බ්‍රාහ්මණො	404	චුසසකොකිලො	382
නාලිකිරො	178, 180		
නිප	90		
නිවාර	372		
නෙරු	388, 390, 418		
නෙසාදේ	324		
ප		බක	396
පජාපති	104	බාරාණසී	64
පඤ්ඤාලවණ්ණ	388	බිළාර	372, 378
		බුහුදත්ත	160, 272, 282, 398

හ	පිටුවකිනා	ය	පිටුවකිනා
හණ්ඩකු පිඪ	4	යමො	388
හලොවිය	42, 46	යුධිට්ඨිල	386
හාගිරි	154		
හිඩකාර	380	ර	
හිමරරො	174	රාම	104
හිමසෙන	386	රාහු	408
හුප්පන	382	රුරු	372, 378
හෙරි	10, 60	රෙණු	48
හොප්පනො	202	රොරුව	274
හොපො	86	රොහන	26, 28
		රොහිත	372
ම		ල	
මකර	406	ලබුප්	90
මගධ	304	ලුඳ්ක, ලුඳ්	28, 424
මසවා	14, 174, 190	ලොඳ්	370, 382
මණ්ඩවො	6	ලොප්පනුරි	388
මදිරා	388	ලොහකුමි	280, 282
මද්	286, 288		
මද්දකුලං	300	ව	
මධුකා	372	වකුල	382
මධුගනක	382	වක්කුල	382
මනොපො	306, 310, 312	වනුහු	186
මනොපිලා	380	වරාන	372
මයුරා	62, 372, 378	වරුණො	104
මලං	42	ව්නපිග	378
මකුලව	382	වාරණ	378
මසකසාර	196	ව්සවො	362
මහාපනාප	180	ව්සෙට්ඨි	78
මහිස	372, 378	වෙණු	372
මහොරග	382	වෙනරණි	86, 282
මහොසධ	20, 72, 134, 140	වෙනස	372, 382
මානඩ	4, 276	වෙදෙහප්පනො	150
මානලි	358, 362, 374	වෙනතෙයා	388
මාලුවලකා	408	වෙසසනතර	166
මිග. වීර	436	වෙළකා	372
මුවලිකු	372, 382	ව්‍යගස	372, 374, 378
මුනිඩග	358		
මුද්ඩක	10	ස	
මුරප්	388	සකුලා	372
මෙණ්ඩාරකුලං	8	සකෙකා	18, 24, 100, 176,
මෙපෙණ්ඩා	8		234, 270, 304
මෙණ්ඩිසරො	184	සච්චිවේවා	372, 374
මොව	372	සබ්බපාලො	198

ස	පිටුව	ස	පිටුව
සඛකානෙ	274	සීහ	372, 378
සච්චිතපාටි	386	සුජයානි	14, 174
සංකප්ථො	274	සුජාත	414
සත්තපඛකා	372	සුතනා	30
සත්තිගුලේඛා	38, 40	සුතසොම	206, 216, 410, 420, 428, 432, 438
සඤ්ඤා	374	සුදසසනා	216
සංකප්පිත	100	සුධම්මා	54
සංකප්පො	408	සුතඤ්ඤා	230
සම්බුද්ධා	150	සුප්පාණ්ණ	58, 140, 146
සම්මත	8	සුමුඛ	32, 322, 332, 336, 338, 340, 350, 352
සර්ගඛෙයා	176, 184	සුරියො	104, 358, 376, 418
සරහමිග	378	සුසුනාග	376
සරහො	36	සෙතක	20, 72
සලල	90, 382	සොගතධික	382
සස	372,	සොණ	304, 306
සසකණ්ණ	378	සොණකො	260
සහදෙව	386	සොණා	280, 294
සහ සසනෙතො	374	සොඤ්ඤා	414
සාධමිග	372	සොඤ්ඤා	150
සාමාක	378	සොඤ්ඤා	370
සාරිපුත්තො	184, 410	සොඤ්ඤා	212
සාල	44, 222, 382, 408	සොමනසා	48, 54
සාලියො	162	සොමො	104
සාලියසරො	184, 366		
සිංහල	372		
සිඛි	388, 398		
සිගාල	294		
සිඛු	372		
සිංහලාරක	44, 372		
සිරි	360, 364		
සිවයො	16, 18, 20		
සිවිරාජා	16, 234		

හ

හරිතාල	380
හරෙණ්ණකා	372
හංස	372, 382
හිංගුලක	380
හිරි	360, 364, 370, 372
හෙමවකා	42

විසෙසපද්‍යා කතමණිකා

අ	පිට්ඨකයා	ආ	පිට්ඨකයා
අකමිණි නොයා	4, 6	ආදසද්දසමණඛන	392
අකුතොභයා	382	ආද්‍ය	412
අකමානපඤ්චිමං	404	ආදෙයාරුපං	398
අවිදනතපෙමානුගත සස	402	ආනඤ්චිකොතා	428
අවිද නතසීලාසු	402	ආයතතෙ නා	360
අච්චාවදනී	392	ආරාමක රාසු	396
අවනකා	162	ආවසානී	68, 406
අඛණ්ඩානි	380, 382	ආවිද්ධනී මහාමායා	68, 406
අනිවිදෙණණ	274	ආවට්ඨා	390
අනිමානිතා	4	ආවාසු	398, 400
අනිවිකතාරො	276	ආපෙළුකෙ	376
අනිවෙලං	144	ආසසානා	2
අත්ථවතී	428		
අදකකමණෙයො	2		
අදෙවසතො	398	ඉ	
අද්ධානපරියායපපෙ	380, 382	ඉත්ථි යානං	298
අධම්මකාදරො	12	ඉත්ථසගොතන	378
අධිවිලභං	200	ඉසාරකුණ් කා	252
අනලා	406	ඉසසාධමෙමො	66
අනඤ්චනොයා	438	ඉසෙසරං	354
අනාසකා	254		
අනාලභියො	24	උ	
අනිගහසාසු	396	උට්ඨානකං	400
අනුමොදියාන	180	උද්	416
අනුපමෙතො	2	උප්පුනිකා	144
අනතකරී	390	උපහව්ව	8
අපසාදිතො	382	උපාගා	432
අපරනිකාරිතායො	382	උබ්බාතොයා	380
අපෙසවනාම	382	උමනාපෙයා	288
අඵඤ්චා	38	උච්චෙ ඛණ්ඩ	392
අඛණ්ඩානං	414	උච්චො	204
අඛණ්ඩානො	82	උභ්‍යංඤ්චො	212
අභිදෙසගතො	72		
අභිසමෙහානනී	380	ඵ	
අලිනවුතනී	400	ඵකනාහංගියො	388
අවාකරෙයා	430, 434	ඵකොදිභාවා	264
අච්චිච්චං	392	ඵලකමාරකං	388
අවුත්ථපරිභොගෙන	414		
අව්‍යාධිකො	438	ඬ	
අසනිනං	400	ඬවිතකො	432
අසංවිහාරී	364	ඬකඋලකො	2, 4
අසා	402	ඬමසනනී	402
අසංඛණ්ඩං	402		

ම	පිටුවක	බ	පිටුවක
ඔරකුලං	398, 400, 402	බන්ධනමෙම	424
ඔරුන්ධියානං	78	බාදියා	412
ඔලංකාපෙති	392	බුද්ධවානනකෙන	386
ඔසධො	152		
ඔසිඤ්ඤා	404	භ	
ඔක්කපෙ	404	භඩ්ධනිත්ථිපමාසු	402
ඔක්කප්පකායො	56	භලාගලං	410
		භුක්ඛණ්ණිකං	392
ක		භෙලඤ්ඤං	386
කකකුප්පෙවිතං	292	භොජුපිසං	402
කකිකපනං	416		
කකිජාති	394, 396	ච	
කකිලාය	380	චතුස්සතං	386
කකුභසසසිරුපමා	400	චතුලංකරුපං	178
කකනාමධෙය්‍යා	430	චාගමනා	20
කකොත	422	චිත්‍රගාරා	66
කකතප්පකතං	398	චිත්‍රබ්බෙත්‍රබ්බියො	408
කකිවෙති	386	චොච්චා	278
කා		ජ	
කාම-කාමිනී	398	ජවක	404
කාමචාරවා	390	ජවධාහකං	402
කාරා	426	ජ	
කාසාවියා	48	ජයාති	392
		ජලබ්බිපෙසිං	414
කි		ජත්ත	2. 384, 414
කිමොක්ඛ	416	ජරුද්දපානං	6
		ජාතිමද්ද	4
කු		ජාතු	434, 436
කුඩකුමියජාතා	374	ජායාපිනෙන	384
කුඩකුමී	394	ජිගිංසනො	16
කුලහන්තිනා	436	ජිනාවිනී	374
කුලවච්ඡින	212		
කුලලං	398	කි	
කෙ		කුමානාගාරං	66
කෙතකපුප්පනෙතං	78	ක	
කෙසලුන	408	කපනෙය්‍යා	374
කො		කමබ්බපධානෙ	436
කොට්ඨක	382	කලාවුතා	430, 434, 436
කොමාරහත්තාරං	400	කිබ්බිසමනං	136
		කුලාපුත්තකෙන	386

උ	පිටුවැනියා	ප	පිටුවැනියා
උණ්ඩිලසෙයාකා	254	පකඛියො	374
		පජ්ජා	10
		පක්ඛිකාමගුණසාකගොවිරා	406
උ		පක්ඛිපතිකා	386
උකඛිණෙයො	2	පක්ඛිනකො	388
උද්දලමානං	374	පටිකිරියෙමු	4
උරුකටලකො	94	පටිවිසසකෙහි	396
උරුසඛකාටයාන	218	පතිවෙලලනාහි	402
උජ්ජෙති	404	පථදුටුනො	4
උද්ධා	388	පදෙසං	392
උතකාමාසු	402	පද්ධාරට්ඨාසිනි	392
උපරකඛිසිගණා	406	පද්ධාරමහි	308
උමුද්දයානි	12	පසා	400
උප්චාරයො	388	පමුඛාබා	416
උද්ධාරිකා	48	පරදන්තූපජ්චිං	2
උදෙසිතිකා	386	පරාභූත	378
		පරාවතභජානා	394
		පරාවතතකජානා	394
ධ		පරිකිණෙණො	14
ධනුකාරි	382	පරිණාමයමානා	386
ධමමාතිසාර	238	පරියාපදනෙන	338
ධරණිධර	378	පරිහිටා	394
ධරණිමහිසසර	416	පලිබති	392
		පවුසං	394
		පච්චාප්පිකා	376
		පහුතභංගං	200
		පමුඛපිඤ්ඤා	232
න		පා	
නච්චගිහණිකමහිතාමුධා	406	පායෙන	424
නමුච්චපාසවාකරං	408		
නාසසථ	380	පි	
නාගකඤ්ඤා	54	පියානුකඩති	432
නාගනාසුරු	288	පියාවලෙසිනා	406
නාළිකෙරසඤ්චාරියෙන	380, 384	පිට්ඨපටි	386, 396
නිබ්භති	392	පුඤ්ඤඵලපපතං	8
නිකඛනපාද	396	පුප්ප්ඛිකං	402
නිච්චයනො	400	පුලෙඛකති	252
නිජ්ඣපනං	84	පෙතරාපවිසයං	410
නිමිසසති	410	පෙත්ඤානිතනා	280
නිරංතකා	262, 432	පොකබරණෙඤ්ඤා	18
නිලලාලෙති	392	පොරිසාදසසි කනෙන	422
නිලලාකතසිලා	392		
නිවාතකෙ	396	බ	
නිසිථ	436	බද්ධවසානුගතසසි	396
නෙල (නෙල මණ්ඩල)	378	බන්ධකියො	388

බ	පිට්ඨකයා	ල	පිට්ඨකයා
බලවිරියුපපනනා	56	ලඛිතියා	374
බහුගොනකමණි	436	ලපසකකරා	402
බහුවිත්තා	372	ලෙඩුනා	380
බ්‍යසනෙතා	12	ලොභනොයවතියං	406
බ්‍රහ්මදුස්ස	378	ලොමහංසනො	30
		ලොහිතපකකඤ්ඤා	386
භ			
භකඛයෙනවෙ	414	ච	
භගිනිමාලා	382		
භඩය	370	චණ්ඩකා	18
භට්ටයා	424	චක්කපද	168
භණ්ඩ	382	චඬුවං	90
භතතුරුසේ	328	චධිකායො	388
භූතභූතො	276	චනසනිනි	376
භූරිපඤ්ඤා	4	චන්තාදෙ	80
භෙසමා	274	චසලියො	380
		චස්සදසා	10
		චස්සසුගානි	310
ම			
මණ්ථරි	378	චාකරං	408
මණියං	410	චාචාසනච්ඡිතියො	388
මත්තකෙඛා	382	චාළා	402
මනුස්සමංසස්ස කතෙ	432	චිකස්නි	390
මහාවරාහ	378	චිජ්ඣනි	392
මහාසමුද්දො	22	චිධන	412
මහෙසෙය්‍යං	150	චිලජ්ජනි	392
මිලාවසුත්ත		චිලාකා	188
මිහිතෙත	402	චිලාසනි	392
මුඬුපත්තං	392	චිලිබනි	392
		චිවසනෙ	412
		චිච්චවං	392
ය			
යමසාධනං	16	චිසංචාදික	376
යුධායුතා	374	චිහතනාරංසො	20, 62
යෙනකාමඩයමායො	380	චිනිනිණ්ණ	216
යොධි	382	චෙණිකතා	388
		චෙති	438
		චෙය්‍යාවටිකං	60
		චෙලලිලාකමජ්ඣා	436
ර			
රජසඤ්ජරානි	12	ච්ඡන්දා	88
රජ්ජවඩ්ඪනො	18	ච්ඡන්දා	410
රත්තා	282	ච්ඡන්දා	76, 80, 96
රත්තං	436		
රසක	412, 438		
රාජහරයො	376		
රාමකරාසු	402		
රුප්පච්චපළිමට්ඨි	88	සකායුරං	422
රුලුචාසි	2, 4	සකාසෙ	374, 400
		ස	

ස	පිටුවක	ස	පිටුවක
සවිලාභී	380	සහසයෝ	420
සකාරවොළා	2, 4	සංවරී	46
සකර	102, 416, 418, 420		
සකරාමෙයි	380	සා	
සක	378	සාබ්පුරාණසභාව	402
සච්චිකවිඤ්ඤා	58	සිලු වරයෝ	418
සණ්ඨානං	70	සිලෙසුපමා	398
සණ්ඨාහි	380	සිලවතුපපනං	10
සතමායකොව්ද	408	සුකිව්ඡපනෙතා	54
සතාරහා	420	සුධං	436
සතලියොව්කං	44	සුපලව්ඤ්ඤා	374
සතති සිව්ච්චිකං	410	සුපෙසලානි	4
සඤ්ඤාමෙ	376	සුභාසිතඤ්ඤා	440
සඤ්ඤා	360, 364	සුරුද්ද	388
සපරං	418	සුචිණ්ණපසෙස	110, 112
සපාකො	2	සුදක	438
සබ්බකාමරසාහරා	404	සොණ්ඩා	432
සබ්බකාමුපපනං	422	සොඛිතං	388
සබ්බංසහා	388		
සමංචි	386	හ	
සමපටික	38	හත්ථිබන්ධං	402
සමංකි	382	හද්දකොපනො	74
සමමති	56	හද්දානාරසසිතා	408
සමොපචිති	52	හරිතුපයනානියො	382
සයොගහං	422	හසන	382
සරසතතිසංයුතෙ	376	හෙම	380
සරිතා	404	හෙම කපසන වාසසෙ	16
සවනාති	420	හං (හං සමම)	386